Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Husvennen

Menigmands Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.
Udgivet af N. C. Rom.

Udkom 1873-1901.

Skønlitterært indhold indekseret på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p108811.htm

---

Udarbejdet af Niels Jensen

Husvennen

Billedblad

for

Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.

(Med 140 Billeder.)

Udgivet af N. C. Rom.

Aargang 1879—80.

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.
Trykt hos J. H. Schultz.
1880.

BOISEN del.

Hr HANSEN

Indholdsfortegnelse.

Fortællinger.

Digte.

Fra Naturen og Folkelivet.

Billeder.

Tillægsbilleder.

Aarspræmie i Oljetryk.

Hans Tavsen prædiker for Folket

Husflid. — Almennyttigt.

Bognyt.

I næsten hvert Nr. findes

Smaaling Anekdoter, muntre Indfald, Tankekorn, Gaader, firkantede Nødder, samt Brevveksling

Kejserens Gave.

Ved Jorgen Stub.

Under et gammelt halvt udgaaet Egetræ foran Værtshuset i den lille bøhmiske By Lakenstejn sad en Sommeraften i Aaret 1780 et lille Selskab af Bønder og Haandværksmænd i støjende Samtale. Paa Bordet stod et Par store Tinkander, og en tredje var ubemærket falden ned under Bordet, efter at den havde udgydt den sidste Rest af sit Indhold af stærkt, krydret Øl over dettes Plade. De øllede Blik, som Svirebrødrene nu og da kastede hen ad Vejen, naar en hjemvandrende Arbejdsmand gik forbi, vidnede om, at deres Hoveder for Øjeblikket gjemte et større Forraad af Øldunster end af Vid. Ikke des mindre havde de dog endnu alle Raadighed over sig selv, om end deres Hoveder nu og da gav leddeløse Kast til højre eller venstre, der paa en betænkelig Maade vidnede om, at en vis Slaphedstilstand var ved at indfinde sig. Ved Bordenden tronede Værten, en stor og tyk Person med fede hængende Kjæber og en rubinfarvet kjødfuld Næse, der var i en idelig hoppende Bevægelse, naar han talte. Sveden randt i store Draaber ned ad hans røde Ansigt, ihvorvel han hvert Øjeblik lod Haanden fare over det med et Hjørne af det grove snavsede Lærredsforklæde, der hang ned over hans tykke Mave.

„Det er, som jeg siger!" raabte han hæst og lod sin flade Haand klaske ud paa Bordet, saa at det spildte Øl sprøjtede til alle Sider, „kejselige Majestæt kan være en meget proper Mand i alle andre Dele, men han forstaar sig ikke paa at regere Land og Rige; det har jeg ogsaa sagt ham lige i hans aabne Øjne."

„Tys tys, styr din Tunge, Jakob, du ved ikke, hvem der kunde være i Nærheden," hviskede en Stemme bag ham. Det var hans gamle skikkelige Hustru, der netop i det samme kom hen til Bordet med en ny Kande Øl.

„Jeg ved," svarede Værten med sikker Mine, „at jeg er omgiven af gode Venner og hæderværdige bøhmiske Statsborgere — ikke sandt, Folk?"

„Jo, jo!" lød det fra alle Sider. „Men," føjede en til, „hvad var det for noget Sludder, du kom med, at du havde snakket med Kejseren? Du har jo aldrig i dit Liv set Kejseren, og langt mindre snakket med ham."

„Splitte mine Leddemod, om jeg ikke har staaet og holdt hans Næve her i min og snakket med ham i en hel Klokketime oppe i hans eget Hus. Ja, det har jeg! Det var her i Foraaret, da jeg var paa den lange Rejse, da søgte jeg ham op og sagde ham min Mening som ærlig og respekterlig Statsborger."

„Hvad snakkede I saa om?" spurgte en Skalk.

„Hvad vi snakkede om? I, om Land og Rige, begribeligvis. „Det er nogle skidte Tider, Deres Majestæt," sa'e jeg; men Deres Majestæt skal lyde mit Raad og knække Halsen paa alle de hovne Herremænd og alle de Kjæltringer og Blodsugere, som sidder rundt omkring i Landets Embeder, for det er dem, der er Skyld i Landets Ulykker og Fornedrelse." — „Ja, du har Ret, Jakob Splitermann," sagde han og klappede mig paa Skulderen, „du har Ret, jeg har selv begyndt at indse det."

„Aa, det er en af den sædvanlige Røverhistorier," sagde en og vendte sig derpaa om mod

et Par af Kammeraterne, med hvem han begyndte at drikke og prate. Larmen tog til ved den anden Ende af Bordet, men Jakob vedblev:

„Og saa skal Deres Majestæt tage Bonden og Haandværksmanden trofast udi Haanden — Bonden og Haandværksmanden, Deres Majestæt! Det er dem, der skal være Fremtidens Piller — Grundpiller, forstaar De — og som skal stive Tronen af fra alle Sider, forstaar De. Deres Majestæt maa ikke foragte den simple Mand. Der sidder ude i Landet tusende og atter tusende hæderværdige og dygtige Bondemænd og Haandværksmænd . . . ja, jeg nævnte baade dit Navn, Johan, og dit, Peter Ling, og alle jereses andre Navne . . . se det er Landets Grundpiller, Deres Majestæt! Giv dem et ærligt Haandklask, og Deres Majestæts Trone skal staa fast til evige Tider og længere endnu. — „Tak, Jakob Splitermann," svarede Kejseren og tørrede sine Øjne, „dit ærlige Raad har rørt mig, jeg ser, at jeg har en trofast Ven i dig, og jeg skal aldrig glemme dine Ord."

Paa Grund af Selskabets Støjen ved den anden Ende af Bordet havde kun nogle faa af de nærmest siddende hørt Værtens Beretning. Ingen af dem troede paa den, men den „ophøjede" Stemning, hvori de befandt sig, bevirkede, at de uvilkaarlig skød deres bredskyggede Hatte tilbage og rejste Hovedet i Vejret med en Selvfølelse, der vidnede om, at Værtens Smiger ikke havde forfejlet sin Virkning.

„Ja," sagde en af dem og slog sig for Brystet, „det er os Hædersmænd udi det ædle Sindelag og Dygtighed, der nu skal frem til Anseelse og Velbyrdighed. Væk med alle Tyranner og Barbarer og alt Djævelskab."

Dermed greb han en af Kanderne, svingede den over Hovedet og drak derpaa en forsvarlig Slurk.

„Ja, det vil vi drikke paa," raabte en af de andre . . . „men hvor er min Kande bleven af? Hej, Mutter der henne, tap os en Kande Øl til!"

Værtinden, som havde sat sig henne i Døren og vandt Garn af en Ten, rejste sig og kom snart efter hen til Bordet med en ny Kande Øl.

Solen kastede sine rødlige Aftenstraaler paa Svirebrødrenes sveddryppende Ansigter. Det var i Sandhed en højst uskjøn Gruppe, den ødslede sin Guldglans paa, men den skyndte sig ogsaa at trække sig ned bag Bjærgtoppene i Vest. Men ret som om den, forinden den rent sagde Egnen Farvel, vilde tage et smukt og poetisk Billede med sig over til andre Verdensegne, sendte den et Bundt Lysstraaler paa et ungt Par, en granvoxen Yngling og en rødmende lille Pige, som oppe fra Højderne syd for Værtshuset, halvt skjulte bag en Busk, stod Haand i Haand og talede Kjærlighedens ømme Sprog med hinanden.

Var det et tilfældigt Møde, disse to unge her havde? Formodentlig. Hvorfor skulde ellers den unge Pige have rødmet og udstødt et svagt Skrig, i det hun ved at dreje om en lille Gruppe af Buskvæxter pludselig stod Ansigt til Ansigt med sin Hjærtens Ven? Havde hun ventet at træffe ham, vilde Mødet sikkert ikke have fremkaldt denne pludselige Rødme og dette lille Overraskelsesskrig. Solen smilede og lod med et vist lykkeligt Velbehag sine Straaler gløde paa de to unges Kinder. Ej anede det lykkelige Par, at en hel Kreds af halvdrukne Blik i dette Øjeblik rettedes op paa dem nede fra Bænkene under Egetræet, og at den tykke Person ved Bordenden rejste sig og truede med knyttet Haand og frygtelige Eder op efter dem.

En af Værtshusets gamle Svampe, der først i dette Øjeblik kom slentrende hen imod Selskabet, havde gjort Værten opmærksom paa de to unge, som tydelig kunde skimtes oppe i Solglansen.

„Naa, I sidder her og nyder Livet, gamle Venner," havde han udbrudt, efter at han havde nikket til Selskabet med et Smil, der tydelig godtgjorde hans usigelige Tilfredshed med dets vaade Dont, „I sidder her og nyder Livet, og imens nyder de unge Livet hist oppe i søde Elskovs Favntag. Hæ hæ, det kan jeg lide, Glæden florere!"

„De unge?" udbrød Værten.

„Ja, ser I ikke de to der oppe ved Buskene — se der, hende med det hvide Tørklæde over Hovedet."

„Hvem kan det være?"

„Det skulde da aldrig være et lille Pigebarn, som hedder Johanna Splitermann — hva'?" sagde den nysankomne og trak det venstre Øje sammen med en grinende Grimace.

„Mutter, er Johanna ikke inde i Stuen?" spurgte Jakob og saa hen til sin Kone.

„Nej, hun gik op at malke Gederne."

„Hvem er det, hun holder Stævnemøde med der oppe?" spurgte han barsk, og saa paa sin Kone med et lynende Blik, der syntes at ville vælte hele Skylden for dette Kjærestefjas over paa hende.

„Hvor skulde jeg vide, hvem Tøsen taler med? Der er vel heller intet ondt i, at hun staar og taler et Par Ord i Tugt og Ære med en fremmed."

„Hæ hæ," gryntede den nysankomne, „det skulde da vel aldrig være David Lenitz — ham, din rare Vens Dreng der ude fra Skovhuset?"

Jakobs røde Ansigt skød Rynker i alle mulige Retninger og Kanter, og med sin knyttede Haand slog han i Bordet og raabte:

„Splitte mine Leddemod, om jeg ikke skal

tærske Sjælen ud af Livet paa den Hvalp, saa snart jeg kan faa Fingre i ham!"

„Naa naa naa, lille Bro'er!" sagde de andre beroligende. „Slaa koldt Vand i Blodet eller ogsaa en Slurk Øl. Lad os faa et Krus Øl endnu! Et Krus endnu, Mutter! Men af den rigtige Tønde! Skaal Jakob! Og til Lykke med Svigersønnen!" føjede en af dem drillende til.

Atter drak og larmede Svirebrødrene. Sollyset forsvandt fra Højderne, og de to unge forsvandt ogsaa, enten de nu skiltes fra hinanden, eller de trak sig helt om bag Buskenes tætte Skjul.

Det var ingen Hemmelighed blandt Lakenstejns Beboere, at Værtshusholderens smukke Datter, den attenaarige Johanna havde udkaaret som sin Hjærtens Ven en af Egnens unge Karle, en rank og smuk Yngling med kulsort Haar, der bølgede ham ned over Skuldrene. Paa de ugentlige Torvedage havde man ofte set den unge Svend staa og samtale med Pigen i et eller andet afsides Hjørne, og mere end en nysgjerrig Spejder havde bemærket de stjaalne Kjærlighedsblik, hvormed Pigen nu og da saa ind i hans mørke Øjnes Dyb, og det begejstrede Udtryk, der gled hen over hans Aasyn, hver Gang hun hævede Blikket op imod ham. Nu vel, det var jo en ganske naturlig Sag, at to unge Hjærter mødtes i Kjærlighedens Forstaaelse, og ingen skulde haft det mindste imod, at den rige Jakob Splitermanns eneste Barn knyttede sin Skæbne til en fattig Svend, naar bare ikke denne fattige Svend havde været — David Lenitz ude fra det skrækkelige Skovhus.

Naar vi siger, at ingen skulde haft noget imod, at Johanna knyttede sin Skæbne til en fattig Svend, saa er dette just ikke ganske rigtigt, thi en af de væsentligste Faktorer ved dette Spørgsmaals Afgjørelse, nemlig Pigens Fader, den velnærede og af stærkt Øl vel gjennemsyrede Vært, skulde nok betakke sig for at give „Tøsen" hen til enhver som helst Stodder, hun maatte forgabe sig i; men havde han i saa Henseende Uvilje mod Egnens fattige Ungersvende i Almindelighed, saa havde han dobbelt, ja ti . . . hundredebobbelt Uvilje mod denne sorthovede Fyr ude fra Skovhuset, og da man første Gang fortalte ham om Datterens formodede Kjærlighedsforhold til bemeldte sorthovedede unge Mand, svor Jakob ved alle Helgene, at hun aldrig skulde faa Lov at række ham sin lille Finger, langt mindre den hele Haand. Men Ulykken var, at den taabelige Tøs allerede den Gang havde givet Fyren baade den lille Finger og hele Haanden og Armen, ja hele Hjærtet oven i Kjøbet.

(Fortsættes.)

Nordkap.

Efter X. Marmier.

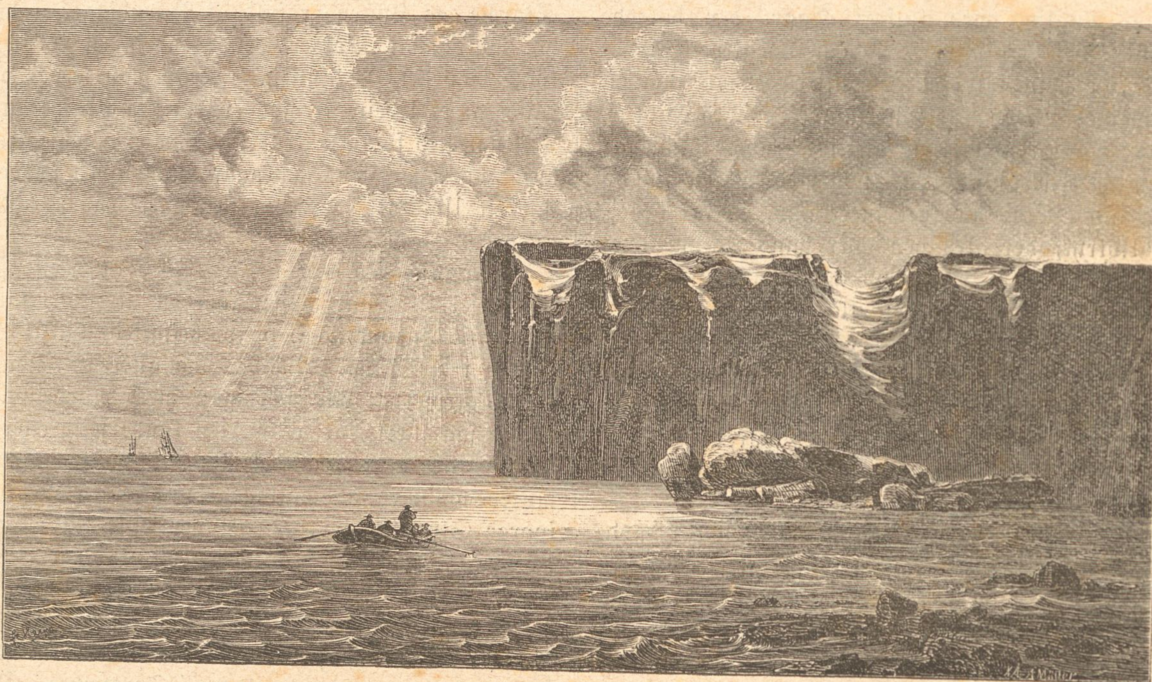
Fra Hammersfest er der omtrent kun 16 Mil til Nordkap, men uagtet Rejsen dertil hverken er meget farefuld eller møjsommelig, var dog, fortæller Franskmanden Marmier, Præsten den eneste af alle Indbyggerne i denne „Nordens sidste Stad", som havde set Evropas nordligste Spids. Vi tilbagelagde Vejen i 3 Dage, og andre har brugt en endnu kortere Tid. Det er vel sandt nok, at Havet sjældent er roligt ved de Klipper, der danner dette Forbjærg; thi selv naar det er stille, ruller Ishavets brede Bølger med en Brusen, som om de endnu var i Oprør efter en foregaaende Dags Storme, og Kysten er fuld af Brændinger, i hvilke de voldsomme Bølger brydes med en Støj der ligner Tordenens Rullen. Naar man bliver overrasket af et Uvejr, frembyder der sig ikke her noget Tilflugtssted for den skrøbelige Baad; ingen Strandbred modtager den, og naar Modvinden vedvarer, kan en Udflugt, der var beregnet paa 3 Dage, gjærne vare 30.

Medens jeg var i Færd med at træffe Forberedelser til denne Rejse, kom en af mine Landsmænd til Hammersfest, og vi besluttede da at gjøre Turen i Forening. Baaden laa allerede i Vandet, og Matroserne var færdige; men Nordenvinden blæste saa stærkt, at vi hverken kunde sejle eller ro. Vi maatte vente en hel Uge, i hvilken Tid vi morede os med at iagttage Synskredsen og raadspørge Skyerne; da der omsider viste sig en svag Luftning fra Vest, indskibede vi os strax. Hele Havet er her oversaaet med øde Øer, som kun er beboet af nogle faa Fiskerfamilier samt besøgt af Lapper, der i Maj Maaned fører deres Rensdyr derover og atter vender tilbage i September. Disse Øers Navne betegner deres Natur; der er Hvalfiskeøen (Hvaløø), Bjørneøen (Bjørnø), Rensdyrøen (Renø) og Maageøen (Maagø). Hele Aaret igjennem ligger der lange Snestriber paa dem, og tætte Taager omslører ofte deres Toppe.

Hinsides Maagø ophører Øerne ved denne Nordkyst; man kommer ud i det aabne Hav, og snart opdager man de tre Spidser af Steppen, der hæver sig op midt i Havet ligesom tre Obelisker. Den midterste, der er højere og bredere end de andre, havde allerede i gamle Dage i særlig Grad tiltrukken sig Lappernes Opmærksomhed; de hilste den fra det fjærne som et helligt Bjærg og ofrede paa dens Top. Ikke ret langt tilbage i Tiden var der endnu en Kirke paa Maagø. Da Ludvig Philip af Orleans, der senere blev Konge i Frankrig, i Aaret 1795 gjorde en Rejse til Nordkap, opholdt

han sig en Nat hos Degnen paa Maagø og en anden hos en Fisker paa Steppen. Nu er hans Besøg i Norden allerede blevet til en Slags Folkesagn, som Fiskerne fortæller hverandre; Fædrene gjentager det for deres Børn, og i de naive Fortællinger om dette Besøg har Folket ikke kunnet nøjes med den simple Sandhed, men har udsmykket Historien ved Hjælp af deres Indbildningskraft. Man fortæller saaledes, at der fra Sydens Lande, fra de vidunderlige Egne, hvor Træerne bærer gyldne Frugter, en Gang var kommen en stor Fyrste her op, der, ligesom i Æventyrene, skjulte sin høje Rang under en simpel Vadmels Kofte. En Gang skulde en Bondekone være kommen ind i Kammeret, hvor den fremmede havde tilbragt Natten, og da han var just i Færd med at klæde sig paa, havde hun set, at han under sin grove Vadmelsdragt bar en Kjole af fint Klæde, helt bedækket med Kors og Stjærner af Diamanter. Man fortæller ogsaa, at en gammel norsk Bondekone, som han havde givet en Gave, til Tak skal have rakt ham Haanden og sagt: „Folkene i vort Land holder dig for en rejsende, som de andre, der imellem kommer hertil; men jeg ved godt, at du er større end Fogden og Amtmanden, ja endog end Bispen i Trondhjem. Jeg ved, at du er en Prins, og husk vel paa, hvad gamle Birthe siger dig: du vil en Gang blive Konge.“

Maagø Kirke er nu bleven ført til Havsund; Degnen er død, Fiskeren er dragen bort, og begge

Nordkap.

Øer staa forladte. Langs hele Finmarkens Kyst træffer man mange Steder, der saaledes er bleven forladt blot af Mangel paa Brændsel. Naar en Fisker vil nedsætte sig ved Havbredden, opsøger han en Bugt, i hvis Nærhed der vokser Birketræer; men naar Lapperne om Sommeren kommer derhen, plyndrer de den tarvelige Skov, i det de afskærer Træerne paa Midten, saa at de ikke kan skyde ny Skud. Fiskerne nødes saaledes snart til at drage bort for at opslaa sin simple Hytte paa et andet Sted, der er mindre øde.

Lige over for Steppen saa vi en lang klippefuld Kyst hæve sig, som var afbrudt af en eneste Bugt; men ellers ragede dens takkede Tops uregelmæssige Linjer frem over alt. Det er denne Ø, hvis yderste Ende bærer Navnet Nordkap; man har kaldt Øen Magerø, men Navnet Orkenø vilde passe endnu bedre.

I Gjestvar, i den aabne Bugt, findes der dog endnu midt blandt Klipperne en Bolig og en Kjøbmand, den sidste mod Norden. Vore Matroser havde kun hørt den omtale, og vi styrede derfor snart mod Øst og snart mod Vest, i det vi spejdede efter Toppen af et Tag; men vi saa overalt kun Klippespidser. Omsider opdagede vi Masterne af et russisk Skib, som laa til Ankers i Baggrunden af Fjorden, og vi styrede nu strax derind. Ved Siden af Skibet laa en lille Træhytte, der tjente som Magasin, ellers intet; dog lidt længere borte saa man en klar Røgsøjle stige op bag nogle med Mos-

og Havplanter bedækkede Klipper. Det var Kjøbmandens Hus, en usel Bolig, hvor Familien havde stuvet sig sammen for at skaffe Plads til de rejsende. Ved Siden af Huset stod der en endnu mere usel Bygning, hvor man drev Handel med nogle Flasker Brændevin, et Par Sække Mel, Garn og Læder o. s. v. I Nærheden saa man to Jordhytter, der var beboet af Fiskere, ellers var man rundt omkring kun omgiven af nogne Klipper, vilde Fjælde og en mørk Himmel. Ishavets Brummen var det eneste, som afbrød den ørkenagtige Stilhed. Om Sommeren kommer 10 til 12

Kong Georg den tredje og hans Kusk.

russiske Skibe hertil, da her er en rig Fiskefangst. Med Undtagelse af disse Mennesker ser Øens faa Indbyggere ellers ingen fremmede og hører intet Ord fra den beboede Verden, der er som tillukket for dem.

Da vi nærmede os Boligen, kom Husmoderen os i Møde med et venligt Ansigt, og to unge Piger med blonde Haar og blaa Øjne rakte os troskyldigt Haanden og bød os velkommen. For disse til Jordens yderste Ende henkastede Eneboere er den fremmede, som et Fartøj bringer til deres fjærne Kyst, dog ikke fremmed; han er en kjær

Gjæst, som bringer et Glimt af Liv i deres kolde Ensomhed. I det den gode Kjøbmandskone spurgte os, hvad vi ønskede, var der i hendes Blik et Udtryk af Hjærtensgodhed og Deltagelse, og da hendes to Døtre, Martha og Marie, med deres blaa Øjne og uskyldige Læber smilte til os, var det næsten, som om vi kunde have været deres Brødre.

Snart var det Værelse, som vi skulde bebo, bragt i Orden, og en hvid Dug bredt paa Bordet. Vi havde selv medbragt Levnetsmidler, men den gode Madam Kielsberg forekom vore Ønsker og løb i stor Travlhed frem og tilbage i Køkken og Spisekammer for at besørge alt, hvad vi kunde trænge til. Den nordiske Gjæstfrihed har aldrig rørt mig mere. Den gode Kone havde hverken fint Dækketøj eller Sølvtøj at sætte frem for os; men hun havde gjærne givet os sin sidste Tallerken og sit sidste Mælkekrus. Efter at hun i Tankerne havde gjennemgaaet alle sine Rigdomme, tog hun en Nøgle og hentede en Likørflaske, som hun gjemte til store Festdage. Det var Enkens Oljekrus! Jeg ønskede mig Evne til, ligesom Profeten, stadig at kunne fylde det.

Under hendes stadige Bestræbelser efter at sørge paa det bedste for os, udspurgte jeg hende om hendes Liv, og hun fortalte mig, at hun som ung Pige havde levet med sin Familie i Trondhjem og senere forladt denne i hendes Tanker store Stad for at bo i denne Ensomhed. Det er 20 Aar siden, sagde hun, at min Mand, der overalt fandt for mange Konkurenter, ansøgte om Forret til at bo paa Gjæstvar. Han spurgte mig, om det vilde være mig for tungt at skilles fra den Verden, jeg var vant til at leve i, og jeg svarede ham, at jeg med Glæde vilde følge ham, hvor han drog hen. Vi var endnu unge og lagde skjønne Planer; vi haabede efter nogle Aars Forløb at kunne sælge vort Hus og det hele her og atter vende tilbage til Trondhjem. Vi kom da til denne Ø, hvor der ikke stod andet end en Fiskerhytte. Huset, Magasinerne og Stalden har vi bygget, og i Begyndelsen syntes alt at gaa efter Ønske; men snart tilintetgjorde en Række Ulykkestilfælde alle vore Forhaabninger, og nu har jeg ikke mere noget Ønske om at vende tilbage til min Fødeby. Mine Forældre er døde, uden at jeg har kunnet omfavne dem for sidste Gang; min Mand er syg, og min Søn er sidste Efteraar druknet paa en Fiskefart. Hendes Stemme bævede, i det hun sagde dette; men da hendes Døtre saa, at hun var i Begreb med at græde, kastede de sig om hendes Hals og holdt hendes Taarer tilbage med deres Kys.

Medens Husmoderen saaledes overlod sig til sine Erindringer, slog Klokken 12, og i denne Time, hvor dybe Skygger indhylle de sydlige Lande, klaredes vor nordlige Himmel. Solen, der ikke havde skinnet hele Dagen igjennem, viste pludselig sit blege Lys i Synskredsen. Taagen, der bedækkede Dalen, hævede sig op fra Jorden og fordelte sig, og Skyerne spredte sig. Havet og Klipperne traadte lidt efter lidt frem for vort Blik i deres hele Udstrækning. Da en Luftning blæste fra Syden, som i kort Tid maatte kunne bringe os til Nordkap, kaldte vi paa vore Matroser, som muntert hejsede Baadens Sejl, og vi sejlede strax af Sted.

Fra Gjæstvar til Nordkap er der lidt over 5 Mil. Saa snart man kommer ud ad Bugten, ser man til venstre kun det vide, aabne Hav, og til højre Øens Kyst, som ligner en høj Mur af lodrette Stenlag, der piskes af Bølger og Storme, og som hist og her afbrydes af Snegruber. Øverst oppe ser man hverken Urt eller Busk, og Grundlaget er omgivet af Brændinger, hvor Bølgerne selv i stille Vejr slaa op, skumme og brydes. Mod Syd udbredte der sig en lys Stribe som et Purpurbaand, der omgav Synskredsen, men mod Nord foran os var alt sort. Intet andet Sejl end vort viste sig for Øjet, lige saa lidt som noget andet menneskeligt Spor. Man saa kun forskjellige Søfugle, som med Forundring stirrede paa os.

Efter at vi i over en Time havde sejlet langs med dette Bolværk af Klipper, viste vor Lods os en Top, der var bredere og højere end de andre og ragede længere ud i Havet: det var Nordkap, der, som omstaaende Billede viser, nærmest ligner et stort firkantet Taarn med fire stærke Bastioner ved Siden. Bølgerne bryder forgjæves deres Kraft ved Foden af dette Taarn, som er Havets uindtagelige Fæstningsværk. Paa Vest- og Nordsiden var det umuligt at lande, da Klipperne overalt hævede sig op af Havet som stejle Mure. Vor Fører lod os sejle omkring den yderste Spids, og vi kom nu ind i en lille Bugt, der laa skjult i Klippen, og her gik vi i Land. Ved Bredden af denne fredelige Havn, ved Foden af den stejle Fjældtop var der udbredt et blomstrende Græstæppe, og en Bæk ilede mumlende hen over Stenblokkene. Ved dens Rand smilede den blaa Forglemmigej; Rannuklen hævede sit lille gyldne Hoved; den vilde Storkenæb (Geranium) prangede i sin fiolette Kjole og med sine Fløjelsblade; selv den lille Skovnellike manglede ikke og længere henne hævede Angelikaen sig med sine høje Stilke op fra den grønne Bund. Jeg kan næppe skildre det Indtryk, som dette ganske uventede Planteliv gjorde paa mig. Det var som om en sydlig Solstraale var falden paa denne uddøde Jordbund, som Naturens sidste Smil i denne raa Ørken. Disse Blomster, der var henkastede her til Ishavets Bredder, var for mig yndige

Billeder paa Kjærlighed og Troskab, som Hjærtet har bevaret midt blandt Samfundslivets Egennytte og Fordærvelse. Jeg kastede mig i Græsset og hensank i Drømmerier, som mine Kammeraters Stemmer imidlertid snart udrev mig af; de viste mig Bjærgets Top, der ragede ud over Klippespidserne. Bjærget er neppe mer end 1000 Fod højt, men det gaar stejlt opad, bestaar kun af Sten og er vanskeligt at bestige. Under Opstigningen støder man snart paa løse Stenhobe, der giver efter og begynder at rulle, saa snart man sætter Foden paa dem, snart træffer man paa Lag af blødt Mos, paa hvilket man glider uden at kunne finde et Støttepunkt, eller paa glatte Klippestykker, som man maa krybe hen over paa Hænder og Fødder.

Bjærgets Top er aldeles fladt, bedækket med en gulagtig Jord, hist og her begroet med Rensdyrmos og oversaaet med Kvartsstykker af en blændende Hvidhed. Vi løb med barnagtig Glæde omkring paa denne brede Flade, thi nu havde vi naaet vore Ønskers Maal. Snart bøjede vi os ud over Klippens Kant, for med Øjet at maale Afgrundens Dybde, og høre Bølgerne sukke mod dens Fod; snart søgte vi i det fjærne efter en menneskelig Bolig, men saa til alle Sider kun Øde og Forladthed. Til højre for os hævede det faste Land sig, Evropas sidste Spidse, til venstre en lang Række af skarpt afskaarne, mørkt tilslørede Bjærge og foran os Ishavet, dette ubegrænsede Hav, Billedet paa Uendeligheden. I Vest viste Solens venlige Skive sig endnu og kastede en gylden Stribe hen over Bølgerne; men i Nord og Syd trak Skyerne, som kun et Øjeblik var bleven fordreven af Morgenvinden, sig tæt sammen og laa som en Blymasse over Havet. Følelsen af Ensomheden rundt om os var opløftende; thi den hævede vort Sind over Jorden til Skaberen, der var til før Bjærgene, Jorden og hele Verden. Maagens vilde Skrig, der blandede sig med Brændingens Klagetone og med Bølgernes Brølen, hvert Blik paa disse Omgivelser, der var saa forskjellige, fra hvad vi tidligere havde kjendt, hensatte os i en Slags Undren, som vi ikke kunde blive Herrer over. De, som har set Amerikas Urskove, har maaske fornemmet en lignende Følelse. Paa andre Punkter af Jorden henrykker Naturen os ved sin storartede Skjønhed; her grebes vore Sjæle af en Gysen og bøjedes til Jorden. Lige over for et saadant Syn føler Mennesket dybt sin egen Ringhed; han sænker Hovedet, og naar der kommer Ord paa hans Læber, da er det til en ydmyg Bøn.

Det var endnu vanskeligere at stige ned fra Toppen af Nordkap end at klatre derop. Vi kunde ikke staa fast paa de mosklædte Skrænter, men maatte ofte sætte os ned og hjælpe os frem med Hænderne. Hvis vi gjorde et Fejltrin, kunde vi let styrte ned i Dalen, og naar vi stødte for stærkt mod en løs Sten, rullede denne buldrende ned foran os, til stor Fare for dem, der var forud. Efter en møjsommelig Vandring paa to Timer naaede vi lykkeligt ned og steg strax om Bord i vort Fartøj. Ved et særdeles Lykketræf slog Vinden just om i Øst, da vi lettede Ankeret. Man kunde fristes til at sige, at vi, ligesom de rejsende i gamle Dage, havde kjøbt den gunstige Vind af en laplandsk Troldmand, saa belejlig kom den os.

Da vi kom tilbage til Gjestvar, var hele Kjøbmandens Familie forsamlet og ventede paa os; Matha og Marie havde pyntet sig med deres nye Kjoler, deres brogede Forklæder og deres Huer med blaa Baand, som de plejede at bære paa Festdage. I vort lille beskedne Værelse havde Moderen sat en Skaal med Mælk paa Bordet og med megen Omhu opredt to Senge med gode Dyner, for at vi ret kunde udhvile efter Anstrængelsen. Dog vi kjendte allerede for godt disse nordlige Egne, til at vi ikke skulde benytte den lunefulde Vind, der just nu tillod os at spænde vore Sejl. Til stor Sorg for det gjæstfri Hus, som havde modtaget os saa hjærteligt, maatte vi snart tage Afsked. „Lev vel for bestandigt," fremstammede Madam Kielsberg, i det hun trykkede vore Hænder. „Aa, ikke for bestandigt," raabte hendes Børn. Den gode Moder rystede paa Hovedet og svarede intet. Hun gik derpaa ud paa Græspletten med de unge Piger for at tilvinke os et sidste Farvel. Jeg saa endnu længe Moderen og Døtrene staaende der, og det var mig, som om jeg havde set Erfaringen og Haabet; den sørgmodige Erfaring, der lever i Mindet om den forgangne Tid, og det trøstige Haab, der modigt skuer ind i Fremtiden.

Georg den tredje og hans Kusk.

Kong Georg den tredje, der regerede i England fra 1760 til 1820, medens han dog kun de sidste ti Aar var Konge af Navn, i det Prinsen af Wales allerede 1811 maatte overtage Regentskabet under Kongens tiltagende Sindssvaghed, skildres som en stræng, sædelig og gudfrygtig Mand, der udmærkede sig ved et mønsterværdigt Privatliv. Trods disse Egenskaber var han dog meget upopulær blandt de lavere Folkeklasser, og der blev endog gjentagne Gange gjort Forsøg paa at berøve ham Livet. Disse Attentater ligesom ogsaa hans Upopularitet i det hele taget skrev sig dog vistnok kun fra de Friheder, han havde tilstaaet Katholikkerne. Fra

anden Side ses det, at Kongen forstod at vinde sine undergivnes Hengivenhed og ofte indlod sig i Samtale selv med de simpleste af sine Undersaatter, ligesom han heller aldrig glemte at belønne Dyd og Troskab.

De sidste ti Aar af sit Liv boede Kongen i Windsor, hvor han, til sidst ganske blind, afgik ved Døden den 29de Januar 1821. Her havde han en gammel Kusk, ved Navn Saunders, med hvem han holdt meget af at indlade sig i Samtale. Den gamle Saunders var en meget gudfrygtig og religiøst sindet Mand, og det lader til at have ligget den trofaste Tjener stærkt paa Hjærte at sørge ogsaa for sin kongelige Herres Sjælefrelse. Saunders havde nemlig den Vane, at han stoppede smaa gudelige Skrifter ned mellem Puderne i den kongelige Vogn, og altid saaledes, at Kongen maatte lægge Mærke til dem under sin Kjøretur. Imidlertid sad den gamle Tjener paa Bukken og glædede sig over den Opmærksomhed, hvormed Kongen læste de hellige Ord. Det er netop et saadant Øjeblik i Kongens og hans Tjeners Liv, hvorom vort Billede giver en ret karakteristisk Forestilling. Ved Kong Georgs Død fandt man blandt hans Efterladenskaber en stor Mængde af disse smaa Skrifter, som han havde læst og senere stukket omhyggelig til sig efter endt Kjøretur.

Almennyttigt.

Tilberedning af Most

foretages bedst om Efteraaret af Æbler og Pærer, som ikke kunne gjemmes og er rige paa Saft af en syrligsød, helst lidt sammensnerpende krydret Smag. Frugten maa ikke være fordærvet, og den maa have ligget saa længe, at den er fuldkommen eftermodnet. Efter at være stødt til Mask i et dybt Trug af en udhulet Stamme, henstaar Masken i 12—24 Timer, hvorpaa den fyldes i Poser af grovt Lærred, hvorigjennem Saften udpresses. Dette sker ved at lægge Posen paa et tyndt Lag Rughalm i et Trug, som maa være forsynet med et Afløbshul. Posens Størrelse maa rette sig efter Trugets, for at den ikke skal briste under Presningen. Paa Posen anbringes en Træklods, og paa denne presses med en Stang, der med den ene Ende stikkes ind i et Hul i Væggen eller i en Ring, medens man tvinger den anden Ende nedad. Saften opsamles i et Kar under Afløbshullet og henstaar rolig i 24 Timer for at bundfældes, hvorpaa den øses over paa et Anker, der helst tidligere maa have været benyttet til Most eller Vin. Dette lægges paa et varmt Sted for at gjære oven ud af Spundshullet. Gjæringen varer 2 til 3 Uger, og saa snart den er forbi efterfyldes Ankeret med afgjæret Most (denne kan tages af en Dunk, som man har fyldt samtidig med Ankeret og ladet staa at gjære uden Prop) og tilspundses forsvarligt. Det henlægges derpaa paa et koldt Sted, hvor der ikke maa stødes til det. Efter en Maaneds Forløb er Mosten brugelig og kan drikkes fra Ankeret eller tappes paa Flasker. Er Saften ikke sød nok, naar den fyldes paa Ankeret, kan man tilsætte noget Sukker, omtrent 1 Pund til 20 Potter, men det maa først koges til Sirup og hældes paa Ankeret førend Mosten. Dennes Velsmag beror meget paa, at den hverken er for sød eller for sur. Varmes Mosten, forinden man hælder den paa Ankeret, tilsættes lidt fransk Brændevin (1 Pot til 20 Potter) og man lader den ligge i et halvt Aar forinden Aftapningen, bliver den stærkere og mere lig Vin. Pære- og Æblesaft blandede sammen giver ofte en god Most.

(Ugeskr. f. Landm.).

Smaating.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, giver Navnene paa en laalandsk og en jysk By: En By i Fyn, — en Verdensdel, — en Ø i Engiabugten ved Grækenland, — en dansk Ø, — en Flække i Slesvig, — en By i Portugal, — en Flække i Holsten.

Kristjan Jensen.

Firkantet Nød. Af 5 E, 3 A, 2 L, 2 M, 2 N og 2 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første som en Bekræftelse høres;
det andet som Kunst og Haandværk udføres;
er tredje flinkt, man det berømmer;
det fjerde i Rusland mod Havet strømmer.

B.

Ordgaade.

Efter kloge kloge kloge

Brevvexling.

(Ved Udgiverens Fraværelse paa en længere Rejse er en Del Besvarelser af Breve og „Brevvexling“ blevet forsinket, hvilket bedes undskyldt).

P. z. Tak! Skal blive optaget ved Lejlighed.

M. A. S. L. Venligst Tak for Oplysningen, som skal blive meddelt.

N. H. i O. Vil blive anvendt.

J. B. i T. — Ove K. — Viggo E. Forraadet af jævnt gode Digte altid meget større end Evnen til at optage dem. Kan derfor ikke antage tilsendte.

P. J. Nielsen. Bogtrykkersværte bestaar væsentligst af kogt Linolje, og de brugte Typer renses med Potaskelud. Rød og blaa Farve tilberedes af finreven Zinober og Berlinerblaat i Fernis. Hvor en „Sætkasse paa 6 Tommer“ faas? Maaske hos Th. Hamann, Møntergade 27. Kbhvn.

Ida K. Deres Ønske innødekommet ovenfor. Meddelelser om Deres Forsøg i Mostberedning modtages gjærne af „Husvennen.“

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang Kjøbenhavn.

Nr. 2. Søndagen den 12. Oktober. **1879.**

Kejserens Gave.

Ved Jorgen Stub.

(Fortsat.)

Jakob satte sig atter ned ved Bordenden. Et Øjeblik sad han tavs med fremskudt Mund og nedtrukne Bryn, men ingen ænsede hans frygtelige Buldogfjæs, og det varede derfor ikke længe, før han atter paa sin sædvanlige højrøstede Maade blandede sig ind i Samtalen, der nu oppe ved hans Bordende drejede sig om den før nævnte unge Mands Familie i Skovhuset.

„Jeg har sagt fra den første Dag, de kom her til Egnen, at det var noget Rak og Djævelskram," sagde Værten og slog Kors for sit Bryst.

„Aa, du rakker altid saa meget ned paa Steffen Lenitz og hans Familie," svarede en, „han har jo aldrig gjort dig eller nogen af os andre noget ondt."

„Peter Linz!" sagde Værten og sendte den tiltalte et knusende Blik, „du ved ikke, hvad den Mand har gjort mig, ellers lod du ikke saadant et syndigt Ord fare ud af din Mund."

„Hvad har han da gjort dig?"

„Vor Herre bevare min Mund for at fortælle, hvad der skal være gedulgt for Gud og Mennesker; men jeg siger kun saa meget, Peter Linz, at lige saa vist, som Troldskab og Djævelskab har haft Spillerum ude i det Hus fra umindelige Tider, saa vist er ogsaa de Folk, som nu er flyttede der ind, i Pagt med den onde selv. Det siger jeg, Jakob Splitermann!"

„Det er lige meget, Steffen er en rask Mand og en akkurat Mand. Sikken en Orden og Retfærdighed, der er der ude nu, imod hvad der var før."

„Du ved nok ikke, Peter Linz, at Fanden" — her slog han atter Kors for Brystet — „at Fanden selv kan klæde sig ud som en Lysets Engel og narre Folk med sorte Kunster og Øjensforblindelse."

„Ja, det er sandt," faldt en af de andre ind, „det er et sandt Ord, Jakob Splitermann."

„Du ved ikke, hvor de Folk er komne fra," vedblev Værten med Salvelse, „men jeg ved det, Peter Linz. De har hjemme der nede syd paa, hvor det onde har regeret fra gammel Tid. Der har levet en Troldmand en Gang der nede, som hed Johan Huss, og som havde en stor Bog, hvoraf han læste Troldeord og Besværgelser op for Folk, saa at de til sidst blev saa forrykte i Hovedet, at de hverken vilde høre Messe eller korse sig. Ja, det er den rene Sandhed, jeg fortæller, for jeg har selv hørt det alt sammen af en hellig Broder, netop hin rejsende Munk, som var her i Foraaret. Og nu kan I tro, hvad I selv vil, men saa meget er vist, at de har en Bog med røde Bogstaver der ude i Hytten — ja!"

Han lænede sig tilbage mod Egetræet med en Mine, som om han vilde sige: „Har I nu nok!"

„Og hvoraf," tilføjede han skyndsomt, som om han havde glemt noget, „hvoraf mener I, at Franz's Hest døde i Efteraaret?"

„Ja, det har du fortalt saa tit, men er du ogsaa vis paa, at det er sandt."

„Splitte mig, om det ikke er sandt hvert evige Ord. Hesten stod og gnavede Græs af Grøftekanten. Saa kommer hun, Kærlingen der ude fra Skovhuset, og gik forbi. Hvad hun sagde eller gjorde, det ved jeg ikke, det tilstaar jeg med ærlig Sindelag, og Vorherre bevare min Mund for at lægge noget til eller tage noget fra, men saa meget er vist, at fra det Øjeblik vilde Hesten ikke røre Græsset, og tolv Timer efter skvat den og strakte

alle fire Ben fra sig og var død — død som en Sild!"

„Og hvad siger I saa om, at der tit og mange Gange brænder Lys ude i Huset til længe efter Midnat, og at hele Flokke af Stimænd og Røvere har Tilhold der ude ved Nattetider?"

„Ja, om det er Stimænd og Røvere, det skal jeg ikke kunde sige," bemærkede Johan, „men det er en grandgivelig Sandhed, at Franz ikke en, men mange Gange har set store Flokke af Folk med Hætter over Hovedet, eller hvad det er for noget Bylteri, liste sig fra Skoven og hen i Huset, og forleden Morgen, da jeg kjørte ud efter Brænde, saa jeg med mine egne Ojne, at ti store Karle med noget om Hovedet listede sig bort fra Huset og skyndte sig ind i Skoven, hvor de spredte sig til alle Sider."

„Ja, hvad siger I til det?" spurgte Jakob og saa paa Kammeraterne med et betydningsfuldt Blik. „Er det ikke en Skjændsel og Fornedrelse, at vi hæderværdige kristelige Borgere skal taale saadant noget Røverpak og Djævelskram i vort skjønne og fredelige Sogn? Men bi bare, til kejserlige Majestæts Kommissær kommer her til Bys til Efteraaret, saa skal I faa at se, hvad Jakob Splitermann kan udrette."

„Ja, men den gamle Skattekommissær er død, siges der."

„Lige meget, saa kommer der vel en anden, og jeg er lige glad, om det er kejserlige Majestæts højeste Minister, der kommer, saa skal jeg dog vise jer, at jeg tør træde ham under Øje med Honnør og Bekræftelse!"

„Og hvad vil du saa gjøre?"

„Det kan I lade mig om; men splitte mine Leddemod, om ikke jeg nok skal sætte igjennem paa de høje Steder, at Bulen der ude skal blive ryddet inden Aar og Dag er omme."

Det var blevet ud paa Aftenen. Svirebrødrene begyndte at slentre hver til sin Kant, efter at Værten havde sørget for at faa fuld Erstatning i klingende Mønt for Øllet, som de havde tyllet i sig. Jakob samlede Tinkanderne sammen og bar dem ind i Stuen, tømte sin Lommes Indhold ud i Pengekassen, kastede sig derpaa ind over Sengen og faldt snart i en dødlignende Søvn; men næste Morgen, da han vaagnede, steg Gaarsdagens Hændelser op for hans Erindring, og nu brød der et forfærdeligt Uvejr løs over den ulykkelige Datters Hoved. Og hendes forgrædte Øjne og sørgmodige Udseende i den nærmest efterfølgende Tid vidnede om, at hendes raa og fordrukne Fader, der til Trods for sit pralende Væsen var den fejeste Usselryg over for fremmede, men den mest bøddelagtige Tyran over for sine egne, havde handlet saa ilde med den arme Pige, at hun var færdig at synke sammen af Fortvivlelse. Den godmodige Moder søgte at trøste hende, men det svage lille Pigehjærte var kun daarlig i Stand til at tilegne sig den gamle Kones mere velmente end holdbare Trøstegrunde.

Lakenstejn er en ringe og uanseelig By, ihvorvel den regnes for at være en af Bøhmens ældste Stæder. Den var allerede til under Husitkrigen, men undgik da Krigens Ødelæggelser, ligesom den ogsaa undgik de endnu skrækkelige Hjemsøgelser to hundrede Aar senere, da saa mange Stæder og Byer ødelagdes under Østerrigernes Forsøg paa at udrydde den protestantiske Lære og den borgerlige Frihed i Landet. Grunden til, at Lakenstejn blev sparet for disse Tiders Ulykker, var uden Tvivl at søge i den Omstændighed, at dens Indbyggere vedblivende holdt paa den katolske Lære, uagtet Reformationen havde tændt sit Lys over hele den øvrige Del af Landet, samt tillige i den Omstændighed, at Byen laa i en afsides Kant af den saa kaldte bøhmiske Skov, en vild, bjærgrig og skovbevoxet Egn.

Sjælden gjæstes Byen af fremmede, men der drives en ikke ubetydelig Landhandel, i det Byen er Midtpunktet for de omkringliggende talrige Landsbyers Produkthandel. Der findes en ejendommelig gammel Kirke, ligesom Byen ogsaa har en ældgammel Markedsplads, og endelig findes der et meget bekjendt Værtshus, „Kejseren", paa hvis Skilt et kronet Hoved pranger med afstikkende Farver. Det er dette Værtshus, der tidligere bar Navnet „den sorte Stork", hvortil vor Fortælling knytter sig. Her indtraf nemlig i Aaret 1781 en mærkelig Begivenhed, hvorom vi nu skal fortælle.

Omtrent en Fjerdingvej fra Lakenstejn, i Retning mod Skoven, stod et ensomt Hus, omgivet af en lille Have. Ligesom Husene i Byen var det opført af Sten og Tømmer og tækket med Græstørv og Rør. Det til Huset hørende Jordstykke var fuldt saa frugtbart som noget andet i Egnen, men ikke des mindre stod Huset ubeboet og var blevet en Del forfaldent, Marken henlaa udyrket og var uden Hegn. Ingen havde beboet Huset i mange Aar, dels fordi det laa saa ensomt og var udsat for Besøg af Ulve og Vildsvin, men navnlig fordi det efter almindelig Tro var Skuepladsen for natligt Spøgeri og Djævelskab, som fra gammel Tid havde haft Tilhold der. Efter Sagnet havde der i gamle Dage staaet en Klosterbygning eller en Herreborg, der var bleven ødelagt af Tartarerne, da disse i det 13de Aarhundrede faldt ind i Landet.

Hvorvidt dette Sagn var sandt, var vanskeligt at afgjøre, men saa meget var vist, at den østre Ende af Huset var opført paa Resterne af nogle gamle tykke Mure, der maaske for Aarhundreder siden havde baaret en mægtig Overbygning, men som nu kun bar et lavt Straatag og omsluttede en mørk og fugtig Hjørnestue med muggent Lergulv. Fremdeles maatte der i gamle Dage have været en Kirkegaard eller Begravelsesplads paa Stedet, thi ved Gravning i Jorden havde man fundet Stenkister og andre Mindesmærker efter afdøde, og af Frygt for Gjengangere og Spøgeri vovede derfor ingen at sætte sin Fod paa Stedet efter Solnedgang. Det var derfor en højst mærkelig Hændelse, da en Familie, et Par Aar før vor Fortællings Begyndelse, holdt sit Indtog i det berygtede Hus, medbringende Bohave og Redskaber. Ankomsten af en fremmed vilde under alle Omstændigheder have været en Begivenhed for de gode Indbyggere i Lakenstejn, hvor meget mere nu, da denne ukjendte Familie tog dette besynderlige Hus i Besiddelse. Og hvad var dette for Folk? Ingen i alle de nærmest liggende Byer kunde fortælle noget om dem. Man spurgte og spurgte, baade paa Markedspladsen, hvor Folk ugentlig samledes i store Skarer, og i det bekjendte Værtshus, „den sorte Stork", hvor der daglig indsandt fig en Del Dagdrivere og Drukkenbolte, men ingen kunde give Svar. Man vidste kun, at de var komne syd fra, nede fra Egnen omkring Hovedstaden, hvor Landets mest oplyste Borgere boede, samt at de havde faaet deres ny hemmelighedsfulde Hjem anvist af Byens og Landets Herre, som residerede i Prag, og som hver Efteraar sendte en Embedsmand til Lakenstejn for at modtage Egnens Skatter.

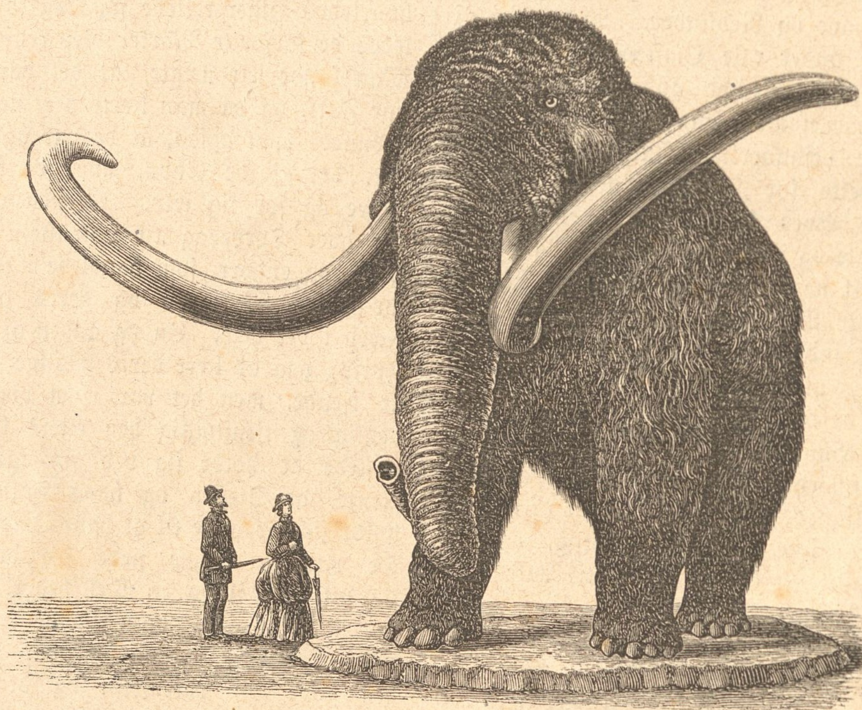
Den nys ankomne Familie udgjorde ingen stor Husstand. Der var først Faderen, Steffen Lenitz, en Mand i sin kraftigste Alder, med et Par Hænder, der vidnede om haardt Arbejde, og med et Aasyn, der bar Vidnesbyrd om mere Tankekraft og Forstand, end der almindelig fandtes hos bøhmiske Bønder eller deres Standsfæller i andre Lande. Hans Hustru, Gritzel, var en smuk og dygtig Kvinde og dertil frimodig og livsglad. Af deres tre Sønner, David, Markus og Mathæus, var den ældste, som vi allerede kjender lidt til, næsten helt udviklet, medens den næst ældste endnu var Yngling og den yngste kun en Dreng, men alle tre var byggede af godt Tømmer og ligesom Forældrene udrustede med en god Helbred og med snilde Hænder. Familien syntes at være overordentlig flittig. Næppe var Folkene flyttede ind i deres ny Hjem, før de ivrigt begyndte at istandsætte den forfaldne Hytte og opdyrke den med Græs og Ukrud overgroede Jord. Faderen og Sønnerne tømrede, murede, malede og forsynede Vinduerne med ny Glasruder. Vel blev Husets Istandsættelse ikke udført saa grundigt eller saa smukt, som ønskeligt havde været, men Hovedsagen var, at det blev gjort beboeligt og nogenlunde hyggeligt indrettet. Gritzel vimsede om med sit milde Ansigt og sine flittige Hænder, vaskede, skurede og pyntede op. Snart var Hytten i Stand, og Familien kunde glæde sig ved Bevidstheden om selv at have udført hele Istandsættelsen. Ingen havde rakt dem en hjælpende Haand. Folkene i Lakenstejn og ligeledes i de andre Byer der omkring havde skjævet med mistænksomme Blik til disse fremmede gaadefulde Gjæster, der saadan uformodet var slaaet ned i det halvt spøgelseagtige Skovhus, men paa den anden Side fik Folk snart Respekt for Familien ved at se, hvorledes Huset rettede sig Dag for Dag, og hvorledes de forsømte Marker blev rensede og opdyrkede. Man kunde ikke nægte, at det var flittige og dygtige Folk, og da man lærte dem nærmere at kjende, skjønnede man ogsaa, at de var agtværdige Mennesker, der gjorde Gavn, hvor de kunde, baade for andre og for sig selv. Steffen og hans Sønner tog hver Torvedag til Lakenstejn for at sælge og kjøbe, og enhver, som handlede med dem, roste dem for deres Ærlighed og deres smukke og venlige Færd i det hele. En og anden af Naboerne gjorde Forsøg paa at lære deres huslige Forhold nærmere at kjende, men det var, som om Familien, hvor venlig og tjenstvillig den ellers kunde være, helst ønskede at holde sig ved sin egen Side. Nogle mente, at Steffen og hans Hustru var stolte og holdt sig for gode til at have Omgang med Bønder. De var jo komne nede fra den fine Kant af Landet og var jo en Del bedre „lærte" end Folk her i Skovene. Man havde endog set Bøger i deres Hænder, noget, som var yderst mærkeligt i den gode By Lakenstejn og dens Omegn. Ja, nogle havde endog hørt Faderen tale Latin — eller hvad det var — med sine Sønner, saa han maatte uden Tvivl være en „studeret" Mand. End videre syntes man at kunne skjønne, at disse Folk i mangt og meget havde besynderlige Meninger, der kom helt i Strid med den paa Egnen ellers herskende Tænkemaade. Saaledes havde en Gang en velvillig Nabo advaret Steffen imod at tage fast Bolig der paa Stedet, da der upaatvivlelig en Gang vilde ramme ham og hans Familie en Ulykke, eftersom Spøgeri og al Slags Djævelskab huserede dér ved Nattetider; men Steffen havde smilet og svaret: „Spøgeri er jeg ikke bange for, min Ven, og Djævelskab har ingen Magt over dem, der tror paa Vorherre."

(Fortsættes.)

Mamuten.

Af E. T.

Hvor store end flere af de nulevende Dyr, f. Ex. Hvalerne og Elefanterne, er, kan man dog kun betragte dem som Dværge i Sammenligning med de kæmpemæssige Dyr, som levede paa Jorden i den forhistoriske Tid. Det er en af disse forhistoriske Kæmper, nemlig den saa kaldte Mamut, som vi her fremstiller for Læserne paa medfølgende Billede. Man behøver ikke at være i Tvivl om, hvilken Slægt af de nulevende Dyr man skal henføre denne Kæmpe til, thi dens hele Legemsform, dens Snabel og Stødtænder giver tydelig nok til Kjende, at den maa være en nær Slægtning af Elefanterne, fra hvilke den afviger ikke alene ved sin Størrelse, men ogsaa ved Længden af sine uhyre og stærkt krummede Stødtænder samt sin tætte og lange Haarklædning.

Mamuten.

Da vi allerede en Gang tidligere har givet Læserne en Skildring af dette Dyr og dets Hjemsted (se „Husvennen" for 1875—76 S. 259), skal vi her kun tilføje, at Mamuten har levet sammen med Menneskene her i Europa i Stenalderen, hvilket man har sluttet af, at Stenredskaber og Knogler af Mamuten er blevne fundne i de samme Lag, og paa enkelte af disse Stenredskaber har man fundet indgraverede Tegninger af dette Dyr. I Sibirien har Mamuten dog været langt talrigere end her i Europa, hvorfor man ogsaa kalder den „den sibiriske Elefant". Medens man i Europa kun hist og her har fundet enkelte Knogler og Tænder af den, har man derimod i Sibirien fundet hele Skeletter af den, ja man har endog, som vi tidligere har omtalt i „Husvennen", der fundet en hel Mamut med Kjød, Hud og Haar, der var indefrossen i Isen. I det nordlige Sibirien og paa Øerne i Ishavet uden for dets Kyster finder man endnu stadig en stor Mængde Stødtænder af Mamuten. De fleste af disse Stødtænder er i en saa god og vedligeholdt Stand, at man endnu kan bruge dem som Elfenben, og som saadant var de allerede kjendte paa Alexander den stores Tid.

Tordenskjold i Dynekilen, den 8de Juli 1716.

Som et af de lyseste Minder i vor Historie, staar Mindet om en af vore største Søhelte, Peder Tordenskjold. Han gik som et Stjærneskud over Nordens Himmel, glimrede og forsvandt. Det var, som om Skæbnen havde bestemt ham til kun at leve og virke i Krigens Tid; da den døde hen, døde ogsaa han, og som faa store Mænd var det ham saaledes forundt at dø midt i sin største Glans og Lykke.

Tordenskjold var født den 28de Oktober 1691 i Trondhjem, hvor hans Fader var en agtet Raadmand. Hans egentlige Navn var Peder Vessel, hvilket han beholdt til 1716. Om hans tidligste Ungdom kunde der vel være meget at fortælle, men hvem kjender ikke Historien, om hvorledes han kom i Skrædderlære og slog sin Mester en Snebold i Nakken, hvorledes han dernæst senere løb bort til Kjøbenhavn i Kongens Følge, og om hvordan han endelig kom til Koffardis.

Her gjorde han nu som Matros to Rejser, den ene til Guinea, den anden til Ostindien, og da han kom tilbage der fra, traadte han, udmærket anbefalet af sine Skibskaptejner, i Kongens Tjeneste som Søkadet. Som saadan gjorde han endnu en Tur til Ostindien, og da han 1710 var paa Hjemvejen, hørte han, at Krigen mellem Danmark og Sverige igjen var brudt ud. Saa snart Skibet var

løbet ind til Bergen, forlod Vessel det, og rejste strax over Land til Kristiania, hvor han fremstillede sig for den kommanderende General i Norge, Friherre Løwendahl. Han vidste strax at vinde denne Herre saaledes for sig, at han fik en lille Snav „Ormen" at føre, for at han med den kunde krydse paa Sveriges Kyster.

Vessel var den Gang kun 19 Aar gammel, men desuagtet forstod han fuldstændig at udfylde sin Plads; han bragte altid de sikreste Efterretninger om Svenskernes Bevægelser til Generalitetet, og han vandt derved i høj Grad Løwendahls Yndest. Imidlertid fik han ikke Lov til at føre „Ormen" længere end til næste Foraar, han kom da om Bord i en Fregat og blev forfremmet til Løjtnant; her fra blev han dog snart igjen forflyttet, i det han paa sine ivrige Bønner fik Tilladelse til at føre Snaven igjen. Denne førte han nu til Foraaret 1712, da han af sin Velynder Løwendahl fik en ny Fregat „Løwendahls Galej" at føre og tillige fik Titlen af Kaptejn-Løjtnant. Med den krydsede han da de paafølgende Maaneder i Skagerak og Kattegat og opbragte flere Kapere og Koffardiskibe, indtil han om Efteraaret fik Ordre til at forene sig med Flaaden i Østersøen, der var under Kommando af General-Admiral Gyldenløve. Han deltog nu i Transportflaadens Odelæggelse under Rygen og erhvervede sig efterhaanden en kraftig Beskytter i Gyldenløve. 1714 blev han Kaptejn, og 1715 var han med sin Fregat under Gabel med ved Slaget under Femern; her var det, at Vessel truede Wachtmeister til at standse Odelæggelsen af sine Skibe, der var satte paa Land ved Bülk. Wachtmeister overgav sig da til Vessel, der førte ham til Gabel; denne lykkedes det nu at faa de fleste af de fjendtlige Skibe af Grunden; men han kunde kun takke Vessel for, at de ikke allerede var opbrændte. Vessel fik da ogsaa til Belønning den svenske Fregat „Hvide Orn" at føre. Senere paa Aaret deltog han i Slaget ved Rygen under Admiral Rabens Overkommando, og da her Svenskerne flygtede, fulgte han efter dem om Natten og var saa dristig at løbe tæt ind paa et fjendtligt Linjeskib for at entre det; dette var sikkert ogsaa lykkedes ham, hvis ikke hans Folk havde nægtet at følge ham; han maatte da nøjes med at give det sit glatte Lag.

Tordenskjold i Dynekilen.

1714 var Karl den 12te kommen tilbage til Sverige, og da han nu førte Krigen ind i Norge, forlagdes ogsaa Krigsskuepladsen til Søs fra Østersøen til Kattegattet.

I Sommeren 1716 laa Vessel, som nu var bleven adlet under Navnet „Tordenskjold", i Kjøbenhavn for at fremme Udrustningen af en Del Skytsskibe og Galejer, som var bestemte til at krydse indenskjærs, da han den 18de Juni fik Ordre til uopholdelig at begive sig til Admiral Gabel med hvad der var færdigt og hos ham indhente nærmere Ordrer. Admiral Gabel var den Gang øverstkommanderende i Kattegattet. Grunden til, at han fik denne Ordre, var følgende:

Karl den 12te laa paa denne Tid i Norge, og belejrede Frederikshald, han maatte derfor have Tilførsel af Ammunition og Proviant, men denne Tilførsel kunde vanskelig ske over Land, og der var da i dette Øjemed udrustet en større Transportflaade i Gøteborg. Man havde nu faaet Underretning om, at denne Flaade allerede havde givet sig paa Vej, og det var selvfølgelig af yderste Vigtighed at stoppe den eller om muligt ødelægge den, inden den naaede Frederikshald.

Tordenskjold maatte derfor skynde sig afsted med de Skibe, der var klare, nemlig 2 Fre-

gatter, „Hvide Ørn" og „Vindhunden", 2 Skytsskibe, „Hjælperen" og „Arken Noah" samt 3 Galejer. Undervejs erobrede han 3 Skibe og holdt for Resten krydsende op efter, indtil han den 7de Juli ankrede op under Hvaløerne paa Grund af Vindstille. Her saa han nu om Eftermiddagen en Jolle ligge inde under Land; den var fuld af Folk, der fiskede, og da han haabede at kunne faa nogen Underretning om Fjenden hos dem, sendte han en Chalup ind. Det viste sig, at Fartøjet hørte til Admiral Gabels Eskadre, af hvilken der laa nogle Skibe tæt ved i Magø Havn, end videre fik han af dem at vide, at den svenske Transporteskadre laa et Par Mil sønden for i Dynekilens Havn. Et Par Timer efter fik Tordenskjold fat i et andet Fartøj med nogle svenske Matroser i, af hvem han fik udførligere Beretning om den fjendtlige Flaades Styrke. Denne bestod nemlig af et Skytsskib, en halv Snes Galejer og Halvgalejer og over en Snes Transportfartøjer, hvoraf de fleste var armerede. Tillige fik han at vide, at der den næste Dag skulde være Bryllup inde i Land, til hvilket en stor Del af Officererne var indbudne, og at Schautbynacht Strömstjerna holdt Gjæstebud om Bord i Skibene.

Tordenskjold besluttede da strax at angribe dem den næste Dag. Han nærede godt Haab om at kunne vinde Sejr ved en Overrumpling, til hvilken Lejligheden var saa gunstig, og den næste Dag prajede han derfor over til Løjtnant Grib paa „Vindhunden":

„Sej du, den svenske Schautbynacht holder Gjæstebud der inde i Dag; hvad synes du om at være hans Gjæst ubuden? Lodsen siger, at Vinden er god helt ind!"

„Ja nok, mener, man maa benytte sig af den gode Lejlighed," var Svaret.

Uden at holde videre Krigsraad, gav Tordenskjold da Signal til hele sin Eskadre om at følge sig, og man stod nu ind efter for fulde Sejl.

Selve Havnen, Dynekilen, hvor den fjendtlige Eskadre laa, ligger temmelig langt oppe i Landet i det inderste af Fjorden. Indsejlingen er vanskeliggjort ved talrige Skjær og Klipper, og paa den sidste halve Mil er den ikke mere end halvandethundred Skridt bred, høje mørke Klipper taarner sig op paa alle Sider, og som nu Vinden var, da Tordenskjold sejlede ind, blæste den lige ind i Bugten, saa det syntes, som om det var en Fælde, i hvilken man let kom ind, men aldrig slap ud af. Midt for Havnen laa en lille Ø, paa hvilken de svenske havde opkastet et Batteri paa 6 tolvpundige Kanoner, paa begge Sider af denne laa den fjendtlige Eskadre, og endelig var der ogsaa opstillet en stor Mængde Tropper langs Kysten, som overdængede Skibene med Geværild, efterhaanden som de sejlede ind.

Trods de mørke Udsigter, hvis man ikke vandt Sejr, var dog Besætningerne fulde af Mod, Begejstring og Tillid til deres unge Chef. Det gik rask ind efter, og allerede Kl. 6 var man kun en halv Mils Vej fra de nærmeste fjendlige Galejer. Tordenskjold gik nu om Bord i en af sine Galejer, dels for at bortjage et Par temmelig fremskudte fjendtlige Skibe, dels for at rekognoscere.

Til højre for Øen laa Skytsskibet „Stenbakken", der var det svenske Flagskib og var armeret med 24 Kanoner; omkring og bag ved dette laa 11 Galejer og Halvgalejer, medens alle Transportskibene laa paa venstre Side af Øen, trukne ind i det inderste af Havnen; flere af disse var ladede med Krudt, andre med Kugler og Vaaben, og atter andre med Proviant, saaledes var to Skibe helt ladede med Flæsk.

Saa snart de danske Skibe kom paa Skudvidde, aabnedes en heftig Ild imod dem. Tordenskjold besvarede den imidlertid ikke endnu, men løb rolig ind paa klar Hold, selv var han nu gaaet om Bord i Skytsskibet „Hjælperen", og dette posterede han nærmest ved Fjenden inde under Land, dernæst kom „Arken Noah", saa Fregatterne „Vindhunden", der førtes af den raske Løjtnant Grib, og „Hvide Ørn", der laa længst ovre mod den anden Kyst. Inden for og imellem disse laa de 3 Galejer, førte af den tapre Løjtnant Tønder.

Glimtende og dundrende fulgte nu Lag paa Lag fra begge Sider, Kuglerne og Kardæskerne borede sig ind i Skibenes Sider, splintrende disse og udbredende Død og Ødelæggelse, medens de svære Knipler susede i Rejsningerne og overskød Tovværk og Rundholter; en tæt Krudtrøg rugede over Bugten.

Saaledes fortsattes Kampen uafbrudt til Kl. 11, da begyndte Ilden kjendelig at sagtnes fra svenske Skibe. Saa snart Tordenskjold mærkede dette, lod han „Hvide Ørn" kappe sit Anker og drive nærmere ind paa Fjenden foran om de andre Skibe, selv benyttede han sig nu af Krudtrøgen og af den mere dækkede Stilling, han derved fik, til at lade sig bugsere nærmere ind af de to Galejer, medens den tredje bugserede „Arken Noah". „Hvide Ørn" vedligeholdt nu ogsaa under dette Arbejde en saa voldsom Ild paa Fortet og Skibene, at de svenske i deres Forbløffelse ikke lagde Mærke til de andre danske Skibe, som, inden de vidste et Ord af det, var inde paa Geværskuds Afstand.

En rasende Ild aabnedes nu mod „Stenbakken", hvis Dæk formelig fejedes rent, og hvis Mandskab faldt eller sprang over Bord, medens de saarede væltede sig om mellem den nedskudte Takke-

lads og deres Kammeraters Lig. Det varede da heller ikke længe, inden „Stenbakken" strøg, men endnu tordnede især Kanonerne fra Batteriet paa Øen med uformindsket Kraft.

Tønder kom netop med en Galej tæt hen under „Hjælperen", og Tordenskjold prajede da til ham, at han skulde stoppe Munden paa de Skraalhalse der oppe paa Batteriet. — „Ej, ej, skal ske," var Svaret, og et Øjeblik efter roede de to af Galejerne ind til Øen, hvor Tønder sprang i Land med sine Soldater og Matroser, for rask op ad Klippen og stormede Batteriet med Øxen i Haand — en kort, men morderisk Kamp, saa maatte de svenske flygte, og Kanonerne blev fornaglede.

Efterhaanden opgav ogsaa Galejerne Kampen, i det Førerne enten satte paa Land eller stak Ild i Skibet. Kl. 2 om Eftermiddagen standsedes da Skydningen, thi der var ikke mere nogen Fjende til at forsvare Skibene, da alle var flygtede i Land. Det gjaldt nu først og fremmest for Tordenskjold om at redde saa meget som muligt af den fjendtlige Flaade, uden alt for stort Tab. Dette var imidlertid ingen let Sag, thi i de allerfleste Skibe var der lagt Ild, saa at flere allerede brændte i lys Lue, og man kunde især vente, at Krudtskibene snart vilde springe. Det gjaldt derfor om at handle rask og uforsagt, men Tordenskjold var netop den rette Mand hertil, og desuden havde han Medhjælpere som Grib og Tønder, der i Dumdristighed ikke gav ham noget efter.

Da Skydningen var standset, gik Grib om Bord i „Stenbakken", men blev undervejs saaledes beskudt inde fra Land, at flere af hans Folk faldt, og han selv blev saaret; uforfærdet springer han op paa „Stenbakkens" Dæk, der var fuldstændig blottet for levende Væsener, kun en fjendtlig Officer stræbte med ængstelig Hast at komme fra Borde og ned i Gribs Fartøj, men denne anede strax Uraad, og i det han satte ham Kaardespidsen for Brystet, tvang han ham til at vise, hvor han havde lagt Ild. En Lunte laa lige ved Løbekrudtet, et Øjeblik endnu, og den tapre Løjtnant Grib med sine Folk vilde være gaaet i Luften. Man fik nu et Varp fast i Skibet, og lige for Sverskernes Øjne bugseredes nu „Stenbakken" over til den danske Linje.

Paa den fjendtlige Galej „Lukretia" var Ilden brudt ud, da Tønder kom til Borde og sprang op med en halv Snes Matroser. Skibet var ladet med Krudt, en Tjæretønde stod og brændte i en Luge oven paa Krudttønderne, der vare slaaede op. Ved dette Syn blegnede Kvartermesteren og vilde skynde sig ned i Fartøjet, men Tønder tvang ham til at tage Tjæretønden og lange den op til ham, hvorefter han smed den over Bord. Dernæst slukkedes Ilden, der havde grebet fat i Lugekarmen, med Matrosernes vaade Trøjer. Men endnu var Faren ikke forbi; da Tønder var kommen ned paa Banjerne, saa han en Lunte der hang klar til at falde ned i en aabnet Krudttønde, saa snart den var brændt ud. Uden at betænke sig gik Tønder hen over det med Krudt besaaede Dæk, greb Lunten med fuld Haand og slukkede den saaledes. Efter at have forvisset sig om, at der ikke var lagt Ild andre Steder, bugserede Tønder Galejen ud af Havnen.

Imedens dette stod paa, havde Løjtnant Kjøge forsøgt at fratage Fjenden Schautbynacht Sjöblads Chaluppe, men det svenske Infanteri beskød ham saa kraftigt, at flere af hans Folk bleve dræbte, og mange saarede, saa han med uforrettet Sag maatte vende tilbage til Tordenskjold. Denne blev meget vred paa ham, fordi han saaledes havde spildt Mandskab, uden at bringe nogen Galej, men nu kom netop Tønder tilbage fra „Lukretia", og da han hørte dette, kastede han sig strax i en lille Jolle, tog kun to svenske fangne Matroser med sig, og roede afsted til Chaluppen. Undervejs blev den ene af Matroserne haardt saaret, saa Tønder maatte selv tage fat paa Aaren, men skjønt Kuglerne stadig peb dem om Ørerne, slap de dog lykkelig over til Chaluppen og bugserede den ud af Bugten, i hvilken den laa. Da Tordenskjold saa dette, blev han saa glad, at han prajede over til Tønder, at da denne Chalup var ham saa dyrekjøbt, maatte han selv beholde den.

Løjtnant Grib havde imidlertid været ovre ved Galejen „Vreden", og ledsaget af Kadetterne Sivertsen og Ferrø og et Par Mand, sprang han op paa „Vredens" Dæk. I det samme stod en vældig Røgsøjle op ad Lugen, og Grip, som saa, at den strax vilde springe i Luften, tilraadede at forlade Skibet, men Sivertsen sagde da til Ferrø, om han ikke vilde være med at slukke Ilden, det var s'gu alligevel for sent at stikke af. Dette gik Ferrø ogsaa ind paa, men de fik ikke megen Tid til at slukke, thi et Øjeblik efter sprang „Vreden" i Luften med et forfærdeligt Brag, og Planker og Tovværk regnede ned om Gribs Fartøj, der netop havde faaet Tid til at fjerne sig lidt der fra. Pludselig dukkede et Hoved op tæt ved Fartøjet, just som det laa og roede for at komme bort. „Lad mig komme med" lød det. Det var Sivertsen, der som ved et Mirakel var sluppen aldeles helskindet fra det; men hans Kammerat kom aldrig mere tilsyne.

Saaledes gik det hele Eftermiddagen. Under en morderisk Geværild, kæmpende med Flammerne, maatte Skibene trækkes af Grunden og bugseres bort. Tordenskjold selv var altid til Stede hvor, det gik hedest til, og han ledede det hele med overordentlig Energi og Tapperhed, i det intet Arbejde

syntes ham for stort eller for farefuldt. Hen ad Aften var da ogsaa alting erobret eller ødelagt, saa at der ikke var levnet Fjenden en Jolle. Byttet var 30 Skibe, hvoraf 16 senere blev brugt i Kongens Tjeneste.

Nu maatte man altsaa blot tænke paa at slippe ud med sit Bytte.

Solen var allerede gaaet ned, og Mørket begyndte at falde stærkt paa, da den danske Eskadre sejlede og bugserede sig ud af den snævre Havn. De svenske Tropper, omtrent 5,000 i Tallet, fulgte dem, efterhaanden som de kom ud efter langs Strandbredden og beskød dem med en heftig Geværild, dog uden egentlig at gjøre synderlig Skade. Tordenskjold lod til Gjengjæld fyre paa dem med Skraasække, indtil han hen ad Morgenstunden var kommen lykkelig uden for Skjærene, hvor han ankrede paa Magø Red. Han gik nu strax i Gang med at forbedre og efterse sine Skibes Skrog og Rejsninger, samt lod de saarede pleje efter bedste Evne. Han gav dernæst Befaling til samtlige Skibschefer, at de skulde indsende Lister til ham, hvorpaa stod opført, hvor mange døde og saarede de havde, og det viste sig da, at det hele Tab kun var 19 døde og 57 saarede; af disse kom 6 døde og 20 saarede alene paa Tordenskjolds eget Skib „Hjælperen". Ikke alene sørgede Tordenskjold, som sagt, udmærket for sine Folks Pleje, han lod allerede næste Dag de saarede bringe i Land i Frederiksstad, men han gav dem ogsaa rigelige Belønninger i Penge, ligesom han heller ikke glemte sine Officerer, men omtalte dem særdeles rosende i sin Rapport.

Da Tordenskjold kom til Kjøbenhavn, blev han meget naadigt modtaget af Kongen, som forfremmede ham til Kommandør, og end videre gav ham en Medalje af Guld at bære i et blaat Baand.

Saa snart Karl den 12te fik at vide, hvorledes det var gaaet hans Transportflaade, ophævede han strax Belejringen af Frederiksten og trak sig ud af Norge, og denne Heltedaad blev saaledes af overordentlig Betydning for Krigens Gang. End videre var hele Planen til Angrebet godt lagt og hurtigt og dristigt udført, saa det maa siges at være Tordenskjolds største og vigtigste Bedrift. Hans Navn skal altid mindes, saa længe Dannebroge vajer, og saa længe endnu en dansk Tunge kan synge:

Fra Danmark lyner Tordenskjold,
hver give sig i Himlens Vold
og fly.

W. H.

Smaating.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner henholdsvis Navnene paa et Kongerige i Evropa og en Bjærgkjæde i Afrika: En Flod i Rusland, — Indløbet til en Havbugt i Asien, — en By i Rusland, — en By i Italien, — en tysk Provins.

U. Jensen.

Firkantet Nød. Af 2 I, 2 S, 2 U, 1 H, 1 R og 1 V dannes tre Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Foruden første blev man trist i Sinde,
naar Vinterstormen blæste skarp og kold;
det andet vist man lettelig vil finde
bag Svejtserbjærgenes den stærke Vold;
det tredje bøjer sig for alle Vinde
og svajer ledløst uden indre Hold.

E.

Bogstavgaade.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Drama, — Krus, — Haan, saa at de danne Navnene paa et Kongerige i Evropa og en By i samme.

Opløsninger fra Nr. 1.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
N y b o r **g**	
A s i e **n**	A M E N
K u l u r **i**	M A L E
S j æ l l a n **d**	E L E V
K a p p e **l**	N E V A
O p o r t **o**	
V a n d s b e c **k**	

paa Ordgaaden: Bag efter er alle kloge.

Lærer M. P. i S—holm. Deres Frygt ugrundet, i det Markedsfortegnelsen i „Folkets Almanak" for 1880 er **fuldstændig** korrekt. At „Wisbechs Almanak" for 1879 i flere Blade f. A. som De skriver, er rost for Paalidelighed paa „Folkets Almanaks" Bekostning, er temmelig ubetimeligt, eftersom hin ingenlunde er ufejlbarlig. Udg. har endog Brev fra Viborgegnen liggende for sig hvori det blandt andet hedder: „I „Wisbechs Almanak" for i Aar findes en slem Trykfejl ved Ulstrup Marked, Viborg Stift, der et Sted staar anført til 30te Juni og et andet til 30te Juli. Det har her paa Egnen givet Anledning til flerime Forlegenheder."

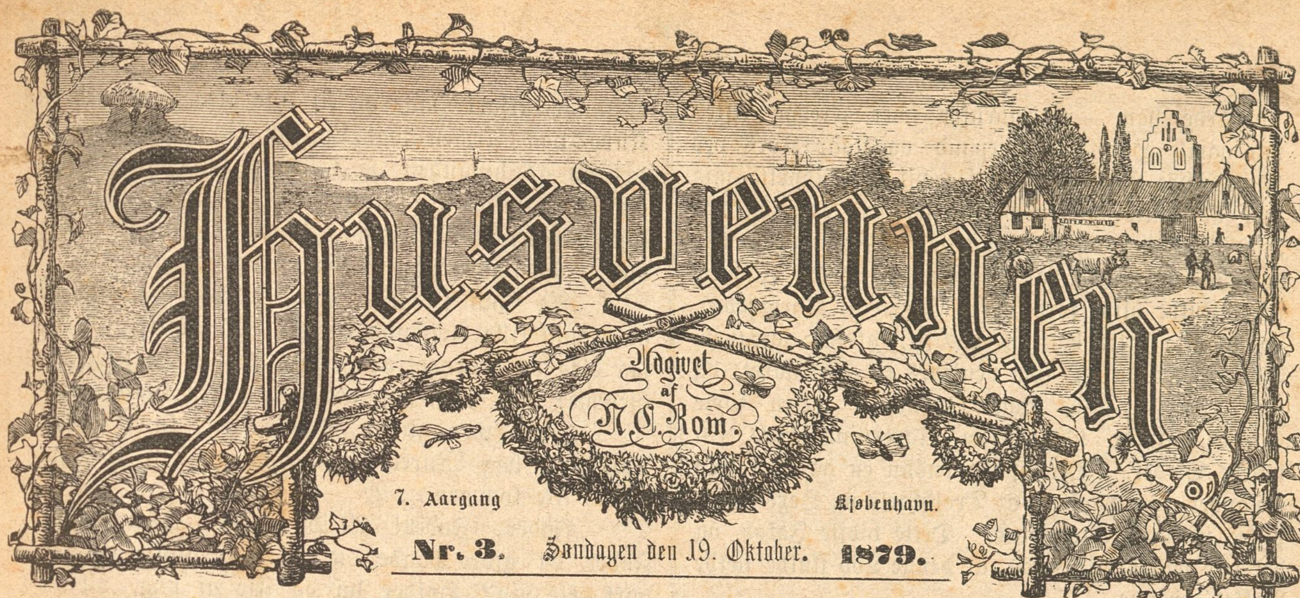
„En Tjenestekarl". En Beskærerpresse til Bogbinding med tilhørende Kniv kan faas for 10 Kroner (hos C. Th. Rom & Co., Kbhvn. V.).

H. R. P. — R. J. i R. R. Bjærget o. fl. Det tilsendte skal efterhaanden blive benyttet.

A. Man maa helst lære at skrive og at bogstavere rigtig førend man begynder at digte.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang Kjøbenhavn.

Nr. 3. Søndagen den 19. Oktober. 1879.

Kejserens Gave.

Ved Jørgen Stub.

(Fortsat).

En saadan Tænkemaade var aldeles ny for Egnens Beboere, men endnu forunderligere Ting fik man at høre om Lenitz's Familie. Stundum kunde man, som vi tidligere har hørt, se Lys ude i Skovhuset til langt ud paa Natten, og Folk, som hændelsesvis var komne forbi om Natten, havde set smaa Grupper af tilhyllede Skikkelser snige sig forsigtig hen til Husdøren og forsvinde lydløst bag denne, og flere af Naboerne havde ogsaa tidlig om Morgenen, inden det endnu var blevet lyst, set formummede Personer snige sig bort fra Huset paa samme hemmelighedsfulde Maade. Familien i Skovhuset havde ingen Slægtninge eller Venner i denne Egn, det vidste man; hvo var da disse fremmede, hvor kom de fra, og hvad foretog de sig ved disse natlige Sammenkomster? Det var Spørgsmaal, der satte mangen Hjærne i Arbejde. Og hvor skulde man faa opklaret disse Spørgsmaal? Steffen Lenitz og hans Familie holdt sig ved deres egen Side, og naar det en enkelt Gang traf sig, at en eller anden nyfigen Nabo begyndte at slaa paa Sagen, undveg Steffen strax Spørgsmaalet og førte Samtalen over paa andre Æmner. Nu vidste man jo nok, at Troldmænd og Hexe i Følge gamle Sagn havde huseret paa Egnen fra gammel Tid; men man kunde ikke ret tro paa, at Steffen stod i Forbindelse med saadanne Utysker, da han dog var en oplyst og vakker Mand, der tilmed lod til at være meget gudfrygtig. Kun den tykke Jakob Splitermann følte sig fast overtydet om, at alt gik til med Sortekunster og Djævelsbevægelser ude i Skovhuset.

At Jakob Splitermann betragtede Steffen som en afgjort Fjende af den mest nederdrægtige Art, hidrørte fra Omstændigheder, som Jakob selv klogelig tav stille med, men som adskillige af Egnens Folk fuldt vel var bekjendte med. Jakob var Egnens fornemste Brygger og Værtshusholder. Hans Øl var overmaade krydret og stærkt og havde derfor en overordentlig Tiltrækningskraft for Byens tørstige Sjæle. Den bøhmiske Bonde og overhovedet den slaviske Folkestamme er bekjendt for sin Lidenskab for stærke Drikke. Intet Under derfor, at Jakobs Bryggeri havde erhvervet sig Kunder fra nær og fjærn, og at hans Værtshus udøvede en sand magnetisk Kraft paa Egnens Bønder og Haandværksfolk. Men nu havde Steffen Lenitz vist den Nederdrægtighed ved forskjellige Lejligheder at advare baade unge og gamle fra at sidde og øde deres Tid og Penge paa Værtshuset, og ligeledes var det en bekjendt Sag, at han havde lært adskillige af Sognets Folk selv at brygge Øl, der ikke alene var langt billigere, men tillige sundere end den rusende Drik, der udgik fra Jakobs Bryggeri. Se deri stak Humlen; men Jakob skjønnede nok som klog General, at det ikke gik an saadan uden videre at fortælle Folk, hvad Grunden var til hans Forbitrelse, saa meget mere som han i det sidste Aars Tid havde hørt Folk ymte i Krogene, at han sad og dyngede den ene Pengestabel op paa den anden, samtidig med at hans bedste Kunder blev fattigere og fattigere. Hu, hvor Blodet kogte i Værtshusholderen! Og hvor inderlig gjærne greb han ikke enhver Lejlighed til at rakke Steffen ned og mistænkeliggjøre ham og hans Familie for Egnens Beboere. „Gud og alle Helgener befri os," sagde han ofte, „fra at komme i Berøring med disse Mennesker. Jeg for mit eget Vedkommende" —

forsikrede han — „bestænker hver Fredag Aften mit gamle Hus med Vievand og slaar Kors ved Husets fire Hjørner; for jeg vil ikke udsætte mig for, at Rakket der ude skal paaføre mig og mit Hus Pestilens og Forbandelse.“ For øvrigt var det Jakobs Haab, at Steffen og hans Familie snart skulde blive forviste fra Egnen af Øvrigheden, og navnlig satte han sin Lid til, at han igjennem Skattekommissæren, som ventedes til Efteraaret, og som ventelig vilde tage Ophold i „Den sorte Stork“, skulde udvirke en Udvisningsordre fra højere Steder. Der gjaldt endnu en gammel Lov i Landet, som paabød, at Troldkarle og Hexe skulde piskes ud over Grænserne. Dette vidste Jakob, og det var hans stille Haab, at denne Lov skulde fælde Rakket der ude.

Byens Folk anede godt Grunden til Jakobs Forbitrelse mod Skovhusfolkene, og mange af dem morede sig ofte over den slet dulgte Arrigskab, som han røbede ved sine bagvaskende Udgydelser mod dem. „Du skulde gaa til Præsten,“ sagde en Dag en Kjøbmand til ham, „og formaa ham til at træde op mod disse Folk.“ Han anede ikke, at Jakob allerede havde været hos denne Kirkens Mand, men at den gamle Hyrde havde trukket paa Skulderen og sagt, at saa længe Steffen Lenitz saa punktlig som nu betalte sin Tiende, saa længe var der intet at gjøre.

Hverken Præsten eller Byens Folk havde i øvrigt noget særdeles mildt Øje til Jakob Splitermann. Han var, som hans Navn ogsaa antyder, af germanisk Herkomst. Det vrimlede af Tyskere i Landet, men disse, der havde forstaaet at tiltage sig Magten over Landets egne Børn, var forhadte af de ægte Bøhmere. Jakob var desuden bekjendt for at være noget lumsk og svigagtig i Handel. Hans Rygte var langt fra godt, og Steffen Lenitz og hans Familie kunde derfor tage sig hans ondskabsfulde Adfærd imod dem temmelig let, i det de vidste, at ingen ordentlige Folk tog noget Hensyn til de Bagvaskelser, han fremkom med.

Torvet var opfyldt af Sælgere og Kjøbere, Heste og Vogne, belastede Æsler og Muldyr i broget Blanding. Solens Straaler stak Folk og Fæ i Øjnene og brændte deres gispende Kroppe. Da trak pludselig en Tordenbyge hen over Byen, Lyn og Tordenskrald vexlede Slag i Slag, og pludselig begyndte Regnen at skylle ned som ved et Skybrud. Folk tyede ind i Portaabninger og Døre, skubbende og puffende hinanden til Side for at faa Tag over Hovedet. I et lille vinkelformigt Skur mellem to Huse, hvor der netop var Plads til to eller tre Personer, havde en ung Mand med et langt kulsort Haar og en lille bleg Pige med en Kurv paa Armen søgt Ly for Bygen. De stod tæt op ad hinanden og talede ivrig sammen, som om det gjaldt at benytte hvert Sekund af den kostbare Frist. Den unge Mand saa sig forsigtig om, tog derefter Pigens Haand og sagde:

„Aa Gud ske Tak, at jeg fandt Lejlighed til at se min lille Johanna. Du lille Stakkel, du ser saa bleg og bedrøvet ud. Gjør de dig Fortræd der hjemme? . . . Sig, mig det . . . o, jeg kunde . . .“

„Tys, vær stille, David, der kunde være Folk inde bag Muren, jeg er saa angest. Se, om Fader ikke kommer . . .“

„Fader, Fader! Altid Fader! Skal denne Fader da gjøre baade dig og mig ulykkelige for vort hele Liv? Holder du da ikke af mig, vil du da evig og altid vedblive at være denne frygtsomme og vaklende lille Skabning? Kjære, kjære Johanna, giv dig hen til mig med dit hele Sind og Hjærte, stol paa mig, jeg er stærk, jeg vil og skal sejre over alle Hindringer, selv din Fader skal . . .“

„David, for Guds Skyld tal dog sagte; jeg gaar fra dig, jeg tør ikke blive hos dig, naar du taler saa højt.“

Kjærlighedens Ild luede i den unge Mands mørke Øjne, han klemte Pigens Haand lidenskabeligt og var paa Nippet til at trykke hende op mod sit Hjærte; men da hun virkelig gjorde Tegn til at rive sig løs fra ham, besindede han sig og slap hendes Haand.

„Ja, du har Ret,“ sagde han og saa sig atter omkring, „vi maa være forsigtige og vente taalmodig; men Guds Time kommer nok, den maa og vil komme, det føler jeg i mit Hjærte. Herren selv har ført vore Hjærter sammen, og han vil ogsaa bane Vej for os. Aa, hvor skal jeg prise og takke ham den Dag, da jeg for al Verdens Øjne kan tage dig, min elskede Johanna, i min Favn. Jeg skal gjøre dig lykkelig, lykkelig! Jeg skal bære dig gjennem al Møje og Besvær og berede dig et Liv, fuldt af Tilfredshed. Jeg er fattig, men jeg skal arbejde og slide for dig, jeg skal skabe dig et Hjem, hvor hverken Sorg eller Savn skal naa dig. O, hvor skal jeg synge og juble i den Stund, da jeg fører dig ind i mit . . . i vort eget lille Hjem som min Hustru!“

„Ja, Guds Moder hjælpe os . . .“

„Nej, sig ikke „Guds Moder“, sig Jesus Kristus, vor og alle Menneskers Frelser og Hjælper. Husker du ikke, hvad vi saa ofte har talt om hist ude i Skoven? . . . Men du mente det heller ikke, du tror ikke længere paa Madonna og Helgener og alt det papistiske Væsen, gjør du vel, lille Johanna?“

Pigen blev mindet om hvad hun saa ofte havde sukket over, at der var en Kløft mellem hendes og hans Hjærte, som i saa høj Grad bidrog til at gjøre hende ængstelig for Fremtidens Skæbne. Hun var Katolik og han var Protestant. Opvoxet i et Hjem, hvor Sviregilder og alskens Daarlighed næsten hørte til Dagens Orden, havde den unge Pige vel ikke fra Barndommen modtaget noget synderlig dybtgaaende Indtryk af kristelige Paavirkninger, men der boede dog i hendes uskyldige og rene Barnehjærte en inderlig Ærefrygt for Kirkens Tro og Lære, og navnlig havde alle kirkelige Ceremonier med Messer, Processioner og lignende altid udøvet en vis betydningsfuld Virkning paa hendes let bevægelige Sind. At der laa uendelig megen Hulhed og Tomhed bag alt dette ceremonielle Væsen, havde hun aldrig anet, hun havde levet i Respekt for Kirken og draget den Trøst og Velsignelse af dens Tro, som hun i barnlig Ærefrygt mente at have fundet i den. Da kom David Lenitz, den unge Protestant med det indtrængende Blik og det varme Hjærte. Uden at ane Forskjellen i deres Tro, havde hun sluttet sig til den elskelige Yngling med hele sit Hjærtes Kjærlighed; men hvor forfærdet blev hun ikke, da han første Gang røbede sin kirkelige Anskuelse for hende. Hun gøs tilbage fra ham, men hendes Hjærte droges atter og atter hen imod ham. Hans varme, veltalende Ord, der syntes at springe lige ud af Hjærtets inderlige Overbevisning, begyndte at rokke ved hendes Tro, aldrig havde hun mødt Kristentroen i en saadan kraftig og overbevisende Skikkelse, det var, som hendes eget Standpunkt lidt efter lidt gled bort under Fødderne paa hende, medens hun umærkelig nærmede sig hans Tomme for Tomme. Den Uro og Spænding, som indfinder sig i ethvert alvorligt Hjærte, i hvilket en sand kristelig Vækkelse trænger sig frem i Vanekristendommens Sted, greb ogsaa hendes Hjærte. Ængstelig famlede hun mellem sine Fædres Tro og Protestanternes Kristendom, men inderligere og inderligere knyttede hun sig, trængende til en trofast Raadgiver og Støtte, til sin Hjærtens Ven, David Lenitz, og før hun selv vidste af det, var hun næsten helt inde paa hans Tro. Dog laa endnu efter gammel Vane saadanne Udraab som „Guds Moder“ og „alle Helgene“ hende løst i Munden, og skjønt hun vel ikke med disse Udraab forbandt nogen Tro til de nævnte hellige Personer, foruroligede de dog bestandig den ildfulde David, der stadig frygtede for, at den unge Proselyt atter skulde falde tilbage i den gamle Tro.

Hendes Stilling var i Sandhed højst foruroligende. Paa den ene Side stod den unge smukke David Lenitz med det varme Hjærte, den oprigtige Tro, — ham, som hun elskede over alt paa Jorden, og paa den anden Side stod hendes haarde og strænge Fader, der truede hende med sin Forbandelse, hvis hun ikke hævede ethvert Forhold til David. Og hvad vilde vel hendes Fader og hele hendes Slægt sige, om de vidste, at denne samme David Lenitz havde draget hende næsten helt ind paa den Tro, som hele hendes Familie, hele Byen betegnede som Fandens Værk! Hvor skulde hun faa Kraft til at gaa Fremtidens Storme i Møde? Ofte randt de stride Taarer over hendes Kind, ofte foldede hun Hænderne og bad brændende Bønner til Gud om Hjælp, om Lys og Styrke.

Regnen stænkede nu og da ind paa de to unges Klæder; men hvad brød de sig om Regnen! Gid det vilde regne, regne i al Evighed! Hvor naar vilde der atter komme en Lejlighed som denne til en uforstyrret Samtale, til et inderligt Haandtryk. Pigens Hjærte bankede af Spænding, af Glæde, af Frygt, ja, hun vidste ikke selv af hvad, men hun vidste, at hun elskede denne sortlokkede Ungersvend over alle Grænser, og for første Gang steg der ved hans manende Ord en Følelse af Kraft og en Forudanelse af Sejr og Lykke op i hendes Hjærte. Hun lovede i denne Stund, at hun vilde være hans i Liv og Død, at hun vilde ofre alt — alt for hans Skyld.

Bygen var nu trukken over, og der begyndte atter at blive Røre paa Torvepladsen. De to unge, som gjærne vilde blive sammen saa længe som mulig, opdagede, at en og anden kastede nysgjerrige Blik hen efter dem, og de fandt det derfor raadeligst at træde ud af Skuret og gaa hver til sin Side. Netop i det Øjeblik, da Johanna satte Foden ud paa Brostenene, fik hun Øje paa sin Fader, der kom rokkende omkring et Gadehjørne. Hun gav et svagt Skrig og smuttede ind imellem nogle Vogne, samtidig med at David sprang hen til sin Grøntvogn og begyndte at ordne Urterne, som var blevne noget forpiskede af Regnen.

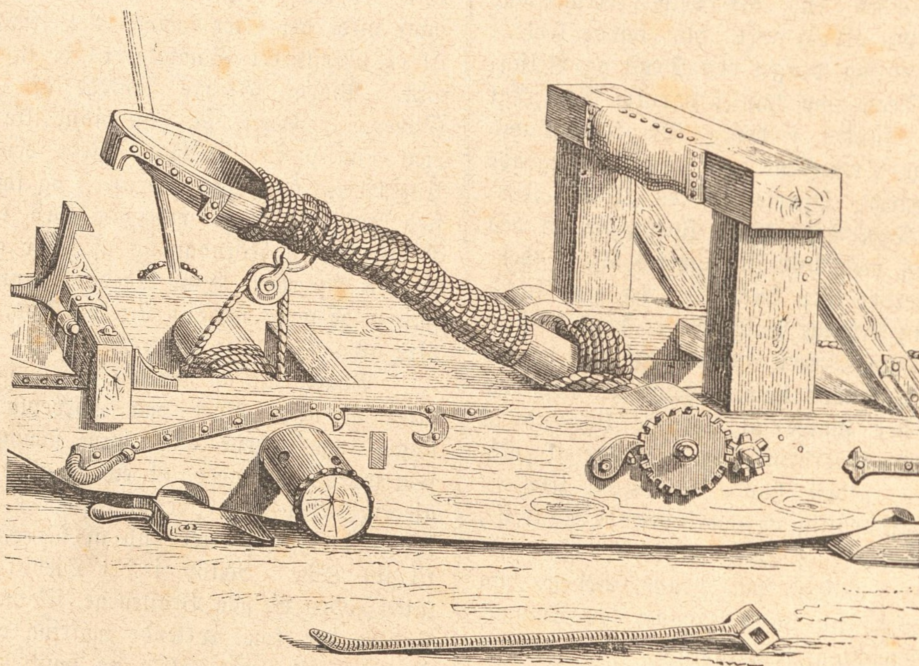
Den tykke Værtshusholder kom netop lige hen imod Davids Vogn, og i det han gik forbi denne, kastede han et Bulbiderblik hen paa den unge Mand, hvilket imidlertid prællede af paa dennes ranke og kjække Skikkelse som en mat Kugle paa en Panserplade. Værtshusholderen, der blev imponeret af Davids frygtløse Holdning, skyndte sig at komme videre frem, men skjævede tilbage over Skulderen og mumlede mellem Tænderne: „Ja, bi lidt, min Gut! Splitte mine Leddemod, om ikke baade du og hele dit Slæng skal komme til at bøje Nakke, kjender jeg ret Jakob Splitermann!“

(Fortsættes.)

Lidt om Riddertiden.

I næstforrige Aargang af „Husvennen“ gjorde Læserne gjennem flere Skildringer („Ildens Anvendelse i Oldtidens Krige“, „Krudtets Opfindelse og de ældre Skydevaaben“ samt „Træk af Krigen i gamle Dage“) Bekjendtskab med den Maade, paa hvilken Krigen førtes i Oldtiden og Middelalderen. Vi vil nu atter meddele en lille Skildring fra denne Tid, i det vi dog alene vil holde os til den saakaldte Riddertid, hvis højeste Blomstringstid især falder i det 12te og 13de Aarhundrede.

Oprindelsen til Riddervæsenet maa vistnok søges i det tiltagende Brug af Rytteriet i de evropæiske Hære. Rytterne var som oftest svært væbnede og bar Hjælm, Panserskjorte og senere endog Harnisk af Jærn eller Staal fra Top til Taa. En saadan Udrustning var forbunden med saa store Omkostninger, at den kun kunde bestrides af velhavende Folk, og Rytteriet blev derfor ogsaa stillet af Lensadelen. Det kom snart til at danne Kjærnetropperne i enhver Hær, og efterhaanden udviklede der sig en egen Ridderstand af det. I Begyndelsen kunde enhver fri Mand blive Ridder, men senere blev det Sædvane, at saadanne Len, af hvilke der ydedes Krigstjenesten til Hest (Rostjeneste), kun gaves til Efterkommere af Mænd, der havde gjort Ryttertjeneste. Paa denne Maade kom Ridderne efterhaanden til at danne et afsluttet Samfund, hvis Medlemmer næsten udelukkende udgik fra Adelstanden. For at kunne blive Ridder maatte den unge Adelsmand gjennemgaa en lang og stræng Læretid. Han fik en overvejende krigersk Opdragelse og blev allerede fra Barnsben gjort fortrolig med Brugen af alle Slags Vaaben, thi i Riddertiden, hvor den enkeltes Mod, Vaabenfærdighed og Snarraadighed spillede en langt mere fremragende Rolle i Krigen end nu, holdt man Vaabenhaandværket for den eneste passende Stand for enhver Adelsmand. Fra Dreng af maatte han tjene en eller anden bekjendt Ridder som Page; han fulgte denne paa Rejser, opvartede ham ved Bordet og blev vænnet til ved alle Lejligheder at vise Lydighed, Haardførhed og høviske Sæder. Naar han var bleven voxen og erklæret for vaabendygtig, steg han et Trin højere og blev Væbner. Som saadan fik han Sværd og Sølvsporer, og det var nu hans Pligt at sadle sin Herres Hest, at lægge Bidselet paa den og at iføre ham hans Rustning. Naar hans Herre drog i Krig, fulgte han med ham, bar hans Skjold og kæmpede ved hans Side. I sin Læretid som Væbner lærte han efterhaanden at bruge sine Vaaben med Kraft og Anstand og blev fortrolig med alle ridderlige Skikke, indtil han omsider ved en eller anden tapper Vaabendaad blev erklæret for værdig til at blive optagen i Ridderstanden. Denne Optagelse skete under store Højtideligheder og fandt som oftest Sted ved Lensherrens Hof. Væbneren maatte forberede sig til denne vigtige Handling ved Faste og tilbringe Natten forud under Bøn i en Kirke. Derpaa blev der holdt Messe for ham, Præsten indviede ham og modtog Riddereden af ham, i det han ved Evangeliet maatte sværge paa at ville føre et kristeligt Liv, beskytte de svage, ære Kvinden og stride for Kirken. Naar dette var sket, knælede han ned, medens nogle Riddere eller Damer iførte ham hans Rustning. Derpaa modtog han Ridderslaget af sin Lensherre eller en gammel Ridder, som oftest en berømt Kriger, i det denne med den flade Klinge gav ham tre Slag paa Skulderen. Den, som havde givet ham Ridderslaget, omgjorde ham derpaa med Sværdet, medens andre spændte Guldsporerne, Tegnet paa hans Riddérværdighed, paa ham

En Blide (Kasteskyts i Riddertiden).

og rakte ham Hjælm, Skjold og Lanse. Hermed var hans højtidelige Optagelse i Ridderstanden fuldendt.

Riddernes Angrebsvaaben bestod af en stærk Lanse, et Sværd og en Stridskølle. Som Forsvarsvaaben bar de et Skjold, en Hjælm, en Panserskjorte, der var sammensat af Jærn- eller Staalringe, og under denne en tyk, med Uld udstoppet Trøje, eller ogsaa var de iført en Rustning af Jærn eller Staal fra Top til Taa. Paa Skjoldet var der gjærne et eller andet Mærke, som oftest Billedet af et eller andet Dyr, f. Ex. en Løve, en Ørn eller en Drage o. s. v. Navnene paa flere af vore gamle Adelsslægter, f. Ex. Oxe, Galt, Høg o. s. v., har sin Oprindelse fra dette Vaabenmærke. Man skulde tro, at en Ridder, der var iført en saadan Jærnrustning, ikke kunde saares, men Ridderne forstod dog at bibringe hinanden dødelige Saar med deres frygtelige Sværd, ligesom de ogsaa med Lansen søgte at saare hinanden gjennem Rustningens Sammenføjninger. I Krigen søgte de ogsaa at dræbe hinanden ved kraftige og knusende Slag med den tunge Jærnstridskølle. For at beskytte Ansigtet fandtes der et saakaldt Visir eller Gitter paa Hjælmen, som kunde slaas op og ned. Hosstaaende Billede, der fremstiller to Riddere, som kæmpe med hinanden, vil kunne give Læserne en Forestilling om, hvorledes disse saa ud, naar de var iførte fuld Rustning fra Top til Taa. Paa Tøjhuset i Kjøbenhavn, der hver Onsdag fra Kl. 1—3 uden Betaling staar aaben for Folk, findes der flere af disse Rustninger samt en Mængde forskjellige Vaaben fra Riddertiden. Vi opfordre derfor Læserne til ved Lejlighed at tage dette i Øjesyn, da man her paa den bedste Maade kan undersøge og sammenligne Fortidens og Nutidens Vaaben. Denne store, interessante og særdeles smukt ordnede Samling indeholder nemlig en Mængde forskjellige Vaaben i alle Former og Størrelser. Man finder her alle mulige forskjellige Hug- og Skydevaaben, lige fra de ældste Feltslanger og Luntebøsser til Nutidens riflede Kanoner, Bagladerifler og Revolvere.

En ridderlig Tvekamp.

Saa snart en med Ridderslaget havde faaet Sværd, Hjælm og Lanse, burde han ikke taale nogen som helst Fornærmelse, men enhver saadan skulde hævnes med Sværdet, hvis Ridderen ikke fik fuld Oprejning paa anden Maade. Naar der opstod Strid mellem to Riddere, kastede den ene Handsken for den andens Fod, og hvis denne blev optagen af Modstanderen, havde han modtaget Udfordringen, og de kæmpede nu sammen paa Liv og Død. Enhver Ridders Ære maatte være uplettet; naar han blev fangen i Krigen, var hans Ord tilstrækkelig Sikkerhed for Løsepengene, men hvis han brød sit Ord eller gjorde sig skyldig i en anden æreløs Handling, blev hans Sværd og Skjold sønderbrudt, og han selv blev som æreløs paa en vanærende Maade udstødt af Ridderstanden.

For at prøve hverandres Kræfter og vedligeholde Vaabenfærdigheden, indførte Ridderne de saakaldte Turneringer eller Dystløb. Disse ridderlige Kamplege holdtes især ved store Højtideligheder, f. Ex. ved Kroninger, Fyrstebryllupper, naar en Fyrste blev slaaet til Ridder, ved fornemme fyrstelige Besøg o. s. v., og ved saadanne festlige Lejligheder søgte Fyrster, Grever og andre Adelsmænd at overgaa hverandre i Pragt.

Naar en eller anden Fyrste vilde holde en saadan Turnering, bekjendtgjorde han dette en god Tid forud ved en Æresherold, for at enhver kunde forberede sig hertil, og Herolden indbød da Fyrster og Riddere til at møde ved denne. Der blev derpaa udnævnt Kampdommere og Turnerfogder; de sidste, der som oftest var gamle og erfarne Riddere, ordnede alt, hvad der vedrørte Turneringen, gav Love for denne, bestemte Vaabnene og det Antal Lanser, der maatte brydes, hvorledes Sejrsprisen

skulde uddeles o. s. v. De udnævnte tillige ogsaa Ordensmarschallerne og Opsynsmændene som skulde haandhæve Ordenen paa Turneringspladsen. Denne var en stor, aaben og jævn Plads, som blev omgiven med Skranker, der kun havde to lige overfor hinanden liggende Indgange, gjennem hvilke Ridderne red ind og ud. Langs med Skrankerne var der rejst Bænke og smukt prydede Tribuner, paa hvilke Damerne, Dommerne samt de Fyrster og Adelsmænd, der kun vilde overvære Turneringen som Tilskuer, tog Plads.

Enhver Ridder, som vilde deltage i Turneringen, maatte melde sig hos Turnerfogderne, som undersøgte, om de var værdige til at faa Adgang til denne. Før Turneringen begyndte, blev der først holdt et Vaabenskue; thi enhver Ridder, som havde faaet Adgang til denne, maatte nemlig udstille sin Hest, Rustning, Skjold og Vaaben, der blev underkastet et nøje Eftersyn af de hertil udnævnte Dommere, som ogsaa undersøgte hans Sadel og øvrige Ridetøj. Hvis nogen havde Grund til at klage over en eller anden af disse Riddere, behøvede han blot ved denne Lejlighed at røre ved hans Skjold. Dommeren undersøgte da strax Klagen nøjere, og hvis den var begrundet, fik vedkommende Ridder ikke Adgang til Turneringen. Undertiden indfandt der sig ved denne Riddere med lukket Hjælmgitter, som ønskede at være ukjendte. Disse fik ogsaa Adgang til Turneringen, efter at de under Tavsheds Løfte havde nævnt deres Navn for Turnerfogderne og bevist deres Værdighed. Ved Turneringerne blev der ikke gjort den ringeste Forskjel paa de fornemste og simpleste Riddere, som alle havde lige Rettigheder og blev behandlet med den samme Udmærkelse her, hvor kun Tapperheden og Vaabendygtigheden var afgjørende. Enhver Ridder, som tog Del i Turneringen, plejede sædvanlig først at skrifte og nyde den hellige Nadver.

Naar den højtidelige Turneringsdag endelig oprandt, og alle de fornemme Tilskuere havde taget Plads paa Tribunerne, gav Trompetstød Ridderne et Tegn til at nærme sig. Det var et pragtfuldt Syn at se disse kraftige Riddere i glimrende og kostbare Rustninger med deres Svende ride ind paa Kamppladsen. Den Orden, i hvilken disse skulde kæmpe sammen, var forud afgjort ved eget Valg eller ved Lodtrækning. En Herold opraabte derpaa de Riddere ved Navn, som skulde kæmpe sammen, og paa et Tegn af Trompeterne styrtede disse nu løs paa hinanden paa deres Heste. Naar disse var færdige med Kampen, blev de afløste af et andet Par, og saaledes videre indtil alle Ridderne havde kæmpet sammen. Naar der var mange Riddere, varede Turneringen ofte i flere Dage. Undertiden kæmpede Ridderne ogsaa sammen, delte i to lige store Skarer, saa at Tilskuerne fik en ordentlig Træfning at se.

Inden Kampen begyndte skulde Ridderne afgjøre, om de vilde kæmpe sammen med skarpe eller stumpe Vaaben. Man valgte i Almindelighed de sidste, og saa snart Trompeterne gav Signalet, galopperede Ridderne løs paa hinanden med fældede Lanser, saa at Spidsen af denne ragede frem over Hestens venstre Øre, medens Enden af Skaftet blev holdt fast under den højre Arm. De søgte nu med kraftfuld Arm at støde hinanden af Sadlen, og undertiden lykkedes det ogsaa den ene af dem, naar han traf sin Modstander paa det rette Sted og selv sad godt fast i Sadlen; i dette Tilfælde blev Modstanderen erklæret for overvunden. Men som oftest brækkedes begge Lanserne paa det stærke Harnisk ved det voldsomme Sammenstød, og ikke sjældent blev begge Ridderne kastet af Sadlen eller gik bag over med de stejlende Heste. Hvis de da ikke havde taget alvorlig Skade ved Faldet, blev Kampen fortsat til Fods, indtil en af Parterne erklærede sig for overvunden ved at sænke Sværdet, hvorpaa Kampen strax ophørte. Hvis Kampen varede for længe, og ingen af Parterne adlød Kampdommerens Tegn til at standse den, ilede Opsynsmændene til og skilte dem ad.

Uagtet der ved Turneringerne i Almindelighed kun blev kæmpet med stumpe Vaaben, var disse Kamplege dog forbunden med stor Fare. Undertiden styrtede Hestene ved det voldsomme Sammenstød med begge Ridderne, saa at disse brækkede Halsen eller et andet Lem, saa at de enten mistede Livet eller blev udygtige til al Kamp i længere eller kortere Tid. I Kampens Hede kom Lidenskaberne ofte i saa stærk Bevægelse, saa at Spøgen gik over til at blive Alvor. Der blev da uddelt voldsomme Hug fra begge Sider, saa at Blodet flød, og mangen tapper Ridder har tilsat Liv eller Lemmer ved denne farlige Kampleg. Kong Henrik den 2den af Frankrig fik ved en Turnering i Aaret 1559 sin Modstanders, Greven af Mongommerys splintrede Lansestump ind i det højre Øje og døde kort efter af dette farlige Saar. Falzgrev Frederik den 2den fik Rygraden knækket ved en Turnering, og Kong Johan af Bøhmen styrtede med sin Hest ved en Turnering i Prag og blev traadt ihjel af Dyret. Af lignende sørgelige Ulykkestilfælde, som Historien fortæller om, kunde der endnu nævnes mangfoldige andre. Naar der ved Turneringerne blev brugt skarpe Vaaben, som ofte var Tilfældet, følger det af sig selv, at Kampen blev langt mere farlig; thi Modstanderne kæmpede nu sammen paa Liv og Død, og som oftest blev den ene af Parterne liggende død paa Pladsen.

Naar Turneringen er endt, finder Uddelingen

af Sejrsbelønningerne Sted, der tildeles de Riddere, som har udmærket sig mest ved Tapperhed og Vaabendygtighed. Belønningerne bestaar som oftest af en kostbar Rustning, en udmærket Stridshingst, et Sværd, en Guldhalskjæde o. s. v., som Ridderen modtog knælende af en eller anden smuk og fornem Dame. Efter Turneringens Slutning varer Festlighederne ofte endnu i flere Dage med Baller, Gjæstebud og alle Slags Forlystelser.

Undertiden blev der efter Riddernes Turnering afholdt en Lystkamp mellem Væbnerne om udsatte Præmier, og senere blev der foretaget Brydning, Bueskydning, Springen, Løben og andre Legemsøvelser. Turneringerne var i det hele taget en meget kostbar Forlystelse, da alle de indbudte Fyrster og Adelsmænd med deres Damer, Ridderne med deres Svende og alle Hestene blev underholdt paa den Fyrstes Bekostning, som afholdt Tureringen.

Efter Krudtets Opfindelse gik det efterhaanden mere og mere tilbage med Ridderstanden. Denne Opfindelse fremkaldte lidt efter lidt en total Forandring i det hele Krigsvæsen, som ogsaa greb opløsende ind i Riddervæsenet. Det adelige Rytteri, som især dannedes af Riddere, der var klædt i Jærn eller Staal fra Top til Taa, viste sig ikke mere tidssvarende, da Bøssekuglerne med Lethed kunde trænge gjennem Harnisket, og efterhaanden forsvandt det ene Stykke af Harnisket efter det andet som ubrugeligt, hvorved Rytteriet vandt i Lethed og Bevægelighed.

Vesterhavet.

Tordnende, buldrende Vesterhav,
besejrende alt i din Vælde!
skummende, brusende, fossende Grav,
urørt af Tidernes Ælde!

Stedse du synger din vilde Sang
og vælter mod Landenes Kyster;
Sangen den har en sælsom Klang,
udtordnende vildt dine Lyster.

Skibet du slynger paa Bølgetop
og ned i de skummende Dale.
Meget vist kom for Lyset op,
hvis Bølgerne blot kunde tale.

Legen den vilde dig huer bedst,
i den du kan Kræfterne prøve;
Stormen han er din bedste Gjæst,
Fortvivlelsens Raab kan han døve.

Sjældent kun er du mild og blid,
helst hvidner dit Aasyn af Vrede;
rolig du er dog til hver en Tid
i dybeste Afgrund nede.

Herlige Skatte du ruger paa
og drager stedse dog flere;
aldrig i Tiden du nok kan faa,
begjærer blot mere og mere.

Dog, hvad er Skatte mod Menneskeliv,
af dem du har røvet saa mange.
Fiskeren tog du, mens ensom hans Viv
udstirred i Natten saa bange.

Hvad er vel Skatte mod Angstens Skrig,
afpresset fortvivlende Sjæle,
mod Suk og mod Klage for Faderens Lig,
opdrevet blandt løsrevne Fjæle!

Hvad er vel Skatte mod Børnenes Nød
i lave og fattige Hytte,
naar Døden, den haarde, den grufulde Død
greb den, som dem skulde beskytte!

O vilde, grusomme Vesterhav!
tungt ruller din brusende Bølge,
ruller hen over saa mangen Grav,
og stedse med Døden i Følge.

Men i den vildeste Bølgedans,
naar Brændingen brølende ruller,
stærkt da betager du hver en Sans,
ved dit alt opfyldende Bulder.

Vild er din Skjønhed i Stormens Sus,
mægtig og stor uden Lige,
Bølgen sig højner til Dybets Brus,
som vil den mod Himlen stige.

Brænding paa Brænding mod Kysten slaar
i rastløst, jagende Følge;
manende Vraget i Sandet staar,
Død ejer den troløse Bølge.

Dog har ogsaa du din stille Tid,
naar Stormen har lagt sig til Hvile;
udstrakt du hviler da mild og blid,
kan venligt mod Himlen smile.

Naar da i Vesten Sol gaar ned,
og Skyerne lysende gløde,
da kan du hvile i sælsom Fred,
udaandende Toner saa bløde.

Da er du dejligst, du mægtige Hav!
saa blidelig gaar dine Bølger,
da aner man ikke, hvad Nød du gav,
ej den Vælde din Vove dølger.

Julius Viberg.

Almennyttigt.

Spareovne.

Siden „Husvennen“ i sine første Numre i forrige Aargang gav Meddelelse om Spareovne, har den af Hr. Stallknecht konstruerede billige Kogeovn staaet sin Prøve i mange Husholdninger og vundet udelt Bifald. Vi gjøre os saaledes den Fornøjelse at meddele følgende, uden Anmodning fremkomne Vidnesbyrd, om Ovnens Brugbarhed:

„En af Hr. Fabrikant Stallknechts Spareovne har været benyttet i min Husholdning i omtrent et Aar, og jeg kan altsaa have en begrundet Mening om disse Kogeindretninger, hvis fortrinlige, brændselsbesparende Egenskaber fremgaa deraf, at der i den, jeg har, kun er brugt omtrent en Trediedel af det Brændsel, der ellers brugtes i det almindelige Komfur. — Min Husstand bestaar af 8 Personer, og vi benytte til Madlavning altid kun Spareovnen, der er særdeles bekvem i enhver Henseende. — Foruden Brændselsbesparelsen bør ogsaa nævnes Tidsbesparelsen; thi Kogningen foregaar langt hurtigere. Ligeledes er det af væsentlig Betydning i Huse, hvor der stryges meget, at Strygejærnene kunne varmes forbavsende hurtigt og med et ubetydeligt Brændselsforbrug paa disse Ovne.

Jeg vil derfor meget anbefale enhver mindre Familie at anskaffe en saadan Spareovn; thi Udgiften er kun ringe i Sammenligning med den ved den indvundne store Besparelse af Brændsel.

Hr. Stallknechts Patent-Komfur-Ringe vise sig ogsaa her særdeles formaalstjenlige og burde ikke savnes paa noget Komfur eller i nogen Kogeovn.“

Horsens i August 1879.

C. Møllerup.
Musikdirektør.

„Husvennen“ kan saa meget mere anbefale disse Spareovne som Prisen er meget billig, i det den saakaldte Spare-Ildgryde med Patent-Ringe og Afkeskuffe koster 9 Kr. 50 Øre medens Spareovn Nr. 1 (1 Hul) med Patentringe og Strygejærnsplade koster 16 Kr. og Spareovn Nr. 2 (2 Huller) leveres for 19 Kr. Ovnene kunne ogsaa faas saavel uden Ringe som uden Plade, ligesom disse ogsaa kunne faas særskilte. Ringenes Pris er 2 Kr. 50 Øre og Pladens Pris 2 Kr. 50 Øre.

Angaaende det nærmere ved disse Kogeindretningers Udseende og Indretning maa vi henvise til hvad „Husvennen“ derom har meddelt i forrige Binds Side 31.

I Anledning af flere Forespørgsler meddeles, at Bestilling paa Spareovnene modtages saavel af Fabrikanten som hos C. Th. Rom & Co. i Axelhus, Kjøbenhavn V, hvor Prøver forefindes.

Smaating.

Testamentet. En gjerrig Mand, som laa for Døden vilde gjøre sit Testamente og sendte Bud efter en Advokat. „Begynd nu,“ sagde han til denne, „saa skal jeg diktere.“ — „Herved giver og skjænker jeg . . .“ begyndte Advokaten og gjentog Ordene højt, i det han skrev Formularen. „Nej, nej,“ afbrød Testator ham, „er De gaaet fra Forstanden? Jeg hverken giver eller skjænker noget det kan jeg ikke.“ — „Nu vel da,“ sagde Advokaten efter at have overvejet, hvorledes han kunde forandre Ordene, „lad os da hellere skrive: Herved laaner jeg N. N. mine Penge til Dommedag.“ — „Ja, det er godt,“ svarede den døende ivrigt, og Arbejdet skred nu hurtig fremad.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en By paa Sjælland og en By paa Laaland: En nordamerikansk Fristat, — en Koloni i Grønland, — et dansk Farvand, — en Sø i Svejts, — en By i Bøhmen.

— s R —

Firkantet Nød. Af 2 A, 2 I, 2 N, 2 O, 2 R, 2 S, 1 D, 1 G, 1 K og 1 M dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første man finder i Limfjordens Vande,
det andet i Sagnet i nordiske Lande;
til tredje man rejser med Sejl og Damp
med fjerde at fægte en daabløs Kamp.

L. B.

Gaade.

En knoklet Stymper, der slæber sig frem.
Med L det finder i Haven Hjem,
med B det højner sig frodig og smukt,
med N det styrer mod Skyen sin Flugt,
med H det spejder grisk efter Rov
i Bondegaarden, i Mark og Skov.

J. G. L.

Oplosninger fra Nr. 2.

paa den geografiske Gaade:

N e v **a**
Ormusstræde**t**
R e v a **l**
G e n u **a**
E l s **a** **s**

paa den firkantede Nød:

H U S
U R I
S I V

paa Bogstavgaaden: Danmark — Aarhus.

Bekjendtgjørelse.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 4. Søndagen den 26. Oktober. **1879.**

En Nationalsag.

„Husvennen" for 13de August 1876, gav jeg efter min Hjemkomst fra en Sverigesrejse en sammentrængt Meddelelse om den Skandinavisk-Ethnografiske Samling i Stockholm, hvilken jeg sluttede med følgende Udtalelse:

„Man vil forstaa, at saadanne Samlinger, som nævnte, gjør særdeles meget godt ved at vække og nære Sansen for det nedarvede gode gamle folkelige, det ærlige, jævne og trohjærtige i Folkelivet, som des værre er paa Veje til at forsvinde for al den moderne Løshed og Fjas. Naar man ser en saa fortrinlig Samling, som det er lykkedes Dr. A. Hazelius at fremstille, kan man kun ønske, at en lignende maatte fremkomme i vort Land. Ligesom vore enestaaende og berømte Oldsagssamlinger kaster et klart Lys over den fjærne Fortids-Menneskeliv, saa vilde en Samling i Lighed med den her omtalte bidrage overmaade meget til at belyse vort Folkeliv i forrige Aarhundrede og Begyndelsen af dette. Det er „Husvennens" Bihensigt med denne Meddelelse i Dag at lægge et godt Ord ind for det „gamle Skrab" som endnu trindt om maatte være reddet fra Tilintetgjørelse. Overalt hvor der endnu findes Minder om Fortidens Kaar og Levevis: Klæder og Smykker, Redskaber og Bohave, sære „gammeldags Sager", der ikke bruges mere og maaske, haanligt henslængte, ved et Tilfælde er undgaaet Tilintetgjørelse — alt saadant vil man gjøre vel i at lægge til Side og bevare omhyggeligt, som Fædrenes Arv til os. Naar en begavet og ihærdig Samler da en Gang fremstaar — og han kommer nok —, da vil man have baade Glæde og Fortjeneste af at kunne overlade de gamle og ærværdige Sager til en Samling, hvor de mange Smuler kan gjensidig fuldstændiggjøre hinanden og give et klart Billede af vore Fædres Kaar og Levevis. Der kan komme Tider, da vi kan have godt af at have et saadant Billede for Øje!"

Den Samler, jeg den Gang fortrøstningsfuldt ventede, er nu kommen. Tusender, ogsaa fra den danske Bondestand, vil i Sommer have besøgt Kunstudstillingen i Kjøbenhavn og der have set det udmærket smukke Resultat af den ligesaa kyndige, som ihærdige Kunstner, Hr. Bernhard Olsens Bestræbelser. Resultatet er tillige en smuk Bekræftelse paa, at naar den rette Mand kalder, da kommer Svaret i Gjerning fra hundrede uventede Sider.

Medens Samleren nu takker alle de Hundreder, der har gjort ham det muligt at fremvise saa smukt et Resultat, er der næppe mange, der aner, hvilket umaadeligt brydsomt og trættende Arbejde det har kostet ham „Maaned paa Maaned" at fremstille det. Den danske Bondestand skylder da følgelig ogsaa ham Tak for hvad han, af Kjærlighed til Standens Fortidsminder og nationale Ejendommelighed, har udrettet. Men denne Tak kan vi bedst yde ham i Gjerningen, i det han, som efterfølgende Henvendelse fra ham viser, har det bedste Haab om at se sin kjæreste Tanke: Oprettelsen af en **dansk national Samling** virkeliggjort. Jeg beder derfor alle „Husvennens" Læsere, og alle, hvem de kan henvende sig til, om muligt at yde den begjærede Hjælp. At denne kan være nyttig og kjærkommen, viser et Brev fra Hr. Bernhard Olsen, hvori han siger:

„Jeg havde saa øjensynlig stor Tilførsel af Udstillingsgjenstande ved „Husvennens" Hjælp, der

var saa mange, som skrev: „Da jeg af „Husvennen" ser" o. s. v., at jeg vil være Dem taknemmelig for alt, hvad De yderligere vil gjøre i denne Sag . . . Der er en Slags Husflidskunst, som ikke hidtil er bleven meget paaagtet, men betragtet som ikke existerende, nemlig Træsnitteri. Jeg har dog faaet saa mange smukke Ting deraf, at der ved dem kan konstateres en ejendommelig Stil og Smag og ofte megen Færdighed. Hvis De skriver om Sagen, saa læg paa Sinde, at man sender saa mange Manglefjæle, Banketærskeler, Skættekniver, smaa Skrin o. s. v. som muligt. Vil De ikke tillige anbefale alle Slags broderede, vævede og haandsyede Ting, som Gaver. Af Broderisamlingen paa Udstillingen fremgaar ogsaa en egen dansk Stil, uafhængig af hvad der er foregaaet ude i Verden . . ."

Det er med Glæde, at jeg gjør Anmodningen til min og lægger derfor alle „Husvennens" Læsere denne Sag alvorligt paa Sinde, ikke alene ved at sende de Bidrag, de selv ejer, men ogsaa ved at opmuntre Slægt, Venner og Kjendinge, som vides at eje noget gammelt og mærkeligt, til at sende det til Hr. Bernhard Olsen, hvem jeg personlig kjender, og derfor ved, at man med fuld Tillid kan henvende sig til.

N. C. Rom.

Da jeg i Marts Maaned 1879 efter Opfordring af Musæumsdirektøren, Hr. Kammerherre Worsaae, begyndte at samle til Landbostandens Afdeling paa den Kunst- og Industriudstilling i Kjøbenhavn, som har fundet Sted i Sommer, skete det ikke med overdrevne Forventninger om et gunstigt Udfald. Det var saa ofte blevet gjentaget, at den ny Tid havde udjævnet al provinsiel og national Ejendommelighed, og at der ikke i vort Land kunde findes tilstrækkeligt Stof til deraf at danne en folkelig Udstilling, end sige et helt Musæum, lig det af Dr. Hazelius i Sverige grundlagte, at denne Mening til sidst næsten var bleven en Trossætning. Jeg begyndte desuden næsten ukjendt med de Forhold, jeg skulde oplyse og fuldkommen ukjendt af Landbostanden, hos hvem jeg skulde søge min eneste Støtte. Af denne Aarsag og tillige fordi at Sagen selv var ny og fremmed, havde den saa liden Fremgang i de første Maaneder, at der i Betragtning af den korte Tid, der var levnet til Arbejdet, kunde være Grund til at opgive den som for sent tagen. Takket være den Hjælp, jeg fik af hele den danske Presse, af fædrelandsk sindede Mænd og Kvinder i alle Landets Egne, som arbejdede med stort Udlæg af Tid og Flid hver i sin Kreds, og endelig af selve Udstillingens Komite, i hvilken ikke alene Formanden, Hr. Kammerherre Worsaae, støttede Sagen, men samtlige Medlemmer viste den megen Interesse, til Trods for, at en saadan Landboudstilling maatte siges at ligge temmelig fjærn for et Foretagende, som var helliget Kunstindustrien, skred dog Foretagendet senere saa godt frem, at der efterhaanden meldte sig henved 600 Udstillere. Landbostandens Afdeling aabnedes ikke med Klædedragter alene, saaledes som det først var paaregnet, men med fire hele Stuer, fuldstændigt møblerede med Bohave, med Mængder af Husgeraad, Vogne, samt en rig Samling af vævede og haandsyede Sager. Udstillingsgjenstandene indløb saa rigeligt, at Pladsen ikke slog til, og endskjønt den store nybyggede Sal blev medtagen og næsten helt fyldt, er der dog meget, som det ikke har været muligt at fremstille. Hvorledes Dommen over dette Arbejde, som for første Gang er udført her i vort Land, er falden ud, behøver jeg ikke at sige, i det baade Pressen og det talrige Publikum, som har besøgt Udstillingen, enstemmig har udtalt sin Beundring og Glæde over den uanede Rigdom, som vort Land her aabenbarer. Men lige saa varmt, som der er udtalt Paaskjønnelse over, hvad her ved en saa sjælden Samvirken af mange forskjellige er ydet, lige saa indstændigt er det lagt mig paa Sinde, at jeg bør gjøre det yderste for, at det, der her er bragt sammen, ikke atter skal splittes for alle Vinde, naar Udstillingen er sluttet. Ikke saa faa Udstillere har allerede bedet mig modtage deres Sendinger som en Gave og besørge dem opbevarede, til at de kan indlemmes i et kommende Nationalmusæum, og blandt disse skal jeg nævne Gaardejer Koefoed paa Skovholmsgaard, Bornholm, og Gaardejer Wibrant, Magleby, Amager, som hver har skjænket en af de Stuer, som findes paa Udstillingen. End videre har Sognefoged H. Jensen, Mynge, og Højskoleforstander Anton Nielsen, Vester-Skjærninge, foræret Samlinger af Nationaldragter. I den sidste Tid har end yderligere en Kreds af Mænd, som føler varmt for Bevarelsen af vore Fortidsminder, anmodet mig om at gjøre de forberedende Skridt til, at denne fuldstændige Adsplittelse af Landbostandens Afdeling, som truer i Oktober Maaned, ikke skal finde Sted, men at saa meget kan holdes sammen, at man deraf kan danne Kjærnen til et Musæum for Bondestanden. Hvad der imidlertid kan gjøres i denne Retning, maa ske ad Frivillighedens Vej, og Samlingen maa grundlægges ved Gaver. Pengehjælp fra det offentlige til dens Forøgelse kan først paaregnes, naar Landbostanden har vist sin Beredvillighed til selv at grundlægge den Samling, som skal være den til en Hæder. Saaledes er den eneste

Samling af samme Art, som findes, den omtalte svenske, bleven grundlagt, og om de fleste af vore offentlige Samlinger kan det siges, at de fra Begyndelsen er komne i Stand ved private Gaver og enkelte Privatmænds Arbejde. Jeg nærer ingen Tvivl om, at Bondestanden selv vil tage Sagen i sin Haand, og at den i rigelig Maal vil ofre Ting, som i og for sig ikke har Penges Værd, men som faar en højere Betydning, naar de sammenstilles saaledes, som det har været gjort paa Udstillingen. Jeg er tillige vis paa, at hvor Talen er om Ting af større Værdi, for hvilke der for Øjeblikket ikke kan ydes Vederlag, vil saadanne foreløbig blive givne som Laan, mod at de tilbageleveres paa Forlangende. For at yde en Vejledning til Indlevering af de ønskede Gaver, skal jeg meddele, hvilke Ting fra Fortiden navnlig vil være velkomne:

1) **Skrevne og tegnede Sager:** Bylove, Kort over Bymarker før Udskiftningens Tid, gamle Dokumenter, henhørende til Landbostandens Historie, Dagbøger og Regnskaber, som belyser huslige og økonomiske Forhold, gamle Portræter af Personer i Nationaldragter.
2) **Trykte Sager:** Bøger, indeholdende Bidrag til Landboforholdenes Oplysning, Bøger, som har hørt til Huset i gamle Dage, f. Ex. gudelige Bøger, Krønniker, Practica o. s. v.
3) **Metalsager:** hvad enten det er Køkkentøj, Værktøj, Vaaben eller Smykkesager.
4) **Lertøj, Fajance** og **Porcelain**, som har været anskaffet til Brug eller Pynt i Huset.
5) **Klædedragter:** enten fuldstændige Dragter eller Dele deraf.
6) **Bohave** og **Panelværk.**
7) **Haandsyede** og **monstervævede Sager:** Lærredsbroderi, Drejler eller tæppevævet Tøj.
8) **Træskaarne Sager:** saasom **Manglefjæle, Banketærskeler, Smaaskrin,** o. s. v.
9) **Agerdyrkningsredskaber**, tjenende til at oplyse Dyrkningens Udvikling, Kjøretøjer, Plove, Harver o. s. v.

Jeg har Haab om at erhverve et passende Lokale, hvori Samlingen kan blive udstillet for Publikum. For de indkomne Gaver vil foreløbig offentligt Regnskab blive aflagt i Bladene med Opgivelse af Indsendernes Navne. Hver enkelt Gjenstand vil blive opstillet og mærket med Giverens Navn og Hjemsted. Efter min egen Begjæring vil alt, hvad der indkommer, blive stillet under Musæumsdirektørens Kontrol.

Da „Husvennens“ Læsere allerede har vist deres Interesse for at tilvejebringe en Samling af Bondestandens Fortidsminder, ved at deltage i den nuværende Kunst- og Industriudstilling i Kjøbenhavn, henvender jeg mig paa ny med Anmodning om end videre at støtte Bestræbelsen for, at der af Landbostandens Afdeling paa denne Udstilling kan dannes et fast og varigt Musæum, i hvilket alt, hvad der tjener til Oplysning om den forbigangne Tid, kan bevares for Ødelæggelse. Saafremt nogen skulde være i Besiddelse af Gjenstande, passende for dette Musæum, som man ikke har i Sinde at skille sig ved for bestandig, men som man dog maatte være villig til foreløbigt at overlade til Laan, vil ogsaa denne Maade at hjælpe Foretagendet over de første Vanskeligheder blive paaskjønnet med Taknemmelighed.

Bernhard Olsen.

Adresse: Vodroffvej, 3 A.
Kjøbenhavn, V.

Kejserens Gave.

Ved Jørgen Stub.

(Fortsat.)

Da David kjørte hjem, lod han sit Muldyr løbe rask til. Han havde ikke i lange Tider været saa glad og frimodig som i denne Eftermiddag; men alt havde jo ogsaa forenet sig om at skjænke ham en lykkelig Dag. Se, hvor Naturen frydede sig efter Uvejret. Solen lyste over de grønklædte Bjærgskrænter, Regndraaberne glinsede som dejlige Perler paa det friske Løv, Fuglene sang, og Sommerfuglene flagrede om fra Blomst til Blomst. Den unge Mands Hjærte bævede af Lykke; uden at han ret vidste det selv, begyndte han at synge af fuldt Bryst:

„Dejlige Dag,
Tak for den Rigdom og Fryd, du mig bragte,
Tak for den Lykke og Fred, du mig rakte,
dejlige Dag!

Dejlige Dag,
kom ofte tilbage, mens Tiden henrinder,
kom med dit Solskin, dit Væld af Minder,
dejlige Dag!“

Han holdt pludselig inde, og hans glade Stemning blev ligesom dæmpet en Smule ved en Tanke, som pludselig opsteg i hans Indre. Hvad vilde hans Fader sige til denne Kjærlighedsforbindelse? Flere Gange havde han tænkt paa at aabenbare det for Forældrene, men hans Tunge blev ligesom lammet, hver Gang han forsøgte paa at tale derom. Han havde den dybeste Agtelse og

den inderligste Kjærlighed til sin Fader, og han vilde ikke for alt i Verden saare hans Hjærte. Hvad Moderen angik, da var hun let at komme til rette med, naar man kun ret paakaldte hendes bløde Hjærte, men Faderen kunde undertiden være vanskelig nok at komme frem med. Vel var han ogsaa en kjærlig Natur, men hans Vilje var fast og stærk som en Mur og lod sig ikke gjennembryde af selv den mest indtrængende Overtalelseskunst. Vilde han, den alvorlige rolige og faste Mand, maaske af religiøse Hensyn sætte en uovervindelig Modstand mod denne Forbindelse, eller vilde han — som ogsaa godt kunde tænkes — lægge sin Haand paa hans, paa Davids Skulder, se ham med et kjærligt, men alvorligt Blik ind i Øjet og sige: „Gjør, hvad du vil, min Søn, men gjør alt i Guds Navn!" — Ja, dersom han vilde sige saaledes, saa vilde David vel paa en vis Maade være beroliget, men paa en anden Maade ikke; han vidste jo i saa Tilfælde endnu ikke ret, om Faderen billigede Forbindelsen eller ikke — og volde Faderen Sorg, nej, det kunde han ikke, det var ham en Umulighed. Men lige meget, det skulde afgjøres nu — nu i denne Dag, og med Guds Hjælp vilde Udfaldet give en god og tilfredsstillende Afslutning paa den lykkelige Dag.

Den tidligere omtalte Hjørnestue i Steffen Lenitz's Hus, hvis tvende udvendige Vægge til Dels dannedes af ældgammelt Murværk, havde sandsynligvis en Gang i gamle Dage været et Borgfængsel eller lignende. Endnu fandtes i den ene Væg en mægtig Jærnbøjle med en tilsvarende tyk Jærnkjæde, der sandsynligvis havde været brugt til at tøjre ustyrlige Fanger til den stærke, urokkelige Fængselsmur. I Begyndelsen havde Steffen ofte med en vis Gysen betragtet denne Kjædes rustne Led, der hang som et uhyggeligt Minde paa den fugtige Mur, men lidt efter lidt blev han saa vant til at se den, at han ikke en Gang skjænkede den en Tanke. Stuen, der fik sit Lys fra et Par smaa Vinduer oppe under Loftet, var ret rummelig og dog lun, og da den laa noget afsides fra de andre Værelser, havde Steffen valgt den som sit særlige Værelse, hvor han, saa tit Lejlighed gaves, kunde sidde uforstyrret og hengive sig til sine kjære Sysler: Læsning og skriftlige Arbejder. Stuens Bohave var højst tarveligt. Foruden hans Seng fandtes der et lille umalet Fyrrebord og et Par dito Taburetter, end videre stod der langs de to Vægge et Par lange Bænke, som han selv havde sammentømret. Her inde i dette stille Kammer sad Steffen ofte, efter at have arbejdet hele Dagen i Mark og Have, og granskede og skrev til langt ud paa Natten. Hvad han læste og skrev, var en Hemmelighed, som hverken hans Hustru eller Børnene røbede for noget fremmed Menneske. Stundum kom han ind tidlig om Morgenen, inden Dagslyset havde begyndt at bryde frem, vækkede Sønnerne og gav hver af dem et Par Breve, som de kort efter sneg sig bort med i forskjellige Retninger. Det var efter enhver saadan hemmelig Brevuddeling, at Egnens Folk nu og da kunde træffe til at se større eller mindre Klynger af tavse Nattevandrere komme til eller snige sig bort fra Steffen Lenitz's Hus.

Paa den før omtalte Dag, der havde været saa lys og lykkelig for David, var Steffen netop i samme Øjeblik, som Sønnen vendte tilbage fra sin Torverejse, kommen hjem fra en længere Vandring. Han traadte med hurtige Skridt ind i sit Værelse, kastede Hatten paa Sengen og begyndte skyndsomt at skrive paa et Brev, som det syntes at have stærkt Hastværk med. En Gang imellem lagde han Hovedet grundende i Haanden, men skrev derpaa hurtig videre. Hvor var han smuk, som han sad der med sit fine, endnu ungdommelige Ansigt vendt lige mod Lyset, med sine mørke, ædle Øjne og sit lange kulsorte Haar. Og hvilken Dannelse og Aandsstyrke lyste der ikke ud af ethvert Træk i hans Aasyn.

Da han havde siddet en Stund, aabnedes Døren langsomt, og David traadte ind. Den unge Mand havde øjensynlig noget paa Hjærte, som han vilde betro Faderen, men den Kjækhed, som ellers plejede at følge ham, syntes at svigte ham i dette Øjeblik.

„Du vil tale med mig, min Søn?" spurgte Steffen og saa op.

Efter nogle yderligere Spørgsmaal og efter nogle halv stammende Svar slap det endelig ud:

„Jeg har givet en Pige min Tro, Fader, jeg vilde bede dig . . ."

Maaske havde Faderen haft en Anelse om det, han nu hørte, i hvert Fald lod Nyheden ikke til at gjøre stærk Indvirkning paa ham; han hævede kun Hovedet en ubetydelig Smule og saa med et roligt Blik hen paa sin forlegne Søn.

„Hvem er denne Pige?" spurgte han.

„Det er Johanna Splitermann, den elskeligste Pige i Verden," svarede David med Inderlighed.

Endnu rolig, ikke en Bevægelse, ikke en Mineforandring. Tavs og alvorlig sad han og saa med sine klare gjennemborende Øjne paa Sønnen. Endelig udbrød han langsomt og med dæmpet fast Stemme:

„Jeg havde ikke troet, min Søn, at du havde foretaget et saadant Skridt uden dine Forældres Vidende."

Blodet veg David fra Kinderne, han følte selv, at hans Ansigt blev blegt og skarpt. Det var

ham en Umulighed i dette Øjeblik at have set hen paa Faderen, han førte Haanden op mod Brystet og begyndte at famle ved Skjortelinningen, ikke et Ord kom over hans Læber. Hvilken forunderlig Magt havde dog ikke Faderen over ham! Det var en mild Bebrejdelse, der laa i hans Ord, men den ramte dybt. Hvad var her at sige til Forsvar? Var det ikke højst urigtigt af ham, at han paa egen Haand, uden en eneste Gang at have raadført sig med sine kjærlige og trofaste Forældre, havde foretaget et Skridt af en saa overordentlig Betydning? Skamfuld maatte han bøje sig under Faderens Bebrejdelse.

„Nu," sagde Steffen omsider, „jeg har et vigtigt Arbejde for, min Søn."

Det betød saa meget som, at Davids Foretræde for denne Gang maatte være endt. Han gik langsomt ud ad Døren, listede sig om i Haven og satte

Et nedslaaet Haab.

sig under en gammel Hyld. Hvor var den forhen saa kjække og livsglade Svend! Veg og blød som et Barn sad han der og overvejede sin Stilling. Ak, hvad havde da ikke Johanna, hans elskede, dyrebare Johanna, maattet lide, naar han blot ved et Blik, et alvorligt Ord var bleven saa ydmyget. Hun, som daglig havde været Gjenstand for en raa og hensynsløs Behandling! Han lærte i denne Time, at han havde gjort Uret mod Johanna, hver Gang han havde bebrejdet hende hendes Vaklen og Raadvildhed.

Han sad længe og grundede over det forefaldne; men lidt efter lidt vendte Kjækheden tilbage. Han foldede sine Hænder, saa op mod den blaa Aftenhimmel og sagde: „Ja, du vil gjøre det!" Dermed rejste han sig og gik frimodig ud af Haven.

(Fortsættes.)

Paaskeridens Beregning.

Som bekjendt er Paasken en bevægelig Fest, der ikke indtræffer paa nogen bestemt Datum, men ligesom Jødernes Paaskefest retter sig efter Maanens Gang. Der var allerede i det andet Aarhundrede Strid i Kirken om den rette Tid at holde Paaske paa, i det nemlig de kristne Menigheder i Asien fejrede Paaskefesten paa samme Tid som Jøderne, nemlig paa den femtende Dag i den med Nymaane begyndende Maaned Nisan, ligegyldig enten det var en Søndag eller ikke, hvorimod de øvrige kristne holdt sig til de romerske Biskoppers Overlevering fra Apostlernes Dage, hvorefter Paaskedag skulde fejres paa en Søndag, da det var paa denne „Herrens Dag", at „Krist stod op af døde." Det var denne Strid, der var en af Grundene til, at det store Kirkemøde blev holdt i Nikæa i Lilleasien Aar 325, hvor ikke mindre end 318 Biskopper mødte, og hvor den første kristne Kejser, Konstantin den store, førte Forsædet. Paa dette Møde blev da den Bestemmelse tagen, som gjælder endnu, at Paaskedag skulde fejres paa den første Søndag efter den første Fuldmaane, der falder efter Foraars Jævndøgn. Da det er Foraars Jævndøg den 21de Marts, og da Maanens Omløbstid eller et Maaneskifte er omtrent 29 Dage, saa kan Paaskedag aldrig komme førend den 22de Marts og aldrig senere end den 25de April.

Det kan ofte være rart at vide, hvad Datum Paaskedag falder paa i de forskjellige Aar, men den gamle Maade at udregne dette paa, ved Hjælp af Gyldental og Søndagsbogstaver, er noget vidtløftig. En Indsender G. B. har i Tidsskriftet „Rundt paa Jorden" (Aargang 1867, Side 113) gjort opmærksom paa en meget nem Maade at beregne Paasken paa, som er udfunden af den berømte Astronom Gauss, hvilken jeg her skal tillade mig at anføre. Hr. G. B. skriver:

„Læseren maa ikke blive bange for de mange Udregninger, thi de er yderst lette at udføre.

Aarstallet, for hvilket man vil beregne Paasken, divideres først med 19, og den Rest, der kommer ud, skriver man op; vi vil kalde den a. Derpaa dividerer man Aarstallet med 7 og opskriver atter Resten, som vi kan kalde b, og endelig med 4, og denne Regnings Rest kalder vi c. Den første Rest (den, som vi kaldte a) multiplicerer man med 19 og lægger 23 til det udkomne; naar vi dividerer dette med 30, faar vi en ny Rest, som vi kan kalde d.

Vi har jo nu opskrevet Resterne b, c og d; b multiplicerer vi med 4, c med 2, og d med 6; derpaa lægger vi det saaledes udkomne sammen og 4 til; den Størrelse, vi saa faar, dividerer vi med 7 og kalder Resten e. Saa er vi færdige med Udregningerne; d og e lægger vi sammen, og hvis det Tal, vi faar ud, er mindre end 9, lægger vi det til 22 og faar saaledes Datoen (Maaneden er Marts) for Paaskesøndag ud; er derimod d + e større end 9, trækker vi 9 fra, og saa bliver Datoen dette Tal (men her er det i April Maaned)."

Vil vi t. Ex. vide, hvornaar Paaskedag falder i Aaret 1880, saa divideres 1880 først med 19; hvad der kommer ud, bryder vi os ikke om, men Resten 18 skriver vi op og kalder den a, altsaa a = 18. Dernæst dividerer vi 1880 med 7, og Resten kalder vi b og skriver b = 4, og derpaa med 4, hvor 0 bliver Rest, altsaa c = 0. Nu multiplicerer man den første Rest med 19, altsaa 18 × 19 = 342, og lægger 23 til, som bliver 365, hvilket saa divideres med 30, og den Rest, som saa kommer, skrives op, altsaa d = 5. Derpaa multiplicerer vi b med 4, hvilket bliver 4 × 4 = 16, c med 2, altsaa 0 × 2 = 0, og d med 6, som bliver 5 × 6 = 30; naar vi saa lægger disse tre Tal sammen, nemlig 16 og 0 og 30, og lægger 4 til, bliver det 50, som divideres med 7, og Resten 1 skrives op og kaldes e. d og e lægges sammen, altsaa 5 + 1 = 6, og da dette Tal er mindre end 9, lægger vi det til 22, altsaa 6 + 22 = 28, og Maaneden er Marts, altsaa den 28de Marts. I Aaret 1880 er det altsaa Paaskedag den 28de Marts.

Da Aarets bevægelige Fester retter sig efter Paasken, saaledes at Fastelavn kommer 7 Uger før, og Pinsen 7 Uger efter denne Højtid, og da Paaskedag altid er en Søndag, saa vil man herefter let kunne finde, hvilken Datum i Aaret disse Festdage falder, samt hvilken Dag i Ugen en bestemt Datum i Aaret indtræffer paa*).

K. J.

Pudsigt Væddemaal.

I intet Land indgaas der saa hyppige og forunderlige Væddemaal, som i England. Det synes at være et Træk i Englændernes Nationalkarakter, at de ved enhver mere eller mindre betydelig Lejlighed opfordrer hinanden til at undersøge en Begivenhed, Virkelighed eller Mulighed. Man har

*) Enhver, der har Lyst til at se om Beregningen stemmer, kan i „**Folkets Almanak for 1880**" finde en fuldstændig Festkalender for alle de følgende Aar i dette Aarhundrede, hvoraf man med Lethed kan se, hvilken Dato man hvert Aar (indtil 1900) har Paaske, Alminde-lig Bededag, Kristi Himmelfartsdag, Pinsedag, samt første Søndag efter Trinitatis og første Søndag i Advent.

de forunderligste Exempler paa slige naragtige Indfald. Saaledes væddede f. Ex. en Mand for nogen Tid siden, at han vilde drive en stor Mængde Gæs i en bestemt Tid og til et bestemt Sted, medens den anden skulde spise en stor Postej, drikke en Flaske Madejra og derpaa gaa et bestemt Antal Gange lige over et Bræt paa Gulvet. — I et lystigt Selskab, hvor man havde spist og drukket godt, fik en af Gjæsterne det Indfald at foreslaa følgende Væddemaal. Den ene af Selskabet skulde hoppe en halv Fjerdingvej paa et Ben, medens en anden skulde krybe lige saa langt paa alle fire. Den, der valgte det sidste tabte, uagtet han i Begyndelsen løb meget hurtigere end den første, og da han ikke kunde udholde at holde sig saa længe i en saa ubekvem Stilling, maatte han overlade Kamppladsen til en anden. — Ogsaa Indbyggerne i Nordamerika holder meget af at ingaa pudsige Væddemaal. Her levede der for en Del Aar siden en Gjæstgiver, der var vidt og bredt bekjendt for sin Lyst til at vædde. Af denne Svaghed benyttede en Gang et Par Gavtyve sig. De traadte ind i Gjæstestuen og forlangte et lækkert Maaltid med den fineste Vin til. Medens de spiste, talte de om alle Slags Ting, blandt andet ogsaa om et Væddemaal, som den ene af dem nylig havde vundet i en nærliggende Kjøbstad. Da Værten hørte dette, spidsede han Øren og tænkte, at her vistnok maatte være noget at tjene. Han spurgte, hvad det var for et Væddemaal. De fortalte ham nu, at det bestod i, at man en halv Time skulde staa lige over for et Stueur og ved hver Svingning af Pendulet følge dette med den udstrakte Pegefinger i det man sagde: „frem og tilbage“; men de tilføjede, at det var umuligt, at nogen kunde holde det ud. „Hvad for noget!“ raabte Værten, „det skal jeg strax gjøre, hvis De har Lyst til at vædde?“ Der blev nu væddet om en stor Sum Penge; Værten stillede sig hen foran Uret og begyndte samvittighedsfuldt at sige de nævnte Ord ved hver Svingning af Pendulet, medens Gjæsterne vedblev at spise. Da de var færdige med Maaltidet nærmede de sig Værten og søgte at indlede en Samtale med ham, men det var forgjæves; han vedblev uafbrudt at fremsige Ordene, uden at lade sig forstyrre af deres Latter og Drilleri. Endelig lod de, som om de i deres Forlegenhed greb til det sidste Middel og den ene af dem sagde: „Pengene maa først lægges paa Bordet, ellers gjælder det ikke.“ Værten tog strax sin vel fyldte Tegnebog op af Lommen og gav den til den ene af Gavtyvene, medens han vedblev at fremsige Ordene. Nu listede Gavtyvene sig ud af Stuen og løb bort, uden at han mærkede det. Kort efter kom Værtens Søn ind og bad ham om en Nøgle, men da han saa Faderen i denne forunderlige Stilling og ikke kunde erholde noget Svar, troede han, at denne var bleven gal og løb ind til Moderen. Den ulykkelige Vært blev snart omringet af hele sin Familie, der græd ende bad og truede ham, men alt var forgjæves. Værten sagde kun uafbrudt: „frem og tilbage,“ indtil endelig den halve Time var gaaet. Han vendte sig da om for at se efter Gevinsten og opdagede først nu, da det var for sent, at han var bleven taget alvorligt ved Næsen af et Par Gavtyve og ikke alene havde mistet Betalingen for det flotte Aftensmaaltid, men oven i Kjøbet hele sin Brevtaske med en betydelig Pengesum i. Siden den Tid skal den gode Vært ikke have været saa gal efter taabelige Væddemaal, som før.

Stranding ved Vesterhavet.

Til Husvennen! I Nr. 48 findes et Stykke om en Stranding ved Gammel-Skagen og deri nogle Ytringer om skibbrudne, der befandt sig paa et strandet Skib paa den anden Revle, hvori der siges, at „deres Raab kunde ikke høres, ingen menneskelig Stemme formaar at overdøve Stormens vilde Vas, og skal jeg her oplyse, at naar der som oftest i Skildringer af Strandinger fortælles om de ynkelige Raab, som høres fra de skibbrudne, da er dette kun Fantasi.“

Indsenderen af Stykket har ganske sikkert skrevet dette i god Tro, og det er jo meget muligt, at der ingen Stemmer kunde høres ved den Stranding, han beskriver; men da „Husvennen“ jo stedse søger at bringe fuldt paalidelige Skildringer, skal jeg blot af min Erfaring oplyse følgende:

I de ti Aar, jeg har været Præst her ved Vesterhavet, har det her paa Stedet i det mindste to Gange været Tilfældet, at man tydelig har kunnet høre skibbrudnes Raab fra Revlen ind paa Land. Den stærke Paalandsvind, med hvilken de fleste Strandinger sker, fører Lyden langt, og man har kunnet høre Raabene flere hundrede Alen inde i Landet, og ganske vist der bedre end paa selve Strandbredden, umiddelbart ved Brændingens Larm. Men ogsaa der kan de høres. Den 16de September 1877 om Aftenen strandede en tysk Brig for Trans Sogn, Syd for Bovbjærg. Skibet sønderslogès paa Revlen, og fire Mand druknede, men tre blev reddede ved Raketapparatet. Da det var meget mørkt, kunde den, som styrede dette, kun sigte efter Lyden af de skibbrudnes Raab, men derefter ramte han heldigt Vraget med Raketlinen. Dette er

ganske vist kun et Par Exempler, men Kystbeboerne ved Vesterhavet vil sikkert kunne bevidne, at det langt fra hører til Undtagelserne, at de skibbrudnes Nødskrig kan høres i Land.

Fjeltring Præstegaard, den 12te September 1879.

M. A. S Lund.

Tankekorn.

For al Ting vaag over dig selv, at du aldrig taber din indre Tillid til dig selv, dit Haab til Gud og gode Mennesker. Lad ikke din Næste læse Mismod og Fortvivlelse paa din Pande.

Jo mere Styrke et Værk har, des mere Klang er der i det; Ekkoet hører til de store vide Bygninger, ikke til Stuer.

Barnet ved, som Hernhuten, at omdanne sin Kirkegaard til en Have. Den voxne anlægger derimod, som Jøderne, Grave i Haverne.

Smaating.

Lige for Lige. En forslugen Skrædder fik en Dag et Stykke Oxekjød til Foræring og besluttede at koge Suppe paa det til sig og Svenden. Han delte det derfor i to lige store Stykker, før han kom det i Gryden, men bag efter fortrød det ham, at Svenden skulde have noget af det dejlige Kjød, og han listede sig ud i Køkkenet og syede Kjødstykkerne til hinanden. Da Suppen ved Middagstid kom paa Bordet, stak Skrædderen sin Gaffel ned i Fadet efter Kjødet. „Ej!" sagde han, „skilte jeg ikke Kjødet i Morges i tvende Dele, og nu hænger det dog sammen! Nu vel, hvad Gud har sammenføjet, skal Mennesket ikke adskille." Dermed hug han ind paa Kjødet og lod Svenden hjælpe sig med Suppen. Hen paa Eftermiddagen kom der en Mand, som vilde have Maal til en Dragt Tøj, og medens Skrædderen et Øjeblik var inde i et andet Værelse, sagde Svenden til Manden, at Mesteren des værre havde haft Anfald af Galskab i de sidste Dage. Det ytrede sig altid først ved, at han begyndte vt banke i Bordet med Hænderne, men naar man saa i samme Øjeblik tog den Stok, som stod henne i Krogen og gav ham en ordentlig Overhaling med den, gik Galskaben strax over. Efter at have givet denne Oplysning og stukket Saxen i Lommen, gik Svenden ud i Køkkenet og lurede paa hvad der vilde komme. Mesteren kom imidlertid ind og begyndte at tage Maal af den fremmede, men afbrød Forretningen for at lede efter Saxen, som han skulde bruge til at klippe Mærker med. Den var ingensteds at finde, og Skrædderen bankede i Bordet for at erfare, om den laa skjult under Tøjet paa dette. Næppe saa den fremmede det, før han greb Stokken fat og smurte løs paa Mesteren af al Magt. „Hjælp! Hjælp!" raabte Skrædderen og vaandede sig under Kuren. „Kom mig til Hjælp, Peter!" Da stak Svenden sit Hoved ind ad Døren og sagde: „Nej, Mester, det være langt fra mig! Hvad Gud har sammenføjet, skal Mennesket ikke adskille!"

Det bedste Land. „Amerika, er det bedste Land i Verden," sagde en Tysker, som var paa Tilbagevejen til Fædrelandet. „Der har jeg nu levet i ti Aar; fem Gange har jeg spillet Fallit, og nu vender jeg tilbage med min Formue og min Familie."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en Flod i Rusland og en Biflod til Donau: En By i Norge, — en By i Ungarn, — en By i Japan.

Peter Eriksen.

Firkantet Nød. Af 2 A, 2 D, 2 E, 1 L, 1 M og 1 V dannes tre Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første ser du mangen Gang
rundt om i Skov og Mark og Vang,
og omvendt nævner det, hvad du er
af Verden her.
Det andet viser en Kvindes Navn,
som aldrig hvilte i Moderfavn;
fik du det omvendt i Tide blot,
da var det godt.
Det tredje findes rundt om paa Landet,
maaske det dig fik til at gaa i Vandet;
hvis omvendt det til Livs du sætter,
det mætter.

U. P.

Opgave.

Omskriv Tallene fra 1—9 i tre Rækker under hinanden paa en saadan Maade, at man ved at tælle til venstre, nedad eller paa tværs stadig faar 15 til Sum.

Opløsninger fra Nr. 3.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
K e n t u c k **y**	M O R S
J u l i a n e h a a **b**	O D I N
Ø r e s u n **d**	R I G A
G e n f e r s **ø**	S N A K
E g e **r**	

paa Gaaden: Øg — Løg — Bøg — Nøg — Høg.

Lærer D—grd. Til Navnes Forgyldning paa Bogrygge bruges Bogtrykkertyper (af en noget haardere Støbning end almindelig Bogtrykkerskrift) den sættes op i en smal Metalkasse med Haandtag, hvori de til hver Linie hørende Typer spændes fast med en Skrue. Skriftholderen opvarmes derpaa over en lille Spirituslampe intdil Typerne lige „suser" naar der kommer en Draabe Vand paa dem. (Opvarmes de formeget udsætter man sig for at de blive bløde eller smelte). Naar Bogryggen er behandlet, som i „Haandgjerningsbogen" angivet trykker man Typerne over Guldet med et langsomt jævnt og lige Tryk, saa at Liniens første Bogstav først sættes til og man derpaa med en langsom Bevægelse presser Linien lige over Guldet indtil det sidste Bogstav staar indpræget. Hefter Guldet ikke godt, da har enten Æggehviden været for tynd, Oljehinden for stærk eller Typerne varmet for lidt eller for meget. Smaa Skriftholdere indrettede til Husflidsbrug faas billigst i Husflidsværktøjhandelen i Axelhus, Kjøbenhavn, V.

Hr. Forp. H., Hgrd. Den ønskede Meddelelse skal blive tilvejebragt og givet snarest i „Husvennen".

Stud. B. Den sendte Rebus er for svær.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 5. Søndagen den 2. November. 1879.

Kejserens Gave.

Ved Jørgen Stub.

(Fortsat.)

En regn- og stormfuld Efteraarsdag i Aaret 1781 galloperede en Kurér, aldeles overstænket af Vejens Snavs, op til „Den sorte Stork", holdt sin Hest an og raabte paa Værten. Jakob Splitermann var imidlertid fraværende i Øjeblikket, men Konen og Naboens Søn, en rask og smuk Yngling, der netop var til Stede, gik ud for at høre, hvad den ankomne Rytter havde at befale.

Kureren paalagde dem øjeblikkelig at træffe Forberedelser til at modtage en fornem østerrisk Adelsmand, Grev Falkenstejn, der tillige med sit Følge agtede at tilbringe Natten i Værtshuset. Derefter sprængte Kureren atter tilbage for at melde sin Herre, at alt skulde staa rede til hans Modtagelse.

Jakob kom imidlertid hjem og blev højst forbavset ved at se sine Husfolk fare omkring i Huset med Støvekoste og Karklude, ryddende ud og pyntende op i alle Kroge.

„Hvad er her paa Færde?" spurgte han.

„Bevares!" udbrød den gamle Kone aandepustende, „her kommer en fornem Herre, en . . . en Minister eller saadan en. Skynd dig dog og skaf noget Kjød og nogle Flasker Tokayer og saadan noget . . .!"

Værtshusholderen, der ikke var vant til saadanne fine fremmede, gjorde store Øjne og begyndte nærmere at udspørge Konen om de forventede Gjæster. Hans Hus var visselig ikke udstyret med Bekvemmeligheder, som passede sig for en saadan højtstaaende Mand; men hvor vilde ikke dette Besøg kaste Glans over hans Hus, og hvor vilde ikke et Besøg af en saadan stor og rig Mand, der naturligvis vilde lade den ene Gylden springe efter den anden, forøge hans Pengekasses Indhold!

„Mon det skulde være den ny Skattekommissær?" tænkte Jakob. „Nej, det kan det ikke være, han kommer jo først i næste Maaned. Nej, det maa være en af kejserlige Majestæts Embedsmænd . . . ja, hvo ved, maaske en af hans Ministre. Hellige Madonna, hvilken Lykke for mit ringe Hus!"

Der havde nær trængt sig en Rørelsens Taare frem af hans rødrandede Øjne; men den blev atter trængt tilbage, i det han pludselig fik Øje paa David Lenitz, som red forbi paa sit Muldyr. Som et Lyn for den Tanke ham igjennem Hovedet: „Nu er Timen kommen, da Pakket der ude skal føle min Vrede. Splitte mine Leddemod, om det ikke skal blive meldt nu for Hs. Majestæts Minister!"

Husets festlige Udrustning var ikke fuldt afsluttet, da en lukket Vogn, eskorteret af sex velbevæbnede Ryttere, ankom til Lakenstejn og standsede ved „Den sorte Stork". Ud af Vognen traadte en Herre, klædt i fin Adelsdragt, høj og smuk, men med en noget spinkel Legemsbygning og et melankolsk Blik. Han var ledsaget af en noget ældre Mand, ogsaa af adeligt Udseende, det var hans Sekretær Hr. von Sloenbach.

Den tykke Værtshusholder, der havde strammet sig op i sin bedste Pynt, bukkede og skrabede efter

bedste Evne. Snart var Greven og hans Tjener førte ind i de for dem bestemte Værelser, hvor Bordene stod dækkede med hvad Huset havde formaaet at skaffe til Veje efter saa kort Varsel. Gjæsterne, der havde rejst en lang Vej og var en Del forfrosne, toge dygtig for sig af Retterne. Jakob Splitermann vimsede om, bukkede og svedte og bad om Undskyldninger for, at hans „ringe Hus" kun formaaede at bringe de høje Herrer en saa fattig Modtagelse; „men jeg forsikrer Dem, mine høje Herskaber, med ærbødigste Respekt og Fornedrelse, at baade jeg og min Kone og min Datter og min Karl og min Pige haver løbet den hele By omkring for at skaffe de høje Herskaber baade Harer og Agerhøns og saadanne Delikatesser; men forgjæves — ak forgjæves! — findes intet af alt dette i vor hele By!"

Det var slet ikke sandt, hvad han her stod og fortalte; han vilde kun herved bringe „de høje Herskaber" paa den Tro, at han havde sat Byen paa den anden Ende for at berede dem en passende Modtagelse; en saadan Opmærksomhed og Ulejlighed maatte vel fortjene Paaskjønnelse.

„Ak nej, det er en ussel By, ja jeg kan sige et usselt Land . . . tilgiv, mine høje Herskaber, men jeg ser, at de er ikke af bøhmisk, men af germanisk Blod, ogsaa i mine Aarer rinder der ædelt tysk Blod, med Ærbødighed og Respekt! Jeg siger det ikke for at rose mig selv, men vi er dog et helt andet Folkefærd — ak bevares!"

Husets Stamgjæster, der var nysgjerrige efter at opfange et Glimt af de fine Herrer, begyndte at indfinde sig og krævede Øl. I Begyndelsen var Stemningen noget dæmpet, men Øllet løsnede snart deres Tungebaand og bragt Stemningen op.

„Hys stille, Folk!" hviskede Værten, i det han med Tommelfingeren pegede bag ud efter Grevens Værelse, „vi ved ikke, hvad det kan være for nogle Fyre der inde, lad os vise, at vi pæne Mænd og brave Bøhmere har Dannelse og Levemaade."

Ud ad Aftenen kom en Efternøler, en gammel Bonde, der ogsaa hørte til Husets faste Stok. Han fortalte, at han en Time forud havde set en Hob formummede Skikkelser snige sig gjennem Skoven hen imod Steffen Lenitz Hus. Jakob nikkede og gjorde Tegn til at gaa ind i Grevens Værelse; men han vendte sig atter om og begyndte nærmere at udspørge Bonden. Grevens Tjenere, der havde sluttet sig til Selskabet, skjønnede snart af Samtalen, at der var noget hemmelighedsfuldt ved denne Sag. Nogle af dem forstod bøhmisk og begyndte nysgjerrigt at blande sig ind i Samtalen. Denne blev mere og mere interessant og derved tillige mere og mere højrøstet. Omsider naaede et og andet Ord Grevens Øren og vakte hans Opmærksomhed.

Værelserne i Værtshuset vare meget besynderlig indrettede. De bestod af en større Stue, der paa en Gang gjorde Tjeneste som Skjænkestue og Køkken, samt en mindre, skilt fra hin ved en Brøddevæg, der, naar større Plads udkrævedes, kunde borttages, saaledes at de to Stuer blev til en. Denne Brøddevæg naaede imidlertid kun et Par Alen op over Gulvet, men ved højtidelige Lejligheder — saaledes som i Dag — var den manglende Halvvæg for oven erstattet med store Tæpper af groft, hjemmevævet Tøj, hvilket naturligvis ikke kunde forhindre, at enhver Lyd fra den ene Stue kunde høres ind i den anden. Dette mindre Rum, som for øvrigt kun var uligt det andet derved, at dets Gulv var belagt med Maatter, og at Væggene var beklædte med Tøj af nysnævnte Slags, beboedes nu af Greven og hans Sekretær. Byfolkenes og Tjenernes Samtale, hvilken de ikke kunde undgaa at høre, tildrog sig mere og mere deres Opmærksomhed. Og da Jakob selv gjorde Opvartning for sine høje Gjæster, i det han mente, at ingen anden var denne vanskelige Tjeneste voxen, fik Greven snart Lejlighed til at udspørge den tjenstvillige Vært om, hvad det var for formummede Skikkelser, de talte om der inde. At stille dette Spørgsmaal til Jakob Splitermann var det samme som at aabne for en Sluse, bag hvilken Vandet længe har været opstemmet. Han udgød sig i en veltalende Ordstrøm om alt, hvad han havde hørt, hvad han selv vidste, og hvad han formodede om den forfærdelige Skovhules forfærdelige Beboere. Det var hans faste Overbevisning, at disse Mennesker var modne til Landsforvisning eller Fængsling eller endog Henrettelse, og han tvivlede ikke om, at Greven, „en af kejserlige Majestæts højtbetroede Mænd", havde baade Magt og Vilje til at foretage Skridt i saa Henseende. Han sluttede sin Tale med følgende ydmygelige Bøn: „O, Hr. Greve, vi arme Mennesker, som bor i denne By og dens Omegn, gaar aldrig i Seng nogen Aften eller staar op nogen Morgen, uden at ængstes for de sorte Ildgjerninger, som disse Folk gaar og ruger ud mod vore Huse, vore Børn og os selv! Om Deres Højærværdighed, vilde sætte igjennem, at de blev forviste af Landet, saa skulde vi fattige Lakenstejnsbeboere takke Dem paa vore bare Knæ med ydmygelig Respekt og Gunstbevisning!"

„Jeg dømmer aldrig nogen uhørt," svarede Greven, „vi maa først se, min gode Mand," tilføjede han smaaleende, „om disse Folk virkelig fortjener at blive landsforviste. Vær imidlertid saa god at befale mine Tjenere at sadle Hestene strax, jeg er bleven nysgjerrig efter at vide, hvad denne

hemmelige Sammenkomst i Steffen Lenitz's Hus har at betyde. Jeg formoder, at Hr. von Sloenbach har Lyst til at følge mig paa denne lille natlige Expedition, og beder Dem blot, min gode Mand, om at skaffe os en paalidelig Vejviser, vi er jo alle ubekjendte med Egnen."

„Jeg er færdig til at følge Deres Højhed naar som helst," sagde Sekretæren, „men jeg vil ikke dølge for Deres Højhed, at jeg, efter hvad jeg nu har hørt, maa befrygte, at vi falder lige midt ned i en Røverbande og . . ."

„Aa nej, min kjære Sloenbach," sagde Greven og slog tvivlende med Haanden hen efter den tiltalte, „saa galt er det vel ikke; men ikke desto mindre vil vi tage vore Vaaben med os."

Med disse Ord rejste Greven sig for at begive sig afsted med sine Tjenere, der nu var færdige, samt med den sidst ankomne Bonde, der skulde følge med som Vejviser. Om nogen havde budt Jakob Splitermann hundrede Gylden havde han dog ikke fulgt med paa denne Natteexpedition.

„Den hellige Jomfru bevare Deres Højærværdighed," sagde han og rakte Greven en Flaske Vievand. „Jeg beder Dem, Hr. Greve, stænk Dem med dette; det fik Velsignelsen sidste Sct. Peters Dag og har endnu bevaret sin hele Kraft."

„Nej Tak, min gamle, disse Huggerter og Pistoler udgjør et Forsvar, som falder bedre i min Smag," sagde Greven, i det han sporede sin Hest og red bort med sine Folk i den stille og stjerneklare Efteraarsnat.

Efter at have redet en kort Stund, kunde de begynde at skimte det enlige Hus, hvis Vindue var svagt oplyst, ret som om der var hængt noget for Vinduet for at dæmpe Lysskjæret indvendig fra. Paa Grevens Befaling steg nu alle af Hestene, som lodes tilbage under en Mands Tilsyn, hvorefter Folkene sneg sig stille frem fra Busk til Busk og omringede Huset for at forhindre, at nogen skulde slippe bort. Greven og hans Sekretær nærmede sig Døren. Alt var stille der inde, kun hørtes Lyden af en dæmpet Røst, der højtideligt og alvorligt læste eller fortalte noget, uden at man dog var i Stand til at skjelne Ordene fra hverandre. Greven bankede haardt paa Døren, og i samme Øjeblik forstummede Røsten, og man hørte en dæmpet Tummel, som naar Folk forfærdet farer op ved en Overrumpling; derpaa blev alt stille, men Døren vedblev at være stænget.

„Luk op, Folk, ellers slaar vi Døren ind!" raabte den utaalmodige Greve med en ny Dundren paa Døren.

I næste Øjeblik blev Riglerne indvendig fra trukne bort, og Steffen Lenitz viste sig i den halvaabne Dør med et Lys i den ene Haand og en dygtig Knippel i den anden. Hans ellers saa rolige Aasyn bar Præg af Ærgrelse og Uro.

„Hvad er jert Ærende, Folk, siden I gjør saadant et Spektakel ved en hæderlig Mands Dør?" spurgte han.

„Vort Ærende kommer Dem maaske lidt ubelejligt," svarede Greven og saa skarpt paa Steffen. „Jeg er en østerrigsk Politiembedsmand, og da jeg netop oppe i Byen fik Nys om, at der stundum holdtes hemmelige Nattemøder her ude, og at her netop var en saadan Sammenkomst i Aften, kunde jeg nok have Lyst til at faa lidt Rede paa denne Sag. Mine Folk har omringet Deres Hus, og ingen skal faa Lov at smutte bort. Er De en hæderlig Mand, som De siger, saa lad mig nu vide, hvad De og Deres Venner har for, og jeg giver Dem mit Æresord paa, at intet ondt skal vederfares nogen af Dem."

„Paa Deres Æresord vil jeg da sige Dem det," sagde Steffen Lenitz, „saa faar han, som er Herre over alt og alle, dømme os imellem; — hav den Godhed at følge med mig."

Derefter førte han dem gjennem en smal Gang hen til den før omtalte Hjørnestue, i hvilken en lille Flok fredsommelig udseende Mænd og Kvinder sad paa lange simple Fyrrebænke omkring et knitrende Baal. De var alle tarvelig klædte og syntes højst urolige og forskrækkede.

„Min Herre!" sagde Steffen, da han saa Grevens Studsen, „disse Mænd og Kvinder, som i Mørket har sneget sig hid ad lønlige Stier fra Huse og Gaarde trindt om i Skoven, er ikke Lovovertrædere og Skarns Folk, de er Kejserens gode og tro Undersaatter og trofaste Landborgere; men, min Herre, de er ogsaa Kongernes Konges Undersaatter og haaber at blive lykkelige Borgere i hans Kongerige; derfor samles de her med mig, vi dyrker i Forening vor Gud efter vore Fædres, Protestanternes Tro, som nu snart i to hundrede Aar har været undertrykt i dette Land. Min Herre, De har givet mig Deres Æresord paa, at intet ondt skal vederfares disse mine — i inderligste Betydning — dyrebare Venner; — o, at han, som bøjer Hjærterne som Vandbække, ogsaa maatte bøje Deres, saa at De ikke alene ingen Fortræd volder os, men saa at De vilde antage Dem vor og alle fortrykte Brødres Sag og bringe den for Kejseren, vor kloge og frisindede Regent."

Der var en Inderlighed i Steffens Ord, der syntes at gjøre Indtryk paa Greven.

„Vi faar se," sagde han, „maaske kan jeg gjøre noget for jer. Jeg maa i øvrigt tilstaa," føjede han til, i det han satte sig paa en Fyrrestol, „at jeg nu for første Gang i mit Liv faar at

høre, at der endnu er Rester af Protestanternes Menighed i dette Land."

„Min Herre, her er tusende," sagde Steffen, „tusende, som paa denne Maade kommer sammen paa hemmelige Steder for at dyrke Gud efter deres Tro. Igjennem flere Slægtled har Protestanterne paa denne Maade, Præsterne og Øvrigheden uafvidende, bevaret den Troens Kraft og Sandhed, som gjorde deres Fædre fri for den romerske Samvittighedstvang, og som endnu er deres Ungdoms Glæde og deres Alderdoms Trøst."

„Men nu Ordets Forkyndere?" spurgte Greven, „eders Præster, hvor faar de en saadan Uddannelse, som jeg ser, at De har faaet? Der er jo kun faa Mænd her i Landet, som taler tysk saa godt, som De."

„De unge Mænd," svarede Steffen, „som føler Kald til præstelig Gjerning, bliver sendte til Skoler

Kurerens Ankomst.

og højere Dannelsesanstalter. Er Forældrene velhavende, betaler de selv for dem, men er de fattige, bekostes Sønnernes Uddannelse af gode Venner og Trosbrødre. Naar de har lært at læse Biblen i Grundsproget, nedsætter de sig, ligesom jeg har gjort, paa saadanne Steder, hvor deres Hjælp behøves, og virker saa i Stilhed for Guds Rige."

„Godt," sagde Greven efter et Øjebliks Tavshed, „jeg skal sige Dem, hvad De bør gjøre. De skal gaa rundt til deres Trosbrødre og faa dem til at underskrive en Ansøgning til Kejseren om Trosfrihed. Han er ingen ensidig eller streng Fyrste, han vil sikkert høre eders Bøn. Men gaa frem med Forsigtighed, og naar Ansøgningen er i Orden, saa kom — De og Deres ældste Søn — til Wien, og gaa op til det kejserlige Palads, hvor jeg har min Embedsbolig, og sig til en af mine Tjenere, at De er komne for at tale med Grev

Falkenstejn. Hvem ved, om ikke der kunde komme noget godt ud af dette!"

„Tak, hjærtelig Tak for Deres gode Raad!" udbrød Steffen Lenitz glad bevæget. „Jeg vil gjøre efter Deres Anvisning, og skulde det lykkes . . . o Gud, vi skal bede for Dem vort hele Liv og takke Dem for Deres Godhed imod os! Tillad mig, at fortælle mine Brødre og Søstre, hvad vi har talt om, ingen af dem forstaar tysk . . ."

„Ja ja, det kan De altid gjøre," sagde Greven, der nu rejste sig og gjorde Tegn til at ville fjærne sig igjen. „Men husk nu paa at gaa forsigtig til Værks, at ikke jeres Fjender faar Nys om Sagen og ødelægger os det hele."

Med disse Ord forlod Greven Stuen, fulgt af sin Sekretær. Tjenerne kom frem med Hestene, og snart naaede det lille Selskab atter Værtshuset.

(Sluttes.)

En slem Ridetur.

Lille Søster.

Hvad siger Dyrene?

Den dumme Ælling.

Billedprøver af Læsebog for Børneskolen.

Professorens Aftenselskab.

En i sin Tid meget anset Professor i Berlin var bekjendt for sin grænseløse Aandsfraværelse, og der fortaltes i en vid Kreds en Masse Anekdoter om de Puds, denne Natursvaghed spillede ham. Af disse skal i det følgende kun fortælles en, der foruden at berede ham selv temmelig store Ubehageligheder tillige gik ud over alle hans Omgangsvenner.

Det var en Middag efter Bordet, at Professoren velbehagelig nød sin Kaffe til Duften af en fin Cigar og med al den Opmærksomhed, det stod i hans Magt at opbyde, lyttede til Professorindens indtrængende Forestillinger om, at det nødvendig maatte blive ved den en Gang trufne Bestemmelse,

at de gav deres Aftenselskab den næste Aften. Hun havde truffet uopsættelige Foranstaltninger, og for saa vægtige Grunde maatte Professoren bøje sig, hvor gjærne han end først havde sluttet den lærde Afhandling, han arbejdede paa.

Da det først var lykkedes at besejre hans Indvendinger, rakte hans Kone ham en Liste, for at han efter hendes Optegnelse kunde skrive Indbydelserne, og medens han gjennemløber den, og et stille Smil ved Synet af de mange kjære Navne glider over hans Ansigt, — rører han dygtig rundt i Kaffen med sin Cigar.

„Gud, kjære!“ udbryder Fruen og støder ham paa Armen. „Nu er du jo destrait igjen.“

„Forbistret!“ udbryder Professoren og lægger forsigtig Cigaren paa Randen af Underkoppen, — men kaster Teskeen hen paa Kakkelovnspladen.

Trods denne lidet lovende Begyndelse tager han dog ved Ankomsten til sit Arbejdsværelse ufortøvet fat paa Indbydelserne og skriver ufortrøden den ene efter den anden, eftersom de staar paa Listen. Endelig er dette Herkulesarbejde overstaaet, og med et lettende Suk folder han denne sammen, lægger den oven paa Billetterne, skyder det hele ind under en svær Brevpresse paa Enden af Skrivebordet og ringer.

„Professoren ringede?“ siger Tjeneren et Øjeblik efter.

„Det er rigtig, Johan!“ svarer denne, som imidlertid var falden i Tanker. „Men hvad var det nu, jeg vilde? — Aa, . . . nu har jeg glemt det! — Du kan lægge lidt i min Kakkelovn, — jeg kommer nok paa det siden.“

Den næste Aften farer Johan i travl Virksomhed ud og ind i Spisestuen, hvor Bordet bugner under en glimrende Opdækning.

I Salen er Glaslysekronen tændt, og Professoren, i hvid Vest og dito Halsbind, gaar med Hænderne paa Ryggen højtidelig op og ned, medens Fruen i straalende Humør slæber sin raslende Silkekjole efter sig, kjæler for ham og kalder ham „sin egen gamle Professor.“

Musikanterne, som er bestilte i Anledning af, at man skal have en Svingom, kommer ind og henvises til et Sideværelse. Men Klokken slaar syv, — den slaar halv otte, — endnu ingen Gjæster. Professorinden begynder at blive urolig og spørger endelig med beklemt Hjærte sin Mand, om det ogsaa er gaaet rigtig til med Indbydelserne. „Paa Ære,“ svarer hendes Mand tillidsfuld. „Jeg skrev dem strax, efter at jeg havde talt med dig.“

„Og sendte du dem bort?“ spørger Fruen.

„A . . . h! Jeg Dosmer!“ Professorens Ansigt antog paa en Gang et ubeskriveligt Udtryk af Fortvivlelse, samtidig med at det blev askegraat. Indbydelserne tillige med Listen laa jo endnu under Brevpressen.

Professorinden var en Afmagt nær, men hun bekæmpede sin egen Skuffelse for at berolige sin Mand, der i den ynkværdigste Sindsstemning for op og ned ad Gulvet under de bitreste Selvanklager.

Da Fruen tog Sagen saa fornuftig, tør man vel antage, at Uvejret hurtig er trukket over, i alt Fald var Professoren den næste Dag paa ny fordybet op over Ørene i sin lærde Afhandling. — Da vil Tilfældet, at han løfter Brevpressen og ser Billetterne.

„Guds Død! Der er jo de Indbydelser, — dem maa jeg have besørget!“ udbryder han tankefuldt — og ringer.

Johan kommer strax.

„Se her, Johan!“ siger Professoren. „Besørg uopholdelig alt det Kram efter Adresserne. Men uopholdelig! Forstaar du?“

„Vel, Hr. Professor?“

Den næste Aften spilledes „Faust“. Professorinden overtalte sin Mand til at tage med i Theatret, og Klokken halv syv kjørte de bort i en Droske. Næppe slaar Klokken syv, før en Kareth holder foran deres Hjem, hvor hele Facaden ikke frembyder en Straale af Lys.

Kommerceraaden med Frue og to Døtre, — alle i Baldragt — stiger ud paa den kolde Stentrappe og førstnævnte ringer. Han maa gjentage Forsøget, da den intet anende Johan sidder og faar sig et Slag Kort med Pigerne, hvis Værelse vender mod Gaarden. Endelig indfinder han sig for at lukke op. Men hvem skildrer hans Overraskelse ved Synet af de pyntede Gjæster, han med et flagrende Lys i Haanden henviser til den mørke og iskolde Sal.

Heldigvis faar han den Ide at tænde Lysekronen, og næppe er dette sket, før Kareth Nummer to holder for Døren, — og saaledes uafbrudt i en god halv Time.

Salen myler nu af Gjæster, som i det de bestræber sig for at se glade ud, passiarer, ler — og fryser.

Endelig falder en paa at spørge, hvor Herren og Fruen er henne, og nu erfarer man, at de er i Theatret.

„I Theatret!“ raaber Gjæsterne i Munden paa hinanden, men snart blander Latter sig mellem den billige Overraskelse, thi ved at udspørge Johan nøjere, indser man snart, at Professorens bekjendte Aandsfraværelse maa have spillet ham et Puds.

Forfatteren af disse Linjer ved ikke, paa hvad Maade Professoren forsonede sine Venner, men det maa vel næsten forudsættes, at Professorinden først har ladet ham slutte sin lærde Afhandling, før hun atter tænkte paa at give et Aftenselskab.

En mærkelig Andejagt.

Ved C. T.

I Omegnen af Caracas i Sydamerika ligger der to Søer af en betydelig Størrelse, nemlig Maracaibo- og Valencia-Søen. Den første er den største, men dens Strandbred er saa ufrugtbar og usund, at Indianerne ikke tør bosætte sig paa den. De foretrækker at bo ude paa selve Søen, hvor de nedrammer lange Pæle i Vandet og opføre deres Hytter paa disse. Pælene er af en Art Ved, der næsten er lige saa haardt som Jærn og har den Egenskab, at det ikke forraadner i Vandet. Hytterne er ligeledes opførte af Træ og ligger saa tæt ved hverandre, at de danner hele Byer. Indianerne, som bor i disse Hytter, ernærer sig dels af Frugter, som de henter fra Skovene i Nærheden af Søen, men den vigtigste Del af deres Næring henter de dog fra selve Søen ved Fiskefangst og Fangsten af vilde Ænder. Søen vrimler nemlig af en Mængde forskjellige Arter af Fiske, og der findes ligeledes en stor Del Vildænder paa den. Disse sidste fanger Indianerne paa en meget ejendommelig Maade. De lader nemlig udhulede Kalabasser, Frugterne af en Plante, som hører til Agurkfamilien, i stor Mængde drive omkring paa Søen i Nærheden af Hytterne, hvorved Ænderne bliver saa vante til Synet af disse Frugter, at de ikke bliver forskrækkede for dem. Naar nu en Indianer vil fange Ænder, stikker han sit Hoved ind i en udhulet Kalabasse, paa hvilken der findes to smaa Huller, som han kan se igjennem. Derpaa springer han ud i Vandet og holder sit Legeme saa godt skjult i dette, at kun Hovedet, der er skjult i Kalabassen, rager op over Vandfladen. Han svømmer nu saa lydløst som muligt hen til Ænderne, der ikke fatter nogen Mistanke ved Synet af Kalabassen. Naar han er kommen helt ind paa dem, griber han den nærmeste ved Benene og trækker den saa hurtigt ned i Vandet, at den ikke faar Tid til at skrige eller advare de andre Ænder. Paa denne Maade kan han let fange den ene And efter den anden, som han gjør fast til et Bælte, han har omkring Livet. Denne ejendommelige Jagtmaade har det store Fortrin, at Vildtet ikke bliver skræmmet bort fra Stedet ved den; den koster desuden intet, og den bringer altid et godt Udbytte.

Almennyttigt.

I „Husvennen" Nr. 41 er Borsyre blevet anbefalet til Bevaring af Mælk fra at blive sur, og man har forsøgt at anvende dette Middel ogsaa til Øl, men uden Held, samt stillet et andet Middel i Udsigt, som efter min Mening næppe vil være i Stand til at tilfredsstille endog de billigste Fordringer i den Henseende.

Jeg vil derfor anbefale et andet Middel, som er kjendt af alle; det er Humle. Mærkelig nok har Humle, trods sine gode Egenskaber i denne Retning, ikke alle Steder fundet den fortjente Anvendelse, og navnlig i Jylland staar man endnu meget tilbage med at benytte Humle i tilstrækkelig Mængde ved Brygningen, hvoraf Følgen bliver, at Øllet hurtig bliver surt.

God og kraftig Humle, brugt i tilstrækkelig Mængde, er efter min Mening det bedste og sikreste Middel til at forebygge, at Øllet bliver surt, og det gjør ethvert andet Middel overflødigt. Hvis man vil underkaste dette Middel en nøjagtig Prøve, indestaar jeg for, at man ikke skal blive skuffet, men at det vil holde alt, hvad det lover. Er Øllet blevet surt, da har jeg med Held set anvende Natron, og en lille Theskefuld, omrørt i et Glas Øl, er i Stand til et borttage Surheden og give Øllet en frisk og god Smag, for saa vidt det ellers ved Brygningen har haft en saadan.

N. Henriksen.

Om Klæder.

Kjøber man Klæder, saa vil jeg raade enhver til at udsøge rigtig godt, holdbart Tøj, selv om det er noget dyrt. Man staar sig bedre derved end ved at kjøbe billige Sager, som der intet Hold er i. Naar Traadene er saa skjøre, at man kan pille dem itu med Fingrene, kan man være vis paa, at Varigheden af Tøjet, naar det biver omdannet til Klæder og kommer i Brug, er meget ringe. Man bør ogsaa sørge for, at Klæderne passer. Snævert Tøj sprænges der, hvor Trykket er størst, og ikke altid i Sømmene, hvad der lettere kunde raades Bod paa; det er desuden meget ubekvemt at gaa med, fordi det hindrer Lemmernes fri Bevægelser. Tøj, som er for vidt, er just heller ikke bekvemt at gaa med og slides ved, at det slaar saa mange Folder. Det Tøj, som har sin tilbørlige Størrelse, er blandt andet ogsaa varmest; slutter Klæderne for tæt, da er de daarlige Varmebevarere; er de videre end nødvendigt, saa aabner de herved Plads for den kolde Lufts Indstrømning. En stor Dyd ved Tøjet er end videre, at det sidder godt, hvad der jo ligeledes tiltaler de fleste. Endelig bør man ogsaa tage lidt Hensyn til Farven; graat Tøj skjuler bedst Smudspletter, lyst Tøj egner sig fortrinligt til at gaa med om Sommeren, fordi den lyse Farve er langt mindre modtagelig for Solstraalernes Indvirkning end den mørke.

H. P. P—l.

Bognyt.

Læsebog for Børneskolens yngre Klasser, ved M. Abrahamsen og Emanuel Henningsen. Udgivet af N. C. Rom.

Efter at jeg nøje har gjennemgaaet foreliggende Læsebog, med Øjet stadig fæstet paa dens Anvendelse i Børneskolens Tjeneste, hvad enten denne er Statens eller Forældrenes, kan jeg ikke andet end anbefale disse Læseøvelser for mindre Børn som et saare brugbart Hjælpemiddel for Forældre og Lærere. Stoffet er baade underholdende og belærende,

Sproget er godt, og — hvad der dog af disse vigtigste Ting er det vigtigste — Emnerne ligger ikke for højt. Det er heldigt, naar man til en slig Opgaves Løsning, som den af Udgiverne stillede, kan nytte gode og dygtige Læreres Arbejder, at øse af, og dette er her sket. Udgiverne, der begge er Lærere, har selv skrevet ikke saa lidt af Bogen, og der findes Bidrag fra mange forskjellige barnlige Forfattere, som H. C. Frederiksen, P. H. Sønderkøge, Z. Nielsen, H C. Andersen, C. A. Thyregod o. fl. At Bogen slutter sig til den af Forlæggeren nys udgivne Billed-A B C, kan ikke være andet end et Fortrin, uagtet jeg nok ved, at enkelte vil føle sig noget frastødte af de fire første Blade, hvor de prosaiske Læsestykkers Indhold er adskilt i Stavelser efter den naturlige og ene rigtige Stavemaade.

For at min Ros over Bogen ikke skal være ublandet, maa jeg sige, at jeg dog ogsaa har fundet noget at udsætte paa den. Fortællingen „Knaldepiskeu" burde ikke have været medtaget, da den efter min og fleres Mening ikke passer saa godt i en Bog for mindre Børn. Dernæst kunde Sproget paa enkelte Steder have været endnu renere dansk. Fremdeles savner jeg et rigtig godt dansk Folkeæventyr — efterfom der findes baade et islandsk og et tysk, thi „Hanens Romerrejse" regner jeg ikke for et Æventyr.

Men disse Anker er kun Smaating over for Bogens store Fortrin. Jeg tør endog frit paastaa, at det er den bedste Læsebog for mindre Børn, jeg endnu har set, og da den tilmed er nydelig udstyret i det hele og forsynet med mange kunstnerisk udførte Billeder*), samt **meget** prisbillig, fejler det næppe, at mangen Lærer og Fader vil gjøre sit til at volde Børnene en sand Glæde ved at give dem den i Hænde.

En lille Fejltagelse i Indholdslisten gjør jeg opmærksom paa, da den berører mig selv. „Ræven og Ulven", der er gjenfortalt af mig, har den Tilføjning: efter Kold ved J. H., hvilken tilhører det næstfølgende Stykke.

Da andres Øjne næsten altid kan se skarpere paa ens Arbejde end ens egne, vil jeg tilstille Forlæggeren en Række kritiske Smaabemærkninger, jeg har optegnet under Gjennemlæsningen, for at Udgiverne, om de vil, kan nytte dem, i alt Fald veje og vrage dem, naar en ny Udgave fremkommer.

C. T. Kristensen.

*) Af disse (ialt henved 100) meddeles nogle Prøver i dette Nummer.

Tankekorn

Vær ikke for meget en Slave af andres Meninger om dig! Vær selvstændig. Hvad bekymrer dig ved Enden hele Verdens Dom, naar du gjør, hvad du skal, og hvad du bør? Og hvad er din hele Udstyrelse af ydre Dyder værd, naar du hænger dette Flitterstads over et svagt, lavt Hjærte?

Dværge bliver Dværge, selv om de stilles paa Bjærge, og Pyramider er Pyramider selv i Dalene. Dyden alene bygger højere end Pyramiderne, og naar Ægyptens Mindesmærker styrter sammen, saa vil dens Minder endnu vare ved.

Smaating.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner henholdsvis Navnene paa en By i Ungarn og en By i Svejts: En Flod i Sibirien, — en By i Italien, — en Flod i Sønderjylland, — et Land i Afrika.

Ludvig Bidstrup.

Firkantet Rød. Af 5 A, 2 E, 2 G, 2 N, 2 R, 2 V og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første om Oldtidens Dage fortæller,
og meget underfuldt det os melder;
det andet findes i Bjærgets Grund,
i Armen, i Haanden. paa Kildens Bund.
Det tredje tager til Slut os i Favn
og danner en sidste stille Havn;
det fjerde i Rusland man let vil finde,
mod Østerhavet det monne rinde.

K. L.

Gaade.

Det hele, som man her skal gætte paa,
i tusend Fold i første monne staa.
Det sidste er en Støtte for den trætte.
Det hele er af første kun en Part,
og byder man dig sidste, i en Fart
du nævner hele. Nu kan du vel gætte?

Opløsninger fra Nr. 4.

paa den geografiske Gaade:

Dramme**n**
O f e **n**
Nagasak**i**

paa den firkantede Rød:

L E D
E V A
D A M

paa Opgaven:

4	9	2
3	5	7
8	1	6

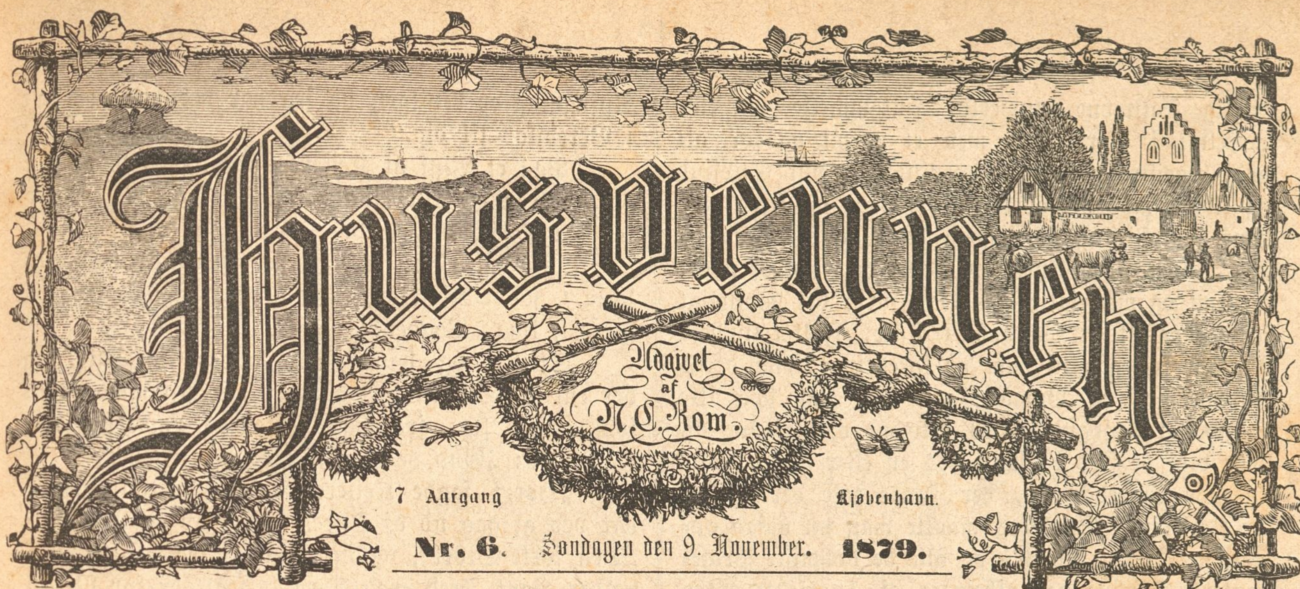
Husvennens Opbevaring.

Brevvexling.

En „anden" Tjenestekarl. Billigste Løvsavbuer af Jærn koster kun 75 Øre og bedste Sort af Træ 2 Kroner. Fine Savblade 15 Øre Dusinet. Smaa Savbukke til at skrue fast paa Bordet fra 80 til 110 Øre. Tegninger faas for 15 à 16 Øre Arket. Tynde fine Træplader 15—30 Øre □ Foden.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 6. Søndagen den 9. November. 1879.

Kejserens Gave.

Ved Jørgen Stub.

(Sluttet).

Jakob og alle hans Gjæster sprang ud, saa snart de atter hørte Hestenes Trav paa Gaden.

„Alle Helgene være prisede, at Deres Højvelbaarenhed vender frisk og sund tilbage; o, jeg og mine Venner har ligget paa vore Knæ og bedet den hellige Guds Moder bevare Deres dyrebare Liv," udbrød Værten med den dybeste Rørelses Klynken. „Nu har Deres Højærværdighed vist faaet Syn for Sagn, o Gud, jeg ser paa Deres Ansigt . . ."

„Ja, jeg har faaet Syn for Sagn," afbrød Greven ham, „og jeg agter at tage saadanne Forholdsregler, at dette hemmelige Væsen der ude ikke længer skal have Lov at gaa paa den Maade, men jeg raader Dem, min gode Splitermann, og ligeledes jer andre, at lade Steffen Lenitz og hans Familie, og dem, som har Tilhold hos dem, være aldeles i Fred, indtil I faar at høre nærmere om Sagen."

„Gud bevares, Deres Bevaagenhed, ikke et Ord skal komme over vore Læber, ak nej, vi kunde jo forstyrre det hele . . . o, tillad mig, Deres Naade, at kysse Deres ædle Haand . . ."

Greven gjorde en afslaaende Bevægelse med Haanden og gik ind i sit Kammer.

„Det er en stor Mand," sagde Jakob, der blev staaende et Øjeblik udenfor tillige med sine Gjæster. „Det er en meget stor Mand, saadan bærer kun en klog General sig ad, forstaar I: gedulgt og forsigtig! Vent nu blot lidt, saa skal I se, hvor hele Rakket sidder i Klemhærken og spræller . . . Johanna, gaa ind og fyld Krusene, mit Lam . . . vi maatte være nogle Asener, om vi ikke vilde drikke Grevens Skaal og takke ham med Taarer og Bevægelighed!"

Den næste Morgen forlod Grev Falkenstejn og hans Følge atter Værtshuset. Alt kom igjen i de gamle Folder i Jakob Splitermanns Hus, kun sjælden hørte man nu om de hemmelige Nattebesøg i Skovhuset, og Steffen Lenitz selv savnedes undertiden i flere Uger ad Gangen. Værtsholderen gik og ventede spændt paa, hvad der vilde ske, men han vogtede sig vel for at gaa og udbasune sine Forventninger, kun til sine nærmeste Venner nikkede han med betydningsfulde Øjekast, naar der var Tale om Steffen og hans Familie.

I de første Dage gik Johanna i en dødelig Angest for, at der virkelig hang en Tordensky over hendes elskede Davids Hjem; men endelig en Aften, da hun hentede Gederne hjem fra Bjærgskrænten, havde hun den Lykke at møde sin Ven, som snart fik revet hende ud af Angsten og i Steden for opfyldte hendes Hjærte med gode Forhaabninger.

Steffen og hans ældste Søn var jævnlig paa Rejser i denne Tid for at samle Underskrifter paa den Ansøgning, de efter Grevens Raad vilde indgive til Kejseren. Endelig en tidlig Morgenstund begav de sig med deres langhaarede bøhmiske Hest og deres lette Enspændervogn paa Vej mod Syd med deres af mange Protestantmenigheders Præster og Ledere undertegnede Petition.

Kejser Josef den anden var en Mand med „en lys og livlig Aand", siger en nyere Historiker,

hurtig Fatteevne, ypperlig Hukommelse og stor Lærelyst i Forbindelse med et varmt og for alt godt begejstret Hjærte, men tillige et vist Stivsind og Uvilje mod det overleverede, naar det stred mod hans Forestilling om, hvad der var Sandhed og Ret. Den store Fyrste var ikke omgiven af noget fornemt og mægtigt Raad, der gjorde det vanskeligt for Smaafolk at faa ham i Tale, Folket kunde i Regelen frit gaa til ham og forebringe ham deres Ansøgninger og Bønner; men det skal dog ikke dølges, at Ansøgningernes Skæbne ofte afhang af, hvor vidt de stod i Gunst hos en eller anden højtstaaende Embedsmand, der kunde tale deres Sag for Kejseren. Saaledes maatte man nu ogsaa antage, at Steffen Lenitz's og alle de bøhmiske Protestanters Skæbne var afhængig af, hvorledes Grev Falkenstejn vilde stille sig til Sagen; men Steffen og hans Søn havde det bedste Haab, i det de stolede paa en mægtigeres Hjælp.

Det var en lang Rejse; endelig naaede de Wien. De hørte her, at Hoffolkenes Gunst ikke altid var at stole paa, og at disse navnlig saare let glemte Løfter, som de havde givet Smaafolk i et nedladende Øjeblik. Det var derfor med en vis mistvivlende Spænding, de gik op til det kejserlige Palads. Hvor bankede ikke disse to fattige Skovboers Hjærter, da de satte Foden paa den blanke Marmortrappes første Trin og saa al den Herlighed, som omgav dem. En livreklædt Tjener kom springende dem i Møde.

„Tilgiv," sagde Steffen, i det han mandede sig lidt op, „vi er Bøhmere og er komne for at tale med Grev Falkenstejn."

Tjeneren trak paa Smilebaandet og henviste dem til en anden Tjener, som derpaa ledsagede dem igjennem pragtfulde Sale og op ad statelige Trapper, forbi galaklædte Hofmænd, den ene finere og strunkere end den anden, indtil de sluttelig naaede et lille, temmelig tarvelig udstyret Værelse. Der sad i en højrygget, med grønt Klæde betrukken Lænestol Grev Falkenstejn, den samme høje Herre, som for nogen Tid siden havde siddet paa en uhøvlet Fyrrebænk i Steffen Lenitz fattige Hjørnestue.

Men hvor forfærdet blev ikke Fader og Søn, da Tjeneren, inden han forlod dem, rakte sit Hoved hen imod dem og hviskede: „Det er Kejseren!" Et Øjeblik stod de som fastnaglede til Gulvet, stivnede af Overraskelse og Angest; men Kejseren gjenkjendte dem og sagde smilende:

„Kom nærmere, Venner, og vær ikke bange, jeg er Kejser Josef, om hvem I talte saa smukt med „Grev Falkenstejn" hjemme i eders Bolig. Staa op, min Ven," vedblev han og tog Ansøgningen, som Steffen Lenitz knælende og bævende havde overrakt ham, „staa op, kjære Lenitz, din Ansøgning er bevilget, og jeg har desuden en Gave i Beredskab til dig."

Paa et Vink af Kejseren sprang en Page hen og hentede en lille Pakke, som Kejseren derefter lagde i Steffens Haand.

„Se nu efter, om det er værd at tage med hjem," sagde Kejseren, „og hermed Guds Fred og Farvel, kjære Venner!"

Steffen og hans Søn bøjede sig dybt, og det eneste, Steffen formaaede at fremstamme, men som ogsaa kom fra hans Hjærtes Inderste, var disse Ord: „Gud velsigne Deres Majestæt!"

„Hør," sagde Kejseren endnu, netop som de var ved at gaa ud af Døren, „gaa op til Værten i „Den sorte Stork", og sig ham, at jeg haaber, han holder kjønt Fred med Dem. Han er for Resten ikke farlig for Dem," tilføjede Kejseren og trak paa Smilebaandet.

„Skal ske, Deres Majestæt!" svarede Steffen og bøjede sig endnu en Gang.

Kejseren slog ud med Haanden, og Lenitz og hans Søn fjærnede sig.

Tjeneren sprang dem atter i Møde uden for Døren og førte dem ud af Paladset, hvorefter de begav sig tilbage til det lille Værtshus, hvor de boede. Her aabnede Steffen Pakken, som Kejseren havde overrakt ham, og fandt nu til sin usigelige Glæde, at den indeholdt en Afskrift af det kejserlige Paabud af 15de Oktober 1781 om Ophævelse af Straffelovene mod Protestanterne i hele det østerrigske Rige samt Bevilling af fri Religionsøvelse i alle Kejserdømmets Provinser. Desuden indeholdt Pakken en Vexel paa fem hundrede Floriner, hvorpaa stod skrevet: „En Gave fra Kejseren, bestemt til Opførelse af en Kirke for Steffen Lenitz og hans Menighed!"

Josef den 2den var i Besiddelse af en Frisindethed, som var saare sjælden blandt Fyrsterne af den østerrigske Linje, og hele hans des værre i mange Maader uheldige Regering betegnede de ædleste og bedste Hensigter. „Paa min Grav," sagde han selv i levende Live, „kunde jeg ønske sat som Indskrift: Her hviler en Fyrste, hvis Hensigter var rene, men som havde det Uheld at se alle sine Planer strande. Et smerter mig fremfor alt: at jeg med al min Stræben har gjort saa faa lykkelige og saa mange utaknemmelige." Iblandt disse faa, som den ædle Kejser havde gjort lykkelige, stod Steffen Lenitz og hans Venner i første Række. Hans Besøg i den fattige Bondestue, medens han inkognito rejste omkring i Bøhmen, fremkaldte det Religions-Edikt, som blev et af de bedste og varigste Minder om hans Regering.

Inden Steffen og hans Søn naaede hjem, var Ediktet kundgjort i alle Stæder og Byer over

hele Landet, og med Jubel og Tak til Gud modtoges de ved deres Hjemkomst af Slægt og Venner, der nu ikke mere behøvede at snige sig, fulde af Frygt og Angest, til deres Sammenkomster.

Paa Vejen hjem havde David benyttet sig af Faderens overvældende Glæde over Rejsens Udfald til paa ny at bringe sit Forhold til Johanna paa Tale. Han glemte ikke at fortælle, at han næsten helt havde vundet Pigen for den protestantiske Lære, ligesom han heller ikke glemte at fremstille alle hendes Dyder i det mest glimrende Lys. Og hvor glad overrasket blev han ikke ved omsider at høre Faderens Ord: „Følg i Guds Navn dit Hjærtes Tilbøjelighed, min Søn, jeg ved, du lægger din Sag i Herrens Haand!"

Men hvor blev den gode Jakob Splitermanns røde og sunde Ansigt langt, da han fik Nys om, at Steffen Lenitz og hans Familie i Steden for at ende paa Skafottet eller i Slaveriet, var komne i Gunst paa høje Steder. Hvordan i al Verden hængte alt dette sammen! Rygterne løb om i alle Kroge med de mest utrolige Efterretninger, det ene Rygte modsagde det andet, men et var de alle enige om, nemlig at Steffen Lenitz pludselig paa en eller anden ubegribelig Maade var bleven en mægtig Mand. Endnu var det ubekjendt i Lakenstejn, hvem den høje Herre havde været, som for nogen Tid siden gjæstede Byen, men det skulde ikke vare længe, inden Hemmeligheden for ud over Byen næsten med samme Hurtighed som Stumperne af en springende Granat.

Jakob Splitermann sad — det var Dagen efter Lenitz's Hjemkomst — ved Enden af sit lange Egebord, med en halvfuld Tinkande for sig, grundende over Skæbnernes Omskiftelighed, men navnlig grundende over, hvilken Position han egentlig nu skulde indtage over for Steffen. Var denne virkelig bleven en af Lykken saa begunstiget Mand, maaske endog med en Indflydelse, der overgik al Anelse, da var det unægtelig klogest at gjøre gode Miner til slet Spil og søge Fred og Forlig, mens Verden endnu stod nogenlunde paa den rette Ende. Man kunde dog aldrig vide . . . alle Helgene! var det ikke Steffen, der kom spaserende lige hen imod Værtshusets Dør!

Den tykke Vært sprang op, væltede i sin Befippelse Ølkanden, og vilde i en Fart smutte ud ad en Bagdør, i det han hæsblæsende hvæsede til sin Kone: „Sig, at jeg er borte!" Men uheldigvis fik han i Farten puttet Dørhaandtaget ind i et Hul i det ene Trøjeærme og blev hængende. Steffen traadte ind og fik Øje paa Jakob, inden han var sluppen ud. Stillingen var uendelig flov baade for Mand og Kone, men Jakob valgte, ledet af et heldigt Instinkt, den eneste Udvej, der stod ham aaben til en nogenlunde værdig Udgang af Situationen.

„He . . . havde nær faldet," pustede han, rød i Hovedet, „forbandede Kat, som saadan rendte med . . . med Sulet . . . Goddag, . . . hm!"

„Goddag, Jakob Splitermann," sagde Steffen, der lod, som om han ikke anede den mindste Forlegenhed hos Værten, „jeg kom netop her forbi, og da jeg har et Ærende til Dem, mente jeg, at jeg kunde gaa indenfor med det samme."

„Saa . . . ja saamænd . . . maa jeg spørge . . ?"

„Ja, Hr. Splitermann," begyndte han, i det han tog sig den Frihed at sætte sig paa en Bænk ved Døren, „det er mig ikke ubekjendt, at De hidtil ikke har haft noget venligt Øje til mig og min Familie; men jeg haaber, at De herefter vil blive mig lidt venligere sindet end forhen."

„Hm! . . . venligt Øje? . . . Jeg ved ikke . . ."

„Jo," vedblev Steffen og harmedes næsten ved at se paa den ynkelige Pjalt, der stod for ham, „det er en bekjendt Sag for hele Verden, at De har søgt at skade mig paa alle Maader, nu kunde jeg maaske gjengjælde Dem det, hvis jeg vilde; Tiderne har forandret sig."

Jakob ønskede sig Madonna og alle Helgene til Hjælp. „Gjengjælde Dem det," det Ord bed sig fast i hans Tanker som en Igle i en Blodbyld. „Tiderne havde forandret sig!" Du gode Gud, var denne Mand da maaske bleven udnævnt til Amtmand eller saadan noget lignende? Hvordan vilde det da gaa „Den sorte Storks" ulykkelige Vært?

„Det er ikke min Hensigt at rippe op i alle de gamle Historier, jeg vilde tvært imod helst, at vi slog en Streg over det hele, og jeg har i den Anledning en Hilsen til Dem fra en stor Mand, som ligefrem har paalagt mig at gaa til Dem og tale med Dem personlig."

„En stor Mand?"

„Ja. Husker De den høje Herre, som var her for nogen Tid siden?"

Om han huskede ham!

„De mener Hans Højvelbaarenhed Grev Falkenstejn?"

„Ja, saaledes kaldte han sig; men ved De, hvem denne Mand egentlig var?"

Jakob trak Øjenbrynene op og gabede i stum Spænding paa, hvad der vilde komme.

„Det var Hans Majestæt Kejser Josef den 2den."

Jakob blev askegraa i Ansigtet, Øjnene drejede sig i Hovedet paa ham, og Armene begyndte at fægte mekanisk i Luften. „Det er ikke muligt!" stønnede han og sank ned paa en Stol. „Aa ja ja! Hørte du det, Mo'er? Kejseren . . .!"

„Fat Dem dog, Mand," sagde Steffen, der næsten blev angest ved at se hans Sindsbevægelse.

Men Jakob hørte og saa intet. „Kejseren . . . Kejseren . . .!" lallede han uafbrudt og stirrede som et galt Menneske ud i Luften. „Kejseren sovet under mit Tag . . . jeg talt med Kejseren!"

„Ja, den Ære har De haft, og den Ære har jeg ogsaa haft."

„Hva' . . . hva' siger De?"

„Jeg siger: den Ære har jeg ogsaa haft, ja endnu i Mandags stod jeg Ansigt til Ansigt med Hans Majestæt paa hans eget Slot."

„Besøgt ham paa hans Slot . . . Kejseren personlig? . . . De er en . . . en en . . . god Ven af ham . . .?"

„Det tør jeg just ikke prale af, men jeg tror nok, at jeg for Øjeblikket tør glæde mig over Hans Majestæts særlige Bevaagenhed, i alt Fald viste han mig og min Søn en sjælden . . .

„Deres Søn . . . ham David?"

„Ja, vi var hos ham i et vigtigt Anliggende, som jeg senere skal fortælle Dem nærmere om, og da vi forlod det kejserlige Gemak, lod han mig bringe Dem en Hilsen . . ."

„Mo'er . . . Vand . . . Vand!"

Det var virkelig paa høje Tid, at den gispende Værtshusholder fik en Slurk Vand at køle sit hede Blod med, thi efter alle Julemærker vilde han til at besvime med det allerførste. Konen, der var af et noget roligere Gemyt, og paa hvem disse overraskende Tidender ikke gjorde saa stærkt Indtryk, løb ud og hentede en Skaal koldt Vand, og da hendes Mand havde taget et Par Drag deraf, fik han atter lidt Samling paa sig selv.

„En Hilsen . . .?" stønnede han og stirrede hen paa Steffen.

„Ja, det vil sige, det var just ingen saadan venskabelig Hilsen. Han sagde blot: Sig til Værten i „Den sorte Stork", at han holder sig lidt i Skindet og lader skikkelige Folk i Fred!"

„Alle Helgene, hvad har jeg gjort?"

„Ja, det var nærmest mig, Kejseren tænkte paa."

„Kjære Hr. Steffen Lenitz . . æ . . æ . . Steffen Lenitz . . . jeg vil Dem intet ondt, jeg forsikrer Dem af mit gode og ærlige Hjærte, at jeg nærer den dybeste Respekt og Ærbødighed til Dem, jeg skal paa mine bare Knæ bede Guds Moder om at . . ." Saa græd han.

„Ja ja ja, lad nu det være godt; for Resten tror jeg ikke meget paa Virkningen af de Bønner, som opsendes til „Madonna"."

Jakob satte et forbavset Ansigt op.

„Jeg er nemlig Protestant," tilføjede Steffen.

„Protestant? Det er jeg ogsaa, det vil sige inderst i mit Hjærtes lønlige Kammer, jeg agter og elsker Protestanterne . . . Gud bevares!"

„Da er det heldigt," sagde Steffen med et lille Smil, „thi saa kan man vel vente, at De vil slutte Dem til vor Menighed; jeg agter nemlig efter kejserlig Opfordring at bygge en ny protestantisk Kirke hist ude ved Skoven og haaber, at ret mange vil søge den. — Men Tiden løber fra mig," tilføjede han alvorlig og saa ud efter den dalende Aftensol, „og jeg har endnu et Par Ærender, inden jeg kan give mig paa Hjemvejen."

Han forlod nu Værtshuset. Jakob Splitermann bukkede og skrabede til Afsked, som om Steffen kunde have været Kejseren selv.

I flere Dage kunde Værtshusholderen næsten hverken spise eller sove af Forskrækkelse over hvad der var hændet. Hver Gang han kom til at tænke paa, at den store Kejser havde sovet under „Den sorte Storks" Tag, kom han til at ryste af skrækblandet Glæde og Stolthed, og hver Gang han kom til at tænke paa Steffen Lenitz, gik der igjennem hans hele Legeme en let feberagtig Skjælven, thi den Forestilling havde sat sig fast i hans Tankegang, at Steffen ad hemmelige Veje stod i Forbindelse med Kejseren og formaaede igjennem ham at udrette et hvilken som helst Underværk, der maatte falde ham ind. En saadan Mand var det nok værd at staa paa en god Fod med. Og Jakob var ikke ene om denne Tankegang; Rygterne om, at Kejseren havde tilsagt Steffen Lenitz sin særlige Bevaagenhed, gav den frygtblandede Skyhed, man før havde vist over for ham og hans Familie, Karakteren af Ærbødighed og Respekt.

Æren af Kejserens Besøg, denne Begivenhed, som Jakob talte om tidlig og silde, vakte en Selvfølelse i hans Sind, som i mange Retninger gav hans Liv et forandret Præg. Og selv den gamle skrøbelige „Stork", der, hver Gang det stormede, virkelig truede med at blive „flyvende", fik et forandret Præg, i det dens Ejer foretog en grundig Reparation paa den, hvorved den fik et saa intelligent Udseende, at ingen Kejser nu skulde skamme sig ved at dvæle under dens Tag. Men det gamle Storkenavn klang nu Jakob Splitermann saa simpelt, saa knejpeagtigt, og en skjøn Dag saa man et nyt prangende Skilt med Indskriften „Kejseren" opsat over Porten, et Navn, som til sene Tider skulde bevare Erindringen hos Efterslægten om Kejser Josefs Besøg hin Efteraarsnat.

Hvad David og Johanna angaar, da faldt de Skranker, som før havde optaarnet sig for deres Forening, og som deres Kjærlighed og Udholdenhed med saa megen Standhaftighed havde trodset, omtrent bort af sig selv. Med Jubel og Tak til Gud faldt de hinanden i Favn, haabende paa, at den

Paulus for Kong Agrippa.

lykkelige Stund ikke skulde være alt for fjærn, da de som Mand og Hustru skulde holde Indtog i et eget Hjem. Den unge Mand fik i øvrigt nok at gjøre med at bestyre Stedet, som Faderen nu næsten helt overlod til hans Omsorg, samt med at være sin Fader behjælpelig med den ny Kirkes Opførelse. Tømrere og Murere færdedes travlt paa Marken foran Skovhuset. Der rørte sig et hidtil ukjendt Liv paa disse Enemærker, de gamle uhyggelige Minder og overtroiske Meninger, som forhen af Egnens Folk havde været knyttede til Pladsen, faldt mere og mere bort; det var, som om Stedet var blevet indlemmet i Egnens øvrige civiliserede Omraade.

Kejserens frisindede Edikt fremkaldte stor Glæde blandt Bøhmens Protestanter. Rundt om fra kom de frem af deres skjulte Tilflugtssteder, en ny Tids Morgen gryede for dem. De verdslige saa vel som de kristelige Myndigheder maatte forbavses ved at se, at saa mange var forblevne ved deres Forfædres Tro og Gudstjeneste, og at de havde forstaaet at undgaa at blive opdagede og forfulgte. Taksigelsesskrivelser indsendtes til Kejseren rundt om fra Bøhmens Protestanter. Deres Præster prædikede nu frit i Byerne, og ny Kirker rejste sig trindt om; men en af de største og smukkeste var den, der rejste sig paa Steffen Lenitz Grund ved „den bøhmiske Skov", og som fik Navnet „Kejserens Gave", til Minde om den højmodige Fyrste, der havde skjænket Steffen Lenitz og hans Menighed Midler til dette Gudshus. Her i denne Kirke, hvis Taarn endnu den Dag i Dag knejser over Skoven, klang Steffen Lenitz's indtrængende og kraftige Røst hver Søn- og Helligdag i mange Aar for den Menighed, som i stedse større og større Antal samlede sig om ham, og som ikke glemte i Forening med ham at takke og prise den Herre, som havde ladet sin Naades Sol skinne saa rigt over dem.

Paulus for Kong Agrippa.

Af Andreas Beiter.

Med sin Undermagt, den stærke, milde,
Straalen lig, der gjennem Skyen bryder
med sit varme Liv, sin stærke Lysglans,
trængte frem i Hedenskabets Mørke
Kristi Lære, med hans Blod beseglet.
Klart der blev, hvor før kun Natten ruged
tung og sort i Hjærtedybets Verden;
Liv der kom, hvor Dødens Edderslange
havde gydt sin Saft, den dødelige,
og gjort Hjærtet koldt og Haanden stivnet;
Kraft der kom, da Støvets svage Skabning
var af stærke Afgrundsmagter bunden,
vaanded sig i Fængslets dybe Huler, —
eller gik omkring med Lænker prydet,
ikke mægtende at se sin Afmagt.
Ja, da kom den, Kraften fra det høje,
da tog Verdens rette Hersker Styret,
slynged ned i Helveddybets Afgrund
Mørkets Magt, som bandt hver Sjælens Evne;
alle Lænker brast, den dødelige,
mægtig, fri i Gud, sig atter hæved.

Men med Fnysen veg den mørke Skare,
medens vilde Hyl i Natten runged,
kun for atter frem med Kraft at bryde,
for ved List at naa den vante Storhed;
thi den dødelige ejer Frihed,
vælger frit den Magt, som han vil følge.

Se, der staar han, Herrens stærke Stridsmand,
den benaadede Apostel, Paulus,
stævnet frem for Herskermagtens Trone!
Lænket staar han som en ussel Fange,
hidset, jaget af de onde Magter,
som i de forvendte Hjærter raader.
— Ser du Festus der med Lavrbærkransen,
som af Pauli Mund har maattet høre
Herrens strænge Dom, og som nu gjærne
tog hans Liv, om blot han havde Magten.
Ser du Kong Agrippa der paa Tronen,
blød, vellystig, men i al sin Svaghed
menende sig dog at være mægtig,
ved hans Side, straalende og dejlig,
i sin Skjønheds Fylde Berenice,
Hoffets Stormænd i den blanke Højsal,
hvor af Guld og Glimmer alting straaler!
Der er Lys og Liv? — Ja, der er Mørke
i de fangne, i de svage Hjærter.
Der er Magt og Frihed? — Ak, de ser ej
Lænken tung og haard, hvori de bindes,
aner ikke Pragtens hule Tomhed.

Midt for Tronen staar han høj og mægtig,
Herrens herlige Apostel Paulus,
fri og stærk i Lænkerne, de tunge.
Fri er Panden med de dybe Tanker,
frit er Blikket under Brynets Bue,
frit hans Syn, thi det i Gud er frigjort.
Og han hæver Røsten, medens Undren
gjennembæver hvert et Hjærte trindt om,
thi det er et Under, som de skuer.
Sandhedsordet lyder fra hans Læbe,
mægtigt, som en Storm mod Træets Krone,
gaar det frem og ryster Hjærtegrunden,
med en Vælde, som ej Modstand taaler.

Slagen af hans Tales Kraft og Højhed,
men forhærdende sig, raaber Festus:
„Paulus, ti! du raser! Det er Lærdom,
det er Kløgt og kunstnerisk Begejstring!“
Og saa stræber han, den fine Romer,
for at vende Pilen fra sit Hjærte,
alt som Kunst og Rhetorik at tyde.
Nu Agrippa taler. Se, hans Øje
er mod Jorden vendt, og Hjærtet bæver:
„Ikkun lidet fejler der, o Paulus,
at du faar mig til at blive Kristen!“
— Ikkun lidet! Ak, det svage Hjærte,
hildet dybt i Livets bløde Vellyst,
fangen helt af Verdens Pragt og Glimmer,
kan vel røres af den stærke Tale,
kan bevæges, men ej overvindes, —
seje, seje er de Baand, som binder!
Hør, hvor Stormen suser rundt om Borgen,
skjærende dens hule Stemme lyder,
lig en Dæmons Latter hist fra Dybet.
Der er Fryd og Sang hos Helvedskrybet,
naar de stærke Ord maa gaa tilbage.

Endnu lyder Herrens Ord paa Jorden,
endnu lyder Guds Apostels Tale,
end som før den bort fra Hjærtet stødes,
end ved den der Liv i Hjærtet fødes.

Smaatræk af Dyrelivet.

En Hunds Hævn.

En Familie paa Landet, hvis Hjem var flere Dages Rejse borte fra London, tog en Gang til Hovedstaden for at opholde sig der i nogle Uger. Da de var komne nogle Mil fra Hjemmet, blev de meget forundrede ved at se, at deres lille Yndlingshund, som de havde ladet blive hjemme, var fulgt efter dem. Da de imidlertid ikke vidste, hvorledes de skulde faa den sendt hjem, og de ikke vilde tage den med til London, lod de den blive tilbage i den nærmeste Gjæstgivergaard, hvor Gjæstgiveren lovede at sørge for den og behandle den godt, indtil de kom tilbage fra Hovedstaden, og de rejste saa videre. Efter nogle Ugers Ophold i London vendte de atter tilbage og standsede ved Gjæstgivergaarden, hvor de spurgte efter den lille Hund, men til deres store Sorg hørte de nu, at den ikke var der mere. Gjæstgiveren forsikrede, at det ikke var hans Skyld. Han fortalte, at Hunden i Begyndelsen havde været meget sørgmodig, men efterhaanden havde den vænnet sig til Huset og været som hjemme hos ham. Da den en Gang var sluppen ud paa Gaden, havde en større Hund der overfaldet og mishandlet den, hvilket var sket flere Gange, og en Dag havde den store Hund især bidt den lille meget slemt. Kort efter var den lille Hund forsvunden; man havde ikke kunnet finde den, og ingen havde set, hvor den blev af. To eller tre Dage efter havde den imidlertid atter vist sig og det i Følgeskab med en anden Hund, der var meget større og stærkere end den, der havde mishandlet den lille. Begge havde nu i Fællesskab angrebet den lilles Fjende, banket den dygtig af, hvorpaa de igjen var løbne bort ad samme Vej, de var komne. Da Herren hørte denne underlige Fortælling, spurgte han, hvorledes den Hund saa ud, som den lille havde haft med sig. Af den Beskrivelse, som Værten nu gav ham af den store Hund, maatte Herren antage, at denne var hans egen Gaardhund, som han havde ladet blive hjemme. Da Herren kom hjem, hørte han, at det virkelig forholdt sig saaledes. Tjenestefolkene fortalte ham nemlig, at den lille Hund var kommen tilbage nogle Dage efter, at den var løben bort, og strax efter havde de savnet baade den og Gaardhunden, der begge var blevne borte i et Par Dage. Derpaa var de atter komne tilbage og blev nu begge rolig hjemme.

Bognyt.

Fra Nytaar 1880 vil der i Kommission hos C. L. Thaarup i Kjøbenhavn udkomme et nyt Blad, under Titlen „Tidsskrift for Kirke- Skole- og Folkesang“, redigeret af Sanglærer N. K. Madsen-Stensgaard i Frederiksberg og Organist L. Nielsen i Odder. Bladet vil foruden originale Kompositioner af vore største Tonekunstnere indeholde Biografier over nordiske Komponister og af og til bringe smukt udførte Portræter af berømte Musikere. Vi anbefaler vore Læsere og navnlig Lærerne trindt i Landet at støtte dette smukke Foretagende. Et saadant Blad vil sikkert være velkommen i mangt et musikalsk Hjem og vil kunne bidrage meget til at vække Sansen og Interessen for god Musik og Sang. De to Mænd, som staar i Spidsen for Foretagendet, er begge Elever af Professor Gebauer, og de har ved deres Kompositioner godtgjort, at de er fuldt udviklede Musikere. De har, som oven for nævnt, faaet Løfte om Bidrag fra vore største Tonekunstnere. Iblandt disse kan vi særlig fremhæve D'Hrr. Professorer Gade, Hartmann og Gebauer, Chr. Barnekow, G. Matthison-Hansen, Fr. Rung, Jos. Glæser o. fl.

Tankekorn.

Kjærnesprog af Thomas à Kempis.

Den første Lære er Taalmodighed i Trængsel. Et lægende Ord er en Gjerning af Ordet. Den, som opfylder sit Hverv, vil ikke sky Dommen. Den beskjæmmer sig selv, som ikke holder, hvad han lover og ikke gjør, hvad han taler. Vær taal-

modig og langmodig andres Fejl, som Gud, der ser alt, taaler. Af mange bliver Gud foragtet, og han tier indtil sin Time. Hvad du ikke formaar at forbedre hos andre, taal det med stille og sagtmodig Aand og befal mere Gud dit Anliggende i Bønnen, eftersom ogsaa du fejler i mange Stykker og ikke selv altid gjør, hvad du tager dig for eller siger. Hvo, som er hastig til Hævn, vil ikke undgaa Vreden. Hvo, som altid vil gjengjælde med Straf, vil have faa Venner. Hav stedse Mishag til det slette, men det maa ikke mishage dig at have Taalmodighed med den slette.

Smaating.

Til Eftertanke. Naar man er i Nød, bør man ikke spilde Tiden med unyttig Klage. — Den, som savner Penge og Nøjsomhed, savner to gode Venner. — Den, der overalt søger at være andre til Nytte, finder ogsaa overalt et Hjem.

En Trost. Wessel havde en Ven, som haltede stærkt, men som tillige var saa forfængelig, at han troede, ingen kunde se det. En Dag gik de begge paa Gaden, og Vennen blev pludselig staaende, i det han spurgte: „Sig mig oprigtig, Wessel, halter jeg meget? Er det meget kjendeligt?" Wessel saa et Øjeblik op og ned ad ham og svarede saa: „Nej, naar du staar stille, saa mærker man det slet ikke."

Hjemme i sin Historie. I et Selskab kom Hertugen af Orleans paa Tale. En Dame vilde give et Bevis paa sin Belæsthed, i det hun sagde: „Hertugen af Orleans kjender jeg ikke; men jeg har ofte hørt og læst om hans Datter, Jomfruen af Orleans."

Exemplet smitter. En fuld Matros var en Gang falden i Søvn ved en Rendesten. Da han vaagnede og saa Maanen skinne deri, sagde han: „Kan du ligge her, saa kan jeg s'gu ogsaa." Og dermed fortsatte han sin Søvn.

Simpel Høflighed. En Mand, der havde skrevet sin Kommissionær til, uden at have faaet Svar, skrev ham atter til og sluttede saaledes: „De kunde dog i det mindste have ladet mig vide, at De ikke havde faaet mit sidste Brev."

En Omskrivning. En Sømand, der vilde se „Rejsen til Kina", raabte til Billetkassereren: „Giv mig en Dæksplads til Kina!"

Avertissement. Upasselige Støvler kjøbes til højeste Pris i Vimmelskaftetet Nr. 38.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner henholdsvis Navnene paa et Rige i Evropa og dets afdøde berømte Kejser: Et Kobberværk i Sverige, — en By i Brasilien, — en By i Spanien, — en By i Italien, — en By i Ægypten, — en Bjærgkjæde i Tyskland, — en af de nordamerikanske Fristater, — en Elv i Norge.

L. Müller.

Firkantet Nød. Af 4 A, 2 D, 2 E, 2 G, 2 N, 2 R og 2 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første man ikke undvære kan;
det andet ejer saa mangen Mand;
det tredje nævner en Flod mod Øst;
det fjerde giver den tørstige Trøst.

K—n.

Gaade.

Det første ser man fyldt med Vand,
dog ogsaa nok det spilles kan;
det andet Fuglen hyppigst gav
i fordums Tid. Paa Land og Hav
det hele lægger Kræfter til
og fører dig, hvorhen du vil.

Th. J.

Udgravningsarbejde.

Af følgende Vers kan udgraves tre danske Øer. Hvilke er de?

Da skød den raske Skipper
forbi de andre; i Øst
han vendte den lille Skude
med Sang af det fulde Bryst.
Fej ønsked han ej at nævnes,
han lod det staa til for en Gang;
Bølgerne skummed og sybed
og brummede Bas til hans Sang.

Opløsninger fra Nr. 5.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød.
O b	S A G N
Firenze	A A R E
Ejder	G R A V
Nubien	N E V A

paa Gaaden: Bogstav.

Brevvexling.

P. L. Deres Digt, der begynder saaledes:

„At Hundene kan sætte Splid
blandt pæne Folk er gruelig!
Monstro at de til hver en Tid,
har været dertil duelig?
Jeg har dog ingen sinde før
desaarsag mig kreperet;
thi ellers var s'gu mit Humør
for stedse vist spoleret. —"

tør vi ikke glæde Læserne med i sin Helhed, skjønt vi indrømmer det kreperlige i at blive miskjendt for sit gode Hjærtes Skyld. At lade en stor Hund bo

„udi en udtømt Drittel (Smørdrittel)"

er rigtignok uforsvarlig af Ejeren, naar, som De skriver:

„I meget lang Omkreds der var
ej mindste Straa at Øjne.
Ja, De kan tro mig ingen ta'er
mig udi Spor af Løgne."

Vi tvivler ingenlunde om Deres Sanddruhed, men synes dog at det var en temmelig haard Straf om vedkommende slette Mand skulde tvinges til at læse hele Deres Digt.

R. Sørensen i Vendstrup pr. Morke. Grunden til at der ingen Meddelelse er givet om Kaninavlen i de senere Aar er, at den ikke har svaret til Forventningerne hvor den drives. Spørgsmaalet om hvor de kan kjøbe gode Tillægsdyr af ægte franske „Leporider" vil en eller anden Kaninavler blandt „Husvennens" Læsere forhaabentlig besvare Dem under ovenstaaende Adresse.

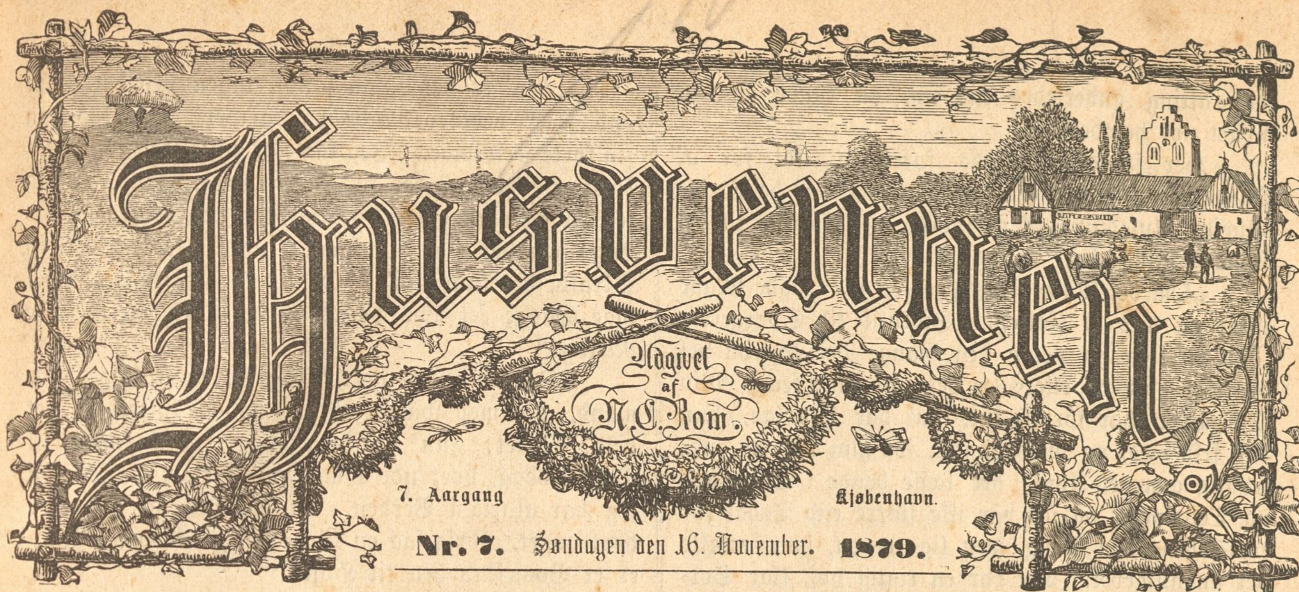
C. J. i V. Skal blive anvendt paa passende Maade. Flere Digte ønskes ikke.

Hermed et Tillæg indeholdende:

„Til Bladets Venner" og Meddelelser fra N. C. Roms Forlagsforretning.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 7. Søndagen den 16. November. **1879.**

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

Der var Høstgilde hos Hans Iversens. Det var ikke stort, der var hverken Dans eller Musik. Kun de Folk var med, som havde hjulpet til i Høstens Tid, det var foruden Tjenestefolkene mest Husmænd tillige med deres Koner. Inde i Dagligstuen sad de om det lange Fyrretræsbord. Der var dækket op med Grovbrød og Finbrød, Smør og Ost, Kjød og Rullepølse o. s. v. Hans Iversen var ikke saa nøje af sig ved slige Lejligheder, Folkene skulde have lidt Ligning*) for de slidfulde og arbejdstunge Dage ude paa Høstageren.

„Vers'god at tage ved," sagde han, og Gjæsterne tog ved, al den dejlige Mad smagte dem, de spiste og drak, thi som Maden var ogsaa Øllet godt. For Bordenderne og ved Midten af de to Borde, der stod i en omtrent Retvinkel langs med de to af Stuens fire Vægge, sad en Mundskjænk, hvis Forretning det var, her som overalt, foruden at sørge for selv at faa noget til Føden, tillige at skænke Snapse af de paa Bordet staaende Brændevinsflasker, hvoraf et Par i Form havde meget Lighed med et Timeglas. Snapsene gik saa rundt ved Bordet, hvor saa vel Kvinderne som Mændene tog deres Dram.

Da man var færdig med Maden fik Mændene stoppet, og man tog nogle ordentlige Drag paa Piben; det var kun ved slige Højtideligheder, man fik sig en Pibe Tobak, men saa skulde Lejligheden ogsaa benyttes, naar den kom; i Aften fik man desuden Tobakken gratis. Dernæst skulde der røres op i gamle Minder og Erindringer. Flere af de tilstedeværende var Ungdomsbekjendte og havde taget mange Farter sammen, disse blev tagne frem paa ny og drøftede. „Husker du den Tid?" kunde en saa spørge. „Ja, hvor det da gik til," kunde en anden saa svare. „Det var den Gang," lød det atter. Man var kommen paa Gled; der blev fortalt gamle Anekdoter, snakket om visse Personer, hvem man vidste noget interessant at meddele om. „Ja, ham kjendte du da, Jens?" kunde Fortælleren saa sige. „Ja vist gjorde jeg det," svarede den adspurgte. Gamle Sagn og Begivenheder, som en Gang var foregaaede der paa Egnen, blev dragne frem; gamle var de, selv de ældste kunde ikke huske, det passerede, men vidste lige fuldt at det var sandt, saa sandt, som om de selv havde set det og undertiden lidt til endda; de havde det fra deres Bedstemødre eller andre ældre Slægtninge, hvem de viste en urimelig Tiltro i dette Stykke.

„Ja, der er nu det med den Jærnlænke, der hænger her oppe i Kirken," sagde gamle Mads Tomsen, „det kan være, I ved ikke alle sammen, hvor den er kommen fra?"

„Nej, men fortæl, lad os høre!" raabte nogle. „Jo, jeg har nok hørt det," svarede en enkelt.

„Ja, den er kommen her nede fra Aaen," sagde Mads meget andægtig og nikkede bekræftende, i det han med Fingrene stoppede Asken ned i Piben. „Ja, hvem skulde tro det, en Jærnlænke fra Aaen, det lyder jo saadant, snart halv fortroldet, men vist og sandt er det, det er sikkert. Nu kunde det vel ikke ske, men i gamle Dage, da

*) Venligt Gjengjæld.

var alting anderledes end nu, da kunde saadant noget nok hændes."

Her standsede Mads foreløbig lidt for at stoppe sin Pibe paa ny, hvilket gav en af de øvrige Gjæster Anledning til at spørge med Hensyn til det sidste: „Kunde det?"

„Om det kunde, det siger jeg jo," sagde Mads ivrig og med et skottende Sideblik til Spørgeren, „for det skete jo netop den Gang, det kan du vel begribe, hvis du ellers er ved alle dine fem. Min Oldemo'er har fortalt det, gu' har hun saa, hun var selv med, og hun løj ikke, for hun var en gudfrygtig gammel Kone, der læste baade i Salmebog og Testament, og jeg var ikke større end Tobak for to Skilling den Gang, men lige meget, hun fortalte det nu alligevel. Det var en rigtig høj, klar Solskinsdag, Folk her fra Byen var nede i Engene at slaa Hø, det var netop lige i Sletten, ser I. Nu havde de nok hørt, at nede paa Bunden af Aaen skulde der staa en Jærnkiste, fuld af Sølv og Guld og mange andre Klenodier, for det var noget, alle og enhver vidste i den Tid lige saa vel som nu. Saa ved det Go'lav, de skulde spise Eftermiddagsmellemmad, saa gaar de alle sammen hen til Aaen — min Oldemo'er var selv med, saa jeg ved nok lidt Besked — Kisten kunde de jo nu nok se, for Solen skinnede rigtig højt, men nu skulde den tages op, og det var ingen nem Krabat at komme afsted med, svær og tung var den jo nu, det er ikke at tale om; og stiltiende skulde det hele gaa for sig, som enhver kan begribe; ingen maatte sige saa meget som et Kjæft. Det havde de nu aftalt alt sammen i Forvejen, og de begyndte saa at hale Kisten op og faar den ogsaa lige til Aakanten, men i det selv samme saa er der en, der siger: „Aa Jøsses, for de Penge, saa tung den er" — for tung var den s'gu ogsaa. — Men det hele var forbi. Ja, det er mærkelig nok, men saadan gik det sandfærdig til, gu gjorde det saa, Kisten faldt i Aaen igjen, og der staar den den Dag i Dag, der har ikke været rørt ved den siden, men der sad en Stump Jærnlænke i den, den beholdt de s'gu, og den er det, der hænger herhenne i Kirken, gu' er det saa, tro I mig for det."

„De siger," ytrede en, „at i klart Vejr kan Kisten endnu ses nede paa Bunden af Aaen."

„Jeg har ikke set den," svarede Mads med Selvfølelse, „og jeg vil heller ikke raade nogen til at prøve paa at tage den op."

„Hvifor?"

„Det nytter ikke, tror jeg, hver Tro kan være god for sig, men den Skat har der været rørt ved før. Men der skal ligge en Skat her ude i Krathøj paa din Mark, Hans Iversen."

„Det siger de," svarede Hans.

„Gu' er det ogsaa sandt, ingen ved det bedre end jeg," vedblev Mads og dampede ivrig løs paa sin korte Kridtpibe. „Jeg kan nok huske, den Gang jeg tjente hos din Fader for Faarehyrde, Hans, da sad jeg tit og mangen god Gang paa den Høj og hørte Bjærgmanden slaa sin Pengekiste i. Kors, sikken Skrald, det kunde gi'e! Og siden har jeg mangfoldige Gange set Lys derude i de mørke og taagede Nætter."

„Det er ellers sært," tog en troskyldig Husmand, der med spændt Mine havde lyttet til det hele, Ordet, „nu har jeg, naar vi kommer til Mortensdag, boet ude i mit Hus i fjorten Aar, og jeg har aldrig i Verden, det jeg ved af, set eller hørt noget, aldrig saa en Gryssen*), endda der knap er et Bøsseskud hen til Højen."

„Ja, da har jeg sikkert nok set noget," sagde en anden, i det han løftede sig i Sædet, „det var forgangen Vinter, ja Vinter var det da saa knaplig, det var tidlig om Foraaret, jeg skulde op paa Gaarden at tærske til Hove, vi var bleven lidt baglig, og saa var vi da blevne tilsagte til at møde i god Tid. Det var da heller ikke saa nær Dag, da jeg kom op forbi Krathøj; jeg gik lige tværs over, jeg kan huske, du havde Rug her ude i Søndermarken det Aar, Hans Iversen, det stak jeg over, for det var jo haardfrossen. Nu, den Morgen, da havde det saadan lige som begyndt at blive Tøvejr, det kunde ogsaa nok behøves, for i fjorten stille Dage havde det frosset lige ud i et Kjøre. Tyk og taaget var det, saa hvem, der ikke var kjendt, skulde ikke nemt finde den rette Vej, men det gjorde nu ikke mig noget, for den Sags Skyld kunde jeg godt have haft et Klæde bundet for Øjnene og saa endda fundet Vejen. Saa da jeg lige kommer forbi Krathøj, faar jeg med et Øje paa et Lys, som da bestemt forekom mig at staa henne paa Højen. Jeg tænkte først, om det var nogen, der var ved at komme op, men det kunde ikke passe, for der laa ingen Huse ad den Kant. Jeg gaar saa der hen efter Højen til, men saa lige med et forsvinder det hele, og jeg tyktes bestemt, at det gav ligesom et Smæk, men hvad det var, blev jeg aldrig rigtig klog paa!"

„Ja, det skal nok passe," svarede Mads og nikkede med et tilfreds Udtryk i sit runde Ansigt, der havde antaget en temmelig stærk Rødme. „Jo, men det forstaar sig, det er jo ikke enhver, der kan se saadan noget. Jo vist saa, der brænder Lys, og det brænder ikke for ingen Ting, der ligger en Skat derude, det er sikkert, maaske flere Skjæpper af Sølv- og Guldpenge. Den Mand bliver ikke forarmet, der en Gang graver dem op, men han maa

*) Smule.

passe paa at gjøre det stiltiende, for ellers bliver han s'gu snydt, og han skal grave tre Torsdagsnætter i Træk, og naar han saa faar gravet den tredje, saa kommer Skatten, gu' gjør den saa."

Mads Tomsen tav og nikkede atter, som om han vilde sige, at han var ret godt tilfreds med sine Tilhørere, der paa nogle faa nær ved den anden Bordende havde lyttet opmærksomt til.

„Du har aldrig prøvet at grave i Højen der ude, Mads?" spurgte en.

„Mig," udbrød denne og tog Piben af Munden, „nej saa havde jeg nok været rigere Mand, end jeg nu er; gu' havde jeg saa, ja."

„Mads Tomsen har aldrig været saa begjærlig," grinede den tykke Sognefoged, der ogsaa var kommen med og nu fra sin Bordendeplads med en vigtig og værdig Mine saa sig omkring mellem Smaaplukket, som de øvrige Gjæster, der, som sagt, mestendels var Husmænd, forekom ham at være.

Mads tog et Par usædvanlig lange Drag af Piben og vilde just til at svare paa den sidst fremkomne over for ham halv formastelige Udtalelse, da det lød fra en anden Side: „Hør, Sognefoged, skal vi to ikke slaa os sammen i „Kompeni" og grave alle disse her Sølv- og Guldskjæpper eller Penge op, hvad det nu er."

Sognefogden vrissede med Hovedet, medens Mads skyndte sig at tage til Orde for ham: „Næ—j, Jens Sognefoged holder sig til det mer solide, Folkens, ellers havde han s'gu ikke haft den Mave, han har, og ikke heller befatter han sig med Trolddom."

Folk lo, man var særlig oplagt dertil, og desuden yndede ingen i nogen særlig Grad Sognefogden. Denne kunde ikke rigtig finde paa Svar, saa kastede han sig tilbage i Stolen med en halv ærgerlig, halv magelig Mine og sagde:

„Aa, jeg tror saamænd, slet ingen Skat der er, det er kun tosset Vrøvl og Kællingesnak det hele."

„Vrøvl og Kællingesnak, var det, det, du sagde," udbrød Mads med en stedse stigende Rødme i sit trinde Fuldmaaneansigt, „det var kjønt, Vrøvl og Kællingesnak, nej holdt Sognefoged, lad det blive mellem dig og din Kælling, det er ikke værd at komme med det her. Du tror maaske, jeg har siddet og fyldt jer med Løgn og Sludder og Sladder; nej Tak, jeg er ældre end fra i Fjor, saadant noget lader jeg mig ikke binde paa Ærmet. Ingen Skat, det var kjønt, har du maaske allerede søgt efter den, Sognefoged, siden du ved saa god Redelighed, ellers tror jeg nok, jeg har kjendt til de Sager lidt før du. Du laa kuns ved din Moders Patte, den Gang jeg kunde gaa med Høle, baade i Høst og Slet og følge min Mand. Jo, gu' ligger der en Skat, det kjender jeg."

Husmoderen og en Pige kom nu til og lagde Dug paa Bordet, derefter blev Steg og Kage, og hvad andet, der hører til, baaret ind. Tyggeredskaberne kom atter i Gang, og snart var gamle Mads Tomsens Fortælling om Skatten glemt af de fleste. Men der var en, som ikke havde glemt den, det var Peder Jepsen.

Peder Jepsen var en fattig Knøs. I Fattighuset eller Armhuset, som det ogsaa kaldtes, var han født. Da han var en syv, otte Aar døde Fader og Moder, og han kom da „paa Sognet", det vil sige, han blev sat i Kost og Pleje for dettes Regning hos en eller anden Familie. Da han var tolv Aar, kom han til Hans Iversens. Da han blev konfirmeret og skulde sørge for sig selv, tog han Tjeneste der og havde været der til nu, da han var en lang, opløben Knøs paa en nitten Aar. Man ansaa ham ikke for at være af de kløgtigste, og havde man kjendt Mundheldet om Opfindelsen af Krudtet, vilde man sikkerlig have anvendt dette paa ham. I Skolen havde han været blandt de nederste, han var „tungnem", sagde Læreren, og saa sagde alle det efter ham. Kom han i Byen, var han gjærne fjale*) af sig og stod tit, som han ikke kunde tælle til fem. Var flere samlede, og der blev fortalt et og andet, da tog Peder sjælden Del i Ordskiftet, men stod tavs hensunken og lyttede til; han „faldt i Amdam**)", som man siger. Med Alderen faldt efterhaanden Blyheden bort, dog en Smule troskyldig holdtes han for at være, og hans jævnaldrende søgte derfor, naar de kunde, at holde ham lidt for „Trekant".

Naaede han end aldrig at vække særlig Opmærksomhed i Skolen, saa kan det samme næppe siges at være Tilfældet, hvad Smedjen eller Snedkerværkstedet angik, thi han var haandsnild som faa, og naar Folk en Søndag Eftermiddag, Vinter eller Sommer, kigede ind, et af de ovennævnte Steder, da kunde de i Regelen finde ham sysselsat med at lave snart et snart et andet Lege- og Pindeværk, som Smedden kaldte det; men naar Folk nærmere betragtede de, ofte ikke helt almindelige Indretninger, som Fattighusdrengen stod og lavede, saa var der dog dem, der nikkede med Hovedet og sagde: „Aldrig saa galt, godt gjort af saadan en Dreng, jeg kunde ikke gjøre det." Peder stod hell undselig og hørte paa Rosen, og blev der af og til en rund Søsling rakt ham, var det saa langt fra, at han tog den som nogen Pant paa sin Dygtighed.

Der var dem, der mente, at han skulde give

*) fjalet: (efter det oldn. fèla) tilbageholden, bly.
**) Amdam: Stivelse.

sig i Smedde- eller Snedkerlære, for han egnede sig lige godt til begge Dele. Peder sagde hverken ja eller nej, men han blev, hvor han var. Da han var paa Sognet, havde han ingen Steder haft det saa godt som hos Hans Iversens, og da han derfor blev konfirmeret og hans Husbond bød ham en vis lille Sum i Løn om Aaret, da følte begge, at det var en given Ting at svare ja og tage mod Tilbudet, uden nogen videre Betænkning med Hensyn til nævnte Sums Størrelse. Siden blev der ikke Tale om at flytte, Peder blev i Gaarden, og naar Hans Iversen syntes om det, øgede han til Lønnen. Peder Jepsen havde det da ogsaa lige saa godt, som de fleste andre i hans Stilling, han havde en god Omgang, fik en god Kost, og Lønnen var omtrent ligesom hans jævnaldrendes. Hans Iversen var en flink Mand, og han satte Pris paa sin Tjenestekarl, hvad han dog ikke brød sig om, at enten denne eller nogen anden skulde vide.

Hele Aftenen havde Peder Jepsen nu siddet i Kakkelovnskrogen og hørt paa hvad der snakkedes om. Meget var gaaet ind ad det ene Øre og ud af det andet, men der var et, som havde bidt sig fast, det var Fortællingen om Skatten i Krathøj. Han havde hørt om Skatte og Skattegravning før, det var rigtignok længe siden, saa det var alt det, han kunde mindes det. Det havde været en Aften omtrent som denne mens han var hos sin Fader og Moder hjemme i Fattighuset. En fremmed Mand var kommen ind og havde siddet og snakket med Faderen om baade det ene og det andet, og saa var de da ogsaa komne til at tale om Skatte, der laa nedgravne i Jorden, og som der brændte Lys over. Peder kunde mindes, at den fremmede havde haft meget herom at fortælle, selv havde han et Par Gange været lige paa Nippet til at faa fat paa Skatten, men han havde haft en Farbroder, som fra først af havde været meget fattig, saa bedst som han en Aften gik og tænkte paa, hvordan han skulde faa Middel og Rigdom, saa fik han et Lys at se, som brændte henne paa en stor Høj; siden gravede han paa det Sted tre Torsdagsaftener i Rad, der kom Spøgelser og Udyr til ham, men han holdt sin Mund og lod sig ikke kyse. Den tredje Aften, han grov, fandt han Skatten, og stor var den, saa det forslog noget. Han blev uhyre rig, kjøbte sig en stor Gaard og kjørte i Kareth med sex Heste for, der var ikke en saa rig Mand i mange Miles Omkreds, og de, som før havde spyttet ad ham, dem kunde han kimse ad nu.

(Fortsættes.)

Tilvirkning af Kniplinger.

Ægte Kniplinger! Det er et Ord, som spiller en ikke lille Rolle i den elegante Dameverden, men hvor mange tænker vel paa den Kunstfærdighed, hvormed Tilvirkningen af denne fine Vare foregaar?

Som Billedet viser, er det egentlig ikke meget, denne interessante Husflid udfordrer, nemlig kun, foruden Bord og Stol, et Apparat, der ligner en lille skraa Pult, med en Pude i Midten, indrettet til at dreje rundt, dernæst en passende Beholdning af de forskjellige Traadsorter og endelig — og det er det vigtigste — en flink Arbejderske, saa kan Arbejdet strax begynde.

Tilvirkning af Kniplinger.

Nogle Steder i Frankrig er Tilvirkningen af Kniplinger en betydelig Industri, og man anslaar Tallet af de Arbejdersker, der beskæftiger sig hermed, til henved 200,000. Det er meget interessant at betragte den Maade, hvorpaa Arbejdet udføres, navnlig fordi der under dette udfoldes en aldeles forbavsende Fingerfærdighed. Fremgangsmaaden er i al Korthed følgende: Apparatet bestaar væsentlig af flere smaa Tene, der hver for sig er omviklet med en Del fin Traad eller Silke. Man tænke sig nu blot, at alle disse Traade, maaske i et Antal af 20 eller 30, med deres øverste Ende er befæstede til et Stykke Knipling, og man vil da let forstaa, at Tilvirkningen simpelt hen sker derved, at Arbejdersken stadig drejer eller slynger alle disse Traade omkring hinanden paa den mest kunstfærdige Maade, alt efter det Mønster som Kniplingen skal have. Afbildningen viser netop en Mængde af disse smaa Haandgreb liggende foran Arbejdersken, hvert med sin Traad, der ender i Kniplingen, som er befæstet paa den oven for omtalte omdrejende Pude. Ved at kaste disse 20 eller 30 Haandgreb mellem hverandre er det, at den paagjældende viser sin utrolige Fingerfærdighed, som naturligvis kun kan opnaas ved lang Tids flittig og taalmodig Øvelse.

Ø.

Dynamit til Krigsbrug.

Den moderne Krigsførelse er med rette bleven kaldet mere end barbarisk, thi hvad var selv de blodigste af Fortidens Kampe vel i Sammenligning med de Krige, som har fundet Sted i den sidste Halvdel af dette Aarhundrede? Den Gang kæmpede man Mand mod Mand, og den personlige Tapperhed gjorde i Regelen Udslaget, men nu gjælder det kun om at opfinde de mest sindrige Tilintetgjørelsesmaskiner, der kan besørge det blodige Arbejde i massevis. De store og skjønne Bedrifter, der hidtil har staaet som Lyspunkter i Krigens mørke Billeder, synes derfor at skulle blive færre og færre; thi hvad hjælper vel personligt Mod og Selvopofrelse over for saadanne Helvedesmaskiner som Mitrailleuser og Torpedoer? Det er en uhyggelig Maade at føre Krig paa; det er ikke Kamp med aabent Visir, men den Magt, som besidder de fleste og bedst konstruerede Mordmaskiner, er altid sikker paa at overvinde selv den tapreste og mest offerberedte Fjende. Mitrailleusen dræber Snese med et eneste Skud, og Torpedoen, denne lille ildspyende Havdæmon, lister sig ubemærket ind under det prægtigste, solideste Orlogsskib og sprænger det i Luften med et eneste Knald.

Vort Billede viser noget lignende, nemlig et Sprængningsforsøg, der foregaar paa Landjorden og — lige som Torpedoen i Vandet — ved Hjælp af Elektricitet Dynamit. Man ser en Del Soldater med deres Officer i Færd med at sprænge en Række Palisader, der ligger i Baggrunden, hvor de er opstillede foran de opkastede Jordvolde. Officeren iagttager Stillingen gjennem sin Kikkert, medens den Soldat, som ligger paa Knæ til venstre for ham, staar i Begreb med at parere Ordre. Han har allerede hævet Armen, alt er færdigt; han behøver blot at sænke Haanden med et let Slag paa et elektrisk Apparat, og Palisaderne vil da strax sprænges og splintres til alle Sider, Jordvoldene bliver ødelagte, og er der noget Liv i Nærheden, er det uundgaaeligt fortabt. Skulde man vel tro, at det lille simple Apparat, der fremstilles paa Billedet, og som ser saa uskyldigt og fredeligt ud, kunde bevirke en saa frygtelig Ødelæggelse?

Sprængning ved Dynamit.

Den lille Redningsmand.

En amerikansk Fortælling,

oversat af A. W. H.

Det havde vist sig, at den gamle Kulgrube i Bottsford var en daarlig Spekulation, thi der var sat en Sum af mer end femtem tusend Dollars til paa den. Den to hundred Fod dybe nu opgivne Schakt og en lang Tunnel i Bottfordsbjærget, var de eneste tilbageblevne Vidnesbyrd om det Arbejde, der var blevet anvendt her.

Newman Highborn havde sammen med nogle Kammerater gjennemsøgt dette Bjærg, var bleven skilt fra dem, kommen til den forladte Schakt og styrtet ned i den forfærdelige Afgrund. Hans store Bjærgstok og Kappe, som hist og her stødte imod Sidevæggen, bidrog til at mindske Faldets Hastighed, men bestandig dybere og dybere styrtede han, til han laa nede paa Afgrundens Bund, grulig forslaaet, men dog levende. Nogle Læs Grankviste, som ved en eller anden Lejlighed tilfældig var styrtet ned i Gruben havde frelst hans Liv.

Stønnende af Smerte, følte han dog en' vis Taknemlighed over at være sluppen derfra med Livet. Men strax efter kom han i Tanke om, at han, saa langt som han var styrtet, to hundrede Fod nede i Jorden, egentlig kun var blevet frelst for at dø en endnu værre Død, Hungersdøden. Hele den lange Nat tænkte han paa, hvorledes han skulde komme op af Afgrunden, men han saa ingen Udvej. Han maatte blive her og vente paa sin Død.

Næste Morgen spiste han et Stykke Brød, som han fra sin Vandring havde i sin Lomme. Den Plads, han befandt sig paa, udgjorde kun nogle faa Kvadratfod, som han, ved Hjælp af nogle Tændstikker, snart havde undersøgt paa det nøjeste.

Highborn var ellers ikke den Mand, der under almindelige Forhold saa let tabte Modet, men nu begyndte den fortvivlede Stilling, hvori han befandt sig, lidt efter lidt at gaa op for ham. Jo mere han tænkte, des mere modløs blev han.

Tørsten begyndte at plage ham — der fandtes intet Vand, ikke en Gang enkelte Draaber, som saa

ofte pipler frem af Bjærgvæggene. Dagen gik, Natten kom. Mat, sulten og tørstig satte han sig paa Hug og faldt snart i en dyb Søvn. Han drømte hele Tiden om og om igjen om „Uldstrømpen."

Det var en gammel Historie, som han saa ofte havde læst som Barn, om en engelsk Arbejder, der var bleven alene tilbage paa en høj Fabrikskorsten, efter at Stilladserne var tagne bort. Han trevlede sin Strømpe op, lod det fine Garn naa Jorden, ved dette blev der bundet et Baand, som han drog op til sig, ved dette fæstedes saa et Reb, og i dette saa til sidst et Tov der var stærkt nok, til at han kunde lade sig glide ned langs med det. Saadan var Historien, og akkurat saadan var hans Drøm.

Hvor kunde det dog være, at han nu skulde drømme saaledes? Det var mange, mange Aar siden, han havde læst Historien, og han befandt sig jo ikke paa Toppen af en Skorsten, men dybt, dybt nede i Jorden, hans Stilling var jo en helt anden. Medens han sad og grublede over alt dette, kom en Svale flyvende uden rigtig Styr paa sine Vinger, ned i Schakten og faldt ned tæt ved ham. Den stakkels Fugl var forfjamsket, men ikke død.

Newman Highborn fik øjeblikkelig en Ide; han satte først sin Hat over Svalen. Det var blot et svagt Glimt af Haab. Han tog Strømper og Sko af og begyndte at trevle Strømperne forsigtigt op. Han lagde Traadene omhyggeligt i Kredse over hinanden for at de ikke skulde komme i Urede.

Han arbejdede nu flittigt og taalmodigt, til begge Strømperne dannede en eneste lang Traad. Derpaa fæstede han Traaden umaadelig forsigtig ved Fuglens Halefjer og satte den paa ny under Hatten. Saa tog han sit Blyant og skrev ved Lyset af en Tændstik paa en lille Stump Papir følgende Ord:

„Jeg er paa Bunden af Schakten i Bottfordsbjærget. Send Hjælp!

Newman Highborn."

Derefter foldede han Papiret sammen, bandt det godt fast ved Traadens anden Ende og gav saa Fuglen dens Frihed. Den var nu kommet til Kræfter, flagrede et Øjeblik omkring Newmans Hoved og steg saa langsomt i Vejret.

Nu opstod der et glad om end svagt Haab i hans Hjærte, som voxede, jo højere Fuglen steg. Bravo, lille Svale — Traaden blev med hvert Øjeblik fortere! Et Liv hængte i den! Til sidst forsvandt Fuglen oppe ved Grubens Rand.

Dog, hvilken Udsigt til Frelse havde han alligevel? Han gyste ved at tænke paa, hvor fjærn den var. Hvis Fuglen, efter at den var naaet op i den friske Luft, vendte og drejede sig til højre og venstre, hvor let kunde da ikke Traaden knække ved at komme i Berøring med Schaktens Sider?

Men da den lille Fugl var kommen op, mærkede den, at det var vanskeligere at flyve til Siderne og vedblev derfor at stige til Vejrs.

De tre Mænd, som Highborn havde været i Følge med, havde længe savnet ham og søgte nu bekymrede efter ham. Gjentagne Gange var de gaaede forbi den gamle Schakt, uden at komme paa den Tanke, at han kunde være falden ned i den. En Gang havde de endogsaa, men blot af Nysgjerrighed, kiget ned i den, men ikke mødt andet end et uigjennemtrængeligt Mørke. De holdt netop Raadslagning om, hvad der vel var at gjøre, da en af dem pludselig udbrød:

„Hvad er det der ved Siden af dig, Patts?"

„Hvor?"

„Der, ikke tre Skridt fra dig, tilhøjre. Er det en Ende Traad eller saadan noget? Se, der ligger det, et lille Stykke her fra der henne i Græsset."

„Ryk i det," sagde Sam Highborn, Newmans Broder.

Patts trak i det, og en tredive Skridt borte fra dem saa de nu en Fugl flagre frem og tilbage.

„Hvad, det stakkels Dyr er bundet fast, hvad mon det dog er for en hjærteløs Slubbert, der kan have nænnet det?"

„Det er en Svale," sagde Patts.

„Lad os dog se, hvorledes den er bunden."

„Maaske tilhører den nogen."

„Enten den tilhører nogen eller ej, saa sætter jeg det stakkels Kræ i Frihed," sagde Sam og skar Traaden over.

Fuglen forstod det, og i et Nu fløj den op imod Skyerne. Sam halede Traaden ind; pludselig raabte han til sin Kammerat:

„Kom her hen, Patts; der sidder et Stykke Papir ved Traaden!" Han viklede Papiret op og læste højt:

„Jeg er paa Bunden af Schakten i Bottfordsbjærget. Send Hjælp!

Newman Highborn."

„Du retfærdige Himmel, Patts! Der nede i Gruben — levende! Ikke halvtredsindstyve Skridt her fra. Det kan ikke være muligt, og dog staar det der!"

De løb begge to hen til Schakten.

Det var en Time, siden Fuglen var flagret op. Newman Highborn ventede i ængstelig Spænding. Hans Øje havde været rettet mod Aabningen der

oppe saa længe, til han udmattet sank sammen med Hovedet støttet mod Haanden.

Han havde ikke længe siddet i denne Stilling, da han blev opmærksom paa nogle smaa Stykker Træ, som faldt ned til ham. Paa samme Tid hørte han ligesom en svag Lyd af Stemmer der oppe fra.

Han saa i Vejret og kunde skimte to Skikkelser, der bøjede sig ud over Grubens Rand.

Aa, hvilke jublende Raab udstødte han da ikke! Endnu et Par ængstelige Sekunder, og saa faldt der et Stykke Papir ned til ham. Han tændte atter en Fyrstik og læste:

„Vi er her og bringer Hjælp snarest mulig!
Sam Highborn og Patts."

Han sendte et jublende Raab til Svar, men inden det naaede op, var det blevet til en svag, uforstaaelig Stønnen.

En lang, ængstelig Time gik — to — tre — og det var atter Nat. Da faldt der noget ned. Oppe ved Grubens Aabning kunde han skjelne et Lysskjær. Derpaa rørte et tungt Tov ved hans Hoved.

Aa, hvor ivrig greb han ikke efter det, lavede en stærk Løkke paa det og tog den om Livet, saa rykkede han dygtig i Tovet og raabte: Træk!"

Op, op — langsomt, forsigtig, stedse højere — nu holdt det stille — saa rutschede det flere Fod tilbage igjen — nu gik det atter op ad. Han ser Stjærnerne over sig — endnu et Øjeblik, og han er atter oppe paa Jorden — udmattet, men levende — frelst!

Newman Highborn havde en lille Fugl at takke for sit Livs Frelse, og den var fløjet bort.

Almennyttigt.

Om at spare Brændsel.

Udgiften til Brændsel er allerede nu en meget slem Udgiftspost for mangfoldige, og der er paa de fleste Steder ingen Udsigt til, at det i Fremtiden vil blive lettere at skaffe Brændsel, end det nu er, tvært imod, er mange, som maa være belavede paa, at de herefter vil komme til at give mere for det, end de har givet hidtil. Dertil er der flere Aarsager. Først den, at Folkemængden tiltager; der bliver altsaa flere og flere Arnesteder, som kræver Brændsel, eller sagt paa en anden Maade, Efterspørgslen efter Brændsel bliver bestandig større. Dertil kommer, at et stort Antal mindre og smaa Tørvemoser bliver opskaarne, og paa ikke faa Steder er Skove, der hidtil afgav en betydelig Del Brændsel, i den Grad medtagne, at det allerede nu er eller ret snart vil være nødvendigt at lade dem yde mindre, hvis de ikke helt skal ødelægges. Nu kan der paa den anden Side gjøres den Bemærkning, at det ogsaa paa mange Steder er lettere og billigere at faa Brændsel, end det hidtil har været, fordi man ved de forbedrede Samfærdselsmidler har lettere Adgang til store Tørvemoser og store Skove; dette er rigtigt nok, og det er en ikke ringe Fordel, men derved kan det dog ikke forhindres, at saare mange maa betale deres Brændsel i dyre Domme.

For alle de mange, som har ondt ved at faa Indtægterne til at dække Udgifterne, er det derfor af stor Vigtighed, at de kan faa saa megen Nytte af deres Brændsel som muligt; det kan derfor være meget nyttigt, at „Husvennen" ved at omtale „Spareovne" har gjort opmærksom paa, at det ikke er ligegyldigt, om Folk har hensigtsmæssigt indrettede Ildsteder og Ovne eller ikke, ja, det var nok værd, om der med Hensyn til Fabrikation af Komfurer og Ovne blev anvendt den størst mulige Omtanke og Flid. Men for at spare Brændsel saa vidt der kan spares paa det, er det ikke nok, at Komfur, Kakkelovn o. s. v. er indrettede paa en virkelig hensigtmæssig Maade, thi selv om dette er Tilfældet, kan der ødsles med Brændsel. Ethvert Arbejde skal udføres med Tænksomhed, naar Arbejdet skal kunne kaldes godt; der skal derfor ogsaa Tænksomhed til at anvende Brændsel, naar der ikke skal spildes noget til ingen Nytte.

Enhver ved vistnok, at der kan være megen Forskjel paa, hvordan der fyres, og det, hvad enten det er i Bryggers, Køkken eller Stue; der kan lægges saaledes til Ilden, at der bruges meget mere Brændsel, end det var nødvendigt for at opnaa det tilsigtede Øjemed. Det er hyppigt Tilfældet, at Pigen ikke forstaar at bruge Brændslet paa en saadan Maade, at der er det bedst mulige Forslag i det, og ikke faa Piger bryder sig heller ikke om at være sparsommelige i den her nævnte Henseende. Men naar Tjenestepigen ikke forstaar at bruge Brændet paa en sparsommelig Maade, og hun alligevel synes, at hun i den Henseende er for klog til at lade sig belære, saa vil hun, naar hun faar sin egen Arne at passe, sjælden forstaa at spare paa Brændsel, saaledes som der kan og bør spares. Hvem vil tvivle om, at der selv i mindre, ja endog i smaa Husholdninger i Aarets Løb let kan gaa en Snes Kroner mere med til Brændsel end der burde, af den Grund, at den, der bruger det, ikke forstaar at spare; men det er for Smaafolk, som døjer med at have Udkommet, er et slemt Tillæg, hvis de skal af med 20 Kroner til Brændsel mere om Aaret end nødvendigt; og selv Folk, som er bedre stillede, har da heller ingen Fornøjelse af at lade Ilden fortære Brændslet til Unytte.

Jeg tror, derfor at det mange Steder kunde være godt, om man vilde være mere opmærksom paa dette Spørgsmaal. Det vil sikkert ikke blive til Tjenestepigens Skade, om hun ret forstaar at omgaas med Brændsel, at intet bortødsles, og at hun tillige har det Sindelag, at hun vil omgaas tænksomt og sparsomt med det. Er Pigen selvklog, saa hun mener, at hun for længst er udlært i den her omhandlede Henseende, endskjønt hun endnu kunde have nødig at lære, da vil det være en Velgjerning imod hende, om den dygtige Husmoder pillede den falske Indbildning ud af hende. Dersom Pigen nok forstaar at lægge til Ilden paa den rette Maade, men af Ligegyldighed ikke gjør det, da vil hun nok en Gang i Tiden være sin Madmoder Tak skyldig, dersom denne kan faa hende til at indse, at hun bør tænke og handle anderledes.

Der kan spares paa, og der kan ødsles med Brændsel paa andre Steder end der, hvor der skal fyres med det. Er det Tørv, der bruges, da har det stor Betydning, om der ikke holdes god Orden i Tørverummet; i det sidste Tilfælde vil en vel stor Part af Tørvene trædes i Smul, hvoraf en Del vil være uden Værdi som Brændsel. Der kan spares paa Brændsel endnu paa en anden Maade. Naar Brændsel, det være sig Tørv eller Træ, er vel gjennemtørret, før det bruges, da er der langt bedre Forslag i det, end naar det skal bruges i vaad eller halvvaad Tilstand. Nogle mener nu rigtignok, at det vel gjennemtørrede Brændsel er udrøjt, maaske fordi de ser, at det kan brænde ud i

kort Tid; men de husker sagtens ikke paa, at der skal en langt større Mængde til af det vaade Brændsel, baade efter Rumfang og Vægt, end af det tørre for at frembringe en bestemt Varmemængde; Vandet i det vaade Brændsel svækker Varmeevnen og gjør kun Skade. Det er, som det oven for er sagt, af meget stor Vigtighed, at vi har hensigtsmæssigt indrettede Ildsteder og Ovne; men det turde være af mindst lige saa stor Vigtighed, at vi til enhver Tid og paa ethvert Sted er betænkt paa at omgaas og bruge selve Brændselet med Kyndighed og Omhu, saa at der ikke gaar mere med deraf, end nødvendigt.

Torup Landboskole ved Randers.

P. Nielsen.

Bognyt.

Under Navn af „Slöjdskola i hemmet" af N. C. Rom er paa Siegfr. Flodins Forlag i Stockholm, under Forfatterens Ledelse, udkommet en svensk Udgave af „Haandgjerningsbog for Ungdommen" og „Vejledning i Landbohusflid". Den er udkommet som tre selvstændige Smaabøger nemlig: Första afdelningen: Snickring med 104 Træsnit. Andra afdelningen med 104 Træsnit: Svarfning, Löfsågningsarbete, Inlagdt arbete, Bildhuggeriarbete, Naturarbete, Säf- och halmflätning. Tredje afdelningen med 47 Træsnit: Målning och tapetsering, Metalarbeten, Sinkning, Såll og siktar, Rep- og snörslagning, Borstbinding, Tillskärning af fönsterglas. De to første Afdelinger koster hver 1 Krone, og sidste Afdeling 75 Øre. Bogen er smukt trykt, og Oversættelsen meget vellykket, saa at „Slöjdskola i hemmet" (Husflidsskole i Hjemmet) vel vil kunne blive en velkommen Vejleder for mangen en Husflidsdyrker i Sverige, ligesom Originalen længe har været det her til Lands. Enkelte Exemplarer af Bogen kan i Danmark faas gjennem N. C. Roms Forlagsforretning.

Tankekorn

Den overvinder let Sørgmodighed, som ikke bindes af blind Kjærlighed til det jordiske. Den tilintetgjør Aarsagen til Strid, som holder Begjærlighedernes Last langt borte fra sig. Om ogsaa Rigdomme og Ære tager til, de mætter ikke deres Velyndere, men besnærer og plager dem. Hør op med at begjære, og du vil ophøre at forbitres. Der gives intet bestandigt under Solen, men alt forandrer sig, Tingene saa vel som Æren. Den, som er havnet i Gud, bærer alt taalmodig. Den, som alene søger Gud, vil let være tilfreds; den, som søger sig selv, vil finde sig selv. Sjælen er stedse ustadig, saa længe den vil trøstes ved det jordiske. I Gud er Hjærtets sande Frejdighed, uden Gud er ingen Fred og ingen Ro.

De Saar, som kan fremvises, er ikke dybe; den Smerte, som et menneskeligt Øje kan finde, en blød Haand lindre, er kun liden.

Smaating.

Alvor eller Spøg. To Gjæster paa et Værtshus stødte sammen, og den ene udbrød: „De er en stor Slyngel, er De!" — „Er det Alvor eller Spøg?" spurgte den anden heftig. — „Alvor naturligvis!" — „Det er godt, thi saadan en Spøg vilde jeg meget have mig frabedt."

Barnligt. „Søde Mo'er," sagde en lille Dreng, som var sat til at vugge sin endnu mindre Søster, „hvis Storken skulde komme igjen med en lille, saa skal du bare lade ham flyve med den igjen."

Fiffigt. En Herre, der var meget destrait, skrev en Gang følgende uden paa sin Dør: „Jeg kommer først hjem sent i Aften. Skulde det være saa mørkt, at man ikke kan se, hvad jeg her har skrevet, saa kan man faa et Lys at laane hos min Nabo.

Firkantet Rod. Af 6 A, 3 N, 2 G, 2 L, 1 E, 1 F og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første vajer i Sorg og i Lyst;
det andet higer mod Havets Bryst.
Det tredje — læst frem hvad heller tilbage —
har alle Dage
dig nævnet en Kvinde; selv du vel lærte,
om hun en Svane var eller fjerde.

R. L.

Gaade.

Det første ligner Evigheden, thi
Begyndelse og Ende ej det ejer;
det andet er en Tjener god, som ej
med Guld og Sølv man lettelig opvejer.
Det hele er det andet, men det har
omkring sit Liv et gyldent Bæltesmykke,
som vidner om, at i en Hjærtesag
dets Herre fanged baade Sejr og Lykke.

Opløsninger fra Nr. 6.

paa den geografiske Gaade:

F a l u **n**
Rio Janeir**o**
Alicant**e**
Neape**l**
Kair**o**
RouheAl**p**
Indian**a**
Glomme**n**

paa Gaaden: Dampen.

paa den firkantede Rod:

VAND
AGER
NEVA
DRAG

paa Udgravningsarbejdet: 1ste Linje: Asfø, 2den — Drejø, 5te — Fejø.

Brevveksling.

Ny illustreret Prisfortegnelse over Værktøj fra C. Th. Rom vil først udkomme i Løbet af denne Maaned og kan til enhver Tid paa Forlangende blive tilsendt fra nævnte Forretning.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 8. Søndagen den 23. November. **1879.**

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Forsat).

Det havde Peder ofte tænkt paa siden. Kunde det gaa ham en Gang lige saadan! Fattig var han, men hvor laa der en Skat, det havde han aldrig vidst. Og nu havde han pludselig faaet det at vide; det var som et Lys, der var gaaet op for ham, mens han sad der i Kakkelovnskrogen og hørte paa gamle Mads Tomsen; og han saa nu, at Skatten var ham nærmere, end han havde ventet. Kunde han nu ogsaa blive det Lykkens Skjødebarn, der skulde hæve den, da var nok dermed et af hans kjæreste Ønsker opfyldt, saa blev han en rig Mand, ja den rigeste vidt og bredt, hvem havde vel Sølv og Guld i skjæppevis? Og de, som før havde set ned paa ham, ja, nu kom han nok lige saa højt paa Straa, som de var. Saaledes sad han og tænkte videre og bestandig videre der henne i Kakkelovnskrogen. Rigdom var det, han saa ofte havde ønsket sig; han talte sjælden derom til andre, han havde ingen Venner eller fortrolige, og netop naar han følte sig mest ene og stillet i Krog af andre, da var Ønskerne om Rigdom og Magt maaske allerstærkest hos ham. Maaske, han syntes, at Rigmandens Tilværelse var saa overvættes lykkelig i Forhold til hans, kan hænde det ogsaa havde andre forskjellige Grunde.

Hans Iversen og hans Kone havde kun et Barn, en Datter, der hed Maren. Hun var omtrent paa Alder med Peder. Det var en kjøn lysøjet og nu næsten fuldt udviklet Pige, med rige fyldige Lokker og et skjælmsk smilende Ansigt. Over for hende var Peder næsten endnu mere bly og undselig end over for andre, og aldrig udførte han et Arbejde hurtigere og nettere, end naar det var noget, hun bad ham om at gjøre. Hun lønnede ham da ogsaa for han Villighed med et venligt Smil eller Ord, som da i alt Fald den Dag kunde bringe ham i et straalende Humør. Hende den smukke velhavende Gaardmandsdatter, der baade havde Venner og Veninder nok, hun talte og smilte til ham, den opløbne Dreng fra Fattighuset, der kun var lidet agtet blandt Byens Ungdom; derover var han glad, men det var ikke alt, der var noget andet, som voldte, at han følte et Glimt af Lykke.

Næste Dag var det Søndag. Inde i Hans Iversens Daglistue sad Peder Jepsen tillige med en af Byens Karle. De saa ud til at kunne være omtrent paa Alder med hinanden, i det højeste var der maaske et Par Aars Forskjel, men i øvrigt frembød de ikke mange Lighedspunkter. Den fremmede var højere og slankere af Vært end Peder, hans Øjne havde i Modsætning til dennes et livligt spillende Udtryk, hans Klædedragt var bedre og vidnede om, at han var en velstaaende Mands Søn. Hvad der dog især forøgede hans Skjønhed og tillige gav hans Ansigt et kjækt, dristigt Præg, fremfor Fattighusknøsens, var et mørkt, tæt kruset Haar, og hver Gang en næsvis Krølle faldt ned over Panden, forstod han med et let Kast, som nogle maaske vilde finde meget klædeligt, andre noget lapset, at bringe den tilbage paa sin Plads. Han hed Jens Kristian og var en Søn af Gjenboen, der var en Svoger til Hans Iversen. Da han jævnlig kom her i Huset, var han ofte sammen med Peder, hvis Fortrolighed han mer end de

fleste andre forstod at vinde, thi der var noget kvikt, muntert og vindende i hans Væsen, og dette undlod heller ikke at øve sin Indflydelse paa Peder. Fortroligheden blev næppe gjengjældt Peder i nogen videre Grad. Dette skjønnede denne nok, men han vedblev dog at se en Slags Ven i Jens Kristian, der altid paa sin Maade var flink og villig mod Fattighusknøsen. Opdagede han saa imidlertid noget latterligt hos denne, kunde han le deraf og fortælle det til sine Venner, stundum lidt udsmykket, uden egentlig at mene noget ondt dermed, skjønt han ved dette nedsatte og latterliggjorde Peder i Folks Omdømme.

De to var de eneste i Stuen, de havde forsøgt en Samtale, men den var gaaet i Staa. Peder sad tavs og saa ubestemt hen for sig. Jens Kristian fløjtede, først sagte og langsomt, efterhaanden gik det over til en rask Dansemelodi. Ellers var alt stille i Stuen. Oktobersolen tittede af og til frem mellem Skyerne og kastede en bleg mat Straale ind ad Vinduet og over det med vaadt Sand bestrøede Gulv; udenfor i Tagskjægget sad et Par Spurve og blandede deres Kvidren ind mellem Jens Kristians Fløjten. En lille Køter rejste sig fra Kakkelovnen, stod og ludede lidt med Hovedet, endelig overvandt den sig selv og spaserede hen midt paa Gulvet, hvor den derpaa magelig strakte sig i Solskinnet. Det var hele Afvexlingen.

Omsider blev Tavsheden og Kjedsomheden Jens Kristian for lang. Han holdt inde med sin Fløjten, pillede nogle Straa væk, der stak frem af Halmviskken i hans Træsko, og sagde:

„Den dansede vi oppe paa Gaarden forgangen Aften."

„Hvad for en én?" lød det i en mut Tone fra Peder. Han syntes at have været langt henne i sine Tanker og at blive ærgerlig ved at kaldes tilbage til Virkeligheden.

„I, Tonen som jeg fløjtede, naturligvis," svarede Jens Kristian, „hvor mon du ellers har dine Nykker henne i Dag; du kan være vis paa, det gik lystig til."

„Gjorde det?" slap det Peder ud af Munden uden nogen Omtanke.

„Ja, du kan ikke tænke dig, hvor vi morede os; havde du bare været med!"

„Jeg havde nok ikke moret mig alligevel," svarede Peder i en halvtvær Tone.

„Ja, det er sandt, du skal jo ogsaa altid have Maren i Forklædet, naar du skal more dig."

„Du er maaske lige glad, hvem der er?"

„Ja, paa det Lav, naar der blot er Piger, saa er der ingen Angest. Men du skulde bare have set den unge Junker, Mandens Søn, han er nu kommen hjem fra Holsten, eller hvor det er, han har været, et Sted der sønder ude er det da. Du kan tro, det er en stram Fyr nu, klædt i Silke og Atlask, saa fin som nogen Prins, og saa havde han en Guldkjæde, ja, Gud ved, hvad den vejede, den var ikke betalt med røde Stude af dem, der har Ettallet paa Hornene*), det var let at se."

„Han kan sagtens, han har Penge nok; hvem der bare var rig!"

„Det skulde du ogsaa se at blive."

„Jeg har ogsaa tænkt paa det."

„A!" udbrød Jens Kristian, „naa saa, det er det, du har siddet og spekuleret paa, det var godt at vide. Hvor naar venter du saa at kjøbe en Herregaard?"

„Jeg skal først have Skatten gravet op."

„En Skat! I se, naa saa du tænker at finde en Skat; ved du, hvor der er en, for jeg ved ogsaa nok lidt om en."

„Gjør du? Hvor da?" Der kom efterhaanden mere Liv og Bevægelse i Peder, han var nu kommen ind paa et Emne, han holdt af at drøfte.

„Nede i Aaen staar der er en Kiste med mange Kostbarheder i; har du aldrig hørt det? Men den er uhyre tung, saa du maa se at gjøre dig gode Venner med Aamanden, vil du have den op, saa hjælper han dig nok, for selv faar du den aldrig op."

Maren kom nu ind i Stuen; hun var iført sin Søndagsstads og havde en Vindehose i Haanden.

„Da kan jeg fortælle dig nyt, Maren," udbrød Jens Kristian, „nu vil Peder ud at grave Skatte op, saa vi kommer nok snart til at tage vor Lue**) af for ham, for han har i Sinde strax at kjøbe sig en flunkende ny Herregaard."

„Hvor vil du da finde den Skat, Peder?" spurgte Maren mildt, i det hun tog Plads paa en Stol.

„Ude i Krathøj, tænker jeg," lød Svaret.

„Er der en Skat, du tror?"

„Gamle Mads Tomsen fortalte det i Aftes; mange Skjæpper af Sølv- og Guldpenge, sagde han, laa der ude. Vil I være halvt med mig?"

„Om at grave den op?"

„Ja, der er meget at vinde."

„Ja men, hvad nu om Bjærgmanden kom efter os," ytrede Jens Kristian, „for det er jo nok hans Penge, saa saa det pænt ud for os."

„Naar vi ingen Ting siger, saa er der ingen, der kan gjøre os noget, det sagde Mads Tomsen ogsaa, og han ved nok lidt Besked om saadant noget. Tre Torsdagsnætter graver vi i Træk, og saa den tredje kommer Pengene," svarede Peder.

---

*) Enesteskillinger.
**) Hue.

„Og der er mange?"

„Ja, der skal være i Skjæppevis."

„Nej, det tør jeg ikke, „svarede Jens Kristian," hvem der var saa dristig som du; du bliver jo en hovedrig Mand!"

„Det kunde du ogsaa blive."

„Ja men du vil jo nok betænke mig med lidt. Naar du nu bliver ene om det, saa faar du jo saa meget mere, og saa for gammel Venskabs Skyld, du, saa kan du sagtens give mig en lille Haandfuld med. Hvad har det at sige for saadan en Baron, som du bliver."

„Og saa maa du da heller ikke glemme mig," faldt Maren leende i med, „du kunde jo give mig til en lille Herregaard for Exempel, det rager jo ikke saa vidt for dig, saa rig du bliver. Hele Skjæpper af Sølv- og Guldpenge! Din Lige er jo ikke i hele tyve Kirkesogne."

„Jo pyt, nej vil I have jeres Part," svarede Peder, „saa maa I grave med."

„Ja, men hvad om der ingen Skat er?" henkastede Jens Kristian med paataget Alvor.

„Mads Tomsen har selv set Lyset," svarede Peder i en Tone der tydelig nok fortalte, at det i hans Øjne var et saa fuldstændigt Bevis, som tænkes kunde.

„Jeg er ræd, du bliver snydt, lille Peder," mente Maren, „for der er maaske ikke andet end en gammel Jydepotte, ligesom den, Kristen Terkelsen fandt i Fjor henne i hans Banke."

„Mads har set Lys," gjentog Peder i samme Tone som før.

„Ja, ikke andet."

„Og han har hørt Bjærgmanden slaa sin Pengekiste i, saa maa den da være der."

„Ja, men du ved nok, at Degnen siger, at saadan noget er dum Snak og Overtro," sagde Maren.

„Blæse med Degnen, det gamle Vrøvlehoved!" udbrød Peder mere heftig, end han ellers plejede at tale. Det var sjælden han brugte slige Udtryk om nogen, men det var en egen Sag med dette her. Han vedblev: „Hvordan skulde Mads Tomsen saa have set Lys, naar der ingen Skat er; hvordan skulde det gaa til, kan I fortælle mig det?"

De andre to saa til hinanden og lo.

Husmoderen, som stod henne foran Spejlet i Færd med at ordne ved sit Haar, smilte med og sagde:

„De ler nok af dig, Peder."

„Aa, det gjør de saa tit," sagde han med et Suk og paa en underlig sørgmodig Tone, der stod i en paafaldende Modsætning til den, hvori han sidst havde talt.

„Men det er det samme," vedblev han, „Skatten vil jeg prøve at finde; tre Torsdagsnætter i Træk graver jeg, og saa har jeg Skatten."

„Og hvad saa?" spurgte Jens Kristian.

„Saa har jeg Penge, saa er jeg rig."

„Ja, det kan du bilde Børn ind, at Ræven lægger Æg i gamle Støvleskafter og ruger Unger ud," sagde Maren.

Hans Iversen kom nu ind i Stuen.

Konen og Datteren begyndte at bære Middagsmaden ind fra Køkkenet; det var Søndag i Dag, og Manden havde været i Kirke, derfor spiste man i Dagligstuen. Da Maden var baaret frem, og Hans, som imidlertid havde trukket sin Frakke af, havde sat sig ved Bordet, sagde Konen:

„Nu vil Peder ud at grave Penge op i Krathøj, det har du vel ikke hørt før?"

„Vil han det?" sagde Hans Iversen paa sin noget sindige Maade. „Ja, det kunde maaske aldrig være saa galt."

„Ja, han er fast bestemt paa det," vedblev hun.

„Naa, ja, ja, jeg vil ikke være fællig med ham, og finder han noget, skal det være hans." Med disse Ord tog Hans Iversen Skeen og begyndte at lange til Kaalfadet.

„Ja, sæt jer nu hen til Bordet, Jens Kristian og Peder, og faa jer en Skefuld med, mens de er varme," sagde Konen. „Naar du først har faaet din Unnen, saa glemmer du nok Skatten, Peder," føjede hun til med et Smil.

Men hun tog fejl; Peder glemte ikke saa let, han glemte den hverken den Dag eller de følgende.

Aldrig havde Peder Jepsen saaledes ventet paa en Dag, som han ventede paa Torsdag, selv ikke de store Markedsdage havde han imødeset med en slig Længsel og Forventning som den Time, da han kunde gaa ud og begynde Søgningen efter Skatten i Krathøj.

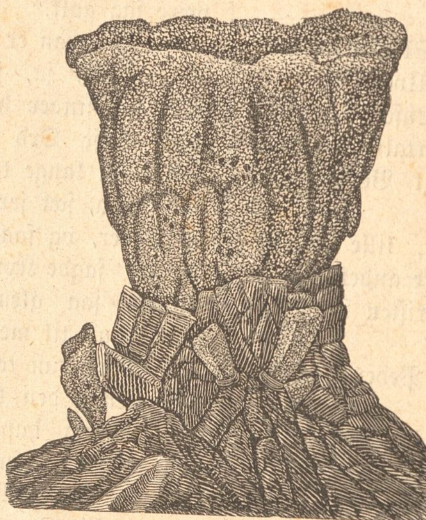
Endelig kom Onsdag, og efter den Torsdag, og omsider blev det Aften. Nu skulde det prøves. I Plasningen*) gik Hans Iversen og Konen ad By, hvorved Lejligheden blev saa meget des bedre for Peder, og saa snart han derfor havde røgtet ind og faaet sin Mælk og Grød til Livs, gjorde han sig færdig til at gaa. Med en Spade paa Nakken listede han sig ud af Gaarden gjennem en Baglaage, der førte ud til Marken; han standsede udenfor og saa sig omkring. Det var først paa Aftenen, og endnu var det ikke rigtig mørkt. En Efterklang af Dagens Støj og Larm hørtes endnu, hist og her færdedes Folk, en Hund gøede, menneskelige Røster lød af og til, blandet med Banken og Træskoklapren paa Brostenene, der hørtes Fodtrin

*) Skumringen.

fra Gaden, Vognrummel, Brøl og Tummel fra det fra Marken hjemvendende Kvæg, ind imellem lød de barbenede Drenges Kommandoraab til de firbenede og udfordrende Skældsord mod hverandre. Der var ikke Ro endnu. Peder satte Spaden fra sig, gik tilbage ind i Gaarden og hen i Stalden. Her var det helt mørkt, han famlede sig lidt frem, fandt endelig en Bunke Strøelse, som han lagde sig i. Han faldt i med at smaanynne, først højere men bestandig sagtere og sagtere, til sidst døde Tonerne uvilkaarlig helt bort. Han begyndte at samtale halv højt med sig selv, en Vane eller Tilbøjelighed, han havde, naar han var ene, til fælles med mange andre, baade før og siden. Det var om Skatte, Lys og Penge, han talte, Skjæpper fulde af Klenodier og Kostbarheder, uhyre Rigdomme, Kjøb af store Herregaarde; det var Gjentagelse og atter Gjentagelse af et og det samme, ind imellem nævnte eller tænkte han paa et Navn: Maren, ja han nævnte fler, han holdt Samtaler baade med den ene og den anden. „Og saa, og saa", kom det atter, dermed standsede han og med de samme Ord begyndte han igjen efter ethvert Ophold.

Endelig rejste han sig. Det saa nu ud til at være mørkt ude med. Han listede sig atter ud af Laagen, hvor han standsede for at tage Spaden. Ingen Bevægelse, al Støj og Larm var borte, der var Stilhed i Byen, Stilhed paa Marken, og Stilhed ovre i Skoven, alt var som dysset i Søvn, kun en sagte, men sviende Nattevind strøg hen over de graa Agre og susede gjennem Aske- og Piletræernes Kroner; de gulnede Blade vendtes og drejedes, de løseste faldt af og dalede langsomt ned i det dugvaade, halvvisne Græs, de fastere blev løsere for saa at falde i næste Øjeblik, enkelte fik Frist, til i Morgen maaske, saa kom deres Tur. Han greb Spaden og slængte den med et raskt Tag over Nakken; han gik lige frem ind over Marken, uden at følge Vej eller Sti. Han ilede raskt til, især i Førstningen, efterhaanden sagtnedes Gangen lidt; han kom ind over en Stubbemark, Stubbene raslede og hvislede mod Træskoene, ved denne Lyd begyndte han atter at ile hurtigere frem. Himlen var mørk, Vinden sved, men han mærkede det ikke. En Flok Vildgæs drog hen over Egnen, deres Skrig lød midt i Stilheden halv uhyggeligt. Han standsede lidt derved og lyttede; der var intet at se, saa gik han videre. Han begyndte atter at samtale med sig selv, indtil han saa en ualmindelig stor Kæmpehøj ligge for ude, halv truende mod den mørke Efteraarshimmel, da huskede han: alt stiltiende, og tav. Da han kom op paa Højen, saa han sig et Øjeblik omkring, hvorpaa han stak Spaden i Jorden og begyndte at grave, Lemmerne var ligesom lidt stive efter Dagens Gjerning, men efterhaanden som han grov, blev de bevægeligere, Gravningen gik fort, raskere og raskere haandterede han Spaden, Sveden piblede frem, men Aftenvinden kølnede; dog, han mærkede hverken til Sveden eller Vinden, han bare grov og grov, som om Skatten skulde have været oppe med det samme. Der var ingen Tid til Pust, han blev ihærdig ved og væltede den ene Dynge Jord op ved Siden af den anden. Kun en Gang imellem, naar han hørte en eller anden sælsom Lyd, kunde han ligesom gyse og fare sammen; men han var i Forvejen beredt paa at se det ene Skrækkebillede værre end det andet stige frem for sine Fødder, og han arbejdede videre. Efter en god Stunds Forløb standsede han og kastede et Blik paa sit Arbejde; han saa, der var ikke lidet bestilt, men hvor lang Tid, der var medgaaet dertil, havde han intet Begreb om; han var dog tilfreds dermed, i alt Fald vilde han ikke arbejde mere i Aften, thi han tog Spaden paa Nakken, og efter endnu at have kastet et Blik paa sine Omgivelser, gik han hjem.

(Fortsættes).

Neptuns Bæger.

Neptuns Bæger.

Efter Pouchet.

Havsvampene er uden Tvivl den Gruppe, der frembyder det mest forskjelligartede i hele Dyreriget, thi disse Svampe forekommer under de mest forskjellige Former, i alle Størrelser og i alle Farver. Nogle forgrener sig f. Ex. saaledes, at de kommer til at ligne Træer, andre har Form af en Tragt eller en Trompet, og atter andre deler sig i Lapper, der ligner tykke Fingre, hvilket f. Ex er Tilfældet med en Havsvamp, som man paa Grund heraf kalder „Neptuns Handsker". En anden Havsvamp, der er nær i Slægt med denne Art, udmærker sig ved sin kæmpemæssige Størrelse, da den nemlig hæver sig 3, ja undertiden endog 6 Fod i

Vejret fra de undersøiske Klipper, som den er fæstet til. Den har som oftest en smal Fod, men udvider sig i en vis Højde meget betydeligt, saa at den kommer til at ligne et stort, regelmæssigt, udhulet Bæger. Det var meget naturligt, at Sømændene maatte give et Kar, der havde en saa ejendommelig Form og var af en saa kæmpemæssig Størrelse, Navn efter Havets Gud. Det er denne Havsvamp, det saa kaldte „Neptuns Bæger", som Læserne ser fremstillet paa ovenstaaende Billede.

Denne Kæmpebygning er opført af en utallig Mængde Smaadyr, der sidder sammenkrøbne i

Jødiske Brudepiger.

Huller i Svampen og kun kommer halvt frem af disse for at stikke deres smaa Arme, der næsten er usynlige, ud i Vandet. Da alle disse Smaadyr er adskilte fra hverandre, har Naturforskerne endnu ikke kunnet forklare, hvad eller hvem det er, som leder hvert enkelt Dyrs Arbejde, saa at det store Fællesværk faar en saa harmonisk og regelmæssig Form. Det er heller ikke let at forstaa, hvad der, naar den smalle Fod er fuldført, leder dem til paa en Gang at udvide Bygningen og til senere at danne Karrets indre Hulhed, til at drage dets øverste Rand lidt mere sammen og til at pryde dets Indre

med regelmæssige Ribber. Vi staar her lige over for en Gaade i Naturen, som det hidtil ikke har været muligt at løse; thi det forholder sig ikke med disse indbyrdes adskilte og hver i sin Celle fastsiddende Smaadyr, som f. Ex. med Bierne, hos hvilke Arbejderne under Arbejdet baade kan se hverandre og gjøre hverandre Meddelelser.

Jødiske Brudepiger.

Ved — n.

Jødernes saa vel som alle andre østerlandske Folks Skikke og Højtideligheder ved Bryllupsfester adskiller sig paa mange Maader fra dem, vi er vant til i vort Land, og det er saaledes endnu den Dag i Dag. For det første var det ikke Skik og Brug hos Jøderne, at Brudgommen selv valgte sin Brud, han maatte finde sig i det Valg, som hans nærmeste Slægtninge eller en af hans bedste Venner gjorde paa hans Vegne. Lige saa lidt spurgtes der i Reglen om Pigens Vilje, hun maatte underkaste sig Faderens eller Brødrenes Afgjørelse. Naar de forberedende Skridt var gjort, blev Trolovelsen foretaget ved visse højtidelige Handlinger, under hvilke en Ven forestillede Brudgommen, Pigens Forældre Bruden. Den stadfæstedes ved edelige Forsikringer og besegledes med Gaver til Bruden. Under Forlovelsestiden, der stundom varede et Aar, stundom kun nogle Dage, forblev Fæstemøen hos Slægtninge eller Venner. Al Forbindelse mellem hende og hendes tilkommende Mand gik igjennem en dertil udset Person, der kaldtes „Brudgommens Ven". Hun betragtedes imidlertid allerede nu som Fæstemandens Hustru, hvorfor hun, for saa vidt hun gjorde sig skyldig i Utroskab, blev, i Henhold til Mose Lov, straffet med Døden. Dog havde Manden Ret til at forskaane hende for denne Straf ved at vælge den mildere Udvej at skille sig fra hende.

Hvad selve Bryllupshøjtidelighederne angik, da var Brudens Flytning fra sin Faders Hus til Brudgommens Hjem den væsentligste Festlighed. Fæstemanden beredte sig til denne Stund ved at iføre sig Højtidsdragten og smykke sit Hoved med en prægtig Turban. Ligeledes smykkedes Bruden paa det rigeste. Det mest udmærkede i hendes Dragt var Sløret, der ikke blot dækkede Ansigtet men hele Personen, og ansaas som et Sindbillede paa hendes Underdanighed for Manden. Hendes Klæder, der duftede af Vellugt, var hvide, stundom prydede med Broderier i Guld.

Naar endelig den til det højtidelige Møde bestemte Stund oprandt, hvilken gjærne berammedes til sent paa Aftenen, begav Brudgommen sig paa Vej med sine Brudesvende. Foran ham gik Spillemænd og Sangere og bag efter en Flok Ledsagere med brændende Fakler. Naar Toget naaede Brudens Hjem, hvor man i stor Spænding ventede dets Komme, førte han Fæstemøen og hendes Slægtninge og Tærner til Bryllupsgaarden, i det Ledsagerne sang og istemte lydelige Glædesraab. Under Vejs sluttede en Skare af Jomfruer, der havde gaaet dem i Møde, sig til Bryllupstoget. Egnens Folk myldrede ud paa Gaderne for at se paa Stadsen; men naar Toget naaede til Bryllupshuset, blev Dørene tilstængede, for at ingen uvedkommende skulde trænge sig ind. I Bryllupshuset var et Højtidsmaaltid anrettet, hvortil Slægtninge og Venner var indbudt. At blive budt til Bryllup ansaas for en stor Ære, og at forsømme en saadan Indbydelse betragtedes som en Haan mod Indbyderen. Samtlige Gjæster blev forsynede med en særegen Bryllupsdragt. Naar Brud og Brudgom mødtes i Bryllupssalen, havde de for første Gang Lov til at tale mundtlig sammen, og „Brudgommens Ven", der nu ansaa sit Hverv for endt, frydede sig ved at høre Fæstemanden tale med sin Viv.

Foranstaaende Billede viser os en Skare jødiske Jomfruer, samlede uden for Indgangen til et Hus, forbi hvilket et Bryllupstog skal drage. Forsynede med brændende Lamper og Oljekander venter de i glad Spænding Bryllupstogets Ankomst for at slutte sig til det og ledsage det til Bryllupsgaarden.

De ovenfor omhandlede Højtidsskikke iagttages endnu i alt væsentligt den Dag i Dag af Jøder, som bor i Jerusalem eller i andre Stæder i det hellige Land, og i Aarenes Løb har de ogsaa fundet Indgang hos de muhamedanske Folkefærd, blandt hvilke der bor Jøder. En engelsk Dame, Mrs. Finn, som gjæstede Jerusalem, skriver herom: „Ikke sjældent hændtes det, at vi ved Midnatstid blev vækkede af Musik og Glædesraab fra en forbidragende Bryllupsskare. Højt flammende Fakler og en Rigdom af kulørte Lamper, baarne af Bryllupsgjæsterne eller deres Tjenere, oplyste pludselig de forhen mørke Gader, Lyden af Piber og Tamburiner blandede sig med det sædvanlige „El-el-el-loo" fra Kvinderne, som nærmest omgav Bruden. Man kunde ikke andet end blive noget forskrækket ved pludselig at blive vækket af sin Midnatsdrøm og se dette luende Skjær og høre disse skingrende Sange og Raab fra den forhen saa stille og mørke Gade. Med raske Skridt vandrede Bryllupsskaren forbi, Lyden af de glade Stemmer blev svagere og svagere, indtil den tabte sig i det fjærne, Lysskjæret svandt bort, og snart rugede Stilheden og Mørket atter i Gaden."

Ved Rosenbusken.

Mellem bratte Skrænter i Dalens lune Læ
blomstrer et pragtfuldt og dejligt Rosentræ,
de røde Roser hænger mellem grønne Blade ned,
et Billede paa evig og trofast Kjærlighed.

Han kommen var fra Rejsen og vilde paa sin Fod
nu vandre op til Gaarden, hvor hans Barndoms Vugge stod,
fig Bølgen sagte vugged og steg mod Stranden op,
som stirred den med Længsel efter Bakkens grønne Top.

Og Bølgens Længselssuk steg med Aftenvinden op
og bragte med en Hilsen til Rose, Blad og Knop,
den hvisked gjennem Græsset, kyssed Vandrerens Kind
og strøg saa let og stille mellem Skovens Træer ind.

Og Skov og Dal sødt drømmende i Aftnens Stilhed laa,
og Himlen var saa rolig, saa skyfri, ren og blaa,
kun i hans Hjerte gik det som Bølgeslag mod Kyst,
der vexled Haab og Uro med Længslens stille Lyst.

Frem for hans indre Øje steg Billedet, som bandt
hans Hjerte fast til Stedet, hvor hans Ungdomstid henrandt,
et Billede af hende, der gav ham sin Tro
i Læ af Dalens Roser — ved Hjemmets stille Bo.

Et Billede, der voxer, alt som han fremad gaar,
indtil det for hans Øje saa skjønt og fuldendt staar,
som Himlens Blaa er Øjet, og Haaret er som Guld,
og Midjen blidt sig runder mod Barmen hvid og fuld.

Sølvkjædens blanke Smykke om Fløjlstrøjen vandt
i Rad sig trende Gange og Livet sammenbandt,
det grønne Hvergarnsskjørt faldt i Folder smukt og let
omkring de ranke Lemmer, men skjulte dem ej ret.

Som Tanken, naar den iler med Haabets Vingeslag,
saa synes hun at svæve over Græssets bløde Lag,
den lille Fod knap mægter at bøje det let,
men haster hurtig fremad, som blev den aldrig træt.

Nu standser hun og stryger fra Panden Haarets Lin,
og Solens Straaler luer paa hendes Kind saa fin,
den fletter hendes Aasyn i en gylden Ramme ind
og tryller frem de skjønneste Roser paa Kind.

Og han? Hvem standser nu sin før saa raske Gang
og holder op at nynne sin tillidsfulde Sang,
man altid lettest strander, naar man er Maalet næst,
naar man har Land i Sigte og Bud efter Præst.

Der stod hun lige for ham, som da han frisk og glad
drog bort til fjærne Lande, og sørgende hun sad.
Da nævned han med bævende Læber hendes Navn,
og med en dæmpet Jubel hun sank i hans Favn.

„Naar Stjærnehæren vinked, naar Maanen skinned lyst,
naar Fuglen forstummed, og alt var saa tyst,
og Ræv og Hare titted frem bag Skovens grønne Træer,
saa syntes du i Tanken mig altid saa nær.

Saa dvæled jeg paa Bænken, der hist ved Højen staar,
og tænkte, hvordan har han det, hvordan mon det ham gaar,
og netop den Tanke sendte Solen mig, som bedst
jeg sysled i mit Kammer, til den daled i Vest.

Det knugede her inde, det tændte i mit Bryst
den selvsamme sære og længselsfulde Røst,
kun Mindet var saa levende, og Haabet saa smukt,
det hvisked: i Aften eller og for evig slukt."

Ud over Havet lyste Fuldmaanen i sin Glans
og straaled som en Dronning i Stjærnehimlens Krans;
i Himlens lyse Favn lagde Bølgen sig til Ro,
den havde nu sjunget sin Sang om de to.

H. G.

Almennyttigt.

At kitte Vinduer for Træk.

Vi bringer atter i Aar i Erindring, at den allerbedste Maade at tætte Vinduer paa er at bestryge Falsen med et lindt Kit af Svinefedt og Kridt, hvorefter Vinduet lukkes i, og det overflødige Kit, der trænger ud, skrabes omhyggeligt af. Vinduet er nu ganske tæt, og da Kittet ikke hærdes, men holder sig stadig lindt, kan man godt en Gang imellem lukke Vinduet op og atter have det tæt, naar det lukkes til igjen. Om Foraaret kan man med Lethed bortskrabe Kittet og vaske Rammerne ganske rene i varmt Sodavand. Fedtkittet laves ganske simpelt af almindeligt Svinefedt, som omhyggelig sammenæltes med fint vandrevet Kridt (der faas i enhver Farvehandel). Vil man have det af samme Farve som perlemalede Vinduer, tilsættes en ganske lille Smule Kønrøg.

Bognyt.

Modeller til Vægforskrifter, af Lærer C. C. Pedersen i Hjermind, er udkommen gjennem N. C. Roms Forlagsforretning og byder et smukt udtænkt, og, som det synes, praktisk brugbart Middel for enhver Lærer til paa en let Maade at forfærdige en hel Række smukke og ensartede store Forskrifter til at ophænge paa Skolens Væg. Apparatet er 6 paa Kortpapir (Karton) trykte Tavler, hvorpaa alle Bogstaverne i deres beslægtede Grundtræk og Former er sammenstillede. Naar Bogstaverne er gjennemskaarne, saa de staar som gjennembrudte Træk i Kartonen, er de tjenlige til Forskriftskrivningen. Dette kan enhver udføre med Lethed paa følgende Maade: Alle de helt optrukne Steder (ikke de punkterede) udskæres med en skarp Kniv (det bedste Underlag at skære paa er et Stykke Glas), dermed er de færdige til Brug. Paa Papiret, man vil skrive paa, trækkes Streger med passende Mellemrum, og langs ad disse lægges Modellernes Retningslinje, hvilket med Lethed sker ved Hjælp af de gjennnembrudte Punkter, som findes paa disse Linjer. Naar Retningslinjerne paa Papir og Karton er nøje tilpassede med hinanden, holdes Modellen fast med venstre Haand, medens højre Haand fører en spids Blyant langs med Kanten af de til et Bogstav hørende gjennembrudte Steder; derefter tages Kartonen bort, og Bogstavets Grundform staar nu tydelig og altid ens paa Papiret; det tegnede eftergaas med Blyanten, saaledes som de punkterede Linjer anviser, og optrækkes derpaa smukt med Blæk. Naar man passer at lægge Grundlinjerne aldeles bestemt paa hinanden, at følge Udskæringen nøjagtig med Blyanten og (ved Sammenskrift) iagttager den rette Afstand mellem Bogstaverne, saa vil det være let, selv for den uøvede Tegner, ved Hjælp af disse Modeller at forfærdige Vægforskrifter, der i lige høj Grad udmærker sig ved Ensartethed i Form, Tryk og Holdning som ved et smukt Udseende. Vægforskriftmodellerne faas gjennem fra Forlagsforretningen for 50 Øre pr. Sæt.

Smaating.

Lige for Lige. Henrik den fjerde sagde en Gang til en ung Kone, hvis Ansigtstræk var temmelig stygge: „Madame, hvor længe er det, siden De tog bort fra Skjønhedens Slot?" — „Sire," svarede Damen, „det var omtrent samtidig med, at De forlod Artighedens Tempel!"

Morsomt Avertissement. En Silkeparaply er bleven staaende i Tanker paa Amagertorv ved en Vogn hos en Amagerkone med en knækket Stiver og tre Smaahuller, som er brændt med en Cigar. Den bedes afleveret til Konen.

En Gang til. Per skød bedst i Kompagniet, og Frederik den syvende vilde se, hvor flink han var. „Skyd Pletten, Per!" sagde Kongen. Per gjorde det. „En Gang til," sagde Kongen, og Per traf atter Pletten i Skiven. „Der har du en Daler," sagde Kongen. — „En Gang til!" sagde Per.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en By i Jylland og en By i Sjælland: En By paa Bornholm, — en Biflod til Donau, — en af de store Sundaøer, — en Flod i Tyskland.

Hans Jensen.

Firkantet Nød. Af 6 E, 4 N, 3 R, 2 A, 2 D, 2 I, 2 T, 2 V, 1 L og 1 S dannes fem Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Om Efteraaret man første vel kan
i skrigende Flokke se;
det andet os nævner et udstrakt Land
med Palmer, med Is og Sne.
Det tredje Jægeren søger op;
det fjerde (læst bagvendt) os maler
et lunt lille Hjem i Træets Top;
det femte lukker dig Døren op,
naar blot du villig betaler.

R. Larsen.

Bogstavgaade.

2. Et Smertesskrig, et Beundringsraab.
3. 2. Mangen en fattig Families Haab.
1. 2. Trivelig, rund, kan den nok gaa an.
4. 2. Dette ynder den dovne Mand.
2. 1. Knælende stopper den Aandedrag.
6. 2. Tælle her til du kan i Mag.
5. 4. Pryde det kan, men ogsaa skæmme.
1. 7. Stakkel, hvem dette ikke kan nemme.
3. 4. 2. Gjæstfri den aabner for dig sin Dør.
3. 2. 4. Dette hørte du vistnok før.
4. 2. 3. Snurrende Hjul den gjærne viser.
3. 5. 6. Gnavere smaa den gjærne spiser.
3. 5. 4. Vand eller Øl det rummer let.
1. 2. 3. Slutter om Foden varmt og tæt.
1. 3. 2. Det kan man ogsaa om denne sige.
6. 4. 2. Aldrig monne du denne svige.
2. 4. 6. Vejer kun lidt i Skaalen ned.
6. 4. 7. Tæller ej mange, det nok du ved.
4. 2. 1. Klinger i Reglen som sød Musik.
8. 6. 2. 3. Mangen med denne i Haanden gik.
3. 2. 4. 6. Mangen til Ulykke og Fordærv.
3. 2. 8. 6. Mangen en anden en lille Erhverv.
3. 4. 5. 6. Emne til Skoven i sig det bærer.
4. 5. 8. 7. Stormen det kan, Erfaring os lærer.
4. 2. 8. 7. Dufter saa sødt i Sommerens Tid.
1. 2. 4. 6. Den, som er dette, er ikke hvid.
8. 6. 2. 4. 3. Langbenet den dig for Øje kom.
3. 5. 1. 8 7. Hellere fuld af Penge end tom.
3. 5. 4. 6. 7. Flittige Kvindehaand passer dertil.
6. 2. 1. 8.-7. Øver saa mangt et taabeligt Spil.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Nævn mig nu, det mod Enden lider,
Vismandens Navn fra de rundne Tider.

Opløsninger fra Nr. 7.

paa den firkantede Nød:
F L A G
L E N A
A N N A
G A A S

paa Gaaden: Ringfinger.

Brevvexling.

Chr. Nogle af Digtene vil maaske kunne optages senere. At indsende flere lønner sig næppe.

H–s. Skal blive anvendt saafremt blot Pladsen tillader det.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Fortsat).

Da han kom ind i Gaarden, saa han, at der var Lys i Dagligstuen, maaske var Hans Iversen og Konen komne hjem. Forsigtig satte han sine Træsko fra sig og listede sig paa Hosesokker hen foran Vinduet og kigede ind. Et Tællelys stod tændt midt paa Bordet, ved hvis Udside Maren sad og syede. Han syntes, hun havde pyntet sig, i det mindste var hun kjønnere i Aften end sædvanlig. Haaret sad paa en Maade, der klædte hende saa godt, og saa de friske røde Kinder, de syntes endnu friskere og rødere i Aften, som hun sad der bag Lyset end ellers, de mørkeblaa tindrende Øjne, den hvide Hage og Hals og hendes Søndagsforsklæde med rød Ramme paa graa Bund, hvor det dog klædte hende godt, som hun sad der med den slynget over den fyldige Barm, ja det klædte hende for Resten altid godt, men dog aldrig bedre end i Aften, efter hvad han kunde mindes. „Mon hun er ene hjemme," tænkte han ved sig selv. Nej, nu saa hun over til den anden Side Bordet, lo og talte, der maatte sidde en.

Peders Ansigt fik et skuffet Udseende. Han traadte nærmere hen mod Vinduet. Hvem var den fremmede; han vilde se det, denne maatte sidde paa Slagbænken, der netop stod ind til den samme Væg, hvori Vinduet sad. Han saa ind baade paa den ene og den anden Maade, vendte og drejede Hovedet paa alle Kanter, men det var umuligt at faa Blikket saa langt om til Siden, at han kunde se saa meget som et Glimt af Gjenstanden for hans Iver. Men der var et Vindue mer, det maatte prøves; han listede sig uden mindste Larm eller Støj der hen og gjorde atter her Kraftanstrængelser for at faa Øje paa den fremmede. Begge lo og talte der inde i et væk, men i en alt for lav og hviskende Tone, til at han kunde høre noget deraf, hvad Vinden, der var tiltaget, ogsaa for en Del forhindrede. Pludselig saa han Bagsiden af et krøllokket Hoved blive strakt frem over Bordet og derpaa hurtig trukket tilbage igjen.

„Ham!" brød det uvilkaarlig halvhøjt frem over Peders Læber, og Udtrykket i hans Ansigt viste sig endnu mere skuffet og ærgerligt. Nu talte han der inde, hun lo, højere og højere og med smaa Ophold imellem, han vedblev at snakke, men hvad om? Peder trykkede just ikke meget varlig Ansigtet ind mod Ruden, denne sprang, og han var opdaget. Han saa Maren først halv forskrækket blegne og derpaa udbryde i en høj Latter. Han stod bomstille og sansede ikke at trække sig tilbage, før Jens Kristians Ansigt leende stak ham i Møde. Nu fik han dog ikke Lov til at undfly, thi Jens Kristian rev Vinduet op og raabte:

„Hejda, bliv du kun, at vi kan faa dig at se. Du er ellers en pæn en, gaar i Byen og lader din Pige sidde ene hjemme."

„Saa er det godt, du har kunnet hovro*) hende," svarede Peder i en just ikke venlig Tone.

„Aa, det skal du saamænd ikke blive kruset i Hovedet for," ytrede Jens Kristian spøgende, „tykkes du ikke selv, det var Synd, om Maren skulde have siddet ene hele Aftenen, mens du løb efter en anden Tøs?"

*) more.

„Har jeg løbet efter nogen Tøs?"

„Nej, se nu til ham, nu vil han gaa fra det, den Rad. Men nu har Maren lovet, at hun vil have mig, for hun kan jo nok forstaa, at dig er der ingen Hold i."

Peder Jepsen stod og bed sine Læber til Blods, han vidste ikke rigtig, hvad han skulde svare. Den anden vedblev:

„Men hvor har du ellers været? Omme at se til Pjalt-Rask's Døtre? Det var jo i Aften, du skulde have været ude at grave Skatten op i Krathøj."

„Det har jeg vel ogsaa været."

„Saa maa jeg vel i Morgen komme med Heste og Vogn og kjøre Pengene hjem; du kan da staa ved at give baade en sort og en hvid i Vognleje."

„Det var den første Aften."

„Naa saa, men du skulde hellere se at prutte med Bjærgmanden der ude i Højen og faa nogle af Pengene forud, han kunde jo træffe at flytte, og saa var du snydt."

„Pengene kan han nok ikke flytte."

„Ja, men du skal faa at se, han snyder dig til sidst alligevel."

„Naar jeg gjør alt stiltiende, hvordan skulde det saa gaa til?"

„Ja, det ved jeg ikke saa lige, men det kunde dog hændes, at Bjærgmanden blev dig for klog."

„Skal vi slaa os sammen, saa er vi to?"

„Saa faar du ikke saa meget."

„Gjør ingen Ting, der er mer end nok til os begge, og du kan godt komme med endnu."

„Jeg tør lige godt ikke."

„Da er der ingen Ting at være ræd for."

„Ja, det kan du sagtens sige, hvem ved, om du ikke har gjort dig gode Venner med Fandens Oldemoder og kan mer end dit Fadervor, og hvad er saa saadan en sølle tombe*) en, som mig, imod dig!"

„Du vil ikke; det er med dig ligesom med Sognefogden den anden Aften, I tror ingen Ting der er. Du tykkes maaskesens ogsaa, du har nok, men det kan dog være, du vil fortryde det."

„Saa grysselig**), saa klog som du er, Peder," ytrede Jens Kristian, „du er nok kommen af den store Ende ligesom Møllerens Gris, der ikke vilde spise Flæskepandekage."

„Du vil nok hellere gjøre Nar."

„Nej, hvor kan du da tro det, men se du nu at faa gjort Akkord med Bjærgmanden, som jeg siger. Og naar du saa faar alle disse her Sølv- og Guldpenge ude i Højen, og mange flere faar du vel til, for du ved jo nok, at alle Penge vil til den rige Mand, ligesom Vand vil til Strand, saa maa du da ogsaa betænke mig og Maren med et bitte Korn, naar vi kommer sammen."

„Aa, I er vel ikke trolovet endnu."

„Nej, vi er saamænd ikke, Peder," tog Maren Ordet bag Jens Kristians Ryg, „tror du, jeg vil have saadan en Klæbbert, som ham." Med disse Ord gav hun Jens Kristian et, som det lød, vældigt Klask paa hans hvide Vestryg.

„Kjærlighedsslag bunder ikke," udbrød Jens Kristian muntert og vendte sig om mod den unge Pige, „men det vil jeg lige godt have et Kys for."

„Ja men det faar du nu ikke," gav hun til Svar, rigtignok med et Ansigt, hvori alt var bare Smil, og ved at se dette, var det højst tvivlsomt, om hun mente det eller ej.

Jens Kristian gjorde Mine til at fange den smilende Pige med de stærkt blussende Kinder i sine Arme. I det samme traadte Peder Jepsen nærmere hen til Vinduet, hvorved Lysskjæret inde fra Stuen faldt hen over hans Ansigt, der var blegere og mere spændt end sædvanlig „Du har i Grunden slet ingen Ting med vor Pige at bestille!" raabte han og gjorde Mine til at gribe fat i Jens Kristian. „Pas du jer egne, eftersom Folk siger, saa har du nok med dem." Det var ikke fri, hans Stemme bævrede lidt.

„Saa, du tager det fortrydelig op, lille Pejer," drillede Jens Kristian, „du er nok lidt kumfus i Hovedet i Aften, men det gaar vel over, naar du faar alle dine Skatte sanket hjem, det skulde vi ellers have snakket lidt mere om."

„Aa, luk nu Vinduet," sagde Maren; hun sagde mere, men det kom saa lavt og hviskende, at Peder intet kunde høre deraf, dog syntes han at høre hende hentyde til ham og i en sær kold og tilsidesættende Tone. Begge gav sig til at le, han forstod, det var af ham, og Vinduet blev smækket i for hans Næse. Der stod han, vred var han, Harme prægede sig i hans Ansigt; skulde han gaa ind eller gaa i Seng; det sidste var ikke for tidlig, da det var langt over den sædvanlige Sengetid, men han følte ikke Spor af Trang til Søvn; men saa gaa ind til dem, nu de sad og morede sig der inde? Nej, de vilde naturligvis helst sidde ene, han kunde forstyrre dem ved sit Selskab. Han betænkte sig en Stund, saa mumlede han halv højt:

„Der inde gjør han Grin med mig; Pokker med ham, men hun skal lige godt ikke høre det."

Dermed drev han af over i Karlekammeret og gik i Seng, men først hen mod Morgenstunden faldt han i Søvn.

Inden den næste Dags Aften var Skattegraverhistorien bekjendt over hele Byen. Jens Kristian

*) tosset.
**) gruelig.

var ikke den, der tav med sligt; hvor han kom, fortalte han det paa sin egne lystige Maade, og mangt et bredt Grin blev den Dag slaaet op paa Peder Jepsens Bekostning.

Skattegravningen kom ogsaa Hans Iversen for Øre; han havde troet, at det hele kun var Spøg eller i det mindste snart var bleven glemt, nu saa han imidlertid, at det ikke var saa. Da han traf Peder, sagde han: „Det er nogle Narrestreger, du der har for, Peder, med det Skattegraveri; sært, at du ikke er klogere, enhver i den hele By gjør jo Grin med dig, og det er Pinedød heller ikke andet til, det maatte du selv kunne forstaa, tykkes jeg. Tror du, der ligger en Skat ude i Krathøj, nej, gu gjør der ej, ikke mere Skat end her paa min Haand. Nej Tak, slaa du hellere det Værkeri af dine Tanker, for det er kuns gamle Fortællinger, som just ikke saa lige er saadan at forstaa. Det gaar Pinedød ikke saa let med at blive rig, min Fa'er, gjorde det det, saa var der mange, der blev det; nej, vil du have Penge og Rigdom, saa maa du arbejde, slide og hænge i, forstaar du, min Fa'er, og saa kan det endda være lidt nok, du kan faa; det er knappe Tider, vi lever i."

Hans Iversen talte sjælden saa længe ad Gangen, i Regelen lukkede han kun sin Mund op for kortere Bemærkninger. Dog, naar der var Ting, som sysselsatte hans Tanker en Del, kunde han give et længere Indlæg eller Bemærkning, alt som det fordredes.

Fra den Dag af syntes Peder ligesom at arbejde mere ihærdig end nogen Sinde før, derfor forhøjede Hans Iversen ogsaa hans Løn, og ovre i Smedjen og i Snedkerværkstedet tog han sig for at lave nyttigere Ting end hidtil, hvorved han af og til tjente en lille Skilling.

Men Skattegraverhistorien var kommen ud blandt Folk, og fra den Tid blev Peder Jepsen gjærne i Folkemunde kaldt Skattegraveren; man sagde, at Jens Kristian først havde givet ham Navnet.

Der gik en Tid, vel et Par Aar eller saa.

Saa en Aften i Mørkningen kom Peder Jepsen springende ind i Hans Iversens Køkken. Han havde et, som han selv syntes, sjælden smukt Syskrin, hans eget Værk, i Haanden, der var ingen anden der inde end Maren, som sad foran Skorstenen og blæste paa Ilden.

„Nu er Jens Kristian her omme til Mortens kommen hjem," fortalte han i samme livlige og meddelsomme Tone, hvori man sædvanligvis fortæller en Nyhed.

„Af Tjenesten?" udbrød hun i udulgt Glæde og med tindrende Blik og blussende Kinder, hvis Rødme endnu mere forhøjedes af Flammeskjæret fra Ilden, der glimtede og blinkede ud paa hende.

„Ja."

„Er hans Mundering kjøn?"

„Ja, den er kjøn nok," svarede han i en Tone, der med et var bleven kold og ligegyldig. Havde han maaske ved sin Meddelsomhed sagt noget, som han, efter at Ordene var ham undslupne, havde fortrudt?

„Klæder den ham godt?" vedblev hun stadig med samme straalende Mine.

„Aa, som de fleste."

Hun gav sig ivrig til at blæse paa Ilden, lidt efter rejste hun sig og gik ind i Stuen til Moderen. Han blev staaende halv forlegen med sit Syskrin mellem Hænderne og hørte hende spørge:

„Kan jeg ikke løbe om til Mortens med den Gær, vi forgangen laante at brygge ved?"

„Ja, men bi saa ikke for længe," hørte han Moderen give til Svar.

„Aa, det er jo da Lørdag Aften!" Dermed ilte hun ud i Køkkenet igjen og lavede sig færdig til at gaa. Han havde sat sig paa Bænken og ventede, at hun skulde tale til ham, hun kunde jo bede ham følge med sig om til Naboens; men ikke et Ord. Hun gav sig i Steden for til at nynne, medens hun pyntede ved sit Haar og tog sin ny Kyse paa, og lod i det hele, som han slet ikke var. Han begyndte at tromme paa Bordet med Syskrinet, der var bestemt til hende, men han kunde ikke komme afsted med at byde hende det. I Grunden forekom det ham ogsaa, at et Tilbud kun vilde være til Ulejlighed i Aften.

Da hun gik, strøg hun ham lige forbi, men ikke en Gang et Blik tydede paa, at hun huskede ham. Han blev siddende og undrede sig over hende, hun havde dog i den sidste Tid været saa venlig og halv fortrolig over for ham.

„Det var lige godt skidt," brummede han ærgerlig for sig selv, da han gik ud for at se til Hestene, „at jeg skulde sige det, for deraf kommer det, og nu render hun der efter ham, saa længe han er hjemme, og siden saa snakker hun ikke om andet den første Maaned efter."

Det blev kydsomt*) for Peder hjemme den Aften; Maren kom ikke hjem saa snart; saa omsider besluttede han sig til at gaa om til Naboens.

Der omme fandt han foruden Jens Kristian, nylig hjemkommen af Tjenesten, dennes Søskende samt Maren, tillige var nogle flere Ungfolk til Stede. Flere af dem stod i en Klynge midt paa Gulvet og saa lidt forventningsfuld paa den indtrædende.

„Aa, ikke andet end ham," ytrede Maren i en

*) kjedeligt.

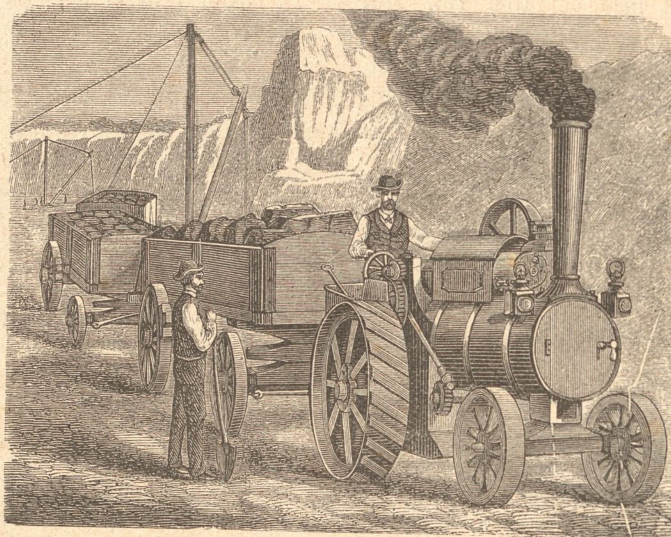
sagte Tone; hun stod ved Siden af Jens Kristian, der var iført sin blanke skinnende Uniform, rød Kjole og hvide Buxer.

„Aa, det er ham, Skattegraveren," hviskede flere og stak Hovederne sammen.

(Fortsættes.)

Et engelsk Vejlokomotiv.

I vor travle Tid, hvor alting helst skal ske i en Fart, fremkommer der den ene Opfindelse efter den anden, som skal tjene til at udføre den størst mulige Mængde Arbejde i den kortest mulige Tid. Og det kan da heller ikke nægtes, at de fleste saadanne Maskiner har gjort betydelig Nytte, i det de i en umaadelig Grad har hjulpet til at fremme industrielle Arbejder, uden derfor at være Skyld i at forringe Arbejdets Værdi. Den her gjengivne Tegning fremstiller et Gade- og Landevejslokomotiv med tilhørende Vogntræn, bygget af Firmaet Aveling & Porter i Rochester i England, og hvis Værdi som Erstatningsmiddel for Hestekraft og til Anvendelse ved Jærnbaner er bleven almindelig anerkjendt. Det bedste Bevis herpaa, er, at der fra det nævnte Firma er udgaaet over ettusend af denne Slags Maskiner, og Afsætningen er stadig i rask Tiltagen. Der opnaaes i mange Tilfælde stor Besparelse ved at transportere svært Materiale med disse Maskiner, hvis Brugbarhed væsentlig forøges ved de forskjellige Anvendelser, som kan gjøres af dem, f. Ex. til Tærskning af Korn, Transport af Landmandsprodukter, Pløjning ved direkte Trækning o. s. v.

Et engelsk Vejlokomotiv

Lokomotiverne udmærker sig desuden ved en meget simpel Konstruktion, og de kan med Lethed sættes i Bevægelse og styres af en enkelt Mand. Ved Opførelsen af forskjellige Udstillingsbygninger er disse Maskiner blevne anvendte med stor Nytte ved Aflæsning og Transport af de ankomne lange Varebaljer.

Om Roserne.

Der gives ingen Blomster i Verden saa berømte som Roserne, og de har været det fra Oldtidens Dage. Deres behagelige Duft og fine rene Farver har givet dem Fortrin for alle andre. De er blevne Billeder paa blomstrende Ungdom og Skjønhed, og mellem elskende paa Kjærlighed. Rosen er „Blomsternes Dronning" og Digternes udkaarne Yndling. Vil man tage en Digtsamling for sig, f. Ex. af Chr. Winther eller en anden lyrisk-erotisk Digter, vil man forbavses over, hvor ofte Rosen eller Rosenlignelser forekommer. Denne Forherligelse af Rosen stammer fra Persien, det egentlige „Rosenland". Her findes de fleste, her dufter de stærkest, her er de mest besungne. Den persiske Digter Hafis, som levede i det 14de Aarhundrede, skal i sine Digte have nævnet Rosen lige saa ofte, som der findes Sideantal i Bogen. Grækerne og Romerne prisede den lige saa højt. De helligede den til Kjærlighedens Guddomme, Eros og Aphrodite, og alle andre Folk har taget denne Forkjærlighed i Arv. Romerne anvendte utrolige Masser af Rosenblade til duftende Tæpper, ja de sov endog paa Roser. Endnu i det 14de Aarhundrede brugte man at brede Rosenblade paa Bordet ved festlige Lejligheder i Steden for en Dug. Indtil 1589 brugte de yngre Pairer ved det franske Parlaments Aabning at overrække de ældre Rosenbuketter. Ogsaa i Lægekunsten har Rosen spillet en ikke ubetydelig Rolle. De ældre Lægebøger omtaler

den ofte, og den fandt Anvendelse mod højst forskjellige Sygdomme. Rosenolje og Rosenvand nævnes næsten paa hver Side i Henrik Smids Lægebog. En vigtig Anvendelse af Rosens Kronblade er nemlig til Destillation af Rosenolje. Denne var i Oldtiden meget berømt og umaadelig kostbar, især den ægte orientalske, der faas af Moskusrosen (Rosa moschata). Man fortæller, at en mongolsk Prinsesse ved Navn Nurmahiil, havde et stort Bassin med Rosenvand, i hvilket hun sejlede omkring i nydelige smaa Baade. Ved en saadan Sejltur opdagede hun en fin olieagtig Substans paa Overfladen, og denne afskummede hun; derved var Rosenoljen opfunden. Henrik Smid omtaler ogsaa Rosenos og Rosensirup. Rosenvand anbefaler han i mange Tilfælde for Hovedpine. Saaledes skriver han Side 3 (Udgaven af 1577): „Tag det huide af tu Eg oc lidet Rosenuand, rør disse tilsammen, vaadgjør her i en Linet klud eller oc ren Hør, oc brug det, som sagt er.“ For Søvnløshed, naar den syge er vild og rasende, skriver han Side 10: . . . „da skal der strøes omkring hans Seng Rosen eller Lilier, saa faar hand Søffn næst Guds hielp.“

Tilberedelse af Rosenolje i Balkan.

Mest berømt er de dyrkede, dobbelte Haveroser, af hvilke især den hundredbladede (Rosa centifolia), Provencerosen (Rosa provincialis) og den hvide Rose (Rosa alba) er de mest bekjendte. Centifolien hører rimeligvis hjemme i Persien. De dobbelte Roser haves nu i en Uendelighed af Afarter, der skal naa op til hen imod et Par Tusende. I Danmark forekommer 14 vildtvoxende Arter, af hvilke den bekjendteste er „Hunderosen“ (Rosa canina), der forekommer ved Grøfter og i levende Hegn og bærer smukke blegrøde Blomster. Paa lignende Steder, men næppe saa hyppig, forekommer Hybenrosen (Rosa villosa), der ogsaa kaldes „Hybentorn“. Tornene paa Hunderosen vender nedad, krummede som en Segl. Sagnet kjender Oprindelsen hertil: „Da Gud i sin Vrede havde nedstyrtet Djævelen til Jorden, skabte den onde Aand en Tornebusk, der skulde tjene den som Himmelstige; men Herren forhindrede dette, derved at han lod alle Tornene krumme sig seglformig nedad, saa Djævelen ikke kunde klavre op ad den.“ Det er vel nærmest denne Art, Digterne tænker paa, naar de synger om „de vilde Roser,“ som naar Ad. Recke synger:

„Der henne, hvor Roserne vilde,
hældeð' ud over rislende Kilde,"

og saa mange lignende Steder hos vore Digtere. En sjælden forekommende Art er „Vinrosen" (Rosa rubiginosa), om hvilken der findes forskjellige Sagn og Legender. Det er oven for nævnet, at Grækerne og Romerne helligede Rosen til Kjærlighedens Guddomme; men de kristne har ogsaa helliget den til Jomfru Marie, hvorfor sandsynligvis endnu blandt andet sidstnævnte Art mange Steder kaldes „Marierosen". Den har den Egenskab fremfor alle andre Roser, at ikke blot dens Blomster dufter sødt, men ogsaa Bladene har en fin æblelignende Duft. Legenden fortæller Grunden hertil saaledes: „Da den grusomme Kong Herodos efterstræbte det lille Jesusbarn for at dræbe det, maatte Josef og Marie jo efter Herrens Befaling flygte til Ægypten. Rejsen var lang og besværlig og gik tit igjennem øde Ørkener. En Gang vandrede de over en saadan nøgen Sandslette, hvor alt Planteliv var udslukt, og hvor Solen brændte med sine hede, lodrette Straaler. Udmattede sank de ned og bad til Herren om Styrke til at vandre videre! Deres Bøn blev hørt, og snart var de ved en smilende Oase, hvor der voxede Palmer og duftende Roser. Marie saa sig om efter et Sted at hvile paa og redte til sidst Barnet et Leje under en skyggende Rosenbusk, der havde tæt Løv, men ikke en Blomst, medens alle de andre Rosenbuske prangede med store duftende Kroner.

Snart sov Barnet en tryg Søvn, og Marie saa paa Busken og opdagede, at den havde ingen Blomster. Da tog hun et af Barnets snehvide Svøb og hang op paa Busken, og hun velsignede den og priste den lykkelig, fordi Verdens Frelser havde hvilet under dens skyggende Løv. Paa Tilbagerejsen, efter Herodes's Død, kom de forbi det samme Sted, og da var alle de andre Roser afblomstrede, men den velsignede Busk stod nu der saa duftende og skjøn og bøjede sig under Vægten af de tusende Blomster. Men ikke alene var det disse, der duftede, ogsaa Bladene udsendte den fineste Vellugt, og deri bestod den særlige Velsignelse. Josef opnævnte Rosen efter Marie, fordi hun havde udvalgt den." Ogsaa paa andre Maader lyder Sagnet, og i det hele taget haves der mangfoldige Legender, saa vel om denne Art, som om Roserne i Almindelighed. Ved Jyllands Vestkyst, i de nøgne Sandklitter, findes en lille, lav og ret ejendommelig Rose med meget tætstillede Torne og hvidgule Blomster, der dufter behageligt, og som man kalder „Pimpinellerosen" eller Klitrosen (Rosa pimpinellæfolia). Heller ikke den har Digterne glemt, trods dens uanseelige Ydre og særegne Voxested; thi det hedder jo hos Chr. Richardt:

„En Skaal for de Roser bag Klitternes Rod,
som lunt mellem Lyngen sig dølger."

Men disse Roser, som man lovpriser saa højt og besynger saa tit, har en meget beklagelig Fejl:

„Skade, Skade, at Rosernes Tid er saa kort!"

De visner saa fage og er derved blevne et Billede paa, at alt, selv det skjønneste, maa forgaa og dø. Ambrosius Stub, den begavede, først i Nutiden paaagtede Digter, har i sit herlige Digt „Rosenknoppen" sunget saa skjønt som ingen anden om „den dejlige Rosenknop, Naturens Mesterstykke"; men han beklager følgelig ogsaa dens Kortvarighed.

Du dejlige Rosenknop!
din friske Farve svinder,
dit matte rødt mig minder,
at Herlighed forgaar,
og Skjønhed Ende faar!

Baggesen sukker vemodig: „Røde Roser! eders Purpur blegner; hvide Roser! eders Sne blev graa!" Derfor er ogsaa Livets kortvarige Lykke og Glæde undertiden bleven sammenlignet med vor Blomst. Dette har ogsaa givet sig Udtryk i den forfængelige Levevisdom:

„Pluk Glædens Roser,
før de forgaar!"

Den skjønne Roses Stamme er besat med Torne. Ogsaa dette har fundet sin symbolske Betydning, og Ordsproget: „Ingen Rose uden Torne," har jo en dobbelt Betydning. Chr. Richardt siger derfor ogsaa:

„Lykkens Roser røde
kun mellem Torne gløde!"

Rosen har ogsaa haft Betydning i sproglig Henseende; thi utallige Ord er dannede af den, derved at man har sammenlignet højst forskjellige Ting med den. Særlig er Digterne rige paa mange, dog nu indtil Trivialitet gjentagne Ord, som: Rosenlæber, Rosenkinder, Rosenlænker o. s. v. En ung skjøn Pige sammenlignes tit med en blomstrende Rose. Naar en har Udsigt til en lys Fremtid, siger man, at han ser Livet i „Rosenskjær". H. C. Andersen taler om „Verdens dejligste Rose" som Kristus, hvad vi ogsaa godt kjender fra Brorsons dejlige Salme: „Den yndigste Rose er funden." Ogsaa Kjærligheden er bleven sammenlignet med Rosen. Det hedder i den gamle sjællandske Vise:

„Hvor kan man plukke Roser,
hvor ingen Roser gror!
Hvor kan man finde Kjærlighed,
hvor Kjærlighed ej bor!"

Mange Navne stammer ogsaa fra Rosen. Man træffer ofte paa Landet Huse eller Gaarde der fører

Navn af „Rosenlund", „Rosen" o. s. v., Rosenborg Slot, Rosenholm og Rosenvold har samme Oprindelse. Ligeledes en Mængde Navne som Rosenkrantz, Rosenkilde o. s. fr. I Rosenborg og Frederiksborg Slotte findes paa hvert et Værelse, der fører Navn af „Rosen." Oprindelsen til dette Navn kan muligvis udledes af en ældgammel Skik, der dog med et Par Ord skal omtales. I Middelalderen var Rosen nemlig Symbolet paa Tavshed. Derfor brugte man ved Gilder og Fester at ophænge en Rose over Bordet. Den skulde da minde Gjæsterne om, at naar Vinen og Viddet sprudlede, da skulde ubesindige Ord være som talte i en Grav og maatte ikke bringes videre. Talemaaden, at sige noget „sub rosa", skriver sig ogsaa herfra.

I samme Tidsalder, var det nærmest i Klosterhaverne og hos de adelige, man skulde søge Roserne, Vore gamle Folkeviser taler rigtignok om Roserne, som om de ikke var saa sjældne. Der tales nemlig om „Rosenlunde" og „Rosengaarde", hvilket vel maa forstaas om Haver, der var temmelig almindelige — ellers vilde de vel næppe være blevne besungne —, men da Udtrykket „en Rose" allerede den Gang i Folkesproget betegnede en Blomst i Almindelighed, tør man ikke heraf slutte, at den allerede den Gang var almindelig dyrket. Nu til Dags findes der vel næppe ret mange Haver i Landet, uden at man ved Skjærsommertid vil træffe en blomstrende Rosenbusk. Og vi planter den som det tavse Minde paa vore kjære hedengangnes Grave, som Tegn paa, at ligesom Rosen hvert Aar blomstrer og dufter paa ny, saaledes skal ogsaa Mindet leve! Hvor rørende skjønt er ikke Sagnet om Roserne ved Rollos og Lavras Grave, der voxede sammen og slyngede sig om hinanden oppe over Kirkens Tag, da de elskende var begravne hver paa sin Side! Undertiden støder man ogsaa i Digte paa Udtrykket: „Sarons Rose", der er hentet fra Salomons Højsang 2. 1. Saaledes hedder det hos Chr. Juul i hans Digte S. 133:

„Dit Øje var mildt som Duens,
som Sarons Rose rød
var dine svulmende Læber,
naar du til Kys dem bød!"

Om dermed menes den almindelige Rose, er imidlertid uvist og næppe sandsynligt. Almuen betegner endnu ofte med Navnet Rose alle Blomster, hvorfor ogsaa Markblomster og „Markroser" betyder et og det samme. Digterne gjør tit ligedan. Gartnere og Havemænd har forhen troet, at Maaneskifterne havde en ikke ringe Betydning og Indflydelse ved Rosernes Omflytning og Beskæring. Iver Dam Just siger i sin „Grundig og fuldstændig Anvisning til Havevæsenet", Viborg 1774, Side 258: „Den bedste Tid at omsætte dem paa, er strax efter Mikkelsdag, naar Maanen er hart ad fuld", og „de maa ingen Tid sættes i aftagende Maane!" Samme Hr. Just anfører S. 259 en ret kuriøs Maade „at faa Rosenstokke til at blomstre paa usædvanlig Tid."

„I Maji Maaned lige paa den Dag, naar Maanen bliver fuld, omsættes en Rosenstok, der bliver flittig derefter vandet, saa bærer den Roser i December, om ellers Vejrliget bliver derefter!" Peder Lundberg anpriser i sin „rette Havedyrkning", Kjøbenhavn 1762, S. 264, særlig „Hybenrosen", hvis Frugtbund („Hybenet") endnu bruges nedsyltet, — deres fornemste Virkning er „at drive Sten og Grus af Nyren og Blæren, samt Slim og Uhumskhed af Maven og Tarmene", siger han.

Vi har nu saaledes paapeget noget af det, der nærmest har gjort Rosen berømt og bekjendt og set, at den i Kulturhistorien har spillet en større Rolle end nogen anden Plante. Alle Folk er med til at lovprise „Blomsternes Blomst", „Naturens Mesterstykke":

„den dejlige Rosenknop
der dufter Luften op!"

Paaskeтidens Beregning.

I „Husvennens" Nr. 4 er der en Anvisning hvorefter Paaskens Komme kan udregnes, uden Hjælp af Gyldental og Søndagsbogstaver. Det synes imidlertid, at den saa kaldte nemmere Maade at regne paa ikke i alle Tilfælde slaar til; allerede Aarstallet 1881 viser sig umedgjørligt, og det kunde derfor interessere mig og flere at vide, hvorledes Hr. K. J. kommer over denne Vanskelighed. Ovenstaaende lille Bemærkning ønskede jeg gjærne indrykket i „Husvennen".

C. V. —en.

I det Udgiveren efterkommer Ønsket, bemærkes, at Paasketidens Beregning efter „Husvennens" 7de Aargang Nr. 4, er meget rigtig (indtil Aar 1899) og kan i intet Tilfælde volde Vanskelighed, naar man regner rigtig.

Da Hr. V. —en særlig nævner 1881 som et Aar, han ikke kan komme til rette med, hidsættes Beregningen for dette:

$\frac{1881}{19}$ giver Rest $0 = a$

$\frac{1881}{7}$ — — $5 = b$

$\frac{1881}{4}$ — — $1 = c$

$\frac{19a + 23}{30}$ giver Rest $23 = d$

$\frac{4b + 2c + 6d + 4}{7} = \frac{164}{7}$ giver Rest $3 = e$

$d + e = 23 + 3 = 26$

$26 - 9 = $ **17**. Paaske 1881 er den 17de April.

Enhver, som det kan more at gjøre Beregningen for andre Aar, vil i øvrigt, som i hint Nummer bemærket, i „Folkets

Almanak for 1880" finde en fuldstændig Festkalender for Resten af Aarhundredet, hvorefter kan ses, om man har gjort Beregningen rigtig (indtil Aar 1899). For 1900 og følgende giver Beregningen 1 Dag for lidt, og man maa lægge 1 Dag til.

Tankekorn.

Af Tegnérs Lejlighedstaler.

Hvorfor skal vi ikke elske de unge? Der gives meget skjønt under den blaa Himmel, men jeg ved intet skjønnere, renere og trøstfuldere end et velopdragent Barn eller en ufordærvet Yngling. Der er ingen Sky paa deres Pande, men et Gjenskin, som er tilbage af Guds Billede, en Aftenrøde fra Paradiset.

Frygten og Hadet maa indplantes i Barnet, Kjærligheden voxer vild i dets Hjærte.

Barnets Sanser er, ligesom de vildes, skarpere og sikrere end vore.

Læreren maa for Barnet være den ufejlbare, den uudgrundelige, for Ynglingen den overlegne, den i sin Sag udmærkede.

Det lyseste, det bedste Hoved oven paa et fordærvet Hjærte er som et Tempel, bygget paa en Røverkule.

Jo mere Ynglingen beholder af Barnets Sæder, desto bedre er han; jo mere han for tidlig tilegner sig af Mandens, desto værre.

Overilelse er Angerens Moder, men Fremgangen sidder paa Visdommens Skjød.

Familien er Opdragelsens Hjærte, men Skolen dens Hoved.

Smaating.

En gyldig Undskyldning. Fruen: Hør Trine, nu har du været en Time om at hente 1 Pd. Sukker; synes du ogsaa det er rigtigt?" — „Ja men, Frue, jeg maatte ogsaa efter Salt; det manglede vi ogsaa." — „Men hvor er Sukkeret da?" — „Ja, det var rigtig kjedeligt, det glemte jeg."

I travle Tider. „Naa, Skomager er mine Støvler saa færdige?" — „Nej, men bestemt i Morgen!" — „Men Herre Gud, De sagde jo i Gaar, at De arbejdede paa den sidste." — „Ja, det gjorde jeg ogsaa. Men jeg skal sige Dem, naar jeg saadan har Hastværk, saa tager jeg altid den sidste Støvle først."

Bogstavelig Opfattelse. En Mand kom til en anden og bad ham om en Samtale under fire Øjne. Men da de begge var enøjede, sagde den sidste: Vil De være saa god at vente, til jeg faar hentet min Kone.

Kritisk. Efter at en gammel Dame havde beundret det smukke Kobberstik efter Landseers Maleri „Saved", paa hvilket man ser en Hund, som har reddet et Barn fra at drukne, udbrød hun: „Det er ikke saa underligt, at det stakkels Barn er daanet, efter at have trukket den store Hund op af Vandet."

En let Død. I et Selskab taltes der om at fryse ihjel. Der blev gjort den Bemærkning af en af de tilstedeværende, at det maatte være en let Død, „thi," sagde han, „de sætter sig hen, falder i Søvn uden at de ved af det, og naar de vaagner op — saa er de døde."

Pareret. „Goddag, Æselmoder!" sagde en ung Herre til en gammel Kone, som drev nogle Æsler foran sig. „Tak, min Søn!" svarede hun.

Det menneskelige Legemes Evne til at udvide sig og trække sig sammen er beundringsværdig. Naar otte Mand sidder i en Vogn, kan de uden Vanskelighed give Plads for en ung smuk Pige; men fem unge Mænd kan med Lethed udfylde alle Pladserne, naar en gammel Kone kommer og vil kjøre med.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en Flod i Tyskland og en By i Bøhmen: Et Storfyrstendømme i Tyskland, — en Flod i Rusland, — en Flod i Sønderjylland, — en Bjærgkjæde i Sydtyskland.

A. Jensen.

Firkantet Rod. Af 4 E, 4 N, 2 A, 2 D, 2 K og 2 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaade:

Ved det første paa en Kvinde,
enlig, sorgfuld, Tanken falder;
andet fik man i sin spæde
ubevidste Barndomsalder.
Mægted du med Digtergave
tredje gribende at sjunge,
var det næppe søft til fjerde,
før det var paa alles Tunge.

L. B.

Stavelsegaade.

Første i dit Hjærte
sig rører mangen Gang,
ondt og godt det rumme
kan i sit Fang.
Andet kan vel volde
det første, men tit
kommer det med Sorg
og Anger paa Visit.
Hele er et Værk
af den skabende Aand,
løser Munterheden
af dens hæmmende Baand.

Opgave.

40	44	48
52	56	60
64	68	72

Omsæt hosstaaende Tal saaledes, at Summen af tre af dem, hvad enten de tælles sammen til Siden, nedad eller paa tværs stadig bliver den samme.

Opløsninger fra Nr. 8.

paa den geografiske Gaade:

Nexø
Isar
Borneo
Ems

paa den firkantede Rod:

RAVNE
ASIEN
VILDT
NEDER
ENTRE

Opløsning paa Bogstavgaaden:

O — Ko — So — Ro — Os — To — Ar — Se — Kro — Kor — Rok — Kat — Kar — Sok — Sko — Tro — Ort — Tre — Ros — Stok — Kort — Kost — Krat — Rase — Rose — Sort — Stork — Kasse — Karte — Tosse — Sokrates.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 10. Søndagen den 6. December. **1879.**

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Fortsat).

Godaften, Peder, naa saa du vil om og se til os," sagde Jens Kristian.

„Ja, jeg tyktes da, jeg skulde om og se til dig og høre, hvordan du havde det."

„Det kan jeg lide dig for, du mindes da en gammel Kammerat," svarede Jens Kristian i en oprømt Tone, i det han snoede og drejede ved et tyndt Overskjæg, som han havde lagt sig til i Tjenesten tilligemed en hel Del Noder og Fagter, som han havde fundet at klæde Officererne saa godt. „Jeg troede ellers, du kom, fordi du ikke kunde undvære Maren længere."

„Jo, det kan jeg vel endda nok, men nu kommer jeg nok til at følge hende hjem, for af sig selv kommer hun nok ikke."

„Saa har du vel din Firhestepisk med," lo Maren.

„Aa, to, mindre kan vel ogsaa gjøre det," mente Peder sindig, „men vil du snart med hjem?"

„Sikke noget Snak," svarede Jens Kristian rask, „hjem nu, nej maa vi være fri. Du har nok ikke været Soldat, Peder, saa du forstaar ikke rigtig at more dig, er lige kommen ind ad Døren, og vil saa hjem igjen, nej holdt lidt, vi vil ikke saadan af med vore Piger. Lad os nu komme op i Storstuen at danse, det er villere."

„Jeg er ræd, det bliver skammelig mørkt," sagde Maren ligesom lidt ængstelig.

„Det skal du ikke bryde dig om," lød Jens Kristians muntre Røst, „jeg skal saamænd nok følge dig hjem, men lad os nu komme op at danse."

Dermed slog hun sig til Freds; hun havde maaske faaet det Svar, hun ønskede.

Han greb hendes Haand og trak hende i Spidsen for de andre op i Storstuen.

Peder fulgte ogsaa med, men satte sig stille hen i en Krog og saa paa. Han havde ingen Lyst til Morskab den Aften. Alle de andre holdt sig glade og lystige og ikke mindst Maren, der som oftest dansede med Jens Kristian, hvis straalende Uniform og blanke Sabel kun forøgede hans smukke og kjække Udseende. Peder kunde ikke nægte, at det var smukt, og han forstod, at det var der fler, der syntes.

Efter en Stunds Forløb blev der et lille Ophold i Dansen. Karlene satte sig hen paa Bænken, enkelte med en af Pigerne paa sine Knæ, Maren sad hos Jens Kristian, en Plads, han blev misundt af mange.

Jens Kristian stemte op paa en af sine Soldaterviser, andre, som kunde den, sang med.

„Det var en kjøn en," sagde Maren, da den var til Ende, „kan du ikke fler?"

Der kom nok en. Derpaa blev der sunget et Par af de der paa Egnen almindeligste Viser, som de alle kunde synge med. Da Sangen var til Ende, saa Jens Kristian sig omkring, som om han savnede noget; han fik Øje paa Peder Jepsen, der sad henne i sin Krog, lidt blegere end ellers.

„Hvem Pokker er det, der sidder og kukker henne i Krogen," udbrød han, „det er vel aldrig Peder!"

„Det er det nok," mente Maren.

„Da skulde du komme her hen og holde os ved Selskab," opfordrede Jens Kristian, i det han pyntede ved Overskjægget og med sit sædvanlige Kast med Hovedet jog en næsvis Krølle bort fra Panden. „Hvad mon du ellers der sidder og spekulerer paa?"

„Han grunder vel paa alle hans Skatte," mente en.

„Ja, det er sandt, du, fortæl lidt om, hvordan det er gaaet med dem i den Tid, jeg har været borte," sagde Jens Kristian, „du er vel snart en hovedrig Mand?"

„Begynder du nu igjen!" svarede Peder i en bitter Tone.

„Men hvad gjør du nu ved alle dine Penge?" vedblev Jens Kristian. „Det var jo i Læssevis, der var, noget Pokkers fornemt maa du da blive, naar du faar dem skrabt hjem."

„Baron, for Exempel," indskød en.

„Eller Baronæs'," foreslog en anden.

„Det er jo et Kvindfolk, Per Søren," lød det fra en tredje.

„Nej, du bliver nok „Overinspektør" eller „Krigskommissionær" eller saadant noget," drillede Jens Kristian, der nok for Resten vilde vise, at han kunde finde paa noget anderledes nyt end sine Bysbørn, der ingen Steder havde været, siden saa i Tjenesten. „Hvem ved, om du ikke kan blive Overkommandant."

„Nej, bliver du virkelig saa meget, Peder," lo Maren, „saa bliver du nok høj i Svinget."

„Ja, men det er nok over Hans Iversens graa Stude, han bliver Kommandant," mente en.

„Ja, nu skal I lige godt ikke grine ad ham," sagde Jens Kristian med en vis paataget Alvor, „noget kan han nok blive, der var nu vor Præsts Søn, han blev ogsaa „Inspektør", men først var han nok „Spirant" eller hvad Folk sagde, det var nok ikke saa meget, ovre i Kjøbenhavn har jeg hørt, der skal være en hel Skole fuld af saadanne „Spiranter", men saa blev han „Inspektør", og det var nok saadan noget grumt noget. Han fik en stor Gaard, blev halv Herremand og blev til sidst gift med en fin Jomfru fra Horsens."

„Nu skal du sku lige godt se at faa Gaarden først, Peder," sagde en, „saa kan du Død og Pine snart faa Konen; hun er aldrig nær saa dyr."

„Nej, det er sikkert," bekræftede en anden, „i Gaar solgte Sølle-Søren sin Kone til Jep Bank' for en Flaske Brændevin; Søren bandte bag efter paa, da han havde det drukket, at det halve var det skjære Vand. „Men, det er det samme, Jep," sagde han, „du faar lige godt beholde Marie!" Hende kan du vist faa grov billig, Peder, for Jep Bank' har nok ingen Ting imod at afhænde hende igjen."

„Det skulde du lige godt forsøge," ytrede Jens Kristian, „hvem ved, du kan maaske gjøre din Lykke med Marie. Du er nok ligesom lidt mulen i Aften, men bi til du faar hende, hun skal Søren tage mig, nok velsigne dig!"

De andre lo, thi de sidste Ord var et af den omtalte Maries staaende Udtryk.

Men Peder svarede ikke, han blev siddende tavs i sin Krog og ønskede blot, at han havde været hjemme eller langt borte, lige meget hvor, naar han endda havde været her fra. Jens Kristian spottede, Maren lo, og de andre hjalp til efter bedste Evne. Han havde intet at svare igjen og følte sig fuldstændig værgeløs over for saa mange. Da Dansen atter kom i Gang, skyndte han sig listende bort; han havde ikke turdet forlade sin Krog før.

Mens han gik hen ad Gaden, mumlede han halv højt for sig selv: „Bandsat, saa kaalhøgen*) han er, . . . Svært ellers, saa forliebt hun er i den Mundering, det er kanskesens den, der gjør det hele, men bi lidt, saadan en kan jeg ogsaa faa."

Og han fik den.

Da han kom paa Sessjonen, trak han et Frilod, men lod sig leje, Soldat vilde han være.

Saa snart han kunde faa Orlov, kom han hjem i sin fulde Stads, tillige med flere andre der fra Egnen. Byens Piger gjorde Dans for Soldaterne, Dansen stod i en Udflyttergaard.

Inde i Sovekammeret, der laa lidt afsides fra Dansestuen, sad gamle Mads Tomsen. Han havde nys drukket en Pægl sammen med Kristen Pranger og gjort sikker Regning paa et Par mer, men Kristen blev imidlertid saa sær skidt til Pas, og han var derfor krøben hen i en af Alkovesengene, hvor han dog ikke nød den mest rolige Søvn. Sovekammeret var Beværtningslokale. For hver Gang Døren gik op, og friskt Mandskab traadte ind, saa Mads hel naadelig op til dem, men ingen forbarmede sig over ham; naar saa Opvartningspigen kom med den sortegrønne Brændevinsflaske eller Kruset med Godtøl, kastede han et saa granskende Blik paa Gjenstandene, som om han vilde undersøge, om der i Grunden dog ikke var et for meget, som han kunde faa og læske sin Tunge paa; men Pigen gik lige saa kold og følelsesløs forbi, som nogen anden. Mads begyndte at føle sig ensom; alle de, som kom ind, satte sig henne ved det andet Bord, han sad ene med en døsig Tællepraas foran sig, ved hvis Lys han næppe kunde se at tegne et Snapseglas i det paa Bordet spildte Øl. Opvartningspigen gik ud med Brændevins-

*) kjæphøj.

flasken, hvori der var godt en Snaps tilbage. I en meget venlig Tone og med pæne udsøgte Ord bad Mads hende slukke sin urimelige Tørst, i det han skød et tomt Snapseglas hen imod hende, hun rystede blot halvt fornemt paa Hovedet og gik sin Vej. Mads's Ansigt fik et dobbelt ærgerligt Udtryk.

„Tossemær!" brummede han, i det hun trak Døren i. Han kastede derpaa et længselsfuldt Blik om til Sengen, hvor Kristen Pranger laa og snorkede, om ikke saaledes, at Jorden, saa dog at Sengen rystede under ham, af og til fægtede han med Armene, slog i Dynerne, bandte og skjældte og gav imellem et Kvæk, som om han var i Færd med at kvæles. Skuffet tog Mads Øjnene til sig igjen. „Din gamle So", mumlede han; fra den Kant var der ingen Hjælp at vente. Han lod sin ene Haand glide ned i Buxelommen, og op halede han en af Fedt og Snavs glinsende Lærredspung; efter kort Betænkning aabnede han for den og lod hele dens Indhold, nogle faa røde Kobberskillinger, rulle ud i Haanden, med et dybt smertelig Suk hældte han dem i Pungen igjen og stak denne i Lommen. Han kastede et undersøgende Blik til alle Sider, men uden at opdage det mindste, der kunde give en Smule Tilfredsstillelse. Han lettede sig i Sædet og gjorde Mine til at rejse sig, da gik Døren op, og Peder Jepsen traadte ind i Soldateruniform. Han blev staaende lidt ved Døren og saa sig omkring med et halvt forstyrret Blik, derved faldt hans Øje paa Mads Tomsen.

„I se, se, Peder," udbrød denne, „naa, du er kommen hjem da. Godaften, Peder, hvordan har du det ellers."

Om det var af en vis Taknemmelighedsfølelse eller ej, nok er det, Peder tog Plads ved det lille Bord lige over for Mads Tomsen; han var usædvanlig rød i Hovedet, svedig og forpustet, han saa omtrent ud, som han nys havde været vred.

„Ja, man sveder," vedblev Mads, „en bliver varm af Dansen og tør i Halsen ogsaa; ved du hvad, Peder, der er intet bedre, naar en saadan er bleven svedig og forpustet og har faaet Halsen fuld af Støv, end et Par gode Dramme, aa, saa bliver en, ligesom en var født paa ny, og saa styrker det saa fortræffelig her, saadan paa de indvendige Dele, ser du, gjør det saa."

„Det kan gjærne være," sagde Peder Jepsen ligesom snappende efter Mads Tomsens udtalte Lærdom. „Det er lige godt det samme, Mads, hvor er Pigen, vi to maa klinke."

„Ja, Synd var det at sige nej," mælede Mads med et lyksaligt Smil over hele sit Ansigt, „et Par Smaahunde kan være gode nok, det er just ikke for det, jeg er hægen, jeg er hverken det eller trængende, men for gammel Kjendings Skyld siger jeg Tak, som byder; der er ellers Pigen."

Peder forlangte to halve Pægle ind, der snart stod paa Bordet for ham og Mads, opskænkede i et Par Spølkummer ved Siden af Brændevinsflasken.

„Det er lovlig lidt Brændevin for Pengene," sagde Mads, „enhver kan være god nok for sig, men en skal ogsaa være manerlig, gu skal en saa, siger du ikke det, Peder. Jo vist, det er af de Dele, som jeg kjender, for skal jeg sige os, jeg har været ad By før i Dag. En skal være manerlig, siger jeg, ellers gaar det sku en skidt i denne syndige Verden, og derfor drikker og klinker jeg ogsaa med en gammel Kjending, naar han byder mig noget, ja siger Tak til, men Pigen, den So, hun har sku ikke været manerlig med det Brændevin." Her tog han Flasken og hældte Broderparten i sin Kop, men naturligvis alt paa en meget manerlig Maade.

„Hvordan gaar det ellers med Tjenesten, Peder? Er de ikke nogen Satans Hunde ved jer, de Officerer? Det var de sku i min Krigstid, gu var de saa."

„Det kunde være bedre," mente Peter, „men ellers det hele Soldatervæsen er der ikke stort ved, det smider for lidt af sig."

„Ja, saagu," svarede Mads meget dybsindig, „Naa Skaal! A . . . Nej, men hvad giver det at tjene ved Bønderne, det kunde være rart nok, var der ikke den Uro mellem Maaltiderne, hæ, hæ. Nej, men hvad kan rigtig give noget, der kan bunde."

„At grave Skatte," svarede Peder og saa halv spændt paa den gamle.

„Ja, du siger sku noget, det var let og nemt at komme efter det paa; der forstaar sig, alle kommer jo ikke lige let til Middel og Rigdom, der er dem, der sover sig til det, se det var nu al det nemmeste; men at grave Skatte, ja, var jeg ung, som du er, Peder, saa vilde jeg ikke tage mig andet for."

„Hvor mon det er bedst at grave?"

„Der, hvor Lyset brænder, Peder, Skaal. Der er nu for Exempel Krathøj, det har du jo prøvet, men du har jo ikke rørt ved Skatten?"

„Nej!"

„Har gjort alt stiltiende?

„Ja!

„Saa kan det gaa endnu, for det er min Tro, at har en først rørt ved Skatten, saa duer det ikke mer, hver Tro kan være god for sig. Ja vist, der i Krathøj ligger mange Penge, faa dem op; det er en Skam, de skal ligge der, for Penge kan altid gjøre Nytte, du skulde have taget dem den Gang, du havde begyndt."

„Hans Iversen kunde ikke lide det."

„Pyt, Hans Iversen vilde selv have Pengene, kan tro; nej, hvad en finder saadan, det er ens

eget, gu er det saa. Meget vil mere have, men det siger jeg ellers, Hans Iversen har nok det foruden, han er sku ikke saa arm ved det, den Mand ... Hvad siger du?"

„Han mente, der var en anden Maade at faa Penge paa, ved at slide og arbejde, men det gaar saa forbandet langsomt."

„Ja, og træls, du, nej gu, paa den Maade bliver en nok aldrig rig, og saa sagde han vel ogsaa, at der ingen Skat var, jo Tak, det kjender vi. Skaal da! naa, du er færdig, ja, der bliver vel Udvej for en lille en til. Jo, det er en vis Snak, at der ingen Ting er der ude; men jeg siger Pinedød, der er noget, Lys brænder ikke for ingen Ting, og Lys har jeg set, i Taage og Tykning og Mulm og Mørke ved Aftens Tid, saa kan det ses, og som jeg siger, saadan noget er ikke for ingen Ting, forstaar du. Katten spille mig, er der en Skat der."

„Du bander paa det?"

(Fortsættes.)

Apostelen Peter i Kornelius's Hus.

Uagtet saa vel Profeterne af den gamle Pagt og Vorherre og Frelser selv oftere havde sagt, at Evangeliet om Frelsen ved Jesus Kristus skulde forkyndes for alle Folk, saa varede det dog en Tid, inden de kristne af jødisk Æt kunde tro og forstaa, at Frelserens sidste Affkedsord til Apostelen: „Gaar ud og gjører alle Folk til mine Disciple ved at døbe dem i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn", ogsaa gjaldt Hedningerne, saa at ogsaa de skulde kaldes til at have Del i Naaden ved ham. De mente, at de „uomskaarne" i det mindste først skulde lade sig omskære og blive Jøder, inden de ved Daaben turde optages i den kristne Menighed. At Vorherre imidlertid mente det anderledes, lærte han dem omsider paa følgende Maade.

Der var en Mand i Cæsarea — fortælles der i „Apostlenes Gjerninger" — ved Navn Kornelius, Høvedsmand for det Kompagni, som kaldes det italiske. Han var from og frygtede Gud med hele sit Hus, og han gav Folket mange Almisser og bad altid til Gud.

„Du sande Gud! hør du min Bøn,
saa vist jeg faar at vide,
om det var din enbaarne Søn,
som taalte Korsets Kvide!
Hvad skal jeg tro? mon det er sandt,
at Jesus Døden overvandt,
at i hans Navn din Aand udgaar,
hvis Tid er Evighedens Aar?
Det er saa tungt at tvivle."

Som den fromme Hedning nu gjorde sin Bøn — men det var ved den niende Time paa Dagen —, saa han en Engel træde ind, der kaldte ham ved Navn og sagde: „Dine Bønner og dine Almisser er stegne op at ihukommes for Gud; saa send nu Bud til Joppe efter Simon med Tilnavn Peter, der bor ved Havet hos Garveren Simon." Kornelius kaldte altsaa paa to af sine Huskarle og en gudsfrygtig Stridsmand, han havde til sin Tjeneste, fortalte dem det hele og sendte dem afsted. Dagen efter, just som Sendebudene nærmede sig Joppe, var Peter gaaet op paa Husets flade Tag at holde sin Bøn. Her blev han sulten og bad om noget at leve af; men medens det blev lavet til, faldt han i en Henrykkelse og saa Himlen aabne sig og noget dale ned ligesom en stor Dug, fuld af alle Haande Dyr og Fugle og Kryb, og en Røst lød til ham: „Staa op, Peter! slagt og æd!" „Ingenlunde, Herre," svarede han, „thi aldrig har jeg spist noget vanhelligt eller urent!" Men atter lød Røsten: „Hvad Gud har renset, maa du ikke holde for urent."

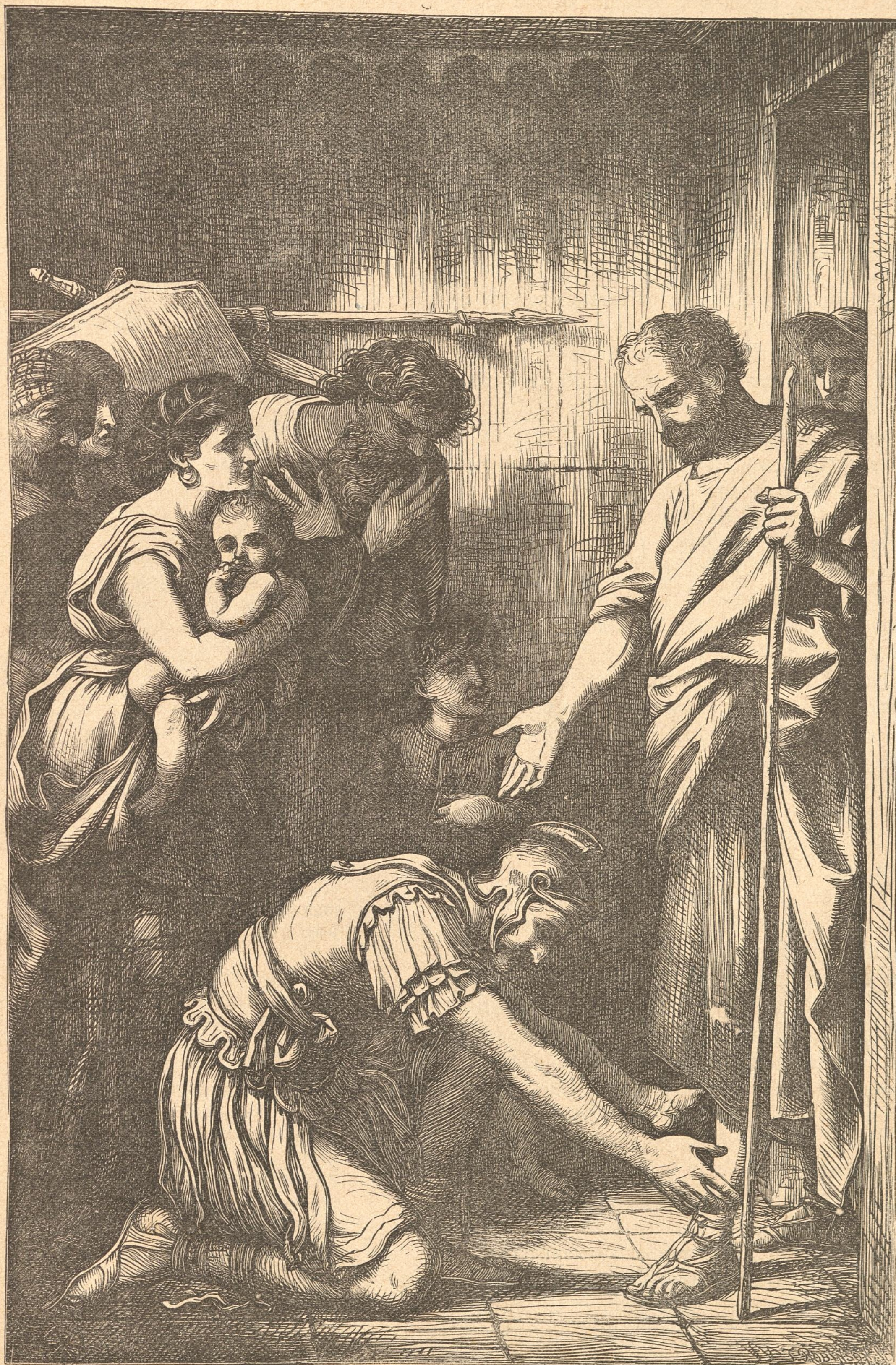
„Trende Gange Dugen daled,
drager atter op i Sky,
trende Gange Røsten taled
just de samme Ord paa ny;
Peter faldt i Tanker dybe,
Røsten, som ej kunde lyve,
tungt det faldt ham dog at tro.

Peter tænkte, kun til Jøder
sendtes Daab og Kristendom,
maatte staaet som paa Gløder,
naar en Hedning bad derom,
havde Gud ej Sagen klaret,
Naadens Rigdom aabenbaret,
Skillerummet revet ned."

Men det gjorde han; thi just, som Peter stod og grundede over Synet, sagde Aanden til ham: „Der leder tre Mænd efter dig; men gaa nu ned og følg med dem uden Betænkning, for jeg har udsendt dem."

„Aanden af hans dybe Tanker
vakte ham med Spaadomsord:
„Bud her kommer, hør, det banker,
efter dig de gaar paa Spor,
tre dig kalder, ved at nævne,
selv jeg her dem satte Stævne,
følg dem uden Knur og Tvivl!""

Peter gik altsaa ned, hørte, hvad de fremmede vilde, tog dem derfor med sig ind og laante dem Hus om Natten; men næste Morgen gav de sig paa Vej i Følge med sex andre Brødre fra Joppe. Da Peter var kommen til Cæsarea og traadte ind til Kornelius, havde denne ventet paa ham med Frænder og Venner og gik ham i Møde og faldt ham til Fode; men Peter løftede ham op og sagde:

Høvedsmanden Kornelius og Paulus.

„Staa op, jeg er jo ogsaa et Menneske!" (Det er just denne Scene, omstaaende Billede forestiller). Derpaa vendte han sig til de forsamlede og mindede dem om, hvor upassende det var for en Jøde at indlade sig med eller gaa ind til nogen af et fremmed (hedensk) Folkefærd, „men mig," lagde han til, „har Gud lært, ikke at kalde noget Menneske vanhelligt eller urent; derfor kom jeg ogsaa uden Modsigelse, da I sendte Bud efter mig, og nu spørger jeg: Af hvad Grund har I hentet mig?" Saa fortalte Kornelius, hvad Engelen havde sagt til ham, „og" — vedblev han — „nu er vi alle her til Stede for Guds Aasyn at høre alt, hvad der er befalet dig af ham." Og Peder tog til Orde og sagde: „Jeg finder i Sandhed, at Gud anser ikke Personer; men i hvert Folk er den, der frygter ham og øver Retfærdighed, ham velbehagelig," hvilket sidste vel betyder: efter Naturen skikket til at modtage Frelsen og ved Daaben at optages i den kristne Menighed; thi der maa være noget naturligt og menneskeligt godt hos os, en Rest af Gudsbilledet, en Modtagelighed for den tilbudte Naade, da vi ellers ikke kunde frelses. „Et Sædekorn kan ikke gro paa en Sten." — Derpaa prædikede Peter om Jesus Kristus, og hans Prædiken gik ud paa det samme, som han havde forkyndt for Jøderne paa Pinsedagen. Under denne Prædiken faldt Helligaanden paa alle Tilhørerne, og Apostlens Følgesvende forfærdedes over, at Aanden ogsaa blev udøst over Hedningerne, saa de talte med fremmede Tungemaal; men Peter sagde: „Kan nogen formene Vandet, at disse ikke skal døbes, som har modtaget Helligaanden, ligesom og vi!" Og han befalede at døbe dem i Herrens Navn.

Hermed var altsaa Troens Dør aabnet ogsaa for Hedningerne, og det saaledes, at enhver troende Jøde maatte erkjende det for Herrens egen Gjerning; thi da det nu spurgtes i Judæa, at ogsaa Hedningerne havde modtaget Guds Ord, og Peter kom til Jerusalem, satte vel Jøderne ham i Rette og sagde: „Du er gaaet ind til uomskaarne og har holdt Maaltid med dem"; men saa snart han havde forklaret dem Sagen og fortalt dem, hvilket Syn han havde haft, og hvorledes Aanden var bleven udgydt over Hedningerne, gav de sig til Freds, og prisede Gud, at han ogsaa havde givet Hedningerne Omvendelse til Livet.

Ogsaa vi, Efterkommere af Hedninger i Norden, maa takke og prise Gud for, at han saaledes lod „Naadens Dør" blive oplådt for Hedninger af alle Tungemaal, saa at ogsaa vore Forfædre otte hundrede Aar senere kunde gaa ind ad den og stilles til Sæde ved „den evige Herres Bord." Derfor udbryder ogsaa den samme Digter (Grundtvig), af hvem vi har laant alle de anførte Vers:

„Vov da, Hjærte, vov det, Tunge,
hedningbaarne, som vi ved,
højt dit Guds ske Lov at sjunge
for Guds store Miskundhed!
Kalder under Nørrelide
kun Guds Engle Alfer hvide,
Paradiset Gladhjems Vang!

Eders gyldne Barnedrømme
lad ej kaldes Løgn og Tant!
Alle Rørelserne ømme
ved hvad Hjærtet kalder sandt,
Hjærte-Sorger, Hjærtens-Glæder,
renere end Munkesæder
træffer Gud i Naadens Bad."

S.

To Viser fra Sydsjælland.

(Af mindst to Hundrede Aars Ælde).

I.

En Moders Raad til hendes Datter ved dennes Indtrædelse i Ægtestanden.

Vakre Hustru hedte Tore,
holdt sin Dotter noget fore
sagde: „Hør og lær af mig:
Naar du en Gang bliver Kvinde,
skal du dette vel besinde,
at det og skal gavne dig!

Jeg gik i Gaar paa Kirkevej,
der, hvor Graner er saa feje [1]);
(han) spurgte mig trohjærtelig
alt om dine Aar og Alder;
intet ved jeg, hvad det volder,
uden at han elsker dig.

Andet jeg ham ej kan svare,
end han selv vel kan erfare:
Hun er nu snart nitten Aar, —
Kirsten, se, hun er snart sexten
skjønt hun er kun lidt af Vejsten [2]),
Malene tolv i denne Vaar

Den første Dag at Jan blev fød',
da vor gamle Provst var død;
jeg mindes, som det var i Gaar, —
— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —

Den første Dag, jeg hannem tog,
den første Skjorte jeg paa ham drog;
jeg taget ham fra Moders Knæ,
jeg hannem har til Daaben baaret,
hvor han kjærlig blev omskaaret,
plantet ind i Livsens Træ.

[1]) feje: fejre, smukke. [2]) Vejsten: Værten.

Siden har jeg hannem meget givet,
som jeg ikke har opskrevet;
endnu mere skal han faa:
Han skal faa min ældste Dotter, —
gode Gud! gie Raad og Lykke!
Kom hid, Karen, lyd derpaa!

Først for alting skal du lære
dine Nøgler selv at bære
til din Kiste, Skab og Skrin.
Tro i Huset skal du være
saasom fordum gamle Sare,
underdanig Manden din.

Manden skal du ej fortørne,
hannem ej til Ondskab føre;
giv nu Agt, forstaa og lær!
Dette skal du og erindre
og hver Morgen dig paaminde:
I sit Hus han Husbond er.

Du skal holde rent i Huset
Potter, Pander, Fade, Kruse,
Bordet, hvidt som Elfenben.
Ovnen skal du vel opskimre,
saa det kan i Huset glimre
som den var af Marmorsten.

Ej andre Klæder maa du bære,
end du selver vel kan gjøre
ud af Vadmel hvidt og sort.
Ud af broget og af randet
er det meget uforstandet,
om du bruger saadan Dragt.

Du skal altid hjemme blive,
ej i andre Huse drive,
saasom Granemo'r[1]) hun gjør.
Thi naar hun gaar af sin Stue,
larmer hver, saa man maa grue,
og gjør alt hvad de ej bør.

Døren skal du ikke stænge
for de fattige, som trænge
og vil bede dig om Brød;
el's vil Gud det samme gjøre,
stænge sine Naadedøre
for din Sjæl, naar du er død.

Du skal heller ikke sløse
saasom de af Bække øse.
Du skal have i Forraad;
tænk, at Aaret er tolv Maane,
siden maa du trøjle[2]) og laane,
og ej mere du kan faa.

Sidst i Sengen skal du være,
dine Fødder ikke spare,
dig og om i Huset se, —
se, om Døre ere lukte,
se, om Ild og Lys er slukte,
Pigen ej at lide paa.

[1]) Grandemo'r: Naboersken. [2]) trøjle: trygle.

Mer har jeg dig ej at lære.
Naar de mine Ben udbære,
jeg skal lægges under Jord,
skal du lære Børnen' dine,
som at jeg har gjort med mine,
som i Visen skrevet staar.

II.

Hovbondens Kaar.

Hvad haver Hovbonden for al sin Møje
og for sin Trældom og sure Sved?
Lidet til Klæder og intet til Føde
og stundum ikke det tørre Brød.
Valle og Vand hans Tøst monne slukke,
dog under Aaget sig villig maa bukke.

Kommer han hjem, hans træde[1]) Læmmer
de virke[2]) af Trældommens Hoveri:
Sengen for hannem sig bedst bekvemmer,
men hvad haver han til at hvile sig i?
Lidt Valm[3]), lidt Halm, lidt halvraadden Fjer,
to Blaarlærreds Lagen, som uselt omheder.

Det lidet, som han til Føde skal have
er skrabende[4]) ud af andet godt.
Kjærnen og Krummen, det søde og fede
det skal han yde til Hæskavens[5]) Pot.
Præstens og Degnens Gryder vel favre
tør han ikke byde det tære[6]) og mavre.

Slampamperiet, han selve skal have:
selvdøde Kalve og halvsyge Faar.
Forsvæltede[7]) Svin og Køer, som rave
af en høj Alter til Føde han faar.
Hovposen skal fyldes til Tjenestefolks Føde, —
det er den Summa, som lægger ham øde.

Bognyt.

Vilhelm Østergaard: Fra ulige Steder. Otte Smaahistorier til Julebordet. (N. C. Roms Forlagsforretning). Den, som gaar paa Jagt efter ny Ideer, og som har forset sig paa vore ny, realistiske Forfatteres stundum alt for virkelige Virkelighedsbilleder og forelsket sig i samme Forfatteres Kraftsprog, vil ikke føle sig tilfredsstillet af nævnte Bog; men den, som søger en jævn Folkelæsning, udsprunget af Tro paa de gamle og dog evig unge Idealer og præget af en smuk Livsbetragtning i det hele, vil ikke læse denne Bog uden at modtage smukke og varme Indtryk, der ikke glemmes i samme Øjeblik, som Bogen lukkes i. Forfatteren fører Læserne om paa højst „ulige Steder"; snart staar man i en fattig Skomagers Kjælder, snart i en flot Pariserkafe, i det ene Øjeblik føres man ud til det brølende Vesterhav og i næste Øjeblik staar man

[1]) træde: trætte. [2]) virke: værke. [3]) Valm her Vadmel, ellers i ældre Dansk: Opkog, Oppluk. [4]) Skrabende: Affkrab. [5]) Hæskaven: Herskabet. [6]) tære: ringe. [7]) Forsvæltede af svælte: sulte.

ved det larmende Niagarafald i Nordamerika. Og ligesom Forfatteren paa denne Maade har sørget for rigelig Afvexling, saaledes har han ogsaa valgt afvexlende Digtformer, i det baade Æventyret, Skitsen og Novellen er repræsenteret, om end ikke med lige Held. Bogens Perle er uomtvistelig den sidste Fortælling, „Kun en Vragstump", hvori Forfatteren paa en sand og paa flere Steder gribende Maade viser, hvorledes et ædelt og højhjærtet Menneske, en fattig Fisker fra Vesterhavskysten sønderslides indvendig af den ublide Skæbne, som i Form af Verdens Haan og Ringeagt forfølger ham hele Livet igjennem, lige fra den Tid, da han som syttenaarig Dreng maa „sidde paa Vand og Brød", fordi han tankeløst tog en funden Vragstump med sig hjem fra Kysten. Forfatteren viser i denne Fortælling, at han baade kan tænke og skrive selvstændigt, og at han ogsaa kan blive varm under Behandlingen af sit Æmne. Beskrivelsen af Strandingen ved Blokhusklitten synes endog ikke at staa meget tilbage for vore større Forfatteres Skildringer af lignende Art. Men en Fejl ved denne i øvrigt prægtige Fortælling er det, at Forfatteren har ladet Fiskeren vinde sin Brud ved et Fejltrin, der ikke kan undskyldes saa let som Tyveriet af Vragstumpen. Den Deltagelse, hvormed Læseren ellers hele Tiden følger den brave Karl, slappes af dette Træk, om den end ti Fold gjenvindes under Læsningen om hans senere højhjærtede Færd. Stilen i Bogen er helt igjennem let, og paa fine Steder er Sproget endog behandlet med mere end almindelig Smidighed. Man kan i det hele taget ikke andet end ønske Forfatteren til Lykke med dette — vistnok hans første samlede — Arbejde. Gid det maa finde Vej til mangt et Julebord.

s—n.

Tankekorn.

Om at tie og at tale. Hvad du ikke vil have aabenbaret, skal du ikke sige til nogen. Fortæl det hemmelige saaledes, at du ikke behøver at rødme, naar det er kommet for Dagen. Den, som ikke forstaar at tie, vil ikke længe beholde en Ven. Naar du efter megen Høren og Læsen kunde beholde dette ene, at du vidste, naar du skulde tale, og naar du skulde tie, da havde du lært godt.

Beser du Haabet alt for nøje, da svinder det i Tvivl og Frygt. Den er ikke fuldkommen god, som ikke kan være god ogsaa blandt andre. Den, som beundrer Verden mest, nyder den mindst.

Smaating.

Et rundt Tal. Apothekeren: „Hvad skal du have, min Dreng?" — „Insektpulver." — „For hvor meget?" — „Aa, saadan for en to . . . tre hundrede, tænker jeg."

Unødvendigt. En rejsende kom en Gang ned i en Vinkjælder og forlangte et Glas Vin. Da han havde faaet dette, bad han om et Glas Vand. „Hvortil ønsker De Vandet?" spurgte Opvarteren. — „Jeg vil blande det med Vinen." — „Det behøves saamænd ikke, der er Vand nok deri i Forvejen."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to Hovedstæder i Europa: En Ø i Middelhavet, — en By i Syditalien, — en Flod i Siberien, — en By i Forindien, — en By i Finland, — en By i Frankrig, — en By i Lombardiet, — en Biflod til Rhinen.

C. & T.

Firkantet Nød. Af 3 E, 2 G, 2 I, 2 N, 2 R, 2 S, 1 F, 1 K og 1 O dannes fire Ord, som, læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Første hærger Land og Rige
i de tunge Ufreds Dage;
andets Navn vil kalde Mindet
huldt om Somrens Tid tilbage;
tredje minder dig om Vintrens
lange, strænge, kolde Dvale;
fjerde finder man ved Søen
hist i Svejtserlandets Dale.

U. L.

Gaade.

1. 2. 3.

Det bruger man gjerne hver eneste Dag,
og det baade Mand og Kvinde.

4. 5. 6. 7. 8.

At rose dig af en saadan Sag
dog næppe du fik i Sinde.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Hvis dette man er, da ser man forker
paa meget i Verden med Rette,
hvis ikke man søger at blive kurert.
Hvad mon saa det er, man skal gætte?

—l.

Billedgaade.

10 10
Splid
10 10

S. H.

Opløsninger fra Nr. 9.

paa den geografiske Gaade:

Oldenbur**g**
Dün**a**
Ejde**r**
Rouhe Al**p**

paa den firkantede Nød:

E N K E
N A V N
K V A D
E N D E

paa Stavelsegaaden: Lystspil.

paa Opgaven:

44	72	52
64	56	48
60	40	68

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7 Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 11. Søndagen den 14. December. 1879.

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Forsat).

Ja, gu gjør jeg saa, for jeg har set Tegn derfor med mine egne Øjne. En Skat er der, og faar du den, saa er du rigere end baade ti og tyve Hans Iversener. Der er nu ham, den her krølhaarede Jens Kristian, han har jo altid gaaet og gjort Grin med dette her Skattevæsen, men han skal sku lige godt tage sig i Agt, han ikke selv kommer til at æde den Kaal, han spytter i. Jeg har nok set, han gaar og kaster Øjne til Hans Iversens Datter, saa mener han vel, han faar Skatten oven i Kjøbet, naar han kan negle hende; men nu skulde du se at komme først."

„Med Skatten?"

„Tag Tøsen med, om du kan, saadan en Steg falder ikke paa ens Tallerken hver Dag. Der er Pigen for Resten; skal vi have en lille klar til, de varmer saa rart her indvendig."

„Kræv bare, en, to, tre, om du vil, men hvad var det, du sagde om Jens Kristian og Maren, er de enige, svar!"

Peder var bleven blegere og saa utaalmodig paa Mads, der sad med et vist lunt Smil.

„Aa, nej saamænd, forlovede er de vel ikke saadan, men kan blive," vedblev han i en halv hviskende Tone, „kan blive, lille Peder, men hvad, saa længe Ræven ikke er skudt, saa er det jo ikke værd at snakke om at sælge Bælgen. Mod i Brystet, lille Peder, jeg har altid bands godt kunnet lide dig; naa, Skaal da, se nu at faa Skatten op, Penge klarer Ærterne, saa maa I slaa mig baade tynd og flad som en Flynderfisk og en Skrubtudse, om Tøsen ikke siger Ja. Og kommer du til Rigdom og Velstand, saa kan du altid betænke mig med lidt; men Skatten maa du have Kløer i og komme den krølhaarede Rad i Forkjøbet, han vil snyde dig, hvis han kan. Tøv lidt, har du Tobak, jeg skal have stoppet. Du har ikke Tobak?"

„Nej."

„Mon Grisen her i Sengen ikke skulde have," sagde Mads, i det han rejste sig og gav sig til at undersøge den sovendes Lommer. „Jo, se her, her er Leven," udbrød han glad og holdt en stor Skindpung op for Tællepraasen; han fik nu Kridtpiben halet frem, og i det han langsomt stoppede den, vedblev han:

„Ja, det er ikke for det, jeg har selv Tobak nok, ja, jeg har, men det er lidt fugtigt, for ser du, jeg bruger nu at skraa det først, hver Skik kan jo være god for sig. Og det er akkurat lige godt at ryge," forklarede Mads uhyre andægtig, „naar jeg har til en Dags Tid eller to i min Buxelomme, saa er dette saa tørt som banket Flæsk. Saa ryger jeg det, og det er aldrig at smage, at det har været skraaet. Udrydningen bruger jeg saa ligesom andre til at skraa, paa den Maade har jeg bedst Ligning af det," endte Mads. At han atter tørrede det sidste og brugte det som Snus, talte han ikke om.

„Tror du, Jens Kristian graver efter Skatten?" spurgte Peder med en urolig Glans i Øjnene.

„Ellers maatte han da være en tombe Hund; faar han Maren, faar han ogsaa Gaarden, hun er eneste Barn, og det er altid bedre at være det eneste Hest, plejer de at sige, og saa vil han ogsaa nok sørge for at faa Skatten."

„Hvem har sagt, han skal have Maren og Gaarden?" spurgte Peder i en temmelig høj og heftig Tone.

„I, det har ingen sagt endnu, lille Peder, men kan komme, gu kan det saa, se blot til; ser du ikke, hvor lækker han gaar og gjør sig for hende, han danser ogsaa forbandet tit med hende i Aften, hvad, har du ikke set det? Aa drik nu af, hvad ser du efter? Han spenderede ogsaa Vin og Hvedebasser paa hende."

Peder greb Koppen og slugte dens Indhold i et Mundfuld, derpaa sprang han op, hug Koppen imod Gulvet, saa Skaarerne fløj til alle fire Sider, og førend den gamle kunde komme sig af sin Overraskelse, var han ude af Døren, som han heftig slog i efter sig.

„Hvad i Helvede gaar der af ham," mumlede Mads, „er han bleven gal, eller har han faaet et lille Blis. Pokker med ham, men var det to eller tre klare, han sagde, jeg maatte tage paa hans Regning. Ellers en Skam for den pæne Kop," vedblev han, i det han bukkede sig ned og famlede efter Potteskaarene, hvad dog paa et hængende Haar nær havde forvoldt, at han var gaaet paa Hovedet ned af Stolen.

Peder for afsted ind i Dansestuen. Her syntes alt at flyde sammen i et Hav af Kvalm og Tobakstaage, han skønnede ikke rigtig, om han var i Besiddelse af alle sine Sanser eller ej. Omridsene var ikke til at skjelne, alt gik ud i et, der var Røre og Bevægelse rundt og atter rundt, en stadig Bølgen frem og tilbage, men det var umuligt for Øjet at blive klar derover. Henne paa en blaamalet Kiste sad Spillemanden, han var den eneste, der ikke randt sammen med alt det øvrige i Taagehavet, som de flimrende og flagrende Tællelys, der stod i Vindueskarmene med de natsorte utilhængte Vinduer som Baggrund, kastede et underligt dæmonisk Skær over. Musikken klang, men flød forbi Øret, uden at han ret fik fat i den. Tale og Latter greb ind i Spillet, drog forbi, men det var umuligt at fatte noget, før det blev borte i Kvalm og Taage. Han syntes at være i Tvivl, om det var Virkelighed eller Drøm, kunde han blande sig ind i det? Vilde det ikke forsvinde, hvis han greb efter det, og blive til intet? Var det virkelig til at gribe i, blande sig i, vilde det ikke flytte sig tilbage og atter tilbage for hver Gang, han søgte derind? Det løb rundt for hans Øjne, for hans Øre, for hans Forstand; han greb efter Dørkarmen for at faa noget virkeligt at støtte sig til.

Dansen hørte op.

Han saa Maren træde ud af Dansen og tage Plads nær ved Døren, han nærmede sig hende, rød og blussende i Ansigtet og med usædvanlig heftige Bevægelser. Da han stod foran hende, blev han lidt forlegen; hun smilte skjælmsk. Halv stammende bød han hende ind paa et Glas Vin, han stod med sænkede Øjne og pillede paa en undselig fjaleagtig Maade ved sine blanke Frakkeknapper, der i Aften var pudsede som til den prægtigste Parade, men nu allerede dækkede af et mat Lag Støv. I det samme kom Jens Kristian til, svedende og pustende af Dansen, men med det mest smilende og glade Ansigt; med sit sædvanlig lette Kast med Hovedet jog han Krølhaaret tilbage fra Panden, i det han henvendte sig til Maren, uden som det syntes i nogen som helst Maade at lægge Mærke til Peder Jepsen:

„Det var en, der var Klem i, den maa vi prøve sammen, Maren; jeg har bestilt en til, men kom nu ind og drik en Taar Kaffe først, nu skal de nok have en Stilvalse, saa hviler vi imens. Naa, der er min Søster, kom I nu med ind; og faa jer noget at staa imod med."

Han greb efter Marens Haand for at trække hende med ind i den anden Stue.

„Jeg har budt Maren ind paa et Glas Vin," sagde Peder med en Stemme, hvori han lagde en vis tiltvungen Ro og Fatning, men som dog ikke des mindre røbede en heftig Sindsstemning.

„Hvad, er du her, Peder," udbrød Jens Kristian med forstilt komisk Overraskelse, „jeg syntes nok, det var dig, der dansede før med Anders Pejsens Gaasepige."

De nærmest staaende lo.

„Jeg vil ikke være din Nar længer!" skreg Peder.

„Det har jeg saamænd heller aldrig fæstet dig til," lo Jens Kristian, „saa du kan sige op, naar du vil. Har du ellers noget at spendere, saa sidder der for Exempel et Par Frøkener henne." Med disse Ord gav han Peder et lille venskabeligt Skub hen efter et Par gamle Kællinger, der sad i en Krog og havde travlt med at sælge Hvedebrød.

Maren og de andre lo endnu stærkere.

„Lad din Skubben være," raabte Peder Jepsen, forbitret over Spotten og Latteren, der summede og hvislede ham om Ørene, medens han søgte at skærpe sit Øje for bedre at kunne skjelne de enkelte Gjenstande, der nu atter truede med at flyde sammen i et Taagemylr for ham. „Du har skubbet længe nok med mig; nu maa du lige godt helst lade dit Grin være, det har varet længe nok."

Maaske havde Peder ventet at kunne dæmpe Latterstrømmen, men i Steden for blev den øget, hvorover han syntes, nu efter at have udtalt, at blive modfalden.

„Du er bleven saa stram i det, Peder, tykkes jeg," sagde Maren, „er det for det, du er bleven Krigskarl?"

„Nej, men han har nok fundet Skatten," mente Jens Kristian, „se, han bliver snart et stort Kre'tur, Baron eller Major, saa kan han jo godt have behov at stive sig lidt; er det ikke saadan, Peder?"

„Hold Mund!" raabte denne med en hidsig Bevægelse, „det er altid den Skat, du har at gjøre Løjer med, men nu kan det være nok, forstaar du. Kan hænd's, der kan findes en Skat der ude, som du gjærne vilde bide din Næse af for at faa. Kjendte enhver sig, saa var der ingen, der spottede mig."

„Det var s'gu et sandt Ord nok," sagde gamle Mads Tomsen, der var kommen ind og stod og lyttede til med et vist livsaligt Smil i sit runde Fuldmaaneansigt; af samme Smil mente flere at kunne spaa, hvad Tilstand Mads befandt sig i.

„Nu bliver du nok snart lige saa klog som Degnen, Peder," sagde Jens Kristian, „men gaa nu heller hen og giv Met' og Ankatrin' hver en Stilvals', de har slet ikke rørt deres Ben endnu i Aften, og saa sørg for at faa Vinen drukken, ellers er jeg ræd, den bliver doven."

Peder Jepsen fik ikke Svar frem, Vrede og Harme stod at læse i hvert af hans Træk og var nær ved at kvæle hans Stemme, han havde heller aldrig været af dem, der kunde svare i Hast, han var jo lidt langsom i alt, ogsaa i det. Man fjærnede sig leende bort, han blev staaende bleg og halvrystende. Da Maren og Jens Kristian strøg ham forbi for at gaa ind i Skjænkestuen, greb han pludselig med et raskt Tag den sidste i Skulderen.

Jens Kristian vendte sig hurtig tilbage. „Slip dit Fæhoved!" raabte han og rev sig løs.

Peder lystrede og slap sit Tag halv uvilkaarlig, han blev staaende et Øjeblik, medens den anden, uden at agte paa ham, gik ind i Skjænkestuen; derpaa drejede han omkring og forlod Huset. Det var en kold viftende Vind, der udenfor slog ham i Møde. Han gik uden noget egentligt Maal eller Med; han vilde hjem til Hans Iversens, hvor han havde sit Ophold, men det hastede ikke, og han gik derfor adskillige Omveje. Han gik hurtig til i Begyndelsen, men efterhaanden sagtnede han Gangen; han tog sit Hovedtøj af for bedre at lade sig gjennemkøle, og efter som Vinden mer og mer styrkede ham med sine friske Aandepust, fik han mere Samling paa sine Tanker og begyndte da atter paa sin gamle Vis at snakke halvhøjt med sig selv i temmelig afbrudte Sætninger.

„Det kunde lige godt se ud til, at Mads havde Ret, saadan som hun saa til ham, ja, jeg har tænkt det før . . . jeg skal være hans Nar? Nej, det skal have Ende . . . Jeg kunde jo have tærsket ham som en Hund, han var ikke en Smule bedre værd . . . Ja, kunde du staa dig . . . Aa, ellers kunde han vel, saa kunde han have gjort det af med mig med det samme, det var maaske den bedste Tjeneste, han kunde gjøre mig." Han var nu kommen ind paa en smal Ensporvej, der løb langs med Hans Iversens Markdige ned imod Byen, godt et Bøsseskud inde paa Marken laa Krathøj. Ved Synet af den vedblev han: „Skatten er der saa alligevel. Mads Tomsen ved det. . . . De vil have den, men det skal blive Løgn, det hovne Rak, og saa siger de, der ingen er, men jeg har Ret til den lige saa vel som de, for det er Gods, som alle og enhver har Ret til. Nu skal Skatten op, jeg vil have den, jeg vil være rig, ja rig, rig! Faar jeg først den, skal jeg snart faa mer. Jeg rejser bort og kommer hjem som en rig Mand, rigere end Herremanden og saa kan de le, saa længe de vil. De skal komme til at fortryde, hvad de gjør, det . . . Kram!"

Han tav. Inde paa Marken saa han en Mand komme op fra Byen og stile efter Krathøj, han bar en Spade paa Nakken; mon det var en Skattegraver? Peder standsede, og skjult af det tætte Vejhegn, kunde han iagttage den fremmede, uden Fare for selv at blive set. Det var ikke mørkere, end han tydelig kunde skjelne Skikkelsen, han syntes at kjende ham, denne Gang og Holdning mindede ham. Han spilede Øjnene højere op, lagde Hænderne op paa Diget og stak Hovedet frem, som en Ræv, der er paa Jagt efter en Lækkerbidsken. Med et kom der en stivnende Spænding i hans Ansigt. Den fremmede traadte op paa Højen, saa sig et Øjeblik om og begyndte derpaa at grave. Det dirrede for Peders Øjne: Skatten og Torsdag Aften! Han strakte Hovedet længere og længere frem mellem de tætte Hegnbuske, Tjørnegrenene rev hans Ansigt til Blods, men han mærkede det ikke, Øjnene blev næsten dobbelt store, bestandig fæstede paa en og samme Gjenstand, den fremmede. Fingerspidserne borede sig krampagtig ned i den bløde Digejord. Han stirrede og stirrede, saa, hvad den fremmede foretog sig, men det gik her som inde i Dansestuen før, det skred forbi ham, uden at han fattede det ret eller var i Stand til at fæste det i Tanken. Hans Sanser begyndte atter ligesom at omtaages; han var ingen rolig og derfor ingen god Jagttager. Der var Maane oppe, men den havde hidtil været skjult bag tætte, uldne, hvidagtige Skyer, disse gled til Side, og der blev nu lysere rundt omkring ham. Han tog sig sammen for dog at se, hvad den fremmede tog sig for; han gravede endnu og gravede hurtig, men nu holdt han op, han lagde sig ned paa sine Knæ, rakte Armene frem og halede, som det syntes Peder, en Kasse eller Bylt til sig og lagde den ned i det gravne Hul. Derpaa rejste han sig og dækkede atter Hullet til, og efter at have udslettet ethvert Spor af den natlige Gjerning forlod

han atter Højen. Peder Jepsen sprang tilbage paa Vejen; nys saa han ud som en, der har hørt eller set noget, men ikke fattet andet deraf, end at en Skat er i Fare; nu begyndte han ligesom at fatte lidt andet; han stod et Øjeblik og grundede, derpaa ilede han rask ned mod Byen.

Nede paa Byens Gade traf han ved at gjøre et lille Omsving, Manden med Spaden; det var Hans Iversen. Denne lagde dog paa Grund af Mørket ikke Mærke til den stumme Forbavselse, der tegnede sig i Peders Ansigt.

„Naa, saa du er kommen hjem fra Dans," sagde Hans Iversen.

„Ja."

„Morede du dig ikke rigtig?"

„Det kunde have været bedre."

Et Øjebliks Tavshed.

„Ja, I skal vel afsted i Morgen; der er nok kommen Bud efter jer," begyndte Hans Iversen.

„Ja, vi skal."

„De siger, vi skal have Krig med Engelskmanden; jeg kan ikke vide, om det bliver til noget. Lægdsmanden mente det?"

„Det gjør det maaske nok, jeg har heller ingen Ting imod det, det giver da enten Død eller Brød."

„Ja saamænd, men en kan ogsaa blive skudt Arme og Ben fra, og det er ikke saa godt at undvære dem. Jeg havde nu ellers tænkt, om det ikke skulde drive over, men Mads Tomsen sagde den anden Dag henne i Kroen, at Sybille havde spaaet det — han kan sige meget Snak, den Mand, det ved jeg vel — men det var nu lige godt sin Sag med dette her, og der var flere, der mente, der var Rimelighed i det. Naar Sybille havde spaaet det, saa skulde det nok sæde*), sagde de."

„Bliver der mange skudt i Krigen?"

„Ja, hvifor spørger du om det? En Del bliver der jo altid paa Pladsen, det er en stor Lykke, naar en kan komme det igjennem med hele Lemmer."

„Saa kommer Jens Kristian vel ogsaa med?"

„Nej, han lejer nok."

„Det bliver en dyr Sag," svarede Peder, som efter en Skuffelse.

„Ja, aa ja, men det kommer vi jo nok over," ytrede hans gamle Husbonde lunt; han havde Ord for at være en holden Mand.

„I," udbrød Peder overrasket, „skal I da hjælpe ham?"

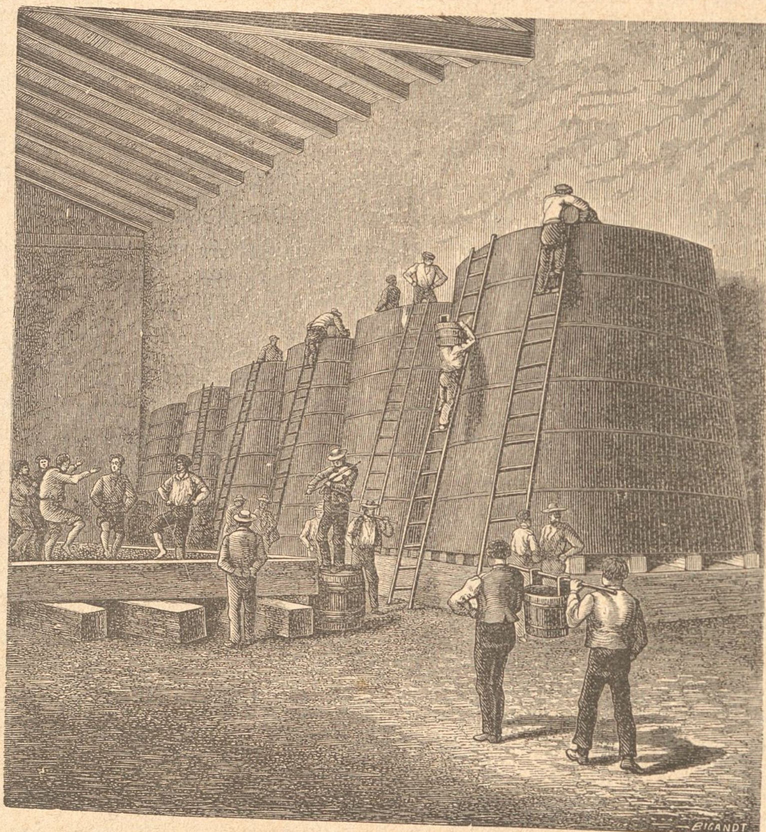
„I . . . a" — Hans Iversen trak lidt paa Ordet — „ser du, ham og Maren er nok enige. Hun er jo nu eneste Barn, og jeg vilde derfor gjærne sørge for hende, saa godt som jeg kunde. Nu har vi taget den Bestemmelse, at Jens Kristian skal leje for sig, og saa kan de komme sammen, naar det skal være; de er jo gamle nok."

„De skal vel have din Gaard?"

„Ja, jeg trænger jo ogsaa snart til en Afløser. Siden vor Mo'er døde i Vinter, har jeg ikke rigtig været Mand."

Under denne Samtale var de komne ind i Gaarden. Hans Iversen satte Spaden fra sig og gik ind, medens Peder gik hen i Karlekammeret, hvor han havde sit Herberg.

(Fortsættes.)

Den lystige Del af Vinfabrikationen.

*) passe.

Den lystige Del af Vinavlen.

Vinavlen udgjør, som bekjendt, en af Frankrigs vigtigste Indtægtskilder. Af alle de franske Departementer er der kun tolv, som ikke producerer Vin, fordi Druerne der i Reglen ikke opnaar den fornødne Modenhed, men i alle de øvrige drives der Vindyrkning efter en større eller mindre Maale-

stok. Den Tid om Efteraaret, naar Druerne modnes og høstes, er i Regelen Aarets travleste og gladeste Tid, og den i bogstavelig Forstand lystigste Del af Høsten er den, hvorved Druernes Saft udpresses. I Aar har Lystigheden des værre kun været lille, da Vinavlen, paa Grund af den kolde Sommer, næsten er mislykket overalt, i det Druerne ikke er blevne modne.

Vort Billede viser den „lystige“ Del af Fabrikationen, som den foregaar i et almindeligt rigt Vinaar. Druerne skal jo knuses for at frigjøre Saften, og det er dette Arbejde, som fremstilles

Hollandsk Mælkekjøreløj.

paa den venstre Side af Tegningen, hvor man ser en „Danseplads“, der bestaar af en stor Flade, lagt af Sten i en lidt skraa Retning, rundt omkring forsynet med en opstaaende Kant. Paa denne Flade lægges Druerne, og nu knuses de ved at betrædes med de bare Fødder, i det Arbejderne simpelthen tager sig en lille Svingom til Tonerne fra Spillemandens Violin. Denne Methode har sine Fordele fremfor at foretage Knusningen ved mekaniske Midler. Der maa nemlig blandt andet passes paa, at Druernes Kjærner ikke bliver knuste, hvad der vilde have en skadelig Indflydelse paa Vinen, og dette undgaas paa den omtalte Maade. Naar Druerne saaledes er traadte itu, udpresses

Saften i vældige Vinperser og samles i en Beholder; her fra transporteres den til Gjæringskasserne, hvor den i Løbet af faa Dage kommer i Gjæring, og bringes derefter paa Tønder, i hvilke Saften bliver til Vin. Det er disse Gjærkar, som er fremstillede til højre paa Billedet, og som Arbejderne er i travl Virksomhed med at fylde.

Hunden som Trækdyr.

Det er ikke i Grønland alene, at Hunden bruges til Trækdyr. De større og stærkere Hunderacer maa i de syd for os liggende Lande hyppig gjøre Nytte paa denne Vis, saaledes som vi en Gang imellem faar det at se, naar omstrejfende Skærslibere — Levninger af de fordum saa hyppige Tatere — med deres Kærrer komme inden for vore Grænser. For øvrigt er det heller ikke ganske usædvanligt, at Hunden her hjemme bruges til at trække smaa Byrder. En Sommer, da jeg opholdt mig i Rungsted, mødte jeg hver Morgen i de smukke Skove oven for Byen en Bagers lille Dreng fra Hørsholm, der paa en lille Vogn, trukken af to mellemstore Pudler, førte et ikke ganske ubetydeligt Kvantum Brød til Rungsted. Men det er dog i et langt større Omfang, at Hunden i Tyskland og Holland bruges til at trække Kærrer til Byen med forskjellige Produkter af Landbruget.

Den store hollandske Hund, som Billedet viser, maa hver Dag bringe et anseligt Parti Mælk fra et lille Mejeri i Nærheden af Amsterdam ind til denne store By og adlyder trolig den smukke Pige, der er Vognens Fører, og som skal forhandle Mælken i Byen. Hun paa sin Side sørger venlig for det trofaste og nyttige Dyr, og nu sidder hun taalmodig foran Porten, medens Caro hviler sig til den videre Vandring. Naar Dyret bruges saaledes, er det mindre Menneskets Træl end dets trofaste Ven, der bærer sin Del af de Byrder og det Arbejde, som ogsaa vi — Skabningens Herrer — maa bære, for at vi kan gjøre os Jorden underdanig og regere over hvert Dyr, som kryber paa Jorden.

Besøg i et engelsk Bryggeri.

Det er ikke alene i Henseende til sin Udstrækning og sin Folkemængde, at London indtager Pladsen som Verdens største Stad, ogsaa i industriel og merkantil Henseende er denne Kæmpeby ubetinget den første paa Jorden. Naar man vandrer omkring i de 11,000 Gader, som findes her — gik man hver Dag i en ny Gade, Aar ud og Aar ind, vilde der altsaa medgaa 30 Aar, en hel Slægts Levetid, før man fik alle Londons Gader besøgt — saa vil man ofte træffe paa en eller anden mægtig Fabrikbygning, hvor alt gaar for sig efter en kæmpemæssig Maalestok, og hvor man kan se de nyeste Opfindelser paa Værkflidens Omraade tagne i Brug. Forrige Sommer aflagde jeg tilligemed dette Blads Udgiver et Besøg i en af disse Fabrikker, hvilket var særdeles interessant, og det er et Minde om denne Tour jeg herved i en kort Skildring skal give Læserne.

Fra en af de brede Hovedgader, som forener Londons Hjærte „City“ med dens elegante Broder „Westend“, Gaden Holborn med dens straalende Butikker, dens mer eller mindre fornemt klædte Fodgængere, dens utallige Skarer af Omnibusser, Drosker, de elegante Hansoms (en lille karetagtig Gig) og private Kjøretøjer, kort sagt fra alt det straalende rige Liv, der ustandselig bølger gjennem Londons Hovedgader, kommer vi pludselig uden mindste Overgang ind i et snævert Stræde, hvor der hele Dagen igjennem hersker et livligt Røre, i det Fortovene er opfyldte med Borde, hvorved alle Slags handlende udraaber deres forskjellige Varer til de forbigaaende; det er et Slags evigt Marked, som holdes her. Vinter eller Sommer, Vaar eller Høst, det gjør ingen Forskjel, fra tidlig Morgen til sildig Aften udbydes her Grøntsager, hist Kjød, her Fisk, hist Porcellæn, her Støvler og Sko, hist Bøger og Billeder, kort sagt: alle Livets mest forskjellige Brugs- og Nødvendighedsgjenstande. Vi trænger os frem gjennem den bølgende og larmende Skare af Byens fattige Befolkning, som her indkjøber sine Fornødenheder til en — efter engelske Forhold — billig Pris eller samler sig om en eller anden Gjøgler, der ved sine Kunster søger at lokke nogle Pence fra Massen; hist danser en stakkels forpjusket Abekat til stor Moro for Tilskuerne, medens en ynkelig Fløjtespiller fremkalder nogle skærende Toner fra sit Instrument, omgivet af beundrende Gadetøse, Sjøvere og Børn. Trænge vi os frem gjennem denne brogede Masse, kommer vi ved Enden af Gaden til en stor Port, der fører ind til en hel Samling af Bygninger — et af Londons store Bryggerier, tilhørende Reid & Co. Vi gaar ind og henvender os paa Kontoret om Tilladelse til at bese Bryggeriet, hvilken bliver os givet med stor Imødekommenhed, og efter at have faaet en Fører begynder vi paa en Vandring, som varer i flere Timer. Bryggeriet bedækker et Fladerum af 9 Tønder Land og er delt i to store Afdelinger, det gamle Bryggeri, hvor der udelukkende brygges Stout og Porter, og det ny

Bryggeri, hvor der kun brygges Ale. I England, det Land, der forholdsvis forbruger mere Spiritus og Øl end noget andet Land i Verden, nydes der to meget forskjelligartede Sorter Øl: Stout og Ale. Stout, som er ganske mørkt, næsten sort, er det mest nærende og det kraftigste Øl i Verden, det brygges af brunt Malt og den fineste Humle og indeholder et langt ringere Kvantum Vand end alt andet Øl. Det er kun den bedste Sort af dette Øl, der har Navnet Stout — stout betyder „svær, fyldig, kraftig" — den ringere Sort bærer Navnet Porter, der jo ogsaa kjendes i Danmark. Ale er brygget af det lyseste Malt og er meget klart; den bedste Sort er klarere og lysere end det bedste Bayersk Øl og betydeligt stærkere; af Ale brygges der forskjellige Sorter, af hvilke de to bekjendteste er „bitter Ale" og „mild Ale".

Vi bese først det gamle Bryggeri, som ubetinget er det interessanteste, thi det besidder den Poesi, som saa let opstaar ved et Kompleks af Bygninger, naar de er fremvoxede gjennem Aarhundreder og har faar Tilbygning paa Tilbygning i malerisk Uorden. De halv mørke Rum, de ofte snævre Passager, de gammeldags Maskiner, kort sagt alt giver et vist hemmelighedsfuldt Præg og minder om Æventyr og Historier om Nisser, medens Alebryggeriet med sine kjedelige planrette Forhold, sine klart oplyste Rum, med de nyeste velpudsede Maskiner, hvor alt er luftigt og skinnende, strax gjør en prosaisk og praktisk stemt. Det ene var fuldstændigt et Stykke Middelalder med al sin Duft af Romantik, det andet et Stykke Nutid med al sin prosaiske Praktiskhed! Men det var en Skildring af selve Bryggeriet, Læserne skulde have, og vi gjør saa vel bedst i at begynde med Begyndelsen, det gamle Bryggeri. Hvilke mægtige Kogekar vi saa her! Der var fire kolossale indmurede Kobberkjedler til at koge Øllet i, hver Kjedel i Stand til at rumme 34,200 Gallons, og Gjæringskarrene — af tykt Egetræ — var 20 Alen i Gjennemsnit, henved 50 Alen i Omkreds og 8 Alen høje, fuldstændige Danselokaler, og kunde indeholde 56,000 Gallons Øl, altsaa 252,000 danske Potter ad Gangen. Naar man bøjer sig ud over et af disse uhyre Gjæringskar medens det kolossale Kvantum, det indeholder, undergaar Gjæringsprocessen, slaar der en forfærdelig stærk Gjæringslugt blandet med den døvende Humlearoma en i Møde, og den i Gjæringsuddunstningerne indeholdte Kulsyre er saa stærk, at Vandet øjeblikkelig løber en ud af Øjnene, og man kun med største Besvær kan udholde at indaande Uddunstningerne i et Par Minuter. Vor Fører fortalte os, at Indaandingen af denne Kulsyre var et særdeles godt Lægemiddel mod Brystsygdomme, og at Brystsyge ofte havde opholde sig i længere Tid ved Gjæringskarrene for at indaande Kulsyren. Efter her fra at være steget op ad flere Trapper, kom vi i anden og tredje Etage op paa de store Forraadskamre og gjennemvandrede nogle mægtige Lofter, propfulde af Sække, fyldte med den sødt duftende berømte Kent'ske Humle. Tæt ved disse laa Maltlofterne. Det var imponerende Forraad, man her saa, men vor Fører bemærkede, at det var kun, hvad der gik med til en Uges Brygning; Bryggeriets egentlige Oplag af Humle og Malt ligger i nogle kolossale Varehuse i det sydlige London. Her oppe aabnede vi en Lem ved Ophejsningslugen, hvorigjennem de store Sække med Malt og Humle hejses op fra Gaden, og saa ned i en svimlende Dybde paa den under os løbende Gade, hvor de travlt henilende Mennesker lignede Rotter, der krøb omkring. Højere steg vi op ad Trapper og kom til udstrakte Lofter, hvor Gulvet var dannet af en tæt Masse og omgivet af en Bræddekant, og hvor et tyndt Øllag, der var pumpet op fra Bryggerkarrene, dækkede hele Loftet og afkøledes af Trækvindene fra de aabne Tremmevægge. Højere og højere fra Loft og til Loft steg vi op ad, til vi i en Højde af 185 Fod over Gaden kom ud paa Bryggeriets Tag, hvor fra man har en fortrinlig Udsigt over en Del af det omliggende London. Her oppe paa det flade Tag er der indrettet et ottekantet Værelse lig en Havepavillon, med et Bord i Midten og 8 Vinduer rundt om; der sad i tidligere Tid ofte Bryggeriets Ejer med sine Venner og nød der oppe i den friske Luft af Fabrikkens bedste Produkter, medens de skuede ud over Vrimlen af Londons Bygninger med deres Myriader af Skorstene og lyttede til Larmen, der steg op fra den evig travle Verdensstad. Her oppe ligger ogsaa mægtige aabne Beholdere, fyldte med Vand, der kommer fra nogle Rør, som strækker sig ned i Bryggeriets forskjellige Afdelinger. Vandet frembringes ved at kondensere Dampen i Rørene, hvilken ellers ved at stige frit op i Luften let kunde ødelægge meget Træværk i Bryggeriet — en meget praktisk Fremgangsmaade, der, i det den forhindrer Skade, tillige frembringer noget, særlig for Bryggerier, meget nyttigt og brugbart, nemlig varmt Vand. Da vi spurgte Føreren, hvor fra dette Vand kom, og hvortil det blev benyttet, fortalte han med et skjælmsk Smil, at de store aabne Cisterner her ikke indeholdt „Vand", men „Likør". Benævnelsen „Vand" brugtes ikke i Bryggeriet: Publikum maatte ikke mindes om, at Øl til Dels bestod af Vand, nej, Øl var kun et Produkt af „Likør", Malt og Humle!

(Sluttes).

Almennyttigt.

Dansk Frimærke Sparekasse.

Efter hvad vi erfare, vil der her i Byen i den nærmeste Fremtid aabnes en ny Sparekasse under ovenstaaende Navn, støttet og repræsenteret af en Kreds af ansete Medborgere og under Garanti af et kjøbenhavnsk Pengeinstitut. Det karakteristiske ved Frimærke Sparekassen, der ogsaa enkelte Steder i Udlandet er paabegyndte, bestaar deri, at der til Forhandlere sælges Mærker à 10 Øre, der efterhaanden af Spareren samles i en Bog og forrentes naar Beløbet har naaet en vis Størrelse. Der gives paa denne Maade Børn og Smaakaarsfolk en nærliggende Opfordring til at spare smaa **Beløb** paa en let og tiltalende Maade. V skulle iøvrigt nærmere omtale Sagen ved dens Fremkomst.

Husflid.

Juletræer.

Nu kommer snart den kjære Jul med hele sin Rigdom af aandelige og legemlige Velsignelser! En af de vigtigste af disse sidste, i det mindste i ethvert Hus, hvor der findes Børn og barnlige Sjæle, er vistnok Juletræet. Nu kjender jeg imidlertid særdeles godt af Erfaring, at det for den, der er betroet det ansvarsfulde Hverv at skaffe et saadant til Veje, paa mange Steder er forbundet med megen Ulejlighed og tit betydelige Omkostninger at komme i Besiddelse af det dertil nødvendige lille Grantræ. Det gaar maaske flere som mig, og min Hensigt med disse Linjer er blot at gjøre saadanne opmærksomme paa, at man af affkaarne grønne Grangrene og en passende lang og tyk Stang, der tilspidses i den ene Ende, meget let og uden synderlig Kunstfærdighed, kun en Smule naturlig Sans, kan tildanne sig et Træ, der prægtig svarer til alle rimelige Fordringer. At Stangen bør males brun eller overklistres med brunt Papir, og at Grenene befæstes ved at udbore Huller i den paa passende Steder, er jo Ting, der vistnok aldrig behøves at omtales videre. Naar man nu ved den senere Udpyntning lægger Vind paa at dække de mulige Mangler, kan man maaske endogsaa have den Tilfredsstillelse, at Træet kan naa at tjene sin Tid ud, før det ustyldige lille Fif opdages.

Grønne Grangrene er det i Regelen temmelig let at skaffe til Veje; thi enhver Trædyrker ved meget vel, at man uden synderlig Skade kan bortskære de nederste Grene af Naaletræer, de vil dog alligevel om kort Tid, maaske allerede næste Sommer, gaa ud og efterhaanden falde af. Men selv uden saadanne Grangrene har jeg en Gang set et dejligt Juletræ fremtryllet; det var paa Hedeegnene, Graner var der ingen af i Omegnen, men derimod Overflod af Enebærtræer, saa tyede man til disse. Ved et omhyggeligt Udvalg og passende Udtynding af de jo altid noget tætte Grene havde man virkelig opnaaet at frembringe et Træ, der skuffende lignede Grantræet

K. H. Kordtsen.

Smaating.

Til Eftertanke. En Gnier bliver rig ved at leve, som om han var fattig; en Ødeland bliver fattig ved at leve, som om han var rig

— Kun faa Mennesker er saa følelsesløse, at deres Kjærlighed ikke kan vindes ved Venlighed, deres Fortrolighed ved Oprigtighed og deres Had ved Uvilje og Foragt.

— En ubetydelig Forsømmelse kan have skæbnesvangre Følger: et manglende Søm foranledigede, at Hesteskoen blev tabt, at Hesten blev halt, at dens Herre blev indhentet af sine Fjender og slaaet ihjel.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Byer i Jylland: En Flod i Europa, — en Flod i Sibirien, — et Stræde ved Afrika, — en By i Sønderjylland.

V. H.

Firkantet Nød. Af 5 A, 4 E, 2 D, 2 R, 1 B, 1 L og 1 M dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Skal første føres mod Strømmen ret,
maa andet ej føres svagt og let,
men sammen med tredje stride.
Det fjerde er ej det hele, dog
i Fald du fik det, du ikke drog
tomhændet bort, maa du vide.

U. Lemming.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Bord, Stol, Pen og Norge, saa at de danner Navnene paa to Hovedstæder i Evropa. Hvilke er de?

K—n.

Opløsninger fra Nr. 10.

paa den geografiske Gaade:

Sardinie**n**
Tarant**o**
O   **b**
Kalkutt**a**
Helsingfor**s**
Orlean**s**
Lod**i**
Mose**l**

paa den firkantede Nød:

KRIG
ROSE
ISEN
GENF

paa Gaaden: Skeløjet.

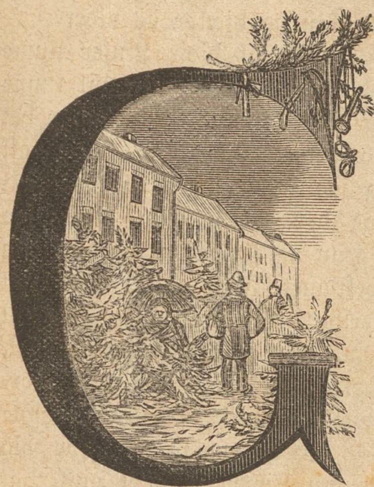
paa Billedgaaden: Splid imellem 2 Partier.

Hermed følger et Tillæg indeholdende en Præmiekupon der ved Kjøbet af Emanuel Henningsens ny Bind Fortællinger „Fra Laaland“ giver Husvennens Holdere en Prisfordel af 2 Kroner.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Et Julebrev.

Gjennem Byens Gader for Østenvinden bidende kold og piskede Sneen op imod Vinduerne. Bedst var det at befinde sig inde i en varm, hyggelig Stue; men alligevel færdedes mange Mennesker med stor Skyndsomhed frem og tilbage. Det var tre Dage før Jul; Julemarkedet var netop begyndt, og enhver, der havde i Sinde at berede sine eller andres Smaafolk en glædelig Overraskelse, skyndte sig med at forsyne sig, inden andre kom ham i Forkjøbet og tog det bedste.

Midt i Byen rejste sig den gamle, ærværdige Kirke med dens afstumpede Taarn og mange vidt fremspringende Støttepiller, som saa ofte havde ydet Børnene et passende Skjulested under deres Lege; i Dag skjulte de mange kostbare Skatte for den kjære Ungdom, og Sælgerne, ældre Kvinder og Børn med blege Ansigter og tynde Klæder, var glade over, at de tykke Mure ydede dem og deres Sager Beskyttelse mod Vinden. Andre, mere velhavende Sælgere, havde deres Varer udstillede i solide Telte, medens en lang Række Grantræer stod støttet op mod Raadhusmuren.

Handelen blev i Almindelighed hurtig afsluttet; Kulden bragte enhver til at skynde sig. Tjenere ilede afsted med fuldtproppede Kurve, Fædre og Mødre med Pakker og Æsker, og det var paa høje Tid, thi det begyndte nu at blive mørkt; man var i Færd med at tænde Gaslygterne, og hist og her saa man et søvnigt Tællelys kaste et flagrende Skjær over de i Teltene fremstillede Sager.

Mellem de mange glade Mennesker vandrede en middelaldrende Herre med langsomme Skridt og, som det syntes, hensunken i dybe Tanker. Han syntes hverken til at agte paa Kulden eller paa den brogede Vrimmel rundt omkring; med en Pakke Papirer under Armen og den med Sørgeflor omgivne Hat trykket dybt ned i Panden, slentrede han igjennem Gaderne. Da hans Vej førte ham hen over Torvet, kastede han undertiden et Blik, et kummerfuldt vemodigt Blik hen over de udstillede Gjenstande. Da han tilfældig fik Øje paa et Telt, i hvilket der var udstillet alt Slags Legetøj for Drenge, Hjælme, Harnisker, Geværer og Sabler, vendte han sig bort og fremskyndede sine Skridt. Han bøjede ind i en Sidegade og der fra op imod Volden. De gamle Lindetræer, der om Sommeren ydede saa prægtigt et Ly mod Solstraalerne, formaaede nu ikke en Gang at hindre Maanen i at skinne med fuld Klarhed hen ad den snedækte Vej. Pludselig drev Vinden en let, hvid Gjenstand hen foran den ensomme Vandrers Fødder. I den Tanke, at det var et tabt Lommetørklæde, tog han Gjenstanden op. Men det var kun et Stykke Papir, og han var lige ved at kaste det bort igjen, da han af dets Folder saa, at det var et Brev. Det kunde mulig være et Brev, som Modtageren kun nødig vilde savne; derfor gik Lange, saaledes hed Manden, hen til en Gadelygte og søgte Adressen. Se, der stod den paa Brevarkeks fjerde Side, der tillige havde gjort Tjeneste som Omslag. Men hvor forbavset blev han ikke, da han læste følgende Udskrift: „Til den Herre Jesus i Himlen, fra

Frederik Tejsen.“ Et Smil for hen over de alvorlige Træk; han stak Brevet til sig og skyndte sig saa hjem ad. Snart havde han naaet den lille Have med Gitterporten, paa hvilken hans Navn, „Assessor Lange“, stod indgravet paa den blanke Messingplade, og et Øjeblik efter ringede han paa Dørklokken, hvorpaa en tarvelig, men ordentlig klædt aldrende Kone lukkede op.

„Godaften Martha,“ sagde Husets Herre. „Er der ingen Breve til mig?“

„Et, Hr. Assessor!“ lød Svaret.

„Bring mig saa strax min Arbejdslampe, jeg har endnu meget, jeg skal have besørget.“

„Jeg har allerede tændt den,“ svarede Martha, „men Hr. Assessoren skulde dog først gjøre Dem det lidt mageligt. Slobrokken hænger bag Døren, og Tøflerne staar under Kakkelovnen; det er jo et Hundevejr i Dag!“

Assessorens: „Tak Martha!“ naaede næppe Husholderskens Øren, saa skyndsomt ilede han afsted til sit Værelse.

Martha laasede igjen Gadedøren og begav sig atter ud i Køkkenet, i det hun mumlede: „Stakkels Mand! Aldrig tænker han paa at unde sig selv nogen Ro, og dog bringer alle hans Skriverier ham ikke de kjære døde tilbage. Stakkels Mand!“

Lange havde imidlertid skyndt sig til sit Skrivebord, skilt sig af med sine Papirer og grebet et Brev, der bar hans Adresse. Haandskriften var næppe den, han ventede at se, thi en let Skuffelse tegnede sig paa hans Ansigt; han aabnede det og læste:

„Kjære Onkel!

Jeg behøver ikke først at sige dig, at jeg er kommen lykkelig og vel hjem; disse Linjer bærer jo Vidnesbyrd derom. Rigtignok havde jeg ikke tænkt, at det nogen Sinde skulde ske; thi aldrig har jeg haft Døden for Øje i saa stor Nærhed som denne Gang. Det indiske Ocean er altid et lumsk Farvand; men aldrig har det dog vist raset som denne Gang. I otte Dage svævede vi i Livsfare; men „Diana“ holdt dog Stand, og vi naaede alle Land i god Behold. Det var et forfærdeligt Slid ved Pumperne — mine Hænder er endnu hudløse deraf — og vi fik Størstedelen af vort Tøj aldeles ødelagt; men nogle faa Guldstykker, som jeg i Løbet af to Aar havde sparet sammen og syet ind i mit Bælte, har jeg i Behold, dernæst ogsaa mine sunde Lemmer og Mod til at tage fat paa ny.

Moder har udstaaet megen Angest for min Skyld; hun vidste, hvor vi omtrent maatte befinde os under Orkanen, og frygtede stadig at skulle faa det værste at høre. Hvad enten det nu var Glæden over min pludselige Ankomst eller de lange og trange Bekymringer for min Skyld, nok er det: et Par Dage efter min Hjemkomst maatte hun gaa til Sengs, og har nu gjennemgaaet en saa haard Sygdom, at jeg flere Gange frygtede for at skulle miste hende. Men ogsaa her har Gud hjulpet, og Lægen mener, at hun atter kan blive aldeles rask igjen; dog vil det blive langvarigt, og hun vil trænge til god Pleje. Den kan jeg, Gud være lovet, yde hende. „Diana“ skal have en grundig Reparation, og før hen i Maj bliver der næppe Tale om nogen Rejse. Den Tid kan jeg altsaa ofre paa Moder, og det er en Lykke, at jeg kan hjælpe til med al Slags Husgjerning; vi Matroser maa jo lære at vaske og koge, feje og pynte op, og det kommer mig nu ret til gode. En Lykke er det ogsaa, at jeg har frelst min Smule Skillinger, der vilde kunne holde ud, til Moder atter er rask, og mine to kraftige Arme kan da hjælpe os videre.

Du vil, kjære Onkel, af disse Linjer kunne slutte dig til, at Moder ikke for det første vil kunne benytte sig af dit venlige Tilbud. Men naar det er Guds Vilje, at hun atter maa blive rigtig rask til Foraaret, og jeg saa igjen tager til Søs, vil hun med Glæde tage hen til dig og blive, saa længe jeg er borte. Hun og jeg takker dig hjærtelig og ønske dig en velsignet Fest og et glædeligt Nytaar. En „glædelig“ Fest vover jeg ikke at skrive; dertil har du, min stakkels, kjære Onkel, haft for megen Hjærtesorg; men husk paa Vorherres Ord: „De, som saar med Graad, skal høste med Fryderaab!“ — der vil ogsaa nok for dig spire ny Glæde paa din Livsvej. Det ønsker af ganske Hjærte

din taknemmelige Søstersøn
Hans Hein.“

Efter at Lange havde læst Brevet til Ende, blev han endnu siddende en Stund og stirrede paa de sidste Linjer, medens hans Øjne fyldtes med Taarer. Disse Ord fra en attenaarig Ynglings Haand gjorde et stærkt Indtryk paa ham. Med hvilken modig Friskhed besejrede ikke dette unge Hjærte Livets Gjenvordigheder; med hvilken Tillid vidste han ikke at henføre enhver Tilskikkelse under den almægtige og algode Guds Styrelse! Det unge Menneske havde ubevidst givet Onklen en Lære, og denne følte, sig i Dag usædvanlig blød om Hjærtet og tog sig den til Indtægt.

Han forestillede sig Hans, en kraftig Søgut, hvorledes han sad ved Moderens Leje og med sine opsvulmede Hænder glattede hendes Puder og rakte hende Lægemidler — og derpaa dukkede et andet Billede frem for hans Blik.

En yndig, blond Dreng laa med feberglødende Kinder og store, funklende Øjne i sin lille Seng, og denne Dreng havde været hans eneste elskede

Barn, som i sine store Pinsler havde rakt Hænderne op imod ham og kaldt ham „kjære, kjære Fader". Men snart var Munden forstummet, de smaa Øjne havde lukket sig for stedse, og for 18 Uger siden havde de baaret den lille Kiste ud og sænket den ned ved Siden af Moderen, og han, den stakkels Fader, var i stum Fortvivlelse vendt hjem fra Kirkegaarden som en ensom, ulykkelig Mand. Intet Smil havde efter den Dag fundet Vej over hans Læber, intet Haab om Lykke kunde dages i hans Hjærte. Den Stue, i hvilken Drengen havde leget, og hvor de Gjenstande, hans uskyldige Hænder havde berørt, endnu laa, som den lille havde forladt dem, da Sygdommen kastede ham paa Lejet, var tillaaset; han kunde ikke overtale sig til at gaa der ind. Et Billede, som forestillede hans kjæreste paa Jorden, hans Hustru, straalede af Ynde og Sundhed, med det prægtige Barn paa Skjødet, hang tildækket over hans Skrivebord. Hverken hans Venners Opmuntringer eller den gamle Marthas trofaste Bestræbelser formaaede at vække ham af den sygelige Dvale; kun i en Retning havde han omsider givet efter, i det han havde anmodet sin Søster, der levede som Enke i en lille By ti Mile borte, om at komme og dele sit ensomme Liv med ham. Med temmelig ligegyldige Følelser havde han afsendt Brevet. Og nu, da det afslaaede Svar kom, gjorde det ham dog ondt; maaske kunde Søsterens Søn være bleven ham til nogen Glæde; maaske kunde Moderens Lykke have kastet nogle Straaler i hans Hjærte; nu var ogsaa dette forspildt. Men før, da han var kommen over Markedspladsen, havde han følt det saa tungt, at han ikke havde nogen, han kunde berede nogen Glæde; nu pludselig vidste han dog et Sted, hvor hans gavmilde Haand kunde bringe Trøst og Glæde. Han greb til Brystlommen for at tage sin Lommebog frem og fik tillige med den et Brev op. Hans Fund oppe paa Volden var forlængst gaaet ham af Glemme; men da han nu paa ny saa Adressen: „Til den Herre Jesus i Himlen!" da aabnede han det lille Brev og læste:

Den 14de December.

„Kjære, gode Herre Jesus!*)

Jeg ber Dig Giv Mig et faastandit Hjærte og gør mig from, at jeg kan komme i Himlen. Kære Herre Jesus giv mig til Julen, hva der kan vere mig nøttit. Kære Jesus lad din Engel hendte dette Brev Inat."

Den Omvæltning, som den unge Sømands Brev havde begyndt at fremkalde i Langes Indre, bragte disse uskyldige Linjer til videre Udvikling. Atter og atter dvælede hans Blik paa de Ord, et fromt, tillidsfuldt Hjærte havde bragt paa Papiret. Nu havde Herren ogsaa umiddelbart ydet ham Hjælp; hans Haand, der saa gjærne aabnede sig, kunde nu bringe det beskedne Barnehjærte rigelig Glæde. „Fra Frederik Tejsen" stod der. Altsaa vidste han den lille Drengs Navn, det gjaldt kun om at opspørge hans Bolig. I lang Tid havde han ikke følt sig saa opfyldt af noget; han vilde allerhelst strax have begivet sig paa Vandring, men han vilde derved have voldet den trofaste Martha unødvendige Bekymringer. Han rejste sig da, tog Lampen og nærmede sig den Dør, der saa længe havde været lukket. Haanden hvilede paa Haandtaget, et Øjebliks Nølen, et Ryk, og han stod midt i det forladte Barneparadis, omgiven af alt, hvad der kunde glæde et lille Hjærte og beskæftige den barnlige Fantasi. Og alle disse Ting vare ikke længer stumme Vidnesbyrd om en svunden Lykke, de syntes meget mere med veltalende Ord at tilraabe ham: „Lev atter op; Kjærligheden i dit Hjærte er endnu ikke udslukt; skab dig en ny Lykke, saa længe du formaar det!"

Klokken var blevet meget over otte. Ellers plejede Assessoren altid at ringe, naar han ønskede at faa sit tarvelige Aftensmaaltid bragt ind; men i Aften lod ingen Tone sig høre. Martha havde for længe siden ordnet alt; utaalmodig trippede hun frem og tilbage i sin Frygt for, at Æggene skulde blive haarde, og Teen kold; endelig tog hun Bakken og bankede paa Assessorens Dør. Da der ikke lød noget „Kom ind!" blev hun bange for, at der var tilstødt den elskede Herre noget; hun aabnede sagte Døren og saa ind. Der var mørkt i Stuen; men hun havde nær ladet Bakken falde, da hun fik Øje paa en smal Stribe Lys, som faldt hen over Gulvet fra Døren ind til Børnekammeret. Med rystende Knæ satte hun Bakken fra sig paa Bordet foran Sofaen og sneg sig ængstelig hen til den paa Klem staaende Dør. Hun vidste, hvor omhyggeligt hendes Herre undgik alt, hvad der kunde minde ham om det sidste tunge Tab, hvor alvorligt han havde bedet hende om aldrig at tale om Frederik, ja, saa vidt muligt undgaa at nævne hans Navn. Og nu var han inde i det ulyksalige Kammer! Maaske sad den stakkels Mand der inde og græd, overvældet af ny, smertelige Erindringer. Sagte skød hun Døren lidt op, stak Hovedet ind og saa ham til sin Forbavselse knæle henne i en Krog og rode mellem al Slags Legetøj. Han havde allerede ophobet forskjellige Gjenstande ved Siden af sig; i dette Øjeblik prøvede han netop en Flitsbue og lagde den, efter at den havde bestaaet Prøven, til de andre Sager. Marthas Øjne blev store af Forbavselse; ikke for alt i Verden vilde hun forstyrre sin Herre, og hun stod saa stille som en Mur.

*) Det oprindelige Brev befinder sig i Forfatterens Hænder.

Men pludselig vendte han sig, og hun fik ikke Tid til at trække sig tilbage.

„Kom kun ind, Martha," sagde han i en mild Tone, „og hjælpe mig med at udvælge nogle Smaating til en lille Dreng, der har fortjent en Juleglæde."

Og i sin oplivede Stemning fortalte han den trofaste Tjenerinde, hvad han havde fundet, og hvorledes han havde sat sig for at opfylde den barnlige Bøn.

Glæden over at Assessoren forandrede Sindsstemning bragte Taarer i Marthas Øjne.

„Vilde det dog ikke være rigtigst," sagde hun nølende, „om Hr. Assessoren først saa den lille Fyr, saa kan De bedst faa at vide, hvad der passer til ham."

„Det har du Ret i, Martha," sagde han og gik atter med Lampen tilbage i sin egen Stue. Kjender du en Familie ved Navn Tejsen?"

„Jeg kjender kun en Natvægter, der hedder saadan; men det er en gammel Mand, hvis Sønner for længe siden er voxne."

„Saa faar jeg ty til Vejviseren," sagde Assessoren og gav sig til at blade i en Bog, han tog ned fra Hylden over sit Skrivebord. „Tejsen — lad os se — her er det: Tejsen, Skrædder — Tejsen, Kagekone — Tejsen, Sten- og Billedhugger — Tejsen, Malersvend — ja, saa er der ikke flere — jo, der er dog en til: Tejsen, Natvægter; men ham kan der jo ikke være Tale om, lige saa lidt som om Malersvenden. Følgelig er der kun Skrædderen, Kagekonen og Stenhuggeren tilbage; hos en af dem maa jeg kunne finde den lille Frederik."

Lange rejste sig, tog sin Frakke og vilde, som det syntes, strax begive sig afsted paa sin Opdagelsesrejse.

„Betænk dog, Hr. Assessor," tillod Martha sig at sige, „at Klokken snart er ni; hvor saa end den lille Dreng maatte være at finde, vil han allerede for længe siden være i Seng, og De har endnu ikke spist til Aften."

„Det har du atter Ret i," svarede Assessoren; „men i Morgen faar jeg ikke Tanke af Tid før efter Klokken tre, og om to Dage har vi Jul. Nu faar jeg da se, om jeg i Morgen Eftermiddag kan komme alle tre Steder. Det bliver rigtignok en Faren omkring fra Herodes til Pilatus; jeg maa til Kongens Nytorv, til Voldgade Nr. 15 og til Strandgaden Nr. 28."

„Over Torvet kommer jo Hr. Assessoren, naar De kommer fra Kontoret; skulde det ikke være der, kan De gaa til Voldgade, saa skal jeg for en Sikkerheds Skyld spørge mig for i Strandgade, skjønt jeg ikke kan forstaa, hvorledes Brevet fra den Kant af Byen skulde være kommet helt op paa Volden."

„Ja, saadan kan vi gjøre det," sagde Assessoren og satte sig til Ro i Sofaen, medens Martha skænkede Te til ham. „I Aften tror jeg nok, Maden vil smage mig, jeg er ordentlig bleven helt sulten. Naar jeg dog blot ikke havde det saa ensomt her i Huset!" tilføjede han noget nedstemt.

„Aa, nu da vi er kommen saa vidt, Hr. Assessor," bemærkede Martha, i det hun nærmede sig Døren, „vil den kjære Gud nok hjælpe videre. Jeg havde i Nat en forunderlig Drøm; Gud give, at den maatte gaa i Opfyldelse. Godnat, Hr. Assessor!"

(Sluttes).

Ved Juletid.

Frosten hviler paa Mark og Eng,
svøbt i sit hvide Klæde,
ud den kalder den raske Dreng:
„Frem med Skøjter og Slæde!"
Spurven flyver til landlig Bo,
søger og samler ved fyldte Lo,
det er ved Juletide!

Fyrren knejser med friske Skud
over de hvide Bakker!
Rimtilsløret i grønne Skrud,
Granen er nok saa vakker,
Snekroner bløde paa Træ og Kvist,
højrøde Hyben paa Busken hist
pranger ved Juletide!

Røgen stiger fra straadækt Tag,
hjem ad den Bonden vinker,
Skumring følger paa korte Dag,
Lyset paa Ruden blinker;
Husmoder breder nu Dug paa Bord,
Hovedet blottes, mens Salmeord
lyder ved Juletide!

Andagt aander i Luftens Favn,
Stjærnerne venligt smile,
Aftenklokken i Jesu Navn
minder om Højtidshvile.
Give dog Gud i hver fattig Vraa
Tillid og Tro i Hjærterne spaa
Glæde ved Juletide!

Vinterhvælving med Stjærnepragt,
med Forjættelsens Kjærte,
Himmelbue i Juledragt
mildner hver jordisk Smerte.
Solskin i Mørket og Liv i Død:
„os er i Dag en Frelser fød",
det var ved Juletide!

C. Thiess.

Ved Juletide.

Besøg i et engelsk Bryggeri.

(Sluttet).

Vi havde nu vandret gjennem selve Bryggeriet, det gamle Bryggeri, og set Bryggeriprocessen, vi havde gjennemvandret de uhyre Lagre, hvor fra Øllet produceres, men vi manglede endnu selve Resultaterne, det færdige lagrede Øl, og derfor ned igjen ad de utallige Trapper, ned fra Luftens Regioner til vor fælleds Moder Jordens eget Skjød. Efter at være naaet ned til Jordens Overflade steg vi ned i selve dens Indre ad flere Trapper og kom til en hel lille underjordisk Verden, som strækker sig i en Dybde af 15 Fod; det er Oplagsstedet for Bryggeriets uhyre Lager af Øl. Foran Indgangen til selve de underjordiske Hvælvinger er der et stort Kjælderværelse, som er oplyst af en Mængde Gasblus. Her findes Prøverne af Bryggeriets forskjellige Produkter; vi smagte paa flere Sorter Stout, hvoraf en Slags — der ikke er i Handelen, men kun brygges i mindre Mængde til Ejerens private Brug og til Gaver for enkelte Stormænd, Prinsen af Wales, o. s. v. — smagte som den lifligste Vin. Efter at vor Fører havde tændt et Lys, begyndte vi vor Vandring i de underjordiske Hvælvinger — i Sandhed en underlig Vandring! Disse underjordiske Byrelagere indtager et Fladerum af mindst 5 Tønder Land, og der findes en forvirrende Mængde hvælvede Kjældere og Gange over og under hverandre, som krydser hverandre, alle ens, saa at man uden Fører, der kjender sin Vej, længe kunde faa Lov til at vandre om, før man fandt ud igjen. I den første Kjælder, vi kom ind i, stod langs Væggene en Mængde taarnlignende Kar til foreløbig Lagring. Fra disse Kar tappedes Øllet efterhaanden om paa de rigtige Beholdere, som fandtes i tusendvis i alle de andre Kjældere. Vi fordybede os i disse underjordiske Katakomber, og her nede laa Tusender af Kæmpetønder, fyldte med Øl, større og mindre mellem hverandre; nogle Kar er ligefrem opstillede Taarne, der indeholder 70,000 Gallons Øl. I en af de midterste Hvælvinger viste vor Fører os den saa kaldte „Giant", et sandt Uhyre af en Beholder, der rummer 163,800 Gallons Stout, omtrent 737,100 danske Potter, altsaa en saa stor Mængde Øl, at hele Danmarks Befolkning paa en Gang kunde slukke sin Tørst ved Indholdet af denne ene „Giant". Men man undrer sig ikke længer over de talrige og store Beholdere, naar man hører, at der daglig brygges 80,000 Gallons eller 360,000 danske Potter. Dybere ned i Jordens Indre steg vi ad ny Trapper, indtil vi var 35 Fod under Gaden. Her nede i dette tavse mørke Rige i en Kjælder, der var 30 Fod under Gaden, aabnede Føreren en Lem i Gulvet og holdt sit Lys hen til Aabningen for at vise os, hvad der var under vore Fødder, og vore forbavsede Øjne opdagede nu et helt Ølhav under Gulvet, som nemlig dækkede en uhyre Jærnbeholder. Længe vandrede vi om her nede, men vi Mennesker er dog Lysets Børn, og skjønt vor Vandring i Jordens Indre i de hemmelighedsfulde Katakomber var meget interessant og ikke uden en vis Nervepirring, begyndte vi dog atter at længes efter Dagens Lys og steg nu opad igjen mod Lysets Rige, idet vi paa vor Vandring kom gjennem en lang Tunnel, der forener det gamle Bryggeri med det ny. Og saaledes kom vi fra Nattens Rige lige op i det ny Bryggeri, Alebryggeriet. Her er de nyeste Forbedringer i Bryggerifaget indførte. Blandt disse lagde vi særlig Mærke til en ny og praktisk Maade at svale Øllet paa ved et kunstigt Rørsystem. Et langt Rør, der i vandrette Stillinger bugter sig fra højre til venstre og fra venstre til højre med en knap Tommes Mellemrum, indtil det danner en Slags Rørvæg af henved 8 Fods Højde og samme Bredde, der staar lodret op i en større Metalholder. Dette Rør er fyldt med koldt Vand, der presses ind i det fra neden og løber ud igjen for oven. Det varme Øl drives nu op til Toppen af Rørvæggen og bliver der udladt paa en saadan Maade, at det som et Vandfald risler ned paa begge Sider over Rørenes vandrette Afdelinger til den for neden værende Metalbeholder, og naar det er kommet der ned, er det før paa Toppen af Rørvæggen kogthede Øl næsten ganske koldt. Efter at have smagt et Glas „best pale Ale" tog vi Afsked med vor flinke Fører, og stod atter snart paa Gaden midt i al Verdensstadens uhyre Færdsel.

Sophus v. Lennbach.

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Fortsat).

Da han kom der ind, tog han Plads paa Sengestokken og begyndte at tromme med den ene Haand mod Sengefjælen. „Hm, det var godt at vide," begyndte han at mumle halv højt, „nu er der da en Skat der ude, det tør jeg bande paa, og den er ikke lille; den kunde jeg tage, og det i Aften, og hvad vilde de gjøre mig, jeg kunde jo rejse langt hen, ud af Landet. Han har jo en Gang sagt, det skulde være mit, hvad jeg fandt . . . og de to, det kunde hænde sig, de vilde komme til at mindes denne Aften lidt længere end ellers. Og der er Penge,

mange naturligvis, du blev deres Overmand, du kunde rigtig give dem . . ."

Han rejste sig med en hurtig, næsten heftig Bevægelse og tren ud i Yderdøren; da han holdt Dørklinken i sin Haand, for at lukke efter sig, standsede han pludselig. Han saa sig lidt omkring, derpaa grundede han en Stund. „Nej, jeg vil lige godt ikke," udbrød han saa, „for det er ikke bedre end at stjæle, og en Tyv vil jeg ikke være; skal de have Lykke med dem, saa skal de vel, det kan jeg ikke forhindre, de kan tage den anden Skat med, jeg faar den ikke alligevel; i Morgen i Trøjen, i over Morgen i Krig; det er ikke godt at vide, hvad der kan hændes endnu, der er kanskesens Skatte andre Steder ogsaa, men her hjemme er der ikke værd at være længere."

Næste Dag drog Peder Jepsen bort fra sin Fødeegn og ud i den vide Verden; det er der ude man finder Skatte og bliver rig, og det var jo det, han vilde.

Der gik Aar, mange Aar.

Saa en Aften i Tusmørket hen paa Efteraaret kom der en Mand gaaende hen mod Byen. Han havde en Ransel paa Ryggen og i Haanden en tyk Egestok. Det var en jævnfør Mand af Højde som de fleste og med et af Sol og Vejr brunet og barket Ansigt, hvis nederste Halvdel var dækket af et mørkt, tykt Skæg, der tillige med hans finere Klædedragt røbede, at han ikke var en af Egnens Bønder; han saa lidt træt og udmattet ud af den vistnok lange Vej, han havde gaaet.

Da han kom ind i Byen, betragtede han de enkelte Huse og Gaarde nøje, omtrent som en længe bortrejst Ven betragter en anden ved Gjensynet.

Tæt ved Hans Iversens gamle Gaard standsede han, i det samme kom en Arbejdsmand der fra Byen forbi og hilste Godaften.

„Godaften," svarede den fremmede, „hør, du kan da ikke sige mig, om Hans Iversen bor her endnu."

„Hans Iversen," gjentog den anden, „nej han er saamænd død for mange Aar siden."

„Er han det?"

„Ja, han er, han kom sælle nok af Dage, stakkels Mand."

„Hvordan da?" spurgte den fremmede.

„Ja, det skal jeg saamænd sige os, det var en Dag, han var ude at kjøre, saa løb Hestene løbsk og kylte ham i en Limgrav, der laa han og var død, da Folk kom til. Hvor er den Mand ellers fra?"

„Jeg er oppe sønder fra. Saa bor hans Datter, Maren, vel der henne i Gaarden nu."

„J . . . a, hun bor der da endnu," svarede Manden med et eget Smil, „hendes Mand hedder jo ellers Jens Kristian."

Der gik som et Træk gjennem den fremmede.

„Kanske de skal flytte," spurgte han dog, tilsyneladende rolig.

„Ja . . . hæ, de bliver nok nødt til det, de skylder hen, alt hvad de ejer og har. Der er ellers solgt for dem to Gange; det meste af deres Indbo og deres Kreaturer er væk, de har lige en Ko at malke nu. Gud ved, hvordan de sidder og slider det igjennem."

(Fortsættes.)

Tiggerdrengens Julekvæld.

Med Posen paa Ryggen med Stokken i Haand
han gik mod den fattige Hytte.
Træt var han paa Legem og sorgfuld hans Aand,
knap kunde han Fødderne flytte.

Rundt havde han trasket fra Daggry til Kvæld,
kun lidet det fyldte i Posen,
og Kummeren laa saa tung i hans Sjæl,
mens mødig han skred over Mosen.

Men Sneflokken ud over Markerne spandt
til Jul paa den dejligste Kaabe,
og Mørket tog til, medens Frostkulden bandt
det ulmende Liv i hver Draabe.

Dog Vej i det dunkle Smaastjærnerne brød,
èn tindred vor Vandrer i Øjet,
det var, som den tyngende Kvide og Nød
med et fra hans Hjærte var fløjet.

Han bad for sin syge sin fattige Mo'er,
for hende kun vilde han stræbe.
Vel var det kun simple enfoldige Ord,
som steg fra hans bævende Læbe.

Men dog blev de hørte af Kjærligheds Gud,
selv Sukket til ham kan sig svinge!
Den trofaste lille med frydefuld Hu
gik frejdig mod Hjemmet det ringe.

Han skimtede Lyset bag Vinduets Glug,
snart stod han i Døren — forskrækket,
thi ormstukne Bord med en skinnende Dug
og dejlige Retter stod dækket.

Og alle de smaa bitte Søskende sprang
ham fulde af Glæde i Møde;
de tog ham i Haanden, de dansed og sang
med Kinder saa friske og røde.

Da Højtidens Solglans i Hytten var bragt,
som Hjærtet og Sindet opliver.
En hjælpende Haand var i Nøden dem rakt.
Gud signe den kjærlige Giver.

— O. —

Den rige Jul.

Kom Alle, som har Evne, og øs med villigt Sind
af Gavmildhedens Kilde, — luk Juleglæden ind,
lad Hjærterne opflammes af Kjærlighedsstrang
til Lov og Tak og Pris gjennem Jubeltoners Klang!

Kom Alle, som vil give en Skjærv af Hjærtens Grund
til Trøst og Fryd og Gammen i Julens Aftenstund,
saa Julestjærnens Straaler kan funkle klart og naa
til Hjærtets Suk i Løndom, til den fattigste Vraa.

Kom Alle, som er bøjet af Sorger og af Savn,
udsluk hver bitter Smerte i Juleglædens Favn!
Modtag med hellig Længsel det søde Julebud,
som bringer Glædens Roser fra Kjærlighedens Gud. —

Kom Alle, som vil sjunge en Sang af Hjærtenslyst,
en barnlig Velkomsthilsen af frydopfyldte Bryst —
en Hilsen til vor Frelser som laa i Moders Skjød,
hvorfra vor Julestjærne med evig Glans frembrød.

Kom Alle! Kom fra Øst, fra Vest, fra Syd og Nord,
kom hver en ærlig Kristen trindtom fra viden Jord, —
kom Alle, som af Hjærtet sin Frelser ret har kjær,
paa Jubeltoners Vinger en Tak til Gud frembær.

Kom hver en Sjæl som famler paa Tvivlens svage Grund,
opløft dit Blik mod Himlen i denne Højtidsstund,
saa Tvivlens Grund skal briste og hvert af dine Fjed
omstraales skal af Haabet, af Tro og Kjærlighed!

O, Frelser! Løft min Tanke i barnlig Tro til dig,
at jeg kan Kronen vinde og blive evig rig,
saa jeg trods Kamp og Trængsel, dog finde skal en Gang
det rette Maal, om Vejen end synes mørk og trang.

Anders Sjørup.

Bognyt.

„Dyrevennen. Nordisk illustreret Maanedsskrift" er Navnet paa et nyt Tidsskrift, som udgives af Kammerraad Lembcke af hvem det redigeres i Forening med Skolebestyrer Bredsdorff. Bladet, der udkommer gjennem R. C. Roms Forlagsforretning, vil blive et Organ for Dyrebeskyttelsessagen, ved paa en sindig og praktisk Maade at behandle Menneskets Forhold til Dyrene, for derved at fremkalde en skaansom Behandling af disse. Et saa smukt Formaal behøver ikke vor nærmere Anbefaling, og vi antager desuden, at det første Numer af Bladet som følger med „Husvennen" i Dag, paa det bedste vil anbefale sig selv. „Dyrevennen" udkommer en Gang maanedlig udstyret med flere Billeder og koster kun 40 Øre fjerdingaarlig.

Smaating.

Probat. Naar en Enkemand ønsker at gifte sig, skal han sætte et smukt Marmorkors paa sin afdøde Kones Grav. Det har altid en god Virkning.

Opløsninger fra Nr. 11.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
R h i n e **n**	B A A D
I e n i s e **i**	A A R E
Bab el Mande**b**	A R M E
Eckernførd**e**	D E E L

paa Bogstavopgaven: London — Petersborg.

Til Postabonnenterne.

De ærede Holdere der har modtaget sidste Nummer for sent, gjøres opmærksomme paa, at dette ikke hidrører fra Udgiverens Forsømmelighed, i det samtlige Blade som sædvanlig i rette Tid var afleveret paa Avispostkontoret i Kjøbenhavn, hvor man imidlertid nægtede at forsende dem, fordi Tillæget var trykt paa gult Papir, der var et Par Fingerbrede mindre i Formatet end Hovednumret! At der skulde findes Bestemmelser af en saa taabelig Art, at en Bladstandsning kan begrundes saaledes, er der vist ingen Bladudgiver der har Anelse om, og at Postbestyrelsen uden videre standser et Blads Forsendelse fordi det har behaget den, uden at meddele Udgiveren det mindste derom, at indføre en kinesisk Censur med Hensyn til Papirfarve og Format, er noget hidtil uhørt. At mange Tusend Holdere derved forurettes ved ikke at faa deres betalte Blad i rette Tid, at Udgiveren spilder sin knappe Tid med at faa den uanede Standsning hævet, og paabyrdes en betydelig fuldstændig spildt Udgift, ved paa ny at lade trykke Tillæg — det synes altsammen at være Postbestyrelsen den ligegyldigste Sag af Verden. At Udgiveren imidlertid ikke lader denne ny Hensynsløshed mod Publikum fra Postbestyrelsens Side gaa upaatalt hen, turde være en Selvfølge.

Brevvexling.

R. — M. R. K. — R. L. — L. F. — J. M. — J. O. — Olby — og flere Indsendere af Gaader og Smaating: Det tilsendte skal efterhaanden finde Anvendelse i Bladet.

Hermed følger, som Tillæg til „Husvennen" og Fortsættelse af Indholdet i dette Nummer (se hosstaaende „Bognyt") et Blad ved Navn „Dyrevennen" der indeholder følgende: Hestetæmmeren Sullivan, med Billede. — Have Dyrene Rettigheder? af Dr. phil. C. Rosenberg. — Vivisektion. — Kreaturtransport paa Jærnbaner, med 2 Billeder. — En Juleaften i Sneen. — Jagt- og Dyrebeskyttelse. — Børneforeninger, af Just Chr. Holm. — Blandinger. — Boganmeldelser. — Fredet Vildt. — Til Læseren.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 13. Søndagen den 28. December. 1879.

Lidt om Julen i Oldtiden.

Af B. E.

Det er ikke først med Kristendommen, at Julen, saaledes som Paasken og Pinsen, er bleven indført her i Norden, ogsaa hos vore hedenske Forfædre i Oldtiden gaves der ved Midvinterstid en stor Højtidsfest, som bar Julenavnet og tillige var en af de tre store Højtider eller Offerfester, som mentes at være indstiftede af Odin selv. Den første af Aarets Fester holdt man ved Sommerens Begyndelse for at hilse den til dens Sejr over de mørke og trange Vinterdage, som nu var til Ende. Den næste forefaldt ved Høstens Slutning, naar Kornet var bragt i Hus, og derfra stammer endnu vore Høstgilder, som vi holder den Dag i Dag. Der er maaske næppe mange nu, der tænker paa, at denne almindelige Folkeskik rækker over tusende Aar tilbage i Tiden. Den tredje Fest endelig var Julen. Den begyndte den saa kaldte Høgenat eller Midvintersnatten, som rimeligvis har været Natten før Vintersolhverv eller vor Juleaften. Ved denne Fest bad de gamle i Hedenold for en god Afgrøde; men den var for dem ogsaa en Glædens, en Lysets Fest, det var Lysets og Solens Sejr over Mørket og Natten, de fejrede. Nu havde Solen saa længe gaaet mere og mere mod Syd, men nu vender den om og gaar bestandig længere mod Nord, hvorved Dagene bliver længere og lysere, medens de mørke Nætter tager af. Med denne Solvending skulde Navnet Jul da ogsaa staa i Forbindelse, i det mange er af den Mening, at Ordet Jul er det samme som „Hjul" og derved peger hen paa noget, som vender sig. Andre mener ogsaa om Ordet Jul, at det er det samme som noel, der betyder Natten, altsaa den mørke Tid af Aaret, da der er Solmangel. Ogsaa i Oldtiden gik der store Forberedelser forud for denne Højtidsfest; der skulde bages og brygges ligesom nu, der skulde tilberedes til Ofring, og alt skulde være i Stand til, at man kunde modtage de forventede Julegjæster, som det sømmede sig. Festen var bestemt til at holdes i tre Dage, men paa Grund af de store Ofringer varede den i Regelen meget længere, hos os helligholder vi kun to af Juledagene, maaske i enkelte Egne tre (hvad tidligere var almindeligt), men endnu benævner vi de øvrige fire Dage mellem Jul og Nytaar „Halvhelligdagene". Efter Sigende skal vore Fædre ogsaa have haft baade en lille og en stor Jul. Det ligger nær at tænke, at dette er Oprindelsen til de endnu i Folkemunde gængse Benævnelser: lille Juleaften og store Juleaften. Julen var væsentlig helliget Guden Frej; til ham bad man om rig Høst og Afgrøde ad Aare, ligesom ogsaa Sonegalten, man ofrede, var bestemt for ham. Men Julen var ikke mindre en Glædesfest end en Offerfest, og det under Bondens Tag saa vel som i Kongehallen. Man spiste og drak og levede højt ved de talrige Gilder, der fandt Sted, ved at en Familje besøgte en anden og derpaa som oftest i Forening med denne gjæstede en tredje, og saaledes videre.

At gjøre store og kostbare Julegilder satte mangen nordisk Høvding en Ære i, Gilder, som kunde vare baade i otte og tolv Dage. Der blev da indbudt Venner og Frænder fra nær og fjærn, og naar de saa kom, blev de altid vel modtagne, thi Nordboerne i Hedenold var gjæstfri Folk. Gjæsterne blev førte ind og bænkede i den rummelige og efter Datidens Skik smykkede Gildeshal;

denne dannedes af et stort firkantet Rum, hvis to længste Sider vendte mod Nord og Syd, hvoraf vi kan slutte, at Beboelseshusene den Gang, som Stuehusene paa Landet i Regelen endnu, altid laa i Øst og Vest med Enderne. I Hallens to Endevægge var Indgangsdørene. Kakkelovn eller Skorstene saas ikke, men midt paa Hallens Gulv, der ofte ved festlige Lejligheder blev bestrøet med Halm, fandtes Arnen, i Regelen en af Kampestene dannet Forhøjning, hvorpaa saa den saa kaldte Langild brændte. Der var intet Loft, men lige over Arnen fandtes der et Hul i Taget, hvorigjennem Røgen drog ud; dette Hul benævnedes Lyren, og paa sine Steder her i Landet bruger man endnu dette Navn om Skorstenen.

Traadte man ind i Hallen en Julekvæld, saa man langs med hver af de to Sidevægge en Række Bænke. Den til højre var den fornemste, og midt paa denne fandtes Højsædet, Husfaderens Plads, som ingen anden turde bestige. Den var højere i Sædet end de øvrige og adskilt fra disse ved tvende Piller, Højsædestøtter som de kaldtes, i Regelen kunstig udskaarne med alle Haande Drageskikkelser, Ulvehoveder og underlige Figurer. I Højsædet sad Høvdingen selv, og til begge Sider for ham hans Mænd, saaledes bænkede, at de bedste og fornemste sad ham nærmest, de ringere længere nede mod Dørene, og størst Ære var det at sidde til højre for ham. Paa den ringere Bænk til venstre i Hallen og paa den anden Side Ilden var der ogsaa et Højsæde, men lidt lavere end Husfaderens eget, paa dette var den fornemste Gjæst skikket til Sæde, og stor Ære var det for den, hvem denne Udmærkelse blev tildelt. Foran Bænkeraderne stod Bordene, der nu i Juletiden bugnede dobbelt stærkt under de fyldte Flæske- og Julefade og de skummende Øl- og Mjødbægere. Og mens enhver nu lettede ved disse efter bedste Evne, flød Talen muntert og livlig, snart om de gamle hedengangnes Stordaad og Idrætter og snart om Fortællerens egne Bedrifter paa den sidste Sommers Vikingetog; og var der en Skjald til Stede — hvad der helst skulde være, thi ligesom Skjaldskabet stod højt i Anseelse hos vore Fædre, saa satte enhver Høvding ogsaa stor Pris paa at have en Skjald i sin Hal især ved slige Lejligheder — saa greb denne imellem Harpen og lod ledsaget af dens Toner, Sangen klinge om fjærne Tiders Bedrifter, eller han digtede et Kvad den gjæstfri Høvding og Husfader til Ros og Ære. Og naar saa Sangen var til Ende, hændtes det ikke sjælden, at en af Krigerne greb det fulde Mjødhorn, løftede det højt og udbragte en Mindeskaal for den til Valhal henfarne Kæmpe eller Konge eller et begejstret Leve for en eller anden af de ansete Høvdinger, som sad der i Kredsen. Men højtideligst var dog Øjeblikket, naar Trællen og Kvinderne, som gik fra Borde, kom ind med den helstegte Frejs-Galt, som de satte paa Bordet midt foran Højsædet, og saa Høvdingen med det skummende og perlende Løftebæger i Haanden rejste sig og paa Frejsgalten svor at udøve enten denne eller hin mindeværdige Bedrift, eller ogsaa lade Livet. Det var et Løfte saa bindende fast, at det aldrig turde brydes; og mange var der ofte af Gildesgjæsterne, som i Begejstringens Rus fulgte Høvdingens Exempel og gjorde et Løfte, som dog i mange Tilfælde inden Aar og Dag kostede dem Liv og Lemmer. Og i højere og stedse mere begejstrede Toner klang Sang og Tale, medens kostelige Julegaver udvexledes inde i den med skinnende Fyrifakler oplyste Gildeshal, hvis Vægge var prydede med blanke Vaaben og Skjolde, der glimtede og blinkede i det flagrende Fakkelskjær. Julefadene og Drikkehornene tømtes, men de opvartende Trælle og Kvinder sørgede stedse omhyggelig for, at de fyldtes igjen. Men uden for Gildesborgen i den mørke Midvinterkvæld brændte Juleblussene, lysende højt over de snedækte Marker, ja selv ind i de mørke tætte Skove søgte Straalerne at trænge frem. Disse Juleblus stod som en Skræmsel for alle Trolde og Uvætter og hindrede disse i at nærme sig Menneskeboligerne og derved forstyrre Glæden og Munterheden.

Da Kristendommen blev indført her til Lands, maatte den hedenske Fest forsvinde og give Plads for en kristelig i Steden, men denne faldt paa den samme Aarstid, maaske endog paa samme Dag, og paa denne overførte man saa det hedenske Navn Jul, og derved har denne saa store Højtidsfest hos os Nordboer faaet sit særegne Navn, hvad den ellers ikke har alle Steder. Men den kristne Jul har faaet mer end blot Navnet i Arv fra den hedenske. Man vedblev endnu langt ned i de kristne Tider at brænde Juleblus for at beskytte sig mod Mørkets Magter, og det er ikke usandsynligt, at Oprindelsen til vore Julelys er de hedenske Juleblus, medens der maaske er dem, der mener, at det er Stjærnen i Østerland, hvortil der hentydes med Julelysene. Men ogsaa vore Julegaver, Julegilder, Julelege og Julemærker, hvorefter man vil udfinde, hvad Vejr Aaret skal bringe, stammer fra Oldtiden og er en Arv fra vore hedenske Forfædre, som det ikke lykkedes de første kristne Munke og Præster at udrydde, trods deres ivrige Bestræbelser derfor. Ja, det er et Spørgsmaal, om ikke netop Grunden til, at Julen er bleven sat højere og i de fleste, maaske i alles Forestilling, har faaet et langt festligere og højtideligere Præg end vore andre to store kristelige Fester, Paaske og Pintse, — om Grunden dertil

ikke netop ligger i, at der i Forvejen var en hedensk Fest paa denne Aarstid, hvorfra saa mange Træk, Folket ikke godt kunde give Afkald paa, blev overførte paa den kristelige. Og med det samme er det ogsaa værd at mindes dette. For os kristne er Julen en Glædens Fest, en Lysets og Livets Fest, det er denne evige Stjærnes Fremkomst, som tændte Lys i det store vildsomme Mørke, vi fejrer; men for vore Fædre i Hedenold er Julen ogsaa, som tidligere antydet, fornemmelig en Lysets og Glædens Fest; det var Glæden over den mod Nord skridende Sol, over Dagens Tiltagen og Vaarens Komme, Glæden over Nattens og Vinterens Aftagen, der prægede deres Julefest.

Et Julebrev.

(Sluttes).

Den følgende Eftermiddag begyndte da Lange sine Undersøgelser. Undervejs kjøbte han et Bundt Peberkager og befandt sig snart paa Kongens Nytorv, hvor han ikke var længe om at finde det Hus, i hvilket Kagekonen Tejsen skulde bo. Det saa ham dog alt for fint ud; tvivlraadig gik han ind og spurgte en Pige, han traf paa, om den Kone, han søgte.

„Hun bor ovre i Baggaarden paa anden Sal; men jeg tror ikke, hun er ledig nogen Dag paa denne Side Nytaar," lød Svaret.

Assessoren takkede venligt, begav sig ind i Baggaarden, op ad de stejle Trapper og famlede sig frem langs den smudsige Gang, til han stødte paa en Dør, der aabnede sig, i det han rørte ved den.

„Hvem er det?" spurgte en rystende Stemme.

Lange saa sig om i det fattige Rum, og da hans Øjne havde vænnet sig til Halvmørket, bemærkede han en udtæret Skikkelse, der sad halv oprejst i en Seng i den anden Ende af Stuen.

Han gik nærmere og stod foran en gammel Kone, hvem Sygdom og Lidelser havde gjort til et sandt Billede paa Elendighed.

„Undskyld," sagde han, „hvis jeg har forskrækket Dem; jeg vilde tale med Madam Tejsen."

„Min Datter har hele sin Tid besat," sagde den gamle og vendte sig stønnende mod Væggen.

„Saa . . . aa?" svarede Lange. „Men sig mig, ligger De saadan alene hele Dagen, medens Deres Datter er ude?"

„Ja, det har jeg gjort i mange Aar, Herre," lød Svaret. „Før min Datter gaar, sætter hun alt, hvad jeg behøver, paa dette lille Bord; vor Nabos lille Pige ser saa af og til ind til mig, og naar min Datter kommer hjem om Aftenen, har hun tit noget styrkende med hjem fra de gode Herskaber. Jeg har altid en god Appetit, Herre; men jeg er lam i Benene og har skrækkelige Smerter i Ryggen. Min Datter er meget god imod mig, og vi lider ingen Nød, skjønt alt er saa dyrt, og Doktor og Apoteker sluger mange Penge."

„Men saa er De jo dog omtrent ene hele Dagen. Har Deres Datter intet Barn, der kunde forkorte Dem Tiden?"

„Ak, kjære Herre," svarede den gamle; „min Datter har aldrig haft Børn. Medens hendes Mand levede, tænkte de ofte paa at tage et Barn til sig som deres eget; men da saa han døde, og Fortjenesten blev ringere, blev det ikke til noget."

„Ja, ja; saa vil jeg da ønske Dem god Bedring eller dog i alt Fald Lindring af Smerterne," sagde Lange bevæget; „her, gode Kone, har De en lille Julegave til Deres Datter." Med disse Ord stak han hende et Pengestykke i den rystende Haand og gik hen imod Døren.

„Tak, og Gud velsigne Dem, kjære Herre!" udbrød den syge. „For mig er der ingen anden Hjælp end Døden; men Dem ønsker jeg et langt og lykkeligt Liv."

Assessoren famlede sig atter ned ad Trapperne og fortsatte sin Vej. De Tanker, der nu bevægede sig i ham, lod ham ikke agte paa de tætte Snefnokke, der hvirvlede omkring ham. I sin første Smerte over det elskede Barn havde han ofte tænkt: „Det vilde have været bedre, om Gud aldrig havde skjænket mig noget Barn, saa vilde jeg nu ikke have haft denne tunge Sorg," og disse jævne Folk havde med deres ringe Midler næret saa liden Egenkjærlighed, at de havde fattet Planer, der aldrig var faldne ham i Sinde.

Imidlertid havde han naaet det andet Maal for sin Vandring. Det søgte Hus laa et Stykke inden for Gaderækken, omgiven af en Have. Lange spurgte en Dreng, der gik i Haven, om Stenhugger Tejsen boede her.

„Han er død," svarede Drengen.

„Død?" spurgte han videre. „Er der da ingen af hans Familie, der bor her?"

„Jo, Datteren bor i en lille Stue der bag omme."

Lange skyndte sig til den betegnede Dør og bankede paa. Hans Banken blev ubesvaret; men han hørte en sagte Støj, og paa hans fornyede Banken lød et sagte: „Kom ind!"

Da han aabnede Døren, saa han en ung Pige i Sørgedragt sidde foran en klart lysende Lampe; et fint Broderi syntes at være faldet hende af Hænderne, og en fem, sex Aars Dreng havde skjult sit krøllede Hoved i hendes Skjød.

Da den fremmede Herre traadte ind, rejste den unge Pige sig og sagde rødmende:

„Jeg maa bede Dem undskylde, at jeg var saa sen til at besvare Deres Banken; men her kommer saa sjælden nogen, og saa mente Frederik, det var Juleenglen, og saa vilde han først gjemme sig. Hvormed kan jeg tjene Herren?"

Assessoren var bleven ganske varm om Hjærtet; uden Tvivl stod han her ved sine Ønskers Maal, her vilde han kunne hente sig Trøst og Haab for sit fremtidige Liv. Han fattede sig hurtig og svarede:

„Frederik har ikke denne Gang taget fejl. Vorherre Jesus har rigtig modtaget hans Brev og sender nu mig for at spørge, hvad han ønsker sig."

Drengen saa ved disse Ord forbavset op paa den fremmede. Denne trak Barnet hen til sig og spurgte:

„Sig mig, hvordan du bar dig ad med at besørge dit Brev?"

„Jeg vilde stikke det i Brevkassen; men Anna sagde, jeg skulde kun lægge det i det aabne Vindue, saa vilde Guds Engle lettere finde det. Og nu ser jeg jo," udbrød han ivrig og omfavnede Søsteren, „at du havde Ret."

„Ja vist saa, min Dreng," svarede hun og klappede hans Hoved, hvorpaa hun vedblev, henvendt til Assessoren: „Det har moret mig i de lange Vinteraftener at lære Frederik at skrive Bogstaver; til Paaske skal han i Skole, saa vil det nok gaa bedre, men han mente jo, at Vorherre Jesus nok vilde kunne læse hans Brev."

Det varede nu ikke længe, før Assessorens Venlighed aldeles havde overvundet den unge Piges Forlegenhed, saa at hun kunde give ham et kort Omrids af deres Livs Historie.

Moderen var død strax efter Drengens Fødsel; indtil for faa Aar siden havde en gammel Pige forestaaet Husholdningen og taget sig af Børnene, medens Faderen var ved sin Gjerning. Det havde ret været deres Fryd, naar han om Aftenen aldeles havde ofret sig for dem. Men saa var Angestens og Kummerens Timer komne, da Faderen ikke længer kunde gaa til Billedhuggeren og til sidst maatte ligge til Sengs. Al Lægens og Datterens omhyggelige Pleje havde været forgjæves; for et halvt Aar siden var han død og havde efterladt sine to Børn uden nogen Støtte i Verden.

Fortællingen havde aftvunget Anna smertelige Taarer, medens den lille Frederik tillidsfuldt hvilede Hovedet ved sin ny Vens Bryst.

„Men har De da slet ingen Slægtninge, stakkels Barn?" spurgte han endelig. „De er endnu for ung til altid at være ene."

„Vi har en gammel Tante, der har tilbudt at tage os i Huset, hvis jeg skulde føle mig for ensom, og naar jeg ikke . . ."

Her tav hun og saa ned paa sit Arbejde; derpaa vedblev hun: „Men vi har hidtil ikke lidt Nød; jeg har hidtil haft fuldt op at bestille, og min Værtinde er altid rede til at give mig et godt Raad. Endnu i Aften tænker jeg at kunne blive færdig med denne Sofapude til Fru Wandel, og saa er det rimeligt nok, at der i Morgen vil kunne findes en eller anden Juleglæde for min lille Frederik."

Men nu udbrød Assessoren bevæget:

„Skjønt jeg endnu ikke er nogen gammel Mand, staar jeg dog saa ene i Verden. Alt, hvad jeg har elsket her paa Jorden, hviler paa Kirkegaarden; men Gud har tydeligt vist mig den Vej, jeg skal gaa. Han vil ikke, at jeg skal fejre Julen i Ensomhed. Han være takket, der atter pustede Liv i mit sløvede Hjærte og ikke alene gav mig en Frederik igjen, men ogsaa en elskelig Datter . . . Betænk Dem nu, hvorvidt De vil kunne gaa ind paa mit Forslag. De og Deres Broder trænger til en trofast Fader; De vil ikke i Længden kunne staa ene i Verden. En saadan Fader vil jeg med Guds Hjælp kunne være Dem; men De maa, som sagt, nærmere overveje Sagen . . . nej, jeg vil intet Svar have i Dag; i Morgen, det er Juleaften, sender jeg en Vogn her hen, for jeg haaber, at De i alt Fald ikke vil afslaa min Bøn om, at De og Deres Broder tilbringer Julen hos mig. De kan da se, hvorledes mit Hjem behager Dem og saa give mig Deres Svar. Hvorledes end dette maatte blive, kan De altid være sikker paa i mig at have en faderlig Ven."

Anna var dybt bevæget, medens Frederik allerede strax, da Assessoren havde fremsat sit Forslag, var sprungen op paa hendes Skjød og gjentagne Gange hviskede: „Græd dog ikke, Anna, den fremmede Herre vil jo være saa god imod os."

Hun smilede gjennem Taarer, satte Barnet paa Gulvet og ledsagede snart efter den ny Ven til Døren, efter at Assessoren først havde sagt hende sit Navn og givet Frederik en lille Forsmag paa Julens Herligheder i det Bundt Peberkager, han havde kjøbt undervejs.

Da Hr. Lange kom hjem, saa Martha strax, hvilket Udfald hans Opdagelsesrejse havde faaet, og Dagen efter herskede der stor Travlhed i det stille Hus. De tillaasede Værelser og Skabe blev aabnede, og et prægtigt Grantræ prangede paa Julebordet. Og da Aftenen kom, var det et hyggeligt Skue, den festlig oplyste Dagligstue frembød, da Assessoren med stille Glæde betragtede Anna, medens hun med husmoderlig Ynde skjænkede Te og alt imellem tyssede paa Frederik, hvem de

mange smukke Julegaver undertiden gjorde alt for støjende. Martha, som var kommen ind med Tebrød, betragtede med stille Velbehag det tiltalende Billede. Efter gammel Vane rystende paa Hovedet vendte hun tilbage til Køkkenet; men her foldede hun Hænderne og sendte en Takkebøn op til Himlen, der endte saaledes: „Herre, du har gjort alle Ting vel!"

Længere ud paa Aftenen sad Assessoren alene foran sit Skrivebord; længe betragtede han med vemodig Glæde Billedet, som nu ikke længer var tilsløret; derpaa tog han Pennen og skrev følgende til sin Søster:

Kjære Søster!

Medfølgende lille Julegave, hvilken jeg i Dag med taknemmelig bevæget Hjerte sender dig, haaber jeg maa træffe dig i god Bedring og bidrage til, at du snart atter kan blive fuldstændig rask.

Ganske vist maa den kjære Gud, som din Hans ogsaa skriver, gjøre det meste hertil. Han har mange Veje til ethvert af sine Maal; uden ham sad ogsaa jeg nu ensom og nedtrykt i min Stue; ved hans Hjælp gaar jeg i Aften i min Seng som et andet Menneske med Hjærtet fuldt af Kjærlighed og Haab.

Paa en vidunderlig Maade har Vorherre sendt

Vinterlejr i Texas.

mig Erstatning for min elskede Frederik i en sexaarig Dreng af samme Navn, medens jeg i hans Søster haaber at have fundet en kjær Datter. Det blev mig forundt at aabne mit store Hus og mine faderlige Arme for de forældreløse Børn; de har i Dag fejret Juleaften med mig og vil nu ikke mere forlade mig. Mindet om min uforglemmelige Hustru og mit Barn vil nu næppe mere have Magt til at knuge mig i Støvet, men snarere styrke mig til at naa Maalet.

Herren har skjænket mig en herlig Julegave, han være priset for sin Naade!

Du, min kjære Søster, skal heller ikke være ene; ogsaa dig har Gud givet en stor Skat i din Søn. Hans prægtige Brev bidrog ikke lidet til at forandre min Sindsstemning. Saa snart du befinder dig bedre, maa du komme til mig; du skal nok faa det godt her. Vor syttenaarige Anna trænger til en Moders Bistand, hun og vor Martha vil kappes om at pleje dig. Saa ofte din Hans maatte vende hjem efter, skal han altid finde et kjærligt Hjem hos os; Herren holde sin Haand over ham til Søs som til Lands!

Med trofast broderlig Julehilsen til dig og din Søn

din hengivne Broder Henrik Lange.

En Snestorm i Texas.

Ved E. T.

Enhver Sømand, som farer paa Bugten ved Mexiko kjender og frygter „Nortes“, de nordlige Storme i dette Farvand, som bringer mangen en Sejler, til at strande, der er kommen Kysten for nær. Denne Nortes synes at staa i nær Forbindelse med Orkanerne paa de vestindiske Øer og at være den samme som Stormene i de forenede nordamerikanske Fristater. Nortes raser fra September til Maj og opnaar i den korte Tid af 4—5 Timer sin højeste Styrke; den blæser da med fuld Kraft i to Dage, hvorpaa den efterhaanden atter aftager i Heftighed. Den ene Nortes følger umiddelbart ofte saa hurtig paa den anden, at der undertiden kun er et Mellemrum af 5—6 Dage mellem hver Storm.

Paa Landet optræder Nortes som oftest som en Snestorm, som ligger uovervindelige Hindringer i Vejen for enhver Rejse gjennem de øde Strækninger. De rejsende maa da standse paa det Sted, de er komne til, og Mennesker og Dyr søger da at beskytte sig saa godt som muligt mod Stormens Rasen og mod Snehvirvlerne. Nortes er altid mest farlig paa Texas Højslette, hvor den naar sin højeste Styrke, og hvor de rejsende kun finde liden Næring til deres Dyr. Denne Slette strækker sig over 16 Længdegrader eller over et Rum af 1000 engelske Mile, hist og her blot afbrudt af smalle, frugtbare Strækninger langs med Floderne. Det er en sørgelig, øde Ørken, som aldrig kan blive til nogen Nytte for Mennesker eller Dyr. Skove mangle aldeles her, undtagen paa Toppen af Bjærgene og i disses Passe og Slugter. Paa en Strækning af 350 engelske Mile er den dyndede Pecos den eneste Flod. Alle Buskene paa denne Slette er tornede og selv Græsset er uden Saft.

Det Billede som følger med denne lille Skildring, viser et Selskab af rejsende, der er bleven overfaldet af en Snestorm i denne øde Egn. Disse rejsende var i Førstningen af November paa Vejen til El Paso del Norte ved Rio Grande og havde opslaaet deres Lejr ved Floden Pecos paa et Sted, hvor der undtagelsesvis baade fandtes Vand og Græs samt nogle enkeltstaaende Træer og Buske. Tæt ved Lejrpladsen laa der en stor sønderbrudt Vogn som nogle Udvandrere til Kalifornien havde efterladt, og denne frembrød Brændsel i tilstrækkelig Mængde.

Om denne Snestorm fortæller Anføreren for Rejseselskabet følgende:

„Om Natten blev jeg vækket ved en stærk Hylen af Vinden. Da jeg strax mærkede en stor Forandring i Temperaturen, stod jeg strax op og gik ud af Teltet og til min store Forbavselse saa jeg nu, at Jorden var dækket af et Lag Sne. Der kunde nu ikke mere være Tale om nogen Ro, og saa snart Dagen gryede, gik jeg strax ud for at se, hvad der var at gjøre til Sikkerhed for Mennesker og Dyr. Den frygtelige Nortes var kommen over os i sin værste Skikkelse ledsaget af Sne, og den rasede nu med sin fulde Styrke. Vor Stilling var vel slem, men den havde dog været langt værre, hvis vi ikke havde haft godt Græs og rent Vand. Desværre var vore stakkels Dyr aldeles udsatte for Stormens Rasen, da der hverken fandtes Skov eller noget andet Ly, der kunde tjene til Værn mod den. Mange af Dyrene løb bort, sandsynligvis for at søge Beskyttelse mod Stormen, og jeg maatte sende ti Mænd bort for at bringe dem tilbage. Nogle af Hestene var løbne 7 engelske Mile bort, før det atter lykkedes at faa fat paa dem.

Den eneste Beskyttelse, som vi kunde skaffe os mod denne frygtelige Storm, var at underholde en stærk Ild og at opkaste en Jordvold, der ydede lidt Læ mod Stormen og Sneen. Ilden var dog ikke i Stand til at kunne holde os helt varme, thi medens den Side af Legemet, der vendte mod Ilden, led af den stærke Varme, blev den anden Side paa samme Tid gjennemisnet af Snestormen. Natten var meget kold, og det var ikke muligt for os at sove. Den skarpe Vind trængte ind i Teltene og lod sig ikke holde borte af de uldne Dækkener. De unge Folk trængte sig saa tæt som muligt sammen i Teltene, medens Kuskene indrettede sig et Hvilested i Vognene, saa godt det lod sig gjøre.

Morgenen var skarp og kold. Sneen vedblev at falde og Vinden at blæse om end ikke slet saa stærk som den foregaaende Dag. Jeg vilde bryde op, men mine Folk erklærede, at et Opbrud paa denne Tid vilde bringe os en sikker Undergang. Jeg besluttede derfor at blive, især da jeg nu erindrede, at mine Venner i St. Antonio havde raadet mig til, hvis jeg blev overfalden af en Snestorm, som jeg næppe kunde undgaa paa den Aarstid, ikke at vige fra Stedet, før den var forbi. For en Forsigtigheds Skyld sendte jeg dog tre af mine Folk til El Paso for at bede om Hjælp derfra.

En Undersøgelse af vore Forraad viste nemlig, at vi havde fortæret alt paa lidt haard Brød og noget røget Flæsk nær. De Folk, som jeg sendte bort, blev forsynet med de bedste Heste samt med Levnetsmidler for fire Dage, og de red bort under Snestormen. Hvis vi skulde blive der paa Stedet endnu i nogle Dage, var der ingen anden Udvej for os end at slagte et af vore Muldyr og spise det.

Da jeg den næste Morgen saa ud af Teltet, opdagede jeg til min store Glæde at Vejret var

bleven bedre. Solen traadte snart frem i sin hele Glans, og den befriede Jorden i Løbet af nogle Timer for den Sne, som fandtes paa den. Jeg vilde nu bryde op, men vore Heste og Muldyr havde lidt saa meget under den stærke Kulde, at vi ikke kunde tænke paa at komme videre, før de havde samlet lidt Kræfter. Vi blev derfor endnu en Dag paa Stedet og maatte tage til Takke med den smalle Kost af haardt Brød og koldt Flæsk. Den næste Morgen brød vi op, og vilde da bestige det Pas, som fører over Guadeloupe-Bjærgene, saa jeg Røgen fra en Del Baal stige op i længere Afstand. Ved Hjælp af min Kikkert opdagede jeg tillige en lang Række Vogne paa samme Sted. Da vi naaede det, fandt vi der en Mængde Fragtmænd, som skulde kjøre Vare til El Paso. Vi blev her modtagne med megen Gjæstfrihed og befriet fra enhver Forlegenhed, endnu før mine Sendebud atter vendte tilbage.

Juleminder.

Af Bertel Elmgaard.

Det synger og ler i Sjæl og Sind:
Julen er kommen den kjære,
nys Stjærnen tændtes ved Klokkeklang
Bethlehemsfyrsten til Ære.

Mod Kvæld jeg længtes den hele Dag,
slet ej den randt mig af Mindet;
et Glædens Pust som en Luft i Vaar
mig suste mildt gjennem Sindet.

Der ude for Stormen i vilde Jagt
hen over Mose og Hede,
i Driver lagde sig Sneen tæt,
om Føden Spurven maa lede.

Og Kragen flyver i Flokketal,
skriger af Nød og Elende.
Selv islokket Eg i højen Skov
af Stormen rokkes en Kjende.

Saa Vinden tog af med den korte Dag,
og da mod Kvælden det stunded,
laa al Naturen indsvøbt i Fred.
i lyse Drømme og blunded.

Det blev saa stille, saa dunkelt, tyst
ind mellem de mørke Graner,
og Stjærnen tindred saa klart og mildt
ned fra de eviges Baner.

Hvor grandt jeg mindes, jeg gik med Fa'r
fra Stalden og hen i Loen;
han gav mig Hø til mit eget Faar
og Havreneget til Koen.

At Hænderne frøs, jeg mærked ej,
det gik i Løb hen til Stalden,
mig Koen hilste med venligt Brøl,
Faaret med brægende Kalden.

Tilbage gik jeg med Fa'er igjen
og hjalp at feje for Loen,
til Finke liden og Spurven graa
vi strø'ede Korn paa Broen.

Og fattig Spurv, hvor i Sne den sad,
faldt i at kvidre saa stille;
sig Kvæget gotted ved Hø og Straa,
— ja alle holdt Julegilde.

Da Døren var lukt i Jesu Navn,
vi tren i den lune Stue;
hvor Bord og Stole med Spejlglans stod
ved Arnens knitrende Lue.

Paa Bordet bredte nu Moder Dug
men Pølse, Skinke og Kager;
det dufted af Bagværk og Syltetøj
og andre dejlige Sager.

Og snart stod Julekvældsbordet dækt,
og festlig Lysene brændte,
en Fryd og Glæde, saa fager, stor,
i Barnehjærtet de tændte.

Jeg husker grandt, hvor vi Søskende smaa
sad alle med Smil om Munden,
og Fader han lo, og Moder med,
som vare de Børn i Grunden.

Det var den dejlige Julekvæld,
vi havde ventet med Længsel:
den Nat, Vorherre sig føde lod
og endte Jorderigs Trængsel.

Og ej jeg glemmer den Højtidsstund,
da alle til Fest sad bænket,
med Salmesangen saa høj og klar,
Guds Fred i Stuen sig sænked.

Jeg sad i Stilhed og lyttede til,
mig Sangen vugged i Drømme,
paa Langvejsfærd over Land og Sø
jeg gik paa Tonernes Strømme.

Jeg for ud over det sølvblaa Hav
til Landet det underfulde,
jeg saa Kong Davids den stolte By
knejsende højt over Mulde.

Jeg drømte fuldtgrandt om Bethlehem,
om Stjærner ved Østens Bue,
jeg Vismænd trende i Glans og Pragt
saa knæle i Hyrdestue.

Jeg drømte om Tyrus og Salomon,
om Masteskoven paa Bølge,
og hele Jakobs heltslagne Æt
jeg saa i Flok og i Følge.

Og Sangen bruste med Undermagt,
den bar mig om Land saa viden,
sig Stuen højned, Lysene sken
som aldrig før eller siden.

— Endnu jeg mindes min Barndomsjul
med Suk til de svundne Dage:
fik jeg dog leve dem om igjen,
men — aldrig de vender tilbage!

Almennyttigt.

Vinterstøvlers Behandling.

I den kolde og fugtige Aarstid maa enhver, der har sit Helbred kjært, særlig have sin Opmærksomhed henvendt paa sit Fodtøj, og han gjør vel mod sig selv i intet at spare i denne Retning, selv om han derved nødes til at knappe lidt af paa de øvrige Beklædningsgjenstande. Et Par tykke og rummelige Støvler med Haarsiden af Læderet vendt ud efter — saa kaldte Fedtlæders Støvler — maa saaledes, især for den, der bor paa Landet, betragtes som en ubetinget Nødvendighedsgjenstand. Saadanne Støvler bliver imidlertid let ved skjødesløs Behandling for smaa, og at for smaa Støvler giver kolde Fødder er en Kjendsgjerning; dette undgaas bedst derved, at man, naar de er blevne vaade, strax efter at man har trukket dem af Fødderne, fylder dem med aldeles tør Havre til midt op paa Skaftet. Havren vil i kort Tid trække hele Fugtigheden i sig; derved bulner den noget ud og forhindrer saaledes Læderet i at krybe sammen under Tørringen. At denne simple Fremgangsmaade er nemmere og hurtigere at udføre end at stoppe dem ud med Hø eller at lade Skomageren blokke dem, vil let indses, og at den langt bedre svarer til Hensigten, vil man blive overbevist om ved første Forsøg.

Til saa kaldet vandtæt Skosmørelse gives der hundrede og atter hundrede Opskrifter; saa af dem svarer imidlertid til Navnet. Et af de simpleste, men tillige paalideligste følger her: 4 Kvint elastisk Gummi lægges i varmt Vand, indtil det bliver blødt; derefter klippes eller hakkes det i ganske smaa Stykker og blandes med 6 Kvint Svinefedt og omtrent en halv Pægl Levertran. Blandingen hensættes paa en meget varm Kakkelovn, omrøres flittig, og efter længere Tids Forløb vil det hele være opløst. Nu tilsættes saa meget Kønrøg at Smørelsen faar en passende sort Farve, og man har da en fortræffelig Smørelse der baade gjør Skotøjet vandtæt og holder Læderet blødt.

K. H. Kordtsen.

Smaating.

Mordtanker. Om Frederik den store fortæller man følgende: Umiddelbart før Slaget ved Roßbach ytrede han til en af sine Generaler, med hvem han stod paa en særdeles fortrolig Fod: „Hvis jeg taber dette Slag, slaar jeg mig til Ro i Venedig og bliver Læge.“ Dertil skal Generalen leende have svaret: „Deres Majestæt har altid Mordtanker.“

En Undskyldning. „Undskyld min daarlige Bogstavering, thi min Pen er saa daarlig,“ skrev en Tjenestepige i Slutningen af et Brev.

Snæverhjærtede Mennesker, som ikke har Tanke for det, som ligger uden for deres egen snævre Kreds, ligner Sneglen, der blot ser sit eget Hus og anser det for det største i Verden.

To Slags Folk bør man vogte sig for, de, som er villige til at fortælle os alt, og de, som ikke vil fortælle os noget.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa en jysk og en fynsk By: En By i Sønderjylland, — en Ø ved Sønderjylland, — en By i Jylland, — en Øgruppe ved England, — et Kongerige i Evropa, — en Republik i Evropa.

K. J.

Firkantet Nød. Af 4 D, 4 E, 4 L, 3 A og 1 B dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første stadig om Vaaren kommer
og minder os om, at det lider mod Sommer.
I Efteraar Bonden ved andet er glad,
det værner Avlen mod Regnens Bad.
Det tredje fordum sad lunt og godt
i Magt og Vælde paa rige Slot.
Det fjerde du bør med din trængende Broder,
naar Herren har skjænket dig Livets Goder.

A. p. p.

Gaade.

I første, mens Fløjter og Giger klang,
saa mangen sig let og muntert svang,
men fik man det andet i Sindet bragt,
blev Fløjter og Giger paa Hylden lagt.
Og fik man det ogsaa i Krop eller Lem,
kan hænde, det hele blev taget frem.

Hermed Tillæg indeholdende: Amerikanske Redskaber, Bekjendtgjørelser og „Husvennens“ Tillægsbillede for Oktober Fjerdingaar Nordisk Julefest i Oldtiden, efter en Tegning af den svenske Kunstner Knud Ekval.

Indhold.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 14. Søndagen den 4. Januar. 1880.

Billeder fra Jesu Barndom.

Af Just Chr Holm.

I.

Hen imod Bethlehem drager et Tog
med fyrstelig Pragt,
fremmede Folk med et fremmed Sprog
og østerlandsk Dragt;
flinkt hen ad Vejen Kamelerne traver
læsset med Myrrha og prægtige Gaver.

Solen er vandret bag Bjærgenes Rand
til Hvile, og brat
ud har sig foldet saa vidt over Land
den dejlige Nat;
ned fra det skyfri, hvælvede dunkle
Stjærnerne funkle.

End ligger Staden helt skjult i det fjærne —
hvem mon dem leder paa Vej?
Ser du ej for ud en tindrende Stjærne?
Sikkert! Hvem skuer den ej?
Se, hvor den funkler og lyser og blinker,
med sine Straaler den drager og vinker!
Ledende Stjærne,
dig følger vi gjærne!
Østerlands vise mod Maalet du lede,
Kongen at finde, hvem de vil tilbede.

II.

Herodes saa hin Stjærnes Pragt
og hørte om dens sjældne Magt;
til Østens vise Bud han sendte,
at, naar de atter hjemad vendte,
hos ham de møde skulde i Jerusalem
og alt berette ham fra Bethlehem,
saa vilde han selv Barnet der oplede
og det tilbede.

Men Herren i en Drøm dem bød
ej atter til Herodes did at drage,
men vende strax til Østerland tilbage:
Herodes pønser kun paa Barnets Død!
I al sin Vælde, i sin rige Pragt
han frygter Barnets underfulde Magt,
Profetens Ord fra Præsterne han kjender
om Fyrsten, der i Bethlehem skal fødes —
„Skal han vel Magten rive mig af Hænder?
Vogt dig, du Judæ Fyrste, naar vi mødes!“

III.

Hist i Staldens simple Krybbe
paa et Leje, redt af Straa,
mellem Josef og Marie
Jesusbarnet stille laa.
Rundt om Østerlandets vise
knælede i Andagt ned,
bredte deres rige Gaver
ved hans ringe Sovested,
droge saa i glad Beundring
atter til det fjærne Hjem,
medens Julestjærnen lyste
sælsomt over Bethlehem.

IV.

Herodes lader Bud over Jødeland gaa:
Lyt til mit Ord!
I gribe og dræbe mig alle de smaa,
som i Bethlehem bor.
Og ingen maa undfly det dræbende Sværd,
I hugge dem ned! —
Saa drage I ud paa den blodige Færd,
nu ved I Besked. —
Det lyder trindt i Landet af Graad og af Skrig.
Et rædselsfuldt Bud!
Paa Veje og Stræder kun Dynger af Lig,
du hjælpe os, Gud!

Og Herren sender Englen til Josef med Bud:
Lyt til mit Ord!
Med Barnet I drage af Jødeland ud,
thi Faren er stor.
Ægypten skal I søge og finde jer der
et skjulende Sted,

hvor hen ikke rammer hans dræbende Sværd —
nu ved du Besked!
Og Josef med Marie sig glæder paa Stand,
velsignede Bud!
I Nøden alene han hjælpe os kan,
Pris være dig, Gud!

V.

Alt er til Flugten beredt,
og opsadlet Æslet staar;
naar sig Nat over Jorden har bredt,
da afsted gjennem Byen det gaar.
Porten passeret! nu ud i det fri —
er mon al Fare forbi?

Stille, alvorlig med Tøjlen i Haand
gaar Josef ved Æselets Side.
Hvad mon bevæger hans Tanke og Aand?
Blikket vanker saa vide!
Søger det hist i det fjærne sit Maal:
Frelse for Barnet fra Morderens Staal?
Gransker han Herrens usporlige Veje,
hører i Tanken han Englenes Sang,
mindes han Østerlands Konger, den Gang
glade de stod ved det fattige Leje? —
Ydmyg og tryg
sidder Marie paa Æselets Ryg.
Fast i sin Arm
holder hun trykket til bankende Barm
Barnet det spæde,
Moderens eneste Rigdom og Glæde.
Roligt det slumrer, thi Englenes Skare,
skjønt for de andres Øjne vel dulgt,
har dem paa Vejen fra Bethlehem fulgt,
vil dem fra Ufred og Fare
trofast bevare,
vil paa de lange og vildsomme Veje
rede for Barnet det blødeste Leje,
lede og støtte den mødige Fod,
styrke og hæve det synkende Mod,
føre dem langt fra de savnede Frænder
langt — for en Tid — fra den fædrene Stavn
hen i en sikker og skjærmende Havn,
frelste fra Morderens Hænder.

Timerne svinde, og Dagene gaa —
snart vil til Maalet for Rejsen de naa;
i Horizonten alt Øjet kan kjende
halvt mellem Skyer en taaget Rand,
det er Ægyptens forjættede Land —
snart er Bekymringens Tider til Ende!

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Fortsat).

„Kun en Ko paa den Gaard!" udbrød den fremmede, „en Gang da havde de otte, foruden Ungkræet."

„Ja," bekræftede den anden med et Nik, „de havde jo saa i salig Hans Iversens Tid. — Vorherre ved ellers, hvor al hans Middel og Rigdom er bleven af, for efter hvad de sagde, saa var han ingen Smaamand. Nej, men nu maatte de nok heller sælge det hele paa Stedet, for det varer nok ikke længe, før de kommer og skriver igjen, og saa ryger det."

„Hm, de er saa smaat ved det."

„Ja, de har vist knap det tørre Brød at putte i Munden."

Den fremmede lod til at være tilfreds med de Oplysninger, han havde faaet, thi han bød nu Godnat og gik hen mod Gaarden. Da han naaede den, betragtede han den opmærksom. Den saa daarlig og forfalden ud. Spor af Kalk var der næppe at se paa de skjæve Vægge, hvoraf flere var halv eller helt nedfaldne, paa et Par enkelte Steder erstattet med gamle halvraadne Brædder, ellers det sorte, aabne Hul, hvorigjennem Vind og Vejr havde fri Fart. Og ikke mindre medtaget var det gamle halvraadne Tag, der bar temmelig kjendelige Mærker af Blæstens Bekjendtskab, hist og her var der store Aabninger i det, andre Steder hang lange Tjavser; det hele lignede en forreven Las.

Den fremmede trængte et Suk tilbage, i det han, efter at have standset lidt, gik videre hen mod Gangdøren. Da han kom ind i Stuen, bød han Gudsfred og Godaften, satte Stokken fra sig og lod Ranselen glide ned paa Gulvet. Han syntes at være kommen ind i et tomt, koldt Rum, alt saa saa nøgent og trist ud der inde, han ligesom gøs. Havde han maaske ventet at træde ind i en Stue, hvor alt var ham kjendeligt, hvor alt vinkede og smilede til ham, mindende om halvglemte lyse, lykkelige Timer, saa fandt han nu alt saa fremmed, koldt, ja gjennemisnende koldt og øde, Fattigdommen havde sat sit jærnhaarde Stempel der inde; det saa ud som et af Mennesker forladt Sted.

Dog Mennesker var der, thi den indtrædendes Hilsen blev gjengjældt med et „Tak og Velkommen" fra en Kvinde, der sad henne ved Bilæggerovnen i den modsatte Ende af Stuen, omgiven af en tre, fire Børn, det ene Hovedet mindre end det andet.

„Er det Maren?" spurgte den fremmede med

et vist Blik paa Konen, hvem han dog paa Grund af Halvmørket i Stuen ikke tydelig kunde se.

„Ja det er," lød Svaret, „aa, sid ned, med Forlov, hvem er den her Mand?"

„Kjender du mig ikke?"

„Nej, ikke det jeg ved af."

„Det er Peder Jepsen ellers."

„Er det dig, Peder," udbrød hun lydelig overrasket og ikke uden tungt Vemod i Stemmen; maaske hun ved Navnet var bleven mindet om lykkeligere Dage. „J, men Herregud, nej, jeg kunde saamænd ikke kjende dig."

„Der er nok ogsaa en Del forandret for dig Maren," sagde han i en sindig og rolig Tone.

„Ja, det er gaaet tilbage for os."

„Har du ikke Manden hjemme?"

„Jo, han er vist ude at se ved Faarene, han kommer nok strax ind."

„Du er jo da gift med Jens Kristian?"

„Ja, jeg er saa. Men hvor har du ellers været i al den Tid, du har været henne?"

„J Krigen har jeg været, først var jeg med en Tid her hjemme, siden kom jeg til Frankrig."

De talte en Stund om et og andet, hvad der kunde falde for, han i en jævn og rolig, hun i en nedstemt og tungsindig Tone, som hun forgjæves søgte at give et livligt Præg.

Lidt efter traadte Jens Kristian ind, fulgt af et Par større Drenge.

„Velkommen!" hilste han.

„Tak," svarede Peder. „Naa, det er Jens Kristian. Ja, du kjender mig vel knapt; det er Peder Jepsen, om du husker mig."

„Peder Jepsen!" udbrød Jens Kristian. „J, da velkommen tilbage; nej jeg kunde saamænd ikke kjende dig. Jeg havde ellers knap troet, at vi havde set dig tiere, men det kan jo tit gaa sært til her i Verden. Aa, Maren, tænd os et Lys, hvis vi har et, det er jo knap, vi rigtig har set hinanden."

Maren tændte en Tællepraas, som hun fæstede ved en simpel Træstage og derpaa satte hen paa Bordet. Nu var det først, Peder ret kunde betragte sine gamle Kjendinger; han saa, at Tiden havde taget haardt ved dem.

„Hvor mange Børn har J?" spurgte han.

„Vi har syv," svarede Husfaderen, „det er jo ikke saa faa Munde at føde, men nu er da den ældste kommen ud at tjene. Du kan ellers nok se, det er gaaet tilbage for os."

„Ja, det ser knap ud, som den Gang jeg sidst sad i den her Stue," svarede Peder.

„Ak ja," sukkede Maren, „Vorherre har lagt sin Haand tungt paa os, og selv kan vi ingen Ting gjøre; naar han ikke vil hjælpe os, saa er vi kun nogle Stakler."

„J har ikke haft den allerbedste Lykke med jer," ytrede Peder og saa grundende hen for sig.

„Nej, Gud bedre det," svarede Jens Kristian, „Fattigdom og Nød har vi prøvet, saa godt som nogen, og Sygdom med; jeg har tit været nær ved at blive helt forknyt, naar vi ikke havde det tørre Brød i Huset."

„Ja, og Gud ved, hvad vi staar for endnu," sukkede Maren atter.

„Hvordan har det og kunnet gaa saadan?" spurgte Peder. „J arvede jo da Gaarden."

„Ja, vi gjorde saa," svarede Jens Kristian, „naa, du har ikke hørt noget?"

„Nej, ikke videre. Hans Iversen kom jo sælle af Dage."

„Ja, han gjorde endda, det var en stræng Død, han fik; men hvad, naar Uheld skal være, saa kan det jo let gaa saadan."

„Hvornaar blev J gift?" spurgte Peder videre.

„Ja, hvornær var det nu, det var, jeg kan snart ikke huske det," svarede Jens Kristian og saa om til Maren.

„Jo, det var saadan ved den Tid, Krigen begyndte," svarede hun, „at vi havde Bryllup. Min Fader var jo ene, og kjed var han af Slidet og Slæbet ved Gaarden, der var jo ikke saa lidt Tummel, og saa lod han os faa den med det samme, vi skulde jo have den alligevel". Hun var nu først kommen paa Glid, og saa vedblev hun: „Men saa var det en Aften, lige knap efter at vi havde haft Bryllup, og førend vi vel var kommen i Orden med nogen Ting, at Hestene kom løbende hjem. Min Fader havde været ude at kjøre med dem, men hverken han eller Vognen var med. Der blev jo en Forstyrrelse, saa det var svært, og da saa Folk kom ud at lede efter ham, fandt de baade ham og Vognen i en Mergelgrav her uden for Byen. Han var baade stiv og kold, da vi fik ham op, og der var ikke Tanke om at faa ham til Live igjen; død var han, og død blev han."

Her tav Maren et Øjeblik og førte Forklædet op til Øjnene.

„Ja, det var en sørgelig Henfart, han fik," sagde Jens Kristian dæmpet.

„Men J fik dog vel Gaarden kvit og frit?" spurgte Peder lidt efter.

„Ja," tog Maren atter fat, „det var ikke meget, vi skyldte. Folk sagde jo ellers, at min Fader var en rig Mand, og det troede vi da ogsaa selv, han var; men hvor han havde gjort af hans Penge, det var der ingen, der vidste; om han da havde haft nogle. Vi stod for at skulle bygge, hele

Gaarden var jo, som du nok husker, en hel Del forfalden, nu er den omtrent lige saadan igjen, vi har ikke haft god Evne til at holde den ved lige. Vi fik den ikke bygget om alt sammen, men alligevel satte vi os baade i Gjæld og Skyld ved det. Jens Kristian fik jo nok nogle Penge hjemme fra, men de gik alle sammen til hans Stillingsmand og slog endda saa knaplig til, for Krigen blev jo længe ved. Det gik saa mer og mer tilbage for os, ja, det gjorde det jo for saa mange i de Tider, det var knappe Aaringer. Det hjalp ikke, alt hvad vi sled og slæbte, der kom Sygdom til Huse og gjorde det galt, hvad det ikke havde været før, og vi blev rent forgjældet i Bund og Grund. Ja, du maa tro, Peder, det har ikke altid været let for os i den Tid, du har været henne," sluttede hun, for at tørre de frembrydende Taarer af Øjnene.

„Ja, nu har de solgt ved os to Gange," fortalte Jens Kristian, „og nu kan vi vel snart vente dem tredje Gang; jeg ser ingen Udvej hverken for det ene eller andet, saa vi kommer til at gaa her fra, uden at tage enten Traad eller Trævl med os. Vi er nogle ulykkelige Mennesker."

„Ja, det er, hvad det er med os," sagde Maren, der havde ondt ved at holde Graaden tilbage, „endda det er tungt at skulle forlade sit Barndomshjem, men de stakkels Børn, det er strængt for en Moder, naar hun skal se sine Børn græde for et Stykke Brød."

Peder kastede uvilkaarlig et Blik hen over Børnene, der havde samlet sig i en tæt Klynge om Bordet, hvor de afvexlende betragtede Forældrene og den fremmede med halv nysgjerrige, halv ængstelige Miner, der røbede, at det ikke var dem ganske ubekjendt, hvad der trykkede Fader og Moder. Det var først nu, at Peder lagde Mærke til deres ualmindelig blege og magre Udseende og daarlige Klædebragt. Disse forhungrede Barneansigter, de uskyldige og næsten vemodige Blik, de saa paa ham med, hvad syntes de ikke at fortælle om Sorg og Smerte, om Kummer og Nød, om mørke og tunge Dage; han kunde næppe udholde Synet af dem.

Maren rejste sig for at hjælpe Børnene i Seng. Et Par af de mindste gjorde Indvendinger og forlangte lidt at spise, et Par af de større faldt i med: „Jo, Moder," sagde de, „du har lovet os en Mellemmad med Smør paa i Aften."

„Vær nu nogle kjønne Børn," sagde hun dæmpet, „nu skal I i Seng og sove, saa i Morgen skal I faa."

„Ja, men vi er saa sultne, Mo'er, saa sultne," vedblev de.

Moderen saa hen paa Manden, han saa igjen paa hende et Øjeblik, derpaa slog han Øjnene mod Jorden og sagde i en mørk Tone: „Har vi slet intet?"

„Vi har til en Gang, men saa er det forbi," svarede Maren, „og det vilde jeg gjemme til i Morgen tidlig."

„Ja, men vi er saa sultne i Aften, Mo'er, maa vi ikke godt faa lidt," bad Børnene atter og klyngede sig tæt sammen om hende, de større i længst Frastand, men paa deres bedende Miner og Blik saas det, at deres Ønske var lige saa stærkt som de mindres.

Maren sank tavs ned paa en Stol; hun havde ondt ved nu at holde Graaden længere tilbage.

„Nej Mo'er," udbrød paa en Gang et Par af de større Børn, „du maa ikke græde, vi vil godt bie til i Morgen, naar du saa vil holde op."

Børn har i Reglen en ikke liden Frygt for at se Moderen græde.

„Giv dem kuns det, I har i Aften," tog Peder Jepsen Ordet i en vis sindig Tone, der syntes at være bleven ham egen, „i Morgen skal I ikke komme til at sørge for Brød. Se her," vedblev han og fremtog af en tyk velspækket Tegnebog et Par Pengesedler, som han skød hen ad Bordet efter Jens Kristian, „her er nok til i Morgen."

„Er det din Mening, Peder?" spurgte Jens Kristian forbavset og saa op.

„Ja, vist er det det, tag dem nu," lød Svaret.

„Husk paa, vi aldrig kan vente at betale dem igjen," sagde Maren.

„Det skal I ikke heller, og I skal faa fler i Morgen; mens I er blevne fattige, er jeg bleven rig."

„Ja, saa siger vi Tak," svarede begge. „Vorherre gjengjælde dig det — vi kan ikke."

Maren skar nu Mad til Børnene, hvem Glæden lyste ud af Øjnene ved Udsigten til et Aftensmaaltid, og Glæden syntes ikke at formindskes derved, at dette bestod i tykke Rugbrødsskorper med et næppe synligt Lag Smør paa, men dog synligt nok til i en betydelig Grad at forøge Børnenes Lykke.

„Men hvordan er det ellers gaaet dig, Peder, i al den Tid, du har været henne, lad os høre lidt om det," begyndte Jens Kristian efter en Stunds Tavshed for at faa en Samtale i Gang.

„Det er gaaet mig godt," lød Svaret. „I ved, da jeg var hjemme, søgte jeg efter en Skat, og den fandt jeg, saa blev jeg rig eller i det mindste da en holden Mand, og det var jo det, jeg vilde være. Ser I, jeg var jo med i Krigen, først her hjemme, men saa kom jeg med til Frankrig og var i mange Slag rundt omkring, alligevel gik det mig dog godt, og jeg beholdt Liv og Lemmer. Da saa Krigen var til Ende, og vi kom hjem igjen til Kjøbenhavn, saa taler min Kaptejn, som jeg havde været Oppasser ved, til mig, for det var en rettens flink Mand.

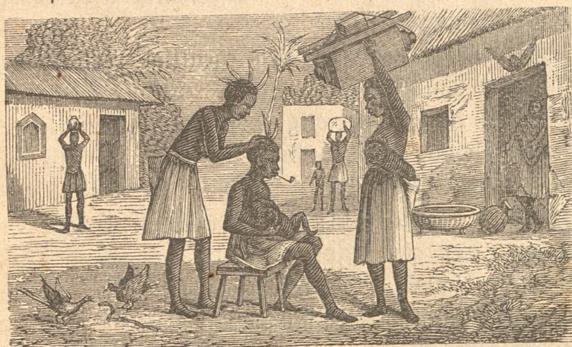
„Hør," siger han, „hvad har du nu i Sinde at tage dig for?" — „Jeg ved det snart ikke," siger jeg, „men der ude i Sønden har jeg set en Fabrik, saadan en kunde jeg nok have Lyst til at faa en Gang." „Har du Penge?" svarede han saa. — „Jo, jeg har da nogle," siger jeg saa, „men de vil vel knap forslaa." Jeg havde jo ladet mig leje, som I ved. „Ja, jeg har netop tænkt paa det samme," siger han, „skal vi gaa i Kompagni." „Jeg svarede Ja, og det blev saa saadan, han satte en Del Penge i det, og jeg satte mine, og saa stod jeg da for at faa det hele indrettet. Alligevel jeg intet havde lært, saa var jeg lige godt ikke saa fejl til det; om I husker det, saa ved I, at den Gang jeg var hjemme, da havde jeg Lyst til at „pønse" ovre ved Smedden og Snedkeren, se, det hjalp mig lige godt nu. Der var jo Slid og Slæb og mer end nok ved det, men da vi saa først fik det i Gang, saa kan I tro, det ogsaa gav Penge, og det gjør det da for den Sags Skyld endnu."

(Sluttes.)

Billeder fra Livet blandt Fantierne.

Af de sorte Folkefærd, som lever paa Kysten af Guinea, er Fantierne et af de mere interessante, De regeres af en Mængde Smaafyrster, som danner et Slags Forbund, der staar under Englands Herredømme, og skjønt deres Civilisation endnu staar paa et temmelig lavt Standpunkt, er de dog ret lærvillige og fingernemme, ligesom de ogsaa er mindre krigerske end flere af Nabostammerne, f. Ex. Ashantierne, der i mange Aar har været Fantiernes uforsonlige Fjender. De efterfølgende Billeder viser forskjellige Scener af dette Folkefærds Liv.

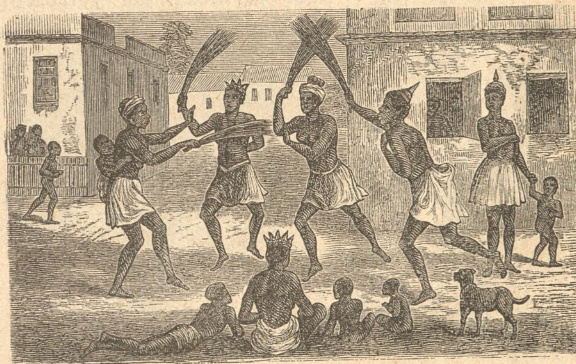
Det første Billede viser os en Gade i Kastellet Cap Corse, Hovedpunktet for de engelske Besiddelser paa Guineakysten. En Negerinde har taget Plads midt paa Gaden for at faa sin Haarpynt sat op af

En Fantikvinde lader sig frisere.

en af sine Landsmandinder, der gjør Tjeneste som „Haarkunstnerinde". Det er slet ikke saa urimeligt, at denne Bestilling kan være særdeles indbringende, thi man træffer ofte Forfængeligheden stærkt udviklet hos vilde og halvvilde Folkeslag. Ogsaa hos Fantierne spiller Pynt og Stads en stor Rolle, og selv om man er saa beskeden i sine Fordringer, at nogle Stykker blankt Messing, og et Par brogede Fjer er nok til at faa de sorte skjønnes Hjærte til at banke af Henrykkelse, saa fordrer Moden dog sin Ret. Den Andagt, der saa tydelig hviler over Scenen i det lille Billede, synes ogsaa at røbe al den Vigtighed, man tillægger en saadan Pyntning. Negerinden, som er i Færd med at blive pyntet, har hverken Tanke for den lille Unge hun har paa Skjødet, eller den uundværlige Tobakspibe, som vistnok har faaet Lov til at gaa ud under den vigtige Proces. Med ikke mindre andagtsfuld Opmærksomhed beundres Arbejdet af den anden Negerkvinde, som slet ikke synes at føle Vægten af den tunge Kasse, hun har paa Hovedet, saa fordybet er hun i Beskuelsen af den kunstfærdige Haarfrisure, hvis sidste og væsentligste Prydelse bestaar af de spraglede Fjer, som Frisørinden er i Færd med at anbringe.

Paa næste Billede ser vi Fantikvinderne opføre en religiøs Dans til Ære for nogle engelske Soldater, som er blevne dræbte i Kampen mod

Fantikvinder, som udfører en religiøs Dans.

Ashantierne. Fantierne har nemlig været Englændernes gode Venner og har navnlig tjent deres hvide allierede i Egenskab af Tjenere og Vejvisere. De sorte Danserinder nærer den urokkelige Overbevisning, at deres ihærdige Legemsforvridninger vil tjene til at lette de faldne Helte Adgangen til de tapres Paradis. De fire dansende Kvinder har Palmer i Hænderne, og deres Præstationer følges med stor Opmærksomhed af et lille, men udvalgt Publikum, deriblandt en — Hund.

Det følgende Billede viser os en Fanti, som er i fuldt Arbejde ved at bade en hvid Mand. Disse Afvaskninger er en ligefrem nødvendig Betingelse for Sundheden paa Guineakysten. Englænderne underkastede sig daglig saadanne Vaskninger med koldt Vand, og efter Lægernes Udsagn bidrog dette

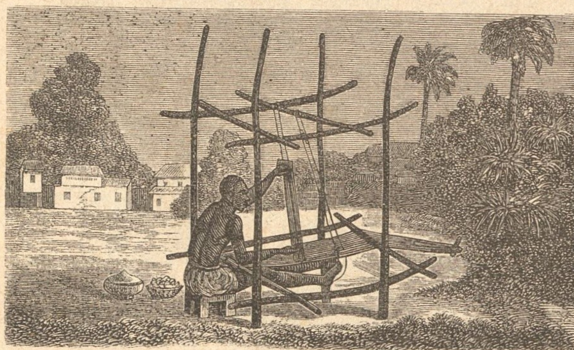
betydelig til at bevare Hærens Sundhed under Krigen i disse solhede Egne. De øvrige Figurer i

En Fanti bader en engelsk Officer.

Billedet forestiller en Soldat, der aflægger sin Melding, medens man i Forgrunden ser en Negerinde i Færd med at indpakke Levnetsmidler til Soldaterne.

Det fjerde og sidste Billede fremstiller en Fantivæver. Væverstolen er af en meget simpel Indretning, men den sorte er saa dygtig og behændig, at han ikke des mindre arbejder med forbavsende Hurtighed, i det han benytter Tæerne til at føre Traaden, medens han med Haanden bevæger Skytten. Det saaledes forarbejdede Stof skal være af en særdeles fin og god Kvalitet, og Farverne

En Fantivæver.

meget livlige og smukke. Det meste Tøj der frembringes paa denne ukunstlede Maade, opkjøbes af Evropæerne, og da Penge er ukjendte blandt Fantierne, sker Omsætningen for Størsteden ved Bytning med Guldstøv. De indfødte, der jo ikke bruger mange Klæder, nøjes gjærne med de daarlige engelske Bomuldstøjer og sætter langt mere Pris paa en Haandfuld skinnende Glasperler end paa de dyreste og kostbareste Stoffer.

G.

Kinesernes Nytaarsfest.

Hos Kineserne falder Nytaarsdagen ikke som hos os kristne stadig paa samme Datum, men den er en bevægelig Fest, som for det meste falder i Januar eller Februar og undertiden først i Marts. Nytaarsfesten er en af Kinesernes største Festdage, som fejres med mange Højtideligheder. Allerede ti eller tolv Dage inden denne Fest indtræffer, lukkes alle offentlige Kontorer, som holdes lukkede i en hel Maaned, i hvilken Tid Embedsmændene foranstalte Festligheder og Forlystelser. Dagen før den egentlige Nytaarsdag bliver Ildstedet renset rundt omkring i Husene til Ære for Husguden. Naar det gamle Aar ved Midnatstid forsvinder, tager Kineserne et vellugtende Bad og iører sig deres bedste Klædning. Nogle af Familiens Medlemmer gaa derpaa til Husaltrene, der er oplyst saa glimrende som mulig, for at tilbede deres Afguder, medens andre besøger Templerne, og de religiøse Øvelser vedvarer uafbrudt til Morgenen bryder frem, i det de blot af og til vexler med Afbrænding af Raketter, Virak og broget Papir.

Saa snart Dagen gryer, begynder Besøgene og Udpyntningen af Huset, hvilken sidste især bestaar i visse Sætninger i Transparent. Papiret, som bruges hertil, maa altid have den Farve, som svarer til Familiens Sorg, saa at det enten er hvidt, blaat eller rødligt. Hvis Familien ingen Sorg har, er Papiret karmosinrødt. Den udvendige Side af Huset pyntes saa smukt som muligt med Blomster. Overalt afbrændes der Fyrværkeri, saa at hvor man end vender sig i de fire Uger, som denne Fest varer, ser man et Fyrværkeri uden Ende. Ogsaa Foræringer spiller en stor Rolle ved denne Fest. Naar man en Nytaarsdag gaar gjennem en kinesisk By, skulde man næsten tro, at man befandt sig i en engelsk By. Alle Butikker holdes nemlig lukkede, alle Gadesælgere er forsvundne, og man ser næsten slet ingen Fodgængere. Selv de Folk, som ellers er meget lystige, sætter paa denne Dag et sandt Bededagsansigt op. Ogsaa rundt omkring i Husene er der meget roligt. Efter Maaltiderne morer man sig enten med alvorlige Lege eller besøger Theatrene, og saaledes varer det ved i tre Dage.

Fjorten Dage efter den egentlige Nytaarsdag holdes den saakaldte Lanternefest. Denne Fest, som overholdes meget samvittighedsfuldt, viser ubetinget det mest blændende Skue i Kina. Enhver, selv den mest fattige Bolig illumineres paa denne Fest med Lanterner i alle mulige Størrelser, Farver og Former. Det gaar endog saa vidt hermed, at Folk længe før Festen indskrænke sig i deres Fornødenheder for at kunne kjøbe saa mange flere og smukkere Lanterner for de opsparede Penge. Det, der fortælles om Størrelsen af disse Belysningsmidler, grænser til det utrolige; der fortælles saaledes om en Lanterne, der maalte 27 Fod i Gjennemsnit, og

i hvilken Folk baade spiste, sov og dansede. Den Virkning, som Lanterner i Træ-, Klippe-, Dyre- og Menneskeformer frembringer i fuld Belysning, er ligefrem forbavsende. Ogsaa paa denne Dag spares der ikke paa Fyrværkerier. Med Hensyn til Lanternefestens Oprindelse fortælles der følgende: Da en Mandarins Datter en Gang druknede, drog alle Stedets Beboere ud med Lanterner for at søge efter Liget. Da de holdt meget af Mandarinen, tændte de hvert Aar deres Lanterner paa denne Dag; senere glemtes Festens oprindelige Betydning, og Dagen blev saaledes til en almindelig Festdag. Der ligger uden Tvivl et gammelt Sagn til Grund for denne Fortælling.

I de to sidste Uger af det gamle Aar tiltager altid Antallene af Indbrud og Overfald meget stærkt. Grunden hertil skal være, at Livet i Kina gjøres meget surt for enhver, der ikke betaler sin Gjæld inden Aarets Udgang.

E. T.

Smaatræk af Dyrelivet.

En klog Puddelhund.

En af de mest fremragende af Hundens mange gode Egenskaber er dens Klogskab, og den Art af Hunde, som udmærker sig mest i denne Retning er, som bekjendt, Puddelhunden.

Paa en Gjæstgivergaard i en lille By i Frankrig plejede en Del af Borgerne at samles hver Aften for at drikke et Glas Vin og tale sammen; næsten enhver af dem bragte en Hund med. Naar det om Vinteren var dygtig koldt ude, plejede alle Hundene at krybe sammen og lægge sig saa nær som muligt til Kakkelovnen. Den ene af disse Hunde, en Puddel, havde næsten altid den uheldige Skjæbne ikke at kunne faa nogen Plads eller i ethvert Tilfælde kun en meget daarlig Plads langt borte fra den dejlige varme Kakkelovn, fordi dens Herre plejede at komme saa sent til Gjæstgivergaarden, at de gode Pladser var optagne af de andre Hunde. Pudlen havde flere Gange søgt at trænge sig frem mellem disse for at skaffe sig en Plads, men var stadig bleven vist tilbage af de først komne. En Aften, da den atter kom saa sent, at alle de gode Pladser ved Ovnen var optagne, søgte den paa ny at trænge sig ind mellem de andre Hunde, men da alle dens Forsøg herpaa var forgjæves, sprang den pludselig op og løb ud af Døren, som just blev aabnet af en Opvarter. Et Øjeblik efter hørte man den gø af fuld Hals ude paa Gaden; da Hundene nu hørte denne heftige Gøen, sprang de strax op og styrtede ud ad Døren for at se, hvad der foregik paa Gaden, hvor der imidlertid slet intet var paa Færde. Pudlen havde kun ved sin Gøen villet lokke Kammeraterne ud paa Gaden, og da dette var opnaaet, løb den selv strax ind i Stuen, hvor den nu udsøgte sig den bedste Plads ved Ovnen og lagde sig til Ro. Det samme Puds spillede den flere Gange de andre Hunde i Løbet af den samme Vinter, og hver Gang lykkedes det den til Gjæsternes store Fornøjelse paa denne Maade at lokke Hundene ud af Stuen, for at den selv kunde faa en god Plads.

T.

Hunden som Trækdyr.

I Anledning af en lille Artikel i Husvennen „Hunden som Trækdyr", med Billede, tillader jeg mig at bemærke følgende:

Hvorvel en Hund, paa Grund af dens store Hengivenhed for Mennesker, ofte udfører den omtalte Tjeneste med tilsyneladende Glæde, er dens Anvendelse som Trækdyr i og for sig et stort Misbrug, da den af Naturen ikke er bestemt til Trækning og i Regelen lider meget derved. De fleste sande Dyrevenner i Tyskland ere nu ogsaa for Alvor betænkte paa at søge denne forholdsvis nye Skik standset eller hæmmet. For nylig er der saaledes i det udbredte Blad Gartenlaube (som ogsaa tidligere i mange andre tyske Journaler) fremkommen en skarp Artikel, der oplyser om de Lidelser, der paabyrdes Hunden, naar den anvendes som Trækdyr. Paa Grund af Misbrug er det for længe siden bleven forbudt i England at benytte Hunde paa nævnte Maade.

X.

Bognyt.

Af det af os tidligere omtalte „Tidsskrift for Kirke-, Skole- og Folkesang", udgivet af Sanglærer N. K. Madsen-Stensgaard og Organist L. Nielsen, er nu første Nummer udkommet. Det indeholder: Sangen, Digt af Holm Hansen, Paaskesalme af Grundtvig, med Melodi af Joh. Chr. Gebauer, „Jeg ved en dejlig Have", af L. Budde med Melodi af Chr. Barnekow, Svalen, af Grundtvig, med Melodi af Jos. Glæser, Bryllupssang af J. Schørring, med Melodi af S. A. E. Hagen, Ouverturen til „Don Juan", en musikalsk Skitse, musikalske Mærkedage o. s. v. Tidsskriftet er smukt udstyret med en smuk Vignet. Vi vil raade de af vore Læsere, som har Interesse for Sang og Musik, at gjøre sig bekjendt med Bladet, hvis Pris i Forhold til den smukke Udstyrelse og det gode Indhold er sat meget lavt: **1 Krone** Kvartalet. Det bemærkes, at de Kompositioner, som optages, ikke tidligere er trykte. Nr. 1 er til Gjennemsyn i enhver Boglade, og Abonnement kan tegnes i alle Boglader og Postkontorer i Norden. Tidsskriftet udkommer 1 Gang om Maaneden. (I Kommission hos E. L. Thaarup).

— K. —

Smaating.

Misforstaaelse. En Læge, som havde anordnet Draaber for en Patient, fandt ved sit Besøg denne siddende til Halsen i Vand. Dette Forhold fandt han mindre hensigtsmæssigt og spurgte med Forundring, hvem der havde befalet ham at bade sig. „Det har De selv," lød Svaret; „paa Seddelen, som fulgte med Medicinen: Tredive Draaber daglig, tages i Vand?"

En Prøve. En arrig Kone satte forleden Dag sin Tunge paa et Strygejærn for at erfare, om det „spyttede". Hun har siden været saa tavs og rolig, at hendes Mand har besluttet at blive hjemme hver Aften, indtil hendes Tunge atter er lægt.

Det var nok værd at le ad! Et engelsk Regiment var opstillet til Parade, da Soldat Smith blev kaldt frem og tilkjendt 20 Stokkeprygl, som paa staaende Fod blev ham tildelt Soldaten modtog sine Prygl uden at kny og brast i Skoggerlatter, da det tyvende Slag var faldet. „Hvad ler du ad, Slyngel?" raabte Obersten harmfuld. „Jeg skulde tro, det var til at grine ad," svarede Soldaten, „jeg er slet ikke den Smith, der skulde have Pryglene, det er den Smith der henne!"

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to europæiske Hovedstæder: Et tysk Kongerige, — en Flod i Spanien, — et Kejserdømme i Europa, — en Hovedstad i Europa, — en tyrkisk Ø i Archipelagus, — et Kanton i Svejts.

S. J. N.

Firkantet Nød. Af 3 D, 3 R, 2 E, 2 N, 2 O, 2 Y, 1 T og 1 V dannes fire Ord, som, læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Paa Søens Bund
som troløs Grund
det første vi kan finde,
mens blød og rund,
en Drik saa sund
det andet slutter inde.
Som tredje staar
en Mand saa haard,
til fjerde dog ophøjet,
og i hans Spor
gik Brand og Mord,
og Blod ham fryded Øjet.

P.

Gaade.

Det første baade bide kan og rive
og har dog ingen Kløer, ej heller Tand;
det andet er vel Mester ej, men blive
med Mester sammenføjet det dog kan;
skjønt hele ofte ses i vore Dage,
er det — forstaa mig vel — dog uden Mage.

Opløsninger fra Nr. 13.

paa den geografiske Gaade:

Aabenra**a**
A l **s**
Rander**s**
Hebridern**e**
Ungar**n**
Sveit**s**

paa Gaaden: Salve.

paa den firkantede Nød:

BLAD
LADE
ADEL
DELE

Brevvexling.

H. J. E. — J. H..sen. — C. P. V. J. — M. K. Jv. — Jonas Munk. — C. & J. i V. — N. C. N. — Beklager at det tilsendte ikke kan optages, dels af Mangel paa Plads og dels paa Grund af andre Mangler.

n. — n. Kom for sent.

J. — — n. Skal blive optaget.

En Abonnentinde. Venligst Tak for Tilsendelsen af „Sprøjten". Den var fyldt i en god Pøl!

C. S. i S. De omtalte Blade kan faas for 2 Kr.

H. P. takkes for venligt Brev. Det udtalte Haab skal ikke blive uopfyldt.

J. V. Aarhus. Stempler med Navn til Mærkning af Konvoluter og Brevpapir faar De smukkest og billigst udført paa Bestilling hos Stempelskærer Danielsen i Kjøbenhavn. For „Husvennens" Abonnenter besørges Bestillingen gjærne gjennem Bladets Kontor, uden noget Vederlag, med Garanti for hurtig og smuk Udførelse.

M. Gregersen. 1) Til Pudsning af Staal bruges Smergelpulver (fint) og til Messing Wienerkalk i Olje. 2) Strygefladen til Fyrstikker bestaar væsentligst af amorf Fosfor, paastrøet Papir eller lignende bestrøget med Gummislim. Tredje Spørgsmaal, kan De faa besvaret af Materialist Fr. Nielsen i Horsens.

C—X takkes venligst for de sendte Bemærkninger, som det har været Udg. kjært at modtage. De givne Vink og Raad skulle blive fulgte paa bedste Maade, og forhaabentlig vil „Husvennen" i Aarets Løb endnu kunne bringe adskillige Portrætter og Skildringer af vore Folkedigtere. Med Tak for Komplimenten om det gode Sprog bemærkes, at Stykket om Roserne ikke er af Udg. men af Anton Andersen, hvis Navn ved en Forglemmelse ikke var tilføjet.

Mange Indsendere og Brevskrivere bedes undskylde, at en overordentlig travl December Maaned i høj Grad har forsinket, eller umuliggjort Besvarelsen fra Udgiverens Side.

Julepræmien.

Da et mindre Antal Husvensholdere enten have undladt at sætte Navn og Bopæl paa de for Julepræmien indsendte Postanvisninger, saa at de bestilte Bøger ikke kan affendes, eller have opgivet gal Postadresse, saa at da de affendte Bøger ere vendte tilbage uexpederede, saa anmodes de enkelte Affendere, som ikke have faaet Julepræmien tilsendt, om snarest at tilmelde Husvennens Hovedkontor dette, da saa de, af en af ovennævnte Grunde ikke modtagne Bøger, strax skal blive tilsendt vedkommende med Posten.

Hermed følger som Extra Tillægsbillede: Flugten til Egypten, som Illustration til omstaaende Digte: „Billeder fra Jesu Barndom".

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 15. Søndagen den 11. Januar. **1880.**

Skattegraveren.

Af Bertel Elmgaard.

(Sluttet).

Forbavset havde Ægtefolkene lyttet til Peders Meddelelse, de gjorde ham nu forskjellige Spørgsmaal angaaende Kaar og Stilling, som han besvarede og derpaa vedblev: „Den Gang jeg gik her hjemme, var jeg jo en rettens Klods og Dumrian, men se det hjalp, da jeg kom udenvælts, og kom imellem Folk. „Nu har vi faaet en Soldat af dig,“ sagde Kaptejnen tit, „for før var du, lyne tordne mig — det var nu hans Sige — ikke andet end et Faar.“

„Ja, det er gaaet dig bedre, end det er gaaet os,“ sagde Jens Kristian med et tungt Suk.

„Ja, saamænd,“ svarede Peder tankefuld, „men en kan ogsaa mangle andet her i Verden end Penge. Men saadan gaar det,“ vedblev han afbrydende sig selv for at komme ind paa en anden Vej, „en bliver fattig, en anden rig; der var ellers ikke mange, der skulde have troet, at det saadan skulde gaa med os, for tyve Aar siden.“

„Du har ogsaa haft god Lykke med dig,“ sagde Jens Kristian.

„Ja jeg fandt Skatten, som jeg siger, det var den, der hjalp mig til at blive rig; det skulde I ogsaa se at blive.“

„Hvad mener du med det?“ spurgte de andre to og saa spørgende paa ham.

„I skulde skaffe jer Penge, ligesom jeg har gjort.“

„Dem skulde vi da nok finde,“ svarede Jens Kristian, ikke uden et bittert Anstrøg, han var nærved at tro, at Peder vilde holde dem for Nar.

„Netop, det mener jeg ogsaa,“ svarede Peder Jepsen, „der er flere Skatte end den, jeg fandt. I ved jo fra gammel Tid af, at der ligger en ude i Krathøj.“

„Jeg troede, det var den, du havde fundet,“ smilte Maren.

„Nej, den ligger der endnu, og nu er det nok bedst, vi hjælpes ad at faa den op, for jeg kan se, I trænger til den.“

„Ja, var der noget, kunde vi nok trænge til det, men det er kun gammel Snak, det hele,“ mente Jens Kristian.

„Lys brænder ikke for ingen Ting,“ sagde Peder, han havde sagt det samme en Gang før, „og Penge ligger der, der ude i Højen, det er en vis Sag.“

„Det er din Spøg,“ smilte Maren atter og saa paa ham med et Par taknemmelige Øjne.

„Det er ikke Spøg, nej,“ sagde Peder lidt fastere og bestemtere end ellers, „det er Sandhed denne Gang. Der ligger en Skat ude i Krathøj, og i Morgen kommer jeg herom — nu ligger jeg i Kroen i Nat — saa hjælper I mig den op, og det skal være jeres, for den ligger paa jer Mark.“

„Vil du gjøre Nar af os, Peder?“ sagde Jens Kristian med et bedrøvet Udtryk i Stemme og Aasyn.

„Jeg vil hverken spotte eller gjøre Nar. Nu kunde jeg,“ vedblev han sagtere og som for sig selv, „en Gang, ja en Gang . . . det kan nu være det samme; men i Morgen kommer jeg igjen, saa gaar vi ud til Højen. Og faa I nu noget Brød og Fødevarer kjøbt, det er Synd, at enten I eller Børnene skal sulte; der bliver nok bedre Dage nu. Og nu maa I have Godnat.“

Dermed tog han sin Ransel og Stok og gik, medens begge Ægtefolkene længe efter intet andet

sansede end at stirre paa Døren, hvorigjennem, han var forsvunden.

„Er han bleven forrykt,“ udbrød omsider Jens Kristian, „eller er det ikke mer, end han altid har været, hvad er det dog for noget Snak om den Skat?“

„Ja, jeg forstaar det ikke,“ sagde Maren og saa tankefuld frem for sig, „men jeg er lige godt gladere, end jeg har været længe. Bedre Dage! Det var det, han sagde, ja, det kommer ogsaa mig for, at vi har lysere og bedre Dage i Vente; og Gud give det!“

Peder Jepsen var endnu ikke kommen ud over sin gamle Vane. Da han gik hen ad Gaden efter Kroen til, hviskede han ved sig selv: „Nej, jeg kunde ikke ... disse Børn, disse blege Ansigter og saa disse Øjne, de lignede hendes ... Jeg havde ogsaa en Gang en saadan lille bleg Broder, han døde, men de mindede mig om ham i Aften. Nej, jeg kunde ikke være anderledes ... de har ogsaa lidt nok.“

Næste Formiddag traadte Peder atter ind til Jens Kristians. Baade denne og Konen var til Stede, den første sad og bandt Rævlingelimer.

„Nu kommer jeg,“ sagde Peder, efter at have hilst, og der var vexlet et Par Ord om Vejret. „Skal vi saa gaa.“

„Hvor hen, mener du?“ spurgte Jens Kristian og saa op.

„Ud til Krathøj, nu har Skatten ligget mer end længe nok.“

„Hvad mener du ellers med den Skat.“

„Hvad jeg siger; jeg fandt en Skat, og saa blev jeg velstaaende, I maa ogsaa finde en, den er nærmere ved, end I tror.“

„Ja, men det er ikke Aften endnu,“ ytrede Maren.

„Det gjør ingen Ting.“

„Det er heller ikke Torsdag,“ bemærkede Jens Kristian.

„Det har ingen Ting at sige; men har du en Spade, jeg laante mig en henne ved Kromanden.“

De andre to saa til hinanden, derpaa tog Husfaderen til Orde, i Førstningen ikke uden en Smule Undselighed: „Hør, Peder, mig og Maren kom til at snakke om i Aftes, at vi vist ikke havde været imod dig, som vi skulde, da du var hjemme, vi lod dig jo somme Tider noget høre med dette her Skattegraveri, det skulde vi ikke have gjort, og vi tænkte, om det var derfor, du begyndte at tale om Skatten i Aftes; men vi vil nu bede dig om at glemme og tilgive os, hvad vi forsyndede os imod dig.“

„Ti stille med det, det har jeg glemt nu,“ svarede Peder, „men lad os nu hellere komme afsted, saa skal du faa at se, det er Alvor med Skatten.“

„Ja, er det saa meget om at gjøre, saa vil jeg følge med,“ sagde Jens Kristian og rejste sig fra sit Arbejde, „men en Skat er der ikke mere end her paa Stengulvet.“

„Nu faar vi se,“ sagde Peder, „I ved, gamle Mads Tomsen havde set Lys der ude.“

De gik ud, og snart var de paa Vej, hver med en Spade paa Nakken hen efter Krathøj. Det var en rigtig Efteraarsdag. Graat i graat var det, hvor man saa hen, Skyerne oppe under Himlen, der ikke en Gang et eneste Minut tillod Solen at titte frem, var graa og mørke, Markerne og Engene var graa og affaldne, og Skoven var graa, Krone og Stamme havde faaet en Farve; alt var graat og kun graat. Det blæste egentlig ikke, men en graa sviende Kulde bragte dog de to Skattegravere til at ile raskere frem for at holde Varme. De var tavse begge to, hver havde nok for sig at tænke paa.

Snart stod de paa Toppen af den gamle lyng- og gyvelbevoxte Høj, om hvilken Ordet gik imellem Folk, at den skulde huse en Skat; og et Lys, som undertiden saas brænde i dunkle Nætter og lyse gjennem Taage og Tykning, vidnede derom.

„Her skulde det altsaa være,“ sagde Peder og stødte Spaden i Jorden.

Et let Smil krusede Jens Kristians Læber. „Folk vil le ad os,“ sagde han.

„Lad dem det,“ lød Svaret, „saa har de let før; den ler bedst, som ler til sidst, plejer de ellers at sige for et gammelt Mundheld.“

Gravningen begyndte, begge arbejdede, dog Peder ivrigst, den anden bestandig halvt uvilligt. De havde gravet et større Hul i Jorden, da Peder pludselig standsede.

„Det maa nok ikke være her,“ sagde han og saa sig en Stund omkring, „men kom, lad os prøve her.“

Den anden adlød, og snart havde de atter gravet et nyt Hul i Jorden, atter standsede Peder og saa sig forskende om. „Heller ikke her,“ mumlede han, „men saa her da!“ Og atter stak han Spaden i Jorden paa et nyt Sted.

„Nej, hør, Peder,“ sagde Jens Kristian uvillig, „lad os nu holde op og ikke gjøre os mere taabelige, end vi er; det er jo kun Narrestreger, det hele.“

„Tænk paa dine smaa Børn, Jens Kristian,“ sagde Peder Jepsen paa sin vante rolige Maade, „det er ikke værd, at de skal græde for et tørt Stykke Brød, naar der ligger Penge her i Højen.“

Og atter begyndte Gravningen, tavst og lydløst, hurtig blev Spaderne stukne i Jorden, og den sorte Muld kastet op, hurtigere og hurtigere gik det,

et Blink, og Spaden blev vendt og atter stukken ned. Endelig stødte de mod noget haardt, og en Egetræskasse kom til Syne.

„Her er det nok,“ sagde Peder Jepsen, som om det var noget, der naturlig maatte falde af sig selv

Jens Kristian tog det paa en lidt anden Maade, i det hans Ansigt udtrykte paa en Gang den største Forundring og Overraskelse, der ikke blev mindre, da de fik Kassen op af Jorden, og den viste sig at indeholde flere Hundreder af gamle Specier. Han begyndte at spørge ud, for dog at komme til en endelig Slutning, men Peder Jepsen syntes ikke for Øjeblikket videre tilbøjelig til at meddele nogen nærmere Oplysning. Kun det sagde han, og endda næsten som til sig selv: „Ja, i Skæppevis var der rigtignok ikke, men godt for dem, der er.“

Peder Jepsen tog Kassen under Armen, og i Tavshed tilbagelagde de nu Vejen hjem som hen; da de naaede Gaarden, flyede Peder Kassen til Jens Kristian, sigende:

„Ja, nu kan du gaa ind til Maren og vise hende Skatten og saa høre, hvad hun tykkes om den. Nu gaar jeg hen i Kroen, det er snart Middag, og jeg har bestilt min Unnen der.“

Dermed gik Peder hen efter Kroen, men Jens Kristian skyndte sig ind; nu begyndte han ogsaa ligesom at skimte lysere og bedre Dage.

Hen paa Eftermiddagen kom Peder Jepsen atter om til Jens Kristians; han fandt Maren ene inde i Stuen, i Færd med at sy paa et Par gamle Buxer.

„Naa, hvad tyktes du saa om Skatten, Maren?“ spurgte han, efter at være kommen til Sæde.

„Ja, den siger vi Tak for,“ svarede Maren, „men hvordan er det gaaet til med den, for jeg synes snart ikke, jeg kan tro, det er, saadan som du siger.“

„Ja, men du maa ikke sige det til Jens Kristian lige strax, lad ham have lidt at gaa og grunde paa, det var ham, der drillede mig mest.“

Det lovede hun.

„Ser du saa, Skatten er din Faders Penge, han grov dem ned den Aften, der var Dans ude ved Laust Hedegaard, det var Aftenen, før jeg rejste; der stod jo Krig for Haand, og saa var det jo bedst at forvare dem, saadan var der jo saa mange, der bar dem ad. Men Folk havde lige godt Ret, din Fader var en rig Mand, alligevel det snart kunde have gaaet saaledes med hans Rigdom, at ikke hans egne havde faaet Nytte af dem.“

„Ja, du skal have Tak, Peder,“ gjentog hun atter, „vi har knapt fortjent det af dig.“

„Lad du nu det være glemt, Maren,“ sagde han, „jeg har glemt det, ja, den sidste Aften, jeg var her, da lovede jeg mig selv, at, naar jeg kom tilbage . . . Nu der ligger mange Dage imellem, og Tiden den dæmper paa saadan noget, ja, den gjør, og da jeg saa i Aftes saa dine smaa Børn, Maren, de saa saa blege og fattige ud, saa kom jeg ogsaa til at tænke paa en lille Broder, jeg havde en Gang, mens jeg var hjemme ved mine Forældre, han døde saa tidlig, og saa . . . saa kunde jeg godt have givet jer alt det, jeg ejede og havde.“

Han var stedse under Talen kommen hende nærmere og stod nu lige foran hende. Hun havde sluppet sit Arbejde og rakte ham nu, i det hun rejste sig op, stiltiende sin hvide magre Haand i Møde, og i det samme saa hun paa ham med et Blik, fuld af Tak og Kjærlighed. Han greb den fremrakte Haand og knugede den næsten voldsomt mellem begge sine, og han slog ikke nu, som i tidligere Dage, undselig sit Blik ned for hendes, men gjengjældte det i Steden for med et, der var mer end et blot Venneblik, et saa langt, inderlig og ømt, at hun blev hel undselig til Mode derved og slog Øjnene ned mod Gulvet. Hun følte Blodet jage sig op i Kinderne og farve dem rødere end sædvanlig.

„Slip,“ næsten hviskede hun og drog lempelig sin Haand til sig. „Du faar Tak,“ vedblev hun sagte, „for hvad du gjør mod mine Børn, min Mand og mig. Jeg kan ikke gjengjælde dig mere.“ Her syntes hendes Stemme at overvældes, og hun vendte sig hurtig om til en anden Side, som om hun søgte at skjule noget for ham; han stod og saa ud i Gaarden.

Lidt efter kom Jens Kristian ind. Maren syntes nu fuldkommen at have gjenvundet sin Fatning.

„Naa, hvad tykkes du saa om Skatten?“ spurgte Peder ham. „Maren lader godt om den.“

„Ja, jeg kan nok heller ikke andet,“ svarede han.

„Saa fik jeg jer dog alligevel til at være halvt med mig,“ ytrede Peder med en Slags Triumf, „og gamle Mads Tomsen fik Ret, trods baade hvad I og Degn og Sognefoged sagde.“

„Men fortæl os nu, hvor du fandt den Skat, som du snakker om,“ udbrød Maren, henvendt til Peder. „Gav Mads Tomsen dig ogsaa Besked om den?“

„Nej, det gjorde din Fader,“ svarede Peder Jepsen, „det var den Gang, jeg vilde til at grave her nede i Højen, saa sagde han, at saadan Værkeri skulde jeg lade være, skulde jeg, for det kom der ikke noget ud af; men derimod mente han, jeg skulde tage mig noget nyttigt for, arbejde troligt og faa noget gavnligt udrettet, det var den eneste Vej at faa Penge paa, og saadan har jeg baaret mig ad, siden jeg kom ud i Verden, og saadan fandt jeg

min Skat. I kom jo rigtignok lidt lettere til eders." føjede han til med et Smil.

„Ja, det er nu det samme, hvor Skatten end er kommen fra," svarede Jens Kristian, „men det er dig, vi her har at takke for den, og jeg ved snart ikke, hvordan vi skal belønne dig, du har været for god ved os."

„Saa vil I ogsaa nok være god mod mig," sagde Peder, „naar jeg bliver gammel og træt af Slidet der ovre ved Fabriken, saa tænker jeg, jeg kommer hjem og vil være ved jer."

„Ja, det er vist, vi vil," svarede Maren, „Vorherre forlade os andet."

„Og saa kommer jeg nok med en Kasse Penge til, og skulde I komme til at trænge inden, saa skal I faa dem."

„Du skal have Tak, men nu har vi vist nok for vor Part," sagde Maren.

„Kan du ikke blive ved os med det samme?" spurgte Jens Kristian og saa hen paa Peder.

„Nej, jeg kan ikke, jeg er for ung og stærk endnu til at tage Hvil, jeg skal have noget at tumle og slaa til Side med, og det har jeg der ovre. Der er saa mange Ting, en helst skal gjemme og glemme, og det gjør en bedst, naar en har Arbejde og noget at rive i."

„Jeg tykkes, det maa være enligt for dig der ovre," sagde Jens Kristian.

„Ja," svarede Peder Jepsen med et Suk, „det har ikke været det hidtil, men det kan være, det vil blive det herefter."

„Jeg kunde ikke leve i dit Sted."

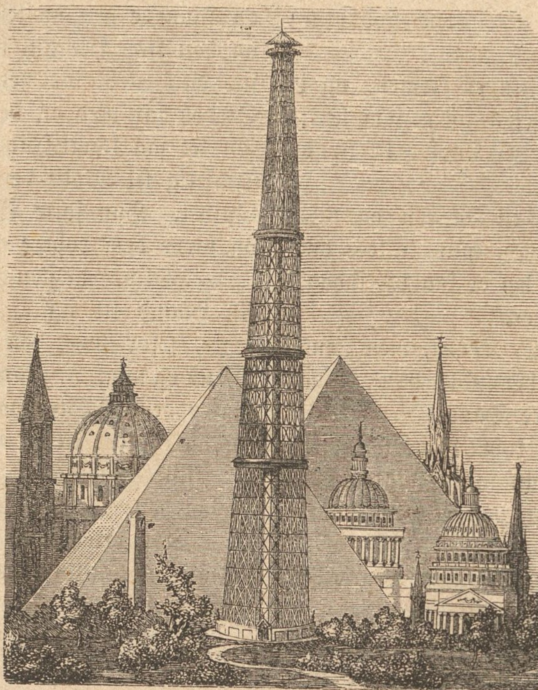
„Du er ogsaa en lykkelig Mand, Jens Kristian."

„Ja, nu tror jeg det ogsaa selv," svarede denne og saa hen til sin Hustru.

Siden da Folk blev Vidne til Jens Kristians og Marens pludselige Velstand og tillige saa, at den fordums Skattegraver var kommen tilbage til Byen i et Besøg, da kom den Tale ud iblandt dem, at der dog nu alligevel var funden en Skat i Krathøj.

Et amerikansk Babelstaarn.

Amerikanerne er Folk, som ikke er bange for at give sig i Lag med nogen som helst Opgave, hvor forvoven den end synes. I de fleste Tilfælde krones da ogsaa deres djærve Foretagsomhed med Held, men det kan vel ogsaa ske, at Planen har været altfor „højtflyvende", og at man er bleven nødt til at opgive den paa Halvvejen. Dette skete saaledes med et paatænkt Arbejde, der skulde have været knyttet til Verdensudstillingen i Filadelfia i 1876, da de nordamerikanske Fristater fejrede deres Hundredaarsfest, og Planen gjaldt ikke mindre end at opføre et Taarn, der skulde være dobbelt saa højt som noget andet Bygningsværk, der siden Verdens Skabelse er opført af Menneskehaand. Alle Materialierne skulde have bestaaet af amerikansk Smedejærn og efter det ved Bygningen anvendte Gittersystem skulde Taarnet være blevet lige saa stærkt, som om det havde været opført af Sten. Omkostningerne ved dette Kæmpearbejde vare anslaaet til en Million Dollars, og det var Meningen at opføre det i Løbet af et Aar, men da man skulde begynde, var de Vanskeligheder, som traadte i Vejen, saa store, at man, som sagt, blev nødt til at opgive Bygningen af dette ny Babelstaarn.

En svimlende Byggeplan.

Man vil bedst kunne danne sig et Begreb om denne Kæmpeplan ved at betragte omstaaende Billede, hvor Taarnet rager op over Verdens højeste Bygninger. Den højeste af disse er afbildet til venstre; det er den berømte Domkirke i Køln — naar den bliver færdig —; den næste er Cheops Pyramiden paa 480 Fod; der efter følger Domkirken i Straßburg paa 468 Fod o. s. v. Enhver der har besteget en af disse Taarnbygningers svimlende Højde, vil finde det ret forstaaeligt at de gode Amerikanere gik af Vejen for en Opgave der for fuldt Alvor var sprunget frem af overmodige Hjærner. Naar den gamle Verdens vældige Taarnhøjder er rejste, da er det dog gjærne sket til Guds Ære, men den amerikanske Taarnplan syntes ikke at skulle have tjent til noget som helst andet, end til at forherlige amerikansk Dygtighed og Snille,

Apostelen Peder og Simon Magus.

der dog har tusende andre Maader at gjøre sig gjældende og frugtbringende paa.

Skjønt Planen strandede, har det dog sin Interesse at se hvorledes Foretagendet var beregnet udført og fuldført — paa Tegnebrættet, og vi antager det kunde more vore Læsere at se Tegning af det vældige paatænkte Gittertaarn, saaledes som Amerikanerne havde afbildet det sammen med den gamle Verdens største Bygningsværker.

Simon Magus.

„Hvor Gud bygger en Kirke, der bygger Satan en Synagoge," siger Luther, og dette Ord slaar igjennem paa mange Omraader, thi det udsiger den Sandhed, at alt stort og ædelt har sit Vrængebillede, som ethvert Legeme har sin mørke Skygge; jo større Legeme, desto større Skygge. Simon Magus var Apostlenes Vrængebillede. Han er født i Gitton i Samaria. Han øvede en stor Indflydelse paa det samaritanske Folk, opblæst deraf sagde han sig selv at være stor. Saa kom Philippus til Samaria og prædikede det Korsets Ord, som er en Guds Kraft til Salighed for hver den, som tror. Ordet fandt Gjenklang og Indgang, mange lod sig døbe, ogsaa Simon troede selv og lod sig døbe; men sørgeligt blev paa ham stadfæstet Salmens Ord:

Mangen i Troen begyndte, som endte
med den i Ørken ubændige Part.

Hans ubændige Stolthed voldte hans Fald. Han higede efter Ære efter at komme i Folkemunde; og da der gik stort Ry af Apostlernes Undergjerninger, steg Ønsket op i hans Hjærte om at vorde som de, saa hans Gjerninger kunde blive berømte i hans eget og i de omkringliggende Lande. Men hvordan skulde han naa dette sine Ønskers Maal? „For Penge kan man faa alt," er jo Verdens almindelige Tankegang; det var ogsaa hans, og Penge havde han nok af. Han lukkede sin Pung op og kom med Hænderne fulde af Guld for at afkjøbe Peter den attraaede Kraft. Men Peter sagde: „Dine Penge være forbandede tillige med dig, fordi du mener, at kunne erhverve den Guds Gave for Penge. Du haver ikke Del eller Lod i dette Ord; thi dit Hjærte er ikke ret for Gud, omvend dig derfor fra denne din Ondskab og bed Gud om, at dit Hjærtes Paafund maa forlades dig. Thi jeg ser, at du er betagen af en bitter Galde og besværet af Uretfærdighed."

I Steden for at omvende, forhærdede Simon sig. Han blev Sandhedens og Herrens Apostles bitreste og mest ihærdige Modstander, navnlig stod han alle Vegne Peter imod. Da Peter rejste til Rom, fulgte han efter. Hans tilsyneladende Tegn og Undergjerninger vakte stor Opsigt i Rom og Forvirring i Menigheden der. Omsider kom Straffens Tid for ham. En god Ven af Kejser Nero var død. Nero, som havde hørt baade om Simons og Peters Undergjerninger, lod dem begge hente, bød dem, at kalde den døde til Live. Simon forsøgte derpaa, men det gik ham som Baalspræsterne i Elias Dage, hans Møje var forgjæves. Peter traadte til, og sagde: „Yngling, i Vorherres Jesu Navn staa op." Da rejste den døde sig og vendte tilbage til Livet. Nero blev betagen af dette Under, saa han for en Tid, men kun for en Tid, standsede med den Forfølgelse af de kristne, som han havde begyndt paa. For at skaffe sig Oprejsning lod Simon bekjendtgjøre over hele Rom, at han fra Kapitolium, Roms Højborg, vilde flyve til Himmels i Folkets Paasyn. En talløs Folkeskare samledes paa det bestemte Sted til den fastsatte Tid. Simon gik op paa Kapitoliums højeste Tinde, bredte sine Arme ud som en Fugl, der vil til at flyve, sprang ud i Luften, men — faldt ned og slog sig ihjel.

Vi har i vort Sprog et Ord, sam minder om denne „alle Kjætteres og Vranglæreres Fader," som han kaldtes i den gamle Kirke, nemlig Ordet Simoni, hvormed den Synd betegnes, for Penge eller ved andre utilladelige Midler at erhverve sig Embede i Menigheden.

G—n.

Smaatræk af Dyrelivet.

Justits blandt Dyrene.

En engelsk Præst havde en Gang Lejlighed til at iagttage følgende mærkelige Exempel paa Retfærdighedens Hævdelse blandt Dyrene. Et Par Svaler havde bygget sig en Rede ved en af hans Vinduer; da de var blevne færdige med den, var en Spurv uforskammet nok til under deres Fraværelse at tage Reden i Besiddelse. Da Svalerne vendte hjem, drev Spurven dem med kraftige Hug af sit Næb bort fra Indgangen til Reden. De fornærmede Svaler søgte nu med høje Skrig at overbevise Spurven om hans Uret, men denne hørte paa dem med den største Sindsro og vilde ikke vige Pladsen. Da alle Svalernes Bestræbelser for at drive Spurven bort fra Reden var forgjæves, hævede de sig pludselig op i Luften og fløj skrigende omkring i denne i store Kredse. Paa dette Signal samlede Svalerne fra hele Omegnen sig, og den frække Spurv blev nu straffet paa en

lige saa ejendommelig som følelig Maade. To af Svalerne tog Plads foran Reden og hindrede med kraftige Hug Spurven, der nu var bleven bange paa Grund af den store Overmagt og gjærne vilde bort, i at forlade Reden. Imidlertid fløj alle de andre Svaler bort, men vendte strax efter igjen tilbage, og enhver af dem havde nu en lille Klump Ler i Næbbet, med hvilket Indgangen til Reden i Løbet af nogle faa Minutter blev saa tæt tilmuret, at det var umuligt for Spurven at komme ud. Da Indgangen til Reden paa denne Maade var bleven tilmuret, istemte Svalerne høje Skrig og fløj derpaa bort. Den indespærrede Spurv vilde have lidt en ynkelig Død af Sult, hvis Præsten ikke havde følt Medlidenhed med den og befriet den fra dens Fængsel.

Almennyttigt.

Lidt om Humledyrkning og om Humlens senere Behandling.

For at kunne brygge godt, kraftigt og holdbart Øl udkræves Humle og Malt, men at tilvejebringe disse Raamaterialier er ikke altid saa let en Sag. Med Hensyn til Maltet udfordres en omhyggelig Fremgangsmaade, lige fra den Dag man slaar Kornet i Støbekarret, til Maltet har udviklet sin Spire, er tørret, malet og mæsket. Det er den gamle Erfaring, der her er den bedste Læremester. Og det er Husmoderens Ære, naar hun har et Krus godt gammelt Øl at sætte frem for den fremmede. Jeg bryder mig ikke om at drikke Bayersk Øl paa Landet, fordi jeg ærgrer mig over, at man ikke kan brygge en god styrkende Drik af Markens og Havens egne Frembringelser. Det er ikke blot en Ære for Husmoderen, at hun i Sommerens varme Tid har koldt og krydret Øl paa Bordet, men det bliver en større Ære, naar man ved, at hun selv forestaar Maltgjøringen og Behandlingen af sin Humle, efter at den er tagen ned af Stængerne. Man lærer „Husholdning og Mejeri“ paa Herregaardene, hvor man kun undtagelsesvis hører noget om Malt og Humles Behandling, og har den vordende Bondekone, der ude blandt fremmede skal lære „den finere Madlavning“, ikke en kyndig og huslig Moder, vil Følgen meget let blive, at det i Fremtiden vil blive en ukjendt Sag for mangen en Gaardmandskone, hvorledes man frembringer gammelt Øl af Byg og Humle, thi at koge noget, der i Dag er Urt og i Morgen surt, regner jeg ikke for at brygge. Hvorledes man bærer sig ad med at brygge fynsk Øl, har R. Rasmussen, Bro Humlemagazin ved Bogense meddelt, ved at udgive en lille Bog: „Vejledning til at brygge Øl og til at kjende Humle og Malt“, som koster 35 Øre, hvilken jeg vil anbefale, og paa Opfordring skal jeg ligeledes meddele, hvorledes en Humlehave anlægges og behandles.

At „Fyn er Danmarks Humlehave“, er man for saa vidt kun berettiget til at sige, som der paa Fyn dyrkes forholdsvis mere Humle end i nogen anden dansk Provins, og dog dyrkes Humlen ikke nær i den Grad, som den kunne og burde. Det er nærmest kun i nogle faa Sogne, „Humleegnen“ ved Bogense, at der efter en større Maalestok dyrkes Humle til Udførsel og Afsætning. Denne vigtige Erhvervskilde blev iværksat af den ædle Anna Trolle, der i Slutningen af Frederik den fjerdes Regjeringstid paa egen Bekostning lod fire unge Mænd af Kjærsgaards Gods rejse til Garleben i Preussen for at lære den rigtige Omgang med Humlen. Efter to Aars Ophold vendte de tilbage til deres Fødested, hvor de nedsatte sig, anlagde Humlehaver og udbredte Humleavlen i hele Omegnen.

I Begyndelsen af indeværende Aarhundrede meddeler Begtrup en Fremstilling af Agerdyrkningens Tilstand i Fyn. Han fortæller der, at i Brenderup Sogn kan en Gaardmand i gode Aar avle 60 Lispund, og en Husmand 20 Lispund, medens Gaardmændene i Gjeldsted og Rørup Sogne, hvor Humlehaverne er mindre aarlig, avler 30–40 Lispund Humle. Humleavlens Udbredelse tiltog i Fyns forskjellige Egne, og navnlig foregik Herregaardene med et godt Exempel. Henved 40 Aar senere havde man ved Brahetrolleborg en Humlehave paa 2 Tdr. Land, ved Julskov 1 Td. Land, og ved Liselund havde Kancelliraad Haastrup ude i sin Skov en Humlehave omtrent af samme Størrelse. Ved Sludegaard havde man 1500 Stænger. Ved Vesterhæsinge Præstegaard 900. Flere Bønder og Præster havde 5—600 Stænger, og de fleste Bønder havde dog en lille Humlehave, om end ikke fuldt tilstrækkelig til eget Brug.

Naar man vil anlægge en ny Humlehave, udtager man et Stykke almindelig god Jord, enten i Nærheden af Gaarden eller ude i sin Skovhave med Læ for de nordlige og vestlige Vinde. Den gode lermuldede Jord er naturligvis den bedste og bliver i alle Tilfælde den mest lønnende, men baade den letmuldede og den tørvmuldede Jord er meget brugbar, naar den ikke er sur eller alt for sandet, blot den kulegraves og kultiveres i tilstrækkelig Dybde. Hvorfor man anlægger en Humlehave, maa Pladsen, hvad Jordbunden end bestaar af, kulegraves om Efteraaret eller Vinteren 4–5 Kvarter dybt, medens man med det samme renser den for alle skadelige Sten. Næste Foraar maa Pladsen graves og rives som almindelig Havejord, og Planterækkerne afsættes ved Hjælp af Snor og Stokke, 2 à 2½ Alen imellem hver, efter Jordbundens Beskaffenhed. Bestemmer man sig nu for 2 Alens Afstand imellem Rækkerne, afsætter man den første Linje 1 Alen fra Pladsens ene Udside og sætter Træpæle 2 Alen fra hinanden hele Linjen ud, dernæst flyttes Snoren 2 Alen fra første Linje og saa fremdeles, indtil hele Pladsen er afpælet i Forbundt, saaledes at alle Pælene staar i smukke Rækker fra hvilken Side man selv det. Ved den søndre Side af alle Pælene graves nu 1 Fod lange og 1 Fod dybe Huller, i hvilke der lægges en god Skovlfuld vel udbrændt Gødning, der atter dækkes med nogle Tommer af den af Hullet opkastede gode Jord. I hvert af Hullerne lægges nu 1—2 kraftige Humlerødder i en skraa Retning op med Pælen, saaledes at Læggerodens Spirer kun dækkes med en halv Tomme fin porøs Muldjord, medens Hullet i øvrigt fyldes, og Jorden trædes til med en let Fod, og Anlæget er nu færdigt.

En anden Maade at plante Humle paa skal blot omtales, uden dog at anbefales, det er Kuleanlægget, der bestaar i, at man i 10 Fods Afstand, ligeledes i Forbundt, afsætter Pæle, og uden om disse opsættes smaa Ophøjninger, og omkring disse sættes 4–5 Planter. Kuleanlæget kan i visse Henseender have sine Fordele, men den har til visse ogsaa sine Mangler, og Rækkekulturen er lettere at vedligeholde, i det man her har en jævn Flade at skuffe og rense.

Hen i Maj, naar den unge Humle begynder at skyde frem, sættes tynde Stænger ved hver Pæl, der det følgende Aar maa erstattes med større. Den første Vinter bør man ikke forsømme at dække den unge endnu ej tilstrækkelig rodfæstede Humle, med et Lag Boghvedehalm. Dette er i øvrigt godt og gavnligt hver Vinter, selv om Humlen er ældre og godt rodfæstet. Hvert Foraar graves, eller renses og hakkes Humlepladsen, med en

5=grenet Humlehakke, hvorved alle Udløbere borttages og afskæres. (Det er disse Udløbere, der afgiver Læggerødder til ny Humlehavers Anlæg). Men man maa passe paa, ikke at beskadige Humleplanternes Rødder. Hvert andet Aar bør man gøde Humlehaven, i det man om Efteraaret eller i Vinterens Begyndelse ved hver Humleplante lægger en Skovl Gødning, som dog atter i det tidlige Foraar maa spredes noget for ej at frembringe en alt for tidlig Udvikling af de unge Skud.

I de første 2—3 Aar holder man kun en Stang ved hver Plante, og man lader kun 2—3, højst 4 Ranker løbe op af hver Stang, de øvrige borttages. Senere, naar der er Kraft i Humlen, kan man meget godt sætte 2 Stænger ved hver Plante. „At vise Humlen til“ (en eller to Gange hver Forsommer, at binde de unge Skud til Stængerne med Bast) er et Arbejde, der er lige saa nødvendigt som at holde Pladsen ren for Græs og Ukrudt.

I September, eller i varme Sommere i August, modnes Humlen, hvilket kjendes paa, at Kopperne gulne, og at et gult Støv løsner sig fra dem, naar man aabner Koppernes Skælblade. Man maa saa vidt muligt sørge for at afskære Humlen i tørt og klart Vejr — efter at al Dug og Fugtighed er borte. Efter Afplukningen spredes Humlen paa et Loft, eller i et stort Værelse, hvor der er tilstrækkeligt Lys og Lufttræk, og den røres med en Rive et Par Gange daglig, indtil Stokken er svunden ind, eller den er saa tør, at den uden Skade kan sættes i Hobe paa Loftet, hvilket vil ske, efter Vejrligets Beskaffenhed og Lagets Tykkelse, paa 8—14 Dage. De sammensatte Hobe, vendes atter flere Gange med nogle Dages Mellemrum, og naar Humlen er saa tør, at den uden Skade kan pakkes i Tønder, pakker man den ned og stamper den dygtig fast sammen. I en tæt Cementtønde kan omtrent pakkes et Lispund Humle og en saadan lille Fustage er meget hensigtsmæssig til Husholdningsbrug fremfor at pakke den i Sække eller større Tønder. Hvor Produktionen er større, end Loftspladsen tillader, der vil jeg raade til at følge den Anvisning til at tørre paa Kølle, som er given i det forannævnte Skrift, men det er baade vanskeligt at iværksætte og forbunden med Risiko, der helst undgaas, hvor Produktionen kun strækker sig til eget eller i alt Fald kun lidt ud over eget Brug.

R. Rasmussen Søkilde.

Smaating.

En Skuespillerinde optraadte i et Stykke som en ulykkelig Prinsesse og udbrød klagende: „Ak, naar vil jeg en Gang faa Ro?“ Til Publikums store Fornøjelse lød der i det samme en Røst nede fra Tilskuerpladsen: „Ikke før De har betalt mig Silkekjolen, det kan De være vis paa!“

Ved Examen. I Mahomeds Historie hedder det, at han tilbragte Tiden i Grotten ved Mekka „med Bønner og gudelige Betragtninger.“ Dette forklarede en Discipel saaledes: at han tilbragte Tiden med at „male Kaffebønner.“

Ubehagelig Overraskelse. En Værtshusgjæst blev kaldt et Øjeblik udenfor, og for at ingen imens skulde drikke af hans Øl, satte han i Hast en Lap Papir paa Glasset med følgende Paaskrift: „Jeg har spyttet deri“. Ved Tilbagekomsten fandt han følgende tilføjet: „Det har jeg ogsaa.“

Sprogligt. En Boghandler gav sig ogsaa af med at indbinde Bøger, og for at antyde dette, lod han male paa Skiltet: „Indbunden Boghandel.“

Tvetydighed. Nogle Gjæster havde hos en Vært forlangt, at man vilde koge dem nogle Torsk. For ikke at glemme nogen af Gjæsterne, talte Værten dem nok en Gang efter med de Ord: „en, to, tre, fire, fem Torsk.“

Historisk=Geografisk Gaade. For= og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to danske Konger, Fader og Søn: En italiensk Ø, — en By i Norditalien nordost for Turin, — en By i Slesvig, — en By i Italien. — en By i Syrien.

M. M.

Firkantet Nød. Af 5 E, 2 D, 2 G, 2 L, 2 N, 1 A, 1 I og 1 O dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det førstes Magt og Myndighed
bandt Konger paa sin Trone;
det andet truer tit, jeg ved,
Smaafugl i Skovens Krone.
At være tredje er jo godt,
thi det gjør svage stærke,
og er man det, vil fjerde blot
af Glæden bære Mærke.

P.

Gaade.

Første minder om Kongens Gaard,
Højenlofte og gyldne Sale.
andet nyder man ofte, naar
man sig kvæger i Aftensvale.
Hele ejer du selv — hvis ej,
lammet laa du da paa dit Leje,
Støtte giver det paa din Vej,
tve Fold det er i dit Eje.

Opløsninger fra Nr. 14.

paa den geografiske Gaade:

B a y e r **n**
E b r **o**
R u s l a n **d**
L o n d o **n**
I m o [illegible] r **o**
N e u s c h a t e **l**

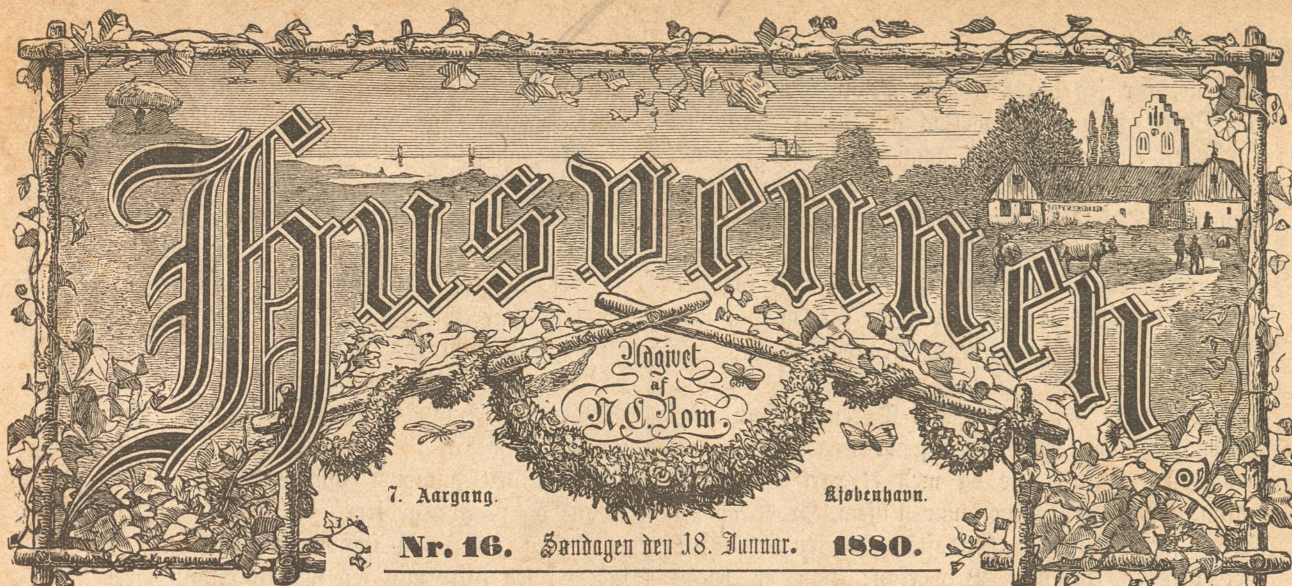
paa den firkantede Nød:

D Y N D
Y V E R
N E R O
D R O T

paa Gaaden: Pebersvend.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelshus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Et Feriebesøg.

Af Kuno Parsbjærg.

Min Fader plejede ofte i Mørkningen at fortælle os Historier, for det meste Erindringer fra hans Ungdom, og af disse hidsætter jeg følgende:

Det var en mørk, sludfuld Oktoberaften, da jeg som femtenaarig Dreng kjørte hjem med min Onkel, der ejede en stor og meget gammel Herregaard i Jylland, ikke langt fra den store Hede. Den laa omtrent 3 Mil fra nærmeste By, hvor han havde hentet mig i sin aabne Rejsevogn, og hans gamle, veltjente Kudsk Per lod nu de to store brune i et jævnt Luntetrav sætte Kursen hjem efter til Rødbæksholm, hvor jeg skulde tilbringe 14 Feriedage efter min Konfirmation.

Hvor følte jeg mig dog lille, da jeg stod der ved Siden af Onkel, som i sine mange Rejseklæder indtog mindst de to Tredjedele af Sædet, og som ragede saa højt, højt op over mig. Onkel var en Mand paa noget over 60 Aar, fulde 3 Alen høj og meget svært bygget, uden dog at være fed, med et strængt, alvorligt Ansigt, uden andet Skjæg end en mægtig graa Knebelsbart. Haaret var ligeledes graat, men fyldigt og tæt. Naar jeg siger, at hans Ansigt saa alvorligt og strængt ud, var det dog mere ved flygtigt at betragte det; thi saa man nærmere til, var der i hans store graa Øjne et vemodigt og mildt Udtryk, som gjorde, at man strax med Fortrolighed nærmede sig ham.

Jeg vidste ogsaa fra min Fader, som var Embedsmand i Kjøbenhavn, at hans ældre og eneste Broder Frits, saaledes hed Onkel, efter hvem jeg var opkaldt, i sin Ungdom havde haft en meget ulykkelig Kjærlighed, efter hvilken han havde trukket sig tilbage til Familiegodset, som han havde arvet. Deraf kom vel det vemodige Udtryk, som havde vedligeholdt sig i de mange, lange Aar. Den kjære gamle Onkel, nu var han ved denne tilbagetrukne Levemaade bleven et Stykke af en original gammel Pebersvend, men dog en saare elskværdig gammel Original.

Vi kjørte altsaa hen ad Vejen i den triste Aftenstund. Samtalen, som Onkel aldrig førte synderlig livligt, var gaaet i Staa, og jeg længtes inderlig efter de ukjendte Herligheder, som ventede mig paa Rødebæksholm. Jeg var bleven baade sulten og kold, da jeg, efter længe ikke at have set noget Hus, endelig, som det forekom mig, meget højt oppe opdagede et stærkt Lys. „Hvad er det for et Lys?" spurgte jeg. „Det er Rødebæksholm," svarede Onkel, „nu skal du snart faa baade varm Mad og en god varm Seng, min Dreng. Du kan vist trænge til begge Dele."

Varm Mad og en varm Seng efter at have kjørt 3 Mil paa en regn- og stormfuld Oktoberaften. Tanken herom kunde nok varme et femtenaarigt Drengehjærte, især med Visheden om, at disse Herligheder venter en paa en rigtig gammel jysk Herregaard. Jeg havde aldrig før set nogen Herregaard, ja næppe en Gang været saadan rigtig paa Landet, født og opdraget som jeg var i „Kongens Kjøbenhavn." Lidt efter begyndte vi at kjøre op ad Bakke, og det varede en god Stund, inden Per atter med et Smæld af Pisken bragte Hestene til i rask Trav at føre os igjennem en høj hvælvet Port. Da vi var kommen inden for den, opdagede jeg en umaadelig stor Ladegaard, over hvilken vi kjørte, indtil Per, lige før vi kom til Broen, der over Graven førte ind til Borggaarden, atter drev paa Hestene, saa at vi i et dundrende Trav svingede op for den store brede Stentrappe.

Næppe havde Per med et stærkt Ryk standset

Hestene, før jeg hørte et dybt „Vov Vov", og ud ad Døren sprang en vældig gul dansk Hund os i Møde, efterfulgt af en gammel Tjener i mørkt Livré. Hunden saa et Øjeblik prøvende paa mig, men paa Onkels: „Sig Goddag til ham, Leo," gik den majestætisk hen til mig og strakte sin store Pote ud imod mig, og da jeg uden Frygt tog den og sagde: „Goddag igjen," logrede den naadig med Halen; det var nu dens Maade at vise sig venlig paa.

Nu viste der sig ogsaa i Døren et kvindeligt Væsen, ligesom Kusk og Tjener noget til Aars, men adskilligt fyldigere og med et rart og venligt Aasyn. „Godaften og velkommen hjem, Hr. Kammerherre," sagde hun. — „Godaften, Jomfru Svendsen. Her bringer jeg min Brodersøn; han er baade sulten og træt, lad os nu snart faa noget Aftensmad, og saa er vel Værelset ved Siden af mit Sovekammer i Stand?" — „Ja, saamænd er det saa, vi ventede jo temmelig sikkert den unge Herre i Dag."

„Den unge Herre," hvor det lød godt i mine Øren, det var jeg aldrig bleven kaldet før. Vi var imidlertid komne indenfor i det store flisebelagte Forværelse, som var nogenlunde oplyst af en under Loftet anbragt Lampe.

Her saa Jomfru Svendsen vist paa mig, da Tjeneren havde hjulpet os af med Overtøjet, og sagde derefter: „Man kan da ikke tage fejl af, at den unge Herre hører til Familien, han ligner jo paafaldende Hr. Kammerherren." Lignede jeg virkelig Onkel? Jeg følte mig uendelig stolt og smigret, især da Onkel kom hen til mig, og i det han lagde sin Haand paa mit Hoved, saa mig ind i Ansigtet med et mildt og næsten kjærligt Udtryk i sine store graa Øjne, hvorpaa han paa sin rolige Maade sagde: „Velkommen til Rødebæksholm, min kjære Dreng. Lad os nu gaa ovenpaa og varme os lidt ved Ilden."

Vi gik nu op ad den brede Trappe, som førte os ovenpaa, og gjennem en lang Korridor kom vi til en Dør, som Tjeneren havde aabnet. Jeg blev staaende aldeles forbavset, da jeg kom indenfor. Et saadant Værelse havde jeg aldrig set før. Det blev oplyst fra en mægtig Lysekrone og fra Ilden i den store Stenkamin. Væggenes mørke Farve gjorde imidlertid, at man ikke strax kunde overse det hele. Værelset var meget stort, og overalt forsynet med mørkt Egetræs Panel, indlagt med lysere og mørkere Træsorter, i Form af Blomster og Vaser. For de to store Vinduer hængte Gardiner af et svært brunt Stof, som var trukne tæt for. Imellem Vinduerne var anbragt et stort Pillespejl med en overordentlig svær udskaaren Ramme, det naaede næsten fra Gulvet til Loftet. Omkring det runde Bord midt i Stuen stod sex store Lænestole, ligesom Sofaen ved Væggen lige for Kaminen betrukne med forgyldt Læder, der rigtignok var bleven en Del afslidt, og henne foran Kaminen stod paa Tæppet en syvende Lænestol med Betræk af samme Stof som Gardinerne. Jeg kunde strax se, at det maatte være Onkels sædvanlige Plads. Endelig var Væggene, naar undtages den store Plads, som indtoges af to store Bogreoler, overalt dækkede med de mest forskjellige Vaaben, baade Skyde- og Hugvaaben, ja endog et Par lange Lanser, samt af Brystharnisker, Læderkollerter og Hjælme, alt sammen ophængt paa en Mængde Kron- og Daadyrgevirer.

Jeg følte mig imponeret ved alt, hvad jeg saa, og jeg følte mig om muligt endnu mere imponeret af Onkel, som gik frem og tilbage i den anden Ende af Værelset og syntes at være falden i Tanker. Hvor var det dog en kraftig og stolt Skikkelse! Nu kunde jeg godt forestille mig, hvorfor Kammeraterne, som Fader fortalte, havde kaldet ham „den stærke". Der gik jo det Rygte om ham, at han som ung Kavalleriofficer, ligesom Kong August af Polen, havde kunnet løfte Forparten af sin Hest fra Jorden imellem sine Ben ved Hjælp af en i Porten anbragt Ring, ligesom at han, da han en Dag blev fornærmet af en Mand i Gothersgade, havde løftet ham op fra Jorden og kastet ham over Muren ind i Rosenborg Have. Da jeg havde siddet lidt, begyndte den dybe Stilhed at virke forunderligt paa mig. Jeg længtes efter at se mine Forældre og mine Søskende og kunde ikke forestille mig andet, end at de hvert Øjeblik maatte kunne træde ind i Stuen. En underlig sørgmodig Stemning betog mig, og jeg fik en Følelse af uendelig Medlidenhed med Onkel, der altid maatte gaa om her saa forladt og ene, uden at kunne se ind i et kjærligt og medfølende Aasyn eller meddele sig til andre end Jomfru Svendsen eller den gamle underlige Tjener og Kusk. Jeg var lige ved at springe op og ile hen til ham for at omfavne og kjærtegne ham, da Tjeneren i det samme traadte ind og meldte: „Naar Hr. Kammerherren befaler, er der serveret." — „Naa, lad os saa komme over og faa noget at spise," sagde Onkel, „uden Mad og Drikke er det daarligt fat med Helten, og du er da vel en Helt, Frits?" Jeg svarede rask, at jeg ikke troede, jeg var bange for noget, og anede kun lidt, hvor snart mit Heltemod skulde blive sat paa Prøve.

Vi begav os nu lige over Korridoren ind i den oplyste Spisestue, noget mindre end Onkels Værelse. Her var Væggene betrukne med Tapeter, der forestillede forskjellige Jagtscener. Vi tog Plads, Leo lige ved Onkels Fødder, og Tjeneren bag hans Stol, og jeg begyndte nu at mønstre de paa Bordet

opstillede Herligheder. Aldrig nogen Sinde havde jeg set en saadan Masse Mad! Der var Haresteg og Agerhøns, Svinesteg og røget Skinke, Sylte og Leverpostej, forskjellige Sorter Ost og Fiskegelé, Masser af Frugtkompotter og endelig midt paa Bordet et vældigt Fad med dampende Blodpølser ved Siden af en delikat udseende Æblekage med Flødeskum over. Dertil stod der Rødvin, Rhinskvin og Madeira paa Bordet. Og nu begyndte Festen. Jeg spiste, alt hvad jeg formaaede, og drak maaske mer, end jeg formaaede, men jeg maa dog ogsaa lade Onkel vederfares Retfærdighed, — han havde en god Appetit. At Leo ikke blev glemt, er en Selvfølge. Med en Følelse af uendeligt Velvære og uendelig Mættelse lagde jeg endelig Kniv og Gaffel fra mig og saa nu for første Gang op, efter at jeg satte mig ved Bordet. Det var da underligt, det forekom mig bestemt, at alle disse Mænd, Heste, Hunde og Hjorte paa Væggene flyttede sig. Det var, som om hele Toget langsomt bevægede sig rundt i Stuen. Jeg gned mine Øjne, men det blev ved. Saa sagde jeg det endelig til Onkel og spurgte ham, om det kunde være muligt. Han saa paa mig og svarede saa med et lille Smil: „Bryd dig ikke om det, i Morgen tidlig er det hele nok i Orden igjen.“ Vi rejste os nu og begav os, jeg med en lidt underlig Fornemmelse i Hovedet, men ellers mageløs glad og vel til Mode, over i Onkels Værelse igjen. „Ryger du Tobak, min Dreng,“ spurgte Onkel, og paa mit Svar, at det havde Fader ikke tilladt mig endnu, vedblev han: „Det er ogsaa tids nok at lære den Ting. En Ting ad Gangen; nu er du begyndt at drikke Vin, senere kommer Turen til Tobakken.“ Hjemme havde jeg aldrig drukket mere end højst et Glas Vin ved festlige Lejligheder og kun to Glas ved min Konfirmation for omtrent en Maaned siden.

Onkel stoppede nu en stor Merskumspibe og gav sig til at ryge meget eftertænksomt, i det han satte sig i sin Lænestol henne ved Kaminen. „Der henne i Reolen staar nogle Mapper med Kobberstik, tag dem og se dem igjennem, hvis du har Lyst, mens jeg ryger denne Pibe. Naar Maden saa har sat sig lidt, kan vi jo gaa i Seng. Vi maa op i god Tid i Morgen, du skal med paa Jagt over ad Østerskoven til.“

Jeg gav mig altsaa til at se Billederne igjennem, og alt imens kunde jeg høre, hvorledes Stormen tog til. Den hylede og susede omkring det gamle Herresæde og igjennem de store Træer udenfor og bragte en gammel Vejrhane til afvexlende hvinende og sukkende at bevæge sig om sin Jærnstang. Hu! hvor det lød uhyggeligt. Den gamle Tjener kom lidt efter ind og meldte, at alt var i Stand i vore Soveværelser, hvortil Onkel svarede, at saa kunde alle gaa i Seng, da det jo snart var Midnat.

(Sluttes.)

Rejsebilleder.

Af Zakarias Nielsen.

For den, som er henvist til at virke Aar ud og Aar ind mellem de samme Omgivelser, omgaas med de samme Mennesker og se paa den samme Natur, er der noget overordentlig forfriskende, baade for Legem og Sjæl, ved en længere Udenlandsrejse, især naar denne falder paa en Tid, da Naturen endnu staar i sin skjønne Sommerdragt. Er man tilmed saa heldig at kunne slaa Følge med en rejsevant Ven, med hvem man kan dele saa vel Glæden som de Besværligheder, der af og til kan møde en, da bliver Udbyttet ikke blot dobbelt, men tidobbelt stort.

I afvigte Sommer gjorde jeg i Forening med nærværende Blads Udgiver en i alle Maader vellykket Tur til Tyskland og Svejts. Af Venner er jeg bleven opfordret til at give en nogenlunde sammenhængende Skildring af denne Rejse, og da „Husvennens“ Redaktør, som paa Forhaand kunde vide, hvad en saadan Skildring nærmest vilde komme til at indeholde, har ment, at det kunde interessere Bladets Læsere at høre lidt om Naturen og Folkelivet i de nævnte Lande, skal jeg tillade mig at give en Række Billeder af de væsentligste Oplevelser paa Turen.

I. Hjemmefra.

I det dejligste Solskinsvejr og med et godt Humør gik vi om Bord paa det svenske Dampskib „Najaden“, som paa sin sikre Ryg skulde føre os det første Skub ud i den vide Verden, nemlig fra Kongens Kjøbenhavn til den gamle Hansestad ved Traveflodens Udløb. „Fra Kjøbenhavn Kl. 3 — i Lübeck næste Morgen Kl. 6!“ hed det. Nu vel, Dampen op og afsted! Snart lyder det sidste Farvel fra de paa Havnebroen staaende Venner og Frænder, og Najaden skyder sit sorte Bryst gjennem Sundets solbelyste Bølger, higende efter at naa ud i den friske, aabne Østersø. Oppe fra Kommandobroen nyder vi Udsigten over Søen og siger Sjællands Kyst Farvel. Aa, hvor her er friskt og dejligt her oppe! Til højre Amager og Sjælland med en broget Mangfoldighed af Huse, Træer o. s. v., langt ude til venstre Sveriges dæmringshyllede Kyster og foran os det aabne Hav med

hundrede Sejlere, af hvilke de fjærneste ser ud som smaa Taagepletter, der langsomt glider forbi hverandre. Det varer en rum Tid, inden Blikket er tilfredsstillet af alt det seværdige, som den klare Dag belyser, men omsider søger det sig dog et nærmere Hvilepunkt, nemlig det med Mennesker, Rejsetøj og Kasser belastede Dæk der nede. Hvad er det for tre forunderlige Sydboere, som stikker Hovederne sammen i ivrig Samtale der nede ved Spillet? Det er nogle ualmindelig afstikkende Skikkelser, øjensynlig Zigeunere. Vi maa ned og tage dem nærmere i Ojesyn. Hvilke stolte Karle, og hvilke fantastiske Banditdragter! Blaa Klædes Benklæder, sorte uldne Frakker med en Uendelighed af Baand- og Snorebesætninger, røde Silkehalstørklæder, bundne i store Sløjfer, lange Skafteståvler med gule Stikninger, smaa ungarske Hatte, siddende paa Snur over det gnistrende sorte Haar, der i lange fedtglinsende Krøller bølger ned over Skuldrene. Og saa disse brune skarptformede Ansigter med halvt nedtrukne Bryn over de sorte glansfulde Ojne! Var det Slægtninge af hine omstrejfende Natmænd paa de jyske Heder og af de bekjendte „Skojere" mellem Norges Fjælde? Som vi senere fik at vide, havde de været nogle faa Dage i Kjøbenhavn, men var snart blevne kjede af Opholdet i den for dem ugjæstmilde Stad, hvorfor de nu agtede sig tilbage til Siebenbürgens friske Højsletter, hvor de havde deres Hjem. „Tillader De, min Herre . . . den Indretning der?" sagde en af dem paa tysk, i det han pegede paa en Kikkert, som hang i en Snor om min Hals. „Værs'artig!" Jeg trak den ud, men glemte at skyde Pladen fra Glasset. Han kigede og kigede men rystede af og til paa Hovedet. Jeg blev opmærksom paa min Forglemmelse og skød Pladen bort. Atter satte han den for Ojet, men rystede igjen fortrædelig paa Hovedet. „Ja, men De vender jo ogsaa den gale Ende op mod Ojet — se saadan!" „Aa, saadan!" udbrød han fornøjet. „Se der . . . prægtigt Skib . . . lige ved!" vedblev han sjæleglad, hvorefter han rakte Kikkerten hen imod en af Kammeraterne og begyndte paa en morsom vigtig Maade at belære ham om dens Brug. De tre Naturbørn viste en næsten rørende Glæde over det forunderlige Instrument, de havde aabenbart aldrig før kigget igjennem et saadant mirakuløst Serør. Vi begyndte at fritte dem ud om deres omflakkende og æventyrlige Liv, men nu var det, som deres Snakkelyst pludselig forsvandt. De betragtede os fra øverst til nederst og trak sig derpaa tilbage i en vis Fornemhed, der stak morsomt af ved Siden af deres luvslidte Landstrygerdragter. Disse tre Karle var for øvrigt ikke de eneste afstikkende Personer om Bord. I Nærheden af Skorstenen sad eller laa to halvgamle, med gule Hættetørklæder pyntede Piger, fordybede i det ny Testament, som den ene læste højt op af, medens den anden samtidig holdt med den ene Haand paa Bogen og slugte Linjerne med Ojnene. Det var aabenbart to svenske „Læsere", der agtede sig ud i Verden og nu styrkede sig ved Guds Ord til det ny Liv med dets Fristelser og Farer. Nu vel, det var sikkert en oprigtig Trang til aandelig Føde af den bedste Art, der drev dem til, selv i dette Virvar, at granske i den hellige Bog, men det lød helt underligt at høre denne læspende, halvt syngende Læsen, der syntes at tyde hen paa et aldrig tilfredsstillet religiøst Sværmeri. Vor Formodning om, at de utrættelig vilde blive ved med deres Andagt, slog ganske rigtig ind. Time efter Time vedblev deres ensformige Nynnen at lyde, endnu næste Morgen, da vi kom op af Kahytterne, sad de, indsvøbte i Tæpper og Shawler, paa den samme Plads — og læste. Om de havde læst hele Natten igjennem ved Lanternens Skin, ved jeg naturligvis ikke, men i hvert Fald havde jeg faaet det Indtryk af dem, at deres Læsetrang var uden Grænser. Men der er endnu en Dækspladspassager, som jeg maa omtale, en firbenet sort Herre, draperet med et graat Uldtæppe og forsynet med nogle løjerlige Stunthoser. Det var en af Landets berømteste Væddeløbere, „Aladin", der var paa Rejse til Brunsvig, hvor der om nogle Dage skulde afholdes et stort Kapløb. „Hvad koster saadan „ein Pferd" her til Lands?" spurgte den ene Zigeuner, der syntes at have Lyst til Dyret. „10,000 Reichsmark," svarede dens Oppasser mut og maalte Banditen med et fornemt Blik. „Ti tusend!" udbrød Zigeuneren med en Betoning, som om han vilde sige: „Du gjør nok Nar ad Folk," hvorpaa han med et ikke mindre haanende Ojekast vendte sig og gik.

Paa 1ste Klasses Dæk var som sædvanligt yderst faa Iagttagelser at gjøre. Men det gaar nok heller ikke an, at jeg fortaber mig i Iagttagelserne om Bord, skjønt disse unegtelig ofte spiller en betydelig Rolle i en Tourists Oplevelser. Solen gik pragtfuld ned bag Sjælland; vi passerede det stolte Møn i Skumringen, det var af den majestætiske Klint med dens grønne Bøgekrone, vi fik den sidste Hilsen fra Fædrelandet. Første Klasses Passagerer forsvandt efterhaanden fra Dækket og valgte sig en Kahyt for Natten, medens de rejsende paa 2den Klasse saa smaat begyndte at indrette sig et mere eller mindre bekvemt Natteleje paa Dækket. Snart hvilede Natten over Havet, og under Maskinens ensformige Stempelslag sov Passagererne ind — hvo, der kunde.

(Fortsættes.)

Vandfaldet ved Cobaw.

Fra Byen Melbourne i Avstralien gaar der en Jærnvej til Murray. Indbyggerne i den nævnte sydavstralske Handelsplads betragter denne lille Jærnvej som en Begyndelse til en større, der skal gaa til Minumbidgee og Lachlau og senere forene Queensland med Provinsen Victoria. Der, hvor denne Jærnvej nærmer sig sit nuværende Endepunkt, gaar den paa en Strækning langs med

Vandfaldet ved Cobaw.

Floden Campaspe. Nordvest for denne finder man en Naturskjønhed, der er saa meget mere overraskende, som den er sjælden i denne Egn. I det tørre Avstralien, der udmærker sig ved sine lyse og næsten skyggeløse Skove, sine Sletter uden noget saftigt Grønt og sine Dale uden Floder og Bække, er et Vandfald meget paafaldende, især et saa smukt som Vandfaldet ved Cobaw, som fremstilles for Læserne paa medfølgende Træsnit. „Paa en klar Morgen," fortæller en rejsende i sin Skildring af

en Tur til dette Vandfald, „kom vi gjennem flere henrivende Dale, der alle gjennemrisledes af en Bæk. Denne Bæk løber ud i en Flod, der udmunder i en dybere og kun lidet skovbevoxet Dal, hvor den forener sig med Barnard, der er den første Flod, man støder paa, naar man kommer fra Macondebjærget. Den Kløft, som Barnard løber igjennem, er saa stejl, at det var et møjsommeligt Arbejde at stige ned ad den. Da jeg fra dens Bred gik længere mod Nord, hørte jeg en stærk Brusen, som førte mig til Cobaws skjønne Vandfald, der har en Højde af over 60 Fod. Jeg havde tidligere set mange Vandfald, men aldrig noget, der kunde maale sig i Skjønhed med dette. Den store Virkning, som Cobaws Vandfald gjør paa en, beror mindre paa Masser af det nedstyrtende Vand eller paa den Torden, det frembringer, men især paa de dristige Former af de Klipper, over og gjennem hvilke Vandet udgyder sig. Disse Klippers Farve og Form forenede sig harmonisk til et fuldendt Maleri, som man sjælden finder Mage til i Skjønhed i Naturen. De mest fremherskende Farver var lyserødt samt graat, der spillede i purpurrødt, og en Slyngplante med smaa Blade, der dannede ligesom et tæt Væv over Klipperne, føjede en smuk lysegrøn Farve hertil. Mørkt Mos, der havde en sjælden smuk mørkegrøn Farve i Solen, bedækkede de lavere Klipper og lod de lysere Farver træde endnu stærkere frem, medens en prægtig Regnbue glimrede i Vandfaldets Støv og bragte Klippernes Farve i fuldstændig Harmoni med den hvidskummende Strøm, der styrtede sig ud over dem.

Paa Grund af Flodbreddens mærkelige Karakter findes der ogsaa flere andre smukke Landskaber ved Cobaw, der frembringes ved de gjennemgribende Modsætninger, som her virker sammen. Hele den omgivende Egn havde en sjælden geologisk Karakter. Flodens venstre Bred dannedes af bølgeformige Høje, hist og her med dristigt formede Granitklipper, den højre Bred af Granit, der for oven dannede en aldeles jævn Flade ligesom Vand, der er overtrukket med et Lag Is. Mellem Bjærgene fandtes der smukke Dale med saftigt Grønt, men uden Vand, og i det fjærne steg stejle Klipper i Vejret, som stod i en paafaldende Modsætning til de flade Former af de forreste Bjærge, saa at hele Landskabet fik en saa afvexlende Skjønhed, som man kun sjælden træffer, og som man ikke let glemmer igjen naar man en Gang har set det.

Nytaarsfesten i Japan.

Ved E. T.

Efter at vi nylig har fortalt „Husvennens" Læsere lidt om Kinesernes Nytaarsfest, skal vi her ogsaa give dem en Fremstilling af, hvorledes et med disse nær beslægtet Folk, nemlig Japaneserne, fejrer denne Fest, hos hvilke det ny Aar begynder en Maaned senere end hos os kristne. Til Grund for denne lille Fremstilling vil vi bruge en Skildring, som Svejtseren Aime Humbert har givet. Under et Ophold i Japans Hovedstad Yeddo, der tæller omtrent 2 Millioner Indbyggere, fandt han god Lejlighed til at iagttage Højtideligholdelsen af Nytaarsfesten, og han fortæller følgende herom:

Allerede nogle Dage inden Nytaar er Indbyggerne aldeles optagne af Forberedelserne til denne Fest. I ethvert Hus finder der en Hovedrengjøring Sted fra øverst til nederst, i hvilken Anledning man bærer Maatter, Møbler og alle Slags Husredskaber ud af Huset og sætter dem paa Fortovet, hvor fra man atter bærer dem ind, naar Rengjøringen er endt. Derpaa plantes der uden for Indgangen til ethvert Hus paa hver Side af Dørtærskelen en ung Gran samt et udpyntet Bambusrør, der forbindes med hinanden ved Guirlander af Risstraa, pyntet med røde Bær, Oranger samt Guld- og Sølvpapir. Langs Murene, under Taget og paa de fremspringende Gallerier udspændes der udpyntede Tove. Paa lignende Maade pyntes ogsaa Butikker, Porte og Brønde, medens alle omvandrende Fløjtespillere, Gadesangere og Gadedansere pynter deres Hatte paa forskjellig Maade til denne Fest.

I Japan er det almindelig Skik, at Tømrerne Nytaarsdag rejser Taget paa de Huse, der er under Arbejde, ligesom ogsaa de andre Haandværkere, som har været beskjæftigede her, afleverer deres Arbejde til Ejeren. Denne lader nu gjøre en Ophøjning paa Mønningen af Taget, paa hvilken der opstilles en Dekoration af en særegen Slags Koste i en dobbelt Række, tre store og fem smaa, der alle pyntes med forskjellig farvet Papir, og de tre første tillige med lange Silkebaand og Hestehaler. To store Pile, der anbringes over Kors paa en Bjælke, oprejses paa Siderne, og bag ved findes der et med Vaaben prydet Tapet, paa hvilket Ejerens Rang og Slægt er optegnet. Medens hans Hustru bringer de fornødne Ofringer til Skytsguderne, kaster den første Tjener i Huset smaa Kugler af Ris ned til de forbigaaende Folk.

Gaderne er fulde af Folk, baade fra Land og By. Bønderne kommer ind fra Landet for at sælge Grangrene og Bambusrør, der er læssede paa Heste, som trækkes ved Haanden. Bønderpiger og andre

Folk fra Provinsen gaar omkring for at gjøre Indkjøb til Festen og vender hjem med Hænderne fulde af Smaapakker og en stor Paraply under Armen. Alle har forsynet sig med Amuletter, der skal beskytte deres Rismarker, samt med Lykketræer (Pilegrene, der er udpyntede ligesom vore Juletræer) til Børnene. Overalt støder man paa omvankende Kræmmere, der falbyder deres Varer. De Kræmmere, som sælger musikalsk Legetøj for Børn, er ved denne Lejlighed til en sand Pine for hele Nabolaget paa Grund af den Støj, som de frembringer med disse forskjelligartede Instrumenter. Hvert Øjeblik støder man paa Butiksdrenge eller fornemme Folks Tjenere, der er belæssede med alle Slags Foræringer; thi hos Japaneserne spiller Foræringerne en lige saa stor Rolle ved Nytaarsfesten som hos Kineserne.

Foruden de Gjøglere, som man daglig kan se paa Gaderne, findes der ved denne Lejlighed ogsaa en Mængde maskerede Personer, Taskenspillere og andre Kunstnere. Hist ser man fire dansende Bonzer (Præster) drage hen ad Gaden under en stor Baldakin; her ser man den komiske Præst for Kanudyrkelsen synge og gjøre sine latterlige Krumspring til Lyden af en Tamburin, som en udpyntet Nar slaar paa. Disse Kunster belønnes i Almindelighed med en Kop Ris, paa hvilken der ligger en Kobbermønt; Narren gjemmer Mønten i en lang Pung, som hænger ved hans Bælte, og Risen hælder han i en stor Sæk, som han kaster over Nakken, naar han gaar videre. Foruden disse Personer ser man ogsaa en Mængde andre forskjellige, broget pyntede eller udklædte Mennesker løbe om i Gaderne, nogle bærende Masker med lange Fuglenæb, medens andre er pyntede paa en anden latterlig Maade. Desuden ser man en Mængde Tjenestefolk, der løber omkring fra Dør til Dør og synger og danser, i det de slaar Takt med to Bambusrør, som slaas mod hinanden. De Penge, som de indhøster ved denne Lejlighed bruges i Almindelighed til alle Slags Fornøjelser under Festen, i hvilken Tid alle Tehusene staar aabne for dem.

Ogsaa Bagerne spiller en stor Rolle ved Nytaarsfesten. Ved denne Fest spises der nemlig en Mængde Riskager og Risbrød i ethvert Hus, og Bagerne har derfor fuldt op at gjøre. Rige Folk lejer Bagersvende, som knuser, stamper og ælter Risen samt foretager Bagningen i Hjemmet, medens i de fattige Familier, som ikke har Raad til at leje en saadan Hjælp, Naboer og gode Venner hjælper hinanden med dette Arbejde.

(Sluttes).

Bognyt.

Islandske Folkesagn og Æventyr. Paa Dansk ved Carl Andersen. 2den Udgave.

Næst efter at omtale denne Bog paa det varmeste til „Husvennens“ Læsere som Folkebog til Brug for kommende Vinteraftener maa det være mig tilladt at knytte et Par Smaabemærkninger til den.

Det er Ret at give Bogen Navn af „Folkesagn og Æventyr“; thi begge Slags Folkeminder findes spredte imellem hverandre, endskjønt Sagnene udgjøre den langt overvejende Part. Men der findes ogsaa en hel Del Skjæmtesagn og Legender, hvoraf største Delen ogsaa er kjendte her til Lands.

Et Par af Æventyrene har forhen været meddelte i „Antiquarisk Tidsskrift 1861—63“, ved en anden Oversætter, som ogsaa har meddelt nogle flere Stykker, der ikke findes i foreliggende Samling ved C. Andersen. Denne saavel som hin er tagen af en Samling i to Bind, der er udkommen i Leipzig og udgjør henved 1300 Sider. Sagnene er meget ejendommelige og har en gjennemgaaende mørk Tone, som man kun glimtvis kan opvise Mage til i Danmark. Derved vise de sig som hjemlige i et Land med alvorligt Præg, med en storartet og vild Natur. Der findes i Norge lignende Fortællinger, hvilket P. C. Asbjørnsen ogsaa ymter om, men de to Lande har da og meget til fælles, baade hvad vild Natur og affondret Folk angaar. Altsaa er der i disse Folkesagn ikke meget, der anslaar hjemlige Strænge hos os — noget maa der selvfølgelig altid være.

Anderledes forholder det sig med Æventyrene, efter hvad man af disse Prøver kan skjønne. Af den Afdeling Folkeminder har vi fuldt op lige saa meget, og det lige saa mørke og alvorlige Ting, som de paa Island forefundne. Altid er det godt og lærerigt at sammenligne forskjellige Landes Overleveringer med hverandre, det er egentlig først da, man kan faa det rette Blik for dem, i det meget er glemt det ene Sted, som er husket det andet, og da det paa et vist Sted forefundne altid er Levninger og Brudstykker, en lille tiloversbleven Rest af en fordums mærkelig stor Rigdom, saa er det først ved sammenlignende Udfyldning, at man faar noget i visse Maader fuldstændigt, eller i alt Fald saa mange Holdepunkter, at man til en vis Grad kan slutte sig til det oprindelige. For at nævne et lille Exempel herpaa vil jeg anføre at „Kulstjert paa Kjæphesten“, S. 460, har godt af at sammenholdes med det danske Æventyr „Søstrene hos Bjærgmanden“. I den islandske Fortælling spørger man, hvorfor Jætten sætter de to første Søstre ned i Kjælderen, men faar intet Svar, da den er mangelfuld i Forstningen. Sidste Halvdel er derimod fuldstændigere end vor. Af „Den kloge Fugl“ S. 435 har vi en mere smuk og afrundet Form. „Lille, Trille og Fuglene“, S. 367*), er derimod mere afrundet paa islandsk, hvorimod dette Æventyr paa dansk næsten altid fremtræder som organisk indflettet Led i et andet Æventyr.

En Ting finder jeg her Anledning til at drage frem. Man har i den senere Tid villet holde de forskjellige Æventyr ud fra hverandre, villet søge at finde Grundformerne og villet paavise, hvorledes beslægtede Æventyr have saaledes tiltrukket hverandre, at der nu i Folkemunde findes de underligste Sammenblandinger af alle Haande Æventyrtræk i organisk Sammen-

*) I „Husvennen“ Nr. 44, 1878 staar dette Æventyr fortalt, men urigtig angivet som Æventyr fra Jylland, da det stammer umiddelbart fra denne islandske Samling.

smeltning. For at fremdrage et enkelt Exempel herpaa kan vi tage „Graamand", S. 427, der begynder med et Skjæmtesagn, som for Resten ogsaa findes S. 490*), og dette danner Indledningen til det egentlige Eventyr, har altsaa egentlig intet der at bestille, men er sagtens paa en snild Maade i sin Tid indvævet af en fantasirig Fortæller, og det hele er sat saa godt sammen, at Begyndelsen i den foreliggende Form ikke godt kan undværes. Men Eventyret selv er egentlig en Sammensmeltning af to Eventyr: „Mestertyven" og „En Skjælm i Tjeneste", der ganske vist er meget beslægtede, men dog, saavidt jeg ved, holdes godt ude fra hinanden i dansk.

Til en vis Grad kan et saadant Opløsningsarbejde have sin store Nytte især for dem, der har særlig Interesse for rene Traditioner. Men alting har sin Grænse, ogsaa det at skille Eventyr ad i deres Grundstoffer. Asbjørnsen og Moes to Samlinger af „Norske Eventyr", der er et saare fornøjeligt Værk at læse, lader noget tilbage, hvad Kritiken angaar. For at tage et Exempel, indeholder „Mostermo", I. 46, vel Træk af tre uvedkommende Eventyr, og først i den sidste Halvdel bliver det ublandet og rent. Men derfor kan Sammenstykningerne lige godt være meget fornøjelige at fortælle og læse. Værre er det, naar enkelte af disse Fortællinger ligefrem er sammensatte af to, uden at der er fremkommet nogen organisk Enhed, thi her har Opløsningsarbejdet sin ligefremme Berettigelse.

Oversættelsen er besørget med Smag og en vis prisværdig Frihed. En tvetydig, i sproglig Henseende meget morsom Sætning, findes S. 464. Kan „Husvennens" Læsere finde den, naar de faa Bogen kjøbt?

E. T. Christensen.

*) En temmelig flov Historie, der findes lige saadan paa dansk.

Smaating.

Paamindelse om Døden. En amerikansk Fotograf bekjendtgjorde følgende: „Som Følge af de daglig tiltagende Jærnvejsulykker opfordres alle og enhver om at lade sig fotografere hos Ward Wilson, saa at der dog kan være en Erindring om den hedengangne for sørgende efterladte."

En Indvending. I en Forsamling ytrede en Taler, at Gjennemførelsen af den foreliggende Sag vilde være af megen Betydning for Efterkommerne, og dem burde man billigvis tage Hensyn til. „Det er godt nok, at vi skal gjøre noget for vore Efterkommere," svarede en af Sagens Modstandere, „men noget for noget, og jeg tillader mig at spørge: Hvad har vore Efterkommere vel gjort for os?"

Høg over Høg. „Min Kone har det smukkeste Haar, jeg har set," sagde en nygift Mand til en Ven. „Naar hun løser det, falder det næsten ned til hendes Fødder." — „Er det noget at snakke om," svarede Vennen, „naar min Kone løser sit Haar, falder det helt ned paa Gulvet!"

Amerikansk. En Mand, der har en stor Gjæld, har nylig lyksaliggjort sine Kreditorer med den Meddelelse, at han vilde betale disse efter et sindrigt System. Da Kreditorernes Antal er stort, vil han nemlig betale disse efter Bogstavordenen. En Del af Kreditorerne har derfor ansøgt om Tilladelse til at bære Navnet: „Anderson".

Spørgsmaal. Hvad er et Kjærlighedspant? Svar: En Forlovelsesring, der er sat paa „Assistentshuset".

Ogsaa en Oplysning. Ved en Styrmandsexamen blev en ung Sømand spurgt: „Er nogle af Øerne i det sydlige Ishav befolkede, og hvad hedder de?" Sømanden saa lidt beluttet paa Examinatoren og svarede: „De er vist alle sammen befolkede, og jeg hedder Peder Jensen."

Halvdelen hver. To rejsende vandrede mod Paris. Kjed af den lange Vej, spurgte den ene en forbigaaende om, hvor langt der endnu var til Byen. „En Snes Mil," lød Svaret. — „Aa," sagde den anden rejsende trøstende, „saa er der jo kun ti Mil til hver."

Forskjel. Paa en Prokurators Gravsted stod følgende Indskrift: „Døden fulgte ikke hans Exempel — den gjorde kort Proces."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Byer paa Bornholm: En By i Spanien, — en By i Tyskland, — en By i Norge, — en By i Italien, — en tysk Flod, — en dansk Fæstning, — en Koloni i Grønland.

s — R —

Firkantet Nød. Af 6 A, 2 B, 2 E, 2 V, 1 H, 1 K, 1 L og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løningen paa følgende Gaader:

I det førstes svale Skygge
hvilte du dig mangen Gang;
andet hist i Østerlandet
herskede med Konges Rang.
Tredje nævner os en Konge
fra det høje Nord,
og fra fjerde Lovens Budskab
gjenlød over Jord.

J. P. A.

Stavelsegaade.

Det første er kun to Bogstaver smaa,
som Flidsbelønning man det ofte saa.
det andet du kan med Hjærte og Mund,
maaske du det svinger i Høstens Stund.
Det tredje du kan, naar dette du skuer;
det hele kan rumme Hadets Luer;
med Spot og Haan, udfordrende Trods
det ogsaa kan træffe som Gjenstand os.

H. A.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Hikke, Rom, Maal, By, Bo, saa at de danner Navnene paa en af Danmarks Øer og en By paa samme.

H—g.

Opløsninger fra Nr. 15.

paa den historisk-geografiske Gaade:

S i c i l i e **n**
V e j **i**
E c k e r n f ø r d **e**
N e a p e **l**
D a m a s k u **s**

paa Gaaden: Hofte.

paa den firkantede Nød:

A D E L
D O N E
E N I G
L E G E

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang Kjøbenhavn.

Nr. 17. Søndagen den 25. Januar. **1880.**

Et Feriebesøg.

Af Suno Parsbjærg.

(Sluttet.)

Vi blev endnu siddende en rum Tid, og jeg begyndte allerede at blive døsig, da Onkel stod op, hængte Piben paa Pibebrættet og gik hen til Vinduet, i det han sagde: „Jeg vil dog se, hvorledes Vejret ser ud!" „Han trak nu Gardinet fra, saa ud, og sagde: „Det er dog et Guds Vejr! Det er længe, siden vi har haft en saa voldsom Storm, godt er det, at vi sidder lunt inden Døre . . . Men hvad er dog det?" udbrød han pludselig, „der er jo Lys i Kirken!"

Jeg maa her forklare, at Kirken, som tillige var Sognekirke, hørte til og var bygget op samtidig med Gaarden, fra hvilken den laa fjærnet omtrent et halvt hundrede Alen som en særskilt Fløj. Kirkegaarden laa til den modsatte Side, ud imod Landevejen.

Ved Onkels Udraab for jeg op og styrtede hen til Vinduet. Ganske rigtigt; de høje Buevinduer var vel ikke stærkt, men dog aldeles tydeligt oplyste. Jeg saa paa Onkel, som vedblev at stirre ud. Han vendte sig nu om, og i det han lod Gardinet falde for igjen, sagde han roligt: „Der maa være noget galt paa Færde; det vil jeg have undersøgt. Bliv du nu her med Leo, for at han ikke skal gjøre Spektakel og skræmme dem bort, hvis det er Tyve, hvad jeg for Resten ikke tror, det er. De vilde næppe bruge Lys til den Gjerning. Jeg gaar der over for at se efter og kommer strax tilbage. Farvel saa længe, min Dreng!" Dermed gik han.

Alt, hvad jeg havde hørt og læst om Spøgelser, Helheste, Varulve og sligt, begyndte nu at marschere op for min Hukommelse med en lidet trøstelig Tydelighed. Jeg gik atter hen til Vinduet og saa ud; Lyset brændte stadigt. Pludselig troede jeg at høre de mest forunderlige Lyd omkring i Værelset, og da det blev mig for uhyggeligt, besluttede jeg at følge efter Onkel, mest fordi jeg følte mig sikrere i hans Nærhed, men for en Del ogsaa ledet af Nysgjerrighed. Jeg famlede mig nu frem ad Korridoren, hvor alle Lys var slukkede, og hen til Trappen, som fra Forstuen oven paa førte ned til den store Vestibule neden under. Aldrig glemmer jeg den Tur! Vist over tyve Gange løb jeg imod Vægge, Døre og Rækværker, og stadig troede jeg at høre nogen liste sig efter mig i de mørke Gange. Jeg havde bogstavelig en Fornemmelse af, at Haaret rejste sig paa mit Hoved, og følte ligesom en Lammelse i mine Fødder, indtil jeg endelig fandt Udgangen og styrtede ud paa Stentrappen, i det Døren slog i efter mig med et højt Rabalder.

Den friske Luft bragte mig atter nogenlunde til Besindelse, og jeg gav mig nu paa Vejen efter Lyset i Kirken, hvilket stadig vedblev at skinne. Regnen havde hørt op, og det blev af og til lidt lysere naar de mørke Skyer for et Øjeblik joges til Side af Stormen, som rasede med uformindsket Heftighed, og lod et Stykke af Stjærnehimlen komme til Syne. Da jeg gik over Vindebroen, maatte jeg bogstaveligt klamre mig til Rækværket for ikke at styrte ud i Graven. Da jeg heldig var sluppen over denne, drejede jeg til højre og gik nu lige hen imod Kirken. Igjennem en Laage kom jeg ind paa Kirkegaarden og holdt mig langs Kirkens Gavl, indtil jeg traf paa Indgangsdøren, som stod paa vid Gab. Staaende i Døren, kunde jeg nu nogenlunde overse Kirkens Indre. Lysskjæret, som vi havde set, kom fra Alteret, hvor

begge de store Lys brændte, uden dog helt at kunne oplyse det store Rum, og hvor jeg nu saa Onkel gaa omkring, som om han søgte noget. Det forekom mig, som om han gik uendelig langt borte fra mig; jeg traadte derfor ind i Kirken og begyndte at gaa hen imod ham, men i det samme stod han tæt op til Alteret og slukkede begge Lysene. Der blev nu bælgmørkt, og jeg blev staaende som fastnaglet af Overraskelse. Nu hørte jeg Onkel med sine sædvanlige faste Skridt komme gaaende ned ad Kirkegulvet, men med et blev han staaende og sagde: „Hvad er dog det?" Jeg anspændte mine Høreevner til det yderste og fornam nu tydelig Lyden af et meget stærkt og dybt Aandedræt fra en af Sidegangene. Blodet stivnede i mine Aarer, og min Tunge var ligesom lammet, saa at jeg ikke en Gang kunde give mig til Kjende for Onkel. „Er der nogen her inde?" hørte jeg Onkel sige med stærk Røst. Intet Svar, men det dybe Aandedræt vedblev tungt og regelmæssigt. „Kom ud, i hvad og hvem du end er!" raabte Onkel bydende. Atter den samme Stilhed. Han stod nu et Øjeblik ligesom raadvild, men sagde derpaa som til sig selv: „Dette maa opklares, jeg vil vide, hvad der foregaar her i Guds Hus!" hvorpaa han skred forsigtig og ligesom følende sig for ind i Sidegangen. Lidt efter var det, som om han stødte imod noget, og jeg fornam tydelig et dybt, uendeligt dybt Suk. Det var mig nu, som om Onkel bøjede sig ned, men strax efter rejste sig hurtig op igjen. „Hvad kan det dog være," hørte jeg ham mumle, „det var, som om jeg følte noget varmt og laadent. Staa op i Guds Navn," raabte han, „her inde kan du ikke blive." Da intet rørte sig, hørte jeg et stærkt Slag, og strax derefter en Lyd, saa frygtelig, at jeg i min Rædsel sank i Knæ. Det var, som om Kirkens Hvælvinger faldt ned og knustes imod Flisegulvet, og paa samme Tid en Klappen som af Jærn imod Stenene med en forfærdelig Dundren. Jeg havde en Fornemmelse af, at Bevidstheden vilde forlade mig; mine Tænder slog hørligt imod hverandre, da jeg skimtede Onkel kommende hen imod mig, som det syntes mig forfulgt af noget uhyre sort, der bevægede sig tungt og med en Lyd, som om Hestesko sloge imod Kirkegulvet. Den frygteligste Rædsel bemægtigede sig mig, jeg sprang op, og under Skriget „Helhesten, Helhesten", styrtede jeg ud af Kirken og vedblev at løbe, indtil jeg i Mørket snublede over en af Gravene paa Kirkegaarden; jeg faldt til Jorden og tabte nu fuldstændig Bevidstheden.

Længe kan jeg ikke have ligget saaledes, thi da jeg atter slog Øjnene op, saa jeg Onkel staa bøjet over mig, og med en kvælende Fornemmelse af Angest opdagede jeg det store, sorte Uhyre bag ved ham. Jeg lod atter Hovedet synke og stønnede svagt: „Er det Helhesten, Onkel?" „Nej, vist er det ikke Helhesten, det er Degnens Hest, som imod mit Forbud er bleven lukket ind paa Kirkegaarden for at græsse der i Nat og nu har søgt Ly i Kirken imod Uvejret, da den fandt Døren aaben. Men rejs dig nu op, min Dreng, og lad os komme hjem, saa skal jeg forklare dig det nærmere ved Historien." Jeg kom da ved Onkels Hjælp paa Benene, men var endnu saa mat og betagen, at det ikke var mig muligt at gaa. „Naa, ja saa er det bedst, du kommer op at ride paa Helhesten," sagde Onkel, og som om jeg havde været et to Aars Barn, løftede han mig op paa Hesten.

Der sad jeg da oppe paa Ryggen af det gamle Øg og maatte med Hænder og Knæ klamre mig fast til Manken for ikke at falde af. Det var nemlig min første Ridetur i denne Verden, og jeg glæder mig bag efter over, at den ikke blev foretaget ved det fulde Dagslys. Jeg tror ikke, at det havde været noget stolt Syn! Igjennem Laagen bevægede Toget sig nu langsomt ud fra Kirkegaarden, derpaa over den fri Plads foran Kirken, og endelig ind i Ladegaarden, hvor Onkel dundrede paa en Stalddør, efter først at have løftet den uheldige Rytter ned fra sit haarde Sæde. Der viste sig da en Staldkarl, til hvem Onkel overgav Hesten med Ordre om at sørge godt for den til næste Dag. Først da jeg atter sad i Onkels oplyste og varme Stue, begyndte jeg at føle mig nogenlunde vel, og da jeg havde drukket et stort Glas Madeira, som Onkel havde hentet til mig, var jeg fuldstændig i Orden igjen og kunde nu le hjærtelig over den hele Historie, hvis naturlige Oprindelse efter Onkels Forklaring var følgende:

Degnen var en temmelig skjødesløs og upaalidelig Person, der satte et godt Glas over alt, og som naturligvis i Embeds Medfør — og tillige som Festtaler — blev bedt med til alle Gilder i Egnen. Rimeligvis havde der om Eftermiddagen, medens Onkel var kjørt til Byen for at hente mig, været Bryllup eller sligt i Kirken. Degnen, som mulig har været bange for ikke at komme til at kjøre til Gildeshuset, der jo kan have ligget langt borte, og maaske har nydt nogle af de „glasagtige" Glæder forud, havde i Hastværket glemt at slukke Alterlysene, som jo om Dagen ikke er saa bemærkelige, og endelig havde han vel glemt at give den Person, der i Almindelighed besørgede den Forretning for ham, Ordre om at bringe alt i Orden i Kirken og at lukke denne af. Hesten var da efter gammel Skik eller Uskik bleven lukket ind paa Kirkegaarden, hvor der altid fandtes en fortrinlig Efteraarsgræsning, og havde saa som sagt meget fornuftigt søgt Ly, hvor den bedst kunde finde det.

Den forfærdelige Støj i Kirken var bleven fremkaldt ved, at Hesten, efter det Slag den fik, rejste sig paa Flisegulvet i det indelukkede, hvælvede Rum, og muligvis tillige derved stødte paa Træværket om Stolen. „Din Skræk kan jeg, ved alt det ny og ukjendte, her finde nogenlunde tilgivelig,“ sluttede Onkel, „men husk en anden Gang paa denne Tildragelse i Aften, og lad den være dig en Lære om, at alt, selv om det synes nok saa uforstaaeligt og overnaturligt, ved nærmere Undersøgelse altid viser sig at have sin naturlige Grund. Jeg haaber, at du nu en anden Gang vil vise dig som den Helt, du mente at være.“ Temmelig skamfuld listede jeg mig ind i det for mig bestemte Værelse ved Siden af Onkels Sovekammer. Her kom han lidt efter ind til mig, gav mig Haanden og sagde hjærteligt: „Godnat, min kjære Dreng, sov nu ret vel, og drøm ikke for meget om Helhesten!“ Men det gjorde jeg alligevel. Jeg sov meget uroligt den Nat og drømte hele Tiden om Helheste, Kirker fulde af Spøgelser o. s. v., indtil Drømmens Rædsler kulminerede i, at Onkel satte mig op paa en virkelig Helhest, som i fuld Fart galoperede ind paa Kirkegaarden med mig og vedblev at rase omkring derinde, indtil jeg endelig havde en Fornemmelse af, at jeg faldt af og — vaagnede.

Jeg tilbragte herefter fjorten dejlige Dage i Fryd og Gammen paa Rødbæksholm. Onkel lærte mig at skyde samt at hænge nogenlunde anstændigt fast paa en virkelig ordentlig Hest, og endelig lærte jeg at tømme mere end et Glas Vin med Anstand, ja at ryge Tobak af Onkels mindste Merskumspibe. Kvalmende Fornemmelser forskaanedes jeg selvfølgelig lige saa lidt for som mine røgende Medmennesker i Almindelighed, men da jeg ikke for alt i Verden vilde have, at Onkel skulde mærke endog blot Spor af en forestaaende Eruption, betvang jeg mig ved klogelig at holde op i Tide, naar jeg mærkede noget. Ved alt dette, men vel nærmest derved, at han mærkede, hvor inderlig jeg holdt af ham og saa op til ham, steg jeg meget højt i hans Gunst, saa højt, at han efter Udløbet af min fjorten Dags Orlov skrev til Fader og udvirkede, at jeg blev hos ham i fjorten Dage til. Efter denne Maaneds Forløb betroede han mig Aftenen før min Afrejse, at det var hans Agt, hvis jeg opførte mig godt og lærte noget nyttigt paa Akademiet, hvor jeg nu skulde indtræde som Elev, muligen at testamentere mig Rødbæksholm.

Hvorledes det gik til, at jeg dog ikke fik det, og hvorledes det stod i Forbindelse med Onkels tidligere Liv og Forhold, derom skal jeg maaske en anden Gang fortælle lidt.

Kong Nebukadnesar og de tre Mænd i Ovnen.

(Dan. 3 Kap.).

Kong Nebukadnesar, stormægtig og kry,
han tænkte: „Mig ingen kan fælde!
Et Billed af Guld, som skal knejse mod Sky,
jeg rejser som Tegn paa min Vælde!“

Og Støtten sig rejste — saa luende rød
den stod der paa Trods imod Himlen —
og Kongen udsendte Herolden og bød
ham tale til Menneskevrimlen:

„Min Herre og Konge er naadig og huld,
hans Vilje jeg eder forkynder:
Sig bøje hvert Knæ for hans Billed af Guld
saasnart som Musikken begynder!

Og findes der nogen saa trodsig og stiv,
at nægte han tør at tilbede
— paa Timen en saadan skal miste Liv
i Ildovnens glødende Hede!“

Og Mængden var villig ved Tonernes Lyd
den kasted sig lydig til Jorden.
Det huede Kongen, han tænkte med Fryd,
at alt var i skjønneste Orden.

Men Glæden var stakket; kaldæiske Mænd
fremtrine for Kongen og mælde:
„Der findes i Flokken tre Jøder, som end
tør trodse dit Bud og din Vælde.“

Kong Nebukadnesar blev fnysende vred,
lod strax de dumdristige møde
og tordned: „Fald ydmyg tilbedende ned,
hvis ej — skal I brændes til Døde!“

Hananja, Misael og Asarja paa Stand
gjensvared: „Vor Gud i det høje
har Magt til at redde os ud af din Haand,
alene for ham vi os bøje.

Hans Bud vil vi følge i stort og i smaat,
og Døden vi agte kun ringe,
saa det skal du vide, stormægtige Drot,
at ej du formaar os at tvinge.“

Kong Nebukadnesar blev bister i Hu,
til sine Drabanter han raaber:
„Gjør Ildovnen syv Gange hedere nu
til disse forstokkede Taaber!“

Og Ovnen blev hedet, saa ret det forslog
— Drabanterne fandt, det var Gammen —
Hananja, Misael og Asarja de tog
og kasted dem bundne i Flammen.

Da skete et Under! Det brændende Hul
ej vilde sit Bytte fortære,
mens Bødlerne sved sig og ramled omkuld,
saa aldrig de rejste sig mere.

Der stod nu Tyrannen beskæmmet og myg,
og skjælved som lammet af Lynet;
han nærmer sig langsomt og krummer sin Ryg
og stirrer forfærdet paa Synet.

Og raaber: „vi kasted' i Ovnen kun tre,
nu gaar der jo fire der inde!
Den fjerde er dejlig og fager at se,
som Søn af en himmelsk Gudinde!

Kom I, som tilbede den højeste Gud,
kom frem af den brændende Lue!"
Da udgik de tvende paa Konningens Bud
og lod sig af Mængden beskue.

At de kunde gaa gjennem luende Ild
og end være friske og sunde,
det, Hofkrybet fandt, var et underligt Spil
og slet ikke til at udgrunde.

Nebukadnesar og de tre Mænd i den gloende Ovn.

Men Kongen han havde dog mere Forstand
end alle de Herrer tilsammen;
han klogere fandt det at handle som Mand
end tie med Skaden og Skammen.

Thi tog han til Orde: „Mit Sind og min Hu
kan ikke med Sandheden tinge:
ej før jeg det vidste, men kjender det nu
— mod Guds er min Vælde kun ringe.

Han sendte sin mægtige Engel til Jord
til Vennerne sine i Nøden,
da frit de bekjendte: Paa Herren vi tror,
for ham gaar vi villig i Døden!

Thi er det min Vilje: Hebræernes Gud,
som kan sine Tjenere skjærme
og føre dem frelste af Trængselen ud,
hans Ære maa ingen fornærme.

Og findes der nogen, som trodser min Lov,
med Straf ham jeg sikkert skal ramme:
hans Bolig skal ødes, hans Gods blive Rov,
og selv skal han dø med det samme."

— Hananja, Misael og Asarja de vandt
ved Troskaben Lykken tilbage;
thi Nøglen til Konningens Hjærte de fandt
og Vejen til kronede Dage.

Knud Skytte.

Igjennem Lybek.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (2.)

(Fortsat).

Næste Morgen ved Daggry gled „Najaden" i tyk Taage ind mod Traveflodens to Mile lange Indløb, der paa begge Sider begrænses af flade Mosedrag med vidtstrakte Nørmarker. Den tætte Taage satte Kaptejnen i ondt Lune. Det kneb for ham at faa Landkjending og at holde Skibet midt i Løbet, og mere end en Gang var vi nær inde paa Grundene. Endelig naaede vi den gamle berømte Hansestad, og samtidig begyndte Taagen at lette.

Raadhustorvet i Lybek.

Vi var nu altsaa i den Stad, som en Gang beherskede de nordiske Farvande, og som i Middelalderen spillede en mægtigere Rolle end mangt et Kongerige. Med Stolthed kan den se tilbage paa sin indholdsrige Historie og paa den store Betydning, som den i Egenskab af Hansestædernes Hoved havde paa Handelens Opsving og Kulturens Fremme i Norden. I Hanseforbundets Glanstid sad Staden inde med uhyre Rigdomme og var saa mægtig, at den kunde udruste hele Flaader og Hære og byde

Konger og Fyrster Spidsen. Hvo husker ikke Grevefejden, under hvilken Lybækkerhæren i Løbet af kort Tid indtog store Dele af Danmark og gik sejrrigt frem Skridt for Skridt, indtil den endelig fik sit Knæk ved Øxnebjærg, medens samtidig Danmarks Vovehals, **Peder Skram**, gjorde lyst med Lybekkernes Krigsflaade. Disse og flere andre Træk af Lybeks Historie rinder uvilkaarlig i Hu, naar man vandrer om i Stadens snævre Gyder og lange smalle Gader, hvor der i gamle Dage havde mylret med Handelsmænd, Skippere og væbnede Krigsfolk.

Lybek nævnes første Gang i det 11te Aarhundrede, men den daværende Stad blev plyndret og nedbrændt af de vendiske Sørøvere. Den nuværende Stad, der er bygget paa en noget sydligere Plads, stammer fra Midten af det 12te Aarhundrede. Nu danner Staden med omliggende Opland samt nogle Smaastumper af Holsten og Lavenburg en lille Fristat med noget over 50,000 Indbyggere, og endnu har Byen en betydelig Handel, navnlig paa Sverige, Finland og St. Petersborg, ligesom den ogsaa har en temmelig betydelig Industri, mest Sukker- og Tobakfabrikker. Stadens Stormagtstid vender vel aldrig mere tilbage, men Minderne om den træder endnu en i Møde næsten ved hvert Skridt. Trindt om i Byen og navnlig langs Havnen staar endnu en Mængde gamle Huse, hvis tykke røde Mure og mægtige Egebjælker sikkert, om de kunde mæle, vilde kunne fortælle mangt et mærkeligt Træk fra Kræmmertiden. De ejendommelige spidse, massive Gavle, der alle Vegne vender ud mod Gaden, staar endnu som en Saga fra Middelalderen, men synes ingenlunde at skamme sig ved at staa Side om Side med de nyere Huse med deres elegante Facader. En Mængde Kirker med høje Taarne rager op over Staden og vidner ogsaa om Fortidens Storhed. Den ældste af disse er vel Domkirken, men den smukkeste er den rummelige Mariekirke med fine tvende mægtige Spir, der kan ses langt ude i Østersøen. Denne Kirke, som ses i Baggrunden af hosstaaende Billede, er bygget i Begyndelsen af det 14de Aarhundrede og minder ved sin højtstræbende stolte Masse om Roskilde Domkirke, men Kirkens Indre er langt mere gammeldags og gjør ved sine hvide Søjler, sit smukke Murværk og fine prægtige Marmorprydelser et løftende Indtryk. Navnlig maa fremhæves det store herlige Marmoralter, der forestiller Kristi Korsfæstelse, samt de gamle Malerier — Dødningedansen ikke at forglemme — og en Mængde storartede Gravmæler langs Kirkens tvende Sideskibe, og endelig et højst mærkeligt astronomisk Ur, der paa Slaget 12 viser Kristus og de tolv Apostle. I Vaabenhuset findes to 36 Fod høje slanke Granitsøjler, ikke tykkere end et smekkert Mastetræ, hver for sig bestaaende af en eneste Stenmasse.

Paa Torvet, som vor Afbildning viser, findes to af Stadens mest mærkelige og seværdige Bygninger, nemlig Raadhuset og Børsen. Det førstnævnte er bygget 1517 af røde og sorte glasserede Mursten i en ejendommelig fantastisk Stil med fem smaa spidse Taarne paa Forsiden. Under Bygningen findes en stor Kjælder, **Raadhuskjælderen**, der endnu ligesom i Aarhundreder tilbage er en af Byens anseligste Restavrationer. Bag de samme alentykke Mure og under de samme graa Hvælvinger, hvor Lybeks gamle Kræmerlav svang de fyldte Tinkander mellem massive Vin- og Øltønder, sidder nu Byens adstadige Borgere og tilrejsende fremmede og nyder deres Beuf og Bajere.

Foruden Raadhuskjælderen har Lybek et anden gammelt Beværtningssted, „**Skipperkompagniets Hus**“, der endnu er mere interessant end hint. Det er et af de gamle Kompagnihuse fra Stadens gyldne Tider. Væggene er dækkede af Panel og gamle Malerier, og paa Gulvet findes tvende Rækker gammeldags Borde med tilhørende Bænke med umaadelig høje Rygstød. Oppe under Taget, der bæres af malede Træstolper, hænger flere Rækker Modeller af Skibe fra de sidste tre, fire Aarhundreder, og paa Træsøjlerne hænger adskillige gamle Tavler, blandt hvilke en bærer en Indskrift, der alvorlig paaminder Skipperlavets gemytlige Medlemmer om at opføre sig manerlig og ikke drikke for meget. Hele det store, tilrøgede og mørke Rum staar endnu den Dag i Dag, som det stod for Aarhundreder tilbage. Mangt et alvorligt Anliggende er sikkert blevet afgjort inden for disse Mure; men hvor mange Tønder Øl og Vin er ikke tillige her blevne skyllede ned i de gamle Karles tørstige Struber, og hvor mangen Skipperløgn har ikke her faaet Luft under dundrende Latter!

Hvad mærkeligt er der ellers ved den gamle Kræmmerstad? Jo, det er sandt: lybske Pølser og lybsk eller holstensk Sild. Vi maa ind i en af Stadens storartede Røgerier. I en Udkant af Byen fandt vi endelig et saadant, ja efter flere Lybekeres højtidelige Forsikring var det endog Stadens største Røgeanstalt. Vi kom ind i et bryggerslignende Hul i en faldefærdig Bagbygning, hvor der stod en fedtet Tyksak og hans Madam, begge med opsmøgede Ærmer og sysselsatte med at stikke Sild paa Pinde, som de derefter ophængte i en Kaminaabning, fra hvis Bund et Par Bunker ulmende Savsmul opsendte nogle Røgstriber, der var lige saa søvnige som Manden og hans Madam. „Naa da! er det Lybeks største Røgeri!“ tænkte vi begge og skyndte os ud igjen. Ægteparret saa for-

bavset efter os, som om de vilde sige: „Hvad i al Verden var det for et Par Labaner!"

Snart rullede vi afsted paa Jærnvejen gjennem det gamle Holsterland. Naturen ligner ganske vor egen, med Undtagelse af, at tætte levende Hegn, som anvendes i langt større Udstrækning end her hjemme, overalt krydser Markerne og giver de flade Egne et mere livligt og frodigt Udseende. Høsten var i fuld Gang, Folk saa muntre og fornøjede ud. Ogsaa inde i Jærnbanevognen saas en Mængde glade Ansigter. Kun en ung Fyr paa en Snes Aar laa dorsk lænet op mod Krogen og syntes at være meget søvnig, til Trods for, at en ung Pige, maaske en af hans Barndomsveninder, som han tilfældig var truffen sammen med paa Jærnbanen, sad og saa med det mest forelskede Blik paa ham og underholdt ham med en utrættelig Spørgelyst. „Sikken en Drønnert," maatte man uvilkaarlig tænke ved at se, hvor lidet han paaskjønnede den unge naive Landsbypiges Elskværdighed. Min Kammerat og jeg talte højt derom. „Det er dog egentlig morsomt, at vi kan sidde her saa ugenert og tale sammen, uden at en eneste, af alle disse Tyskere kan forstaa et Muk," udbrød jeg uvilkaarligt, da vi en Gang holdt ved en Station. „Den unge Friskfyr lige overfor havde vist Lyst nok til en lille Passiar," tilføjede jeg og saa hen paa den paagjældende Person, en elegant ung Mand med et fornøjet Ansigt. „Ja, du skal dog være lidt forsigtig med hvad du siger," bemærkede min Rejsefælle, „man kan ikke altid vide saa sikkert, om en eller anden medrejsende ikke forstaar dansk." Næppe har han udtalt, før bemeldte „unge Friskfyr" vender sig hen imod os med et munter Smil og til min store Forbavselse tiltaler os paa godt dansk: „D'Hr. skal nok ogsaa til Hamburg?" „Hvad for noget, De er dansk?" udbrød jeg lidt forlegen. „Ja, egentlig Nordmand, men jeg har opholdt mig lang Tid i Kjøbenhavn." „Saa hørte De maaske ... hm, hm?" „Ja, jeg hørte, at D'Hrr. talte dansk, og saa tog jeg mig den Frihed at tiltale Dem," sagde han med en ny Skjælm i Øjet. Naa ja, vi fik os nu en munter Passiar med ham. Det var en ung hamburgsk Handelsmand, der havde faret den halve Verden over, men som nu til sidst havde slaaet sig ned i den travle Elbstad.

Da vi kom i Nærheden af Hamburg, kastede vi endnu et Blik hen paa de to unge i Krogen. Pigebarnet sad endnu og saa med et halv fortrydeligt Smil paa sin Hjærtensven, men var i øvrigt nu tavs og stille. Ved at se nærmere efter, opdagede vi, at Fyrens Hoved dinglede leddeløst mellem Skuldrene, — Bæstet sov, sov som en Sten!

Nytaarsfesten i Japan.

Ved E. T.

(Sluttet).

Ved alle de store Bryggerier, hvor der laves Saki, en Drik, som er meget yndet i Japan, er der en saa voldsom Trængsel af Folk, der kommer med Spande, Krukker og Kander for at hente denne Drik, at Politibetjente maa opstille Mængden i Rækker og vaage over Ordenens Overholdelse. Naar Urostifterne her ikke lader sig stille til Freds med Ord, knubser Betjentene dem i Hovedet med deres store Vifter. Den sidste Dag i Aaret faar Bryggersvendene deres Løn udbetalt og drager da ud til et Beværtningssted uden for Byen, hvor de forlyster sig paa forskjellig Maade og ret slaar Gjækken løs. Om Aftenen, naar de alle er mere eller mindre berusede, drager de ind til Byen i et Optog, der er en Parodi paa Daimio-Optogene. I Spidsen for Optoget gaar der en Herold med et Hovedtøj af flettede Vidjer, der ligner et Kyllingebur, og i Haanden svinger han en vældig Ske, i det han højtidelig raaber: „Staniero!" (Paa Knæ) den ene Gang efter den anden. Bannerførerne bærer en lang Støvekost til at støve Lofter af med. En anden Person forestiller Fyrsten, som støttes under Armene af to kraftige Kammerater. Han er næsten aldeles nøgen, og det samme er Tilfældet med hans Følge. Medens nogle af dette slaar Takt paa tomme Tønder, opfører andre en Dans, og paa denne Maade ender de brave Bryggere deres Arbejde i det gamle Aar.

De sidste Dage i Aaret er dog ikke udelukkende helligede til Forlystelser. Den tredivte Dag i Aarets sidste Maaned er nemlig den halvaarlige Termin, og alle Forretningsmænd har derfor fuldt op at gjøre, da det er en almindelig Regel i Japan, at man ikke maa lade nogen Gjæld gaa over paa det ny Aar. Først naar Forretningsmanden har bragt sit Regnskab i Orden, kan han deltage i sin Familiés huslige Glæder.

Naar alle Forberedelserne til Festen er endt, straaler Yeddo-Nytaarsaftenen i en aldeles feagtig Glans. Alt skinner af Lys, og Gaderne ser ud som lange Alleer af Grønt. Alle Tehusene er prægtigt oplyste, overalt trænger en Mængde Mennesker sig frem, glade Skrig og Raab samt Sang og Musik høres fra alle Kanter.

Naar Midnatstimen nærmer sig, kan man i enhver Gaard se en lille Flamme blusse op paa Jorden, brænde nogle Øjeblik med et klart Lys og derpaa atter slukkes. Det er et lille Bundt Kviste, bestænkede med Vievand, som Beboerne antænder for at tage Varsler for det ny Aar af

Flammernes Form, Retning og Knitren. I de fleste borgerlige Huse udføres der derpaa en Ceremoni, som kaldes „Oui-arahi“ eller Uddrivelse af den onde Aand. Familiefaderen, klædt i sin bedste Dragt og med Sabel ved Siden, hvis han har Ret til at bære en saadan, løber gjennem alle Husets Værelser, i det han i den venstre Haand holder en Æske med stegte Bønner, som han med den højre Haand kaster omkring i Værelserne, medens han udtaler en kabalistisk Formel, i hvilken det hedder: Jeg byder de onde Aander at drage ud af mit Hus og Rigdommen at træde ind.

Hermed er alle Forberedelserne til Festen endt, og man under sig nu nogle Timers Ro, men ved Daggry er alle igjen paa Benene og iføres sig Festdragten. Nu begynder Lykønskningerne inden for Familiens egen Kreds. Hustruen har lagt sine Gaver paa en Maatte i Dagligstuen, og naar Manden træder ind, kaster hun sig tre Gange ned for hans Fødder, rejser sig derpaa halvt op, og i denne ydmyge Stilling fremfører hun sine Ønsker om Lykke for det ny Aar. Manden giver af og til sit Bifald til Kjende ved at nikke med Hovedet, og naar hun er færdig, og han har besvaret hendes Ønsker, udvexles Foræringerne først mellem Ægtefolkene, derpaa kommer Turen til Børnene, saa til Bedsteforældrene og saa fremdeles. Man spiser derpaa Frokost sammen, og Resten af Formiddagen hengaar med at gjøre og modtage Besøg af Slægt og Venner.

Om Eftermiddagen er Larmen paa Gaderne aldeles vidunderlig. Man kan allerede langt borte høre den glade Støj, der blander sig med en Lyd som af Æolusharper, som skriver sig fra Dragerne. Over denne Del af Byen er Himlen nemlig ligesom oversaaet med disse Papirsfugle. Dragerne har alle mulige Figurer og forestiller snart menneskelige Væsener med Vinger, snart forskjellige Fugle o. s. v. Et fint Bambusblad, der er udspændt over den svagt bøjede Firkant, der danner Dragens Legeme, frembringer denne melodiøse Piben under dens Flugt. Undertiden kommer disse Luftvæsener i Strid med hinanden, i det det Sejlgarn, de er behængte med, og i hvilke der ofte hænger Glasstumper, vikler sig ind i hverandre, og Kampen ender da enten med, at begge Dragerne falder til Jorden, eller at Snoren, hvor denne holdes, bliver skaaren over af Modstanderen, saa at Dragen derved bliver et Bytte for Vinden. Da disse Dragekampe ofte føres mellem unge Mennesker af forskjelligt Kjøn, følges de med megen Interesse af Befolkningen paa Gaden, og naar Sejren erklærer sig for det smukke Kjøn, er Tilskuernes Bifald i Almindelighed stormende.

Smaating.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to Floder i Kongeriget England: En By paa Færøerne, — en By i Jylland, — en Flod i Tyskland, — en By i Bayern, — en af Sundaøerne, — en By i Skotland, — en By i Frankrig.

K. Larsen.

Firkantet Nød. Af 3 A, 3 G, 2 E, 2 F, 2 O, 2 R, 1 N og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Mit første vokser fjærnt fra Danmarks Strand;
mit andet dækkes ofte af fygende Sand;
mit tredje vil man finde ved Svejtserjøens Rand,
men fjerde hisset ovre i Østerland.

S.

Gaade.

1. 2.

Fik du dette, kronet blev din Møje,
hvert et Savn da hurtig blev forglemt,
stolt Bevidsthed straaled i dit Øje,
og til Klang blev Glædens Harpe stemt.

3.

Fik du dette, glemt blev Glædens Sange,
skiftet om med Sukkets Klagelyd.

1. 2. 3.

Fik du dette ung, vist mange Gange
bar du det med Stolthed og med Fryd,
saa det ofte i dets runde Aasyn,
særlig dog i gode Venners Paasyn.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Haj, Dyr, Sul, Naal, saa at de danner Navnene paa en dansk Landsdel og en By i samme.

H—g.

Opløsninger fra Nr. 16.

paa den geografiske Gaade:

S e v i l l **a**
V olfenbüttel **l**
A r e n d a **l**
N a p o l **i**
E l b e **n**
K r o n b o r **g**
E gedesmind **e**

paa den firkantede Nød:

H A V E
A K A B
V A S A
E B A L

paa Stavelsegaaden: Uglese.

paa Bogstavopgaven: Bornholm — Aakirkeby.

Brevvexling.

L. F. De sendte Vers er for ufuldkomne til at bruges.

C. O. Til Udstopning af Fugle er givet Vejledning i „Husvennens“ 5te Aargang, Nr. 26 (1878).

Evald Anker. Tak, skal blive anvendt saa snart Pladsen illader det. Et nyt Blad til den angivne Pris vil Kræfterne næppe slaa til at udgive.

P. z. Skal blive optaget.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 18. Søndagen den 1. Februar. 1880.

Trange Dage.

Fortælling

af Emanuel Henningsen.

Det var en Aftenstund hen paa Forsommeren, at en enlig Kvindeskikkelse sagte listede sig hen mellem Buskene i Østergaard Krat, en lille Lund, der laa nær op til Bondegaarden af samme Navn. Det var en ungdommelig slank Skikkelse; havde det været lyst nok, vilde man under det Tørklæde, som hun havde kastet over sit Hoved og sine Skuldre, have set et blegt, fintformet Ansigt, over hvis regelmæssige Træk der i dette Øjeblik laa et Udtryk af pinlig Angest. Aftenen var stille og sommerlig mild, men ikke des mindre for den ene Kuldegysning efter den anden gjennem den unge Kvinde, medens hun lydløst og forsigtig bevægede sig frem mellem Buskene og kastede et sky Blik om sig til alle Sider. Inde i Midten af Lunden hævede der sig tre store Ege, Krattet var ryddet til Side i en Rundkreds forved dem, og op til Stammen af den ene Eg var der stillet en raat tilhuggen Bænk, der afgav et taaleligt, om end ikke just synderlig bekvemt Sæde.

Da den unge Kvinde var naaet hen til den aabne Runddel og havde overbevist sig om, at den var tom, listede hun sig sagte om bag en Tjørnebusk, som fandtes i Nærheden af Bænken. Her satte hun sig ned i Græsset og trykkede Hænderne mod sit Bryst for at dæmpe sit Hjærtes ængstelige Banken. Saa drog hun et Suk og lyttede spændt efter hver Lyd, der lod sig høre i den stille Sommeraften. Nede fra Landevejen klang Latter og Vognrumlen, en enkelt Hund begyndte at gø arrigt og hæst; ude fra Tørvemosen kom Vibens ensformige Skrig, dæmpet og klagende, op til hende. Alt om hende aandede Fred og Hvile, men i hendes eget Hjærte gik Smertens vilde og stormende Bølgegang med al sin Ve og knugende Angest. Hun skjulte sit Ansigt i sine skjælvende Hænder, og medens Taarerne piplede frem mellem hendes Fingre, gik hendes Tanker tilbage til rundne lykkelige Dage, hvis skærende Modsætning til Nutiden, gjorde Sorgen mange Fold tungere at bære.

„Den Gang, o ja, den Gang," sukkede hendes Hjærte, „da var det saa let at bære Sorg og Møje, jeg havde jo ham at støtte mig til, naar Modet vilde svigte, og Dagene blev for trange. Men nu! O, min Gud, du, som ved, hvor ærlig min Stræben var, styrk mig i denne sidste tunge Strid; hjælp mig, at jeg ogsaa nu maa finde den rette Vej at vandre, om saa mit eget Hjærte skal knuses derved!"

Det knagede inde i Krattet, og hun hævede lyttende Hovedet, medens en Gysning for igjennem hende og rystede hende fra Hoved til Fod. Lyden af Skridt nærmede sig til den aabne Plads under Egene, og to Personer, en Mand og en Kvinde, kom ud fra Stien og tog Plads paa Bænken ved hinandens Side. Ingen af dem anede, at der bag ved Busken, hvis yderste Grene skød sig frem over Bænken, sad en, som lyttede til deres Ord med hver en Nerve spændt.

„Har du saa sagt det til Annette, Henrik?"

„Nej," svarede Manden i en undskyldende Tone, „ikke end. Jeg vrider mig ved det, Marie, jeg kan ikke faa sagt det til hende. Jeg har nu haft det paa Munden ti Gange, men lige nær er jeg kommen."

„Du holder vel for meget af hende? Det er vel det, der hindrer dig?"

Spørgsmaalet blev fremsat i en lidt heftig og

opirret Tone, der øjensynlig berørte ham pinlig, thi han skyndte sig med at svare:

„Det er ikke det, Marie. Hvad skulde hendes og mit Samliv vel blive til? Jeg gaar i Hundene, og hun med, hvis det skal blive saaledes ved . . . Men det er ikke saa lige en Sag at faa det sagt, maa du tro. Hvis hun var hidsig og opfarende og gav ondt af sig, saa havde jeg sagt det for længe siden, men hun giver mig aldrig et ondt Ord; jeg er ræd, hun hænger ved mig end."

„Saa er det Synd at skille jer ad," sagde Marie og brast i en tvungen Latter. „Lad saa mig sejle min egen Sø; vil ikke tigge dig at flytte ind fra Fattigdom til Østergaards gode Vilkaar, det maa du tro . . . Hvad vilde du med hende den Gang! Du kunde da forstaa, hendes Fader aldrig vilde give hende en Skilling mere, end han var nødt til. Det er, som jeg altid har sagt, du havde glemt mig og fattet Godhed for hende, og den Godhed er nok ikke rent henne end."

„Var det da saa sært, om jeg havde slaaet dig ud af Sind og sat min Hu til en anden?" spurgte Manden bittert. „Var det kanske mig, som var den, der svigtede, af os to. Da du giftede dig med gamle Tøger, var du jo dog tabt for mig!"

„Naa, ja lad os ikke rydde op i gamle Historier, det baader ikke. Var vi komne sammen den Gang, da vi var lige arme begge to, var det kun blevet til Usselhed med os, det kan du godt tro. Hvorfor skulde jeg saa støde Tøgers Tilbud fra mig? Han var gammel og aflægs og ikke saadan en Brudgom, jeg havde tænkt mig . . . men du ser jo nu, at jeg endda ikke handlede saa ilde. Naar Krybben er tom, bides Hestene. Nu kan jeg derimod byde dig Gods og Gaard . . . og alligevel betænker du dig!"

„Jeg betænker mig ikke, jeg kan bare ikke faa hende sagt det."

„Saa er det, fordi du holder mere af hende end af mig; hvorfor skulde du ellers ikke kunde sige hende det! Tro mig, hun holder saamænd lidt nok af dig, og hvad Under! Jeg vil sige dig, Henrik, havde du været Mand mod mig, som du har været det mod hende, saa havde jeg afskyet dig mere end den sorte Død. Du har sat alt til, hvad I ejede og havde, sviret og sværmet og dovnet. Gud hjælpe os, for Mand du har været de sidste Aar . . . Men med alt det kan jeg ikke opgive dig. Jeg hang fastere ved dig, end du nogen Tid troede, og da du den Søndag, vi holdt vor Kirkegang efter Brylluppet, oppe ved Vaabenhuset vendte dig og saa paa mig, da kunde min Glæde over at være bleven Byens rigeste Gaardmandskone have været større, end den var. Det maa du godt tro . . . Havde jeg vel ellers holdt ved dig nu, da jeg kunde faa hvilken Mand jeg pegede paa?"

Han tav, og efter et kort Ophold vedblev hun:

„Annette holder ikke af dig, Henrik; hvor kan hun vel det, efter hvad du har været for hende! Hun er blot saa myg af sig og tør ikke sige dig imod. Tro mig, hun vil blive glad, naar du siger det til hende. Hvor meget heller, tror du ikke, hun vil flytte hjem til sin Broder Mads i Velstand og Herlighed, end blive boende der ovre i den usle Hytte, der snart ser ud, som den vil falde ned over Hovedet paa jer . . . Naar I havde Børn, var det en anden Ting, men som det nu er, holder jo intet jer sammen. Inden Aar og Dag er I de fattigste af alle fattige her i Sognet, om I bliver sammen, endda I kunde leve i Velstand, om du vilde lyde mig."

„Du har Ret i det alt sammen," svarede Henrik og mandede sig op, „du har altid været den klogeste af os to. Med Annette og mig bliver det kun til Usselhed i alle Maader; jeg kan ikke slide og slæbe som et Udgangsøg alle mine Dage. Jeg gaar ad Helvede til, og hun med, hvis dette varer ved! Jeg vil gjøre, som du siger . . . men ilde handler du med mig, hvis du siden svigter mig, Marie!"

„Svigte dig! Aldrig . . . Tys, hvad var det? Sukkede det ikke bag ved os? Hørte du det ikke?"

„Det har været Aftenvinden."

„Det har det vel. Svigte dig, Henrik! Sad jeg vel her ved dig, om der kunde være Tale om det! Vilde jeg vel sætte mig ud over Folkesnak, om jeg ikke følte, at du var mig alt! Har jeg glemt dig i de fire Aar, der gik, og mon jeg da ikke skulde holde de næste tre Aar ud ogsaa! Vær vis paa, Henrik, at jeg ved, hvad jeg siger, naar jeg lover dig, at ingen uden du skal komme til at raade i Østergaard, naar du og Annette er skilte. Du skal komme til Gaarden strax efter Skilsmissen. Hvad bryder jeg mig om hvad Folk siger, naar jeg kun har dig! Ingen i Verden har noget at sige over mig eller hvad jeg gjør, og du skal raade fra den Stund, du træder ind i min Gaard. . . . Vil du saa sige det til Annette, naar du kommer hjem?"

„Jeg vil sige det til hende i Morgen."

„Nu, i Morgen da. Giv mig din Haand paa det . . . Saa, nu er det da endelig afgjort! Vær nu en Mand, Henrik; jeg stoler paa dig."

Hun lagde sin Arm om hans Hals og Hovedet paa hans Skulder, og hendes Stemme sank ned til en Hvisken, hvis enkelte Ord den lyttende bag Busken ikke mægtede at opfange. Lidt efter rejste hun sig og bød ham Godnat, han blev en kort Stund staaende og lyttede efter hendes Skridt, saa forlod han ilsomt Lunden i den modsatte Retning.

Men henne bag Busken laa den unge Kvinde, hændervridende og hulkende, som om hendes Hjærte skulde briste i den fortvivlede Sorg, der fyldte det.

„O, min Gud, min Gud!" jamrede hun atter. „Styrk mig i denne sidste tunge Strid! Hjælp mig, at jeg ogsaa nu maa finde den rette Vej at vandre, om saa mit eget Hjærte skal knuses derved!"

En tre Aars Tid i Forvejen vandrede en Aftenstund en ung Karl hen ad Stien, der førte fra Landevejen ind over Marken til Vilstrup Friskole. Han traf Læreren uden for Døren i Færd med at dressere en ung Jagthund, der af Naturen syntes at være temmelig tungnem og derfor idelig stillede Krav til sin Opdragers Taalmodighed. Da Hunden saa Karlen, greb den Lejligheden til at gjøre Ende paa Undervisningstimen og sprang ham i Møde med en glad Gøen.

Karlen lod Haanden glide hen over dens Hoved og sagde:

„Jeg er bange for, at du ingen Fornøjelse faar af Tyras, Holm. Du kunde vist lige saa gjærne holde op med at dressere den."

„Jeg er næsten af samme Tro," svarede Læreren, men jeg vil dog forsøge paa at give den lidt Opdragelse endnu et Stød . . . Hvordan staar det sig ellers? Har du faaet Rede paa Sagerne?"

„Ja, jeg har. Det staar saa daarligt til, som det vel kan," sagde Karlen, medens et Udtryk af Modløshed gled hen over hans Ansigt.

„Naa, ja, det kunde endda vel være værre, Henrik. Kom, lad os gaa indenfor og tale sammen derom."

Han aabnede Døren ind til Dagligstuen, et lille simpelt udstyret Værelse med hvidtede Vægge og umalet Loft, og bød Karlen træde ind. Selv fulgte han efter, og da han i Tavshed havde stoppet to af de Piber, der hang i det ene Hjørne af Stuen, budt Karlen den ene og selv faaet Ild paa den anden, tog han igjen til Orde:

„Ser du, Henrik, en Ulykke er sjælden større, end at den jo kan overgaas af en endnu større; men noget af det værste, der kan hænde en, er dog det, at tabe Modet, og jeg tror, du er ved at tabe dit. Det maa vi se at faa forpurret. Hvorledes staar saa Sagerne?"

„De staar saaledes, at naar hver faar sit, bliver der ikke en Skilling tilbage til mig. Rub og Stub skal sælges, baade Gaard, Indbo og det hele, og det skal endda staa haardt til, om hele Gjælden kan blive dækket."

„Det var ikke frit for, at jeg ventede noget saadant. Din Fader var ikke økonomisk anlagt, og det var at forudse, at hans sidste Spekulation med Brænderiet maatte slaa fejl; om han end var en dygtig Mand, saa tog han dog der fat paa noget, hvor Fodfæstet maatte slippe ham."

„Han mente dog, det vilde svare sig saa godt."

„Man tror jo gjærne, hvad man helst vil . . . Hvad siger nu Marie dertil?"

Der kom et Udtryk af Sorg over Henriks Ansigt, og i det han vendte sit Ansigt bort fra Holm, svarede han:

„Hun har svigtet mig. Da hun saa, at jeg i Steden for at være Arving til en god Gaard kun var en fattig Karl, gav hun Slip paa mig, og der siges, at hun nu skal giftes med hendes Husbond Tøger Østergaard i Maarup."

„Det var tungt nok, det, Henrik," sagde Holm og lagde deltagende sin Haand paa hans Skulder, „men ret beset, er det endda ikke saa ilde, som det ser ud. I det hun handler saaledes imod dig, viser hun dig i Virkeligheden en Slags Velgjerning. Hvad skulde det have blevet til, om hun havde holdt fast ved dig, naar hendes Kjærlighed dog ikke havde været mere bevendt? Det kunde jo have ført til langt større Ulykke for dig, end nu er sket."

„Men det er dog saa tungt," svarede Henrik og klappede tankeløst Hunden, der havde lagt sit Hoved til Hvile paa hans Knæ og saa op til ham med et hengivent Blik. „Det kommer paa en Gang styrtende ind paa mig fra alle Sider, og dette sidste var det værste, der kunde hændes mig. Fader satte sig haardt nok imod det, da han fik at vide, hvad der var imellem hende og mig, for hun var jo lige saa fattig, som jeg er det nu, men aldrig kunde jeg have haft Hjærte til at svigte hende saaledes, aldrig!"

Han bankede sig et Par Gange haardt paa Knæet og søgte med Magt at trænge de Taarer tilbage, som fyldte hans Øjne.

Holm gav ham Tid til at fatte sig og ledte umærkelig Samtalen hen paa andre Æmner. Han havde en vis Gave til at være underholdende, og Stof til en Samtale havde han sjælden nogen Mangel paa, thi, trods sin Ungdom — han var endnu ikke fuldt fem og tyve Aar — havde han set og prøvet en Del i sit Liv. Han og Henrik havde været Skole- og Legekammerater i deres Barndom og, trods dens Forskjellighed, altid gode Venner. Medens Henrik Pallesen var bleven rolig i sit Hjem, hvor Faderen førte et gjæstfrit Hus og stadig omgikkes med ny Projekter, hvis Iværksættelse til sidst skulde berøve Henrik hans Arv, saaledes at Gaarden nu strax efter Faderens Død maatte stilles til Auktion med alt, hvad den indeholdt, havde den forældreløse Peter Holm lagt sig efter boglig Syssel. Hans lyse Hoved gjorde ham det let at tage Skolelærerexamen, men næppe var den over-

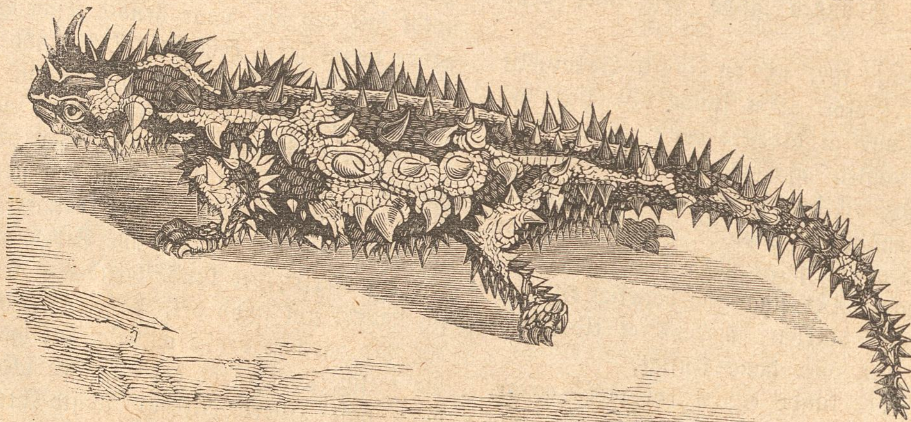
staaet, før han, dreven af en ubestemt Higen, udvandrede til Amerika, hvor han i nogle Aar tumlede sig i adskillige Stillinger, uden dog at føle sig tilfredsstillet ved nogen af dem. Et Aars Tid forud for den Dag, Henrik kom til ham, var han vendt tilbage og havde oprettet den lille Friskole, som han nu bestyrede. Efter hans Tilbagekomst havde Henrik sluttet sig nøje og fortrolig til ham, thi Holm besad adskillige Egenskaber, som Henrik manglede. Han var snarraadig og hurtig til at fatte en Beslutning; der var en vis kraftig Djærvhed i hans lavstammede Personlighed, som vakte Tillid hos den let bevægelige og noget vaklevorne Henrik, og strax da Ulykken var styrtet ind over ham, havde han taget sin Tilflugt til Vennen om Raad og Bistand.

(Fortsættes.)

Molokken.

Ved E. T.

Medens Skæløglernes store Afdeling her hos os kun tæller nogle faa Arter (to Arter Firben og den almindelige Staalorm), der ikke udmærker sig ved noget paafaldende Udseende, optræder disse derimod i varme Lande med mange forskjellige Arter, af hvilke ikke faa har et højst mærkeligt Udseende. Et af de mærkeligste Medlemmer af denne Orden fremstilles for Læserne paa medfølgende Billede, nemlig den saakaldte Molok (Molock horridus), der hører til Agamerne eller Tudseøglerne. Navnet er hentet fra den hedenske Afgud Moloch, der dyrkedes af flere Folkeslag i Asien, især af Ammuniterne. Denne Afgud var et Metalbillede med et Tyrehoved og et Par udstrakte Menneskearme, til hvilken der ofredes Mennesker, især Børn. Offeret blev

En Molok.

da lagt paa de udstrakte Arme, medens man derpaa antændte et stærkt Baal inde i den hule Billedstøtte. De stakkels Ofre led en meget pinlig Død, og man søgte at overdøve deres Jamren ved en stærk Støj. Man har givet Dyret Navnet Molok paa Grund af dets afskrækkende Udseende; Skinnet bedrager dog her, thi Dyret er nemlig aldeles uskadelig. Det er omtrent en Fod langt, har et lille Hoved, der næsten ikke er bredere end Halsen, en bred og plump Krop samt en temmelig lang Hale. Hovedet, Halsen, Kroppen, Benene og Halen er tæt besat med en Mængde Pigge, der giver Dyret et højst forunderligt Udseende. Disse Pigge, der ligner Torne, er lidt krumme og af forskjellig Længde; de to største findes paa Hovedet og ligner et Par Horn. Grundfarven er kastanjebrun med smalle gule Striber over hele Legemet.

Dette mærkelige Dyr har hjemme i Avstralien, hvor Kolonisterne paa Grund af dets afskrækkende Udseende kalder det „den tornede Djævel“. Det opholder sig helst paa sandede Steder og graver sig ofte ned i Sandet, hvor det ogsaa lægger sine Æg. I Almindelighed bevæger det sig meget langsomt, men naar det bliver forskrækket, forstaar det godt at bruge sine Ben og løber da med stor Hurtighed for at frelse sig. Dets Næring bestaar især af Myrer.

Naturforskeren Wilson holdt flere af disse Dyr i længere Tid i Fangenskab for nøjere at iagttage dem, men han havde ikke megen Fornøjelse af dem, da de var saa dvaske, at de næsten aldrig rørte sig af Stedet. Han kunde heller ikke faa dem til at tage nogen Næring til sig, og efter at de havde fastet i en hel Maaned, syntes de endnu at befinde sig i bedste Velgaaende, naar man undtager deres Dvaskhed.

Et Kig gjennem Hamborg.

Reisebilleder af Zakarias Nielsen. (3.)

I Ruskregn kom vi til Hamborg, og i Skylregn kjørte vi senere med Omnibus til Altona for ogsaa at faa et Indtryk med fra denne Stad. Paa Vejen rullede Omnibussen forbi en af de mangfoldige Kanaler, som gjennemskærer Staden paa Kryds og tværs. Utallige store Handelsskibe og Flodskibe, vistnok flere tusende, laa her stuvede sammen som Sild i en Tønde, og længere borte, hvor andre Kanaler skar sig gjennem Havneterrænet, saas ligeledes en Uendelighed af Rigninger og Mastetoppe med Vimpler af alle Farver. Endelig naaede vi Altona, Regnen hørte op, og vi begav os paa Vandring. Min Reisefælle, der i Forvejen var godt kjendt her nede, førte mig omkring i den travle Stad. „Nu denne Vej, nu denne Vej!" Pludselig førte han mig ind i en snæver Gyde, op ad en Mængde Stentrapper mellem nogle gamle graasimlede Firetages Huse — højere og højere op, gjennem en utallig Mængde snirklede Gyder og Kroggange. Og hvor forbavset blev jeg ikke ved omsider at lande oppe i et nyt prægtigt Kvarter af Staden, der ligger højt over Elben. Om Aftenen var vi i et Slags Morskabstheater, „Centralhalle", hvor vi blandt andet saa et Par lange sorte Kautschukmænd, der udførte en Række Smidighedskunster, som langt overgik det bedste af, hvad vi før havde set i denne Retning. Ihvorvel man ikke kunde andet end med forbavsede Øjne beundre deres utrolige, ormeagtige Smidighed, var der noget ligefremt uhyggeligt ved deres gyselige Legemsvridninger og djævelske „Badutspring".

Kanalgade i Hamborg (Katharinenfleet).

Dagen efter besaa vi Hamborgs storartede Havneterræn, der bedst af alt giver en fremmed Turist Begreb om Stadens mægtige Handelsforhold. Som bekjendt er Hamborg (ligesom Lybek og Bremen) en Fristat med sin egen republikanske Statsforfatning, i Følge hvilken den styres af et Senat paa 18 Medlemmer og et Byraad paa henved 200 Medlemmer. Hele det til Staden hørende Fladerum udgjør 7½ □ Mil med et Indbyggertal af noget over 300,000. Selve Staden ligger paa den nordlige Elbbred, paa det Sted, hvor de smaa Bifloder Bille og Alster løber ud i Floden. En Mængde Kanaler danner i Forbindelse med disse Flodarme et uhyre Net af Vandveje, paa hvilke alle mulige Varer prammes fra Havnen op til Byens utallige Pakhuse. Paa Elben vrimler det af kæmpemæssige Handelsskibe, Dampbaade og Joller, og langs med Floden ligger den ene mægtige Varehal paa mange hundrede Fods Længde ved Siden af den anden. I og omkring disse Varehuse, der alle er aabne paa den Side, som vender ud mod Kajen, hersker en Travlhed, der mægtigt vidner om den Foretagsomhed, det kraftige Liv, som pulserer i Stadens Handelsforhold. En Masse begede Søfolk og sveddryppende Arbejdere

er iøvrigt sysselsatte med at losse og lade. Dampkraner, saa store som Taarne, hejse og svinge deres uhyre Byrder til eller fra Land. Forvaltere med Notitsbogen i Haanden og Blyanten mellem Tænderne vimser om og holder Kontrol med Varernes Ind- eller Udlevering. Hist henne paa Gulvet ligger et Bjærg af Piasava, hvis Knipper hælde sig broderligt op af et lige saa højt Bjærg af Spanskrør. Her ligger en Bunke Farvetræ fra Indien ved Siden af nogle uhyre Bomuldsballer, omsluttede af stærke Baandjærnsgjorde. Nær ved højner sig et Bjærg af Klipfisk, til højre for dette staar en lang Række Sodafustager, og til venstre ligger en Bunke Palmenødder, af hvilke adskillige er rullede hen om Foden af en Forhøjning af opstablede Sildetønder, medens andre har søgt Ly under en Bunke halvt oprevne Knipper af Tobaksblade. Alle mulige Varer, til Dels i raa Tilstand, ligger her spredte mellem hverandre, ventende paa at blive førte til Grosserernes Pakhuse eller til de travle Fabrikker for at gjennemgaa Forvandlingernes Skjærsild. Medens Skibene kommer og gaar paa Varehallens ene Side, ruller tungtlæssede Jærnbanevogne afsted paa den anden Side; overalt Liv og Travlhed. Og hvad er det saa, der danner Drivkraften i hele dette storartede Maskineri? Er det alene Driftigheden, ædel Higen efter at uddybe Statens Velstandskilder og Iver for ogsaa i denne Retning at give Borgerlivet eller Menneskelivet stedse højere og højere Opsving? Eller er det ikke for største Delen den aldrig trættede Spekulationsaand, den aldrig mættede Higen efter Guld, mere og mere Guld — Midler til eget Opsving, til Glans og Magt og overdaadige Nydelser? Lige meget — ingen kan se paa dette storartede Handelsmaskineri uden at maatte beundre det Snille og den umaadelige Kraftudvikling, som Menneskeaanden ogsaa her paa mangfoldige Maader lægger for Dagen.

Skjønt Hamborg ikke er ret meget større end Kjøbenhavn, er Stadens Handel dog ti Gange saa stor som hele det danske Riges. Ind- og Udførselen er overordentlig stor. Allerede i 1869 indførtes der til Staden Handelsvarer til en Værdi af 1,140 Mill. Kroner, og siden den Tid er Omsætningen vel endnu stegen betydelig. Der findes ogsaa i Hamborg storartede Rhederier med 4—500 Skibe, hvoraf omtrent 30 Dampskibe. At de aarlige Statsindtægter ogsaa er betydelige, kan ses deraf, at Statsbudgettet allerede for en halv Snes Aar tilbage omfattede en Indtægt af over 15 Mill. Kroner og en Udgift af næsten 16 Mill.

At der ogsaa hersker Liv og Travlhed paa Hamborgs Gader, vil enhver kunne forstaa. Alle Vegne vrimler det af Forretningfolk, Søfolk, Turister, Mælke- og Grønthandlere o. s. v. Lokomotiver med lange Vognrækker skyder sig langsomt frem ad fritliggende Baner over Torve og Pladser, store Fragtvogne med dybe gammeldags Fadinger og i Regelen styrede af ridende Kuske, ruller tungt op og ned ad Gaderne. Fantastisk klædte Vierlænderinder, med deres snurrige brede Straahatte og en umaadelig Nakkesløjfe af sort Shirting, vimser om med deres mægtige Torvekurve, og fattige Landhandlere med smaa Vogne, belæssede med Haveurter eller lignende og i Regelen forspændte med et Par store Hunde, arbejder sig frem paa Kryds og tværs gjennem Trængslen.

Det gaar ikke an, at vi opholder os længer ved Hamborg, ihvorvel der kunde være meget at fortælle om den berømte Elbstad, især naar man vilde gaa nærmere ind paa dens tusendaarige Historie. Kun skal jeg endnu sluttelig tilføje, at Staden selvfølgelig har en Mængde Seværdigheder, pragtfulde offentlige Bygninger og store Kirker, af hvilke særlig maa fremhæves den nylig byggede St. Nikolaj Kirke, hvis Taarn ligesom Domkirkerne i Køln, Strasburg o. fl. Steder rager ca. 144 Meter (460 Fod) op i Luften. Denne Kirke, der er opført i gotisk Stil, er Hamburgernes Stolthed, og der er sikkert heller ikke mange Bygninger i Evropa, der overgaar den i arkitektonisk Skjønhed. En Mærkelighed ved den gotiske Kirkeform er, at den Harmoni, som træder en i Møde fra de forskjellige Bygningsdele, gjør det vanskeligt for Beskueren at danne sig et virkeligt Begreb om Størrelsen, især Højden. Det var mig saaledes ufatteligt, at denne Kirkes Spir ragede op til en Højde af over fire Gange Rundetaarns i Kjøbenhavn; men om disse Forhold mere siden.

Endnu maa jeg med et Par Ord omtale Hamborgs zoologiske Have, som er en af de største i sit Slags i Evropa. Den omfatter et meget stort Fladerum med herlige Skov- og Haveanlæg, Smaasøer, Springvand, efterlignede Klippegrotter og Ruiner og har en utallig Mængde tamme og vilde Dyr af alle mulige Arter, hentede fra alle Verdensdele.

Landsbypigen.

Efter Runeberg, ved Andreas Beiter.

Og Solen sank og Kvælden kom, den milde Sommerkvæld,
et Purpurskjær, der gjødes ud fra Aftenrødens Væld.
Fra Dagens Møje vendte nu en Skare Landmænd hjem,
med Trofab havde de udført det Hverv, som gaves dem.

Det var et Hverv, et dyrebart, som den Gang blev dem givet:
de slog en fjendtlig Krigertrop, som stod dem efter Livet.
Mod den de droge ud til Kamp ved Morgensolens Skin,
nu vendte de ved Aftentid med Sejer hjem igjen.

Helt nær ved Stedet, hvor den stod, den lange, varme Strid,
ved Vejen laa en lille Gaard, halvt tom i denne Tid.
Paa Dørens lave Trappe sad en Pige og saa til,
mens Skaren kom og drog forbi med Sejrens glade Il.

Som en, der venter, saa hun ud; hvem ved, paa hvad hun tænkte?
paa Kinden saas en højere Glød, end Aftenrøden skjænkte;
hun sad saa stille, men en saadan Angst i Blikket laa,
at om hun lytted, kunde hun sit Hjærte høre slaa.

Men fremad gik den stolte Trop, end ej af Kampen trættet,
og hendes Blik til hver i den sit tavse Spørgsmaal retted,
et Spørgsmaal, bævende og angst, en Tale uden Røst,
mer tavs end Sukket selv, som steg fra hendes fulde Bryst.

Da hele Skaren var forbi, de første med de sidste,
da svigted Pigens Mod, da saa man hendes Styrke briste;
hun hulked ej, men Panden sank mod hendes aabne Haand,
og vædet blev af Taarens Flod de friske Kinders Brand.

„Hvi græder du? O, fat dog Mod, vi Haabet har tilbage!
Min Datter, hør din Moders Røst: du har ej Grund til Klage.
Den, som dit Øje søgte nys, og som du ikke saa,
han lever, og det redded ham, at dig han tænkte paa.

Paa dig han tænkte, lød mit Raad, ej at gaa blindt mod Faren,
det var mit sidste Afskedsord, da bort han drog med Skaren.
Kun tvungen fulgte han med den, hans Lyst var ej at slaas,
jeg ved, han vilde ikke dø fra Livets Fryd og os.“

Og Pigen saa med Bæven op, det var som ud af Sorgen
en Haabets Straale glimted frem, i Taaremulm forborgen.
Hun tøved ej, hun kasted Blikket did, hvor Striden stod,
og rask hun rejste sig og ilte bort paa lette Fod.

En Time gik, en Time til, det hen mod Natten stunder,
højt staar i Sølvglans Aftnens Sky, men mørkt er neden under.
„Hun venter end. O Datter kom! Din Uro daarlig er,
i Morgen, inden Dagen gryr, din Fæstemand er her.“

Og Pigen kom, med tunge Fjed hun nærmed sig sin Moder,
det blide Øje vædedes ej mer af Taarefloder,
men hendes Haand, til Hilsen rakt, var kold som Nattens Vind,
og hvidere end Himlens Sky var hendes blege Kind.

„Grav mig en Grav, o Moder kjær, min Tid paa Jord er liden,
den Mand, jeg gav mit Hjærtes Tro, han veg med Skam af Striden!
Paa mig han tænkte, paa sig selv, lød dit Formaningsord,
og sveg saa sine Brødres Haab og sine Fædres Jord.

Da Skaren kom, men uden ham, da flød min hede Taare,
da troede jeg, han laa som Mand paa Valens stolte Baare,
jeg sørgede, men der var Fred i Sorgen, trods dens Braad.
jeg leved gjærne tusend Aar med saadan Sorgens Graad.

O Moder, jeg har søgt blandt Lig til sidste Glimt af Dagen,
men ej jeg saa de kjære Træk, og ej jeg fandt ham slagen.
Nu vil jeg ikke dvæle mer paa denne Falskheds Ø, —
han var ej blandt de døde der, og derfor vil jeg dø!“

Bognyt.

Zacharias Topelius: Feltlægens Historier. Paa Dansk ved Fr. Winkel Horn 276 Sider, Pris 2 Kr. 50 Øre. Ligesom den dansk-norske Literatur har vundet ikke ubetydelig Indgang i Sverige, saaledes har ogsaa den svenske Bogverden i de sidste Aartier fundet ikke faa Læsere paa denne Side Sundet. Man behøver saaledes blot som Exempel at erindre om V. Rydbergs fortræffelige Romaner, Avg. Blanches vakre Forællinger o. s. v., der nu er næsten lige saa kjendte i Danmark som vore egne Digterværker. Med ovennævnte Bog er en ny svensk, eller egentlig finsk, Forfatter bleven indført i vor Læseverden, og man kan ikke andet end ønske den højt begavede og elskelige Digter hjærtelig Velkommen. Topelius' Navn er vel godt kjendt i Danmark i Forvejen, men det er væsentlig kun som Forfatter af Børnelæsning, vi forhen har kjendt ham. Ved ovennævnte Værk er Begyndelsen sket til en Omplantning af hans større literære Arbejder paa dansk Grund, og selv om vi i Forvejen besidder en temmelig omfangsrig folkelig Literatur, maa man takke Forlægger og Oversætter for det udmærkede Arbejde, hvormed de har beriget denne Gren af Literaturen. Bogen indeholder en Række af Skildringer fra Trediveaarskrigens Tid, indbyrdes sammenkjædede ved en romantisk Traad, men med den virkelige Historie som Baggrund. Den minder paa mange Steder om Ingemanns historiske Romaner, men medens denne Forfatter har behandlet det foreliggende historiske Stof med næsten mer end tilladelig Frihed, har Torpelius i alt væsentlig holdt sig paa Sandhedens Grund, og hans Bog er derfor ikke alene underholdende men tillige lærerig. Med klare og kraftige Farver males Billedet af Sveriges Heltekonge, Gustav Adolf; hans Deltagelse i Trediveaarskrigen, hans blodige Kampe med det katolske Tyskland og hans Heltedød ved Lützen er skildret mesterligt. De romantiske Kjærlighedshistorier og kraftige Folkelivstræk, som Forfatteren har stillet i Forgrunden af sit Tidsmaleri, lægger i den Grad Beslag paa Læserens Opmærksomhed, at han vanskelig formaar at lukke Bogen i, før han har naaet Ordet „Ende“. Ganske vist kunde man ønske, at Forfatteren paa enkelte Steder havde afdæmpet de Skildringer lidt, som fremstiller Datidens Raahed og Krigenes Rædsler, men man forsoner sig let med disse uhyggelige Virke-

lighedsbilleder, naar man ved Siden deraf gjør Bekjendtskab med en lang Række af ikke mindre kraftige Træk, hvori Fædrelandskjærligheden og Heltemodet træder levende frem. Blandt Bogens Hovedpersoner maa fremhæves den gamle stolte Bondehøvding Bertila, der i den Grad hader Adelen, at han forbander sin Søn, den heltemodige Bertel, da denne vender adlet tilbage fra Krigen og forskyder baade ham og hans Hustru — Fyrstedatteren Regina — da de knælende ved hans Fødder beder ham om hans Velsignelse. Den nævnte Fyrstedatters Fangenskab paa den gamle Borg og hendes Flugt derfra er særdeles interessant fortalt. En djævelsk Jesuit, Pater Hyronimus, dukker hvert Øjeblik op i Fortællingen, ofte paa de mest uventede Steder, og bringer ved sine nedrige Planer og sin hele afskyelige Adfærd ofte Haarene til at rejse sig paa Læserens Hoved. Endelig maa vi nævne den djærve og morsomme Kaptejn Larsson, hvis Vittigheder og kraftige Skjæmt ofte bringer Læseren til at briste i Latter. Selve Feltlægen, fra hvem Historierne skriver sig, er ogsaa en ypperlig Person. Bogen, der snart fører Læserne til Tysklands Sletter, snart til Finlands Skove og Ødemarker, er helt igjennem skreven med en sjælden Friskhed. Naturskildringerne, navnlig dem fra hine vilde Ødemarker „langt borte mod Nord", er mesterlige. Det lille Værk, der er oversat i et rent og smukt dansk Sprog, med skarpt Blik for Forfatterens Ejendommeligheder, anbefales herved paa det bedste til „Husvennens" talrige Læsere, med Ønsket om, at de efterfølgende Dele af Feltlægens Historier, der hver for sig danner et afsluttet Hele, snart maa blive omplantede paa dansk Grund af den samme dygtige Haand. Bogens Pris er ualmindelig billig. (P. G. Philipsens Forlag).

s—n.

Smaating.

Hvor vidt Fortvivlelse kan bringe et Menneske. En ung Mand ved Niagara, der nærede en ulykkelig Kjærlighed, gik ud til en strækkelig Afgrund, kastede et Blik ned i det skummende Dyb, og — gik derpaa hjem igjen! Han blev den næste Morgen funden — i sin Seng!

Af Børn — og Tosser — skal man høre Sandheden. En Forstmand sendte sin otteaarige Søn hen til sin Prokurator med noget Vildt. „Nej, se bare!" udbrød Prokuratoren i sin Glæde, „en dejlig Hare, og hvad ser jeg, endnu oven i Kjøbet sex Agerhøns; det er virkelig for meget af det gode, min lille Ven!" — „Ja, det mente Moder ogsaa," svarede Drengen hurtig; „men Fader sagde at det var ikke værd at sende mindre, for Prokuratoren er en Gniepind, som aldrig kan faa nok!"

Medfølelse. En Flue satte sig paa en Planters gloende røde Næse. Da den et Øjeblik efter fløj bort igjen, udbrød en Negerdreng, som havde holdt Øje med den: „Aa, din Stakkel, jeg tænkte nok, du brændte dine Poter".

Velvillig Imødekommenhed. En Apotheker vækkedes en Midnat ved en heftig Ringen paa Klokken. Da han lukkede op, stod der en Sømand, som bad om for fire Skilling engelsk Lakrits. „Kunde De ikke vente med det til i Morgen!" sagde Apothekeren ærgerlig. — „Jo, det kan jeg saa meget godt," svarede Sømanden meget venligt og fjærnede sig.

Gyldig Grund. Hos en Brændevinsbrænder forlangte en Pige en Pægl Brændevin, i det hun tilføjede: „De maa give godt Maal, for det skal være til en syg."

Firkantet Nød. Af 4 E, 2 K, 2 M, 2 N, 2 U, 1 A, 1 L, 1 S og 1 Z dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Paa Vandet danser første net,
paa Sneen danser andet,
paa Vægten tynger tredje let,
og fjerde faas, hvor Stenen ret
maa danse rundt for Vandet.

Gaade.

Første tre os Mulmet tegner,
som sig over Jorden breder;
sidste tvende Tanken leder
hen paa Tiden. Naar det regner,
sidste tre i Skovens Skygger
under Tiden gaar i Stykker.
Første tvende og det sidste
kommer sjælden frem med Liste.
Alle fem sig stadig stiller
frem for hvert et aabent Øje,
klinger gjennem Lærkens Triller
over grønne Kæmpehøje.

Opløsninger fra Nr. 17.

paa den geografiske Gaade:

T h o r s h a v **n**
H o b r **o**
E l b e **n**
M ü n c h e **n**
S u m a t r **a**
E d i n g b u r g **h**
N i m e **s**

paa den firkantede Nød:

S A G O
A G E R
G E N F
O R F A

paa Gaaden: Sejerværk.

paa Bogstavopgaven: Jylland. — Aarhus.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 19. Søndagen den 8. Februar. **1880.**

Trange Dage.

Fortælling

af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

olm var i Forlegenhed med hvad han skulde raade ham til at tage fat paa, men Henrik gjorde selv Ende paa Sagen ved strax efter Auktionen, som havde gjort ham hjemløs, at tage Tjeneste hos en Gaardmand i Maarup, ved Navn Kristen Norre. Maaske ledede han af et Ønske om at komme i Nærheden af den, som havde svigtet ham; maaske haabede han, at det endnu kunde blive godt imellem dem. Skæbnen føjede det imidlertid saaledes, at samtidig med, at han tiltraadte sin Tjeneste, fejredes hendes Bryllup med Tøger Østergaard med Sang og Klang. Den første Gang, han var i Kirke, gik Marie ham, straalende og smuk, forbi med sin aldrende Mand, og da hun fik Øje paa Henrik, vendte hun Hovedet til den anden Side og lod, som om hun ikke saa ham.

Dette forenede Skibbrud paa Hjærtets og Formuens Omraade gjorde i lang Tid et nedslaaende Indtryk paa den livlige og let bevægelige Karl; han kom til at se bleg og forknyt ud og saa Verden i et alt andet end rosenrødt Skjær. Det gik ham ogsaa mangen Gang haardt paa med Arbejdet; han var ikke vant til at tage saa strængt fat, og det daglige Slid blev ham undertiden saa modbydeligt, at han mangen Gang følte sig fristet til at opgive det hele og lægge sig til at dø. Han var ved at anse sig selv for at være det ulykkeligste Menneske paa Jorden. Stille og indadvendt grublende gik han og bar paa sin Sorg, uden Tanke om, at nogen lagde Mærke dertil eller interesserede sig derfor.

Og dog fulgte to unge uskyldige Pigeøjne ham, hvor han saa gik og stod. De tilhørte hans Husbonds nittenaarige Datter Annette. Den kjønne unge Karls Grublen havde vakt hendes kvindelige Nysgjerrighed, og da hun andensteds fra noget nær blev underrettet om hvad der tyngede ham, gik Nysgjerrigheden over til at blive hjærtelig Deltagelse. Hun syntes godt om hans stille tækkelige Væsen, og hun havde gjærne tilhvisket ham et trøstende og deltagende Ord, om hun havde turdet. Hun var dog for bly og tilbageholdende til at prøve paa sligt.

Hendes Broder Mads Norre holdt nok af at drille Henrik lidt med hans Gjenvordigheder. Mads, der var en kraftig, selvstændig Natur, ligesom Faderen, forstod ikke, hvorledes et stort og stærkt Menneske i maanedsvis kunde gaa og hænge med Hovedet, fordi Verden var gaaet ham lidt imod. Han spottede undertiden bidende, og i Henriks modtagelige Sind trængte Spotten dybere ind, end det oprindelig var tilsigtet, og avlede der en Uvilje mod Mads, der senere skulde komme til Udbrud.

En Søndag Eftermiddag sad de unge sammen inde i Stuen; gamle Kristen Norre nød endnu sin Middagshvile inde i Sovekammeret, Søndag Eftermiddag maatte jo bruges til noget. Mads sad og fløjtede saa smaat ved sig selv, gabede en Gang imellem og lod til at kjede sig. Henrik havde faaet fat i en Bog og læste i den henne ved det aabentstaaende Vindue, der vendte ud til Haven, og Annette var syselsat med sit Sytøj. Der havde længe hersket Tavshed i Stuen, da sagde Mads:

„Hør du, Henrik, vil du med i Byen? Jens Peters ny Keglebane skal indvies i Eftermiddag; skal vi gaa hen og slaa et Slag med?"

„Jeg har ingen Lyst."

„Det kunde jeg da for Resten vide i Forvejen," sagde Mads spottende; „du er jo ikke til at drive uden for en Dør med en Slagvol. Jeg kan tænke, du er ræd for at møde gamle Tøger og se, hvor han straaler af Lyksalighed. Det maa jo ogsaa være kjedsomt nok for dig at se paa."

Henrik saa ærgerlig hen paa ham, derefter rejste han sig og gik stiltiende gjennem Køkkenet ud i Haven, hvor han tog Plads i et lille Lysthus, der laa i det ene Hjørne af denne.

„Det er da sært, du altid skal drille ham," sagde Annette uvillig, da Døren havde lukket sig efter den bortgangne.

„Aa, det dør han, min Tro, ikke af. Det kjeder mig at se saadan et Stykke Mandfolk sidde og se ud som en syg Kylling, fordi alting ikke netop er gaaet efter hans Hoved. Var der noget ved ham, gav han ikke saadan efter, men mandede sig op og begyndte fra for."

„Ja, men hvis Verden var gaaet dig imod som Henrik, saa er jeg ræd for, at du heller ikke syntes svar godt om det."

„Nej, det er saa rimelig. Men sidde saadan og hænge med Næbbet, fordi en Tøs rendte fra en, det skulde da Fanden! Og har han ikke vidst, at hans Folk*) var Stoddere, saa har det da været hans egen Skyld. Det vidste jo alle, længe før de døde. Jeg skal sige dig en Ting, Annette, han er en Pjalt, det er hele Sagen."

Dermed forlod Mads Stuen og gik hen i Byen. Annette sad en Stund alene, bøjet over sit Sytøj. Broderens Ord havde berørt hende ubehageligt, thi de forekom hende i høj Grad uretfærdige. Var man da en Pjalt, fordi man ikke kunde glemme den, man trofast og inderlig havde elsket, og som havde vist sig troløs, da det allermest gjaldt! Var Henrik da en Pjalt, fordi han mandig bar sin Sorg, uden at beklage sig til nogen over de Gjenvordigheder, som var styrtede ind over ham? Nej, deri havde Broderen sandelig Uret, og det var Synd af ham, at han med en saa plump Haand rev det Hjærtesaar op, der næppe endnu var helet! Annettes smukke troskyldige Øjne fik en fugtig Glans ved Tanken om hvad han havde lidt og stridt, og da Henrik kort efter kom ind igjen og tilfældig saa paa hende, mødte han et saa varmt og medfølende Blik fra disse smukke troskyldige Øjne, at han følte sig underlig betagen og for første Gang saa, at hans Husbonds lille fordringsløse og venlige Datter var en af de smukkeste Piger i Byen.

Dette Blik vakte underlige Følelser til Live hos ham, han kunde ikke glemme det igjen. Billedet af det fulgte ham mange Dage igjennem, og, underlig nok, det bragte ham rent til at glemme, at han var et stakkels, af Skæbnen forfulgt Menneske. Han begyndte at give sig mere af med den unge Pige, og han troede at se, at det Blik fulgte ham mere end en Gang, naar han gik hende forbi. Der foregik lidt efter lidt en heldig Forandring med ham, hans livlige muntre Natur kom efterhaanden til sin Ret, og det varede ikke længe, før han sagde sig selv, at han elskede Annette af hele sit Hjærte. Maaske var der, ubevidst for ham selv, lidt Beregning med i Spillet, thi for ham, der nu var en fattig Karl, maatte det jo kaldes et glimrende Held, om han kunde vinde sin velhavende Husbonds Datter. Kristen Norre havde nemlig kun de to Børn, Annette og Mads; hver af dem vilde altsaa selvfølgelig faa en anselig Arv, naar Faderen en Gang gik bort.

Da det først var kommet saa vidt med Henrik, varede det ikke længe, før alt var paa det rene mellem ham og Annette. Det er altid en farlig Sag for en ung varmhjærtet Kvinde at fatte Deltagelse for og Medlidenhed med en ung Mand i Kjærlighedssager; det ender gjærne med, at Deltagelsen bliver til Kjærlighed. Saaledes var det da ogsaa gaaet med stakkels Annette. Hun følte sig uendelig lykkelig ved, at hun var kaldet til at bortjage hans Sorg, og hendes Hjærte var fuldt af Glæde og Jubel, da hun, gjemt i hans Favn, hørte ham hviske de bedaarende, evig unge Ord, som klinger fra den elskendes Mund. Hun lovede at være ham tro og aldrig svigte ham, ihvad der saa skulde møde, og dette Løfte var i hendes Mund mere end et blot og bart Mundsvejr, thi det blev givet af et trofast elskende Hjærte, der var i Stand til at yde hvilket som helst Offer, der maatte blive krævet af det. Hun forudsaa allerede den Gang, at hendes Kjærlighed vilde komme til at kæmpe med Hindringer, som ikke vilde være lette at overvinde, og da hun gav ham sit Løfte, skete det med en Alvor, som viste, at hun var sig fuldt bevidst, hvad hun gjorde.

„Det er bedst, vi holder det ved os selv en Stund," sagde hun til Henrik, før de skiltes. „Jeg er ræd, at Fader ellers vil skille os ad, og hvor nødig jeg vil lægge Dølg paa det for ham, saa vil jeg dog heller det end skilles saa pludselig fra dig. Kanske kan vi siden hen, naar Fader lærer dig bedre at kjende, vinde hans Minde."

„Det vil jeg haabe; jeg kunde ikke bære det med, at miste dig."

„Aa nej," sagde Annette og lod sin Haand kjærtegnende glide hen over hans Kind, „du har jo allerede baaret dit. Maatte endda Mindet derom ikke nu gjøre dig mere Harm, min kjæreste Ven."

*) Forældre.

„Jeg tænker aldrig derpaa," svarede Henrik ivrig. „Hvor kunde jeg skjænke nogen anden en Tanke nu, da du er min! Nej, vel var det, at det gik, som det gik . . . Men at jeg er saa arm, at jeg ikke kan byde dig et godt Hjem at gaa ind til, det tynger lige godt paa mig."

„Vi er jo unge begge to og har Tiden for os; og saa er et rigt Hjem heller ikke det, som jeg tykkes er det bedste. Maa jeg kun beholde din Kjærlighed, saa tykkes jeg mig rig nok. Det øvrige bliver der nok Raad for, skal du se."

Da Henrik gik bort fra hende, var han beruset af Lykke. Han havde før holdt en ung Pige i sine Arme og hørt hendes Forsikringer om evig Troskab og Kjærlighed, men den Gang havde hans Rus været af en anden Beskaffenhed. Det havde været Sansernes hede Opblussen, som den Gang havde bragt hans Kinder til at gløde. Hans Følelse for Annette hvilede paa en bedre og fastere Grundvold; der var Sandhed i hans Kjærlighed til hende, det havde der ikke været i hans første forraadte Kjærlighedsforhold. Forskjellen var ham næppe selv bevidst, men han følte, at der var en saadan velgjørende Forskjel til Stede.

Efter den Dag tog han fat paa Arbejdet med en hidtil ukjendt Iver og Lyst, og Mads fik intet Udbytte mere af sine Spottegloser, som nu gik upaaagtede forbi Henriks Øren. Kristen Norre kom til at synes godt om sin Karl, og det syntes baade Henrik og Annette, at Fremtiden bar adskillige gode Forjættelser for dem i sit Skjød. De to unge mødtes jævnlig i Enrum med hinanden, og hvert sagte tilhvisket Ord, og hvert Kys, der vexledes mellem dem, knyttede Karlen fastere og inderligere til den unge Pige. Det lykkedes dem at holde deres Kjærlighed hemmelig for alle, ingen der i Gaarden lagde Mærke til Inderligheden i de Blik, der som vingede Kjærlighedsbud fløj fra den ene til den anden.

Hen paa Sommeren blev Familien indbudt til et Bryllup i Henriks Fødeby, og han med. Her traf han for første Gang siden hin Kirkegang efter Brylluppet sammen med Marie Østergaard, som tillige med sin Mand var imellem Gjæsterne. De hilste paa hinanden som to fremmede, men Annettes Hjærte bankede af Angest, da hun saa, hvorledes Maries Øjne fulgte Henrik og søgte at møde hans. Den unge Kone, der fra en fattig Tjenestepige ved sit Giftermaal var bleven Byens rigeste Gaardkone, var rigt, men ret smagfuldt klædt og straalende smuk. Hun nød ret sin Triumf ved her i sin Fødeby at vise sig i al sin Herlighed, og hendes Munterhed i Forbindelse med hendes friske Skjønhed gjorde hende til Dagens og Aftenens Heltinde, hvem de unge Karle kappedes om at give sig af med. Hendes Mand, gamle Tøger, sad støt inde ved Kortspillet og Snapsene og lod hende skjøtte sig selv.

Henrik følte sig trykket af de gamle Minder. Mellem Gjæsterne fandtes mange, som ikke var uvidende om, at der i sin Tid havde bestaaet et Forhold mellem Marie og ham, og han mærkede, at spejdende Øjne hvilede paa ham. Han følte sig ogsaa urolig for Annettes Vedkommende, han var bange for, at hun skulde udtyde hans Forstemthed fejlagtig, og han længtes derfor efter at faa Lejlighed til at tale et Ord med hende i Enrum. Han deltog kun lidt i Dansen, og hen paa Aftenen gik han ud i Haven, i den Tanke, at han muligvis der ude kunde træffe Annette, som kort i Forvejen havde forladt Stuen.

I Midten af Haven laa, omgiven af Nøddehække og Buskads, et Syrenlysthus, og da han gik forbi og saa ind gjennem Indgangen, fik han Øje paa en enlig Kvindeskikkelse, som sad der inde paa Bænken.

„Det var skjønt, jeg traf dig," sagde han og traadte ind. „Jeg har længtes efter at tale med dig."

„Saa sæt dig ned ved mig; jeg vilde ogsaa nok tale med dig."

Røsten bragte Henrik til at fare sammen; det var ikke Annette, men Marie Østergaard, som han havde tiltalt. Han blev staaende, uden at vide, hvad han skulde gjøre, og da hun mærkede hans Tøven, blev hun ved:

„Er du saa ond*) paa mig, Henrik, at du ikke en Gang vil tage Plads ved mig? Sæt dig kun ned, jeg har ogsaa længtes efter en Stund, hvor jeg kunde tale ene med dig og bede dig om ikke længer at være vred over, at jeg svigtede dig. Du maa tro, Henrik, at du end den Dag i Dag er mit . . ."

„Jeg er ikke vred paa dig," afbrød han hende hastig. „Jeg kom ikke for at bebrejde dig noget, det var slet ikke Meningen . . . Jeg ved i Grunden ikke hvorfor jeg snakkede til dig."

„Du tog mig kanske for en anden?" sagde Marie med en Klang i Stemmen, der viste ham, at hun var bleven stødt ved hans Ord.

„Maaske og maaske ikke," svarede han rolig. „I alt Fald skylder jeg ingen Regnskab derfor."

Med disse Ord gik han ud af Lysthuset, uden at agte paa, at hun havde rejst sig og strakte ham Haanden i Møde. Tæt uden for Lysthuset gik Annette ham hurtig forbi, uden at se paa ham, og han turde ikke holde hende tilbage, thi i Lysthusets Indgang stod Marie og fulgte ham med Øjnene.

---

*) vred.

Med en ubehagelig Følelse af, at Annette havde set dem sammen og haft sine egne Tanker derved, forlod han Haven og gik ind i Stuen. Den øvrige Tid, han tilbragte i Gildeshuset, var ham en sand Pinsel, thi han mærkede, at Annette undveg ham, og at Marie Østergaards Øjne var fulde af Trusler. Han var derfor glad, da Affkedstimen endelig slog, og Selskabet spredtes.

Næste Dag saa Annette bleg og forvaaget ud, og da det endelig lykkedes ham at møde hendes Blik, var det saa sørgmodigt, at det blev ham trangt om Hjertet. Endelig om Aftenen fandt han Lejlighed til at sige hende et Ord, og han gik uden Omsvøb lige til Sagen.

„Hvad tror du om mig, bitte Annette?" spurgte han. „Jeg skjønner, at du har set Marie Østergaard og mig sammen, men hvis du havde hørt, hvad vi talte sammen, vilde du ikke have undveget mig. Jeg mente jo, det var dig, der sad der inde paa Bænken; det var jo dig, jeg søgte."

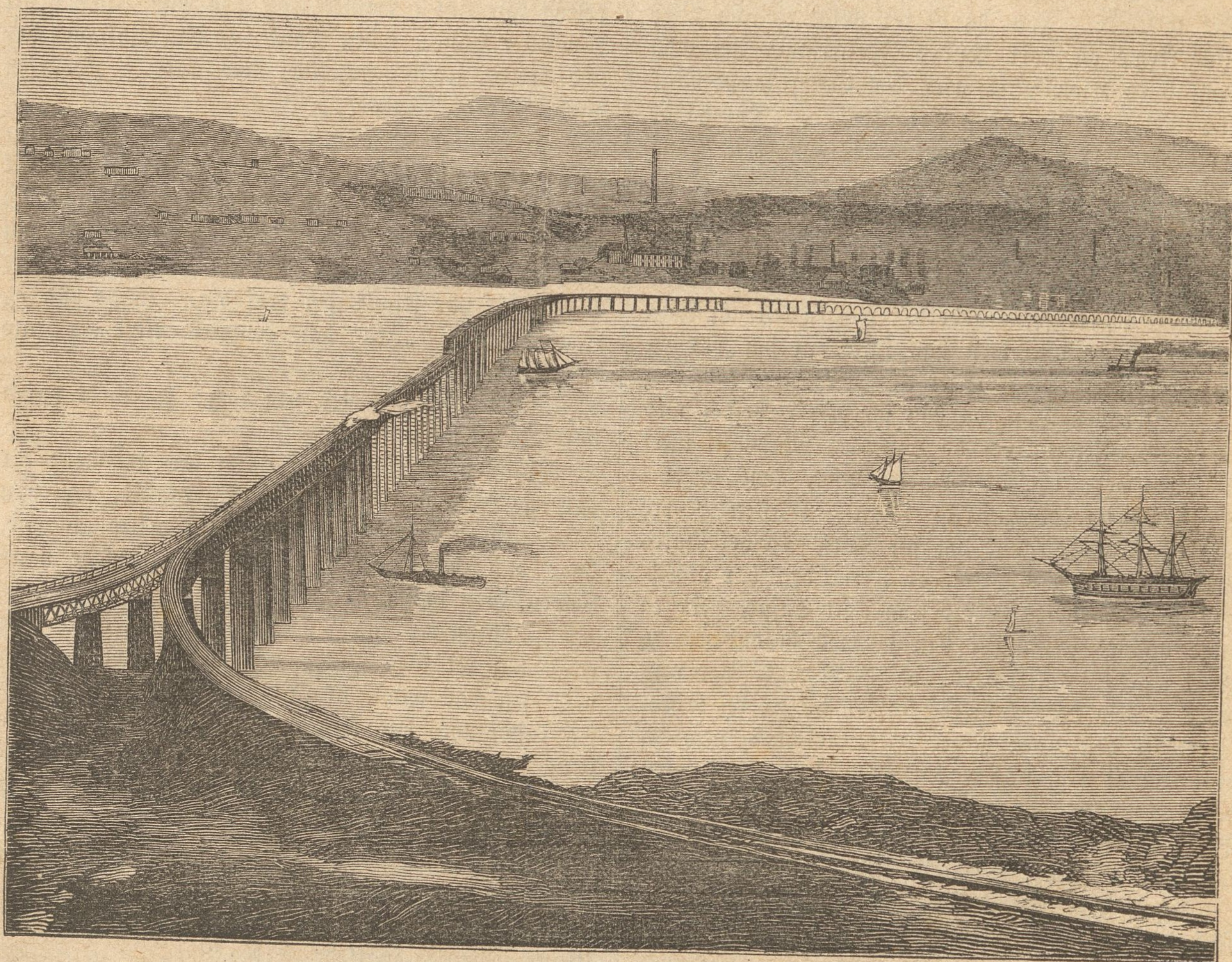
„Aa, Henrik," svarede hun og brast i Graad med Hovedet ved hans Skulder, „jeg var saa ræd, at du havde fæstet din Hu til hende igjen. Hun er langt smukkere end jeg . . . og, Henrik, hun . . . hun . . . endda hun er gift, har hun ikke slaaet dig af Tankerne. Jeg saa det paa de Øjne, hun sendte dig, og det gjorde mig ræd. Men nu er alt godt igjen for mig; naar du siger, at du kun holder af mig, saa tror jeg dig og er glad."

„Saa vær glad, min egen Pige, og tør dine Taarer bort, for Gud ved, at jeg skjænker hende ikke en Tanke!"

Annette drog et lettende Suk, klappede ham smilende paa de solbrunede Kinder og lod ham røve et Kys, før hun ilede bort fra ham.

Saaledes var dette Uvejr trukket over, men samtidig trak der et andet op, der i en langt højere Grad skulde formørke deres Kjærligheds lyse Himmel.

(Fortsættes.)

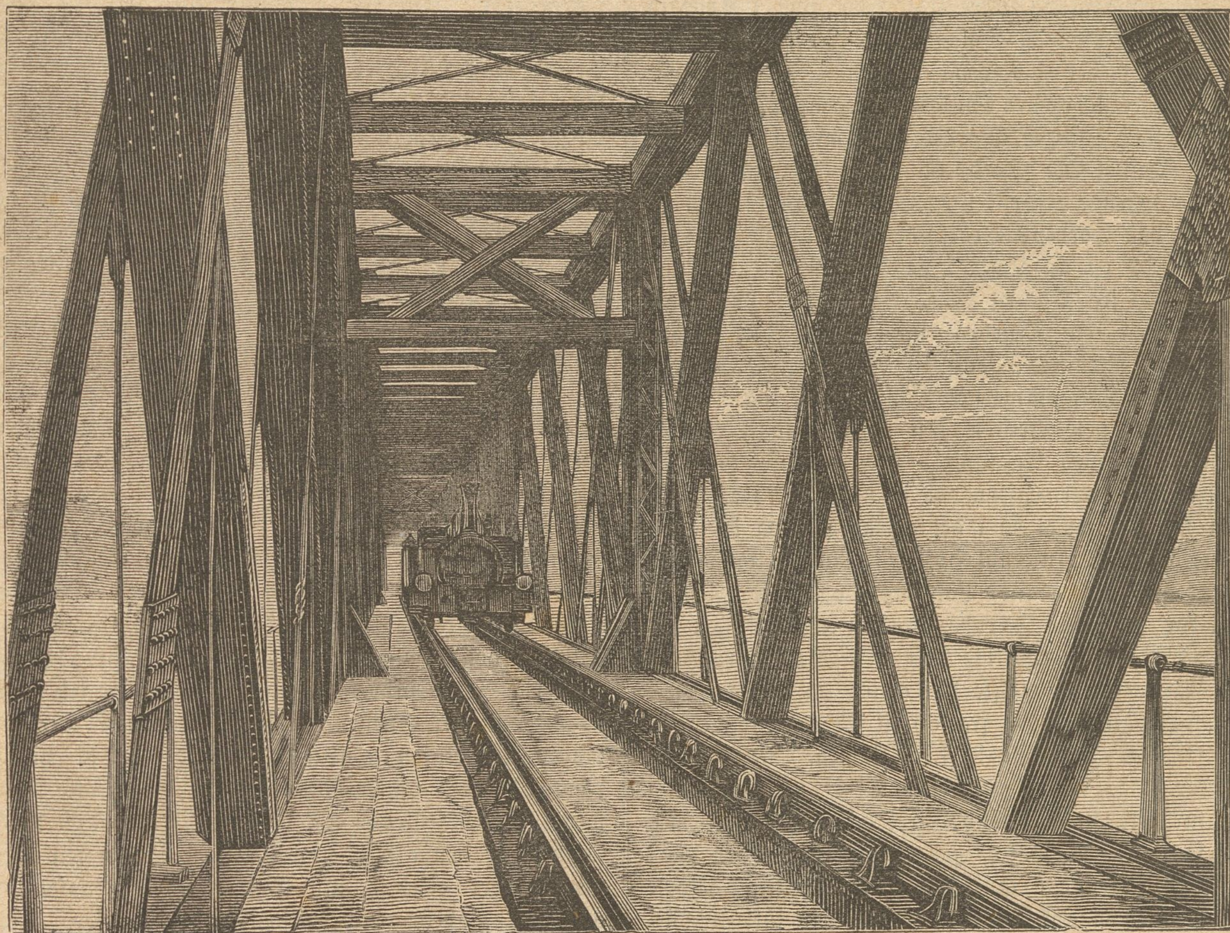

Jærnvejsbroen over Tay, set fra den sydlige Bred.

Jærnvejsulykken i Skotland.

Skildring af Sophus v. Leunbach*).

Mennesket, Jordens ypperste Skabning, er unægtelig en mægtig Herre. Han har underlagt sig alle andre Skabninger, og Skovens og Ørkenens vildeste Dyr maa til sidst bukke under i Kampen mod ham. Selv Naturens mange Kræfter har han forstaaet at tage i sin Tjeneste og drage Nytte af. Men der findes dog et, der er mægtigere end Mennesket, og det er selve Naturen. Naar den rejser sig ligesom i Vrede og udlader sin Vælde, hvor svag og magtesløs er Mennesket da ikke! Al hans Intelligens, det Middel, hvormed han hidtil har undertvunget Jorden og de øvrige Skabninger, er her frugtesløs. Naar Jorden ryster i sin Grundvold og store Stæder begraves i Ruiner, medens den bristende Jordskorpe opsender svovldampende Flammer, naar Regnen styrter ned i Strømme Dag og Nat, smelter Snemasserne paa de høje Bjærge og opsvulmer Floderne, til de,

Midtpartiet af Jærnvejsbroen over Tay, set indvendig.

skridende over deres Bredder, strømmer rasende frem over dyrkede Marker og blomstrende Handelsbyer, rivende alt med i deres kolde Favn, eller naar Lufttrykket paa Grund af pludselige stærke, atmosfæriske Temperaturforandringer samler sig i Masser paa et Sted og derved fremkalder de heftige Luftstrømninger, Vinde, Storme og til sidst den forfærdelige Orkan, der knuser alt, hvad den møder, knækker tusendaarige Træer som Rør og omstyrter Huse, som var de byggede af Kort, hvor er da Menneskets Kraft og Herredømme henne? Han er ikke længer Skabningens Herre, for hvem det skabte maa bøje sig, han er et afmægtigt Væsen, der maa overgive sig selv paa Naade og Unaade til sin Overmand, den mægtige Natur.

Vi har i den seneste Tid haft et grufuldt

*) Som en Undtagelse fra Reglen meddeles denne, for „Familievennen" skrevne Skildring, ogsaa i „Husvennen", i det de Forhold, den omhandler, er saa mærkelige, og den store Ulykke i saa frisk Minde, at Skildringen deraf sikkert vil interessere ogsaa „Husvennens" Læsere.

Exempel paa denne Menneskets Afmagt over for Naturrevolutionerne, i den skrækkelige Jærnbaneulykke, der i Juletiden fandt Sted paa Broen over Tay-Floden i Skotland. I det følgende skal jeg give „Husvennens" Læsere en nærmere Skildring af denne sørgelige Begivenhed, efter at have givet en kort Beskrivelse af den saa nylig anlagte smukke Bro, ledsaget af Billeder.

Som bekjendt er Jærnbanevæsenet intet Sted i Verden udviklet til en saa høj Grad af Fuldkommenhed som i England; kun i en eneste Retning overgaar Amerika England, nemlig i Henseende til Jærnbanevognenes indre Udstyring, som i Amerika er indrettet efter et System, hvis Pragt og Luxus er ukjendt her i Evropa. Men i Henseende til Jærnbaneanlæggenes Soliditet, i Henseende til indviklede Krydsninger, hvorved det er muligt paa samme lille Grundstykke Jord at have flere forskjellige Linjer løbende i forskjellige Retninger — f. Ex. en Linje paa Jordens Overflade i Retning fra Syd til Nord, en ny Linje i en Tunnel under denne i Retning fra Øst til Vest, og endelig en tredje Linje paa en Murbro oven over den første, maaske i Retning Sydøst til Nordvest — i Henseende til Lokomotivernes Konstruktion og i Henseende til hele Driften kan intet Land i Verden maale sig med England. Ikke at tale om den Hurtighed, hvormed Togene i England kjører, hvilken der har naaet en i det øvrige Evropa ja selv i Amerika næsten ukjendt Højde. „Time is money"*) er et af Englændernes Valgsprog, og derfor gjælder det for ham med Jærnbanen, som med alt: „to go ahead"**). Almindelige Tog i England kjører med en Fart af 40 engelske Mil eller 10 danske Mil i Timen; Iltog farer fra 60 til 75 engelske, altsaa 15 til 18½ danske Mil, i Timen. Naar vi nu husker paa, at vi her hjemme — en vis søvnig Natur har vi jo altid været berømte for — med de saakaldte Persontog snegler frem med en Fart af 4 Mil i Timen, kan vi let se Forskjellen. Kjørte vi med et engelsk Tog, brugte vi kun ialt 48 Minutter om Turen fra Kjøbenhavn til Helsingør eller fra Kristiania til Drammen, og gik vi med et Iltog, vilde Vejen tilbagelægges i 25 Minutter. Det er nu meget almindeligt, at Folk, for dog ligesom at finde nogen Trøst i vor Sneglekjørsel her hjemme, udtaler den Mening, at den hurtige Fart er Aarsag til mange Ulykker, men dette er langt fra Tilfældet, og ved statistiske Beretninger fra de forskjellige Lande er det blevet bevist, at trods det indviklede Komplex af Jærnbaner i England og trods den Fart, hvormed Togene kjører, sker der forholdsvis — naar man beregner Antallet af Tog og Passagerer — i Reglen færre Ulykker i England end i de fleste andre Lande. Da det maaske kan interessere Læseren at vide, hvor stor Risiko man løber ved at go ahead med et engelsk Tog, skal jeg her bemærke, at det bekjendte engelske Parlamentsmedlem og den store Jærnbanedirektør, Sir Edward Watkin, har udregnet, at gjennemsnitlig omkommer der i England af hver Million Passagerer en eneste, siger og skriver en.

Omtrent paa Grænsen mellem Nord- og Sydskotland løber som bekjendt Floden Tay, der efter at have passeret den driftige By Dundee falder ud i Nordsøen. Allerede i mange Aar var der Tale om at anlægge en Jærnbanebro over Tay-Floden, og det oven i Kjøbet over selve Flodmundingen, da man derved vilde forkorte Afstanden mellem Edinburgh og Aberdeen med 26 engelske Mil, og hurtig og bekvemt kunne bringe Kul fra de rige Kulgruber ved Fife til Skibene ved Dundee. I 1870 fik da ogsaa „The North British Railway" Tilladelse af Parlamentet til at lade en Jærnbanebro anlægge. Paa det Sted, der blev valgt til Broens Opførelse, er Tay-Floden godt og vel to engelske Mil bred og har i Flodtid en Dybde af hen ved 46 Fod og en ved Ebbe betydelig Strømhastighed. Da der er en meget livlig Skibsfart paa dette Sted, blev det i Forvejen bestemt, at der ingen Bro maatte opføres, som ikke paa Midten af Løbet var mindst 88 Fod over Vandfladen. Sir Thomas Bouch, en skotsk Ingeniør, stillede sig nu i Spidsen for Foretagendet, som blev taget i Entreprise af d'Hrr. Hopkins, Gilkes & Ko. i Middlesborough, hvilke fuldendte Broen i Efteraaret 1877, efter at Omkostningerne ved Opførelsen var løbet op til en Sum af 7 Millioner Kroner. Efter at Broen nu var bleven underkastet adskillige Forsøg for at prøve dens Sikkerhed og Soliditet, hvilke Forsøg alle faldt meget tilfredsstillende ud, blev den i Foraaret 1878 aabnet for den almindelige Trafik. Broen var bleven bygget efter et nyt System og blev anset for at være et af Ingeniørkunstens Mesterværker. Den var rimeligvis den længste Bro i Verden, i det den var 10,612 Fod lang. Den var opført af Jærn, Tømmer, Cement og Mursten og bestod af 85 Buer, deraf spændte 11 Buer hver 245 Fod i Længde, og de øvrige 74 Buer vexlede fra 227 til 64 Fod. Ved Flodbredderne var Broen 70 til 80 Fod og paa Midten 130 Fod over Havfladen. Broen blev baaren af en uhyre Række Bropiller af Jærn og Murværk, noget forskjellig konstruerede efter Flodsengens forskjellige Beskaffenhed. En enkelt Linje af Jærnbaneskinner af Staal var med stor Fasthed anbragt paa det øverste af Broen, undtagen lige i Midten, hvor Skinnerne ikke løb paa Broen, men inde i selve Broen, der her omgav dem som

*) Tid er Penge. **) At gaa paa.

et Bur, hvilket tydelig kan ses af vor Tegning. Det var et smukt og tillige ejendommeligt Skue at se denne luftige, spinkle Bro spænde sig højt over Havet fra den ene Bred til den anden, og naar man saa et Jærnbanetog fare afsted over Broen højt oppe i Luften, gjennemfores man uvilkaarlig af en Gysen. Men iøvrigt nærede selvfølgelig Folk ingen Betænkelighed ved at kjøre over den; Broen var jo ganske ny, vor Tids dygtigste Ingeniører erklærede den for et Mesterværk, og om det saa var Dronningen af England kjørte hun flere Gange over den, første Gang sidste Sommer, da hun udtalte sin Beundring over den smukke Udsigt man nød fra Kupé-Vinduerne, naar man, medens man kjørte over Broen, saa ud over Floden. Medens man jo, som jeg omtalte i Begyndelsen af denne lille Skildring, i Almindelighed kjører i England med en Fart af 40 engelske Mil, var det befalet, at Toget kun maatte kjøre over Tay-Broen med en Fart af 25 Mil i Timen, og ligeledes var der stræng Ordre til, ofte at lade Bropillerne nøje undersøge. Man skulde saaledes tro, at alt var i bedste Orden, og ingen anede en saa forfærdelig og endnu uforklarlig Ulykke nær forestaaende, som den der indtraf den sidste Søndag i det gamle Aar, og som vi i næste Nr. skal give en af Tegninger ledsaget Skildring af.

(Sluttes).

Stakkels Laues*).

Hvor Møllehjulet larmer i det skummende Vand,
og Aaens blanke Bølger gaa op mod Breddens Sand,
hvor Bøgetræet hvælver sin grønne Krone smukt,
der stod den stakkels Laues med Blikket halvt udslukt.

Der stod den ved sin Krybbe, et magert Skelet,
med Huden udspændt stramt over Knoglernes Sæt,
med Døden i sit Hjærte, med Smerte og Ve,
selv Øjet havde mistet sin Evne til at se.

Ved Siden stod Niels Bødker, hvem den til Herre fik,
med Lavhed paa sin Pande og Grumhed i sit Blik.
„Men æd dog, gamle Laues," saa lød hans sledske Ord;
dog Hesten sænked Hovedet saa træt imod Jord.

„Saa æd da, gamle Satan," Niels Bødker raabte vred,
paa Hestens magre Lænd lod han Slag regne ned,
saa gik han ind i Stuen, smed sig paa Bænken hen:
„Nu skal jeg ha'e Bekostning og til Dyrlægen Rend!"

Men hist i Stalden inde, ved Hestens Krybbe stod
nu Bondens lille Peter og klapped Hestens Fod,
dog Laues ham ændser ikke, skjønt den ham havde kjær
den kunde tungt kun sukke og aanded med Besvær.

Hvor var vel nu dens Tanker i den sidste bitre Stund,
da Øjet vilde lukke sig i Dødens stille Blund?
Mon nu Trompetens Skrald den i Øret atter klang,
som da den med sin Herrre hen over Valen sprang?

Hvo ved! Granaten hvinede, og Sværdene bed,
da segned baade Herren og Tjeneren ned,
kun en af dem sig rejste igjen fra Valen op,
det var den stakkels Ganger med en Kugle i sin Krop.

Den fik en anden Herre, et andet Liv da med,
thi Dagen gik med Slid, med Prygl og med Fortræd,
dens Ild og Liv var borte med samt dens Kraft og Mod
indtil den arm og skjælvende ved usel Krybbe stod.

En Vogn i Gaarden rullede. Dyrlægen traadte ind
og saa paa Staklens Dødskamp med sært bevæget Sind.
„Hvad har I brugt den Stakkel til?" han Manden spurgte nu.
„Den er jo pint og plaget, saa det er en Gru!"

„Se disse magre Sider, og den knoglede Lænd,
det har forvist kun Slid og Sult forskaffet den;
men disse haarde Knuder og dette aabne Saar,
det kommer fra en Grumhed, fast umenneskelig haard."

„Mand, Mand! Hvor har I handlet som en nedrig Tyran,
en Grusomhed saa ond og raa jeg næppe fatte kan;
men mærk jer det, Niels Bødker, en Gang paa Herrens Dag
da skal I strængt til Regnskab staa for hvert et Piskeslag!"

„Træk nu den stakkels gamle i Baggaarden ud,
det bedste er at give den Døden med et Skud,
og hent mig saa en Bøsse" — Niels Bødker hented den,
barmhjærtigt Skuddet knaldede og Sukket døde hen.

En Vogn i Gaarden rullede, Dyrlægen kjørte bort
Niels Bødker gik i Stuen ind, smed sig paa Bænken haardt.
„Det var dog skidt med Laues, Niels," hans Kone blidt udbrød.
„Det var saa med os begge to," helt sagde Svaret lød.

„Men ude hist paa Marken, bag Gaardens Pileskud
holdt Kragerne paa Laues et sparsomt Gjæstebud.
„Det var dog skidt med Laues," de skrege hæst, — og vi
er sagtens alle med dem enige deri.

E. H.

*) Lars.

Almennyttigt.

Uden at optræde som Læremester i Ølbrygningen, skal jeg tillade mig at gjøre en Bemærkning om Øltøndernes Behandling, der er en saare vigtig Sag, langt vigtigere, end de fleste tror, thi det nytter kun lidt, at man har god Humle og godt Malt, naar man har sure eller skimlede Tønder at lægge Øllet i. Er en Tønde Øl bleven surt, er Tønden saa godt som ubrugelig, fordi Syren har sat sig i Træet, og man er ikke i Stand til med kogende Vand at fjærne det igjen, og netop dette er Skyld i, at saa meget Øl bliver surt om Sommeren, da man allermest trænger til en kold, krydret og forfriskende Drik. En omhyggelig Svovlning, umiddelbart før der lægges Øl i

Tønden, i Forening med Anvendelsen af tvekulsur Natron skal være det bedste Middel. Af samme Grund bør man vogte sig for at kjøbe gamle Øltønder og Vinfade især Rødvinstønder. Derimod er Tønder hvori der har været Rom udmærkede til Øltønder. Naar man altsaa har rene Øltønder — Tønder, der er fri for Skimmel og Syre — bør man værge dem for disse Onder, i det man efter kyndige Husmødres Raad aldrig maa udskylle en udtappet Tønde med kogende Vand — for saa vidt Tønden er frisk og sund, thi derved uddriver man den i Bærmen forvarede Kulsyre, der er nødvendig for at holde Tøndens Indre i den naturlige friske Tilstand. Men man kan ganske rolig lade sine tømte Øltønder ligge i Kjælderen vel tilspundsede med Bærmen i, og vi kan sande med det gamle Ord „Er Øllet godt, er Bærmen med.“ Det er netop et Middel til at vedligeholde og udvikle Kulsyren, der forhindrer den sure Gjæring. Naar man altsaa har brygget Øl, udskylles Bærmen med kold „Rosttvind“ (det magreste og sidste Øl), og man bør aldrig tillade, at en af Kulsyre mættet Øltønde udskylles med kogende Vand, i det man heller maa søge at fremkalde end bortdrive denne Luftart.

N. N. S.

Bognyt.

N. L. Højberg og H. Rasmussen: „Den danske Skjønliteratur, Vejledning for Skole og Hjem“ er Titlen paa en nylig udkommen Bog, der fortjener vore Læseres Opmærksomhed. Vi har vel i Forvejen forskjellige Førere paa Literaturens Mark; men dels er de for omfangsrige og som Følge deraf meget dyre, dels er de ved deres videnskabelige Tilsnit vanskelige at forstaa for Menigmand. Nærværende Bog giver i et som oftest godt Sprog en jævn og ret fyldig Fremstilling af den danske Skjønliteraturs Udvikling lige indtil vore Dage, paaviser de enkelte Digteres Betydning og udpeger deres bedste Arbejder. Flere af Bogens Afsnit er behandlede med megen Dygtighed, og hele Værket vidner om god Indsigt i og levende Kjærlighed til vor Bogverden. Det maa fremhæves som en meget heldig Tanke, at Forfatterne har sørget for, at Bogen blev udstyret med en Mængde gode Smaabilleder af danske Digtere. Selv om man ikke helt igjennem kan samstemme med Bogens Forfattere i deres Syn paa de enkelte Digteres Betydning og deres Arbejders Værd, kan man dog ikke andet end indrømme, at de i det hele og store har truffet godt. Den saakaldte Skolelærerliteratur har fundet en meget gunstig Bedømmelse, og dens Betydning for Samfundsudviklingen er smukt og kraftigt fremhævet. Bogen kan paa det bedste anbefales enhver, der ønsker Vejledning i vor Bogverden, særlig maa den anbefales til vor mere oplyste Bondestand, ligesom det ogsaa tør antages, at den danske Lærerstand vil have baade Fornøjelse og Udbytte af at gjøre sig bekjendt med den. (Thaning & Appels Forlag, Pris 3 Kr.).

Smaating.

Ved Kaffen. „Det er dog en dejlig Kop Kaffe, Fru Petersen. Hvad Slags Bønner bruger De til den?“ — „Kaffebønner, gode Fru Jensen.“

Tysk eller dansk. I Tønder roste tvende Damer Adlers Prædiken som forskrækkelig god. „Men,“ spurgte den ene, „var den tysk eller dansk?“ — „Saamænd,“ svarede den anden, „derefter hørte jeg just ikke, men det ved jeg, at den var god.“

Hvad kan det vel gavne? En Jøderejsende havde været saa uheldig, at Røvere havde frataget ham alt, hvad han førte med sig. Man gav ham det Raad, at han for Fremtiden skulde tage et Par Pistoler med. „Saa, for ogsaa at blive af med dem?“ svarede han ærgerlig. „Nej, ellers Tak!“

En behagelig Stilling. Det maa i Grunden være behageligt at være Forfatter. Med en god Forfatter er Publikum altid tilfreds, og en daarlig Forfatter er nok altid tilfreds med sig selv.

Fra Amerika. En amerikansk Avis paastaar, at det er aldeles nødvendigt, at hvert Blad har tre Redaktører, en til at lade sig skyde ihjel i Duel, en til at dø af den gule Feber, og en til at skrive Nekrologer over de andre.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa en By i Rusland og en Ø ved Jylland: En Hovedstad i Evropa, — en By i Japan, — en Flod i Spanien, — en By i Fyn.

U. Jensen.

Firkantet Nød. Af 2 A, 2 D, 2 L, 2 N, 2 R, 2 Ø, 1 E, 1 G, 1 S og 1 Y dannes fire Ord, som, skrevne under hver andre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Skjønt lille nok, det første kan
dog Verden ødelægge;
skjønt svag, det andet ligedan
kan store Kræfter vække.
Og store Tanker, Ord og Sang
kan gjennem tredje flyde;
med fjerde nævnes Fodens Gang,
hvor lette Toner lyde.

J. P.

Bogstavgaade.

At de første trende
nærmere er tvende,
at de omvendt kan det fjerde
kalde frem i Smerte,
det du let vil finde.
Sidste tre er herlig;
bliver den besværlig,
kan vel mange Sinde
hele under megen Gene
dig til Lindring tjene.

H. W.

Opløsninger fra Nr. 18.

paa den firkantede Nød: SKUM / KANE / UNZE / MEEL

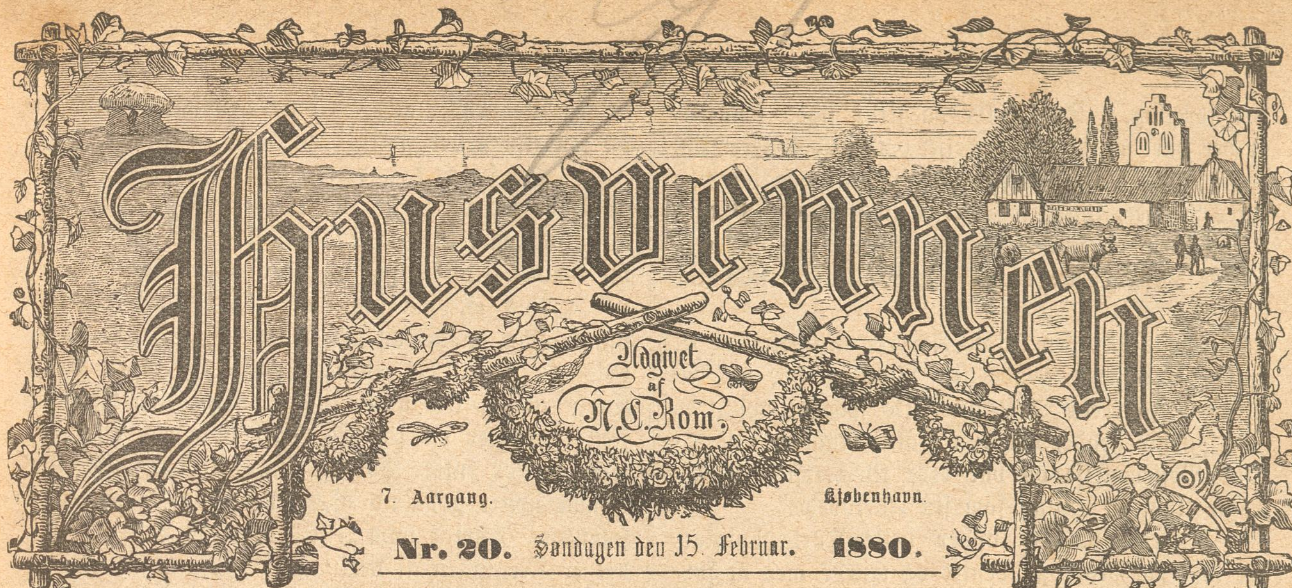
paa Gaaden: Natur.

Brevvexling.

Anonymus Knud N. 3. Ikke Spor af Mening i det tilsendte.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 20. Søndagen den 15. Februar. **1880.**

Trange Dage.

Fortælling
af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

Mads Norre havde i et halvt Aars Tid været forlovet med en Gaardmands Datter i Vilstrup. Gaardmanden, der ligesom Kristen Norre var Enkemand, hed Jens Dising og havde to Sønner foruden Datteren Else. Den ældste af Sønnerne var gift og havde en Gaard nogle Mil øster paa, den yngste hed Kristian og var hjemme hos Faderen. Han var nogle og tyve Aar gammel. Alle havde de været til Bryllupet Dagen forud, og de gamle havde ved den Lejlighed haft meget at afhandle med hinanden.

Samtidig med, at vore to elskende klarede den lille Misforstaaelse, som var kommen imellem dem, var Mads og Faderen inde i Sovekammeret optagne af en vigtig Samtale. Kristen var gaaet til Sengs, og Mads sad paa en Stol ved Siden.

„Det er nu alt sammen paa det rene," sagde Kristen og bankede veltilfreds Overdynen ned om sig. „Du og Else faar Jens's Gaard mod at svare ham rimelig Aftægt og et tusend Daler til den gifte Broder, og Kristian faar saa Gaarden her. Han og Annette giver mig Aftægt og betaler Broderen det samme, som du. Saa kan det alt sammen gaa uden større Udbetalinger fra nogen af Siderne."

„Det var skjønt nok," svarede Mads, „saadant har jeg ogsaa altid tænkt, at vi skulde lave det. Men hvad vil Annette sige dertil?"

„I nu, Kristian er da en Karl, hun nok kan være tjent med, skulde jeg tro."

„Ja ja, men jeg fik en Underretning i Aftes, som kanske kan volde Forstyrrelse nok. Jeg vilde have fortalt dig det før, om der havde været Lejlighed dertil. Det kan være, at Annette og Henrik ikke er rent fri for at spille Kjærester."

„Henrik, den Stodder!" udbrød Kristen og slog med knyttet Haand paa Overdynen. „Saa skal han lige med det samme ud af Gaarden! Det var jo skjønt, om saadan en Karl skulde gaa og præke hende Ørene fulde!"

„Ja, det er aldrig værd at fare saa hastig frem," sagde Mads sindig. Kanske er det kun et Paafund af Marie Østergaard; det var hende, som fortalte mig det, og hendes Snak giver jeg ellers ikke meget for. Men om det ogsaa skulde have Grund i sig, maa vi helst fare frem med Lempe; det kan hænde, at Annette vil blive haardere at bøje, end en tænker."

„Annette!" svarede dem gamle. „Hun gjør, hvad jeg vil."

„Ja ja, saa meget bedre, men det kan ogsaa være, I dømmer hende fejl. Hun er blød og eftergivende nok, men faar hun sat sig noget i Hovedet, holder hun til Gjengjæld saa fast paa det, at ingen kan vriste det fra hende. Hun er ikke jer Datter for ingen Ting, Fader! Og det er jo da ogsaa det bedste, om alt kan gaa med det gode."

„Henrik skal afsted i Morgen den Dag!"

„Vi maa da først se, om der er noget i hvad Østergaarskonen sagde. Alt maa som sagt helst gaa stille af, det baader bedst for alle Parter."

Mads blev ved at tale for den gamle, indtil han fik denne til at billige den Fremgangsmaade,

han foreslog. Det skulde da strax siges Annette, at der var taget Bestemmelse om hendes Fremtid, og først naar hun vægrede sig ved at gaa ind paa deres Planer, skulde man gribe til skrappere Midler og da først og fremmest jage Karlen paa Porten. Denne Bestemmelse blev da ogsaa fulgt i alle sine Enkeltheder.

Næste Morgen kaldte Faderen Annette ind til sig og forelagde hende sin Plan. Der var en Klang i Faderens Røst, som ikke spaaede godt, da han spurgte hende, om hun i alle Maader billigede hans Bestemmelse og var rede til herefter at betragte Kristian Dising som sin Forlovede.

Annette vaklede under dette Tordenbudskab, der kom saa brat og uventet og truede med at forspilde hendes Livslykke. Hun blev bleg og skjalv under Faderens Blik, der strængt og forskende som en Dommers var fæstet paa hende.

„Fader," bad hun og saa bønlig op til ham, „I maa ikke blive ond, men jeg kan ikke gifte mig med Kristian. Jeg vil helst blive hos jer."

„Men du bliver jo hos mig, taabelige Barn! Du og Kristian faar Gaarden her."

„Men jeg kan ikke gifte mig med ham."

„Kan . . . kan!" udbrød Kristen Norre hidsig. „Der er ikke Spørgsmaal om det nu længer, da jeg ser, hvordan det staar til med dig. Du skal lyde mig i den Sag; saadan skal du tage det!"

„Fader, jeg kan ikke. Herregud, Fader, I har altid været saa god og kjærlig imod mig, I vil heller ikke nu tvinge mig og gjøre mig ulykkelig!"

Hun brast i Graad, men hendes Taarer tjente kun end mere til at opirre Faderen. Han trængte ind paa hende med Spørgsmaal om hendes Forhold til Henrik, og skjælvende af Angest maatte hun tilstaa, at hun havde ham kjær, og at de allerede i nogen Tid havde været i Forstaaelse med hinanden.

En Time efter havde Henrik faaet sin Afregning og forlod nu Gaarden. Mads fulgte ham uden for Porten, og fuld af Sorg og Harme, vendte Karlen sig til ham og sagde:

„Det er dig, jeg kan takke for dette her; du har altid været mig fjendsk!"

„Aa ja, jeg nægter jo ikke, jeg har haft en Finger i med," svarede Mads. „Men det var da ellers ikke, fordi jeg var dig fjendsk."

„Jeg vidste forud, at det var dig. Men vogt dig, Mads, der kan komme den Dag, da jeg øver Gjengjældelse over dig, og saa kunde det være, det vilde svie til dig!"

„Nu skal jeg sige dig en Ting," sagde Mads rolig. „Du er aldrig en større Pjalt, end naar du kommer med store Ord. Du kan da nok begribe, at jeg ikke bryder mig om dine Trusler, hvorfor vil du saa ikke heller spare dem?"

„Det kunde dog være, at du en Gang kom til at bryde dig derom!" udbrød Henrik heftig. „Du har gjort mig al den Skade, du kunde, og den Tid vil komme sent, da jeg vil glemme dig det!"

„Naa ja, saa lad være," svarede Mads lidt utaalmodig, „mig kan det jo være lige kjært. Men hvis du tror, det ene er, fordi du er en fattig Karl, at jeg ikke under dig Annette, saa tager du fejl. Du er en skikkelig Karl nok paa din Vis, men der er intet Hold i dig, og der vilde ikke komme noget godt ud af, om du og Annette kom sammen. Derfor maa I skilles, mens Tid er. Se, det er Meningen af det!"

Med disse Ord nikkede Mads til ham og gik ind ad Porten, som han lukkede til bag efter sig. Henrik stod endnu en Stund paa samme Sted, hans Blik for ind over den lille Have og søgte efter Annettes lette Skikkelse; kunde han endda faa sagt hende et Ord til Afsked eller blot faa et Glimt af hende at se, det var dog altid en lille Trøst i Ulykken. Men hun var ingensteds at opdage; oppe i Loftslugen stod Tjenestedrengen og saa nysgjerrig paa ham. Henrik bød ham Farvel og tog med tungt Hjærte Vejen bort fra Gaarden.

En Maaneds Tid efter gik Henrik en Aftenstund hen ad Gangstien, der fører over Heden til Vilstrup Kær. Solen var sunken ned bag mørke Skyer i Vest, dens sidste Straaler gød et Rosenskjær op over Skyerne og tegnede dem med straalende Guldrande. Aftenen var stille, og Luften sommerlig mild. Nede over Kæret hang Aftentaagen i hvidlige Lag, der bølgede for hvert sagte Vindpust og formede sig i underlig vexlende Skikkelser.

Den Tid, der var henrunden, siden han saa pludselig blev skilt fra Annette, havde været træls for ham. Han havde ikke hørt et Ord fra hende og kunde nok forstaa, at hvert af hendes Skridt blev bevogtet, siden hun ikke havde sendt ham saa meget som en Hilsen. Selv havde han skrevet to Gange til hende, men hans Breve var komne uaabnede tilbage. Et Par Gange havde han vovet sig tilbage til Gaarden, i Haab om at faa Annette at se, men ogsaa dette Haab var svigtet.

Strax efter sin Udvisning af Gaarden havde han taget Høsttjeneste paa Herregaarden i Vilstrup. Den laa en Mils Vej borte fra Maarup, og han fik af og til sparsomme Efterretninger om Kristen Norre og hans Familie. Dagen før havde han saaledes hørt, at der snart skulde lyses i Kirken for Mads og Annette, og det var for at faa Bekræf-

telse paa denne Nyhed, at han denne Aften var paa Vej til Maarup.

Der kom en ung Mand gaaende ham i Møde, og ved Synet af ham vilde Henrik dreje bort fra Stien, thi han saa, at det var Holm. Han havde ikke besøgt sin Barndomsven det sidste Aar og var ikke i Stemning til at tale med ham i dette Øjeblik. Holm havde imidlertid faaet Øje paa ham og vinkede til ham, at han skulde vente paa ham.

„Vilde du fly for mig, din Stodder!" sagde han, da han naaede hen til Henrik og rystede hans Haand med et varmt Tryk. „Det saa næsten saaledes ud. Hvorfor har du saa længe holdt dig borte fra mig?"

Henrik mumlede en Undskyldning; han trykkede sig ved at nævne den sande Grund: at Holm havde skuffet de Forventninger, han i sin Tid havde knyttet til ham om Raad og Bistand.

„Naa ja, lad det nu være godt," vedblev Holm. „Men sig mig nu: er det sandt, hvad man fortæller der nede i Maarup, at du og Kristen Norres Annette har haft Øje til hinanden?"

Ja, det kunde Henrik da ikke nægte, skjønt han nødig vilde ud med Sproget.

„Og du holder af hende endnu? Ja naturligvis! Naa, da gjør det mig ondt for dig, Henrik, for jeg hørte der nede, at Kristen Norre og Sønnen holder et slemt Hus med den stakkels Pige. De vil have hende gift med Kristian Dising, og det siges for vist, at der en af de første Søndage vil blive lyst for hende."

„Saa var det dog sandt; jeg hørte det i Gaar," sagde Henrik bedrøvet.

„Det er Synd og Skam at tvinge den stakkels Pige, det gjorde mig ogsaa ondt at høre det for din Skyld . . . Sig mig, kan jeg ikke gjøre noget for dig i den Sag?"

„Hvad skulde det vel være?"

„Ja, det maa du om. Hvad vil du selv gjøre?"

„Hvad kan jeg vel gjøre?"

„I nu, du kunde jo da gifte dig med hende til Exempel."

„Jeg!"

„Du! Ja, hvem ellers, Mand? Gifter du dig ikke med hende, saa bliver Enden paa Legen, at Kristian tager hende! Eller vil du maaske ikke længer have hende?"

„Jo, det ved Gud! Men hvordan skulde det gaa til?"

„Det skulde gaa meget ligefrem til alt sammen, saafremt du og hun er enige derom; det maa I naturligvis være. Saa løser I i al Stilhed Kongebrev, en skjøn Dag lister hun sig ud af Gaarden og tager med dig hen til Præsten i Karby; han er en god Ven af mig, og jeg skal nok sige ham Besked, og inden nogen ved af det, er I saa sikre paa hinanden, at ingen Magt i Verden kan rive jer fra hinanden. Men det forstaar sig, I maa holde af hinanden for Alvor, ellers vil jeg ikke have med den Sag at gjøre!"

„Du driver vel ikke Gjæk med mig, Holm?" spurgte Henrik og greb hans Haand. „Kan det ogsaa lade sig gjøre?"

„Ja, vist kan det, Henrik! Skaf mig hendes og dine Papirer, saa skal jeg besørge Kongebrevet paa fjorten Dage og endda lægge Pengene ud for dig . . . Men hvad vil I leve af? Har du Penge?"

„Lidt; men her er ellers Kapital for os begge," svarede Karlen og rystede sine Arme over Hovedet. „Desuden har hun vel sin Mødrenearv."

„Det er sandt, det har hun vel ogsaa. Men stol paa dig selv og ikke paa hvad hun mulig bringer dig. Tænk nu over det og kom op til mig, naar du har bestemt dig. Du kan lide trygt paa mig . . . Hvad er det?" vedblev han, da Henrik holdt ham tilbage.

„Men hvordan faar jeg Bud til Annette?"

Holm lo.

„Du er mig en raadløs Elsker, du," sagde han. „Har du ikke en Daler i Lommen eller to?"

„Jo, aa jo."

„Naa da! Kan du saa ikke stikke saadan en Skilling i Næven paa Tjenestedrengen eller Tjenestepigen eller en og anden gammel Kælling og lægge en Seddel til Annette ved Siden . . . Du er et af vor blødagtige Tids Børn, Henrik, som ikke kan bevæge sig et selvstændigt Skridt til højre eller venstre. Hvert Menneske er sin egen Lykkes Smed! Vær snarraadig og grib til, og du har i alt Fald Lykkens Betingelser; vær raadløs og vaklevorn, og man tager Stolen væk under dig, inden du ved af det. Naa, god Lykke! Jeg har Hastværk og har allerede tøvet for længe!"

Han trykkede Henrik i Haanden og skyndte sig videre. Karlen stirrede fortumlet efter ham. Det varede en Stund, inden han ret kunde samle sine Tanker og overveje det Forslag, Barndomsvennen havde gjort ham. Han vidste, at han i dette Tilfælde kunde stole paa Holm, thi hvor fremfusende denne end var, gav han dog intet Løfte, uden at han vidste, han kunde og vilde holde det. Og var hans Raad ikke det eneste, der gaves for ham, hvis hans og Annettes Lykke ikke skulde lægges øde? Jo mere han grundede over Sagen, jo mere tilbøjelig blev han til at sætte den i Værk. Han var forhaabningsfuld nok til at tro, at Kristen Norre ikke vilde nægte dem sin Tilgivelse, naar han saa, at der ikke var noget at gjøre ved den Sag. Og skulde galt være, saa kunde de vel komme i Vej, ved Hjælp af Annettes Mødrenearv. Enden

blev, at Henrik besluttede at gjøre alt for at følge Vennens Raad. Han gav sig hurtig paa Vejen ned til Byen.

Som om Skæbnen selv lagde alt til rette for ham, stod Tjenestedrengen nok saa fornøjet ude paa Vejen og hilste paa ham.

„Er din Husbond hjemme, Anders?" spurgte han.

„Nej nej, baade han og Mads er tagne hen ved Jens Dising i Vilstrup."

Henrik følte alt Blodet strømme sig til Hjærtet.

„Er Annette med?"

„Nej," sagde Drengen og viste sine hvide Tænder, „hende skal Maren og jeg passe paa. Men Maren er vist ude at malke nu, skulde jeg snart tro."

„Hør, Anders, kan du huske, jeg gav dig den lille Pibe med Hornrøret og den tærnede Vest med de blanke Knapper? Jeg ved ogsaa, jeg var god ved dig den Tid, jeg var i Gaarden. Var jeg ikke?"

Drengen nikkede.

„Naa, og saa er her en Mark, Anders. Stik den i Lommen og lad ingen vide, at du har den. Men saa vil du jo ogsaa nok gaa ind ved Annette og sige hende, at jeg er inde i Haven i Lysthuset? Stræb nu, det bedste du kan, saa er du vakker!"

„Ja, men Mads vil blive saa gruselig ond, om han faar det at vide," sagde Drengen betænkelig.

„Han faar det jo aldrig at vide, din Tosse, naar bare du selv tier stille dermed. Stræb saa, alt det du kan, lille Anders!"

(Fortsættes).

Tay-Broen, Morgenen efter Ulykken.

Jærnvejsulykken i Skotland.

Skildring af Sophus v. Leunbach.

(Sluttet.)

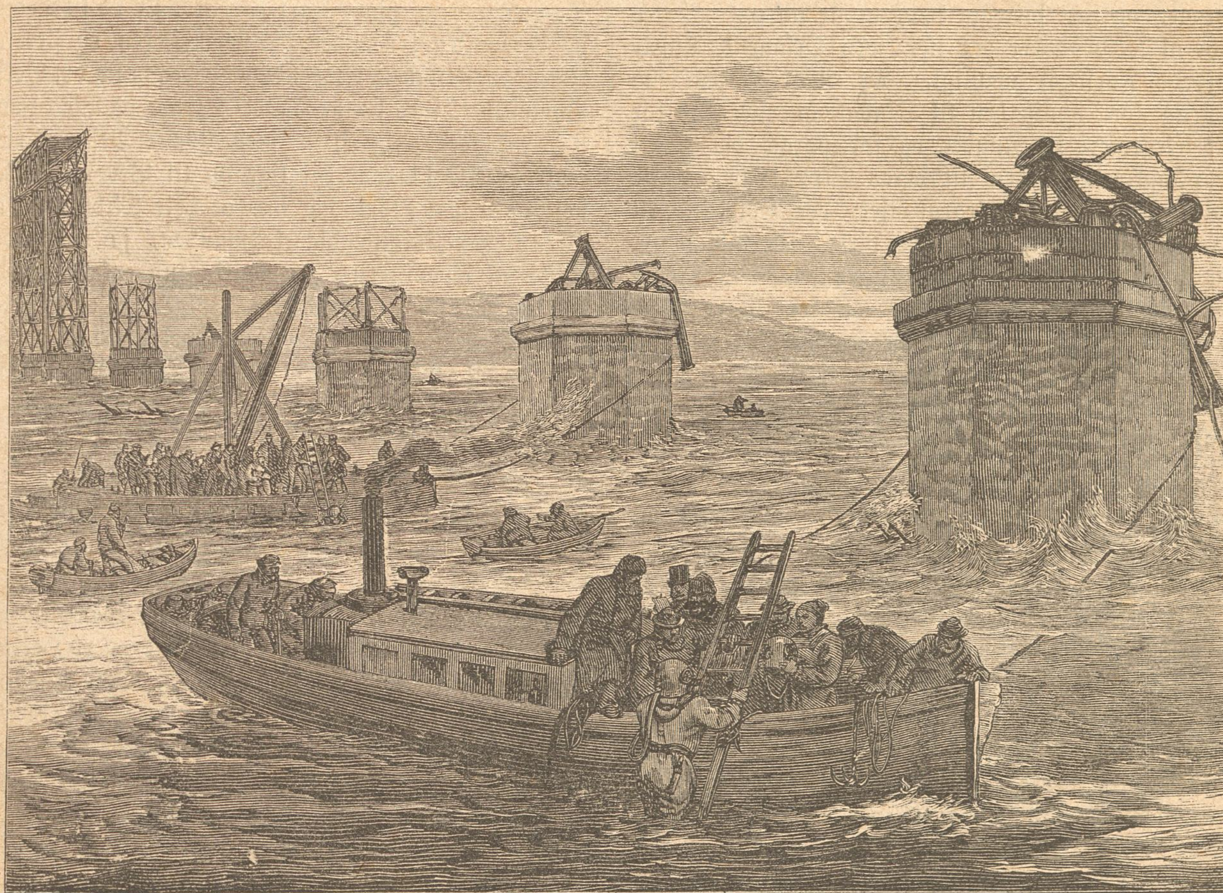
Det var den sidste Søndag i det gamle Aar, 1879; en voldsom Storm havde raset hele Dagen over Nordengland og Skotland, og hen imod Aften tiltog Stormen i Styrke, indtil den netop i Egnen om Floden Tay naaede en i Mands Minde ukjendt Kraft og gik over til at blive en rigtig rasende Orkan. Paa sædvanlig Tid om Eftermiddagen,

Kl. 4, 15 Min., forlod det saakaldte Aftentog Skotlands gamle maleriske Hovedstad, Edinburgh, for at fare Nord paa til Dundee og andre Steder.

Som det sædvanligt er Tilfældet med mange af Søndagstogene, standsede Toget næsten ved alle Stationerne, og medens nogle steg ud, steg atter andre ind. Ved den sidste Station før Tay-Broen, Stationen St. Fort, indsamledes Billetterne, og det viste sig, at Toget var 5 Minutter forsinket. Antallet af Passagererne var den Gang omtrent halvfjerdsindstyve; naar man dertil regner selve Togpersonalet, faar vi omtrent et Antal af 75 Mennesker.

Det var midt i den glade Juletid, og de fleste af de rejsende var Folk, som enten kom fra Julebesøg hos kjære Venner eller drog hen for at besøge dem. Hovedparten af Passagererne var unge Mænd og Kvinder, og et Par nygifte Folk, som vendte tilbage fra deres Bryllupsrejse, var ogsaa i Toget.

Der herskede næsten overalt Glæde og munter Stemning mellem de rejsende, som jo enten havde glade, smilende Erindringer at se tilbage til, eller lyse Forventninger at se frem til, og mangen en munter skotsk Julesang og mangt et skjemtende Ord har vist lydt i Toget hin Aften.

Dykkerarbejder ved Tay-Broen.

Uden for rasede Orkanen i al sin Vælde, og Maanen stod blank og klar paa en næsten skyfri Himmel, hvorpaa de enkelte mørke Skyer jog afsted i en susende Fart. Men vi ved jo alle, hvor trygge og rolige vi Mennesker i Reglen føler os, naar vi sidder lunt inden Døre i et Uvejr, selv om det kun er i en Jærnbanevogn, og derfor maa vi ogsaa antage, at de fleste af de rejsende med dette skæbnesvangre Tog følte sig fuldstændig rolige, trods den rasende Orkan. Rigtig nok spurgte nogle af Passagererne under det korte Ophold ved Stationen St. Fort Stationsforvalteren og nogle af Konduktørerne, om de ogsaa troede, at Broen vilde holde i et saadant Uvejr; men disse Spørgsmaal var tilsyneladende fremsatte i Spøg og aldeles ikke alvorlig mente.

Tretten Minutter efter Kl. 7 om Aftenen forlod Toget St. Fort Station, og gled et Øjeblik efter ind paa Broen. Signalmanden Thomas Barclay og en Banevogter ved Navn Watt stillede

sig ved Begyndelsen af Broen og saa efter det bortilende Tog. Som oven for sagt skinnede Maanen klart og oplyste de hvidkammede Bølger i Floden. De to Tilskuere saa tydelig Toget med sine Lys glide hen over Broen, indtil det kom til selve Broens Midtpunkt, hvor det jo gled ind i ligesom et Jærnbur.

Pludselig forsvandt Lysene i Toget for deres Øjne, medens samtidig et meget klart Skjær fordunklede Maaneskinnet og et Brag som et voldsomt Tordenskrald overdøvede Orkanens Brølen. Rædsel for, at en forfærdelig Ulykke var sket, greb dem begge, og de forsøgte strax at ile ud over Broen for at se, hvad der var sket, men Orkanens Styrke gjorde Forsøget umuligt. De ilede derpaa saa hurtig som mulig hen til Signalmandens Hus for at telegrafere til Dundee og forespørge, om Toget var ankommet, men til deres Skræk var der ikke en eneste af de 8 Telegraflinjer, der ledte ind til Telegrafapparatet, der vilde virke. De indsaa nu, at noget forfærdeligt maatte være passeret, og gik ud langs Flodbredden indtil de kom til et Sted, hvor en Del af Broen kunde ses fra Siden. Her saa de med Gru, at det midterste af Broen manglede fuldstændig, og at der var et uhyre Gab lige der, hvor Broen var højest over Vandfladen.

Og saaledes var en Aften i den glade Juletid et helt Jærnbanetog med sin levende Besætning af muntre Mænd og Kvinder pludselig i et kort Nu styrtet ned i de fraadende kolde Bølger, som ikke gav en eneste tilbage til Livet for at kunne fortælle, hvorledes det egentlig var gaaet til.

Man kan maaske med sin Fantasi udmale sig de Følelser og Tanker, der har gjennemfaret de ulykkelige Passagerer, i det Øjeblik de pludselig slyngedes dybt ned i den kolde, vaade Grav; og dog, mon Fantasien nogen Sinde ret kan maale sig med Virkeligheden? Jeg tror det ikke; men paa den anden Side tror jeg fuldt og fast, at et kjærligt Forsyn i en saadan forfærdelig Stund for en stor Del formilder og formindsker de Rædsler, den døende Skabning føler, og at netop derfor Virkeligheden aldrig er saa rædsom, som vi gjærne udmaler os den. Og i hvert Fald ved vi da til vor Trøst, at Døden aldeles nødvendig maa være paafulgt i en utrolig kort Tid.

Om selve denne i sit Slags enestaaende Ulykke er der ikke meget mere at fortælle. Foruden de to omtalte Øjenvidner, var der endnu enkelte andre Personer, der saa lidt til Ulykken, for saa vidt noget Øje kunde se den. Paa den nordlige Side af Floden havde flere, som vilde se efter Toget, lagt Mærke til et pludselig stærkt Lysskjær, ja enkelte paastod, at det saa ud, som et meget klart Lyn fra Midten af Broen slog lige ned i Floden, og derefter var alt atter blevet mørkt.

Efterretningen om Ulykken spredte sig utrolig hurtig til begge Sider af Floden og naaede snart Dundee, hvor mange opholdt sig for at modtage deres kjære, som de ventede med Toget. Det er lettere at tænke sig end at skildre den Forfærdelse og fortvivlede Sorg, der opstod mellem de ventende paa Stationen i Dundee, og mange var, som det saa ofte er Tilfældet, ikke i Stand til at fatte, at deres kjære var forsvundne for stedse.

Trods det forrygende Vejr blev et stærkt Dampskib strax gjort klart for at sejle ud til Broen, og Provosten i Dundee, Havnemesteren og flere af Jærnbaneselskabets Embedsmænd begav sig om Bord. Dampskibet, som baade havde Strøm og Vind imod sig, arbejdede sig frem med største Besvær, men omtrent Kl. 11 kom det lige op til Broen, og Besætningen om Bord saa nu, at hele Midtparten af Broen var fuldstændig forsvunden, ja endog det meste af Bropillerne, af hvilke kun enkelte ragede lidt op mellem de fraadende Bølger. Det er dette Øjeblik, der er gjengivet paa vedføjede Tegning, der meget tydelig viser, hvilket forfærdeligt Fald Jærnbanetoget maa have gjort.

Søndag Nat var der selvfølgelig ikke noget at gjøre, og Damperen vendte derfor tilbage til Dundee, medbringende den sørgelige Vished om, at alle, der havde været med Toget, maatte være redningsløst tabte.

Næste Morgen Kl. 7 gik der et Dampskib ud til Stedet for Ulykken, og foruden en Del Herrer, iblandt hvilke Sir Thomas Bouch, Generalmajor Hutchinson, Inspektør for „The Board of Trade“, samt flere Ingeniører og Jærnbaneembedsmænd befandt sig, var der ogsaa en Dykker til Stede.

Det viste sig nu ved nøje Eftersyn, at selve Midtpunktet af Broen, hvor den var hen ved 130 Fod over Havfladen og var dannet som et Gitterbur, hvori Toget kjørte, var nedstyrtet i en Længde af 3,000 Fod, ja selv de kolossale 12 Jærnpiller, der bar denne Del af Broen, var afbrudte næsten lige ned til Vandfladen. Dykkeren vendte ned til Flodbunden paa to Steder, men fandt hverken Spor af Jærnbanetoget eller af Menneskene; derimod fandt han flere Levninger af Broen. Flere Baade blev hele Dagen paa Stedet og drog Næt gjennem Vandet, men fiskede intet Lig op.

Siden den Dag er der hver Dag bleven foretaget talrige Forsøg af Dykkere, ligesom Fiskere trækker Garn gjennem Floden, og da Øvrigheden har udlovet en Belønning af 100 Kroner for hvert Lig, der opfiskes, kan man jo nok forstaa, at al mulig Energi bliver anvendt. Da de sidste Efter-

retninger kom fra Stedet, var der i alt bragt 32 Lig op fra Floden, hvilke alle var blevne gjenkjendte.

Dykkerne har nu ogsaa paa Bunden af Floden fundet Brudstykker af Lokomotivet og fire Vogne. Jeg siger Brudstykker; thi ved det voldsomme Fald er hele Jærnbanetoget saa at sige bleven splintret. Det viser sig, at Toget ved Faldet er blevet skilt i to Dele, hvoraf den forreste Del, bestaaende af Lokomotiv, Tender og tre Personvogne, er bleven fundet saa at sige indesluttet i Broens Jærnbur, medens den bageste Del af Toget ikke er til at finde, hvorfor man antager, at den er splintret i saa mange Smaastykker, at det alt er ført bort med den stærke Strøm.

Efter at Ingeniørerne har undersøgt de Brudstykker af Broen, der er bragt op fra Flodsengen, og efter at have undersøgt selve det Sted af Broen, hvor Bruddet er sket, har de udtalt som deres Overbevisning, at Ulykken er foraarsaget ved, at nogle af Waggonerne, formodentlig de sidste, ved Orkanens Kraft er løftede ud af Sporet og slyngede med Voldsomhed mod Broens Side, der saa ikke har kunnet modstaa Trykket, men har givet efter, saa den tillige med Toget er styrtet ned i Floden, medtagende hele Midtparten af Broen, som er bleven svækket ved Faldet af Siden. Ingeniørerne mener ogsaa, at Jærnets Sejhed og Modstandsevne er bleven betydelig svækket ved den lange, haarde Frost, der herskede lige før Ulykken indtraadte.

„The Board of Trade" gav strax Ordre til, at der skulde finde en retslig Undersøgelse Sted, og denne begyndte Lørdag den 3. Januar paa Raadstuen i Dundee og fortsattes til Tirsdag den 6., da den sluttedes, uden at man var kommen til noget egentligt Resultat. Den retslige Undersøgelse er nu bleven forlagt til London, hvor der skal foretages en hel Række af videnskabelige Forsøg og Beregninger for at prøve Jærnbjælkers og Jærngitterværks Modstandskraft.

Næsten alle er enige om, at Ulykken ikke vilde være sket, naar den forfærdelige Orkan ikke havde raset, og at Broen endda godt vilde have kunnet modstaa Orkanens Tryk og Stød, naar ikke Jærnbanetoget var kommen ud paa den.

Da Direktørerne for den nordbrittiske Jærnbane i et den 15de Januar afholdt Møde enstemmig besluttede at gjenopføre Broen, bestemtes det derfor, at den kun skulde have en Højde af 60 Fod. Det blev ogsaa vedtaget at opføre en anden Bro op til den bestaaende, saaledes at den vil blive bredere, med dobbelt Spor. Omkostningerne ved Gjenopførelsen af den ødelagte Bro anslaas til 1,100,000 Kr.

Naar man ret tager i Betragtning, hvor mange Menneskeliv der hvert Aar gaar til Spilde ved Jærnbane- og Dampskibsulykker, skulde man synes, at det var paa Tide, at Samfundet for Alvor søgte, saa vidt det staar i dets Magt, at sætte en Stopper for sligt. Nutidens talrige og hurtige Befordringsmidler, saavel til Lands som til Vands, der i saa høj Grad fremmer en livlig Færdsel, er ganske vist et uvurderligt Gode for Menneskeheden, men der er dog endnu en stor Skyggeside ved dem, og det er den Usikkerhed for Livet, som de desværre medfører. Dog tror jeg sikkert, at der maa kunne gjøres noget for at indskrænke disse Ulykkers Antal til de færrest mulige, naar man blot tager mere Hensyn til Menneskets Afmagt over for Naturen, og husker paa, at trods al vor Viden og Kløgt er vi endnu langt fra komne saa vidt, at vor Styrke kan trodse Naturrevolutionernes forfærdelige Kræfter.

Og lad os saaledes haabe, at Verden aldrig mere vil blive Vidne til en saa sørgelig Ulykke, som den der hændte den 28. December 1879 paa Tay-Broen i Skotland!

Puf-Hugormen.

Ved E. T.

Puf-Hugormen (Echidna arictans) hører til de store, klodsede og meget farlige Giftslanger, som kaldes Ørken-Hugormene. Den opnaar en Længde af godt 5 Fod og kan blive tykkere end en kraftig Mands Arm. Paa Ryggen har den en mørkebrun Farve og er her prydet med Tegninger, som ligner en Hestesko, en lignende Tegning findes paa Hovedet. Bugen er lysegul med sorte Pletter, som fortsættes op ad Kroppens Sider.

Pufslangen er den farligste Giftslange i Afrika og overgaar langt Brilleslangen i Ondskab. Dens Farlighed forøges ved, at den den hele Dag igjennem ligger stille paa en og samme Plet, uden at røre sig og uden at give det mindste advarende Tegn, naar et Menneske nærmer sig Stedet; den farer da pludselig løs paa Mennesket og tilføjer det et i Almindelighed dødeligt Saar. Den tilføjer dog som ofte Kvæget mere Skade end Mennesket. I de Egne, hvor den har hjemme (Omegnen af det gode Haabs Forbjærg) færdes Evropæerne nemlig mest til Hest eller til Vogns og er derfor godt sikret mod dens Angreb, medens Hottentotterne eller Buskmændene ved Hjælp af deres skarpe, iagttagende Blik opdager den i Tide, saa at de kan undgaa den. Alle, baade hvide og sorte, frygter den imidlertid med god Grund og gaar helst af Vejen for den. Naar den bliver vred, plejer den at puste sig op og udspile Halsen saa stærkt, at denne bliver over en Fod i Omfang. Paa samme Tid løfter

den Hovedet omtrent en Fod fra Jorden, i det den med funklende Øjne følger enhver af Modstanderens Bevægelser og afventer det gunstige Øjeblik til at fare løs paa denne. Den lever især af Mus og Smaafugle, som den søger ved Vandløbenes Bredder. Buskmændene efterstræber den ivrig for at faa Gift til deres Pile.

Husflid.

Mange, som begynder med god Vilje paa at sysle med Husflidsarbejde, taber ofte igjen strax Modet og lægger Arbejdet til Side, fordi det ikke vil gaa rigtig fra Haanden; de er noget kejtede, leverer daarligt Arbejde, og som Følge deraf bliver Udbyttet naturligvis ogsaa i Begyndelsen temmelig ringe, saa de synes næsten ikke, at det kan betale sig. Men der haves dog ogsaa mange Exempler paa, at det ved Flid og Udholdenhed kan drives til ikke saa ganske lidt, baade hvad Færdigheden og Indtægten angaar. Dersom „Husvennen" er saa venlig at optage det, har jeg Lyst til at meddele et saadant Exempel, dels fordi det fortjener at fremdrages, dels for at opmuntre andre til at tage fat og holde ud i den Tro, at det nok med Tiden skal blive til noget. Landpostbud Ole Nielsen i Sindal ved Hjørring gaar sin Posttur hver Søgnedag, og hele Dagen gaar saa omtrent med; han naar først sit Hjem Kl. 6—7, saa det vil ses, at hans Fritid er ikke stor. Efter en saadan anstrængende Tur om Dagen, skulde man synes, at han nok kunde være træt og ikke videre oplagt til andet Arbejde; men ikke desto mindre har han dog i sin knappe Fritid kastet sig over Husflidsarbejdet; han sysler nemlig med at lave Børster. Da han begyndte med dette Arbejde, gik det lidt trevent; Træerne fik han forfærdigede hist og her, hvor det lod sig gjøre, men de var ikke altid kjønne og dertil temmelig dyre, og Afsætningen vilde ikke rigtig gaa. Dog tabte han ikke Modet, og omsider blev Arbejdet da ogsaa bedre og bedre, og Afsætningen i lige Maade. Saa faldt han paa den Tanke at tage borede Børstetræer fra C. Th. Rom & Co, de var ikke saa lidt nettere, og nu gik det godt. Som Exempel paa, at han dog i sin sparsomme Fritid har naaet et ganske net Resultat, skal jeg anføre, at han i 1877 solgte forskjellige Slags Børster for 89 Kr. 10 Øre, i 1878 for 46 Kr. 75 Øre og i 1879 for 72 Kr. 30 Øre, tilsammen 208 Kr. 15 Øre. Tager vi nu der fra 1/5 eller 1/6 til Træerne, vil det ses, at han i de tre Aar dog har tjent omkring 170 Kr., et meget smukt Resultat, naar henses til den knappe Fritid. Noget har Haarene jo ogsaa kostet, men dem har han ofte faaet til forholdsvis billig Pris, hvilket altid vil kunne lade sig gjøre paa Landet, naar man har et nogenlunde Kjendskab til Folk. Et sligt Exempel paa Husflid bør drages frem og maa kunne opmuntre andre til ogsaa at tage fat enten paa dette eller noget andet, thi det viser, at Udbyttet dog ikke er saa ringe, og dertil kommer den nyttige Anvendelse af Fritiden.

Nørre Vindslev Skole, den 16de Januar 1880.

G. Møller.

Smaating.

Til Eftertanke. Den flittige Arbejder bygger i sit Hjærte en Hytte, hvor Nøjsomhed er en daglig Gjæst, hvor Tilfredsheden bor, hvor Glæden trives, og hvor Lykken gjærne hviler.

— Djærvhed er god, men Forsigtighed bedre, bedst er det alligevel at have lidt af hver. At vove er ikke altid at vinde.

— Venskabet har Lykken til Legesøster; gjemmer hun sig, løber ogsaa Venskabet sin Vej.

— Giv Folket Oplysning, og Lænkerne er overflødige.

Faa Mennesker er saa fornuftige, at de foragter en Daares Berømmelse.

Overflødig Bekymring. En Læge spurgte sin febersyge Patient: „Skulde De maaske være forelsket, min Ven?" — „Jeg?" svarede den syge forbavset. „Nej, jeg er jo gift!"

Kredsløb. Jo flere Soldater, jo flere Erobringer. Jo flere Erobringer, jo flere Undersaatter. Jo flere Undersaatter, jo større Skatter. Jo større Skatter, jo flere Soldater.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en By i Jylland og en Flod i Frankrig: En Bjærgkjæde i Frankrig, — en By i Rusland, — en By i England, — en Ø i Ostindien, — en Flod i Tyskland, — en By i Dalmatien, — en By i Sverige.

Andreas Roelsgaard.

Firkantet Nød. Af 4 E, 2 D, 2 L, 2 T, 2 U, 1 K, 1 N, 1 O og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første let du finder i Hus og i Hjem;
det andet er en Skat, som maaske du finder slem;
det tredje nævner Fiske, som du kjender, jeg tror;
det fjerde længst er svundet fra den syndefulde Jord.

Gaade.

Første ser man hist paa Fjældet
sprede sine mørke Skygger,
eller man det ser at svæve
der, hvor Solens Straaler hygger,
eller ogsaa det paa Skaalen
let som Fuglefjeren tynger.
Andet daglig vist du bruger,
let det dig i Haanden gynger.
Hele kan du, men ej stedse
hen til Maalet det dig bringer,
dog det skærpe kan dit Øje,
laane Tanken Flugt og Vinger.

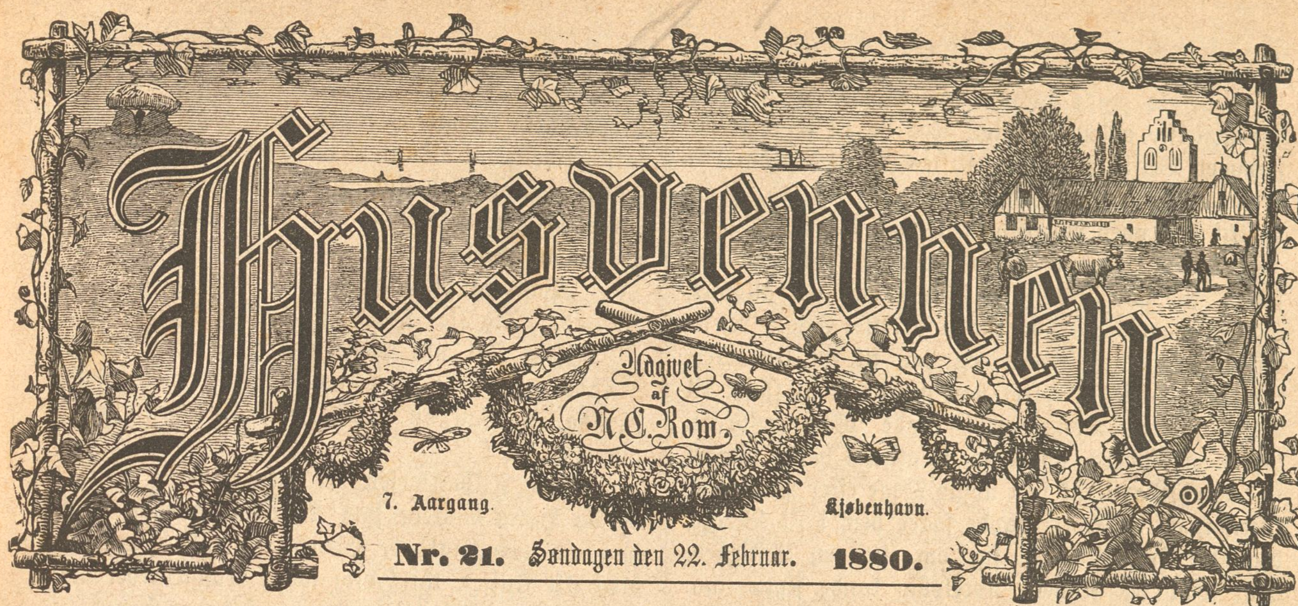
Opløsninger fra Nr. 19.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
R o m	G L Ø D
I e d d o	L Y R A
G uadalqvivi r	Ø R E N
A s s e n s	D A N S

paa Bogstavgaaden: Parasol.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 21. Søndagen den 22. Februar. 1880.

Trange Dage.

Fortælling
af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

Endelig løb Drengen, og Henrik var i et Sæt inde i Haven. Med bankende Hjærte sneg han sig hen mellem Buskene og stod snart skjult i Lysthuset og kigede frem mellem Grenene. Der forløb fem ængstelige Minutter, saa hørte han, at Køkkendøren gik; der kom lette hurtige Skridt hen gjennem Ribsgangen, og med et sagte Udraab slyngede Annette sine Arme om hans Hals og sank hulkende af Glæde og Sorg i hans Favn.

„Aa, Henrik . . . Henrik, aldrig troede jeg, at jeg skulde faa dig at se mere!"

„Min egen stakkels Annette!"

Han kyssede Taarerne af hendes Øjne, deres Læber søgte og fandt hinanden i et langt dvælende Kys; saa satte han sig ned, tog hende paa sit Skjød og holdt hende trykket fast til sit Bryst, som vilde han aldrig mere slippe hende ud af sit værnende Favntag. Dette Øjebliks uendelige Lykke opvejede maanedlang Savn og Længsel. En halv Snes Minutter gled hen som et Nu i dette eneste lange og inderlige Favntag. Da opskræmmedes de pludselig ved en sagte Røst bag Diget:

„Nu malker Maren den hjælmede. Naar hun er ved den sortbrogede, skal jeg vare jer ad, saa maa I stræbe at komme fra hinanden."

Derefter kom Lyden af Trin, der fjærnede sig i Løb; det var Drengen, som vendte tilbage til sin Vagtpost ved Porten.

Begge de elskende var vakte op af deres Selvforglemmelse, og Henrik gav sig strax til at fortælle, hvad han denne Aften havde oplevet.

„Havde jeg ikke mødt Holm, havde jeg heller ikke truffet dig i Aften. Det er et godt Varsel for, at hans Raad er godt. Sæt din Lid til mig, Annette, og giv mig dit Minde til, at jeg maa handle, før det er for sent."

Annette tav en Stund; han mærkede, at hun skjælvede i hans Arme, og følte hendes Taarer paa sin Haand. Endelig bøjede hun Hovedet og trykkede sig tættere ind til ham.

„I Guds Navn," sagde hun stille, „lad det være saaledes. Jeg har lovet at være dig tro, og hvad du bestemmer, vil jeg føje mig efter."

„Tror du ikke, din Fader vil tilgive dig?"

„Nej . . . men i Guds Navn, kjære Henrik, lad det saa ske. Du har større Ret til mig end en Fader og Broder."

De aftalte nu, hvorledes de gjennem Drengen, der om Dagen vogtede Faarene oppe i Heden, kunde staa i skriftlig Forbindelse med hinanden, og Annette fortalte, at Rygtet om, at der skulde lyses i Kirken for hende og Broderen, vel var forhastet, men at der dog var taget Bestemmelse om, at Dobbeltbrylluppet skulde holdes til Efteraaret. Ingen havde taget Hensyn til hendes Taarer og Bønner, og hun mente ikke, det kunde nytte at appellere til Kristian Disings Æresfølelse. Han havde ingen anden Vilje end Jens's, og denne drev lige saa stærkt paa en Afgjørelse, som Kristen Norre og Mads. Henrik trøstede hende, saa godt han kunde, og det lykkedes ham lidt efter lidt at bringe Ro i hendes ængstede Sind.

Strax efter lød Tjenestedrengens dæmpede Røst igjen bag Diget:

„Nu er hun ved den sortbrogede! Stræb nu at komme afsted, hver til sit!"

De to unge sprang op; endnu en inderlig Omfavnelse, endnu et langt Kys og en sagte fremstammet Velsignelse, saa skiltes de med Taarer i Øjnene, og medens Annette skyndte sig ind, ilede Henrik hen over Markstien op mod Heden.

Endnu samme Aften prøvede han paa at komme ind hos Holm, men dennes Dør var aflaaset, og han maatte gaa bort med uforrettet Sag. Næste Aften var han heldigere, og han fik nu Underretning om, hvilke Papirer han maatte se at skaffe til Veje, for at Kongebrevet kunde blive besørget. Gjennem Anders, som Annette aldeles havde vundet for deres Parti, fik han nogle Dage efter Papirerne tilsendt, og da Holm havde faaet dem i sit Værge, begyndte Henrik at se sig om efter en Lejlighed, hvor han og Annette foreløbig kunde flytte ind. Der var i de Dage en Avktion i Nabobyen, i Anledning af en Families Afrejse til Amerika. Her kjøbte han sig det nødvendigste Husgeraad, og da det tillige lykkedes ham at leje Huset for et halvt Aar hos dettes ny Ejer, havde han ingen Ulejlighed med Flytningen af Møblerne. Han fik let Kredit paa det kjøbte, thi man mente i Almindelighed, at han dog havde været fiffig nok til at redde nogle Skillinger, før Fædrenegaarden og hans Forældres Efterladenskaber blev stillede til Avktion.

Da disse Sager var bragte i Orden, ventede han med Spænding paa Underretning fra Holm om, at Kongebrevet var kommet. Alt imens fik han af og til en eller anden lille Meddelelse fra Annette og tilskikkede ogsaa hende adskillige saadanne. Anders viste sig paalidelig og tro, men Henrik maatte dog fare frem med stor Forsigtighed, thi han kunde godt forudsætte, at al Forbindelse strax vilde blive afbrudt mellem ham og Annette, hvis man saa ham og Drengen sammen og anede Uraad. Han turde derfor kun opholde sig kort i dennes Selskab, men hvad Anders i de faa Minutter fortalte ham om Faderens og Madses Fremfærd tjente kun til at bestyrke ham i den Beslutning, hans Barndomsven havde givet Anledning til. Efter hvad Drengen fortalte, havde Annette onde Dage i Hjemmet, thi baade Faderen og Broderen var strænge ved hende, og det blev jo længer jo værre, jo mere de fandt, at hendes Vægring ved at tage Kristian Dising til Mand var alvorlig ment, og at hun endnu holdt fast ved sin Kjærlighed til Henrik. Hun havde stedse haft en Husmoders Magt og Myndighed i Hjemmet, men nu var denne bleven hende frataget og lagt i Tjenestepigens Haand, medens hun selv blev bevogtet som en Fange, der muligvis kunde faa i Sinde at unddrage sig Opsynet ved at flygte bort fra Hjemmet.

„Men er hun da altid under Bevogtning?“ spurgte Henrik.

„Ja . . . nej, om Middagen kunde hun vel slippe bort,“ mente Drengen, som havde begyndt at fatte sine egne Tanker om, hvorledes de unges Forhold vilde udvikle sig. „Saa sover de alle deres Middagssøvn, og saa blev der vel Raad til at komme afsted.“

„Pas nu paa, at ingen mærker noget, bitte Anders. Jeg skal nok forskylde dig det bag efter.“

„Jeg skal nok passe paa,“ svarede Drengen. „Mads gav mig den anden Dag en Helvedes Fyring, og kan du pudse ham, skal jeg ikke staa dig i Vejen.“

Paa Tilbagevejen gik Henrik forbi Friskolen, og da Holm bankede paa Vinduet ad ham, traadte han ind med bankende Hjærte. Hans Forventning blev ikke skuffet, thi Holm lagde Kongebrevet tillige med hans og Annettes Papirer i hans Haand.

„Nu skal jeg tage over og tale med Præsten i Morgen,“ sagde Holm. „Han nægter ikke at vie jer, naar jeg taler jer Sag for ham. Se nu at faa Bud fra Annette om, hvilken Dag og Tid hun mener at kunne følge med dig; jeg vil da underrette Præsten derom, for at han kan være hjemme, naar I kommer. Kanske kan jeg selv tage med jer.“

Henrik takkede Barndomsvennen af et oprigtigt Hjærte og spurgte tøvende, hvad han var ham skyldig.

„Bryd dig ikke om det,“ svarede Holm, „det kan vi altid afgjøre, naar du faar lidt Penge mellem Hænder. Med Hensyn til Pengene skylder du mig naturligvis kun for hvad Kongebrevet har kostet, og skulde det blive smaat for dig, saa maa du for den Sags Skyld ogsaa betragte det som en Brudegave til dig og Annette . . . „Men,“ vedblev han alvorlig, „der er en anden Ting, du skylder mig, og det er, at du ikke letsindig kaster dig ind i et Forhold, som endnu kan afværges. Overvej Sagen endnu en Gang, før du sætter den endelig i Værk. Føler du da, at du har Vilje og Kraft til at gjøre det saa godt for Annette, at du vil være hende fuld Erstatning for hvad hun mister, saa i Guds Navn far fort. Men har du ikke Forvisning herom, eller er der allermindste Beregning med i Spillet fra din Side, saa opgiv det hele, før det er for sent. Det skylder du Annette, og det skylder du ogsaa mig.“

„Du skal aldrig angre, hvad du har gjort for os,“ svarede Henrik og trykkede hans Haand til Affked. „Det tør jeg love dig for mit Vedkommende.“

„Saa forlanger jeg ikke bedre. Hvad Skjæbne I vil faa, staar i Guds Haand. Jeg vil være tilfreds, naar blot I, hvorledes jere Kaar saa end bliver, holder sammen i Kjærlighed og Troskab. En Brødskorpe med Smil er bedre end en Kage

med Graad. Naa, Gud i Vold, Henrik, og gid alt maa blive til Glæde og Velsignelse for jer."

Henrik skyndte sig hjem mod Herregaarden, og Holm blev staaende i Døren og saa tankefuld efter ham, indtil hans Skikkelse forsvandt i Aftenskumringen.

Otte Dage efter holdt der en Vogn neden for Bakken i Maarup. I den forreste Agestol sad Holm og holdt Linerne, medens Henrik nede paa Vejen gik frem og tilbage i en pinlig Spænding. Det var med Møje, han kunde afholde sig fra at ile op paa Bakken, hvor fra der var Udsigt over Byen. Frygten for at blive set afholdt ham dog derfra.

Samtidig dermed stod Annette inde i sit Kammer og klædte sig paa med rystende Hænder. Familien havde først sent faaet spist til Middag, Klokken var allerede nær et, og hun vidste, at Henrik allerede nu havde ventet en Time paa hende der oppe bag Bakken. Maaltidet havde været pinligt for hende. Hun havde intet kunnet spise og havde dog maattet nøde sig til at nippe til Maden for ikke at vække Opmærksomhed. Endelig var det endt, Befrielsens Time slog for hende, og hver gik til sin Soveplads. Hun ilede ind i sit Kammer og omskiftede sine Dagligklæder med sin Højtidsdragt; hun kunde dog ikke staa Brud, som hun gik og stod. Og medens hun med skjælvende Haand hægtede sin Kjole og bandt Silketørklædet over Hovedet, lod hun Blikket løbe om i det lille Kammer, og hendes Øjne fyldtes med Taarer. Der stod hendes Kommode, som Faderen havde skjænket hende paa Konfirmationsdagen, og paa den Myrten, som hun aarevis havde fredet og plejet om. Hvor langt anderledes havde hun ikke tænkt sig, at Afskeden med hendes lille Kammer skulde være blevet. Maaske fik hun aldrig mere Lov til at træde over dets Tærskel; fra den Stund, Døren lukkede sig efter hende, blev hun en fremmed, og forstødt i Barndomshjemmet, det venlige, milde Hjem, hvor hun fordum havde følt sig saa lykkelig og tilfreds. O, hun vidste det, Faderen vilde ikke tage hende til Naade, han vilde lukke sin Dør for hende og støde hende bort med haarde og bitre Ord, naar hun kom til ham som Henriks Hustru! Hvor god og kjærlig havde han fordum været imod hende! Minderne fra hendes Barndom steg frem for hende og gjorde hende Afskeden mange Fold bitrere. Hun saa igjen, hvorledes Faderen kom ud fra Storstuen, hvor Moderen laa stille og bleg i den sorte Kiste, og tog grædende hende og Broderen i Favn og trøstede dem midt i sin egen dybe Sorg. Og hele det Aar efter, før han igjen havde giftet sig med den afdøde Stifmoder, hvor havde han da ikke stræbt at bygge om sine smaa Børn, indtil han saa, at han ikke mægtede at gjøre det saaledes, som han gjærne vilde. Kun for deres Skyld havde han giftet sig paa ny, den ny Moder bragte Velstand med sig til Gaarden og sørgede for Orden og Pleje for Børnene, men Kjærligheden havde de vedvarende søgt hos Faderen, og han var ikke bleven Stiffader, fordi han gav dem Stifmoder.

Annette mindedes det alt sammen, og hun brast i Graad medens hun bøjede sig ned over Myrten og klippede en Kvist af den til at fæste i sit Haar. Nu, da Øjeblikket var kommet, da hun skulde unddrage sig den haarde Medfart, hun havde været udsat for i Hjemmet, glemte hun alle Hjemmets Skyggesider og mindedes kun de mange og lykkelige Timer, hun havde levet bag dets skjærmende Mure.

Endelig var hun færdig med alle Forberedelser til sin Afrejse, og hendes Hjærte bankede haardt og ængstelig ved Tanken om, at nogen kunde møde hende og forhindre hendes Bortgang. Thi midt i sin Sorg tænkte hun ikke et Øjeblik paa at svigte den elskede, som hun havde lovet sin Tro. Hun aabnede sagte Døren og lyttede. Ingen Lyd hørtes, Gaardens samtlige Beboere laa rimeligvis nu hensunkne i en tryg Søvn. Hun lod endnu en Gang Blikket svæve om i sit lille Kammer, derefter tørrede hun Taarerne af sine Øjne og skød dets Dør til efter sig. Med sagte Trin listede hun sig gjennem Dagligstuen og ud i Gaarden. Bindehunden raslede med sin Lænke og sprang pibende om, saa vidt den kunde række, da hun gik gjennem Portrummet.

Hun bøjede sig ned og klappede dens purrede Hoved, hendes Taarer dryppede ned paa dens krøllede Pels.

„Farvel, Valdine, Farvel!" hviskede hun og trængte med Magt Graaden tilbage. Saa aabnede hun Portlaagen og gik ud, medens Hunden pibende saa efter hende.

Der var intet Menneske at se paa Vejen. Hun skyndte sig ind over Marken op mod Bakken. Da hun naaede dens Top, saa hun Vognen holde neden for, medens Henrik hurtig ilede hende i Møde og greb hendes skjælvende Hænder.

„Jeg var snart ræd for, at du ikke var kommen, kjæreste Annette," sagde han. „Vi har været her over en Time."

„Jeg kunde ikke komme før."

„Annette, du har grædt."

„Det betyder intet, min Ven," svarede hun og smilede til ham. „Hvem er den fremmede, du har med dig?"

„Det er Holm. Kom, han venter paa os."

De gik hen til Vognen, og Annette hilste paa Henriks Ven og rakte ham takkende sin Haand.

„Stig saa op, Venner," sagde Holm og saa sig tilbage. „Hvad mon det er for en Kløv, der staar paa Bakken og vinker med Huen?"

„Det er Anders, Tjenestedrengen," svarede Henrik og nikkede til denne. „Han mener os det godt."

„Er I saa komne til Sæde?"

„Ja."

„Nu vel, saa i Guds Navn da!" sagde Holm. Han slog et Knald hen over Hestens Hoveder, og i rask Fart rullede Vognen ad Karby til. En Time efter var Henrik og Annette Mand og Hustru.

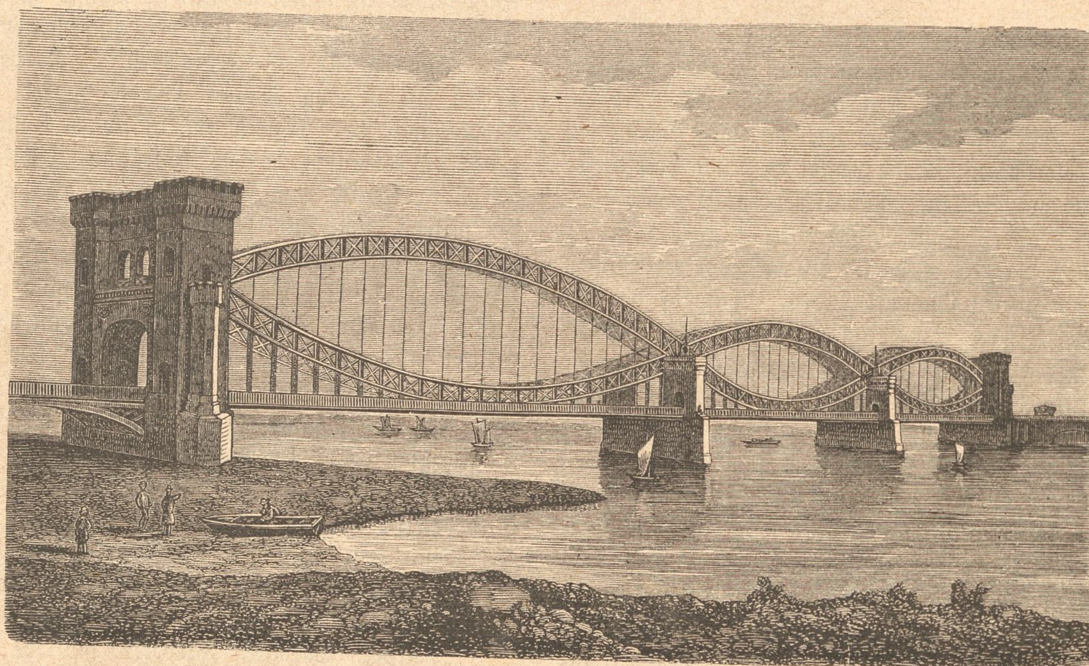
Da de hen paa Eftermiddagen kom til deres Hjem, Lejehuset i Ølsted, tog Holm Afsked med dem og sagde:

„Nu skal I forholde jer rolig en otte Dages Tid, til den gamles Vrede har faaet Tid til at rase ud. I Morgen vil jeg tage over og tale med ham, saa skal jeg bringe jer Underretning om, hvordan han er til Sinds. Vær nu trøstige, begge to, og lad ikke jer Bryllupsdag formørkes af ængstelige Bekymringer. Gud vender alt til det bedste."

Han rakte Annette Haanden, og hun trykkede den med Taarer i sine Øjne. Derefter vendte han sig til Henrik, og da Annette var traadt lidt til Siden, sagde han dæmpet:

„Glem aldrig det Offer, hun har bragt dig, Henrik. I hvad der saa kommer, saa værn hende som din bedste Ejendom!"

Henrik nikkede med fuldt Hjærte, saa knaldede

Broen over Elben ved Hamborg.

Holm atter med Pisken og rullede hjem ad for at bringe Ejermanden Heste og Vogn tilbage.

Da han og Kjøretøjet var forsvunden, tog Henrik Annette ved Haanden og førte hende ind i Huset. De kom ind i en lav Stue, hvor der stod et Bord, nogle Stole og en Bænk. De smaa solbrændte Ruder var indfattede i Blyrammer, Vinduerne sad lavt nede i Muren, og Lyset trængte kun sparsomt gjennem dem ind i Stuen. Loftet var sværtet af Røg og Smuds, Lergulvet ujævnt, fuldt af Huller og store Fordybninger. Der fra gik de ind i Sovekammeret. Det var endnu mindre end Stuen; der stod en opredt Himmelseng der inde og to skrøbelige Stole; det var hele Møblementet. Køkkenet indeholdt nogle Gryder og en Pande; et lille Aflukke bag ved det, som var bestemt til Spisekammer, var fuldstændig tomt.

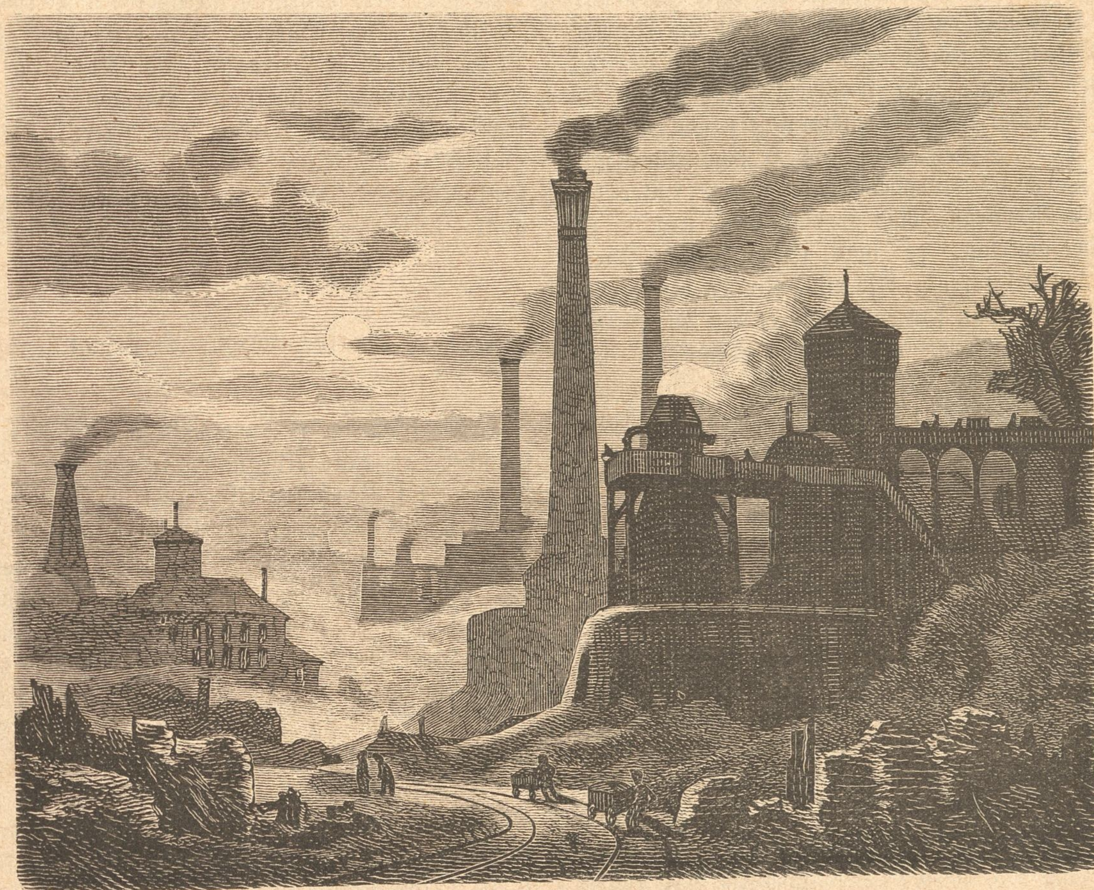
(Fortsættes.)

Gjennem Nordtyskland.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (4.)

Et Par Mil syd for Hamborg deler Elben sig i tvende Arme, der efter at have omsluttet en Mængde større og mindre Øer, Vierlandene, igjen forener sig et Stykke nordvest for den nævnte Stad. Naar man kjører ad Jærnvejen syd paa fra den

store Pariserbanegaard i Hamborg, kommer man tæt uden for Staden over den kæmpemæssige Elbbro. Uagtet den tidligere har været afbildet og udførlig omtalt her i Bladet af Udgiveren (i Bladets første Aargang Side 188), tror jeg, det vil interessere de mange siden den Tid tilkomne Læsere at se en Tegning af denne beundringsværdige og højst ejendommelige Brobygning, der i store op- og nedgaaende Buer, samlede af utallige Smedejærnsstænger, bærer den neden under i umaadelige Jærnstænger hængende Bro, hvor over Togene gaar. Ved Harburg ruller man over den anden brede Elbarm paa en ganske lignende Kæmpebro, hvorefter man ruller ind i Nordtysklands flade Egne, der i mange Henseender ligner vor egen Natur. Lüneburgerheden minder stærkt om de jyske Heder, men synes dog at mangle noget af deres ejendommelige vilde Poesi, navnlig savner man de herlige brune Bakkepartier, som paa mange Steder giver de jyske Heder et saa karakteristisk Præg. Under flere Timers Kjørsel har man, saa langt Øjet kan række, Lüneburgerhedens flade, ensformige Lyngstrækninger udbredte om sig. Kun hist og her findes et enligt Hus, et sumpigt Engdrag eller en elendig Kratskov

Gjennem Nordtysklands Fabrikegne.

af Egepurrer, ellers har Naturen overalt det samme fattige og triste Præg. Endelig naar man ned i mere dyrkede Egne med Sæd-, Roe- og Kartoffelmarker, der dog alle tager sig kummerlige ud mod de frodige Agre, som det lille Danmark i Reglen kan fremvise. Agerbruget staar uden Tvivl ogsaa langt tilbage i de Egne af Tyskland, som vi gjennemrejste baade paa Hen- og Tilbagerejsen. Alle Vegne ser man f. Ex. den Slags store klodsede Hjulplove med en Stjært, som vi brugte her i Landet for femti Aar tilbage. At man saa godt som overalt, selv paa store Herregaarde, benyttede Stude og Køer til Trækbrug, og at man paa de fleste Pløjemarker havde indskrænket sig til at lade Ploven skrælle et kun tre Tommer tykt Lag af Overfladen, samt at man Aar efter Aar havde vendt Plovfuren til den samme Side, hvorved Agrene efterhaanden var blevne højnede op, saa at de endog var flere Alen højere i Midten end ved Siderne, vidnede ogsaa kun daarligt om den Driftighed og Dygtighed, som ellers Tyskerne pukker saa meget paa i alle Retninger. Heller ikke syntes der at være synderlig Plan i Driftsmaaden. Paa somme Egne laa smaa Sædstykker spredte om paa

Markerne uden Spor af planmæssig Drift, paa andre Egne var Agrene skaarne ud i umaadelig lange Strimler, der tilmed løb ud og ind som bugtede Veje. Nu maa det vel erindres, at adskillige af de Fremtoninger, der for et dansk Öje syntes at vidne om Uforstand eller gammel Slendrian, maaske var begrundede i lokale Forhold, som en dansk ikke kjendte; men i det hele og store syntes det tyske Agerbrug at staa langt tilbage for det danske.

Alle Stationsbygningerne paa Linjen gjennem Hannover og Rhinprøjsen, selv i de fattigste Hedeegne, er flotte og hyggelige at se til, og i det hele taget faar man det Indtryk, at det tyske Jærnbanevæsen ledes med en sjælden Driftighed og Omhu.

Blandt de største og mest kjendte Steder, som laa paa Ruten, maa fremhæves Bremen, der hæver sig svagt over den ensformige Flade, og hvis slanke Taarne, høje Huse og frodige Plantager tager sig meget indbydende ud. Man ruller her ind i en Marskegn, hvis frodige Enge strækker sig milevidt omkring, og hvis friske grønne Farve danner en velgjørende Afvexling fra de brune eller graa Flader, man forhen har faret hen over. En stor Jærnbro fører over Weserfloden, der ved denne Stad har en betydelig Bredde. End videre maa nævnes Osnabrück og Münster, der begge ligger omgivne af en yppig Natur, og i hvis Nærhed findes en stor Mængde Fabrikker. Vi mærkede her, at vi nærmede os Rhinprøjsens Fabrikegne; men skjønt jeg blev forberedt paa at se et Land med talrige Vidnesbyrd om en storartet Industri, blev Forventningerne dog langt overtrufne. I et Distrikt, der omfatter mange Flademil, nemlig omkring Byerne Essen, Elberfeld, Barmen, Solingen, Düsseldorf, Crefeld o. fl., er der en saadan Mængde Fabrikker, at man næsten ikke kan vende Öjet nogensteds hen uden at se høje dampende Skorstene. Vi kom til denne Egn hen ad Eftermiddagen, men det blev langt ud paa Aftenen, inden vi kom igjennem den, uagtet vi kjørte med fuld Fart hele Tiden. Mange Fabrikker laa umiddelbart op til Jærnvejen, adskillige af dem omfattede en saadan Samling af Bygninger, Arbejderboliger, samt Bjærge af Slagger, o. s. v., at de tog sig ud som hele Smaabyer. Ved en af de største talte jeg ikke mindre end 40 Skorstene, der laa i lange Rækker, alle sorte i Toppen, alle dampende af fuld Kraft. Jærnvejene krydser hinanden i disse Egne som Traade i et Net, den ene Viadukt eller Overkjørsel ved Siden af den anden. Rundt om vælter sig sorte Skymasser i Vejret, paa mange Steder er Luften opfyldt af en tyk, kvælende Kulos, hist og her ser man store fritbrændende Baal rødne Synskredsen, og nu og da ser man ogsaa under Farten ind i gløende og sydende Ildsvælg umiddelbart ved Jærnvejen. Hvor mange tusende Hoveder maa ikke i disse Egne daglig bryde deres Hjærner med tekniske Studier, Maalinger og Beregninger i det uendelige, og hvor mange hundrede tusende Hænder og Arme er ikke her sysselsatte med anstrængende, sundhedsødelæggende og ofte daarligt lønnede Arbejder, og hvor mange travle Handelsfolk sættes saa ikke i Bevægelse med Afsætningen? Alle Slags Metalvarer, Maskiner, Vaaben, Læder-, Silke- og Bomuldsvarer, fysiske og musikalske Instrumenter, Møbler, Tæpper o. s. v. spredes fra disse Fabrikegne over hele Tyskland, ja over hele Verden. Her er noget, som Tyskerne med rette kan gjøre sig til af, her er et Omraade, hvor Kløgt og Driftighed er parrede i storslaaet Harmoni — men man trækker dog Vejret ligesom lidt friere og føler sig gladere stemt, naar man er naaet ud af disse stenkulssvangre, paa Naturskjønheder fattige Egne, hvilket først sker, naar man ruller over Rhinen.

En forunderlig Fuglejagt.

De langbenede Svømmefugle, der kaldes Flamingoer, er ægte Kystfugle, som næsten altid opholder sig i Nærheden af Havet og kun undtagelsesvis findes ved Søer, der ligger i længere Afstand fra dette, og hvis Vand er saltagtigt. De foretager ofte lange Vandringer, paa hvilke de undertiden naar til Lande, som ligger langt borte fra deres egentlige Udbredelseskreds. De er saaledes gjentagne Gange komne til Tyskland, hvor en Flok f. Ex. 1811 lod sig se ved Rhinen samt ved Byerne Mainz og Bamberg, ligesom man ogsaa undertiden har set dem i Holland og England. I det sydlige Frankrig indfinder de sig hvert Aar, og der har enkelte af dem endog ruget. De lever i Almindelighed selskabeligt i store Flokke, som især er talrige i Rugetiden og paa de Steder, hvor de opholder sig om Vinteren. Paa saadanne Steder kan man finde dem i tusendvis, og naar man ser dem langt borte, ligner de paa Grund af deres hvide og rosenrøde Fjerdragt engelske Soldater, der er opstillet i Rækker, hvorfor Singaleserne ogsaa kalder dem „engelske Soldaterfugle“.

Flamingoerne er meget forsigtige og sky Fugle; enhver Flok udstiller baade Dag og Nat nogle af de ældste Medlemmer som Vagtposter, og disse passer saa godt paa, at det er en meget vanskelig Sag at overraske en Flok. Jagten paa dem maa derfor ske med den største Forsigtighed, og det lykkes kun sjældent Jægeren at komme dem paa Skudvidde. Det er bekjendt at Oldtidens Romere lavede en

lækker Ret af Flamingoernes Tunger, som de satte overordentlig høj Pris paa. Disse Fugle var derfor Gjenstand for en stærk Efterstræbelse, for at man kunde tilfredsstille Romernes lækkersultne Ganer. Man søgte at fange dem i Mængde paa følgende ejendommelige Maade. Naar man havde opdaget en talrig Flok af disse Fugle, udspændte man om Natten et stærkt Fiskenet mellem to Baade, hvorpaa man saa lydløst som muligt roede ind paa dem. De opskræmmede Fugle fløj strax i Vejret, men blev da indviklet i det udspændte Fiskenet, og det var nu en let Sag for Folkene i Baadene at dræbe en Mængde af dem, før de atter kunde befries. Paa denne Maade kunde man paa en Nat ofte fange 50 eller flere Flamingoer. Undertiden brugte man ogsaa følgende Fremgangsmaade ved Fangsten af dem. Efter at man forud nøje havde udspejdet Flamingoernes Soveplads, nærmede man sig med stor Forsigtighed denne, om Natten paa en Flaade af sammenbundne Bjælker og søger at opdage den udstillede Vagtpost. Da denne altid staar oprejst, medens de andre Fugle stikke Hovedet under Vingerne og sove, er den let nok at kjende. Saa snart man har faaet Øje paa denne Vagtpost, søger en Mand, der er skjult af et Bundt Rørgræs, som han skyder foran sig, svømmende at nærme sig den. Naar han er kommen nær nok, griber han hurtig Fuglen om Halsen og trækker den ned under Vandet, hvor han kvæler den eller drejer Halsen om paa den. Saa snart Vagtposten uden Støj er bleven ryddet af Vejen paa denne Maade, er den værste Vanskelighed ved Fangsten overvunden, da man nu let kan gribe de andre sovende Fugle og dræbe dem.

Bondestandens Bidrag til et Nationalmusæum.

Medens fremmede Sæder og Skikke trængte ind i de højere Klasser, holdt Bondestanden fast paa det fra Fædrene nedarvede. Sagn og Digt gik fra Mund til Mund i Hytterne, efter at de forlængst var opslidte og gaaede af Mode paa Borgene. Hvilke Skatte der paa denne Maade er blevne bevarede, derom vidner Svend Grundtvigs og andres Samlinger af Folkesagn og Kæmpeviser. Imidlertid er det vel ogsaa paa høje Tid, at Samleren har taget fat paa sit Arbejde; thi det er en Kjendsgjerning, som enhver, der er lidt kjendt med Forholdene paa Landet, vil have lagt Mærke til, at det kun er de gamle, der sidder inde med Fortidens rige Minder. De unge Karle og Piger — Børn af den nye Tid — have kun saare ringe Interesse for saadanne gamle „Krønniker“; de gamle i Kakkelovnskrogen kan fortælle, de kan synge, men naar de gaar bort, saa begraves Sagnene og Sangene med dem.

Som det gaar med den mundtlige Overlevering, saaledes gaar det paa alle andre Omraader: De klædelige Nationaldragter afløses desværre af moderne Klæder, Huset omkalfatres, alt det „gamle Skrammel“ tages bort, og hvis det ikke ødelægges med det samme, kastes det hen i en Krog, hvor det bliver liggende, indtil det ved Lejlighed paa en eller anden Maade kan gjøre en tvivlsom Nytte. De gammeldags Klædningsstykker, som endnu maatte være tilbage, ligger mugne og mølædte paa Kistebunden. Selvfølgelig er der endnu hist og her især i afsides Egne mange, som med Kjærlighed holder det gamle i Hævd og Ære, men det er kun Undtagelse fra Regelen. Man maa dog ikke gaa alt for strængt i Rette med Bondestanden, fordi den vil „være med“, og foretrækker det ny for det gamle. Der skal et vist Mod til at gaa imod Modens Strøm. Moden er en stræng Herskerinde; hendes Luner og Paafund skal man saavidt muligt rette sig efter, naar man sander det gamle Ordsprog: Klæder skaber Folk (og Kjød skaber Heste). Man har ingen Ret til at laste Bonden, naar man ikke selv har Mod til f. Ex. at møde med en halv Snes Aar gammel Hat, fordi den ikke er moderne. Det gamle svinder bort og giver Plads for noget nyt, saaledes er Verdens Gang. Men forinden Forandringen er helt fuldbyrdet, kan der spørges, om der ikke var Anledning til at søge at bevare det bedste af det fra Fædrene nedarvede. Svaret herpaa kan ikke være tvivlsomt, og der er jo netop i den seneste Tid gjort Forsøg paa at redde det, der endnu er tilbage af gamle Sager, som har været benyttet af Bondestanden i de rundne Tider. Hvem saa ikke med udelt Interesse paa Dragterne og Redskaberne fra Landet paa Kunst- og Industriudstillingen i Sommer? Nu, da den er endt, og de udstillede Gjenstande skulde gives tilbage til deres Ejermænd, kan man ikke andet end give Hr. Direktør Olsen Ret i, at det var Synd, om alt det, som her var samlet, blev spredt igjen for alle Vinde. Vel er der i sin Tid udgaaet Opfordring trindt om i Landet til ved Gaver og Laan at støtte Oprettelsen af et Musæum for Bondestanden, og vel er der vistnok indkommet mange og værdifulde Gaver, men endnu er der saare meget tilbage at gjøre, endnu mangler der meget i, at der er et saa fuldstændigt Materiale samlet, at det kan give et blot nogenlunde tydeligt Billede af Bondens huslige Liv i Fortiden. Der kan aldeles ingen Tvivl være om, at der endnu i mange, jeg kunde næsten fristes til at sige: de fleste, Huse og Gaarde findes gamle Sager, som for deres nuværende Ejere kun har saare ringe eller slet ingen Brugsværdi. Der mangler kun nogen til at samle det, nogen til at gjøre Ejermanden opmærksom paa, at det, som han kalder gammelt Skrammel og naragtige Dragter, kan faa Betydning ved at indlemmes i Musæet. Naar man kommer til Bonden paa den rette Maade, saa er han i Regelen ogsaa villig til at give det, som har Pengeværd, men af sig selv kommer han ikke. Derfor var det heldigt, om der i hvert Sogn eller i alt Fald i mindre Kredse fandtes Mænd, som vilde paatage sig Ulejligheden med Indsamlingen af Sagerne. Arbejdet er hverken stort eller vanskeligt, og det forekommer mig, at enhver, hvis Gjerning falder mellem Bønder, maa have en særlig Interesse for Bondestandens Historie. Til Belysning af den er intet bedre end et saadant Musæum; ligesom oldnordisk Musæum giver et saavidt fuldstændigt Billede af Oldtidens Mennesker i deres Liv og Færden gjennem de opbevarede Redskaber, Vaaben, Smykker m. m., saaledes vil et Musæum for Bondestanden kunne give en ypperlig historisk Vejledning til Forstaaelse af den danske Bondes Liv og Kaar i de svundne Tider. Derfor bør man være de Mænd taknemmelig, som har undfanget Ideen og ført den frem i

Virkeligheden, og derfor bør alle efter Evne stræbe at støtte dem i den Sag, som jeg et Steds ikke med Urette har set kaldet en Nationalsag. Nu nærmer Paasken sig, og med den kommer de festlige Sammenkomster paa Landet, da er der en passende Lejlighed til at bringe de gamle Sager paa Tale jo flere Steder jo bedre, og da turde det vel hænde, at der vil indstrømme rige Gaver til det Musæum, som kan blive en Ære for den danske Bondestand.

—rod, den 8de December 1879.

Erik Klokker.

Smaating.

Er det mig? Tre Amerikanere kom til en Kro, og efter et Maaltid, der var krydret med utallige Glas Vin, blev en af dem bragt op til sit Kammer. Alle Sengene var besatte, saa at vor Mand maatte dele Seng med en Neger. Han lagde sig ogsaa ved Siden af Afrikaneren, efter at have paalagt sine Kammerater, at de skulde vække ham tidlig den næste Morgen. De lovede det; men just som de vilde gaa, fik de Øje paa den sovende Neger og fik derved det Indfald, ligeledes at male deres sovende Kammerat sort i Ansigtet. Den næste Morgen vækkede man den rejsende, der trækker sine Klæder paa og træder hen for Spejlet for at binde sit Halstørklæde om. Da han ser sig i Spejlet, bliver han lidt betuttet, men efter at have tænkt sig lidt om, siger han imidlertid til sig selv: „De Fæhoveder, nu har de vækket Negeren i Steden for mig!" Og rolig klæder han sig af og gaar til Sengs igjen.

En klar Himmel, en smilende Herre og en tidlig saaet Ager skal ingen tro, og ej for tidlig sin Søn. Vejret raader for Ageren, Viddet for Sønnen — uvisse er begge.

Gode Grunde. „Maa jeg byde Dem et Glas Vin?" spurgte en Mand en Bekjendt, hvem han traf sammen med. — „Nej, mange Tak," svarede den anden, „for det første har min Læge forbudt mig at drikke Vin, for det andet har jeg indmeldt mig i Afholdenhedsforeningen — og for det tredje drak jeg lige nu en Flaske Portvin med Petersen der henne."

Den urette Mand. Da Signalet lød til Jærnbanetogets Afgang, raabte en kvindelig Røst fra Perronen: „Meyer! Meyer!" En af de rejsende stak Hovedet ud af Vinduet og fik i det samme en vældig Ørefigen. Forbitret herover, søgte han at komme ud, men Døren var stænget, og Toget strax efter i fuld Fart. Ved næste Station lod han sin Vrede bryde ud over Konduktøren. „Hedder De da Meyer?" spurgte denne rolig. — „Nej!" — „Ja, men da kommer Sagen jo slet ikke Dem ved," sagde Konduktøren.

Truffet. En Kunstner skulde male to Personer, hvoraf den ene havde vundet, den anden tabt en Proces. Da han havde overtænkt, hvorledes dette bedst kunde udføres, malede han den ene nøgen og den anden i det blotte Linned.

Afhjulpet Mangel. En ung „Digter" overleverede en ældre Forfatter nogle Vers med Anmodning om at udtale sin Mening om disse. „De trænger til noget mere Ild," svarede Forfatteren, i det han kastede Digtene ind i Ovnen.

Geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Byer ved Kanalen: En By i Sverige, — en Flod i Italien, — et Bjærg i Italien, — en Flod i Frankrig, — en Biflod til Elben.

J. M. J.

Firkantet Rød. Af 2 A, 2 E, 2 G, 2 I, 2 S, 2 T, 2 V, 1 L og 1 N dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første tit paa andet stod
mod Uret og mod Svig;
det tredje tørster efter Blod
i Fred som i Krig;
det fjerde træbes under Fod
og gi'er dog ingen Skrig.

J. J.

Stavelsegaade.

Hver Gang du Hus og Hjem forlod,
fra første styred du din Fod,
og foran dette mangen Gang
du endte glad din Rejse lang.
Men fik du sidste, da, min Ven,
du næppe snarlig kom igjen,
men mindre det i Spøg og Skjæmt
blev givet, taget og forglemt.
Det hele hullet kun man har,
og hvis det ikke hullet var,
det gjorde ikke mindste Gavn.
Nu gætter man vel Gaadens Navn.

Opgave.

En Mand, som rejste med en Ulv, en Ged og et Bundt Kaalhoveder, kom til en Flod, hvor han vel fandt en Baad til Overfarten, men Baaden var saa lille, at han kun kunde tage en Ting med sig ad Gangen, enten Ulven, Geden eller Kaalen. Han grundede længe over, hvorledes han skulde faa bragt alle tre Ting over paa den anden Side, uden at Ulven aad Geden, eller Geden aad Kaalen, medens han var borte. Endelig fandt han paa Raad og førte dem hver for sig over til den anden Bred. Hvordan bar han sig ad?

Opløsninger fra Nr. 20.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Rød:
Ardennern**e**	S T U E
Astraha**n**	T O L D
Londo**n**	U L K E
Borne**o**	E D E N
Ode**r**	
Ragus**a**	
Götebor**g**	paa Gaaden: Granske.

Brevvexling.

N. P. J. S. De omspurgte Oplysninger findes i Nr. 12 for 1875, hvor et Sæt Skakbrikker, bestemte til Husflidsudskæring er afbildede. Materiale samt drejede Fødder dertil, leveres fra C. Th. Roms Husflidsværktøjhandel.

Oluf S. At levere Skakopgaver i „Husvennen" vil vist tage for megen Plads, og kun blive tilstrækkelig paaskønnet af et forholdsvis ringe Antal Læsere. Kan De give en Vejledning til det andet Spil?

K. J.: Tak, Digtet vil rimeligvis finde Anvendelse.

K. J. i S. — J. M. i G. — J. A. T. — Jens P. Jensen, Ejby. — J. & M. i Grenaa. — J. W. og V W: De tilsendte Smaating skal efterhaanden finde Anvendelse i Bladet.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Trange Dage.

Fortælling
af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

Medens denne korte Vandring foregik, saa Henrik af og til ængstelig paa Annette; han indsaa, at hun i Øjeblikket haardt maatte føle den Modsætning, der var mellem dette fattige Hjem og det, hun faa Timer i Forvejen for stedse havde forladt. Hun smilede ham imidlertid i Møde og sagde:

„Her kan vi jo faa det hyggeligt og godt, naar der bliver ordnet lidt hist og her . . . Men Spisekammeret, Henrik? Har du slet ikke noget deri?"

Henrik saa betuttet paa hende og slog sig for Panden.

„Hvor kunde jeg dog glemme det, Annette! Her er ikke skabt Mad i Huset!"

Annette lo næsten muntert.

„Tag bare ikke saa stærkt paa Vej for det, bitte Ven," sagde hun. „Jeg ved da, her er baade Bager og Høker i Ølsted, saa vi behøver ikke at være ræd for at dø af Sult. Havde vi bare en Kurv, kunde vi gaa sammen ud og gjøre Indkjøb."

„Gud velsigne dig, fordi du tager det saadan, bitte Annette," udbrød Henrik og trykkede hende bevæget til sit Bryst. „En Kurv kan jeg nok faa inde ved Naboens. Jeg skal være her knap*) igjen!"

Han løb ud ad Døren, og Annette satte sig hen ved Bordet og fik Taarer i sine Øjne. Midt i disse fattige Omgivelser, der var saa vidt forskjellige fra dem, hun var vant til at færdes i, paatrængte der sig hende en stærk Følelse af Forladthed, men da hun igjen hørte hans Fodtrin uden for Døren, rystede hun Mismodet af sig og viste ham et smilende Aasyn.

„Se, her fik jeg en Kurv, Annette. Skal vi give os paa Vej med det samme, for jeg mærker nu pludselig, at jeg ikke er rent fri for at være sulten. Jeg fik ingen Unnen*) i Dag."

„Ja, lad os saa komme afsted da, bitte Henrik."

De lukkede Døren og gik ned i Byen. Først et Par Timer efter vendte de tilbage, thi der var mange Ting, som nødvendigvis maatte indkjøbes, og de var begge stærk belæssede, da de vendte tilbage. Saa fik Annette travlt ude i Køkkenet. Henrik havde sin Fornøjelse af at staa der ude og se til, medens hun bagte en Æggekage til dem i Panden og af og til smuttede ind i Stuen for at dække Bordet med det, der var for Haanden. En Avis, hvori nogle Tallerkener havde været indpakkede, maatte gjøre Tjeneste som Dug, et lille Kræmmerhus som Peberbøsse. Hun var ikke raadvild, men vidste at hjælpe sig i en snæver Vending. Hendes Kinder fik Rødme under Travlheden, hendes Øjne straalede, da hun endelig bar Maden ind og bød ham tage for sig af Retterne. Henrik følte sit Bryst svulme af Kjærlighed, han slyngede sine Arme om hende og kyssede hende atter og atter, og hun hvilede lykkelig og altforglemmende ved hans Bryst.

Saa satte de sig til Bordet og spiste i Selskab med hinanden. Madlysten var ikke stor, Retterne var kun faa og simple, og dog havde de aldrig nydt noget mere velsmagende Maaltid.

*) strax.

*) Middagsmad.

Der stod et Hyldetræ uden for Vinduerne; Stormen havde bøjet dets Grene i underlige Vridninger, det stod, som om det skuttede sig og frøs. Der sad en Spurv ude mellem Træets forpjuskede Løv, den lagde Hovedet paa skraa og kigede ind gjennem de solbrændte Ruder, der glimrede i mangefarvet Spil under den nedgaaende Sols sidste Straaler. Den saa ind til to lykkelige unge Folk, Øjeblikkets glade selvforglemmende Børn.

Annettes Forsvinden havde vakt stor Bestyrtelse i hendes Fædrenehjem. Faa Timer efter hendes Bortgang fra Hjemmet blev man opmærksom paa, at hun var borte. Kristen Norre blev greben af Angest og Samvittighedsnag, han frygtede, at han havde været for haard ved hende, og at hun i Sorg og Fortvivlelse havde berøvet sig selv Livet, men Mads overbeviste ham snart om, at der ingen Grund var til at frygte for sligt. Ved at gjennemsøge hendes Værelse fandt han Henriks sidste Brev til hende liggende i hendes Dagligkjoles Lomme, og det gav tilstrækkelige Oplysninger. Kristen blev greben af en heftig Vrede, Mads maatte øjeblikkelig kaste sig paa en af Hestene og jage afsted til Præsten i Karby for om mulig at forhindre Vielsen, men da Mads naaede dertil, var Brudefolkene for længst Ægtefolk og dragne til deres Hjem i Ølby. Der var saaledes ikke mere ved den Ting at gjøre.

Da han kom hjem med den Efterretning, lukkede Kristen Norre sig inde i sit Sovekammer en Times Tid, og da han kom ud igjen, bød han Mads sørge for, at alt, hvad der i Huset havde tilhørt Annette, blev pakket paa en Vogn, som næste Dag kunde bringe det til det Hjem, hun havde valgt sig.

„Lad Anders strax i Morgen kjøre afsted med det og sige til hende, at hun ikke maa sætte en Fod inden for min Dør. Hendes Mødrenearv kan hun hæve paa Herredskontoret om otte Dage. Mere kan hun ikke vente af mig.“

Hans Befaling blev nøjagtig udført og endda lidt til. Mads mente nok at turde vove at sende lidt med Vognen paa egen Haand. Han fik fat i et Par Faarelaar, en røget Skinke, en Kurv Æg, nogle Skjæpper Korn og en Bøtte Smør, som han alt sammen forsigtig pakkede ned i Bunden af Vognen. Saa kjørte Anders afsted, vel fornøjet med, at ingen Mistanke var falden paa ham.

Op paa Formiddagen indtraf han i Ølby, spurgte sig frem og blev holdende uden for de unge Folks Lejehus. Annette hørte Vognen standse og kom med bankende Hjærte ud i Døren. Var det Faderen, der kom til hende? Haabet derom forsvandt ved det første Syn af den Kusk, der sad oppe paa Læsset og nok saa fornøjet nikkede til hende.

„Kommer du her, Anders?“

„Ja, her er jeg med alt dit Tøj,“ svarede Knøsen og lod sig glide ned.

„Hvordan gaar det til, at I vidste, hvor jeg var?“

„Mads fandt det sidste Brev fra Henrik i din Lomme, og deri stod det . . . Jeg hyttede mig ellers godt nok, jeg blev slet ikke tagen i Forhør, men Mads skulde da heller ikke have klemt det ud af mig alligevel.“

„Hvad sagde Fader? Var han meget vred?“ spurgte Annette ængstelig.

„Ja ja, vred var han, det er noget, som byder sig selv.“

„Gav han dig ellers ingen Bud med, bitte Anders?“

„Nej . . . jo, hvordan var det nu? Jo, din Mødrenearv kunde du faa paa Herredskontoret om en Uge . . . ja, saadan var det, netop om en Uge.“

„Men sagde han ellers ikke noget, Anders? Du skal ikke lægge Dølg paa det for mig.“

„Ja, han sagde jo ogsaa nok, at du ikke maatte komme hjem . . . Men det er nu saadan noget, en siger i Hastighed,“ vedblev Drengen trøstende, „det betyder ikke saa meget, som det ser ud til.“

Annettes Øjne fyldtes med Taarer.

„Jeg vidste det,“ hviskede hun, „jeg faar aldrig et tilgivende Ord fra ham.“

Drengen saa hendes Bevægelse og søgte at give hendes Tanker en anden Retning.

„Hvor er Henrik?“ spurgte han.

„Oppe paa Herregaarden. Der er han paa Høstarbejde.“

„Det var kjedsomt. Hvordan skal vi saa faa alt Tøjet flyttet ind? Jeg saa en svær tyk Karl staa der henne i Døren med en rød Lue paa Hovedet. Mon han ikke kan lægge en Haand til med at flytte Dragkisten og Skabet? Det andet kan vi nok komme over selv.“

„Den svære tykke Karl med den røde Lue“ var Annettes nærmeste Nabo og var paa Forlangende strax villig til at hjælpe. En halv Times Tid efter var Flytningen besørget, og alt opstillet, som Annette ønskede det. Saa kjørte Anders igjen afsted med Løfte om, at han nok senere skulde besøge hende og Henrik, og Annette blev igjen ene.

Den øvrige Del af Dagen benyttede hun til at pudse op i Huset, og det lykkedes hende da ogsaa, ved Hjælp af en Storvask og de Sager, Drengen havde bragt med hjemme fra, at gjøre baade Stuen og Sovekammeret langt hyggeligere

og pyntteligere, end de havde været før. Men mangen Taare kostede det hende, før hun kom saa vidt, thi hvert Stykke, hun fik fat, kaldte Minder fra Barndomshjemmet frem for hende. Da hun var færdig og lod Blikket løbe hen over sit Værk, kom Smilet tilbage paa hendes smukke Ansigt. Hun glædede sig ved Tanken om, hvor behageligt Henrik vilde blive overrasket, naar han kom hjem.

Hun tog imod ham ude i Forstuen, tørrede Sveden af hans Pande og kyssede ham. Længe før han kom, havde hun siddet og lyttet efter hans Fodtrin.

„Har Holm været her?“ spurgte han.

„Nej, men her har været en anden, mens du har været henne*).“

„Din Fader!“ udbrød han oplivet.

„Ak nej, Henrik. Det var Anders, som var her med mit Tøj.“

Hun aabnede Døren, og han traadte ind og satte sig træt paa Bænken ved Bordet. Han lagde slet ikke Mærke til den Forandring, der var foregaaet i Stuen, og Annette følte sig skuffet derved. Hun havde tænkt, han strax vilde se den og glæde sig ved den.

„Havde han intet Bud til dig fra din Fader?“

„Jo, han skulde sige mig, at jeg ikke maatte komme hjem mere,“ svarede Annette bedrøvet. „Saa var der ogsaa det, at vi om otte Dage kunde faa min Mødrenearv paa Herredskontoret.“

„Hvor stor er den, Annette?“

„Ved du ikke det? Den er jo tre hundrede Daler.“

„Tre hundrede, ikke mere!“

Den skuffede Tone, hvori hans Udbrud kom frem, gjorde hende ondt, hun vidste ikke selv hvorfor.

„Da Fader giftede sig med vor Stifmoder, var han ikke meget formuende. Det var hende, som bragte Velstanden til Gaarden, og hun gjorde Testamente til Fordel for ham, før hun døde.“

„Naa, med tre hundrede Daler maa vi da kunne komme lidt i Vej, skjønt de rækker ikke langt . . . Men din Fader lader sig vel ogsaa snakke til rette, en Gang i Tiden, tænker jeg.“

„Gud give det, Henrik! Men jeg er ræd, han tilgiver mig det aldrig.“

„Vi vil haabe det bedste . . . Nej, se hvor du har pyntet op, mens jeg var henne,“ vedblev han, i det han nu endelig fik Øjet op for den heldige Forandring i Omgivelserne. „Den gamle Rønne er jo bleven rigtig pæn!“

Annettes Ansigt opklaredes; hun førte ham med sig ind i Sovekammeret og ud i Køkkenet, medens hun med barnlig Glæde viste ham, hvad nyt der var kommet til Huset. Henrik følte sig rørt ved, at hun, der kom fra Rigdom og Velstand, kunde tale saa glad og tilfreds om den ubetydelige Forøgelse af deres fattige Smule Ejendom. Han tog hende i sine Arme, kyssede og kjærtegnede hende, og med Armene om hans Hals og siddende paa hans Skjød, glemte hun atter al Sorg og Savn for at nyde Øjeblikkets korte berusende Lykke.

Næste Dags Aften kom Holm. Han havde været i Maarup og talt deres Sag for Kristen Norre, men denne havde vist ham kort af og endda ikke benyttet sig af de fineste Udtryk, thi Kristen var allerede nu bleven underrettet om, at Holm havde haft en væsentlig Del i Giftermaalssagen. Holm mente derfor, at de gjorde klogest i at lade nogen Tid gaa hen, før de forsøgte paa at faa Faderen i Tale og vinde hans Tilgivelse.

Henrik var ikke af den Mening. Han havde hidtil troet, at Annettes Mødrenearv var langt betydeligere, end den viste sig at være, og han nærede det Haab, at den gamle, hvis det lykkedes at forsone ham, vilde spæde en klækkelig Skilling til, saa at de kunde blive satte godt i Vej. Han holdt derfor paa, at de snart skulde tage hen til Maarup og gjøre Forsøg paa at komme til Forstaaelse med Faderen. Annette sagde ikke noget derimod, hun mærkede, at han satte sin Lid til, at Faderen vilde hjælpe dem frem, og hun nænnede ikke at betage ham Haabet derom. Som Følge deraf blev der taget Beslutning om at gjøre Turen til Maarup den næstkommende Søndag.

I den mellemliggende Tid fik Annette Husvæsenet bragt i Orden og saa sig om efter Arbejde. Hun havde altid været flink til at sy og fik nu den Tanke, at hun ved at sy for fremmede kunde hjælpe lidt til med at klare de Udgifter, som alle de Nødvendighedsgjenstande, der maatte anskaffes, medførte. Henrik syntes ikke om den Ide, men indvendte dog intet væsentligt imod den.

Søndagen indfandt sig, og om Eftermiddagen gav de unge Folk sig paa Vej til Maarup. Jo nærmere de kom til Byen, jo blegere blev Annettes Kinder, jo haardere bankede hendes Hjærte. Hun vidste med Bestemthed, at Turen ikke vilde føre til det ønskede Resultat, og hun gruede ved Tanken om, at hendes Fader i sin Vrede skulde lægge Tyngden af sin Forbandelse paa hendes Hoved. Da de nærmede sig Gaarden, og hun saa de hjemlige Mure titte frem bag Havens Træer, havde hun gjærne vendt om, men af Frygt for, at Henrik skulde blive misfornøjet med hende, betvang hun sin Angest og fulgte ham stiltiende.

(Fortsættes).

*) strax.

Deboras Grav.

Da Rebekka brød op fra sin Faders Hus for at drage til sit ny Hjem i Mamre, fulgte hendes Amme Debora med. I Oldtiden bestod der nemlig, hvad vi ser af Biblen, Odysseen og andre Skrifter fra gamle Dage, et inderligt og trofast Forhold mellem Ammen og Barnet, som hun havde opammet, et Forhold, som varede ved til Døden. I dette Tilfælde kan vi levende tænke os, hvor godt det har været for den unge uerfarne Hustru at have den ældre Kvinde til Støtte og Raadgiver, og hvilken Glæde det har været for Rebekka, at have en, med hvem hun kunde, i det fremmede Land, opfriske Minderne fra „Barndomslivets favre Dage“. Hvor meget Debora har været for Rebekkas Hus, og hvorledes hendes trofaste Kjærlighed gik i Arv til Børnene, fremgaar af det, som Biblen fortæller, og hosstaaende Billede fremstiller, at da hun døde, begravede Jakob hende „neden for Bethel under Egen“, og kaldte dens Navn „Graads Eg“, som et Vidnesbyrd om den dybe Smerte, han og han følte ved den trofaste opofrende Kvindes Bortgang. Han valgte med kjærlig Omhu dette iøjnefaldende Sted til Begravelsesplads, at det mægtige Træ skulde staa som et Mindesmærke over Debora gjennem lange Tider. Denne Grav og

Rebekka og Jakob ved Deboras Grav.

Træet, hvis Grene overskyggede den, kom senere til at spille en betydningsfuld Rolle i Israels Historie.

Mange Aarhundreder efter den gamle Deboras Død, fremstod der i Israel en Kvinde af samme Navn. Det var trange Tider. Kong Jabin af Hasor havde ved sin snilde og tapre Feltherre Siseras Hjælp undertvunget Guds udvalgte Folk og længe holdt det under et forsmædeligt og pinligt Aag; da optraadte denne Debora, Lapidoths Hustru, blandt sit Folk som Profetinde; hun opslog sin Bolig paa den gamle Deboras Grav; thi det i Dommernes Bog omtalte „Deboras Palmetræ“ er efter mange lærdes Mening det samme Træ, som Jakob under Taarer gav Navnet „Graads-Eg“. Op under dette ærværdige ældgamle Træ gik saa Folket til Debora med deres Sager, og „hun dømte Folket.“ Det minderige Sted, den historiske Jordbund, paa hvilken hun havde rejst sit Dommersæde, bidrog vistnok sit til at give hendes Domme Almengyldighed. Hun var, staar der skrevet, „en Moder i Israel“, som Thyra Danebod og Margrethe senere blev det for vort Folk. Men hun var, som de, ikke blot stor i Fredens Idræt. Nej, hun kaldte „Barak Abinoams Søn“ op til sig og holdt under det gamle Træ Raad med ham om at afryste Fremmedherredømmets Aag. Barak turde ikke foretage noget, uden Debora drog med. Saa gjorde

Debora sig rede. Som mange Aarhundreder efter Pigen fra Orleans, saaledes drog nu denne forunderlige Kvinde med Barak og hele Folket ud i Kampen mod den hidtil uovervundne, og, i egne saa vel som andres Tanker, uovervindelige Sisera. Stor var Siseras Overmagt, og han havde „ni hundrede Jærnvogne", men det viste sig her som saa ofte, at „ej Hærens Tal gjør sejerrig", men Hærens Tro. Da Sejren var vunden, og Sisera falden for Kvinden Jaels Haand, da istemte Debora en herlig Lovsang til Gud, som slutter med de sande, skjønne Ord: „De, som elsker Gud, skal være ligesom Solen, der gaar frem i sin Kraft."

G—n.

En Rejse gjennem Højasiens Ørkener.

I Aaret 1870 tiltraadte Oberstløjtnant i den russiske Generalstab, Prschewalski med en ung Ledsager en videnskabelig Rejse gjennem det kinesiske Rige til Peking og derfra gjennem Thibet og Ørkenen Gobi tilbage til Sibirien. Denne Rejse, som vi her vil meddele Læserne et kort Uddrag af, varede i tre Aar og medførte meget store Møjsommeligheder for de rejsende, som med den almindelige Postbefordring drog gjennem Sibirien til den sibirisk-mongolske Grænseby Kiæchta. Efter at de rejsende her havde forsynet sig med et kinesisk Pas, besluttede de at rejse videre her fra paa samme Maade som de russiske Kjøbmænd. De traf derfor her Overenskomst med en Mongoler, som havde bragt en Transport Te til Kiæchta, i Følge hvilken denne for en Betaling af 70 Lan (Lan er Navnet paa en kinesisk Mønt, og 70 Lan er omtrent 240 Kroner) skulde bringe dem og deres Rejsegods samt de Kosakker, der ledsagede dem som Tolke, til Peking i Løbet af 40 Dage. Alle de rejsende tog Plads i en høist ubekvem kinesisk Vogn, forspændt med to Kameler, i hvilken daarlige Befordring de maatte tilbagelægge hele Vejen til Peking.

Efter at de rejsende havde tilbagelagt 200 Kilometre gjennem meget frugtbare Stepper, naaede de Ørkenen Gobi, og nu maatte de under store Møjsommeligheder rejse 900 Kilometre over øde og ufrugtbare Strækninger, der næsten var aldeles blottet for al Plantevæxt. Paa disse Strækninger lever der en sparsom Befolkning af Mongoler med deres Kameler, som om Sommeren plages af en næsten tropisk Varme og om Vinteren af en meget stræng Kulde. Paa denne Rejse fik Prschewalski Lejlighed til at stifte nøjere Bekjendtskab med den mongolske Befolkning, som gjorde et alt andet end behageligt Indtryk paa ham. Han fandt Mongolerne i høj Grad nysgjerrige, feje, gjerrige og smudsige; den sidste Egenskab var især fremherskende hos dem. Ethvert mongolsk Barn bliver i den første Uge efter sin Fødsel underkastet fire religiøse Vaskninger, men hermed tager det ogsaa Afsked med al Vask for hele Livet, og efter den Tid kommer der intet Vand i Berøring med Mongolens Hud. Al hans Omsorg for Renlighed indskrænker sig til en Gang imellem at anstille en Jagt efter de utallige Snyltegjæster, der har taget Ophold paa hans Hud og i hans Klæder, men Udbyttet af en saadan Jagt bringer dog ingen videre Formindskelse i Antallet paa disse.

Hvor ubehagelig end Rejsen var blandt den mongolske Befolkning, var den dog intet i Sammenligning med de Møjsommeligheder, som de rejsende maatte gjennemgaa, da de kom inden for Kinas Grænser. Ved Hjælp af den før nævnte Mongoler naaede de Peking til den fastsatte Tid, og her fik de et Pas, som bød Øvrigheden i hele det kinesiske Rige at tage de rejsende i Beskyttelse, men dette Pas var des værre uden Betydning for dem. Overalt, hvor de kom hen, maatte de føle det indgroede nationale Had, som alle Kinesere nærer mod Europæerne, og de kinesiske Embedsmænd, som efter Passet var forpligtede til at beskytte dem, rørte aldrig en Haand, før der var lovet dem en betydelig Gave. Naar de rejsende naaede en eller anden By, samlede der sig strax en stor Mængde nysgjerrige omkring dem, som tog dem og deres Rejsegods i det nøjeste Øjesyn og altid søgte at stjæle saa meget af det sidste som muligt. Undertiden lykkedes det dem vel at faa en Mandarin til at sætte Soldater paa Vagt foran deres Hytte, men dette skete kun, naar han havde modtaget en Gave. Mandarinen benyttede da altid Lejligheden til en Extrafortjeneste, i det han mod Betaling ligesom i et Menageri lod de nysgjerrige en for en faa Adgang til Hytten for at tage de rejsende i Øjesyn. Disse var desuden stadig udsatte for det værste Snyderi; ingen Kineser vilde indlade sig i nogen Handel med dem, og de maatte være meget glade ved, at de fik de daarlige Varer for en Betaling, der var mindst ti Gange større end Værdien af dem.

Rejsen blev, som før nævnt, gjort i et videnskabeligt Øjemed, men Kinesernes store Nysgjerrighed og Mistro umuliggjorde næsten denne Hensigt. De rejsende turde ikke gjøre nogen Jagttagelse saaledes, at nogen bemærkede dem, ingen Bemærkning turde optegnes, intet Kort benyttes eller rettes, saa længe de indfødtes Øjne iagttog de rejsende. Under saadanne Forhold kan man let tænke sig, at de rejsende maatte bruge megen List for med stor Møje at kunne faa noget Udbytte af Rejsen, som ogsaa i høj Grad blev vanskeliggjort ved deres meget tarve-

lige Forsyning med Penge. Som Følge heraf kunde de kun tage to Tjenere med paa Rejsen, og de maatte derfor ofte selv hjælpe til med alle Slags Arbejder, som f. Ex. opslaa og nedtage Teltet paa Lejrpladserne, læsse Rejsegodset paa Kamelerne og indsamle tørret Gødning, der i mange Egne er det eneste brugelige Brændsel, som man kan faa fat paa. Paa denne Maade gik der megen Tid tabt, som kunde have været brugt langt bedre til videnskabelig Virksomhed.

Med Undtagelse af det egentlige Kina, som er overordentlig frugtbart og godt dyrket, var den største Del af de Egne, som Prschewalski kom igjennem, meget øde, og de faa Indbyggere, som de her stødte paa, levede i den største Skræk for de muhamedanske Dunganer eller Choi-choier, som havde gjort Opstand mod deres kinesiske Undertrykkere. Kineserne og Mongolerne skildrede Dunganernes Blodtørst og Forvovenhed med de stærkeste Farver, men Prschewalski gjorde snart den Erfaring, at Dunganerhorderne kun havde faaet dette Ry paa Grund af de kinesiske Soldaters mageløse Fejhed. Som et Exempel paa denne Paastand anfører Prschewalski, at medens han og hans Ledsager befandt sig i Dynzuan-in, bad Fyrsten af Alaschan, som var nødsaget til at sende en Afdeling Soldater ud mod en saadan Røverbande, dem en Gang om at maatte laane de rejsendes Felthuer, for ved Hjælp af dem at fordrive Fjenden. „Røverne ved nemlig med Bestemthed,“ lod han sige, „at I befinder eder her, og naar de ser eders Felthuer paa vore Hoveder, vil de tro, at I befinder eder blandt Soldaterne og derfor strax tage Flugten.“ En anden Gang, medens Prschewalski befandt sig i det budchasatiske Kloster Tschesben, i hvilket han var bleven meget venligt modtaget, indfandt der sig en Dag, da han og hans Ledsagere gjorde en Udflugt i Omegnen, en Flok Dunganere foran det godt befæstede Kloster med den haanende Udfordring: „Hvor er nu eders russiske Forsvarere?“ Man sendte vel strax nogle Kugler ud mod Røverne, men da Kuglerne ingen Skade gjorde, skyndte man sig strax at sende Bud efter de europæiske rejsende for at kalde dem tilbage til Klosteret. Da disse kom, kunde de imidlertid ikke faa Plads i det overfyldte Kloster, men maatte lejre sig paa aaben Mark uden for dette. Uagtet den hele europæiske Hær kun var 4 Mand stærk, var den dog tilstrækkelig til at fordrive Dunganerne, som uden Modstand strax forsvandt.

Prschewalski skildrer disse østasiatiske Hæres Krigsførelse som højst latterlig og fej. Den kinesiske Soldat bærer paa Marschen hverken Vaaben eller Oppakning, og naar han skal rykke hurtig frem, maa man lade ham ride eller endnu hellere kjøre. Te og Opium er hans stadige Ledsagere, og man kan ikke faa ham paa Benene, før Teen er kogt og drukken. Naar Teen er drukken, ryger han sin Opium, og paa Grund af dennes stadige Brug, maa Hæren under Fremrykningen altid lade en Mængde Efternølere blive tilbage, der har beruset sig i Opium. Den kinesiske Hær skal derfor være ubrugelig lige over for enhver ordentlig Fjende. Naar man faar Øje paa Fjenden, istemmer de kinesiske Soldater et højt Skrig og affyrer et Par Salver, der hver ledsages med et højt Skrig for at forskrække Fjenden. Hvis denne lader sig skræmme og flygter, sætter man efter ham og myrder og plyndrer af alle Kræfter, men hvis han ikke flygter strax, flygter man selv. Som et karakteristisk Exempel paa denne Krigsførelse fortæller Prschewalski Gjenerobringen af den af Dunganerne besatte By Sining, der ligger øst for Søen Kukunov, ved den kinesiske Hær i Aaret 1868. For at tilbageerobre denne By bragte Kineserne en Hær paa Benene paa 25,000 Mand, der først røvede og plyndrede hos Venner og Fjender rundt omkring i hele Provinsen Gansu. Omsider rykkede Hæren frem for Byen Sining overbevist om Sejren, uagtet Dunganernes Styrke blev anslaaet til 7000 Mand. Det, som gjorde den kinesiske Hær saa vis paa Sejren, var Besiddelsen af fire glatløbede Kanoner, som var bleven sendte med fra Peking. Hver Kanon, der blev trukken af sex Muldyr, blev bevogtet med stor Omhu, og det var under Dødsstraf forbudt enhver uvedkommende at nærme sig den. Ved Hjælp af Kanonerne kastede man nogle europæiske Granater ind i Byen, som udbredte stor Skræk der. En af disse Granater sprang ikke strax, og en stor Mængde Mennesker samlede sig nu strax for at tage denne mærkelige Gjenstand i Øjesyn. Da man var saa uforsigtig at røre ved den, sprang den pludselig og saarede og dræbte en stor Del af de nysgjerrige, hvorfor Skrækken i Byen blev endnu større. Kineserne stormede imidlertid ikke Byen strax, da der ved samme Tid indtraf Efterretning om Bogdo-Chans Formæling til deres Lejr. Paa Grund af denne Efterretning blev alle Operationerne mod Fjenden strax standsede. Der blev indrettet et Theater, og der begyndte nu en Række forskjellige Festligheder, som uafbrudt varede en hel Uge igjennem, og i al denne Tid var den største Del af Officererne og Soldaterne beruseде af Opium fra Morgen til Aften. Alt dette skete i Fjendens Paasyn. Hvis der paa den Tid havde staaet en modig Anfører i Spidsen for Dunganerne, eller hvis blot en Skare paa hundrede modige Mænd havde foretaget et natligt Overfald, vilde hele den kinesiske Hær med Lethed være bleven tilintetgjort. Dunganerne havde imidlertid

hverken det ene eller det andet, og derfor fik Kineserne Lov til uhindrede i Ro og Mag at fuldende deres Festligheder, hvorpaa de stormede Byen, som næsten uden Modstand faldt i deres Hænder, ved hvilken Lejlighed de myrdede alle, som faldt i deres Hænder. Da de var blevne trætte af dette store Blodbad, samlede de de øvrige Slagtofre, som uden Hensyn til Kjøn og Alder blev drevne ud i Bjærgene, hvor de blev styrtede ned i Afgrundene.

Den sidste Del af Prschewalski's Rejse var den møjsommeligste paa hele Opdagelsesrejsen. Fra Søen Kuku-nor rejste de gjennem Sletten Tcidam og videre over Bjærgkjæden Burchan-Budcha, hvis største Højde er næsten 30,000 Fod. Disse Bjærge er saa ufrugtbare, at der næsten slet ingen Plantevæxt findes paa dem, og som Følge heraf findes der ogsaa kun meget faa Pattedyr og Fugle der. De rejsende var 80 Dage om at rejse gjennem denne Bjærgegn, hvilken lange Tid var fuld af Møjsommeligheder og Savn af alle Slags. I denne ufrugtbare Egn maatte de ofte lide Mangel paa det mest nødvendige, deres Klædning var bleven saa medtagen under den lange Rejse, at ingen af dem mere havde et Par ordentlige Støvler, men de maatte omvikle Fødderne med Dyreskind. Paa Grund af disse og mange andre Savn var deres Liv paa denne Del af Rejsen i Ordets egentlige Betydning en „Kamp for Tilværelsen". Vinteren med sine Storme var indtraadt, da de naaede denne Egn, og Kulden var saa stræng, at ingen af dem kunde udholde at sidde til Hest, og Marschen til Fods over disse Bjærge var saa møjsommelig, at de hver Dag kun kunde tilbagelægge en ganske kort Strækning. Hver Gang de gjorde Holdt for at hvile, opslog de deres Felttelt, og naar de havde aflæsset Kamelerne, maatte de først med stor Møje indsamle den nødvendige Gødning til Brændsel, derpaa blev Isen hugget i Stykker, for at de ved at optø den kunde faa det fornødne Vand til dem selv og deres Dyr. Om Natten var det dem ofte umuligt at sove i Filtteltet paa Grund af Kulden, da Mangelen paa Brændsel ikke tillod dem at vedligeholde et Baal i Teltet om Natten, hvor Kulden ofte var ÷ 31° Celsius.

Den 10de Januar 1873 naaede de omsider til den blaa Flod, og her fra vendte de tilbage over Alaschan, Dun-juan og gjennem Ørkenen Gobi til Urga. Det var igjen en lang Række møjsommelige Dage. Rejsen gjennem Ørkenen varede fra den 26de Juli til den 17de September 1873, og i hele denne Tid maatte de døje meget af den brændende Hede, som om Middagen ofteſt var 45° i Skyggen og om Natten næsten aldrig var mindre end 25°. Paa Rejsen gjennem Ørkenen forvildede de rejsende sig en Gang. Efter at de nemlig havde vederkvæget sig ved den første Brønd i Ørkenen, brød de op for at opsøge den næste Brønd, der laa otte Kilometre fra den første, men da de havde tilbagelagt ti Kilometre, uden at finde nogen Brønd, tilstod Føreren endelig, at de var komne bort fra den rette Vej. Da han imidlertid haabede snart at kunne finde den tredje Brønd, rejste de videre. Det blev Middag, og Heden var ikke til at udholde, især da en stærk Vind stadig blæste Sand og et saltagtigt Støv paa den lille Karavane. De rejste dog endnu ti Kilometre videre, men fandt endnu ingen Brønd, og deres Vandforraad var nu udtømt. Da Føreren nu paastod, at han kunde se det Sted, hvor Brønden skulde være, nemlig syv Kilometre fra det Sted, de var paa, greb Prschewalski til det sidste Redningsmiddel. Han befalede en af Kosakkerne at tage en Kjedel og af alle Kræfter skynde sig med Føreren til Brønden; hvis Føreren paa Vejen vilde gjøre noget Forsøg paa at flygte; skulde Kosakken strax skyde ham. De forsvandt begge snart i det tætte Støv, som opfyldte Luften, og den lille Karavane fulgte langsomt efter dem i en sørgelig Stemning. Omsider viste sig igjen den tilbageilende Kosak, som skulde bringe Redning eller Undergang, og man skyndte sig at ile ham i Møde. Man kan let tænke sig de rejsendes store Glæde, da Kosakken bragte en Kjedel frisk Vand med og fortalte dem, at Brønden virkelig fandtes paa det betegnede Sted. Efter at de havde vederkvæget sig og Dyrene med Vandet, red de videre og naaede snart Brønden. Under saadanne og mange lignende Møjsommeligheder maatte de tilbagelægge den lange Vej, indtil de omsider atter naaede Hjemmet, til hvilket disse udholdende rejsende medbragte vigtige videnskabelige Resultater fra Egne, som hidtil var næsten aldeles ukjendte.

Husflid.

Dansk Husflidsselskab. Styrelsen for dette Selskab har for kort Tid siden fundet det rigtigt at afskedige Selskabets tidligere Sekretær, Hr. Kammerjunker, Ritmester A. Clauson Kaas fra førstkommende 1ste April. At forsyne store og smaa med gode og sunde Husflidsideer er Nutidens Opgave. Den hilses tre Gange velkommen af alle dem hvem Ungdommens og Børnenes sande Vel ligger paa Hjærte. Men endda undgaas det ikke, at selv den, hvem Opgaven ligger nærmest og hvem den burde være helligst, under Løftet om at ville modarbejde al fordærvelig Tidsfordriv og at ville værne om en Idræt af en opdragende, belærende og stræng sædelig Art, der kan vække og nære om store og gode Tanker og Handlinger, glemmer Kaldet, og (ligegyldig af hvad Grund) lader de lokkende Fristelser skimte igjennem — den store Strøm af varmt interesserede Talemaader, glemmende at tomme Flosklers Følge er golde Frugter.

Kaas har set en alt opslugende Hindring for en sund og ren Opfattelse af Husflidssagen trindtom i Landet, og „Husvennen", som hidtil med sømmelig Tavshed har undladt at omtale det under kaasisk Indflydelse ledede Husflidsselskab, skal fremtidig, med al den Tillid som nævnte Personskifte har indgydt os, staa Selskabet bi i dets smukke Bestræbelser.

Smaating.

Examination i Botanik. Professoren: „Kan De sige mig: hvad kommer der op, naar De saar Resedafrø i en Urtepotte og sætter den i det aabne Vindue?"

Kandidaten: „En Plante med vellugtende Blomster, som kaldes Resada."

Professoren: „Snak! der kommer en Politibetjent op og mulkterer Dem for 4 Kroner."

Kandidaten (forbavset): „Det var mærkeligt!"

Professoren: „Slet ikke saa mærkeligt — for De maa ikke lade Urtepotter staa i et aabent Vindue."

Et fornuftigt Forslag. En Mand mødte en Ven paa Gaden og bad ham laane sig 10 Kroner. Den anden undskyldte sig med, at han kun havde 5 Kroner hos sig. „Det gjør ikke noget," svarede den første, „giv mig kun disse fem, saa kan du blive mig de andre fem skyldig."

En Plads. En Mand fra Landet, en Ungdomsven af en Minister, skrev til denne og bad ham om at forskaffe sig en Plads i en af de ministerielle Kontorer. Ministeren svarede ham tilbage, at han skulde komme ind til Byen, saa skulde han se at gjøre noget for ham. Manden indfandt sig, men blev i flere Maaneder holdt op med tomme Udflugter. Endelig brast hans Taalmodighed, og en Morgen lod han sig melde hos Ministren, for at sige ham, at nu havde han faaet en Plads. Ministren ønskede ham hjærtelig til Lykke, men spurgte tillige, hvor den Plads var. „Paa Postvognen til mit Hjem, Deres Excellence," svarede Manden tørt; „jeg løste Billet i Aftes."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en By i Jylland og en By i Fyen: En By i Jylland, — en Flod i Indien, — et Kongerige i Evropa, — en Flod i Afrika, — et Kejserdømme i Evropa. — et Bjærg i Italien.

M. U. K,

Firkantet Nød. Af 5 A, 3 G, 2 L, 2 N, 2 V, 1 E og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Første stod paa saa mangt et Sted,
Sorrig og Kummer det bragte med;
andet ved Bjærgets Krater man finder,
om Explosioner der inde det minder.
Tredje maa nyttes godt i Tide,
hvis det ej siden skal volde Kvide;
fjerde besørger vel nok din Fod,
hvis den da ellers er sund og god.

R. Olsen.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Ti, Fem, Kny, Der, Nej, saa at de danner Navnene paa en dansk Provins og en By i samme.

H—g.

Opløsninger fra Nr. 21.

paa den geografiske Gaade:

Halmsta**d**
A r n **o**
V e s u **v**
R h o n **e**
E g e **r**

paa den firkantede Nød:

A V I S
V A G T
I G L E
S T E N

paa Stavelsegaaden: Dørslag.

Svar paa Opgaven: Først tog han Geden og lod Ulven blive hos Kaalen; derpaa hentede han Kaalen, men tog Geden med sig tilbage igjen, sejlede saa over med Ulven og hentede sluttelig Geden paa ny.

Brevvexling.

Flink. Gjennem „Husvennen" at vejlede til Forfærdigelsen af kunstige Papirsblomster vil blive for vidtløftigt, og saa meget overflødigere som de, der interessere sig derfor kunne finde en udførlig Anvisning til at forfærdige Blomster af Papir, Skind, Fjer og Fiskeskæl i Udgiverens „Haandgjerningsbog for Ungdommen", anden Del, S. 101—137. Naar man har øvet sig i derefter at forfærdige de der omtalte forskjellige Slags Blade og Blomster, vil man, med Naturen til Forbillede snart kunne efterligne mange andre smukke Blomster og Blade. Ordnede med lidt Smag kunne disse samles til smukke Kranse, enten til at sætte om Fotografirammer, eller om Lampebakker, som den, der i hosstaaende Tegning efter Deres Ønske gives en Prøve paa.

N. R. S—e. De jævnlig fra Husflidsvenner og senest fra Dem indløbne Klager over at „Dansk Husflidsselskabs officielle Organ", Følgebladene til „Nordisk Husflids-Tidende", ved Siden af danske Overskrifter har tilsvarende tyske, har „Husvennens" Udgiver selvfølgelig ikke kunnet svare til. At Bladoverskrifter som den af Dem anførte:

„Dansk Husflidsselskabs officielle Organ udgivet af A. Clauson Kaas (Folgeblätter der Nord. Hausfleiszeitschrift, 9ter Jahrgang, Requisitions-Contor Kopenhagen K) Preis pr. Bogen 18 Pf. pr. 20 Bogen 3 Rmk. Dansk Husflidsselskabs Kontor modtager Bestilling paa Tidende, Planer, Værktøj m. m."

i længere Tid upaatalt kan bydes et dansk Publikum er ganske vist et stærkt Stykke, og Styrelsen behøver vist blot at blive gjort opmærksom paa denne taktløse Usømmelighed for at den skal faa en brat Ende.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 23. Søndagen den 7. Marts. 1880.

Trange Dage.

Fortælling

af Emanuel Henningsen.

(Fortsat.)

De naaede hen til Porten. Der stod Mads og spærrede dem Indgangen; han havde set dem komme nede paa Vejen. Annette rakte ham Haanden, som han tog imod. Henrik fulgte hendes Exempel.

„Det kan ikke nytte, at du kommer, Annette," sagde Broderen. „Fader vil ikke se dig. Han har jo desuden forbudt dig at komme hjem, og det vilde kun gjøre ham mere vred paa dig, om du talte med ham nu."

„Jeg vilde saa gjærne have et tilgivende Ord fra ham, Mads."

„Ja ja, det kan jeg vel forstaa, men det kan ikke ske nu for Tiden, om det ellers nogen Tid vil kunne det."

Henrik havde hidtil forholdt sig tavs, nu spurgte han med undertrykt Heftighed:

„Vil du maaske formene din Søster at tale med sin Fader?"

„Det er min Hensigt," svarede Mads rolig.

„Og med hvad Ret? Vogt dig, Mads, at du ikke tager dig Ret til noget, du senere vil komme til at fortryde!"

„Jeg har ikke bedet dig om Raad," sagde Mads koldt. „Hvad jeg gjør, skal jeg nok svare til. Dig skylder jeg i hvert Fald intet Regnskab."

„Og jeg skylder ikke dig noget Hensyn!" svarede Henrik vredt. „Gaa derfor bort fra Døren i Fred, hvis jeg ikke skal flytte dig der fra med Magt! Annette skal ikke trygle dig om Lov til at se sin Fader, og vil du prøve paa at hindre det, saa faar du selv tage Følgerne!"

Han traadte truende Svogeren et Skridt nærmere, men Annette slyngede angest sine Arme om ham og holdt ham tilbage. Mads smilede bittert.

Jeg har en Gang sagt dig min Mening om dig," sagde han. „Vil du have, at Annette skal høre den, saa kan jeg godt sige dig den igjen . . . Du maa ikke tro, Annette, at det er et Paafund af mig, at du ikke maa tale med Fader. Han saa dig nede paa Vejen, og paa hans Bud stod jeg her, da du kom."

„Vil du da ikke hilse ham fra mig, Mads, og lægge et godt Ord ind for mig?"

„Jeg skal ikke tale ondt om dig, Annette, det maa du stole paa."

„Tak," sagde Annette bedrøvet og rakte ham Haanden til Afsked. „Skal vi saa gaa, Henrik?"

Hun tog ham ved Armen, og han fulgte modstræbende med, uden at værdige Mads nogen anden Afskedshilsen end et truende Blik. Paa Hjemvejen blev der kun talt faa Ord, hver af Ægtefolkene var optagne af deres egne Tanker, og ingen af disse var synderlig glade. Det varede dog ikke mange Dage, før Henrik atter saa Fremtiden i et forhaabningsfuldt Lys. Han mente, at Faderen nok vilde savne Datteren og blive mere tilbøjelig til at skjænke hende Tilgivelse, end han var det i Øjeblikket.

Henrik blev Høsten gjennem paa Herregaarden, derefter fik han Arbejde hos en Gaardmand i Ølsted. Han havde da nærmere til Hjemmet, og Annette følte sig meget tilfreds med Forandringen.

Tidlig næste Foraar kjøbte han et lille Hus i Maarup for Annettes Penge. Der kunde med Nød holdes en Ko og et Par Faar paa den lille Jordlod, som hørte dertil, og endda maatte han forrente halvtredje hundrede Daler, som af Kjøbesummen

forblev indestaaende i Huset. Annette flyttede kun nødig tilbage til sin Fødeby, Henrik havde derimod med Overlæg kjøbt Huset der. Han mente, at en Udsoning med Kristen Norre lettere lod sig bringe til Veje, naar de boede nærmere ved ham.

Hen paa Efteraaret havde Mads giftet sig, og Faderen havde afstaaet Gaarden til ham mod en rigelig Aftægt og tre tusend Daler, som blev staaende i Ejendommen. Disse Penge maatte vel en Gang tilfalde Annette, naar blot det kunde komme til Forlig mellem dem, mente Henrik, og for at have mere Udsigt til at hidkalde et saadant Resultat var det, at han kjøbte Huset i Maarup og strax flyttede dertil.

Det var en solklar Foraarsdag, fuld af Fuglesang og Forjættelser om kommende lyse Sommerdage, da de med deres Ejendele drog ind i Maarup. Der var Grøde i den friske Vaarvind, som kom strygende hen over Bakkerne ned til Byen, Træerne stod fulde af bugnende Knopper, og Stikkelsbærbuskene var allerede iklædt frisk lysegrønt Løv. Stærene sad oppe paa Husmønningerne, solede sig, fløjtede, galede og kaglede, og højt oppe under den skyfri blaa Foraarshimmel tonede Lærkernes glade Sang. Skaderne skræppede henne i Østergaardskrattet, som vilde de slaa fast, at nu kom der fremmede til Byen, og inde i Havernes Buske holdt Spurvene en larmende Forsamling og afgjorde deres smaa private Mellemværender med Næb og Kløer.

Annette gik med Henrik ved Siden af Flyttelæsset, der langsomt bevægede sig hen ad den opkjørte Gade. Vaarvinden havde frisket hendes Kinder og kysset Roser frem paa dem; hun saa saa ung og smuk ud, at Folk, som kom til Dørene for i Forbigangen at sende de gamle Kjendinge en Hilsen og et Ord til Velkomst, undrede sig derved. Da de kom til hendes Fædrenegaard, vendte baade hun og Henrik forventningsfuldt Blikket mod denne; men den var som uddød, ikke et levende Væsen lod sig se, og med et hemmeligt Suk skred Annette den forbi.

Henne ved Østergaard faldt hendes Blik tilfældig ind i Haven, og der saa hun Marie staa inde med et spottende Smil paa Munden. Annette følte ligesom et Sting gjennem Hjærtet og tog i Hast Øjnene til sig. Henrik havde intet set.

Nogle hundrede Alen længere frem, drejede de ind ad en Markvej, der førte dem op forbi to vældige Kæmpehøje, Kongehøjene, som de kaldtes, og bag disse laa det Hus, der fremtidig skulde være deres Hjem. Paa dets Sydside laa der en lille forsømt Have med enkelte Ribs- og Stikkelsbærbuske. Huset selv saa tarveligt nok ud, men var dog altid hyggeligere end det, de havde forladt, ligesom Værelserne ogsaa var rummeligere. Da de i Forening havde flyttet Møblerne ind, tog Henrik igjen afsted for at bringe Heste og Vogn tilbage til Ejermanden, og Annette gav sig til at pudse lidt op rundt om i Huset, for at der kunde være pænt og ordentligt, naar han vendte tilbage.

Medens hun var sysselsat saaledes, hørte hun Trin af en kommende ude i Forstuen, og da hun forventningsfuld vendte sig om til Døren, saa hun Mads træde ind. Hun ilede ham fornøjet i Møde og trykkede hans Haand.

„Det var rigtig skjønt af dig, at du kom," sagde hun. „Jeg saa saa langelig efter, om jeg ikke skulde faa en af jer at se, da vi kom forbi, men jeg saa ingen. Og du er jo gift nu, Mads! Har du det godt?"

„Aa ja, jeg har det godt nok," svarede Mads. „Du ser jo ogsaa helt vel ud, Annette, skjønt Tiden maa jo have været noget træls for dig i de Kaar, du er kommen i."

„Nej nej, du maa tro, jeg ellers har haft det godt nok," sagde Annette ivrig, „naar ikke det var, at jeg var skilt fra jer . . . Har Fader det godt, Mads?"

„Ikke svar godt endda; han er slet ikke rask paa den sidste Tid, men han holder sig da oppe."

„Bare jeg turde gaa til ham, Mads; jeg har længtes saa meget efter at faa et Ord fra ham. Men det kan vel ikke lade sig gjøre end?"

„Jeg tror, det vilde gjøre ondt værre, om du forsøgte at faa ham i Tale nu. Men med Tiden kan det jo blive bedre. I hvert Fald maa du stole paa, at jeg ikke skal tale til din Skade. Rester du noget i Huset, kan du jo nok lade mig det vide, saa bliver der vel Raad for det."

„Tak," svarede Annette, „jeg har altid troet, at du var broderlig sindet imod mig."

De talte endnu lidt sammen, derefter gjorde Broderen sig færdig til at gaa.

„Vil du ikke blive, til Henrik kommer?" bad Annette. „Han er her vist strax, og han vil blive glad ved at se dig."

„Aa, der vilde vel være Maade med hans Glæde, tænker jeg," sagde Mads. „Og jeg kan nu heller ikke sige, jeg længes saa meget efter ham."

Annette undertrykte et Suk og fulgte ham uden for Døren, uden at trænge mere ind paa ham for at faa ham til at blive. Hun frygtede selv for, at Uvenskabet mellem hendes Mand og Broder havde slaaet for dybe Rødder, til at det paa en Gang kunde oprykkes med Rode, men hun stolede paa, at Tiden efterhaanden vilde udjævne

Folderne, og følte sig i det hele oplivet ved det Besøg, hun saa uventet havde faaet.

Da Henrik kom hjem, fortalte hun ham strax, at Mads havde været der og tilbudt dem Hjælp, hvis de skulde trænge til noget, men hendes Mand lod ikke til at paaskjønne Svogerens Tjenstvillighed.

„Mads er af dem, der helst tager en Daler igjen, naar han giver en Skilling bort," sagde Henrik. „Kan han snappe os Arven efter din Fader ud af Hænderne, saa gjør han det; men det tænker jeg dog, du vil forpurre."

„Han sagde, det vilde kun gjøre ondt værre, hvis jeg kom til Fader nu. Jeg tror ikke, at Mads vil skade mig."

„Men det tror jeg; det er jeg vis paa!" udbrød Henrik næsten heftigt. „Hvis du vil gaa efter Mads's Raad, saa vil du snart se, hvor det fører hen ... Saa snart din Fader bliver rask igjen, maa du se at faa ham i Tale og ikke bryde dig om hvad Mads saa siger til det!"

Annette tav, og den kortvarige Glæde, hun havde følt ved Broderens Besøg, var forbi. Der var i dette Øjeblik noget i hendes Indre, som oprørte sig mod Henrik. Uden ret at gjøre sig det klart, følte hun, at det var hendes Mand en underordnet Sag, om hun fik sin Faders Tilgivelse eller ej, naar blot Arven, de tre tusend Daler, som indestod i Gaarden, blev dem sikrede. Og han maatte jo dog have mærket, hvor ofte hun havde sørget over det forstyrrede Forhold mellem hende og Faderen, og hvor higende hendes Ønske om en Udsoning havde været. For hende var Arven en Biting; hun ønskede sin gamle Fader endnu mange glædelige Leveaar, og hvor gjærne vilde hun ikke ofre alt for at vinde hans Tilgivelse og faa sin Barneret hos ham tilbage!

I den nærmest følgende Tid blev der nok at tage Haand i, baade for hende og Henrik. Denne sidste gjorde sig Flid for at faa Huslodden, der hidtil havde været skjødesløst behandlet, sat i god Drift. Et Par Gange slog han vel paa, at hun skulde se at faa Faderen i Tale, men han trængte dog ikke videre stærkt ind paa hende, da han selv havde en Fornemmelse af, at et saadant Forsøg fra hendes Side ikke vilde være uden Fare for deres egne Interesser.

En Majdag henad Aften indfandt Holm sig, og Henrik viste ham omkring paa Marken for at vise ham, hvad han havde udrettet.

„Alt dette ser jo slet ikke saa galt ud endda," sagde Holm, da han efter Spaserеturen sad inde i Dagligstuen hos sine Venner. „Bliv bare ved, som du har begyndt, saa skal du se, det gaar nok."

„Ja, havde jeg bare Penge, saa kunde det sagtens gaa," svarede Henrik; „her er en stor Del Hede til, som kunde blive til godt Agerland med Tiden, naar bare en kunde koste noget derpaa."

„Gaa smaat fremad. Den kommer ogsaa med, som ager med Stude."

„Det er sandt nok, men det er en langsom Kjørsel den. Vidste en blot med Vished, at der en Gang i Fremtiden vilde komme en god Hjælp ..."

„Stol paa dig selv, saa vinder du fram; stol paa din Nabo, saa fanger du Skam," afbrød Holm ham. „Det har vi før talt om. Er De ikke enig med mig deri, Annette?"

„Jo," svarede den unge Kone, „jeg mener ogsaa, vi faar sætte vor Lid til Gud og os selv alene, det andet er usikkert og kan bringe mere Forstyrrelse med sig, end en kan vide forud."

„Det er talt ud af mit Hjærte!" sagde Holm og nikkede til hende. „Kan De faa Deres Mands Tanker drejet i samme Retning, saa tror jeg, I begge vil finde jer vel tilfreds dermed ... Naa, Klokken er allerede otte, og jeg har endnu en Del at udrette i Aften. Har I hørt, at jeg opgiver Friskolen?"

„Nej da!"

„Jo, jeg har faaet Skolelærerembedet i Karby."

„Men jeg mente ...," begyndte Annette lidt forundret.

„At jeg før har forsvoret at blive Statsskolelærer," afbrød Holm hende og trak paa Skulderen. „Ja, hvad skal man sige! Friskolen var ved at dø af sig selv; enten det nu var min Skyld eller Folks Mangel paa Interesse derfor — den vilde ikke gaa, som jeg havde tænkt mig det ... Man nødsages efterhaanden at slaa af paa sine Fordringer, Annette," tilføjede han med et let Suk. „Jo mere Erfaring man faar, jo mere gaar det op for en, at Virkeligheden ikke altid svarer til de Forventninger, man har gjort sig."

„Saa gjælder det at faa det bedst mulige ud af det, der tilbyder sig," sagde Annette for at hjælpe ham ud over den Forlegenhed, han ikke rigtig mægtede at skjule.

Holm nikkede og stod op for at tage Afsked. Henrik fulgte ham et Stykke paa Vej. Medens han var borte, kom Mads ilsomt gaaende ned mod Huset. Annette saa ham komme og blev med et overfalden af en Ængstelse, der bragte hende til at gaa ham i Møde.

„Kan du følge med mig?" spurgte Mads, saa snart han naaede hen til hende. „Fader er bleven meget syg, og han vil nu tale med dig."

„Er han farlig syg?" spurgte Annette og blev bleg af Sindsbevægelse.

„Jeg er bange for det, Annette."

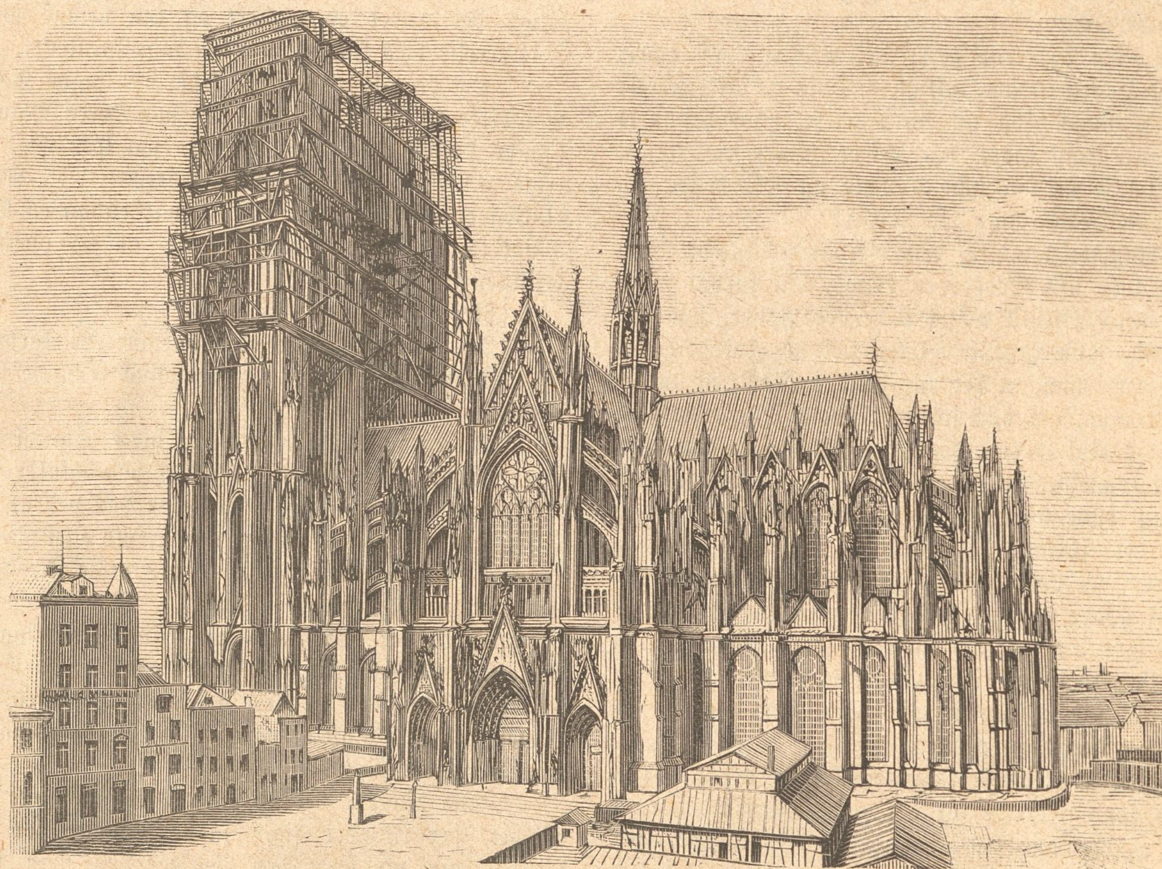
„Lad os saa skynde os da."

(Fortsættes).

Kølnerdomen og Køln.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (5.)

Hvor man har Lejlighed til paa et og samme Sted at se og beundre en Række af storartede Skjønhedsværker, som dem, Kølnerdomen i rigt Maal har at frembyde, der samler ens Interesse sig ganske naturlig nærmest om dette Sted, selv om der i Nærheden maatte være andre Ting, som ellers nok var værd at tage i Øjesyn. I Køln samler ens hele Opmærksomhed sig om den mægtige Domkirke, der som et Bjærg højner sine Tinder over Staden, ja som endog i klart Vejr skal kunne ses paa ti Miles Afstand. Det maatte være et sandt Træmenneske, der ved første Gang at betragte dette majestætiske Bygningsværk, i hvilket den gotiske Stil træder frem i sin ædleste, rigeste og mest fuldendte Form, ikke følte sig greben, ja næsten rystet af den højtidelige Alvor og den uforlignelige Skjønhed, som fra alle Sider udstraaler fra det. Naar man staar nede paa Gaden og lader Blikket glide op ad Bygningens utallige slanke og fine Piller, fremspringende allegoriske Figurer og dens

Kølnerdomen under Bygning.

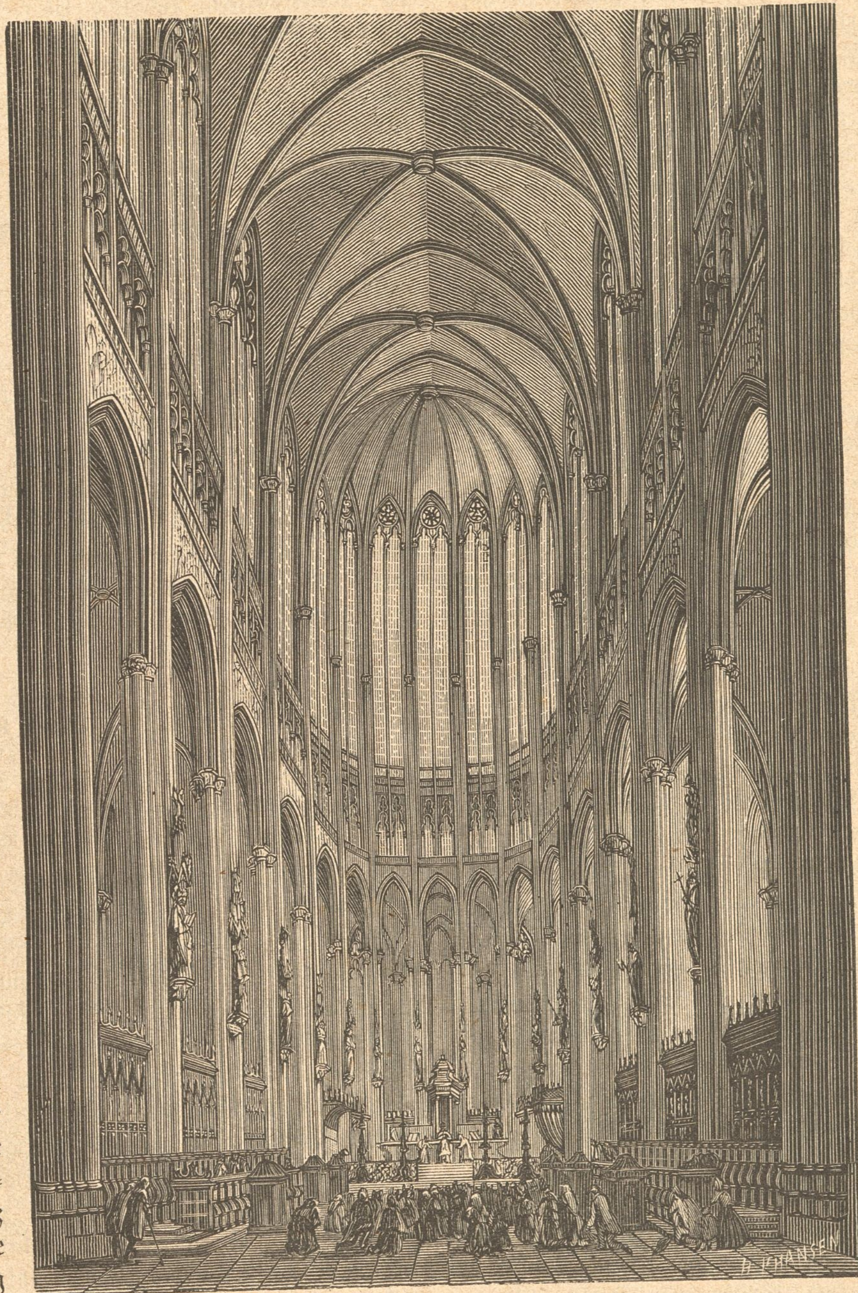
vidunderlig formede Murværk med bibelske Fremstillinger o. s. v., da føler man sig, selv om man ikke har nogen udviklet Kunstsans, uvilkaarlig overvældet af den Højhed og Ynde, som møder Blikket, paa samme Tid som den harmoniske Enhed, hvori samtlige Bygningsdele samler sig, opfylder en med en Følelse af fredelig Velvære. Denne harmoniske Enhed, der ligesom samler alt i et let overskueligt Hele, forhindrer paa den anden Side Øjet i at opfatte Bygningens Rumforhold, navnlig dens umaadelige Højde. At denne er stor, skjønner man nok, men at Kirken — ikke Taarnene — er dobbelt saa høj som Rundetaarn i Kjøbenhavn, kan man umulig forstaa. Først naar man kommer længere bort fra den eller vandrer op ad de mangfoldige Stentrapper, som fører op til dens Gallerier og til Midttaarnet, først da faar man Begreb om dens virkelige Højde.

Op ad Kirkens nordlige, østlige og sydlige Side højner sig en Uendelighed af kolossale ind i hinanden vævede Udløbere bestaaende af mange Alen brede, gjennembrudte og rigt ornamenterede Sandstensprydelser, der tilsammen tager sig ud som et Draperi af mægtige Kniplinger. De tvende Hovedtaarne ved Kirkens vestlige Side er forbundne med hinanden ved et rigt smykket Murværk, i

hvilket man særlig lægger Mærke til en over Hovedindgangen værende Roset, der sikkert er flere Favne i Gjennemsnit, ligesom Taarnene selv er prydede med en Mangfoldighed af fint udhugne Sandstensarbejder, navnlig en Mængde fritstaaende spidst opløbende slanke Søjler, besatte med en Rigdom af „Blomster", underlig formede Sandstensknopper, der i Højden tager sig mageløst fint og let ud. Men medens disse Blomster og Knopper, af hvilke der ogsaa findes utallige paa Langhuset, svulmer i rig Vaarfylde paa Kirkens Sydside, er de derimod forholdsvis smaa og ligesom forkuede i Væxten paa den Side, som vender mod den kolde Nordside.

Den lodrette Linje gaar igjen alle Vegne; overalt sporer man den slanke, opadstræbende Form, der uvilkaarlig løfter Tanken mod det høje og minder om, at Huset er „bygt til Frelserens Ære"; den aandfulde Skjønhed og harmoniske Fred, der hviler over det hele Bygningsværk synes tillige at tale om den salige Hvile, som han har beredt for sine i Guds Riges Boliger.

Dette Gudshus er ikke en enkelt Menneskeslægts Værk. Den 14de Avgust 1248 blev Grundstenen til Kølnerdomen lagt; men endnu i Aaret 1322 var man ikke naaet videre end til at faa Koret og dets Sidekapeller færdige, og først 1388 var Bygningen saa vidt fremskeden, at man kunde begynde at bruge den til Gudstjeneste. Arbejdet skred uhyre langsomt frem, og i lange Aarrækker maatte man helt høre op med det, paa Grund af Pengemangel og andre Aarsager. Det er egentlig først i vort Aarhundrede, at man for Alvor har taget fat paa det igjen, og endnu den Dag i Dag arbejdes der med fuld Kraft paa Kirkens Fuldendelse, navnlig Opførelsen af to høje Spir paa de forhen kullede Taarne. Hvis Kirken, som man venter, bliver færdig i dette Aar, vil man altsaa have bygget paa den i ikke mindre end 632 Aar, og dens Opførelse vil have kostet fabelagtige Summer, om hvis Størrelse man kan danne sig en Forestilling, naar man hører, at der i Tidsrummet fra 1842—77 er brugt over 15 Millioner Kroner.

Kølnerdomens Indre.

Kirkens Indre er lige saa storartet som dens Ydre. Bygget i Form af et latinsk Kors bestaar den af fem Langskibe, adskilte fra hverandre ved fire Rækker mægtige Piller, og af tre Tværskibe, der paa lignende Maade adskilles ved to Rækker Piller, samt af et uhyre stort halvcirkelformigt Kor, i hvilket findes ikke mindre end syv Sidekapeller.

Kirkens Længde er omtrent 430 Fod, og dens Bredde henved 200 Fod. Det vilde blive alt for vidtløftigt her at beskrive blot Tiendeparten af den Mængde herlige Kunstværker og skjønne Prydelser, som findes i Kirken, derfor kun nogle faa Antydninger. Herlige gammeldags Glasmalerier med bibelske Billeder i livlig Farvespil pryder de høje Vinduer og bevirker, at Lyset kun dæmpet formaar at trænge sig ind i det store Rum. Koret, der er adskilt fra den øvrige Del af Kirken ved et Jerngitter, er prydet med en Mængde slanke Søjler og Marmorbilleder samt 96 med figurligt Billedværk smykkede Korstole. I Sakristiet findes det saa kaldte Skatkammer, der gjemmer en Mængde Helgenlevninger og Kunstskatte, sikkert af flere Millioner Kroners Værdi, blandt andet det berømte „Hellig tre Kongers Skrin," der er beslaaet med udgraverede Guld- og Sølvplader og prydet med henved 1600 Ædelstene. I Korkapellerne, der omslutter Koret i en Halvkrans, findes en Mængde Billedværker i Marmor og Alabast, Malerier, Statuer og kunstnerisk formede Sarkofager, hvori for længst hensovede Biskopper og andre Stormænd hviler. Det egentlige indre Korrum bliver afgrænset ved 14 Piller og danner ved sin arkitektoniske Majestæt Kirkens Glanspunkt. Paa de nævnte Piller er anbragt rigt smykkede Konsoller, der bærer 14, fem hundrede Aar gamle Sandstensfigurer i overnaturlig Størrelse, nemlig Kristus, Marie og de tolv Apostle. Over hver af disse hvælver sig atter en gotisk Baldakin, prydet med en musiserende Engel. Foruden Højalteret i Koret findes nede i Kirken forskjellige andre Altere, der benyttes ved stille Messe og andre lignende Lejligheder. Rundt om Kirken løber Gallerier i en svimlende Højde over Gulvet, og her oppe fra tager navnlig de mægtige Vinduer med deres brogede Malerier sig herligt ud. Ogsaa udvendigt findes Gallerier, de saa kaldte Koromgange. Fra disse kan man ret tage de ydre Bygningsdele, det før nævnte mægtige Kniplingsdrapperi, i Øjesyn, og man bliver ikke let træt af at betragte de fint tilhugne Søjler, de rigt gjennembrudte Sandstensflader og de karakteristiske Dyre- og Menneskehoveder, som hist og her springer frem. Ad en uendelig Mængde hulslidte Sandstenstrapper vandrer man højere og højere op, det synes aldrig at ville faa Ende, og træder man saa en Gang imellem ud paa et Galleri eller kiger ned igjennem et af de lange firkantede Huller, som findes i Murværket, ja da forbavses man vel ved at se, til hvilken uhyre Højde man er naaet op; men endnu mere forbavses man ved at høre af Vejviseren, at der endnu er 200 eller 100 eller 50 Trappetrin tilbage, inden man naar Maalet. Det er vanskeligt at fatte, at den Bygning, man saa nede fra Gaden kan være saa umaadelig høj. Vel tog den sig mægtig ud der nede fra, men de enkelte fine Bygningsdele smeltede saa harmonisk og skjønt sammen, at man umulig kunde anse Højden for saa stor, som den nu viser sig at være. Efter en Vandring op ad 329 Trappetrin naar man omsider op i Midttaarnet, der som en Kæmperytter hæver sig over Kirkens Tagryg. Her oppe fra ser man ogsaa først, hvilken umaadelig Højde de ny Spir paa Kirkens to Hovedtaarne vil faa. Skjønt man selv staar i en svimlende Højde over Jordoverfladen, nemlig $2\frac{1}{4}$ Gange Rundetaarns Højde, synes de næsten at hæve sig endnu lige saa højt over ens Hoved. Begge Spirene, ligesom ogsaa selve Taarnene er for Tiden omgivne af et Væv af Bjælkeværk, paa hvilke man om Dagen ser Arbejdsfolkene kravle om med travle Fagter. De er saa vante til at bevæge sig i Højden, at de næppe svimler ved at se ned paa den Vrimmel af Mennesker, der som sorte Myrer kryber op og ned ad Gaderne, 4—500 Fod under deres Fødder. I de to Taarne hænger Kirkens uhyre Malmklokker, hvis dybe Slag runger højtideligt ud over Stad og Land. Den ene af dem, „Kejserklokken", er ny og skal være Tysklands største Kirkeklokke. Den vejer 545 Centner, er støbt af Kanoner, erobrede i Krigen 1870—71, og bærer følgende Indskrift:

„Die Kaiserglocke heiss' ich;	Kejserklokke hedder jeg,
Des Kaisers Ehre preis' ich.	Kejserens Ære priser jeg.
Auf heil'ger Warte steh' ich;	Paa hellig Varde staar jeg.
Dem Deutschen Reich ersleh' ich:	For tyske Rige beder jeg:
Dass Fried und Ehr'	Fred og Ære
Ihm Gott bescher'."	det Gud beskære!

Det er noget usigeligt stødende i den Tanke, at medens Kirken er „bygget til Frelserens Ære," saa synes denne Klokke at være støbt til Kejserens Ære, og ligeledes er der noget uhyggeligt ved den Tanke, at denne Klokke, hvis Malm nys raabte højt om Menneskehad og erobredes ved blodig Hævntørst, nu hænger der over Fredens stille Hjem og lader sine Toner sindbilledligt lyde ud over Menigheden for ligesom med Hellig-Aandens Røst at kalde „gammel og ung" til Bøn og Andagt, medens den dog samtidig hænger „paa Vagt", og hvad Øjeblik det skal være kan lade sine Malmtoner lyde manende til ny Voldsgjerninger. Den af Tyskerne selv saa højt lovpriste germaniske Kultur har mange forunderlige Sider.

Et af de Punkter, hvorfra man har den bedste Oversigt over Domens uhyre Bygningsmasser er den ny Rhinbro, der forener Køln med den lille By Deutz, som ligger paa den anden Side af Rhinen. Denne Bro, der er ikke mindre end 1300 Fod lang, er for øvrigt nok værd at betræde, ikke alene for Kirkens, men ogsaa for dens egen Skyld.

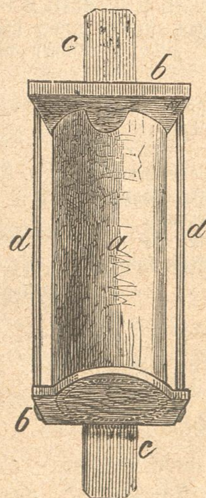
Ligesom Elbbroen er den bygget af krydsstillede, sammennittede Jærnstænger, men er endnu mere massiv end hin. Hvilende paa uhyre Piller, der rager 50 Fod op over Vandfladen, er den flankeret af sex Taarne og ved en tredobbelt Skillevæg af Jærnskinner delt i en Jærnvejsbro, der har Plads til to Spor, og en Gang- og Kjørselsbro, der er saa bred, at tre Vogne magelig kan mødes paa en Gang og dog lade Plads aaben for Fodgængere. Paa Midten af Broen, i en af Pillernes Overbygning, findes en „Drikkehal", hvor tørstige Sjæle kan „indtage Forfriskninger". Broen blev bygget i Aarene 1855—59 og kostede henved 11 Millioner Kroner. Senere er der ved den Ende, som vender mod Køln, opreist en Rytterstatue af Friderich Wilhelm IV. og en dito af Vilhelm I. ved den modsatte Ende.

Med Dampbaad sejlede vi en Fjerdingvej op ad Rhinen til Stadens zoologiske Have, der i Anlæg og Ynde næsten overgik den i Hamburg, medens Dyreverdenen vel var knap saa talrig repræsenteret. Vi saa mere paa de fortryllende Haveanlæg med Plæner, Springvand og Blomstergrupper, Hængepil, Taxtræer, Kaktusser o. s. v. end paa Dyrene, der omtrent ser ud det ene Sted som det andet. Dog ofrede vi en halv Times Tid paa en lille Bæverkoloni, der i et dybt Vandbassin havde travlt med at føre Bygningsæmner, bestaaende af afgnavede Træstammer og Grene ned i nogle Jordhuler bag Bassinet. En Karl kom med Brød til de trinde Smaadyr; de kravlede op af Vandet og nærmede sig langsomt og forsigtig det fristende Fødemiddel. Pludselig kastede han Brødet hen imellem dem, men hans Adfærd maa have forekommet de let skræmmed Dyr faretruende, thi med et lynsnart Spring styrtede de sig paa Hovedet i Dybet og kom ikke frem i flere Minutter derefter. At vi ogsaa sendte de langhalsede Giraffer og de langsnablede Kæmpeelefanter samt de langhalede Krokodiller og adskillige andre lang- og kortlemmede Medskabninger en Hilsen, forstaar sig af sig selv; men Bekjendtskabet blev som sagt af en noget flygtig Natur. En af Havens mærkværdigste Skabninger var en uhyre opstrammet, fintdannet Opvarter i sort Kjole og med Skilning i Panden. Han duftede af Pomade og Dannelse og gjorde de nyseligste Krumspring og foretog de mest elegante Svingninger med Servietten, da vi kom og bestilte Middagsmad. Da Maaltidet var endt, bad min Rejsefælle om en Regning. „Værs'artig, min Herre!" „Det er for meget!" „Nej, min Herre, det er Restavrationens Pris." „Det er ikke sandt! Hent en Priskurant!" „Med Fornøjelse, min Herre!" „Vil De nu selv se, Slyngel, Regningen er falsk, De har villet snyde os for halvanden Krone." „Undskyld, uheldig Fejltagelse, Sir." „Ja, uheldig Fejltagelse for Dem. Her har De Pengene, og naar De en anden Gang lader være med Snyderi, skal De faa Drikkepenge, i Dag vanker der ved en Fejltagelse ingen!" Koldt Blik fra den ene Side, yderst flov Bukken og Skraben paa den anden Side.

Foruden Domkirken har Køln en Mængde andre prægtfulde Kirker, men Tiden vilde lige saa lidt tillade os at se disse som at se Stadens mange Museer. Derimod kunde vi naturligvis ikke forlade Staden uden at have forsynet os med Prøver af dens verdensberømte Lugtevand, „Eau de Cologne". Vi opsøgte Huset „Farina", den eneste Fabrik i Staden, som sidder inde med den dyrebare Recept, hvorefter Lugtevandet tilberedes. Efter at have kjøbt et Par Flasker af den duftende Essents, gik vi for Morskabs Skyld ind i et Par andre Udsalgssteder og spurgte, om man der kunde faa ægte Kølnervand. „Jo, netop her, (mageløst heldigt truffet!), i ethvert andet Udsalgssted vilde vi faa noget forfalsket Tøjeri, men her føres kun ægte, uforfalsket Eau de Cologne." Naa, vi lo af det og kjøbte atter et Par Flasker; men bag efter hørte vi, at vi i over 200 Forretninger vilde have faaet akkurat den selv samme Besked.

Husflid.

Stærkasser.

Skjøndt „Husvennen" flere Gange har givet Anvisning til at lave Stærkasser, saa vil jeg dog nu, da vi vel snart tør haabe at høre Stæren fløjte, sende den en ny Anvisning, til at udhænge Stærkasser for at frede om Stæren og derved at modarbejde den Skade, Oldenborren og dens Larve foraarsager. Den ny Stærkasse er særdeles billig og kan med Lethed laves uden andet Værktøj end det, der sikkert findes i ethvert Hus, nemlig Sav, Hammer og Øxe eller en god Kniv. Reden bestaar af et 6 Tommers Drajnrør (a) i hvis øverste Rand man med Pennen af en Hammer udhugger en lille halvrund Fordybning til Flyvehul, hvilket sker meget let ved smaa raske Slag, derpaa dækkes begge Ender af Røret med to smaa Brøddestumper (b), der fastholdes dels ved et omtrent $2^1/_2$ Tomme bredt Træstykke (c) bagpaa og dels ved smalle Lister (d) paa Siderne.

Skulde Brøddestumperne ikke slutte tæt til Rørets Rande, maa man med en Kniv stoppe Blaar, Klude eller lignende i Aabningerne, da Fuglen gjærne vil have sit Hus saa tæt som

muligt. Det bemærkes, at da denne Kasse bliver noget tung, maa den helst ophænges saaledes, at Bunden kommer til at hvile paa en Gren, ligesom ogsaa Træstykket (c) bør fastgjøres til Bræddestumperne med Skruer, da disse holder bedre end Søm, og endelig bør Flyvehullet udhugges i Rørets øverste Rand og ikke længer nede, da Kassen saa næppe bliver dyb nok, det er nemlig en stor Fejl, man ser ved mange udhængte Kasser, at Flyvehullet er for nær ved Bunden, hvorfor de ejheller bliver bebyggede; mindre Rør end med 6 Tommers Aabning bør ikke benyttes. Sidste Aar forfærdigede jeg flere saadanne Kasser der først blev udhængte længe efter, at de af mig opsatte Trækasser var optagne, og alle „Rørkasser" blev strax bebyggede.

H. S. H.

Ifjor blev paa Wedellsborg, i det vestlige Fyn, opsat et meget stort Antal Stærkasser, saavidt vides 2000, rundt om paa Godset.

Smaating.

Historiske Smaanotitser. Den kundskabsrige kan lære et opvakt Menneske forskjellige Sprog, Mathematik samt andre Videnskaber og Kunster; men end ikke den genialeste kan lære nogen Geniet (Aandrighed). „Hans Talent bestaar i Geniet", sagde Madam Neckar om sin Mand, den franske Finantsminister Neckar under Ludvig den sextende.

Kvindens Rettigheder. Enhver Kvinde bør have Ret til at være saa gammel, hun vil. Enhver Husmoder bør have Ret til at tro, at hun bager bedre Peberkager end nogen anden Husmoder i Verden. Enhver Moder bør have Ret til at anse sine Børn for at være de smukkeste og bedste i hele Verden, og enhver forelsket Fæstemø bør have Ret til at anse sin Fæstemand for den elskeligste i samtlige fem Verdensdele.

Svar paa Tiltale. Paa en Jærnbanestation bad en vittig ung Herre en af Opvarterne om at skaffe sig „Berlingske Tidende" for „i Morgen". „Saa gjærne! Er De saa god, at gaa ind i Ventesalen", svarede Opvarteren.

Firkantet Nød. Af 4 A, 2 D, 2 E, 2 M, 2 N, 2 S, 1 G og 1 H dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Et Kongenavn fra gamle Dage
kalder første os tilbage;
andet har dog større Alder,
let man det i Minde kalder.
Tredje kan den onde Daad,
bringe Øjet dit i Graad;
fjerde hist ved varme Lue
Jærnets Modstandskraft kan kue.

Ørby.

Gaade.

Det første du finde kan i en Spand,
det andet i Vand,
det tredje i Sand,
det fjerde i Mand,
det femte i Brand,
det sjette i Gran,
det syvende nemt du finde kan,
naar du hører, det hele er et Land.

K.

Opløsninger fra Nr. 22.

paa den geografiske Gaade:

V e j l **e**
I n d u **s**
B e l g i e **n**
O r a n g **e**
R u s l a n **d**
G r a n s a s s **o**

paa den firkantede Nød:

S L A G
L A V A
A V E N
G A N G

paa Bogstavopgaven: Fyn — Kjerteminde.

Brevverling.

H. P. H. — P. H. — En fra Landet. De tilsendte Smaating skal blive benyttede.

P. R. Er overgivet til Red. af Dyrevennen.

G. M. i N. B. — M. S, Berlin. Tak, skal blive anvendt.

Lærer R. i B. De af Undertegnede, til omtrent 2,600 Almueskoler som Gave udsendte fædrelandshistoriske Billeder, er ikke trykte med nogensomhelst offentlig Understøttelse. To af dem (Kong Svend løskjøbes og Ansgar underviser) er belønnede af „den Raben Levetzauske Fond", med en Præmie til Kunstneren, men alle Omkostningerne til disse, som med alle de andre Billeder, til det kostbare Træsnit, saavel som til Tryk, Papir og frigjort Tilsendelse med samtlige Skoler, er denne Gang, som stedse tidligere ene afholdt af mig selv. Udgifterne er imidlertid saa store at jeg ikke tør love at blive ved dermed, skjønt mange modtagne Breve, som Deres, vidner om at Billederne er velkomne, i det de gjør Nytte og pynter lidt op paa de tomme Skolevægge, hvor, som hos Dem, Sogneraadet har været saa venligt at bekoste Udgiften til Glas og Ramme. Jeg kan derfor kun istemme Deres Ønske: „gid alle Lærere vilde anmode deres Sogneraad om at faa denne Udgift bevilget." Jeg er vis paa at man de fleste Steder gjærne gjør Lærerne den Fornøjelse — og mit stille Haab om at Billederne ogsaa hos Skolens Tilsynshavende skulde lægge Spiren til en vaagnende Interesse for Almueskolens Forsyning med gode Undervisningsmidler, vil sikkert herved ikke beskjæmmes.

N. C. Rom.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Trange Dage.

Fortælling

af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

De skyndte sig ned gjennem Byen og naaede snart Gaarden, hvor Svigerinden venlig trykkede hende i Haanden og førte hende til Faderens Sygeværelse. Med heftig bankende Hjærte traadte Annette over dets Tærskel og vendte ængstelig Øjnene mod Sengen. Her laa Faderen stille og dødsbleg, Dødens Nærhed talte ud af de slappe Ansigtstræk.

Den unge Kone kastede sig ned foran Sengen og tog Faderens Haand, medens Taarerne randt ned af hendes Kinder.

„Annette . . . Annette!" hviskede han, og der klang en stille Bebrejdelse i hans Røst, som smertede hende usigelig.

„Tilgiv mig, Fader, tilgiv mig," hulkede hun og vædede hans Haand med sine Taarer, „jeg kunde jo ikke svigte ham, jeg elskede ham saa højt! Men, o Fader, vidste du kun, hvor jeg har længtes efter dig! Der har ikke været en Dag, uden at jeg jo har sørget ved Tanken om dig og bedet Gud om at aabne dit Hjærte for mig!"

Hun græd heftig og længe, og den døende saa mildt paa hende og trykkede mat hendes Haand.

„Det er nu forbi med Vreden," sagde Faderen svagt. „Vidste jeg kun, bitte Annette, at du maatte blive lykkelig . . . men jeg er ræd, du bliver det aldrig."

„O, Fader, jeg er jo lykkelig nu, da du har tilgivet mig. Det alene har været min Sorg hele Tiden . . . ellers har jeg jo haft det saa godt. Blot du nu maa blive rask igjen, kjære Fader, saa ønsker jeg mig ikke mere."

Der for et svagt Smil hen over den syges Ansigt, han lukkede træt Øjnene og lod til at falde i en let Slummer. Annette blev siddende paa Sengekanten med hans Haand i sin, lidt efter kom Broderen og hans Kone ind til hende, og Annette saa ængstelig spørgende paa dem. Mads rystede paa Hovedet.

„Doktoren var her, kort før du kom," sagde han dæmpet, „og han sagde, der var intet Haab."

Annette bøjede Hovedet og græd stille. Altsaa havde hun kun vundet Faderen tilbage for strax igjen at miste ham. Visheden derom fyldte hende med smertelig Sorg.

Der var længe stille i Sygeværelset; de tre Slægtninge sad tavse og tog Vare paa den døende. Et Lys, som Husmoderen havde bragt ind med sig, kastede et usikkert Skjær hen over hans rolige blege Ansigt. Pludselig slog han Øjnene op, fæstede dem først paa Mads, derefter paa Annette og mumlede nogle uforstaaelige Ord.

Mads bøjede sig hen over ham og sagde:

„Alt, hvad I har bestemt, skal blive gjort, Fader. I kan stole paa det."

Der gled et Udtryk af Tilfredshed hen over den døendes Ansigt; kort efter var han sovet hen for stedse.

Faderens Død ramte Annette saa meget haardere, som den var kommen hende aldeles uventet. Endnu den foregaaende Dag havde hun ikke haft

nogen Tanke om, at hans Ildebefindende var af en saa alvorlig Natur, og der havde tilsyneladende heller ikke været Grund til at nære nogen Bekymring i den Henseende. Ogsaa for Mads og hans Kone kom den gamles Død uventet. Mads fattede sig dog snart, og medens Annette endnu sad grædende og hensunken i sin Sorg, lagde han venlig sin Haand paa hendes Skulder og sagde:

„Græd ikke saa meget, Annette. Han døde jo i Fred med dig, og han tænkte kjærligt paa dig til det sidste . . . Han bad mig være en Støtte for dig, om du skulde komme til at trænge til Hjælp, og du kan lide paa, at jeg ikke skal glemme det."

„Tak, Broder Mads, jeg har altid stolet paa dig," svarede Annette og trykkede bevæget hans Haand.

En halv Times Tid efter gik hun hjem, hvor Henrik imens urolig havde ventet paa hende. Da hun kom ind, saa han strax, hvad der hændet. Mads havde nemlig sendt Bud med Tjenestedrengen, af hvad Grund Annette var gaaet til Gaarden. Det gjorde vel Henrik ondt at se hendes Sorg, men medens hun fortalte ham, hvorledes hun havde fundet Faderen, sad han optaget af en eneste Tanke: var nu de tre tusend Daler hans Ejendom? Annette anede ikke, i hvad Retning hans Tanke gik, ikke heller bemærkede hun den stigende Utaalmodighed, hvormed han lyttede til hendes Fortælling; hun havde jo selv ikke skjænket Arvespørgsmaalet en Skygge af Tanke.

Til sidst kunde han ikke længer styre sin Utaalmodighed, men spurgte:

„Talte din Fader ikke noget om Pengene?"

„Pengene!" gjentog Annette spørgende.

„Ja, om de tre tusend, naturligvis! Han sagde da vel, at de tilfaldt dig?"

„Der var ikke Tale om Penge, Henrik. Hvor kunde vi dog tænke paa det i den Stund! Men Mads sagde, at Fader havde bedet ham om at støtte os, naar vi skulde trænge til Hjælp."

„Ja, skal vi nøjes med den Støtte, Mads vil unde os, saa er vi godt hjulpne!" udbrød Henrik, uden at skjule den Ærgrelse, han følte. „Men jeg tænker vel ikke, det skulde være saa galt igjen. I hvert Fald skal jeg faa Vished derom i Morgen, eftersom du har forsømt det i Dag."

Med disse Ord forlod han Stuen, og Annettes Taarer begyndte igjen at rinde. Hun følte, at han havde været meget ukjærlig imod hende. Og dog! Var det ikke for hendes Skyld, han ønskede saa stærkt at faa deres Kaar forbedrede? Og var det vel saa underligt, at han, der fra Ungdommen af havde betragtet sig som Arving til en god Bondegaard, kunde føle sig utilfreds med deres nuværende ringe Kaar? Den Smule Fortrydelse, som i Øjeblikket var opstaaet i hende, bortvejredes strax igjen. Henrik havde sin bedste Talsmand i hendes eget Hjærte.

„Gud give, han ikke maa blive skuffet," sukkede hun. „Stakkels Henrik!"

Men han blev skuffet, og det paa den føleligste Maade, thi da han næste Dag gik hen til Mads og forhørte sig om Arven, viste denne ham et Testamente, i Følge hvilket Mads var indsat til Arving af alt, hvad Faderen efterlod sig. Annette var slet ikke nævnet deri.

Dette var et sandt Tordenbudskab for Henrik. Alle hans Forhaabninger om Velstand og et sorgfrit Udkomme ramlede paa en Gang sammen, og hans Skuffelse blev kun overgaaet af hans Forbitrelse mod Svogeren.

„Som du ser, har Fader intet bestemt for dig og Annette," sagde Mads; „han havde ingen Tiltro til dig; det var Grunden. Ellers havde han vel tillagt jer de Penge, han havde indestaaende i Gaarden. Men han paalagde mig at støtte jer, og vil du blive ved, som du har begyndt, saa kan det være, du endda med Tiden vil føle dig tilfreds med hvad han og jeg blev enige om angaaende dig."

Henrik havde længe haft Møje med at bekæmpe sin Forbitrelse, nu brød den frem over alle Skranker.

„Ja, du har forstaaet at mele din Kage!" udbrød han. „Først fik du din Fader ophidset saaledes, at han ikke vilde give sin Datter et eneste godt Ord, og bag efter tilvendte du dig hendes Arv! Saa tilbyder du hende og mig en Almisse af det, som rettelig tilkom os, og du venter vel, at vi med Kyshaand skal tage derimod og være dig evig taknemmelig . . . Men jeg vil sige dig, vi er ikke Tiggere end, og før vi skal komme til din Dør og bede dig om Hjælp, før skal vi gaa Tiggergang gjennem hele Byen!"

„Det baader ikke at blive ved med den Tale," afbrød Mads ham rolig. „En Gang i Tiden vil du kanske se, at du har dømt mig fejl; i denne Stund vil jeg ikke drøfte denne Sag videre med dig. Min Faders Bestemmelse vil jeg opfylde, og den skal blive opfyldt, saa godt jeg mægter det."

Dermed vendte han sig bort og gik ind i en anden Stue. Kogende af Vrede, forlod Henrik Gaarden og tog Vejen mod Hjemmet.

Annette saa forskrækket op paa hans ophidsede Ansigt, da han traadte ind i Stuen og gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet med heftige Skridt.

„Men hvad er det dog, Henrik?" spurgte hun.

„Hvad det er!" gjentog han med vred Haan. „Det er, at din skjønne Broder har gjort os til Fattiglemmer og stjaalet vor Arv ud af vore Hænder! Ikke en Skilling faar vi, ikke en! Men

det forstaar sig, det skulde jo være saaledes; du vilde jo ikke gjøre noget for at udsone dig med den gamle, skjønt jeg sagde det til dig den ene Gang efter den anden! Og da han til sidst lod dig kalde, havde du ikke et eneste Ord til ham om den Uret, der var begaaet mod os! Du har rigtignok værnet godt for os, det maa jeg sige!"

Annette kom til at ryste over hele sit Legeme ved hans bitre Ord. Saaledes havde han aldrig før talt til hende, og hvert Ord var som et Knivstik i hendes Hjærte. Hun bøjede sig i Tavshed dybere ned over sit Sytøj, medens Taarerne dryppede ned paa Klædet i hendes Skjød. Henrik saa det, men han følte sig kun end mere opirret derved. Han forlod Stuen og slog Døren haardt i efter sig.

Annette sad den øvrige Del af Dagen og søgte om Undskyldninger for ham. Det havde kun været Vreden, der havde talt ud af hans Mund; han vilde snart fortryde det og være dobbelt kjærlig og hensynsfuld imod hende; han elskede hende jo alligevel saa varmt og inderlig. Saaledes talte hun for sig selv, og da han om Aftenen sent kom hjem, løb hun ham i Møde for at vise ham, at det alt var tilgivet og glemt.

Men med et Udraab af Angest veg hun tilbage. Hvorledes var det, han saa ud! Med Haaret hængende i forpjuskede Tjavser ned over Panden, med nedsunkne Øjenlaag og et fjollet Smil om Munden vaklede han ind ad Døren og mere faldt end satte sig ned paa en Stol. Han var drukken! Annette saa det i samme Nu, og en Gysen for igjennem hende.

Hun følte, at nu nærmede der sig Dage, trange som aldrig tilforn.

To Aar var henrundne siden denne Aften, da Annette en solklar Foraarsdag sad ene inde i Stuen og arbejdede flittig paa Sytøjet, som laa ophobet foran hende paa Bordet. Hun var kommen til at se bleg og forknyt ud, siden vi sidst saa hende, og hendes Kinder var blevne smalle. Hun lignede en, der stadig bærer paa en nagende Sorg.

Dagene havde visselig ogsaa været trange for hende, og hun havde i de rundne Aar fældet flere Taarer end i hele sit foregaaende Liv. Det var, som om den Skuffelse, Henrik havde lidt, havde berøvet ham alt Mod og Handlekraft. Han begynte snart paa et, snart paa et andet, blev kjed af det paa Halvvejen og opgav det igjen; pirrelig, utilfreds og heftig var han til daglig Brug. Et halvt Aars Tid efter Kristen Norres Død gav Henrik sig til Tømreriet og fulgte en Tømrer der i Byen ud paa Byggearbejde. Da huggede han sig en Dag dybt ind i Benet og blev kjørt hjem i en ynkelig Forfatning. Det meste af Vinteren laa han under Lægebehandling, og næppe var han rask igjen, før de havde det Uheld at miste deres Ko. De havde ikke Penge til at kjøbe en anden for og maatte derfor nøjes med at tage en fremmed paa Græs om Sommeren.

I de Dage, da Nøden ligefrem lurede paa Tærskelen, var Mads i al Hemmelighed traadt hjælpende til og havde forsynet Annette med Penge, og hvad hun ellers havde Brug for. Den unge Kone tog med Angest mod disse Gaver, thi hun vidste, at fik Henrik blot en Anelse derom, vilde han blive ude af sig selv af Vrede. Han havde strængt forbudt hende at pleje Omgang med Mads og at tage mod nogen som helst Gave fra hans Haand. Hun sad da og sled i Sytøjet fra Morgen til Aften, og de sparsomme Skillinger, hun fik ind derfor, søgte hun at faa til at strække til, saa langt som muligt.

Efter at Henrik atter var bleven rask, havde han givet sig til at handle med Huder og Skind, Uldtøj og lignende, og han færdedes nu ude tidlig og silde mellem alle Haande Svirebrødre, med hvem han drak og spillede, indtil hans Kasse undertiden var fuldstændig tom. Det hændte sig ikke sjælden, at han kom beruset hjem.

Annette havde søgt at bringe ham bort fra dette vilde Liv, men forgjæves; hun havde kun faaet haarde og bitre Ord til Svar. Til sidst tav hun og sørgede i Stilhed; hun følte sig saa fattig og forladt; det var jo, som boede der ikke Gnist af Kjærlighed mere til hende i hans Hjærte. I Begyndelsen havde hun sat sit Lid til Holm, som af og til indfandt sig hos dem paa et kort Besøg, og som stadig søgte at mande Henrik op. Men Henrik undveg ham saa vidt muligt, og da Holm mærkede dette, blev hans Besøg sjældnere, indtil de nu næsten helt var hørte op.

I den seneste Tid havde Mads Norre ogsaa faaet sit at bære. En smitsom Farsot var gaaet hen gjennem Byen og havde krævet adskillige Ofre. Det første af disse var den gamle Tøger Østergaard, derefter sank Mads Norres Hustru og kort efter hende deres eneste lille Barn i Graven. Denne dobbelte Sorg ramte Mads haardt, haardere endogsaa, end man i Følge hans kraftige Personlighed skulde have ventet det. Annette vilde saa inderlig gjærne have været ham til Trøst, men hun turde ikke nærme sig ham for Henriks Skyld, ikke en Gang den unge Kones Jordfæstelse fik hun Lov til at deltage i.

Det var, som allerede sagt, en smuk Foraarsdag, at hun sad ene hjemme og brugte de flittige Fingere efter bedste Evne. Henrik var borte paa Handel, og hun ventede ham ikke hjem før Aften.

Som hun sad der og førte Naalen ud og ind i det endeløse Sytøj, for hendes Tanker viden om og dvælede med vemodig Glæde ved gamle Erindringer fra det lykkelige Barndomsliv, hun havde levet i Hjemmet. Den Gang havde hun ikke tænkt sig, at Livet vilde strø saa mange og skarpe Torne paa hendes Vej. Ikke heller havde hun den Gang, da hun i sin Kjærlighed ofrede Slægt, Velstand og Hjærtefred for Henriks Skyld, tænkt paa, at hendes Offer vilde blive saa lidt paaskjønnet. Der kunde af og til i hendes Indre røre sig en stærk Modvilje, naar hendes Mand var hensynsløs og ukjærlig imod hende, skjønt hun føjede sig efter ham i ethvert Forlangende, men hun skyndte sig stedse at jage Vreden paa Døren igjen, før den fik Tid til at fæstne sig hos hende. Havde hun ikke lovet at elske ham og være ham tro og lydig!

Der steg et sagte Suk op fra hendes Bryst, medens hendes Tanker dvælede ved det sidste Aars Samliv. Var det ikke mangen Gang, som om Henrik havde vendt al sin Kjærlighed fra hende. Og dog elskede hun ham endnu saa usigelig højt; et eneste venligt Ord kunde bringe Smilet frem paa hendes Kind og Glæden til at fylde hendes Hjærte.

(Fortsættes).

Den transportable elektriske Telegraf.

Ved E. T.

Siden den elektriske Telegraf blev opfunden og anvendt i det praktiske Liv, er den næsten Aar for Aar bleven mere og mere forbedret, hvorved dens praktiske Betydning i høj Grad er bleven forøget. Den vigtigste af alle disse Forbedringer var den, ved hvilken Telegrafen blev gjort transportabel. Denne Forbedring var i Grunden en vigtig Opfindelse, hvorved Telegrafen fik en langt større Betydning og en mere udstrakt praktisk Anvendelse. Den gik nemlig ikke ud paa noget mindre, end at gjøre Telegrafapparater, Telegraftov, Telegrafister og alt, som hører til en Telegrafstation, transportabelt, saaledes at man kunde flytte det hele fra et Sted til et andet, uden nogen videre Ulejlighed og paa en ganske kort Tid. Det er denne Opfindelse, som fremstilles paa medfølgende Billede, hvor Læserne ser en med to Heste forspændt Omnibus, der gjør Tjeneste som Telegrafstation. Inden i den har Telegrafisterne taget Plads med deres Apparat, og saa snart Telegraftraaden er bleven udlagt, kan de strax tage fat paa deres Arbejde. Telegraftraaden udlægges paa den nemmeste Maade af Verden; den er nemlig rullet omkring en Valse, der sættes i Bevægelse, naar Hjulene paa Omnibussen gaar rundt. Paa samme Tid, Vognen kjører, rulles altsaa Traaden op og lægges langs den ene Side af Vejen. Naar Vognen har naaet sit Bestemmelsessted, er der paa denne simple og nemme Maade tilvejebragt en telegrafisk Forbindelse mellem dette Sted og Stedet, som den gik ud fra. Naar Telegraferingen er endt, og Stationen ikke mere skal bruges der paa Stedet, rulles Traaden atter op om Valsen, i det Omnibussen kjører tilbage. Denne Opfindelse er bleven af stor praktisk Betydning ved mangfoldige Lejligheder, og den er især kommen til at spille en vigtig Rolle i Krigsvæsenet. Den øverstkommanderende General for en Hær kan paa denne Maade sætte sig i Forbindelse med Befalingsmændene for de forskjellige Afdelinger af Hæren og i Løbet af en ganske kort Tid meddele disse sine Ordrer, i Steden for at dette tidligere maatte ske ved Hjælp af beredne Ordonnanser, hvorved der gik megen Tid tabt. Det er let at indse, at dette er af stor Betydning under et Slag, hvis Udfald jo ofte afhænger af, at en eller anden Bevægelse bliver udført saa hurtig som mulig. Den transportable Telegraf er derfor bleven indført i alle Hære, i det mindste her i Evropa, og den har allerede gjort god Nytte. Ved ethvert Ingeniørkorps findes der en Afdeling, som er forsynet med alt, hvad der hører til en fuldstændig Telegrafstation, samt Befalingsmænd

Den transportable elektriske Telegraf.

og Soldater, der har lært at telegrafere og paa en kort Tid at kunne tilvejebringe en telegrafisk Forbindelse mellem to eller flere Steder. De af Bladets Læsere, der enten selv har deltaget i Lejrsamlingen ved Hald eller besøgt denne, har vistnok der haft Lejlighed til at se Felt-Telegrafen i Virksomhed.

Lossen og Pungrotten.

En Jagthistorie fra Nordamerika.

Under mit Ophold i Nordamerika — fortalte en gammel og øvet Jæger — deltog jeg en Dag med flere andre Jægere i en Jagt ude paa Prærierne. Vi havde alle skjult os bag tykke Træstammer for ikke at blive opdagede af Prærieharerne, der tumlede sig omkring mellem Græsset og efterhaanden mere og mere nærmede sig Randen af Skoven, men dog i en saadan Retning, at de ikke vilde komme nær nok til det Sted, hvor vi var skjulte. Jeg vilde derfor lige til at forlade Skjulestedet tillige med de andre Jægere for at søge at komme nærmere ind paa Livet af Harerne, da pludselig en anden Gjenstand vakte vor Opmærksomhed og bragte os til at blive paa Stedet. I Nærheden af vort Skjulested saa vi nemlig pludselig en Los, der snart sneg sig lydløst hen mellem Græsset og Buskene, snart løb rask afsted, dækket af en omstyrtet Træstamme, indtil den omsider naaede den fri Slette. Her krøb den langsomt hen ad Jorden, hævede af og til Hovedet lidt i Vejret og saa skarpt ud over Prærien. Dens gule Øjne var stadig rettede mod Prærieharerne, mellem hvilke den syntes at have i Sinde at hente sig en Steg. Vi kunde nøje iagttage den. Dens Pels havde en gulrød Farve, med lange Striber eller Baand langs ad Ryggen og brune Pletter paa Siderne, hvorved den fik megen Lighed med en lille Leopard eller Tiger. Det var let at se, at det var dens Hensigt at nærme sig de smaa Harer saa meget som muligt for at kunne faa fat paa et Par eller i det mindste en af dem. Den vidste godt, at den kun kunde faa fat paa disse smaa Dyr ved at snige sig ind paa dem og gribe dem ved et rask Spring, da den ikke er i Stand til at kunne indhente dem i Løbet. Forholdene paa Prærien fremmede dens listige Plan, thi uagtet det var en aldeles aaben Slette, dannede Græsset fra forrige Aar hist og her smaa Buske, der var store nok til at skjule Lossens Hoved, naar den af og til hævede dette i Vejret for at se efter Harerne. Næsten i lige Linje mellem disse og Lossen stod et gammelt Træ, hvis Grene skyggede vidt omkring, og tæt ved dette var der en Samling af højt Græs, Brombær og andre Buske. Lossen nærmede sig denne Gruppe fra den ene Side, medens Harerne samtidig nærmede sig den fra den anden Side. De sidste var snart komne saa nær ved vort Skjulested, at vi tydeligt kunde se deres yndefulde Bevægelser, deres smidige Lemmer og lange, opretstaaende Ører, der giver dem megen Lighed med de europæiske Harer.

Lossen og Pungrotten.

De er kun forskjellige fra disse ved Farven, der er aldeles rustbrun over hele Legemet. Det morede os meget at se paa disse smaa uskyldige Dyrs Leg; de aad snart af Græsset og sprang snart lystelig omkring paa Sletten eller satte sig paa Bagbenene og fægtede i Luften med Forpoterne.

Vor Opmærksomhed blev imidlertid snart fængslet af en ny Gjenstand. Der viste sig nemlig en Pungrotte foran Harerne og tæt ved Buskene. Hvis vi ikke havde kjendt Pungrotten saa godt, vilde det have været en Umulighed for os at afgjøre, hvad det var for en Gjenstand, thi den lignede strax intet Dyr, men snarere en rund Klump Haar eller Uld af en lysegraa Farve. Saa snart

Harerne fik Øje paa Pungrotten, nærmede de sig den efterhaanden mere og mere for at tilfredsstille deres Nysgjerrighed; der laa nemlig intet i dens Udseende, som kunde indgyde dem Frygt. De var aldrig tidligere blevne overfaldne af et Dyr, der havde en saadan Skikkelse, og som saa ud til baade at mangle Tænder og Kløer. To af Harerne nærmede sig til sidst Gjenstanden, som havde vakt deres Nysgjerrighed; saa nær, at de rørte med Snuden ved denne. Da fløj pludselig Klumpen fra hinanden og viste sig som et firføddet Dyr med en spids Snude og en lang Hale, der strax slyngedes omkring den ene Hare. Det stakkels lille Dyr udstødte en pibende Lyd, medens dens Kammerater forskrækket sprang bort. Den listige Røver vendte sig nu mod sin Hale, greb Harens Hoved mellem sine Kjæber og dræbte det lille Dyr med et eneste Bid. Den viklede derpaa sin Hale af Haren og strakte sig ud i Græsset for at æde sit Bytte, men blev forstyrret heri. Lossen, der stadig langsomt var krøben fremad, og nu næppe var 20 Skridt fra Pungrottten, havde set alt og syntes at have til Hensigt at røve Byttet fra den, da den selv havde gjort Regning paa det. Den krøb derfor nærmere og gjorde sig rede til et Spring, men Pungrotten havde opdaget den, greb hurtig Haren med Tænderne og sprang ind i Buskene med den.

Da Lossen saa, at det ikke kunde nytte mere at skjule sig, sprang den fremad med krummet Ryg og Manken i Vejret. Den fulgte dog ikke efter Pungrotten ind mellem Buskene, men løb omkring disse for at opdage, hvor denne havde skjult sig; thi den syntes aabenbart at frygte for, at Pungrotten maaske havde sin Hule mellem Buskene, og saa var baade denne og Haren tabte for den. Dette var dog ikke Tilfældet, thi næppe havde den løbet et Par Gange omkring Buskene, før den med et Spring styrtede ind mellem disse.

En Tid lang var der hverken noget at se af Pungrotten eller Lossen, thi vel dækkede Buskene kun en lille Plet, men de var saa tætte, at man ikke kunde se gjennem dem. Intet af Dyrene gav en Lyd fra sig, og kun Løvets Raslen, samt Stænglernes og Grenenes Knagen tydede paa, at der fandt en haardnakket Forfølgelse Sted, ved hvilken Pungrotten havde en ikke ringe Fordel fremfor Lossen, paa Grund af sin mindre og mere smidige Krop.

Denne sælsomme Forfølgelse varede nogle Minutter, da saa vi Pungrotten springe ud paa den fri Slette og løbe hen til et enligt staaende Træ, som den hurtigt klatrede op ad, i det den omfattede Stammen med Forpoterne. Vi blev ikke lidet forbavsede, da vi saa, at Pungrotten endnu havde den lille Hare i Munden og steg op med den i Træet, der næppe var 30 Fod højt, og som Lossen, der ligeledes er en dygtig Klatrer, ogsaa let kunde komme op i. Vi var naturligvis meget nysgjerrige efter at se Udfaldet af Kampen og blev derfor roligt i vort Skjul.

Lossen forlod nu ogsaa Buskene og naaede med et eneste Spring Træets Stamme, dog klatrede den ikke strax op ad denne, men standsede et Øjeblik for at trække Aande. Den var øjensynlig meget tilfreds med den Vending, som Jagten havde taget, da den regnede baade Pungrotten og Haren for et sikkert Bytte, som den nu let kunde faa fat paa, og den klatrede i denne Hensigt op ad Stammen. Pungrotten var imidlertid næsten naaet op til Toppen af Træet og vovede sig ud paa en Gren, der gik ud fra Stammen under en ret Vinkel. Lossen fulgte hurtig efter den og var snart kun nogle faa Fod fra den. Pludselig slyngede Pungrotten sin lange Snohale omkring Grenen, og naaede paa denne Maade ned til en anden Gren. Lossen syntes et Øjeblik at ville vove et Spring efter den, men Grenen var saa tynd og svag, at den hverken kunde bære Lossen eller yde noget sikkert Holdepunkt for dens Poter. Den vendte derfor om med synlig Uvilje, klatrede ned ad Stammen og løb ud paa den Gren, som Pungrotten sad paa. Denne afventede ikke dens Nærmelse, med kom ved Hjælp af sin Snohale ned fra den ene Gren til den anden og hængte sig til sidst ved sin Hale i den yderste Spids af den nederste Gren paa Træet.

Vi troede, at Pungrotten nu vilde springe ned paa Jorden og flygte ind i Skoven, men dette havde den aabenbart ikke i Sinde, thi den vidste godt, at Lossen da let vilde kunde indhente den. Den havde derfor meget klogt valgt en Stilling, som ydede den den størst mulige Sikkerhed. Den blev derfor hængende paa Træets nederste Gren, der bøjede sig under dens Vægt, da den havde hængt sig saa langt som muligt ude paa Enden af Grenen.

Lossen lod til at ærgre sig meget ved at se den Stilling, som Pungrotten nu indtog, men den vilde dog ikke opgive Forfølgelsen, uden endnu at have gjort et Forsøg. Den krøb langsomt og forsigtigt saa langt som muligt ud paa Grenen og prøvede derpaa med udstrakt Pote at naa Pungrottens Hale for at sønderrive den med sine Kløer. Dette lykkedes dog ikke for den, da Halen var viklet alt for fast omkring Grenen. Den steg da op paa den Gren, der var lige oven over, i det Haab maaske derfra at kunne naa sit Bytte, men ogsaa dette Forsøg mislykkedes. Et Øjeblik lod det til, som om den havde i Sinde at springe lige ned paa Pungrotten og rive den ned paa Jorden med sig i Springet, men den store Afstand til Jorden gjorde

den bange for at vove Springet. Den vendte nu atter tilbage til Stammen. Efter at have siddet stille en Tid, lod den til at være falden paa en anden Plan. Pungrotten hængte ikke meget højt fra Jorden, maaske kunde den derfor springe op fra denne og naa dens Snude. Det var i ethvert Tilfælde et Forsøg værd. Den klatrede derfor atter ned af Træet og stillede sig paa Jorden lige under Pungrotten, som den kigede op til. Pungrotten syntes imidlertid dog at hænge højere i Vejret, end Lossen havde formodet. Den gjorde et Par frugtesløse Spring i Vejret efter den og lagde sig derpaa misfornøjet ned i Græsset, med Øjnene stift heftede paa Pungrotten. Medfølgende Billede viser Pungrotten hængende paa Træets nederste Gren og Lossen siddende i oprejst Stilling paa Jorden. Den syntes nu roligt at ville vente, indtil Træheden tvang Pungrotten til at forlade Træet.

Pungrotten var hele Tiden bleven hængende rolig i sin Hale og holdt Haren mellem sine Tænder. Siden den havde indtaget denne Stilling, lod den ikke til at frygte sin Fjende mere. Strax syntes den at glæde sig over den Streg, som den havde spillet Lossen, men efterhaanden lod den dog til at blive lidt ærgerlig over sin Stilling og finde den ikke uden Fare. Lossen vilde nemlig uden Tvivl tvinge den til at vedblive at hænge i denne Stilling saa længe som muligt. Enden paa hele Sagen var nu blot afhængig af, hvilket af begge Dyrene, der havde den største Taalmodighed eller længst kunde taale at sulte. Pungrotten var ikke udsat for at komme til at lide af Sult, da den havde Haren mellem Tænderne; den tog nu denne mellem sine Forpoter og skred til at sønderrive og æde den. Ved dette Syn tabte Lossen Taalmodigheden og vilde ikke saaledes lade sig haane. Den sprang pludselig op, klatrede hurtig op ad Stammen og krøb ud paa den Gren, i hvilken Pungrotten hængte. Denne Gang overvejede den ikke Faren, som den udsatte sig for, men sprang frem, slog sine Forpoters Kløer i Pungrotten og greb med Tænderne i dens Hale. Grenen knagede og bragede og begge Dyr styrtede paa en Gang ned paa Jorden.

Lossen syntes et Øjeblik at have tabt sin Samling ved Faldet, men den kom hurtig til sig selv igjen. Den rejste sig op, krummede Ryggen som en Kat og styrtede løs paa Pungrotten. Den syntes aldeles at have glemt Haren, som Pungrotten havde ladet falde under Springet. Lysten til at hævne sig lod den glemme Sulten.

Pungrotten havde næppe naaet Jorden, før den rullede sig sammen i en Kugle, saa at den fik det samme Udseende, som da vi først saa den. Der var intet mere at se hverken af Hoved, Hale eller Fødder; det hele lignede en Klump uldne Haar, som Lossen forgjæves stræbte at skille ad med Tænder og Kløer. Den troede vistnok nu, at Pungrotten var død og vendte sig derfor fra denne til Haren, der laa i Nærheden. I samme Øjeblik dræbte vi Lossen med et Skud, og medens vi undersøgte denne, listede Pungrotten sig bort. Den var altsaa ikke død, men havde kun spillet denne Rolle for at narre Lossen og for, saa snart Faren var forbi, at flygte til sin Hule, der vistnok fandtes mellem Rødderne paa den hule Træstub i Nærheden.

Dværgfrugttræers Form.

Det forekommer mange tvivlsomt, hvorvidt de tør vove at sammensuge Grene af forskjellige Frugtsorter, i det de formene, at Safterne i Grenene er forskjellige, og at Blandingen af dem — thi de gaa bevislig over fra den ene Gren i den anden — ogsaa maa faa Indflydelse paa Frugterne og deres Smag. Men Erfaringen viser, at denne Formening eller Frygt er ugrundet. Fig. 1 skal forestille Grenen af et slesvigsk Jordbæræble for oven og Flaskeæble for neden. Man kan godt skære Grenen over ved a b, og den ved Jordbæræbletræet sammensugede afskaarne Spids vil dog vedblive — dersom den sætter Frugt — at frembringe Flaskeæbler ligesaa sikkert som den ernærende Gren for oven frembringer „Jordbæræbler“.

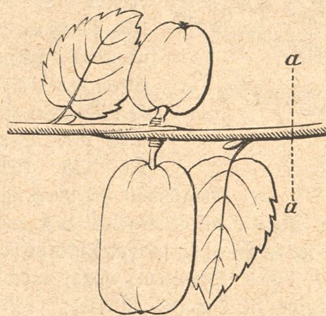

Fig. 1.

De smaa Knuder, hvorfra Frugternes Stilke paa Figuren udgaa, er meget korte Dværggrene; Erfaring viser, at yppige Skud med glat Bark i Almindelighed bærer mange kraftige Blade, men at de Grene, som nærmest bærer Frugt, er smaa skæve eller knudrede, paa Æbletræer meget korte, paa Pæretræerne lidt længere saakaldte Dværggrene. En af Hensigterne med Træernes Beskæring er at fremkalde mange Dværggrene, og da disse er mest tilbøjelige til at udgaa fra de nederste og søvnige Øjne, søger Gartneren at tilføre disse Øjne saa megen Saft som muligt. Safterne stige med største Kraft ud imod Enden af en Gren, og hæmmes i deres Løb ved Grenens Bøjning eller ved Bortskæring af den yderste Del af Grenen, altsaa ved Fjærnelse af de Øjne, der trak Safterne saa stærkt til sig, at de løb de nederste Øjne forbi og just derved lod dem blive i den kun lidt udviklede søvnige Tilstand. Efter Beskæringen faar disse Øjne mere og rigeligere Næring, de svulme og forvandles til Grene, af hvilke efter de forskjellige Frugtsorters Natur, flere eller færre bliver forkortede ujævne Dværggrene, der som sagt er tilbøjelige til at sætte Frugt. Den Haveejer, der ikke har lidt gartnerisk Erfaring, er ofte frygtsom for at bruge Kniven til Fjærnelse af en yppig Gren paa et Frugttræ, især om Sommeren naar Løvet er kraftigt. Denne Frygtsomhed tror jeg at kunne forminske ved at raade til en anden midlertidig Operation. Man kan hæmme Safternes Løb ved andre Midler end Beskæring og noget af det simpleste er Grenens Bøjning helst i August

Maaned og med Spidsen oven fra nedad. Øjnene neden for Bugten og nærmere Træets Stamme vil da blive kraftigere, og, naar man næste Foraars April Maaned skærer den krumme Spids bort — altsaa inden for Bugten, vil man derved opnaa at fremme Grenens Tilbøjelighed til at danne Dværggrene og til at bære Frugt.

Et tredje Middel, som foruden Grenens Bøjning og Beskæring, benyttes til at frembringe større Frugtbarhed, er Grenenes hensigtsmæssige Sammensugning, især naar de danner Vinger (2 Vinger kaldes i Almindelighed Espalier). Er der faa Grene, saa vælges tre Vinger, men af talrige Grene kan gjærne formes 4 à 5 Vinger, men ikke flere end 5, fordi der da levnes for lidt Adgang for Lys og Sol til Frugternes Modning. Fig. 2 fremstiller et 3-vinget Æbletræ, Fig. 3 et 3-vinget Pæretræ. (Disse Træsnit er laante fra „Ugeskrift for Landmænd").

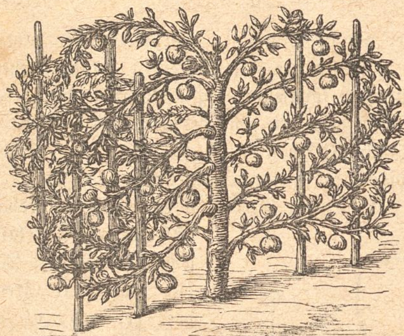
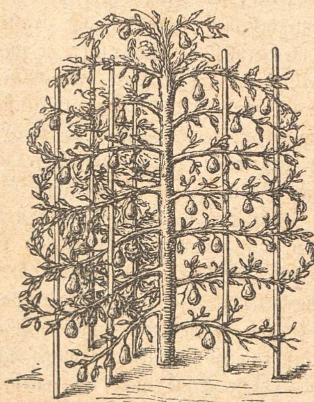

Fig. 2.

Fig. 2 giver et tro Billede af et Æbletræ (Cox Pomona) 6/4 Alen højt, og hver Vinge ligeledes 6/4 Alen lang. Plantet 1870, bar det i Aarene 1875—79 henholdvis 78, 110, 136, 77 og nu 143 udviklede Æbler, efterat de ufuldkomne i Tide var fjærnede med Saxen. De 143 Æbler fyldte noget mere end 1½ Skjæppe, hvoraf man kan slutte sig til Frugtens Størrelse. Som Figuren viser, beholder Ledegrenene deres Længde uden at dele sig ret meget, men Endeskuddene bøjes og føjes sammen, ligesom denne Operation ogsaa anvendes paa Sideskud, for at bidrage til Vingens Stivhed. Æbletræets Natur tilsteder en lav Form. Pæretræet derimod vil højere i Vejret, og det faar derfor gjærne forholdsvis kortere Vinger, som Fig. 3 viser.

Fig. 3.

Af alle kunstige Former synes Vinger at være dem som er lettest at danne og lettest at vedligeholde. Enhver Gren, ethvert Skud, som ej passer ind i den Flade, som Gartneren har for Øje, skæres uden videre bort. En Cirkel omkring Træet deles først i 3, 4, 5 Dele; i hvert Delingspunkt sættes en Stok fast i Jorden, og til denne bøjes og fastbindes de passende Grene medens de endnu er bløde og ikke udsatte for at brække. Efterhaanden som Grenene bliver længere og Vingerne større, sættes flere Stokke ned i tilsvarende Linje, og derved dannes saadanne Vinger som Fig. 2 og 3 fremstiller.

Beskæringen er her ikke mindre nødvendig end ved andre Forme; men, da Vingerne danner plane Sider, kan alle Skud, som om Sommeren fremkommer paa Siderne, klippes bort i Steden for det besværlige Arbejde at ellers hver enkelt maa skæres med Kniv. Saalænge indtil Vingerne om Sommeren er fuldt afsluttede, bliver Foraarsbeskæring nødvendig — i samme Forhold stærkere Beskæring, jo højere Grenene er oppe imod Toppen; men herom, som om det der nærmere er at iagttage ved Beskæring Foraar og Sommer, henvises til min trykte Vejledning*).

Hofmansgave i Februar.

N. E. Hofman (Bang).

*) „Vejledning til Behandling af Dværg-, Æble- og Pæretræer, med 58 Afbildninger, af N. E. Hofman (Bang)." — N. C. Roms Forlagsforretning. Pris 60 Øre.

Smaating.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to sjællandske Kjøbstæder: En By i Sjælland, — en By i Portugal, — en By i Jylland, — en By i Sydamerika, — en dansk Ø, — en By i Sverige.

V. H.

Firkantet Nød. Af 4 E, 4 N, 2 O, 2 U, 1 B, 1 G, 1 K og 1 R dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første er en gammel Skrift,
som dog endnu man finder;
det andet stadig Dag for Dag
fornyes og forsvinder.
Paa tredje stod en Mand og saa
ind over Kanaans Lande;
sit Stempel Døden aldrig fik
sat paa det fjerdes Pande.

J. P. A.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Min, Ring, Søm, Fyn, Øje, Jord, Blok, saa at de danner Navnene paa en Fjord, en Ø og en By i Danmark.

H—g.

Opløsninger fra Nr. 23.

paa den firkantede Nød:
HANS
ADAM
NAGE
SMED

paa Gaaden: Danmark.

Brevvexling.

A. A. i R. — K. R. R. i S. — B. i R.: Tak; det ilsendte skal blive benyttet.

Indhold. Trange Dage, Fortælling af Emanuel Henningsen. — Den transportable elektriske Telegraf, ved E. T., med Billede. — Løssen og Pungrotten, en Jagthistorie fra Nordamerika, med Billede. — Dværgfrugttræers Form. — Smaating. — Brevvexling.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Trange Dage.

Fortælling
af Emanuel Henningsen.
(Fortsat).

yden af Fodtrin udenfor bragte hende til at fare op af sine Tanker. Kom Henrik allerede hjem? Hun ilede hen til Døren og saa ud. Henrik var det ikke, men dog en, som hun gjærne saa komme, nemlig Broderen.

„Sidder du her alene ved Sytøjet," sagde han. „Hvor er Henrik?"

„Han tog ud paa Handel i Morges."

„Naa, ja, det kan ogsaa være det samme med ham ... Jeg gaar nu saa ene der hjemme, Annette," vedblev han efter en kort Tavshed, „og det er trangt nok for mig til Tider. Mon jeg ikke kan faa dig hen ved mig, i hvert Fald for en Tid? Der vil være nok for dig at tage Haand i, for det har jo gaaet, ligesom det har kunnet, siden Karen gik hen."

„Aa, Mads, det vil jeg saa gjærne," svarede Annette. „Men Henrik?"

„Han er jo aldrig hjemme, Annette. Gud hjælpe dig for Mand, du har faaet, Søster!"

„Det maa du ikke sige. Han er saa god ved mig ... det er han virkelig, Mads, det maa du tro."

„Herregud, Annette, jeg ved det jo bedre. Jeg havde tænkt, du skulde tage til mig og lade ham sejle sin egen Sø ... men, i Guds Navn, kan du ikke skille dig ved ham, saa bliver der vel Plads i Gaarden til ham, den Tid han er hjemme. Han skal have Lov til at gaa sin Vej, naar han vil lade mig gaa min. Jeg trænger til dig, Annette, derfor kommer jeg."

„Og jeg vil saa gjærne komme, Broder Mads ... Henrik kommer vist hjem i Aften, saa skal jeg tale med ham derom. Saa i Morgen flytter jeg hen ved dig."

„Jeg mente, du kunde følge med strax. Koen kan min Dreng hente hjem til Gaarden."

„Ja, men ... nej, Mads, jeg faar vel tale med Henrik først."

„Naa, som du vil da."

Da Broderen var gaaet, gav Annette sig til at pakke det nødvendigste sammen, som hun agtede at tage med sig til Gaarden. Derefter ventede hun med Ængstelse paa Henriks Hjemkomst. Han kom først sent ud paa Natten og var træt og gjennemblødt af Regnen, som var falden stærkt hele Aftenen.

„Hvor kommer det sig, du er saa sent oppe?" spurgte han.

„Jo, jeg vilde gjærne tale med dig. Mads har været her, Henrik."

„Mads! Hvad vilde den Luskehas her?"

„Saadan maa du ikke sige, Henrik," bad Anette. „Han har haft saa meget at bære i den sidste Tid."

„Jeg spørger, hvad han vilde!"

„Han vilde gjærne have mig hen ved sig, for at jeg kunde tage mig af Huset og være ham et bitte Korn til Trøst. Det er gaaet ham saa haardt paa, Henrik. Og saa sagde han, at der jo ogsaa var Plads til dig, for du kunde jo ikke saadan passe dig selv, mens jeg var henne."

Henrik brast i en bitter Latter.

„Saa nu kommer han, den luskende Hund, nu, da han trænger! Ja naturligvis, saa skal vi strax staa paa Pinde for ham og være glade til, at

vi kan tjene ham, efter at han har snydt os for vor Arv!"

„Han har haft saa megen Modgang, Henrik."

„Det har han fortjent, den Slyngel han er! Havde han ikke sat ondt for os, havde vi nu levet i Velstand og haft vore gode Dage, i Steden for at vi nu liger i Armod og Uselhed!"

„Mads forhjælper os nok til de Penge, vi skal ud med til April, Henrik."

„Blæse med ham og hans Hjælp!" raabte Henrik og kastede en raslende Pung paa Bordet. „Der er Pengene! Dem behøver jeg ikke at tigge af ham!"

„Hvor har du faaet dem fra?"

„Hvor jeg har faaet dem fra! Dem har . . . naa, det kan jo være dig det samme, naar bare de er der! Fanden med Mads og hans stjaalne Penge! . . . Jeg skal sige dig en Ting, hvis Mads kom her ind og tilbød mig alt, hvad han har røvet fra os, jeg vilde kaste ham det i Hovedet og smide ham ud ad Døren!"

„Ja, men nu trænger han saa haardt til mig," sagde Annette med ængstelig bankende Hjærte, „saa faar vi i Guds Navn glemme, hvad Skade han mulig har gjort os . . . Jeg har lovet at tage til ham i Morgen."

„Hvad har du?" spurgte Henrik. „Lad mig høre det en Gang end."

„Jeg lovede ham, at jeg i Morgen vilde komme hen ved ham," gjentog Annette med synkende Mod.

„Saa har du lovet mere, end du kan holde!"

„Men, Henrik . . ."

„Hvad er der?"

„Nu stoler han jo paa . . ."

Hun fik ikke Tid til at sige mere, thi han greb hende haardt ved Armen og stirrede hende truende ind i Ansigtet.

„Nu vil jeg sige dig en Ting," sagde han med en lav ildevarslende Røst. „Holder du dig ikke fra Mads og lader ham skjøtte sig selv, saa gaar det dig ilde . . . saa gaar det dig ilde! Hører du!"

„Ja . . . o, Henrik . . . Henrik!"

Hun brast i en krampagtig Hulken, der truede med at sønderrive hendes Bryst. Saaledes havde han endnu aldrig været imod hende, saa haard, saa streng. O, saa elskede han hende da altsaa slet ikke mere! Hvor kunde han vel ellers være saaledes imod hende! Og Tanken om, at hun havde mistet hans Kjærlighed, bragte de bitreste Taarer, hun endnu havde udgydt, til at rinde ned over hendes Kinder.

Henrik saa, at han var gaaet for vidt. Han sagde hende et Par beroligende Ord og klappede hende paa den vaade Kind. Hun hævede sit Hoved og saa forventningsfuldt og bange op til ham, men han havde allerede igjen vendt sig bort fra hende.

Næste Morgen skikkede hun Bud til Broderen, at hun ikke kunde komme til ham. Hun hverken vilde eller turde være Henrik ulydig. Om end hans Kjærlighed havde svigtet, hendes Troskab og Kjærlighed skulde dog holde ud, ihvad der saa monne komme.

Det Handelsliv, Henrik havde begyndt, fortsatte han til hen paa Forsommeren. Da gav han sig atter til Tømreriet, men stakkels Annette ønskede tusend Gange, at han før var bleven ved med sine Handeler, thi det var i Marie Østergaards Hus, han var paa Arbejde, og Annette følte instinktsmæssig, at der her fra truede hende den værste Ulykke, der endnu kunde styrte ind over hende.

Hun turde ikke udtale sine Bekymringer for ham, men hun saa med stigende Angest, at han med hver Dag blev mere urolig og grublende, som gik han og rugede over en Tanke, han ikke ret kunde blive enig med sig selv om. Af og til greb hun ham i at fæste sit Blik forskende og ligesom spørgende paa hende, og hendes Hjærte isnede under dette Blik. Hvad var det for et Spørgsmaal, der stod at læse i det? Hun kunde ikke tyde det, hun turde ikke spørge derom, hun gruede for at granske derefter!

Der forestod dem flere efter deres Forhold besværlige Udbetalinger, men Henrik klarede dem alle, uden at behøve at bede om en Dags Henstand. Hvor fik han Pengene fra? Hvem forstrakte ham med dem? Hvem var Skyld i, at han undveg hende og lidt efter lidt ligesom trak sig længere og længere bort fra hende?

Disse Spørgsmaal, som hun atter og atter forelagde sig selv, uden at turde give sig Svaret paa dem, bragte hendes Hjærte til at bæve af bange Anelser. Og netop nu, da et nyvakt livsaligt Haab var blevet til Vished hos hende. Haabet om at skulle kunne trykke et lille uskyldigt Væsen, hans Barn, til sit Bryst, paatrængte disse Spørgsmaal sig hende med et aldrig hvilende Krav paa at blive besvarede. I sin Angest for hvad Fremtiden vilde bringe, havde hun endnu holdt sin Hemmelighed hos sig selv. Henrik anede ikke, hvorledes det stod til med hende.

Da fik hun en Dag igjen Besøg af Mads. Han havde atter rettet sig efter det tunge Slag, som havde ramt ham, og var paa ny bleven den gamle kraftige Personlighed. Han gik strax over til at tale om den Sag, der laa ham paa Sinde.

„Nu har du vel ikke noget imod at tage hjem ved mig, Annette?" spurgte han. „Du har vel hørt, hvordan det staar til med Henrik?"

„Med Henrik!" gjentog Annette blegnende. „Han er da ikke kommen til Skade?"

„Det er, ligesom en vil tage det. Det er mig imod, at jeg skal sige dig det, men du maa jo have det at vide. Sagen er, at han spiller Kjæreste med Østergaardskonen."

„O, Mads, det kan ikke være sandt!" hviskede Annette og støttede sig vaklende til Bordet.

„Det er sandt, Annette, hvor vilde jeg vel ellers sige det! Jeg har Vidner, som har set dem sidde sammen inde i Krattet under Egene om Aftenen. Det er for galt, Annette! Dette kan ikke blive ved. Du maa lade ham sejle sin egen Sø, der er ikke andet for. Tag du hjem ved mig; jeg er jo den nærmeste til at tage sig af dig, og jeg skal staa dig bi i alle Maader."

„Tak . . . o, Mads, det var det forfærdeligste, der kunde hændes mig, om det var sandt . . . Men hvor kan jeg dog tro det! Hvor kan jeg dog tro mig saa grænseløs ulykkelig!"

„Naa, tag nu ikke saa stærkt paa Vej, Annette; du mister saamænd ikke noget i ham. Jeg er ikke den eneste, som ved, det er sandt, andre kunde fortælle dig det samme."

Han søgte at berolige hende ved forstandige Raad om, hvorledes hun skulde forholde sig. Det lykkedes ham ogsaa tilsyneladende, men da han var gaaet, og Døren havde lukket sig efter ham, kastede hun sig jamrende paa Sengen i fortvivlet Sorg.

Om Aftenen sneg hun sig ned til Østergaard Krat og gjemte sig bag Tornebusken, som stod tæt op til Bænken under Egen. Der hørte hun, at Broderen ikke havde løjet for hende.

(Fortsættes.)

Panserbatteriet „Helgoland".

Som bekjendt har Danmarks største Skib i Fjor gjort sit første Togt. Det er saavidt man ved i alle Maader løbet særdeles heldigt af, og det vil sige meget i vore Dage, da Skibene er opfyldte med de mest indviklede og storartede Maskinerier. I gamle Dage var Sagen simplere; ganske vist imødesaas Rapporten fra et Skibs „Besejlingstur" med megen Interesse — det skulde jo vise sig, om det var et mere eller mindre velsejlende og godt Skib, man havde faaet — men man var saa godt som sikker paa, at der ikke var alvorligere Ting i Vejen med det ny Skib, at Skibet i ethvert Fald var ligesaa godt som de gamle. Nu forholder Sagen sig anderledes. Nu foregaar Udviklingen i Spring. For hvert nyt Skib, der løber af Stabelen har Skibbygningskunsten bevæget sig et Kæmpeskridt fremad, det ny Skib har mange ny Indretninger om Bord, og det fordrer saadanne Kræfter for at lade sig manøvrere, at de fleste halvt med Ængstelse venter Resultatet af Prøverne, der skulle bevise, at alle disse umaadelige Kræfter virkelig lader sig indordne under et Menneskes ubetingede Kommando.

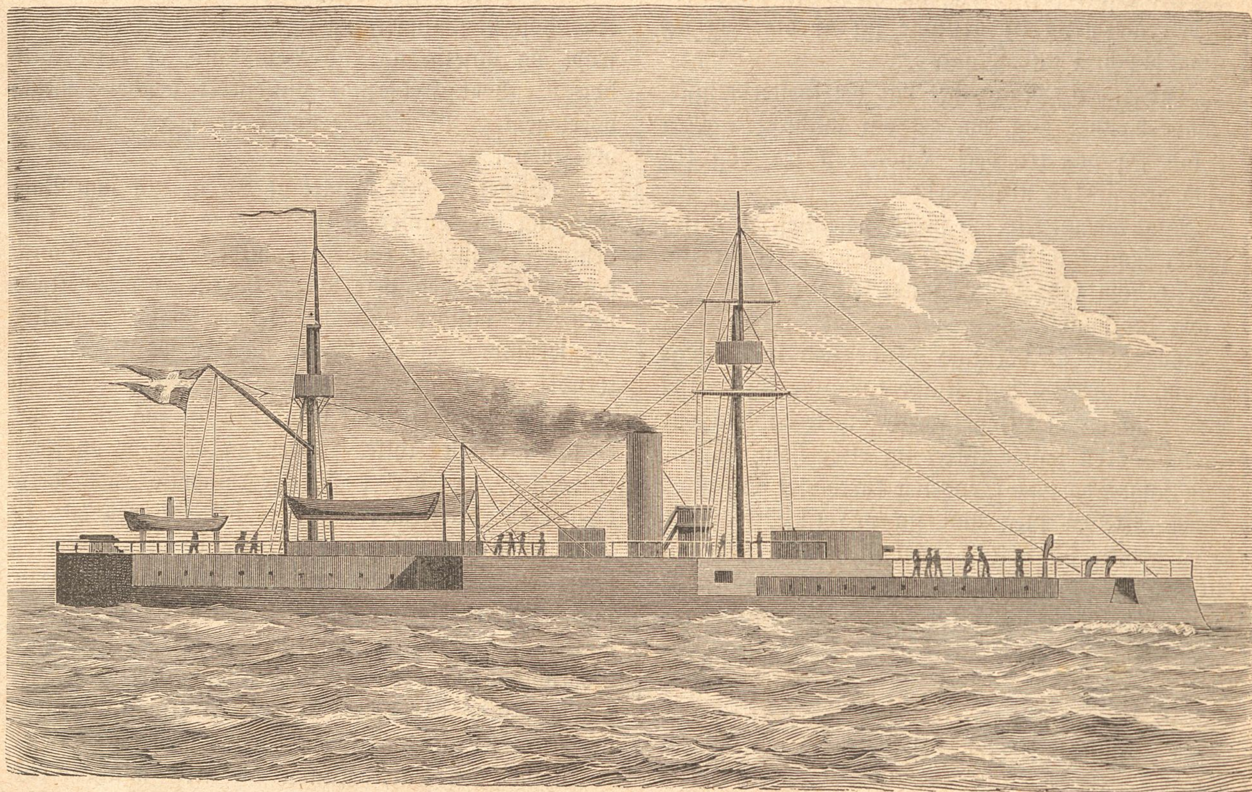
Helgoland er som sagt det største Skib, der nogensinde er bygget i Danmark. Det er 250 Fod langt og 57 ½ Fod bredt, dets Dybtgaaende er 18 Fod, og det har mere end dobbelt saa stor en Legemsmasse i Vandet, som et af de tidligere Linjeskibe. Skjønt et saadant ofte stak baade 21 og 22 Fod dybt, og skjønt det paa Grund af sit højt over Vandet rejsende Skrog og sine næsten 200 Fod høje Rejsninger tog sig ganske anderledes knejsende og anselig ud end Helgoland, er dette Skib dog i enhver Henseende Linjeskibet uendelig meget overlegent. Vi ville se noget nærmere, hvorledes det ser ud.

Skibet er helt bygget af Jærn, kun som Bagklædning for Panseret, til Dækkene og til den indvendige Udstyring er der benyttet Træ. I Vandgangen langsmed hele Midterpartiet er det beklædt med ikke mindre end 12 Tommer tykke massive Panserplader, og bag denne Væg er Maskinerne og Krudt- og Granatmagasinerne placerede. For- og agter efter skjønse Panserpladerne af, saa at de her er noget mindre tykke. Ovenpaa det lave og flade Underskib, er der i fast Forbindelse med dette bygget en „Kassemat", der er beklædt med 10—12 Tommer tykt Panser, og i dette er der placeret 4 svære Bagladekanoner omtrent af samme Størrelse som Panserbatteriet „Odins" men foran Kassematten findes der i „Taarnet", der rager op over Overbygningen, den største Kanon, som Danmark nogen Sinde har ejet. Den er ligesom de andre indrettet til at lade bag fra, men den vejer — alene den bare Kanon — ikke mindre end 71,200 Pund. Den hviler i et Rapertsystem, der vejer mindst ligesaa meget som Kanonen, for neden er det hele beskyttet af et saakaldet Brystværn, en Panservæg af samme Tykkelse som det stærkeste Sted af Skibssiden, for oven er det dækket af et tyndt Staaltaarn, kun bestemt til at beskytte Mandskab og System mod mindre Projektiler fra Haandvaaben og Kuglesprøjter. Naar hertil endnu føjes 5 „mindre" Kanoner, hver vejende 44,000 Pund, som er placerede paa Agterdækket, har vi nævnt Artilleristyrken; og skjønt denne, hvad Stykkernes Antal angaar, staar langt tilbage for et Linjeskibs — et saadant har indtil 100 Kanoner og derover om Bord — kan man dog end ikke sammenligne de to Skibes Artilleristyrke Helgoland er selvfølgelig uendelig langt stærkere end noget af vore tidligere Linjeskibe.

Alt i alt vejer Helgoland 10,600,000 Pund, en ganske anseelig Vægt, naar man tænker paa, at hvert enkelt Pund har kostet mere eller mindre Arbejde at tilvejebringe i den Skikkelse, i hvilken det skal bruges.

I Maj Maaned 1875 blev Tegningen til Helgoland approberet af Hans Majestæt Kongen. I Maj Maaned 1876 blev Kjølen lagt og Arbejdet sat i Gang med fuld Kraft. I Maj 1878 løb Skibet med stor Højtidelighed let og smukt af Stabelen og i August Maaned 1879 var det klart til sit første Togt.

Skibet har to Skruer til at drive det gjennem Vandet, og hver Skrue drives af sin særegne Dampmaskine. Herved opnaaes, at man kan lade den ene gaa frem, medens den anden gaar tilbage eller staar stille, og man faar herved en Magt over Skibet med Hensyn til pludselige Drejninger, som vil være af en uvurderlig Betydning under en Kamp paa Søen, hvor det jo i vore Dage for en stor Del er Bevægelighed det kommer an paa. De to Maskiners Hestekraft var tilsammen beregnet til ca. 3,700 Heste; paa Maskinprøven indicerede Maskinerne 3,900. Den beregnede Fart, med hvilken Maskinerne skulde kunne drive Skibet frem gjennem Vandet, var mellem 12 og 13 Mil i Vagten*), men

Panserbatteriet Helgoland.

i Virkeligheden løb Skibet næsten 13½ Mils Fart.

For at man kan danne sig et Begreb om, hvor meget Maskinvæsen der er at passe om Bord i et Skib som Helgoland, skal her kortelig nævnes, at foruden de to store Skibsmaskiner, findes der:

Et Dampstyreapparat til at bevæge Roret, et Dampspil til at lette Ankeret, en Dampmaskine til at frembringe en god Luftvexling, en elektrisk Maskine til at frembringe elektrisk Lys, og desuden er Skibet forsynet med to smaa Dampbaade, der altsaa hver for sig har en lille Maskine til at drive den frem. Der hører selvfølgelig en Del Mennesker til at holde alt dette i Orden og i Gang, men i Helgoland er der ogsaa et Maskinkorps paa mellem 60 og 70 Mand. Hele Skibets Besætning er omtrent 350 Mand.

Foruden sin Artilleribevæbning er Helgoland forsynet med et Udskydeapparat i Stevnen for den saa bekjendte Whitehead'ske Torpedo. Denne er et ligesaa farligt som interessant Vaaben, dobbelt farlig, fordi den kommer saa godt som skjult mod sit Maal, i det den gaar under Vandet. Torpedoen har Form som en Fisk — kaldes derfor ofte for Fisketorpedoen — den er bygget af Jærn og Staal, er omtrent 19 Fod lang og 1¼ Fod tyk paa Midten. I Halepartiet har den en en lille

*) Vagten er 4 Timer.

Fremdrivningsskrue, som bringes til at løbe rundt med en voldsom Hurtighed (omtrent 1,100 Omdrejninger i Minuttet) ved Hjælp af en lille Maskine, som findes inden i Torpedoens Legeme, og som drives ved Hjælp af stærkt sammentrykket Luft. Denne presses sammen til en umaadelig Tæthed af en Luftpompe, der drives med Damp om Bord i Helgoland; derfra pumpes den ind i et dertil indrettet Rum i Torpedoen. Naar denne skydes ud af Skibet gjennem et Rør, der ligger omtrent 6 Fod under Vandet, aabnes under Udskydningen en Hane i Torpedoen, saa at den i denne indelukkede Luft nu gjennem et lille Rør kan slippe ind i Torpedoens Maskine. Herved drives denne og dermed Skruen rundt, og Torpedoen farer nu som et lille undersøisk Skrueskib, men med en Fart, der omtrent er saa stor som et Jærnbanetogs, frem i den Retning, i hvilken den er udsendt. I

Ruinen Drackenfels ved Rhinen.

Forpartiet af Torpedoen er der anbragt en Sprængladning, som exploderer, naar Torpedoen rammer sit Maal, og Ladningen er saa stor, at selv ikke den stærkeste Skibsbund kan modstaa dens Virkning. Følgen af at en Torpedo rammer Fjenden vil være, at han i sin Skibsside, omtrent 1—2 Favne under Vandet faar et Hul saa stort som en almindelig Ladeport, et Tilfælde, som sandsynligvis vil sende ham til Bunds i Løbet af en halv Snes Minuter eller mindre.

Helgoland paatænkes eventuelt ogsaa forsynet med Apparater til fra Dækket og agter ude at udslynge saadanne Torpedoer gjennem Luften. Naar de falde i Vandet, vil de da gaa deres Gang ligesom her omtalt. Dette Skib kan siges at være forsynet med alt, hvad den nyere Tids Krigsteknik har frembragt. Prøveturen har vist, at det altsammen arbejder fortrinligt. Skibet kan uden Overdrivelse siges at kunne regnes mellem Nutidens kraftigste Søkrigsmaskiner og at være en jævn-

byrdig Modstander for ethvert nu existerende Panserskib, maaske med Undtagelse af allerhøjst 2 eller 3 Stykker.

Helgoland er et stort og et kostbart Krigsapparat. Et vanskeligere og ansvarsfuldere Hverv end at føre dette Skib under en Kamp skal det være svært at finde. Maatte den danske Marine altid i sin Midte kunde finde Mænd, der er en saadan Opgave voxen, maatte Fædrelandet snart se sine Kyster værnede af flere lignende kraftige Forsvarsværn, til Vidnesbyrd om, at et lille kjækt Folk ikke har tabt Troen paa sig selv.

C. M.

Op ad Rhinen.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (6.)

Det har altid forekommet mig, at der var en egen poetisk Klang i de Ord „Op ad Rhinen". En Vrimmel af uklare, dejlige Anelser om Rhinbreddernes Naturskjønheder er ofte steget op i mit Indre ved Klangen af disse Ord. Og nu skulde jeg selv se det alt, glide sagte frem mellem alle disse Naturens Vidundere, gribes og løftes af de mangeartede, stedse vexlende Indtryk. Jeg vil ærlig tilstaa, jeg var spændt, jeg længtes som et Barn efter alle disse Herligheder.

Det er Morgen. Hvordan er Vejret? Ba — Taage og Ruskregn! Jeg krymper mig ved at begynde den forventede dejlige Rhinrejse i saadant daarligt Vejr. Lige meget, vi skal afsted, kommanderer min ubønhørlige Rejsefælle; vi faar udmærket Vejr op ad Dagen! Godt, saa letter vi! Hør, Dampskibet ligger allerede og puster her nede ved Havnebroen — Kl. 6 gaar det. Godt, at vort Hotel ligger lige ved!

Forinden vi gik om Bord, havde vi det Held at faa en lille katholsk Procession at se. En Flok fattige Landsbyfolk med falmede Faner og halvvisne Blomster i Hattene drog stille forbi Skibsbroen og fortsatte Vejen hen efter Domkirken; men der er ingen Tid til at se efter dem, Skibsklokken ringer allerede tredje Gang. Saa, nu er vi da om Bord. Et Par Karle tager fat i Landgangsbroen for at hive den ind paa Stenbroen. Holdt, der kommer endnu to unge rødmussede Piger løbende henne fra Hotellet. „Vi skal med!" raaber de og fægter i Luften med deres Regnskjærme. „Ja, skynd Dem," svarer Kaptejnen og ser paa sit Ur. Se saa, det gik jo prægtigt! Men Rejsetøjet ... Rejsetøjet! af det faar de ikke med; Skibet har alt begyndt at svinge langsomt ud fra Bolværket, og der kommer først Hoteltjeneren luntende med Favnen fuld af Tæpper og Uldtørklæder. „Skynd Dem, kast det her ud ... det var ret! Men Fløjlsbaandet, det sorte Fløjlsbaand med mit dejlige Guldkors! ... aa, De har det! Kast det, kast dog, Menneske!" Aa, det faldt i Vandet! ... Nej, der hænger det paa Rælingen. „Bravo, jeg har det!" — Under livlige Glædesudbrud fra de to unge Piger og fra adskillige af de andre Passagerer, der opmærksomt havde fulgt det lille spændende Optrin, gled vi længere og længere ud paa Flodens lergule Strømme. Nu begynder altsaa den mageløse Sejltur. — „Op ad Rhinen," hviskede jeg for mig selv i en vis urolig, stundesløs og dog saa højtidelig Stemning. Ak, men denne Taage, disse evindelige drillende Stænk af Vanddraaber fra Tovværket, denne dødgraa Himmel, der syntes at ligge lige ned over Hovedet paa en ...! Gid det dog vilde klare op; men det gjør det sikkert, se, hvor det allerede begynder at lysne i Luften der henne ... ak, nej, det var nok en lille Sky af den hvide udstrømmende Damp fra Maskinen; men lige meget, det maa klare op, — saadan en Dag!

Roligt, men hurtig skyder Rhinens gulgraa Vandmasser sig mod Nord, medførende en Mængde fint opløste Lerdele, som er skyllede ud i dem fra Bjærghøjderne mod Syd, og som med ustandselig Fart føres nord paa, indtil de omsider naar Flodens Delta, hvor de synker til Bunds, ophober sig i Lag paa Lag og danner i Aarhundreders Løb ny Grunde, ny Øer og Halvøer.

Den første Del af Sejlturen er ikke synderlig interessant. Egnen er flad og ser temmelig fattig ud. Det, der mest tiltrækker sig Opmærksomheden, er den Mængde Dampskibe, Lægtere og Tømmerflaader, som man møder. Disse sidstnævnte, der skriver sig fra skovbevoxede Bjærgegne syd paa, og som paa en billig og let Maade bringes nord paa af Rhinens hurtigflydende Vande, bestaar af afbarkede Fyrrestammer, tykke som Skibsmaster og forbundne med hverandre til flere hundrede Fod lange og omtrent hundrede Fod brede flydende Øer, befolkede med en halv Snes Flaadekarle, der med store Aarer og Stænger søger at styre de ejendommelige Fartøjer lige ned ad Strømmen. Ofte findes paa Tømmerflaadens Agterdel en lille Beboelseslejlighed, bestaaende af en let sammentømret Brædehytte, i hvilken der er indrettet et lille Fyrsted, hvor Mandskabet selv kan koge sin Mad.

Paa begge Sider af Floden ligger en Mængde Smaakjøbstæder eller maaske snarere større Landsbyer med Teglstenshuse af et fattigt Udseende, men i Regelen med en smuk gothisk Kirke. Den første større By, man kommer til, er Universitetsstaden Bonn, der ligger smukt paa Flodens vestlige Bred.

Et Stykke længere syd paa ligger den lille Kjøbstad Königswinter, hvor en Del rejsende i Regelen staar af for at bestige den nærmeste Top af „Siebengebirge", en Række mindre Bjærgtoppe, syv i Tallet, som løber fra Øst mod Vest ind imod Rhinen. Paa den nærmeste Top, Drachenfels, højner sig en stolt Ruin af et ældgammelt Slot, der udøver en overordentlig Tiltrækningskraft paa de rejsende. Vi maatte naturligvis have denne Drageklippe med. Vejen op til Ruinen er imidlertid baade trættende og til Dels vildsom, hvorfor mange, lejer Æsler til Bjærgstigningen. Snart sidder de to Danskere paa Ryggen af et Par smaa bitte, men forbavsende stærke Æsler, og under gjensidig hjærtelig Latter over det komiske Æselrytteri, begynder Bjærgstigningen.

Det var morsomt at se disse smaa Karavaner af Englændere, Tyskere og andre Folk, nogle i højst karakteristiske Rejsedragter, sidde strunke og knejsende paa de smaa Langører, der under Førernes Ledelse arbejdede sig støt og sikkert op ad Vejene. Efterhaanden som vi steg til Vejrs rullede Taagen bort gjennem de skovklædte Kløfter, og Solen brød frem, kastende sine Straaler over de vaade Klippesider. „Hvad synes Herren om Vejen?" spurgte vor Fører, en flink og opvakt Mand, der aabenbart havde været Militær. „Aa jo, den er jo ikke saa ilde." — „Ja, da skulde De have set den for nogle Aar tilbage, da var den næsten ikke til at ælte op ad; men nu er det en Fornøjelse at passere den. Synes De ikke, at det er et smukt Offer, Staten viser det rejsende Publikum, at den saaledes alene for dets Skyld har anlagt denne fortrinlige Vej?" „Jo, det er meget smukt af Staten." „Ja for det er alene for de rejsendes Bekvemmeligheds Skyld, den er anlagt," sagde han igjen, men med et lunt Blink i Øjet, „naturligvis alene for Publikums Skyld." Der maa ligge noget bag dette lune Smil, tænkte vi begge, men formaaede dog ikke at gjennemskue hans forblommede Forsikring. — Efter en Mængde Snoninger mellem Vin- og Frugthaver, Sædagre og Kratskove naaede vi omsider op til en smuk Pavillon, hvor fra vi til Fods atter begav os op til Ruinen, der staar endnu et godt Stykke højere oppe. Vejret var klaret op, Himlen var ren og skjær, og den varme Sol lyste dejligt over den prægtige Natur. Her paa den bratte Fjældtop, omtrent 900 Fod over Floden, har man et herligt Overskue over den brede, blanke Flod, der bugter sig, saa langt Øjet kan række mod Syd og Nord, mellem dejlige grønne Enge, Vinbjærge og skovbevoxede Højder, samt over Siebengebirges blødt afrundede Kupler mod Øst og over de flade frugtbare Sletter med Landsbyer og Kjøbstæder mod Vest. Op og ned ad Rhinen glider en Mængde Dampskibe og Pramme, og dybt under os langs Bredden ruller Dampvognen med sin lange Hale af Person- og Godsvogne.

Selve Slottet, hvis graa sønderrevne Mure paa flere Steder formelig hænger ud over Klipperanden, skal være bygget af Erkebiskop Frederik den I. af Køln, men gjorde i Middelalderen afvexlende Tjeneste som Røverborg og Fæstning og blev flere Gange erobret af fremmede Krigsfolk, blandt andre ogsaa af Svenskerne, indtil det i Midten af det 17de Aarhundrede til Dels blev nedrevet af Kurfyrst Ferdinand. I over to hundrede Aar har altsaa disse Murlevninger trodset Vejr og Vind og staaet paa den luftige Klippespids og drømt om Fortidens Ridderspil og Røverkampe. Som det vil ses af omstaaende Billede, der kun er et flygtigt Rids af Ruinen, rager endnu tre af Borgtaarnets massive Stenvægge højt op i Luften. Hvo ved — maaske kan disse graa Mure endnu blive Vidne til blodige Optrin. „Franskmændene kommer!" sagde Føreren med en betydningsfuld Truen med Pegefingeren. „De vil have Hævn, og naar de kommer, da bliver det en svær Tid; men denne Klippe skal de ikke tage," føjede han til med tyk Selvfølelse. „Vi kan her oppe fra bestryge hele Egnen med vort Skyts, lad dem kun komme!" — „Skyts? Her er jo ikke Spor af Skyts," indvendte vi. „Nej vel, Herrer, her er ikke Spor af Skyts; men . . . ja, jeg kan høre, at D'Hrr. er Englændere, og saa gjør det vel ikke noget, at jeg fortæller Dem det." „Englændere? Nu vel, fortæl!" „Inden noget Menneske aner det," vedblev han halvt hviskende, „er hele Toppen her besat med riflede Kanoner?" „Ah! — nu forstaar vi Statens mageløse Opofrelse for det kjære rejsende Publikum. Denne herlige Vej er altsaa . . .?" „Ja vel, ja vel . . . paa 20 Minutter kan vi bringe Batteriet her op, vi har prøvet det, det gaar i Gallop, forstaar De." Han nikkede og drejede omkring og begyndte nu at opramse Slottets Historie fra gamle Dage.

Klippen har Navn efter en Drage, som i længst henrundne Tider skal have huseret her. Endnu viser man paa Klippens Sidevæg ud mod Rhinen den Hule, Dragehulen, hvor Uhyret havde sit Tilhold, indtil en mandhaftig Riddersmand fældede det. Neden under findes en dyb Hulning ind i Klippen, der skriver sig fra det 13de Aarhundrede, da man her udhuggede Bygningssten til Kølnerdomen, hvorfor ogsaa Indhugget kaldes Dom-Hullet. Nu er dette Parti omgivet med Vinplantager, der giver en sjælden Rødvin, ved Navn Drageblod.

Da vi atter kom ned til den førnævnte By, udhvilede vi os lidt i et ved Rhinen liggende Hotel, fra hvis aabne Veranda man havde fri

Udsigt til Floden og den lige over for liggende By, Mehlem. Et med en Mængde Flag og Blomsterkranse smykket Dampskib med flere hundrede festligklædte Mennesker løb under Kanonsalut og Hornmusik forbi Hotellet. Saa vel fra Dampskibet som fra Bredden lød Hurraraab, og Hundreder af hvide Lommetørklæder viftede i Luften. Det var et virkelig opløftende Skue.

Et nyt Dampskib ankom, og snart var vi atter om Bord for at glide ind mellem ny Omgivelser. Det ene dejlige Parti afløste nu det andet; snart kratklædte Højder, snart nøgne Sandstens- og Skiferklipper og snart store grønne Vinmarker, paa hvilke Rankerne, støttede af korte Stokke, var plantede i lange Rækker op ad Bjærgsiderne. En blaa Dæmring laa over de fjærnere Højder og gav disse et gaadefuldt romantisk Udseende. Den ene Borgruin knejste ved Siden af den anden, og hist og her i Dalsænkningerne stod hvide Kors, formodentlig med Kristbilleder, omgivne af Egepurrer og andre Skovvæxter. Endelig naaede vi Koblenz, Maalet for denne Dags Rejse.

(Fortsættes.)

Husflid.

Stærkasser.

Efter „Husvennens" Anvisning, for flere Aar siden, har jeg lavet Stærkasser paa 4 Tommers Tværmaal og 16—18 Tommer høje. Den Slags vil Stærene gjærne bygge i, og Spurvene kan ikke tage dem i Besiddelse paa Grund af deres Dybde. Jeg har ogsaa lavet Stærkasser af Drænrør, hvilke Stærene ganske rigtig gjærne bebo, men jeg har kun brugt højst 4 Tommers Rør, der er tilstrækkelig store, og derfor at foretrække for 6 Tommers, da disse er langt kostbarere. Jeg har sat 4 eller 6 Rør fast imellem to Brædder og sat Lister ned imellem Rørene, som jeg da har malet med forskjellig Farve, og forsynet med Tag. Det ser da smukt ud, som et Hus med Søjler paa Muren. Da man har Exempel paa, at Stærene er gaaede 10 Alen ned i en Pumpe, hvis Hul kun var 4 Tommer i Tværmaal, vil Rør af denne Størrelse, som Erfaringen viser, være tilstrækkelig, og vil endog blive foretrukket af Fuglen for Reder af overflødig Vidde. Disse Bemærkninger kunde maaske have Interesse for „Husvennens" Læsere og opmuntre til at opsætte billige Redepladser for den vakre lille Stær.

J. B.

Smaating.

Forskjellig Smag. Hvor Smagen dog er forskjellig her i Verden! Europæerne tygger paa Tobak, men Hinduerne tygger paa Gummi. Vore Børn tygger paa Brystsukker, medens Negerbørnene slikker paa Salt. Franskmændene delikaterer sig med stegte Frøer, medens Eskimo-Indianerne synes, at et Vokslys, der er stuvet i Tran, er den største Delikatesse i Verden.

Humbug. „Jeg tror nu, det er Humbug med denne hersens Vakcination," sagde Maden Jensen forleden Dag til Urtekræmmerdrengen. „Se, der var nu Brændevinsbrænderens lille Kristian, han faldt jo ud af Vinduet en Uge efter, at han var vakcineret, og han slog sig jo alligevel ihjel."

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Brødre paa Kong Vermunds Tid: En By i Østgothland i Sverige, — en By i Holsten. — en By sammesteds, — en By i Belgien, — en lille dansk Ø.

J. M. J.

Firkantet Nød. Af 4 E, 4 R, 3 A, 2 O, 2 M og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første grener sig i dig ud
hvad heller i Bjærgets dybe Grunde;
det andet er en skjælmsk lille Gud,
som maaske tidlig slog dig en Vunde.
Om tredje ofte lød Digterens Sang,
og fjerde (omvendt) vel mangen Gang
en Gnier sig ønske kunde.

L. H—S.

Opløsninger fra Nr 24.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
H o l b æ **k**	
O p o r t **o**	R U N E
L ø g s t ø **r**	U G E N
Buenos Ayre**s**	N E B O
Æ r **ø**	E N O K
K a l m a **r**	

paa Bogstavopgaven: Limfjorden — Morsø — Nykjøbing.

Brevvexling.

J. Bjerre: Tak for Meddelelsen om Stærkasser. Den anden Sag skal haves i Erindring.

Vork. Forhaabentlig vil „Husvennen" endnu i mange Aar vedvarende udkomme. Sandsynligvis foreligger en Forvexling med „Familie-Bibliotek", som ved Udgangen af forrige Aar ophørte at udkomme. og hvis Abonnenter henvistes til „Husvennen", som Erstatning. Oljetryksbilledet „Erik Ejegod" kan slet ikke faas til Kjøbs for sig, men kun erholdes som Præmieblad til „Familievens"-Udgaven à 50 Øre Hæftet, samt af „Husvennens" Holdere mod en Efterbetaling af 6 Kroner.

Æg af bedre Hønseracer faas vistnok bedst ved Henvendelse til Bestyrelsen for „Foreningen til Fjerkræavlens Fremme". Adresse: Aarhus.

De ærede Holdere erindres om, at Betalingen for næste Fjerdingaar maa erlægges umiddelbart efter Modtagelsen af nærværende Numer, dersom der ikke skal indtræde Standsning og Uorden i Forsendelsen. Alle aarlige Holdere modtager gratis inden Aargangens Slutning Oljetryksbilledet: **Hans Tavsen prædiker for Folket**, udført af Kunstmaler Anker Lund for „Husvennen". I næste Maaned optages en Levnedtegning af Folkedigteren **Mads Hansen**, ledsaget af hans smukt udførte Billede.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 26. Søndagen den 28. Marts. 1880.

Korset.

Korset, hvorpaa Herren døde,
hvor han skyldfri hang og led,
bærende al Verdens Brøde,
og med Mørkets Magter stred —

Korset man paa Barnets Pande
tegner ved dets Daabes Pagt,
Kors paa Grav med Trøst mon stande:
knust ved det blev Dødens Magt.

Dette Kors blev Kristenmærke
paa den hele vide Jord,
under hvilket Stridsmænd stærke
kæmpede med Livets Ord.

Korsets Tegn den onde frygter,
det hans Herredømme brød,
derfor hen til Korset flygter
hver, som er i Sjælenød.

Hist ved Polens fjærne Strande,
midt i Sneens kolde Hjem,
som i Tropens hede Lande
Kristenkorset bæres frem.

Korset vel kan bringe Smerte,
ejer Trøst dog til vort Sind:
baaret med et ydmygt Hjerte,
bærer det i Himlen ind.

U. Isaksen.

Trange Dage.

Fortælling

af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

Bestormet af de mest modstridende Følelser, havde Henrik forladt Lunden og taget Vejen ned over Marken mod Landevejen. Nu, da han ikke længer var umiddelbart under den karakterfaste Marie Østergaards Indflydelse, syntes det Løfte, han havde givet hende, næsten umuligt at holde. Der var noget i hans inderste Væsen, som oprørte sig ved Tanken om, at han skulde forlade sin blide og taalmodige Hustru, der, trods alle hans Svagheder, aldrig havde haft et ondt og ukjærligt Ord til ham. Paa den anden Side stod Maries Tilbud lokkende for hans Tanke. Om tre Aar kunde han være Byens rigeste Mand og øve Gjengjæld for al den Ringeagt og Tilsidesættelse, Fattigdommen havde udsat ham for. Han kunde med temmelig Visshed forudsætte, at Marie ikke vilde svigte ham, han vidste, at hun elskede ham paa sin Maade, og at hun ikke vilde sky noget Middel for en Gang at blive hans Hustru, men han gjengjældte ikke hendes Kjærlighed, han var halv bange for hende. Det havde kostet hende Ydmygelse og Ulejlighed nok, før hun fik ham saa vidt, som Tilfældet var nu; hun havde først begyndt at faa Hold paa ham, da han, trængt af sine Kreditorer og uden Evne til at fyldestgjøre deres Krav, havde modtaget hendes Tilbud om at laane Penge af hende. Hun havde paanødt ham mange flere, end han havde Brug for, og lidt efter lidt vundet Indgang hos ham, indtil han, halv overvunden af Tanken om den Fremtid, hun udmalede for ham, havde givet hende Løfte om at knytte sin Skæbne til hendes.

Jo længere han dvælede med at opfylde Løftet, jo stærkere trængte hun ind paa ham med Fordringen om at holde det. Ja, hun berørte endog forbigaaende, at hun ved Gjælden, han stod i til hende, mægtede at gjøre ham hjemløs, hvad Øjeblik det skulde være, og han vidste, hun var i Stand til at udføre sin Trusel i det Øjeblik, hun saa, han svigtede hende. Han følte, at hendes Kjærlighed kun behøvede en saadan Foranledning for at omskiftes med et uforsonligt Had. Hvad skulde der i saa Fald blive af ham og Annette? Om han saa skulde sulte ihjel, vilde han ikke henvende sig til Mads om Hjælp, denne nedrige Skurk, som ikke agtede ham saa meget, at han vilde hilse paa ham over en Vej, som havde bedraget ham og Annette for deres Arv og givet dem til Pris for Fattigdom og al dens Modgang! Var det saa ikke bedre, at han og hun skiltes, og hver vandrede sin Vej? Hun vilde faa det langt bedre hos Broderen, end han nogen Sinde mægtede at gjøre det for hende, og hun vilde efterhaanden finde sig tilfreds dermed. Hun vilde jo vel nok sørge og græde lidt i Førstningen, hun havde altid saa nær til Graaden, men siden vilde hun føle sig glad ved, at han havde brudt overtvært og handlet, mens det endnu var Tid!

Det faldt ham ikke ind, at Annette kunde finde paa at nægte sit Samtykke til Skilsmissen; hun havde jo aldrig haft nogen anden Vilje end hans.

Men som han gik og overvejede, hvorledes han paa bedste Maade skulde faa hende det sagt, steg Annettes Blik, det Blik, hun vilde fæste paa ham, naar han sagde hende det, frem for hans Sjæl, saa forfærdet, saa fuldt af Gru. Og atter vaklede han og var lige vidt.

Til sidst naaede han Vejen og gik i Retning af Kroen. Den havde mere end en Gang været hans Raadgiver og Trøster i det sidste Aar. Med et følte han sig greben ved Armen. Han saa op og fik Øje paa Holm, som han ikke havde set i lange Tider.

„Jeg var hos dig, men der var ingen hjemme," sagde Læreren. „Jeg er dog glad ved at træffe dig. Hvorledes staar det sig?"

„Daarligt nok."

„Har du ikke Arbejde?"

„Jo, men hvad forslaar det, naar en ingen Vej kan komme alligevel."

„Hvorledes har Annette det?"

„Godt nok; hun er da rask."

Holm tav lidt, derefter blev han ved:

„Er der noget i, at du og hun ikke lever godt sammen, Henrik? Der er hæslige Rygter ude om dig og Enken der henne i Østergaard. Hvordan hænger det sammen?"

„Skal jeg staa til Regnskab for hvad Rygtesmedde kan falde paa at fortælle?"

„Det er intet Svar, Henrik," sagde Holm alvorlig.

„Det er Svar nok for mig," svarede Henrik mut.

„Men ikke for mig! Husker du, hvad du lovede mig paa din Bryllupsdag? At jeg aldrig skulde komme til at angre, hvad jeg havde gjort for dig. Har du holdt det Løfte? Hvad er det for et Liv, du har ført det sidste Aar . . . og nu! Henrik, du maa skamme dig for Gud og hver Mand, hvis der er Gran af Sandhed i det, man fortæller om dig; du maa skamme dig for mig, som i god Tro hjalp dig til at vinde den unge Pige, der ofrede Slægt og Rigdom for din Skyld! Men først og

fremmest maa du blues for hende, som forlod alt, hvad der var hende kjært, for at følge dig! Gaa hjem, Mand! Kast dig ned for hendes Fødder og trygl hende om Tilgivelse og Glemsel, fordi du har været en pjaltet Karl, der har sveget hendes Tro paa dig og forraadt hendes Kjærlighed!"

„Er du færdig?"

„Nej! Gaa hjem og bliv en Mand! Glem dit eget jammerlige lille Jeg, og husk paa, at det er din Pligt at værne om hende som dit bedste Eje! Arbejd, slid og slæb med Tanken om, at det er for hende, du arbejder! Det vil styrke dig og hjælpe dig frem!"

„Vil du maaske nu lade mig komme frem, ellers skal jeg vise dig, at jeg endnu kan bane mig Vej!" afbrød Henrik ham med en Røst, som dirrede af Vrede, og greb ham i Armen.

Holm traadte til Side for ham.

„Jeg vil ikke give mig til at slaas med dig, Henrik," sagde han. „Men jeg vil sige dig, at jeg endnu ikke har kastet al Tro paa dig over Bord. Gjør ikke mit Haab til Skamme, Henrik! Vend om, mens Tiden endnu er der!"

Henrik svarede ikke, men gik hurtig bort fra ham. Vreden kogte i ham, en saadan Tiltale havde han endnu aldrig faaet af nogen. Han gik ind i Skjænkestuen og skyllede Harmen ned med nogle Glas Punsch. Men han havde ingen Ro til at blive inde i den kvalme Stue og høre paa Gjæsternes ligegyldige Samtale; han betalte Drikkevarerne og gav sig paa Vejen mod Hjemmet.

Henne paa Gaden kom en Mand ham i Møde. Han troede først, at det atter var Holm, men saa snart, at det ikke var nogen anden end Mads Norre. Han vilde gaa ham tavs forbi, men Mads tog ham ved Armen og standsede ham.

„Jeg tror snart, en ikke kan gaa med Fred paa Vejen i Aften!" udbrød han og slog Svogerens Haand til Side.

„Jeg skal ikke opholde dig svar længe," svarede Mads rolig. „Jeg vil bare spørge dig, om du ikke kunde være til Sinds at lade mig faa Annette hjem ved mig nu, da du jo har lagt dig efter at holde Kjæreste og gaa efter andre Kvindfolk."

„Vogt dig, Mads, vogt dig!" sagde Henrik med undertrykt Raseri.

„Det har du sagt før, saa du ved, hvor meget jeg tager mig deraf. Jeg har været ovre ved Annette i Eftermiddag og sagt hende det hele, saa der er vel ikke noget mere fra hendes Side, der skulde holde hende fra at tage fra dig."

„Saa det har du altsaa gjort!" raabte Henrik, i det hans møjsommelig beherskede Vrede brød alle Skranker. „Din luskende nederdrægtige Hund, som har forfulgt mig lige fra først af og bedraget mig al min Ejendom fra! Saa skal du ogsaa faa at formærke, at jeg ikke truer paa Skrømt! Du skal komme til at ligge paa dine Gjerninger, din Skurk, du skal vride dig for min Fod!"

Han havde grebet fat i Mads og brødes med ham i vanvittigt Raseri. Men Mads var den stærkeste; han vristede sig løs fra ham og kastede ham haardt til Jorden. Henrik var dog strax paa Benene igjen, og gribende en Stav, der laa henslængt ved Grøften, for han ind paa sin Modstander og rettede et voldsomt Slag mod hans Hoved. Ingen af de kæmpende havde lagt Mærke til en Kvindeskikkelse, som i fuldt Løb kom ilende inde fra Stien, der førte fra Vejen om forbi Østergaards Krat. I det Henrik svang Staven mod Mads, sprang hun med et aandeløs Udraab ind mellem de kæmpende, Slaget susede ned over hende, og med et hjærteskærende Skrig segnede hun ned for Henriks Fødder og blev liggende uden Bevægelse.

„Ulykkelige! Du har myrdet hende!" udbrød Mads forfærdet og bøjede sig ned over hende. „Annette!"

Staven faldt ud af Henriks Haand. Han vaklede tilbage, en dump Stønnen trængte sig frem af hans Bryst. Saa lagde han sig paa Knæ ved Siden af den faldne og løftede hendes Hoved op i sin Arm. Mads lagde Haanden paa hendes Bryst og mærkede, at Hjærtet slog endnu.

„Gud være lovet, det er kanske ikke saa slemt, som det ser ud," sagde han.

„Jeg vil bære hende hjem," stammede Henrik, rystende af Sindsbevægelse.

„Du!" udbrød Mads med en Foragt, han ikke søgte at dølge. „Nej, nu er det en Gang for alle forbi med din Rettighed til hende! Gaa du til Østergaardsenken, der er din Plads, Annette er hos mig . . . Din uselige Pjalt," vedblev Mads med stigende Forbitrelse, „som har ødelagt hendes Liv, hun, der var saa glad og frejdig . . . vil du tage dig Ret til hende endnu efter dette! . . . Gaa til Side, du skal ikke røre hende! Kun lidet tænkte jeg paa, at jeg skulde føre hende hjem paa den Maade . . . Af Vejen med dig, din Usselryg! Du har ikke længer noget at skaffe med hende!"

Han skød Henrik til Side, løftede den bevidstløse Søster op i sine Arme og tog Vejen mod Hjemmet. Henrik lod ham handle, som han vilde, uden at sætte sig derimod. Han følte sig som lammet, baade i aandelig og legemlig Henseende, ved hvad der var sket. Først da Mads var forsvunden i Aftenskumringen med sin Byrde, vaagnede han op af sin Døs og drog et dybt og smerteligt Suk.

Saa var da alt forbi mellem ham og Annette! Alt, alt forbi! Det var, som om alle hans Tanker

udelukkende trængte sig sammen om denne ene Forestilling og kun kunde sysselsætte sig med den. Alt, alt forbi! Og med det samme følte han, at det var hans Livs bedste Lykke, han havde stødt bort, at han, trods alle Planer om Adskillelsen, kun elskede hende. Han sank ned paa Grøftekanten, lagde sit Hoved paa sine Knæ og brast i en gispende Graad, der truede med at kvæle ham. Aldrig i sit Liv havde han følt en saa vild Smerte, som den, der gjennembævede ham i dette Øjeblik. Al den Uret, Haardhed og Tilsidesættelse, han havde ladet hende lide under, hvilede som en centnertung Byrde paa hans Bryst. Og saa hans Troløshed, som hun nu kjendte, hans sidste grusomme Mishandling! Han følte sig saa sønderknust, saa uværdig, usel og jammerlig, at han sank sammen under

Pavlus og Lydia.

Vægten af sin egen Dom. Alt, alt forbi! Ja, nu var det forbi for stedse; selv om hun nu kunde tilgive ham — og hvor kunde hun vel det efter alt dette! — kunde han aldrig mere løfte sine Øjne til hende.

(Sluttes).

Lydia.

Biblen er en Bog, som næsten paa hvert Blad opruller dejlige Billeder for Læserens Øjne. Vedføjede Tegning har grebet et af disse Billeder og fremstillet det, Billedet, som Lukas, Maler, som han var af Profession, har malet for os, naar han fortæller fra sit og Pauli Ophold i Philippi: „Og

paa Sabbathsdagen gik vi inden for Staden ved en Flod, hvor der plejede at være et Bedested, og vi satte os og talede til de Kvinder, som kom sammen." Vi kan ligesom se den nidkjære Apostel den hellige Sabbathsdag sidde ved Flodens stille rindende Vande, fjærnt fra Menneskevrimlens og Stadens Støj, omgivet af nogle faa fromme Kvinder, som paa det Sted kommer sammen, for paa de hellige

Udsigt fra Ehrenbrejtstein
(over Rhinen, Koblenz og Moseldalen).

Dage uforstyrret at tilbede den eneste sande Gud, hvem ellers ingen i den hedenske Stad troede paa. Vi kan næsten ikke lade være at tænke os, at Pavlus har taget Floden, som randt ned for hans Fod, eller Blomsterne ved dens Bredde, eller Fuglene, som sang over hans Hoved under den aabne Himmel, til Udgangspunkt for sin Tale, saadan som han plejede at hente det fra sine nærværende Om-

givelser; at det var hans Skik, kan vi se af hans Tale i Athen. Paa Træsnittet staar der en Kvinde med foldede Arme og bøjet Hoved, øjensynlig dybt greben af Apostlens Ord. Det er Lydia, en Purpurkræmmerske fra Phyatina, en By, som i Oldtiden var berømt for sine Purpurfarverier, om hendes Færden staar der fortalt, at „Herren oplod hendes Hjærte, og hun gav Agt paa det, som blev talet af Pavlus“. Hun sad i en stor Forretning og havde et stort Hus og mange Folk, hun og hele hendes Hus lod sig døbe, og hun nødte „Pavlus og hans Venner til at blive i hendes Hus, hun kunde ikke blive mæt af at høre

— den Tale
om Sjælehyrden god,
som os fra Dødens Dale
forløste med sit Blod.“

Fra det Hus blev saa Lyset tændt for hele Staden, og hvor klart og varmt det kom til at brænde, derom bærer Pavli Brev til Philippi et levende Vidnesbyrd. Det er, ligesom den Menighed var Apostlen kjær fremfor alle de andre og havde voldt ham den største Glæde; den inderligste Kjærlighed aander fra hver Linje i det skjønne Brev.

G—n.

Op ad Rhinen.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (6.)

Koblenz, der ligger ved Moselflodens Udløb i Rhinen, er en af de smukkeste Stæder langs den sidstnævnte Flod. Lige over for Byen hæver sig paa en høj Klippe det berømte Ehrenbrejtstein, en gammel Borg, befæstet fra alle Sider med gule siksakformige Mure, der ligesom Lynstraaler snor sig ned ad de brat skraanende Klippesider. Herligt var det at se Aftensolen forgylde hele dette storartede Klipeparti med de nærliggende Skove, Slotte og Villaer. Og ikke mindre herligt var det Skue, jeg næste Morgen, medens min Rejsefælle dykkede sig i Rhinens friske Vande nød fra den højtliggende Klippefæstnings Udkigspladser, og hvorom foranstaaende Billede kan give en lille Forestilling. Dybt nede laa den smukke By med sine stærke Fæstningsmure, med de kurfyrstelige Paladser og høje Taarne. Fra de frodige Vinbjærge i det fjærne bugtede Moselfloden sig frem imod Staden, skød sine Vande ind under den ny Jærnvejsbro og igjennem den vældige, femhundredaarige Moselbroes Bueaabninger for derpaa at kaste sig i Rhinens Favn. En Del større og mindre Fartøjer gled ned ad begge Floder dog især paa Rhinen, en mægtig Tømmerflaade skød sig sagte gjennem den lange Skibsbro, og paa begge Flodens Bredder færdedes Soldater og Vogne i talrig Mængde.

En Underkorporal viste mig omkring i Fæstningen. Vi havde en Gang imellem lidt ondt ved at forstaa hinanden, men ikke des mindre passiarede vi rask sammen. Sovesalene var luftige og rummelige. Hver Mand havde sin lille Jærnseng med uldne Tæpper og Lagener, alt var renligt og ordentligt.

„De venter vel Franskmændene?“ spurgte jeg ham en Gang, med en Tankebevægelse i Retning af Drachenfels.

„Franskmændene? Ja vel, de kommer; men vi er belavet paa at tage imod dem. Er De Franskmand?“ spurgte han og saa mistænksomt paa mig.

„Nej, jeg er dansk.“

„Ah — dansk! Saa hører De heller ikke til vore Venner?“

„Nej, Tyskernes Venner er snart talte.“

„Kan nok være; men vi kan heldigvis ogsaa staa paa vore egne Ben. For Resten,“ tilføjede han, „er Danskerne et sejt lille Folk. Jeg havde en Broder, der var med ved Dybbøl, han sagde, at de danske sloges som sande Jærnmænd.“

Denne Anerkjendelse indbragte ham en halv Reichsmark mere i Drikkepenge, end jeg ellers havde tiltænkt ham.

En mærkelig Plante.

Ved C. T.

Paa Prærierne i den sydvestlige Del af de nordamerikanske Fristater, især i Texas og Oregon, voxer en Plante, som har den mærkelige Ejendommelighed, at dens Blade stedse vender mod Nord. Det er en kraftig, fleraarig Plante paa 3—6 Fods Højde med ovale Blade og store Blomsterkurve; den hører til den store Plantefamilie, som kaldes Kurveblomsterne, der er Læserne bekjendt gjennem flere af vore mere almindelige vildtvoxende Planter, f. Ex. Løvetanden (ogsaa kaldet Fandens Mælkebøtte) og Kornblomsten. I sit Hjem gaar den under en Mængde forskjellige Navne, f. Ex. Polarplanten og Terpentinurten, hvilket sidste Navn hidrører fra, at dens Stængel udskiller en Mængde Harpix. Dens videnskabelige Navn er Silphium lacinatum. Dens Blades mærkelige Egenskab har i mange Aar været godt kjendt af Jægerne og de andre Beboere af Prærierne, som ofte, naar de blev overrasket af Natten, tyede til denne Plante, for af dens Blades Stilling at forvisse sig om

Verdenshjørnerne. Botanikerne lærte den først at kjende gjennem General Alvord, som i Aaret 1849 tillige med flere andre Officerer meget nøje undersøgte og beskrev den. Nyere Undersøgelser har ført til følgende meget simple Forklaringer af den mærkelige Kjendsgjerning med Hensyn til dens Blades Stilling. De fleste Planters Blade vender, som bekjendt, den ene Flade mod Himlen og den anden mod Jorden, hvilken Stilling vistnok har sin Grund i begge disse Fladers forskjellige Modtagelighed for Lysets Paavirkning, i det Overhuden paa den øverste er tættere og mindre modtagelig for dette, men det er ogsaa muligt, at denne Stilling hidrører fra, at den underste Flade er forsynet med en Mængde Porer eller Aandehuller. En mikroskopisk Undersøgelse af Kompasplantens Blade har nu vist, at Overhuden paa begge Sider af dem er lige tæt og har det samme Antal Porer. Da altsaa begge Flader af Bladet har den samme Modtagelighed for Lyset, vil de ogsaa stræbe at stille sig saaledes, at de begge modtager en lige stor Lysmængde, hvilket kun kan ske derved, at den ene Flade vender mod Øst, og den anden mod Vest, saa at altsaa den ene Kant af Bladet maa vende mod Nord, og den anden mod Syd.

Mellem Vinter og Vaar.

Snart drager Vinter af Lande,
da klæder sig Mark og Vang;
da løsnes de fængslede Vande:
alt Vaarlærken jubler sin Sang!

Den synger med sølvklar Stemme:
„Vinterens trange Kaar
maa jeg med Glæde glemme,
naar Luftninger hvisker: Vaar."

Og derfor jeg vender mit Øje
med Haab til ham over Sky,
som agter paa alting nøje
i Mark, paa Bølge, i By.

Thi sikkert jeg tror, at Gud Fader
ser til alle os smaa
og ikke den mindste forlader,
naar ham man kun bygger paa.

Jeg ved, at uden hans Vilje
falder ej Spurv til Jord,
han klæder jo Markens Lilje
i dejligste Blomsterflor.

Ej nogen hans Omhu maa savne,
han dækker saa rigt et Bord,
han føder de skrigende Ravne
og glæder hvert Liv paa Jord.

Kan jeg vel mere forlange?
Til Vaarens og Skaberens Pris
jubler jeg glad mine Sange
paa min vanlige Vis!"

Chr. Weiss.

Husflid.

Min kjære „Husven!"

Da du har til Formaal at virke for Husflid, vil jeg tilsende dig en lille Beretning om en Husflidsmand her paa Egnen.

Husmand Niels Pedersen byggede for henved 30 Aar siden sit Hus her ude paa Jyllands Vestkyst, midt i den brune Hede, i Nærheden af en af de Fjorde, som Vesterhavet skærer ind i Landet. Strax han havde bygget sit Hus, anlagde han sig en Have og plantede Træer, som efterhaanden voxede til og blev store, saa at de fleste af dem nu er højere end Huset; og Haven, som i de høje Træer har et godt Læ for Vestenvinden, der med det kolde Havguse farer hen over Heden, er en af de bedste Husmandshaver paa Egnen. Den giver en rig Afgrøde af al Slags Frugt, og i den tilbringer Niels det kjæreste af sin Fritid. Om Sommeren er Niels Murmester, men om Vinteren, naar Frosten ikke tillader ham at passe dette Arbejde, lavede han i Fordums Tid Hornskeer, nu derimod, da flere her paa Egnen driver Skemageriet som Næringsvej, og Hornet ogsaa er blevet dyrere, saa Fortjenesten ikke er saa god som forhen, benytter han Vinteren til at lave alt Slags Bødkerarbejde, og han har god Afsætning, thi hans Arbejde er baade smukt og nøjagtigt.

Foruden Bødkerarbejdet driver han om Vinteren mange andre Haandværker, saasom Urmageri, Børstenbinderi m. m., han er tillige dygtig til at klinke Glas og Porcelæn; ja, der er næsten intet af saadant Husflidsarbejde, han ikke kan gjøre. Han har flere Møbler, han selv har lavet, og disse er for det meste udskaarne med Figurer. En af hans Sønner, som hed Johan, var ogsaa særdeles dygtig til Husflidsarbejde, han var især dygtig til at tegne og udskære, og han tog flere Gange Præmie ved Husflidsudstillinger her paa Egnen, naar han havde noget til Udstilling. Da han blev konfirmeret, fik han lavet sig et Drejelad, og paa det arbejdede han saa længe, at han selv satte sig ind i at lave Piber; han lavede flere Dusin Piber og Pibedele, og havde god Afsætning hos Bønderkarlene, da han var billig og leverede smukt Arbejde. En driftig Mand her paa Egnen talte med hans Fader om, at Johan skulde sættes i Drejerlære, han fik ham skaffet en Plads hos en Kunstdrejer i Kjøbenhavn, hos hvem han nu snart har været i 5 Aar; han er for længe siden bleven Svend. En yngre Søn, som Niels har, er ogsaa særdeles dygtig i Dreje-Udskærings- og Snittearbejde.

Niels Pedersen er nu snart en gammel Mand, men den brune Hede er under hans Haand bleven til en frodig Mark, hans 2 Køer, som han for det meste har benyttet som Trækdyr, forstaar han at omgaaes, han driver dem ikke frem med Pisken, men kjæler og taler godt til dem, og skjønt han ikke overlæsser dem med Arbejde, er det dog svært, hvad han faar bestilt med dem. Nu er Huset gammelt, og dets Vægge skjæve, Taget er mosgroet; men ingensteds er det mere fornøjeligt at gaa hen en Vinteraften end til Niels Pedersen; han har hundrede Ting at forevise, Oldsager, Snittearbejde og andet seværdigt, som han for det meste selv har forfærdiget. Han vil gjærne have, at en Bekjendt skal komme og snakke med ham en Aftenstund, og

han er meget underholdende. Børn holder han meget af, han laaner dem Bøger og fortæller dem Historier og snitter Legetøj til dem, de fleste Børn der i Nærheden kalder ham „Gammelfa'er“.

Her paa Egnen staar det des værre ikke godt til med Husfliden; det er ikke saa sjælden at Karlene gaar sammen om Vinteraftenerne for at ryge en Pibe Tobak og faa sig et Slag Kort til „Tidsfordriv“, som de kalder det, og det hændes da ikke saa sjælden, at en Karl gaar fra Spillet efter at have tabt en 10 Kr. eller kanske mere, saa ærgrer de sig jo over det bag efter, og næste Aften spiller de igjen for at faa „Oprejsning“; men den „Oprejsning“, de faar, er for det meste kun daarlig nok.

Enkelte Karle her omkring gaar til „Aftenskole“, hvor de da øver sig i Regning, Skrivning og lignende, der bliver ogsaa fortalt Geografi og Historie. Til Slutning bliver der læst et Stykke af en god Bog, og imens faar de sig en Pibe Tobak.

Nogle Piger her paa Egnen har faaet en Haandgjerningsskole i Stand, og medens de under en Lærerindes Tilsyn udfører de forskjellige Arbejder, bliver der forelæst dem et eller andet af en god Bog.

Det var ønskeligt, at ligesom Pigerne har Haandgjerningsskolen, Karlene kunde faa en Husflidsskole i Stand, hvor de kunde faa Undervisning i alt Husflidsarbejde. Naar vi bare først havde begyndt og havde en Husflidsforening og fik en Husflidsudstilling, saa kom der nok flere Medlemmer, som havde Lyst til at gjøre et Forsøg; men det er Forberedelsen, som er det værste, som han sagde, Drengen, da han skulde have Ris.

Jeg vil slutte mit Brev til dig med Ønske om en god Fremtid, og gid det maa lykkes dig at virke tilfredsstillende for Husflidens Fremme. Jeg kan forsikre dig paa det venligste, at du har løst din Opgave at blive en sand Husven.

Evald Anker.

Smaating.

Tydeligt Avertissement. En af de mest yndede rumbesparende Feltsenge for en Tjenestepige, der er til at slaa ud om Natten og slaa sammen om Dagen og staa op ad Væggen, er til Salgs for en høj Mandsperson med Madras og Skraapude.

Barometret. En Tjenestepige, som en Dag, da det var Regnvejr, og Gaden var sølet, skulde hente et Barometer fra en Instrumentmager, var saa uheldig at tabe dette ned paa Brostenene, hvor det søndersloges. Hun gav sig til at græde over det Uheld, der var tilstødt hende, men forbigaaende Herre trøstede hende med de Ord: „De skal saamænd ikke græde for det, mit Barn, thi i daarligt Vejr falder alle Barometre.“

Et sært Haab. En Godsejer havde til Gravsted for Familien ladet bygge et Kapel ved sin Kirke. I den Anledning sagde han til sine Børn: „Vort Kapel er nu færdigt, og jeg haaber, at vi alle skal blive begravede der, hvis Gud under os Livet.“

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to Lande i Europa: En By i Sjælland, — en Del af Østerrig, — en By i Jødeland, — en By i England, — — en By i Jylland, — en By i Jødeland, — et Landskab i Sverige.

A. Møller og A. Munk.

Firkantet Nød. Af 4 E, 3 K, 2 A, 2 M, 2 N, 1 L, 1 O og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Undgaa første, om du kan;
andet hører til en Mand;
tredje tit for Lyset kom,
hvor ej fældtes bedre Dom;
fjerde hver en Dag du nød
i din Mad og i dit Brød.

J. P.

Stavelsegaade.

Sætter man første til Vennen, da tror
fast man paa Vennens Løfter og Ord.
Næppe paa Jorden en Dag oprinder,
hvor man ved andet ej taber og vinder.
Hele ved andet sig melder tit,
strækker sig under Tiden lidt vidt,
Toddy og Drammer slutter det inde;
nu man vel sagtens kan Løsningen finde.

Tal- og Bogstavgaade.

$$\frac{K\ 18}{H\ 18}\quad s\ \overset{d}{N}\ 18.\quad d\ \ d$$

Opløsninger fra Nr. 25.

paa den historisk-geografiske Opgave:	paa den firkantede Nød:
Vestervik	AARE
Itzehoe	AMOR
Glückstadt	ROSE
Gent	EREM
Endelave	

Brevvexling.

N. Jensen, o. fl. Navnene paa Gaadeopløsere optages ikke, da Meddelelse heraf er uden virkelig Interesse for nogen Læser, og vilde tage overmaade megen Plads i hvert Numer, om alle Gaadeløsere skulde tilfredsstilles.

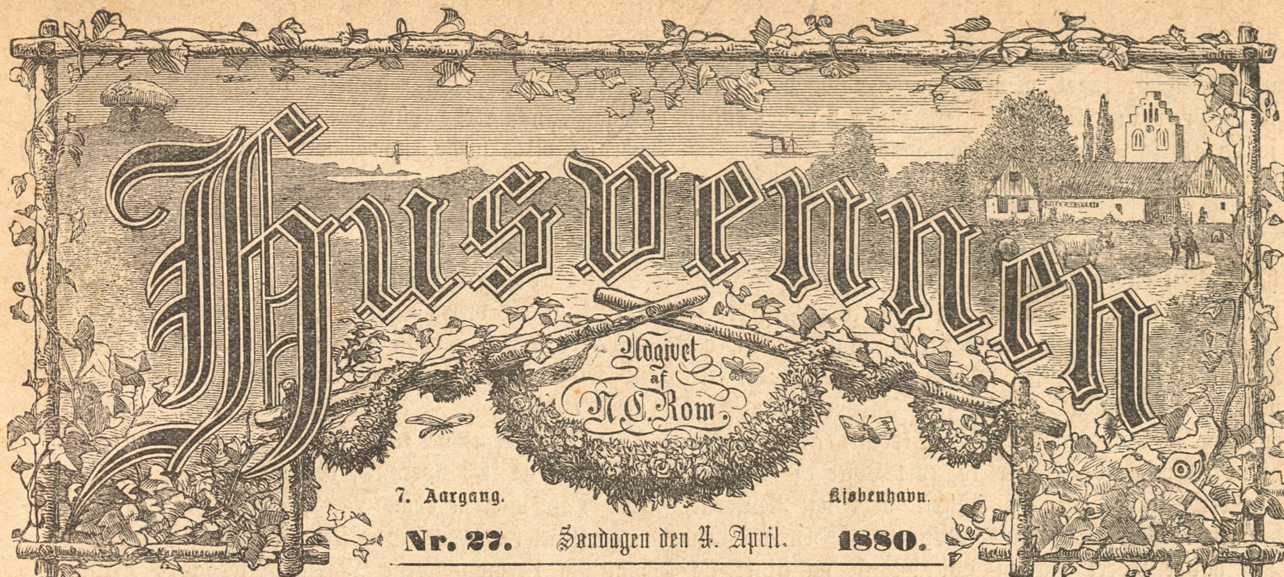
N. C. C. i S. Den Slags lavede Fortællinger kan ikke bruges i „Husvennen“.

N. K. J. Kamp. „Husvennens“ Holdere kan meget vel faa „Erik Ejegod“ leveret opklæbet paa Lærred, lakeret og indsat som Maleri i elegant forgyldt Ramme mod Indsendelse af i alt 12 Kroner (samt Postkontorets Bevidnelse af at Indsenderen er Abonnent af „Husvennen“).

Næste Kvartal vil „Husvennen“ indeholde den udmærkede Folkeskribent **Carit Etlars** Portræt tilligemed et Par udvalgte Fortællinger af hans tidligere udkomne Skrifter.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 27. Søndagen den 4. April. 1880.

Trange Dage.

Fortælling

af Emanuel Henningsen.

(Sluttet).

Han sneg sig hen til Gaarden og satte sig ved Indkjørselen, lyttende efter hver Lyd, der lod sig høre inde fra Gaarden, pint af Angest og Samvittighedsnag, uden at finde Mod til at gaa ind og spørge, hvad Følger det Slag havde haft, som hun var segnet under. Det var en Nat, der var Forslag i, Minutterne blev lange som Timer, Timerne som Dage.

Hen paa Morgenstunden kom Tjenestedrengen ud og fik Øje paa den sammenkrøbne Skikkelse ved Porten. Han stod lidt og saa nysgjerrig paa ham, derefter vilde han stiltiende gaa ind igjen, men Henrik vinkede til ham, at han skulde blive.

„Annette?" spurgte han. „Ved du, hvordan hun har det?"

„I Aftes var hun syg," svarede Drengen. „Husbond maatte bære hende ind. Men i Dag har hun det ellers godt nok; hendes ene Arm kan hun dog ikke røre. Husbond sagde, hun var faldet og havde forstødt den."

Hendrik drog et dybt Suk, saa rejste han sig vaklende op og gik bort fra Gaarden, medens Drengen stirrede forundret efter ham.

Ved Middagstid tog Mads Vejen op forbi Kongehøjene og gik ned til Huset. Døren var ikke lukket af, men ikke des mindre var der ingen at finde i hele Huset. Mads følte sig urolig derved.

„Har han nu gaaet hen og gjort en Ulykke paa sig selv," tænkte han, „hvad skal det saa blive til!"

Da han atter kom ind i Stuen, fik han Øje paa et Stykke Papir, som laa paa Bordet. Uden at tænke derover, lod han Blikket fare hen over de Linjer, som var skrevne derpaa, og han læste da følgende:

„Tænk en Gang imellem venlig paa mig, Annette. Trods al min Forvildelse har jeg dog aldrig elsket nogen anden end dig; det har jeg følt tusend Fold i denne grulige Nat. Jeg gaar bort her fra, maaske ses vi aldrig mere; jeg kan ikke træde dig for Øjnene, jeg vilde synke sammen under alt det onde, jeg har øvet mod dig."

Mads læste eftertænksomt de faa Linjer et Par Gange igjennem, derefter stak han Papiret i Lommen og gik.

„Det var kanske endda ikke det galeste, han kunde have gjort," tænkte han, medens han langsomt gik tilbage til sin Gaard. „Vilde han bare blive borte; men kommer han tilbage, har vi Spillet gaaende igjen."

Han følte en stærk Fristelse til at beholde Sedlen for sig selv og lade Annette forblive uvidende om dens Tilværelse, men da han kom ind i Kammeret — Annettes Værelse i hendes Pigedage — og saa Søsterens Øjne hæfte sig ængstelig spørgende paa ham, havde han ikke Hjærte til at give efter for sit Ønske. Han gik tavs hen til Sengen, i hvilken hun hvilede bleg og mat, med den venstre Arm forbundet, og gav hende Sedlen.

Annette læste den igjennem i et Øjeblik og brast derefter i en stærk Graad.

„Godt, at han er borte!" tænkte Broderen.

„Aa, Mads, hvor er han gaaet hen?" spurgte Annette. „Saa du ham ikke? Talte du ikke med ham?"

„Nej, han var henne, da jeg kom," svarede Mads, „og det er jo ikke godt at vide, hvad Ret-

ning han har taget, men det er da ogsaa det samme . . . Græd nu ikke saa meget, Annette; det kunde jo da aldrig blive ved at gaa saadan."

„Ja, men det var dog mig, han holdt af alligevel."

„Det skriver han rigtignok, men en sær Maade havde han ellers at vise det paa. Nej, Annette, nu faar du lade mig raade; jeg har lovet Fader at sørge for dig, og det Løfte vil jeg holde. Nu, da Henrik er borte, vil jeg sige dig noget, som du ikke ved. De tre tusend Daler, som Fader efterlod sig, er dine. Det var kun paa Skrømt, at de blev givne til mig, og Fader tog det Løfte af mig, at jeg vilde give dig og Henrik dem og Renterne dermed to Aar efter hans Død, hvis Henrik i den Tid havde været dig en god Mand og gjort sig Flid for at arbejde sig frem. Men havde han ikke det, skulde jeg blive ved at raade over dem til Gavn for dig og dine Børn, om du fik nogen."

„Havde Henrik vidst det, var alt dette ikke kommet!" udbrød Annette smerteligt. „Ak, Broder Mads, hvorfor talte du ikke, mens Tid var?"

„Fordi jeg havde givet Fader Løfte om at tie, til Tiden var omme, og det havde vist sig, om Henrik var Tillid værd eller ej," svarede Broderen. „Døm selv: har jeg holdt mit Løfte i det hele, eller har jeg brudt det? Har jeg støttet og hjulpet dig, eller fravendt dig din Arv?"

„O, Mads . . . Mads!" hulkede Søsteren. „Du har været mig en bedre Broder, end jeg har fortjent . . . men havde du dog sagt det den Gang . . . aa Gud, havde du dog blot sagt det, saa var det jo aldrig kommet saaledes . . . Men, om Gud vil, det er maaske Tid endnu . . ."

„Til hvad?"

„Aa, Mads, jeg kan ikke lade ham rejse saadan; det maa du jo da sige dig selv. Det er jo mig, han holder af alligevel. Hvor kan jeg saa lade ham gaa fortvivlet bort!"

Alle Broderens Indvendinger havde ingen Indflydelse paa Annette, og for at berolige hende lovede han at skikke Folk ud at lede efter den bortgangne, et Løfte, som han ogsaa holdt. Men enten nu disse Folk ikke var videre ivrige i deres Efterforskninger, eller Henrik havde valgt en Vej, ad hvilken man ikke tænkte paa at søge ham, vist er det, at den forsvundne ikke blev fundet hverken den Dag eller senere. Borte var han, og borte blev han, og mange var de Taarer, Annette fældede i den følgende Tid for hans Skyld, men Haabet om, at han en Dag igjen vilde vende tilbage, forlod hende ikke.

Da hun blev Moder og trykkende sit Barn i sine Arme, kom der mere Ro i hendes Sind, men Længslen efter Henrik blev ikke mindre for det. Mangen Gang, naar hun sad nynnende ved Barnets Vugge, udmalede hun sig, hvor glad og overrasket Henrik vilde blive, naar han kom tilbage og fandt en lille rask Dreng paa hendes Skjød.

Mads var meget vel tilfreds med, at Svogeren ikke lod sig til Syne. Han hjalp Annette med Salget af Huset, Betalingen af Gjælden og Indkjøbet af en bedre Ejendom, der laa tæt op til hans Gaard, og han tog alt Arbejdet paa sig og udførte det saa omhyggeligt, som om det kunde være hans eget. Der var da ogsaa en god Forstaaelse mellem de to Søskende; kun i en Ting stemmede de ikke overens; det var, naar Henrik kom paa Tale mellem dem.

Vinteren derefter giftede Mads sig igjen, og samtidig dermed holdt Marie Østergaard Bryllup med sin Tjenestekarl.

Noget over to Aar var henrundne, efter at Henrik var rejst bort, da han en Efteraarsaften langsomt kom vandrende ned over Markstien, der førte til Maarup. Solen var nys gaaet ned, Vejret var endnu næsten sommerlig mildt, endnu sang Lærkerne deres glade Sange hen over Gravhøjene oppe paa Heden. Paa Toppen af en af Bakkerne blev han staaende og saa sig om. Her, under den samme Bakke, havde han Aaringer tilbage staaet ængstelig ventende paa, at Annette skulde komme og for stedse knytte sin Skæbne til hans. Dette Øjeblik fuldt af længselsfuld Spænding randt ham nu i Sinde og kaldte andre Minder til Live i hans Tanke, Minder, som knugede og trykkede ham og bragte hans Bryst til at hæve sig under pinlige Suk.

Han mindede Holms Ord paa Bryllupsdagen: „Glem aldrig det Offer, hun har bragt dig! I hvad der saa kommer, saa værn hende som din bedste Ejendom!" Og Tanken derom fyldte ham med vemodig Smerte; thi hvorledes havde han opfyldt Løftet, han i Tavshed gav til Vennen hin Dag! Hvert ondt Ord, han havde givet hende, hver troløs Tanke, der havde fundet Rum i ham, trængte sig frem af hans Erindring med pinlig Tydelighed og gjorde ham modløs og ubestemt. Kunde hun vel tilgive ham alt? Hvorledes vilde hun modtage ham? Og kunde han nogen Sinde mere se hende frit i Øjnene, selv om hun strax og uden nogen Betingelse skjænkede ham Tilgivelse for alt, hvad han havde forbrudt imod hende? Atter og atter paatrængte disse Spørgsmaal sig ham, saaledes som de havde paatrængt sig ham i de sidste Aar, uden at han havde vovet at give Svar paa dem.

Han havde flakket om fra Sted til Sted uden Ro og Hvile, snart arbejdende hist, snart her, indtil

han havde fundet fast Arbejde som Møllebygger ovre paa Øerne. Det første Aar havde han døjet ondt nok, baade ved Sygdom og Arbejdsløshed, senere havde han haft mere Held med sig og sammensparet sig en lille Kapital ved udholdende Arbejde og Flid. Men Angeren og Uroen forlod ham ikke, og til sidst gav han sig paa Rejsen hjemad. Alt som han kom nærmere de hjemlige Egne, blev han mere beklemt om Hjærtet; alle Haande Muligheder om, hvad der i hans Fraværelse kunde være sket, paatrængte sig ham og gjorde ham end mere ængstelig til Mode. Om Annette nu var død? Han mindedes, at hun i den sidste Tid havde været sygelig og bleg. Hvis han nu kun fandt hendes Grav? Hans Hjærte bankede haardt og smerteligt ved Tanken.

Omsider gav han sig paa Vej ned til Byen og styrede Retningen ind over Marken mod Mads Norres Gaard. Da han kom forbi Huset, som laa nær ved Gaarden, kigede et lille Barneansigt op over Havediget og saa nysgjerrig paa ham. Der gik ham ligesom et Sting gjennem Hjærtet, og han blev uvilkaarlig staaende, thi de Barneøjne, som skuede ud imod ham, var som en Afspejling af Annettes, og hvert Træk i Barnets Ansigt mindede ham om den, han søgte.

Da lød der i det samme et højt Udraab henne fra den aabne Dør, en Kvindeskikkelse kom ilende ham i Møde, og før han endnu havde besindet sig, laa Annette i hans Favn med sine Arme slyngede om hans Hals, grædende, leende, jublende paa en Gang.

„Og saaledes tager du imod mig, Annette!" udbrød han dybt rystet, medens han trykkede hende til sit Bryst.

„O, Henrik," svarede hun, „jeg har jo Dag for Dag kun tænkt paa den Stund, du vilde vende tilbage til mig . . . jeg vidste jo, at du kun holdt af mig alene. Men nu maa du holde af en til . . . Aa, Henrik, jeg fik jo ikke fortalt dig det den Gang . . . se, det er vor lille Dreng . . . Der, tag ham i dine Arme, at han kan mærke, hans Fader er kommen. O, Gud være evig lovet for denne Stund!"

Med Drengen i sin Favn og med Taarerne rindende ned ad Kinderne sad Henrik en Stund paa Havediget og kæmpede med sin Bevægelse, medens Annette holdt ham omslynget, som om hun frygtede for, at han skulde forsvinde for hende, hvis hun atter gav Slip paa ham. Og alt imens fortalte hun ham, hvad der var hændet hende i de sidste Aar, og at de trange Dage, de havde levet sammen, for stedse var til Ende. Han lyttede til hendes Fortælling som i en Drøm, og det tog Tid, før han ret forstod mere end dette ene: at hun havde tilgivet ham alt, og at hun i al den Tid, han havde været borte, kun havde længtes efter ham.

Saa gik de da til sidst sammen ind i det ny og hyggelige Hjem, og medens hans lille Dreng sad paa hans Skjød, og Annettes Arm laa om hans Skulder, skriftede han for hende, og aldrig fandt noget Skriftebarn en mildere og kjærligere Skriftefader.

Den følgende Morgen gik begge Ægtefolkene hen til Mads Norre. Denne var allerede underrettet om Henriks Ankomst og forberedt paa at se ham. Mødet løb derfor langt bedre af, end man skulde have ventet, og da Henrik bevæget takkede ham for alt, hvad han havde gjort for Annette under hans Fraværelse, tog Mads mod den fremstrakte Haand og sagde venlig:

„Vi var komne noget paa tværs med det, vi to; men kan hænde, det vil føje sig bedre herefter. Hvis saa er, skal jeg ikke fortryde paa, at du er kommen tilbage, for Annette har dog aldrig været rigtig glad, mens du har været henne."

„Hverken du eller Annette skal komme til at fortryde det, saa vidt det staar til mig," sagde Henrik. „Det maa du lide paa."

„Saa er jeg vel tilfreds," svarede Mads, „og jeg skal støtte jer paa enhver Maade."

Aarene, der er rundne siden, har set begges Løfter opfyldte, og ingen er bedre Venner nu, end Mads og Henrik. Denne sidste har vundet et agtet og anset Navn i Byen og er ved udholdende Flid og Arbejde gaaet frem til forholdsvis Velstand. Mellem ham og Annette hersker der et inderligt Kjærlighedsforhold, og begge gjør deres bedste for at lede deres allerede nu halvvoxne Søns Opdragelse saaledes, at han ikke en Gang i Tiden skal støde an mod de Skjær, paa hvilke Faderen en Gang var ved at lide Skibbrud. De trange Dage er svundne og omskiftede med klare frugtbringende Solskinsdage.

Et Bal paa Mellemdækket.

Rejseskitse af Fr. Zimmermann.

Vindstille! Taage! — Havet flød som en smeltet Blymasse omkring os. Vor gode Damper „Scandinavian" laa allerede flere Timer stille og ubevægelig paa en og samme Plet, indhyllet i den tætte, graa Taage. Maskinen havde standset sin Virksomhed; thi efter Kaptejnens Beregning befandt vi os i Nærheden af New-Foundlands Kyst, og han

var des Aarsag bange for, at vi skulde løbe paa Grund i Taagen.

Solen straalede klart paa den blaa Himmel, Havet saa indbydende ud, og en frisk Brise bragte Damperens Sejl til at svulme, da vi for to Dage siden forlod Halifax for at sejle til Liverpool, i det vi paa Vejen skulde anløbe St. John. Matroserne sang, og de Passagerer, som ikke led af Søsyge, var ligeledes glade og ved godt Mod, thi Vejret lovede en hurtig og lykkelig Rejse, da pludselig den under denne Breddegrad saa hyppige Taage aldeles tilintetgjorde dette Haab og standsede Skibets Fart.

Paa Havet og om Bord paa Skibet herskede der en trykkende Stilhed, der kun blev afbrudt af Damppibens høje Skingren, som med regelmæssige Mellemrum bragte Skibet til at ryste, samt ved Kanonerne, som blev affyrede hver halve Time.

Ved Skibets Bovspryd var der udstillet to Vagtposter, Kaptejnen stod paa Kommandobroen, og alle de andre Officerer, indhyllede i vandtætte Kapper, havde taget Plads paa Dækket. Alle stirrede fortrædelige ind i det graa Taagehav, der uigennemtrængelig som en Mur spærrede Udsigten. Passagererne var fulde af Frygt tyede ned under Dækket; kun nogle enkelte af dem og blandt disse min ringe Person, som vovede at trodse det ugunstige Vejr, stod og røg af Pibe eller Cigar under Kommandobroen, hvor de var beskyttede mod Fugtigheden, og stirrede tavse og mismodige paa Havet.

Intet er i Stand til i en saa høj Grad at nedstemme og trykke Sømændenes Mod, som et saadant taaget Vejr, især naar det intræffer i en farlig Nærhed af Kysten. Endogsaa det mest livlige Gemyt lider under dette Tryk, og man har en pinlig Følelse af, at der bag det graa Slør lurer en eller anden ubekjendt Fare. Matroserne gaar tavse omkring, Officererne sætter et mørkt og betænkeligt Ansigt op, og denne mørke Stemning meddeler sig uvilkaarlig til Passagererne.

Naar Stormen pisker de skummende Bølger over Dækket, naar Masterne stønnende bøjer sig, naar det vældige Skib danser omkring paa de oprørte Bølger som en Nøddeskal og ryster og knager i alle sine Fuger, staar vel ogsaa mangen en af Passagererne ængstelig ved det lille Vindue i Kahytten og ser med Skræk paa det oprørte Hav. Men saadanne Øjeblik er snart forbi, og Humøret faar atter Overhaand. Landkrabbernes tumlende Skikkelser, der ængstelig klamrer sig fast overalt, de mangfoldige pudsige Scener, især ved Bordet, frembyder et saa rigt Stof for Munterheden, at man snart ler Frygten bort, og efter at den første Skræk har sat sig, snart kommer i godt Humør igjen. Man stoler paa Skibets Styrke, paa den erfarne Kaptejns Dygtighed og Mod og overlader sig sorgløs til Øjeblikkets komiske Sider.

Ganske anderledes forholder det sig derimod i taaget Vejr. Skibet ligger som svinebundet; til Fortrædeligheden over Fartens Standsning slutter sig Frygten for et Sammenstød med andre Skibe, den dræbende Kjedsommelighed og Vejrets nedtrykkende Indflydelse.

Aftenen nærmede sig, og endnu var der ingen Forandring indtraadt i Vejret. Da jeg frøs, gik jeg ned paa Mellemdækket, hvor der herskede en trykkende Stilhed. I det store Rum, der kun var sparsomt oplyst af Hængelamperne, sad Passagererne mismodige og læste eller vexlede af og til halv højt nogle Ord sammen. Jeg satte mig ved et af Træbordene og betragtede de forskjellige Grupper, der havde sluttet sig sammen efter Nationaliteterne. Ved det Bord, som jeg havde taget Plads ved, sad Amerikanere, Stampassagererne, som havde rejst sammen med mig fra Baltimore. Lige over for os havde et Selskab Irlændere nedladt sig, en hel Skare friske, rødkindede Børn fra den grønne Ø. De unge Piger sang sagte og tungsindigt deres: „Home, sweet home". Lidt længere borte havde en Del Skotter og Englændere lejret sig, som var kommen om Bord i Halifax. De to sidste Borde var optagne af Kanadiere, Franskmænd, Nordmænd og Svenskere.

Jeg sad andægtig og lyttede til Irlænderindernes simple og rørende Folkesang, da en af Kanadierne pludselig hævede sig og med en drønende Stemme raabte: „Halloj Folk! Hvorfor saa mismodige? Hvem er da død? Djævelen hente eders Gravsang! Tag hellere fat paa Instrumenterne, og lad os danse. Vor gamle Kasse ligger jo lige saa stille som en død Rotte. Lad os altsaa faa et Bal om Bord. Halloj! op alle Ladies og Gentlemen, et Bal uden hvide Handsker og sorte Kjoler!"

Disse Ord elektriserede paa en Gang hele den mismodige Forsamling, og Forholdet forandrede sig ligesom med et Slag. Kanadieren havde anslaaet de rigtige Strænge, fundet det rette Ord, hvis Klang intet ungt Hjærte kan modstaa — Dans! Alle følte ligesom paa en Gang en Trækning i Benene og der opstod pludselig en Støj, som det var en Glæde at se paa.

Der var heldigvis nogle musikalske Naturgenier om Bord. En skotsk Skibsdreng blæste paa Fløjte med forbavsende Færdighed, men hans Toner var rigtignok langt fra aldeles rene, og en Amerikaner kunde behandle Harmonikaen med en lignende Færdighed, medens min unge norske Ven Jans forstod at aflokke en gammel Violin nogle Toner, som under andre Forhold vilde have klinget alt andet end harmoniske, men som man nu var meget glad over. Dette musikalske Trekløver havde allerede den første Dag under Skibets Fart følt sig tiltrukken af hinanden som beslægtede Sjæle og sluttet sig sammen til fælles musikalske Studier og Øvelser. Disse tre Fyre havde sammensvoret sig mod alle de andre Passagerer, som de efter bedste Evne opvartede med Brudstykker af alle mulige Sange og Danse med en sand satanisk Udholdenhed og kanibalsk Fornøjelse. Naar dette musikalske Trekløver begyndte paa Øvelserne, plejede jeg gjærne at klatre saa højt som muligt op i den store Mast, da det var det eneste Sted, hvor jeg uforstyrret kunde ryge min Pibe.

Mærkværdig nok indjog Udsigten til en Fornøjelse af de frygtelige musikalske Nydelser mig denne Gang ingen Skræk. Jeg var endogsaa en af de mest ivrige til at opfordre Nordmanden til at tage sit Instrument frem af Kassen og han lod sig ikke bede ret længe.

Medens det musikalske Trekløver traf sine Forberedelser, blev Mellemdækket i en Fart indrettet til en Dansesal. Bænke og Borde blev ryddede bort, og et af de sidste tjente som et ophøjet Sæde for Musikanterne. Parrene ordnede sig, Nordmanden begyndte pludselig med et driftigt Buestrøg, Harmonikaen og Fløjten faldt ind, og Parrene begyndte at hvirvle sig omkring efter en mig aldeles ubekjendt Takt. Snart herskede der den vildeste Lystighed der, hvor alle nylig havde været nedsunkne i det sorteste Mismod. Jublende og leende hvirvlede de glade Par sig mellem hverandre, stødte sammen og faldt af og til over hverandre; disse Sammenstød og smaa Uheld virkede dog langt fra afskrækkende, men forhøjede snarere den livlige Stemning. Forbavset over den usædvanlige Støj kom Stewarten springende ned ad Trappen, men næppe havde han opdaget Aarsagen til den, før han, i Steden for, som vi frygtede, at nedlægge et Forbud mod Lystigheden blandede sig i Vrimlen og paa en højmodig Maade opvartede Musikanterne med Øl, for at deres Iver ikke skulde kølnes.

Jeg havde i Begyndelsen sat mig for kun at ville deltage i Ballet som Tilskuer, men den almindelige Lystighed rev mig snart med ind i Hvirvlen.

Jeg greb en lille, kjøn Irlænderinde om Livet og hoppede omkring med hende efter en meget tvivlsom Melodi og en endnu uopdaget Takt. Vi hørte ikke mere Damppibens Skingren, ikke Affyringerne af Kanonerne, og vi tænkte hverken paa Taagen, Sammenstød eller paa Klipperne. Lystigheden havde snart naaet sit Højdepunkt, og midt under den sprang pludselig en ung, skotsk Sømand midt ind blandt de dansende, i det han jublende svingede sin Hue over Hovedet og raabte: „Highland fling! Highland fling!" Den lille Fløjtespiller, understøttet af Harmonikaen, gik strax over til denne yndede Nationalmelodi, og alle samlede sig nu i en Kreds omkring den unge Skotlænder, som dansede denne gamle, skotske Højlandsdans med en Færdighed og en saadan Ild og Naturlighed, som jeg aldrig tidligere havde set Mage til, selv ikke af de mest øvede Balletdansere.

Da han var færdig, blev han hilst med tordnende Bifaldsraab, og der raabtes nu fra alle Sider: „Hornpipe! Hornpipe!" En gammel, graahaaret Højlænder traadte strax frem og afløste sin udmattede Landsmand. Denne gamle Mand skilte sig fra sin anstrængende Opgave med en ungdommelig Livlighed og Udholdenhed, som vakte almindelig Beundring. Det var aabenbart Patriotismen, som opflammede den gamle Mands Hjærte og gav hans gamle Lemmer den Kraft og Smidighed, der nødvendigvis maa til for at kunne udføre denne trættende Dans. Det var ogsaa Patriotismen, som bragte hans Landsmænd til, da Dansen var endt, af fuld Hals at istemme deres smukke Nationalsang:

„As fact as death I'm glad to think
I am a Scotchman born."

„Holdt, holdt, Folk! Hør dog!" raabte i dette Øjeblik en gjennemtrængende Stemme midt under Sangen. Alle standsede uvilkaarlig og lyttede, saa at der opstod en fuldkommen Stilhed, under hvilken vi til vor store Glæde hørte, at Maskinen atter havde begyndt at arbejde. Denne velkomne Lyd blev hilst med et tordnende Hurra fra mere end hundrede Struber, og vi styrtede alle strax op paa Dækket.

Vi saa her, at det nu atter var blevet fuldstændig klart Vejr. Skibet kløvede majestætisk det rolige Havs Bølger, og paa vor venstre Haand saa vi i længere Afstand Kysten af New-Foundland, svagt oplyst af det blege Maaneskin.

Paa Landet.

Nu Is og Sne var smeltet, og Jordens Vinterdragt
for Solens milde Straaler var rent til Side lagt.
Paa Taget fløjted Stæren, mod Skyen Lærken steg,
for lyse, grønne Blade de brune Kviste veg,
Viol og Anemone i Skoven myldred frem,
da Ellen „tog paa Landet" til Bedstefaders Hjem.

Hvor følte Barnehjærtet Naturens rene Magt!
Det kunde næppe rumme den hele Foraarspragt.
Hver Morgen nyfødt Skjønhed af Duggens friske Bad,
hist Bregnen var udfoldet, her Blomst, hvor Knoppen sad,
hist saa hun Engen grønnes, og Hækken blive tæt,
og her hun lytted henrykt til den sladrende Bæk.

Det sang og klang i Luften af tusend Fugles Røst,
og Tak og Jubel fyldte med Gjenlyd Barnets Bryst,
og Kjærlighed mod andre i Sjælen fæsted Rod,
— det er saa let i Lykken at blive mild og god —
til mangen Hjærtespire, som siden voxte smukt,
blev Frøet lagt hin Sommer og bar en Fremtidsfrugt.

Hun huskede, at hjemme i den store travle By
der fandt en fattig Enke og svage Søn et Ly;
men Væggen den var fugtig, og Stuen kold og bar,
thi Solen, Lyset, Luften helst stænget ude var —
og snart hun stod der inde og bragte venligt Bud:
den syge maatte skyndsomst paa Landet drage ud.

Og nu hun ham fortæller om Stranden mørkeblaa,
hvor Sølverstriben synes en Bro at vandre paa,
om, at hun fandt forleden bag Tjørnehækkens Væg
en dunet Fuglerede med blaa og grønne Æg,
om Foraarsvindens Susen igjennem Skovens Hvælv,
det var, som om hun hørte Vorherres Stemme selv.

Saa sladrer Ellen glad med sin syge lille Ven,
mens Vognen hurtig ruller „paa Landet" ud igjen.
Snart Sol og Lys og Luft atter rødmede hans Kind,
og Blikket det blev aabnet, og glad hans Barnesind —
Da Løvet faldt i Skoven, var Gutten sund og stærk,
og Ellen kunde glæde sig ved sit milde Værk.

C. Thiess.

Billig Fritidsglæde.

Da jeg var en lille Dreng, lærte min Fader mig at gjemme alle Kjærner af Æbler og Pærer og alle Stenene af Kirsebær og Blommer, for siden at lægge dem i Haven og der opelske smaa Frugttræer af dem. Det havde jeg megen Fornøjelse af, og den holdt ud, saa længe jeg var i Hjemmet, fordi jeg siden lærte at forædle og pleje de unge Træer. Størst var Glæden dog den Dag, den første Frugt plukkedes — det var Lønnen for flere Aars Pleje og Arbejde. Jeg har derfor tænkt paa at skrive lidt derom i „Husvennen", for om i det mindste nogle af Bladets smaa Venner kan faa Lyst til at forsøge det samme og derved skaffe sig selv en lignende varig og

billig Glæde og god Anvendelse af mangen ledig Time om Foraaret og Sommeren.

Hver Gang jeg havde spist en god Frugt, samlede jeg de Kjærner, der var i den, men jeg tog kun dem, der var i gode Frugter, thi som et daarligt Træ giver daarlig Frugt, saaledes giver ogsaa en daarlig og slet udviklet Frugt daarligt Frø, hvoraf der kun vil fremvoxe slette Træer. De samlede Kjærner undersøgte jeg saa igjen og tog kun de bedste deraf, men da det ikke er saa let for et Barn at vide, hvilke der er gode, og hvilke der ikke er det, saa vil jeg fortælle, hvordan jeg lærte at bære mig ad dermed. Jeg kom nemlig alle Kjærner i en Kop Vand, og de, der saa flød oven paa, kastedes bort, thi de var golde og ubrugelige, hvorimod de, der sank til Bunds, var gode. Har man saaledes fundet de gode, da gaar det ikke an at gjemme dem i en Æske eller et Stykke Papir og saa lægge dem hen, thi da visner de og tørres ind og taber let Spirekraften, hvorved man kunde spare sig Ulejligheden med at saa dem, man maa derfor bære sig ad paa en anden Maade. I en gammel Krukke eller en Urtepotte lægger man dem lagvis med fugtigt Bakkesand eller Jord, og naar der ikke er Plads til flere, dækkes Krukken med et Laag for at holde Musene borte og henstilles i en Kjælder eller graves ned i Jorden for siden at benyttes, naar Tiden er dertil. Paa samme Maade opbevares Kirsebær- og Blommestene, de røde Tjørnebær og Hyben (Frugterne af den vilde Rose). Tjørnebær og Hyben samler man helst sent paa Efteraaret, og har man mange af dem, kan man pakke dem ned i Sand i en gammel Kasse eller Tønde og stille denne hen paa et fugtigt varmt Sted, f. Ex. i en Stald.

Har vi nu samlet os tilstrækkeligt Frø, da beder vi Fader eller Moder om at give os en lille Plet Jord i Haven, for at vi kan saa dem deri. Dette Stykke Jord vil vi først grave rigtig dybt og slaa alle større Jordklumper godt itu med Spaden og saa rive det smukt jævnt. Efter en Snor eller lige Stok trækker vi dernæst smaa Riller af et Par Tommers Dybde i Bedet, og i disse drysses saa Kjærnerne; Sandet kan man godt lade følge med, da det er vanskeligt at lede Kjærnerne fra, fordi det fugtige Sand hænger fast ved dem. Det gjør ikke noget, at der saas tykt. Dette Arbejde skal man helst udføre om Efteraaret, saa kommer de smaa Planter bedre op, men man kan ogsaa nok vente til Foraaret og da saa dem, saa snart Jorden er løs og skjør. For at dette kan være Tilfældet, maa man helst grave Bedet om Efteraaret og lade Jorden ligge i saa store Klumper som muligt, saa vil den fryses godt igjennem, og Frosten, har vi jo nok hørt, gjør Jorden skjør og smuldret, naar den kan faa Lov til at trænge godt ned, og det kan den jo bedre paa ovennævnte Maade, end naar den er fint og jævnt revet.

Naar Kjærnerne er saaede, dækkes de med lidt fint Jord, og de vil da komme tidlig op. Enhver af de smaa Planter kommer først med to mere eller mindre tykke og runde Blade, der kaldes Kimbladene, men kort efter vil de skifte Blade, og naar der er fremkommet et Par af disse, da er det Tid at tage dem alle op og plante dem om — „prikle“ dem, kalder Gartnerne det. Dette maa ikke ske paa den Maade, at man trækker dem op, saaledes som Folk ofte gjør ved Kaalplanterne om Foraaret, thi saa rives de smaa fine Siderødder af, og dem skal man helst bevare, men man maa derimod med en lille Pind eller en Lugekniv stikke ned ved Siden af Rækkerne et Par Tommer fra dem og ved at trykke udad søge at hæve Planterne lidt i Vejret, saa vil man med Fingeren kunne tage hver enkelt Plante op, uden at beskadige Siderødderne. Naar man har taget dem op, klipper man omtrent det halve af den lange tynde Rod, som man kalder Pæleroden, fordi den vil voxe lige ned i Jorden som en Pæl, og planter saa de smaa Planter ud paa et andet Sted i lige Rækker, der skal være saa langt fra hinanden, at man kan gaa imellem dem, og imellem hver lille Plante skal der være et godt Kvarter. Man planter dem ligesom Kaal, og er det meget varmt i Vejret, maa man vande dem lidt. Denne Omplantning vil bevirke, at de smaa Træer faar en stor Rod med mange fine Trævlerødder, hvilket igjen er Aarsag til, at de voxer rask og frodigt. De unge tynde Stammer bindes til en tynd lige Stok, og naar de er saa tykke som et Barns Lillefinger, kan de forædles. Som oftest er det nøvendigt at forædle Frugttræer, da man ikke faar Træer af samme Slags, som dem man har lagt Kjærner af, i det mindste aldrig af Æbler eller Pærer, derimod nok undertiden af enkelte Kirsebær eller Blommesorter.

C. Mathiesen.

Bøn for Danmark.

Saa høre du vor Bøn, o Fader i det høje!
oplad for hvad er sandt og skjønt og godt vort Øje;
opklar for os vor Vej med Troens lyse Kjærte
og send et Haabets Glimt ned i vort syge Hjærte.
Velsign vort Land, o Gud, send Himmeldug til Dale,
lad Kjærligheden gro i Danmarks Bøgesale.
Lad Mørkets Magter fly for Lysets Engle rene,
lad Retten vinde frem, hvor Magten raader ene.
Lær os at frygte Løgn, og Sandhed kun at søge,
og giv os Kræfter til din Ære kun at øge!

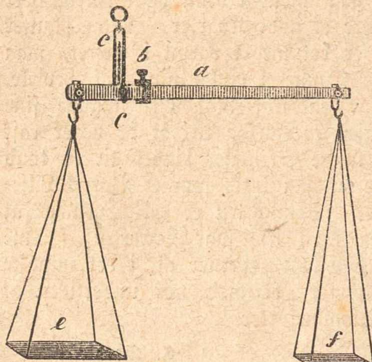
Styrk du os i vor Kamp mod alle onde Jætter.
Lad Danmarks Folkeaand bo paa de danske Sletter
og giv, at kjærligt den maa Folkehjærtet favne,
at Kraft og Mildhed maa vort Danmark aldrig savne.
Du føre os paa Kampens mørke, tunge Veje
og give os, at Haab vi stedse har i Eje.
Nedslaa vor indre Splid, du Tvistens Taager sprede
og lad til Fredens Id os stedse være rede.
I stærkt og trofast Lag du os forene alle,
at vi i Kampens Stund maa sejre eller falde!

Det tunge Slag, vi fik, du, Herre, for os lette,
for al Uret og Vold du, Herre, Grænse sætte.
Lad Hadet ej slaa Rod, men dæmp den vilde Harme,
læg Mildhed i vort Sind og giv os Hjærtevarme.
Lær du vort Folk, o Gud, sin Fjende at tilgive,
du Fjendens Hjærte bøj, lad det retfærdigt blive.
Trøst vore Brødre hist i disse Smertens Tider,
og giv dem Taalmod du i Kampen tung, de strider.
Giv os den Fredens Aand, som varmer Hjærter kolde,
og skjærmende din Haand du over Danmark holde!

Julius Viberg.

Husflid.

En hjemmelavet Vægt.

Det fremskridende Agerbrug medfører mere og mere Anvendelse af Vægt i det store. Baade Korn og Kvæg sælges nu efter Vægt, men man er ofte i Forlegenhed med Afvejningen af større Tyngder, og det kan maaske være til Nytte for adskillige at meddele lidt om en hjemmelavet stor Vægt, som jeg har set paa Mors. Hosstaaende Tegning viser dens Udseende. Vægtstangen (a) maa helst være af Jærn; (b) er en svær Jærnring der kan flyttes frem og tilbage og fastskrues til Vægtens Regulering. Vægten hænger i Bøjlen (c), som en anden Balance- eller Bismervægt (det er en lille Fejl paa Tegningen, at den ikke gaar ned om Vægtstangen, som den skal). Ringen for oven kan fæstnes i en Bjælke paa Loen eller i Stalden. Den store Vægtskaal (e) lægges Byrden paa, og den mindre (f) er til Lodderne. Hertil kan godt anvendes passende store afvejede Graasten. Naar Bøjlen (c), hvori en paa Stangen fastskruet Tunge gaar, er anbragt en Tiendedel af Afstanden mellem Ophængspunkterne for Vægtskaalerne fra den store Vægtskaal, vil selvfølgelig en Sten paa 10 Pund lige opveje 100 Pund paa den store Vægtskaal — ligesom paa en Decimalvægt.

K. K. S.

Smaating.

En Udvej. En Skuespillerinde skulde indøve en Rolle med en ung Pige, der ønskede at komme til Theatret. „Sæt Dem ind i Karakteren," sagde hun, „tænk Dem, at De mistede en Kjæreste, som De tilbad; hvad vilde De saa gjøre?" — Efter et Øjebliks Eftertanke svarede den unge Pige: „Jeg vilde se mig om efter en anden!"

Passende Bopæl. En Læge i Viborg bosatte sig paa Hjørnet af Brændevinsgade og Graven og boede der i mange Aar; han mente, at det var det mest passende Sted, en Læge kunde slaa Bo.

Firkantet Nød. Af 4 S, 2 E, 2 I, 2 N, 2 O, 2 R, 1 D og 1 K dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Snart trykkende, snart hædrende
er første for vort Bryst;
enøjet, vidt ud skuende,
var andet Kæmpens Trøst.
Som tredje nævntes Kæmpen tit,
naar han var grim og lang;
og naar fra en du tæller frem,
du fjerde naar en Gang.

Stavelsegaade.

1.

Se, dette har du Pigen, din elskede Ven,
som fylder dit Hjærte og din Tanke,
og dette har du Solen, der sender Straaler hen,
ihvor du saa end monne vanke,
og dette har du Blomsten, som kranser din Vej
og smiler dig saa venlig i Møde,
hvis ikke — ja, saa er du blandt mine Venner ej,
thi koldt er dit Hjærte da og øde.

2. 3.

De ligger der inde i Hjærtets dybe Gjemme,
mørke og triste og fuld af Sorg og Ve,
sollyse, klare, med hviskende Stemme
taler de til dig og græder og le.
Skiftende om som et Kalejdoskop,
underlig blandet med Vemod og Glæde,
ofte den hele brogede Hob
monne for dig fremtræde.

1. 2. 3.

Sollyset kaldte dem frem af Dvale,
laante dem Himmelens fagreste Blaa.
Agted du vel paa deres tavse Tale,
aldrig du trodsig og stolt monne staa.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Mole, Aal, Ida, Barn, saa at de danner Navnene paa en dansk Ø og en By paa samme.

H—g.

Opløsninger fra Nr. 26.

paa den geografiske Gaade:

Ringste**d**
Ungar**n**
Samari**a**
Liverpoo**l**
Aalbor**g**
N a i **n**
Dalarn**e**

paa den firkantede Nød:

S K A M
K O N E
A N K E
M E E L

paa Stavelsegaaden: Lidkjøb.

paa Tal- og Bogstavgaaden: Katten paa Hatten skred om Natten.

Brevvexling.

Savværket i K. Fra C. Th. Rom & Co.'s Forretning føres kun franske Baandsave med Fabrikstemplet

hvilke er anerkjendte for de bedste i Verden; de leveres fra Lager i alle Bredder indtil 1½ Tomme og af 6—20 Meters Længde paa Bestilling kan leveres 100 Meter og derover i et Stykke. Praktisk Vejledning til Lodning af Baandsavene samt Prisfortegnelse over Baandsave, Rundsave, Maskinsave, Skovsave m. m. udleveres paa Forlangende gratis fra nævnte Forretning.

M. M. L. — J. N. — T. B: Venligst Tak for det tilsendte.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelshus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Mads Hansen.

Der var en Tid, da Bonden sang,
saa det var Ynk at høre,
fordi han gik i Baand og Tvang
med stoppet Mund og Øre;
men den Gang Fængselsdøren sprang,
og Fuglen slap af Buret,
da rejste Bonden sig og sang
med Kraft i Folkekoret.

MADS HANSEN.

De henrundne Aarhundreders Adelstyranni og Enevældens strænge Regimente trykkede Bonden i Støvet og kuede hans bedste Drifter, men formaaede dog ingen Sinde helt at knække den seje Naturkraft, han havde i Arv fra Oldtidens Odelsbønder. Og ret som en forhutlet Ungskov, der kommer under kyndig og omhyggelig Pleje og frit faar Lov at udvikle sig, skyder sine Stammer kraftigt i Vejret og breder sine Grene til Siderne, saaledes har den haardt kuede Bondestand efter Stavnsbaandets Løsning, men navnlig efter Modtagelsen af Frihedsdaaben 1849, rejst sig paa ny og givet Vidnerbyrd om, at der er Kræfter i den til et virksomt Fremtidsliv. Det var en Gang blevet Mode at smigre den danske Bondestand baade ved Hjælp af Sangens Rhytmer og ved Hjælp af Tale- og Skrivekunstens velklingende Fraser. Denne Mode, der udsprang af en Slags digterisk og velment Begejstring, har endnu i vore Dage sin Efterklang, men er heldigvis i Aftagen. Det hævner sig at fæste Opmærksomheden i alt for høj Grad paa en enkelt Stand og sætte alt for klingende Musik til det Haab, der knytter sig til den. Lad de forskjellige Samfundslag ad fri, naturlig Vej mødes og udvikles ved indbyrdes Vennenap og selvstændig Kraftudfoldelse paa Fædrelandskjærlighedens Grund, men lad os hverken ved kold Ringeagt trykke det ene Lag i Støvet eller ved Smigerens Drivhusvarme forsøge at rejse det andet til en Magtudfoldelse, som det endnu ikke er modent til. Den, der skriver disse Linjer, vil ikke være med til at sige Bondestanden velklingende Behageligheder, saa meget mere som han tror at have Blik for mange Skjævheder i Bondens Tankegang og Handlesæt; men han vil paa den anden Side heller ikke dølge, at han har Tro paa Bondestanden, elsker den, trods dens Fejl, og føler sig forvisset om, at den Kraft, som den sidder inde med, skal tilføre Samfundet ny Levedygtighed, naar Frihedssolen faar adlet dens Blik, og Oplysningen faar skærpet dens Sans. Dygtigheden, parret med Bravhed og moralsk Hæderlighed, skal og maa man give Plads for, fra hvilken Side den saa end kommer. Mange af vore største Mænd i det sidste Aarhundrede er udgaaede af den danske Bondestand. Og ligesom der hidtil har været god Plads for disse Stormænd, endog paa Landets højeste Lærestole, saaledes vil der ogsaa, og i langt større Stil end forhen, blive Efterspørgsel efter alle de gode Kræfter, Bondestanden kan tilføre Samfundet. De stærke Brydninger, som vort Fædreland i de senere Aar har været Skuepladsen for, og i hvilke Bondestanden har taget saa kraftig Del, er — bortsete fra alt Partivæsen — Vidnesbyrd om, at denne Stand staar midt i en Vækkelse af dybtindgribende Betydning. Folkehøjskolen, Friskolen o. s. v. peger i samme Retning. Gid denne Vækkelse blive til Velsignelse for Danmark! Gid Partikampene maa ende — ikke med en døsig Fred, men men gjensidig Agtelse og kraftigt Samarbejde?

Blandt de Mænd, som i de sidste Aartier har bidraget til Bondestandens Vækkelse, er Folkedigteren Mads Hansen. Han har ikke taget megen Del i vore politiske Kampe, hans Politik vedkommer os heller ikke her, da hans Vækkemidler maa søges paa andre Omraader. Medens andre har talt og

skrevet, har han sunget — sunget, saa det har givet Gjenlyd „bag Bakkerne og Skoven", og der er ikke Spørgsmaal om, at hans smukke Sange har bragt mangt et poetisk Gemyt i Danmarks Bøndergaarde og Huse til at tænke over højere Livsforhold, som ellers havde blevet upaaagtede af dem. Mads Hansen er ingen stor Digter, han vilde sikkert selv frabede sig den Ære at blive kaldt saaledes; han har kun faa Strænge paa sin Lyre, men disse Strænges Toneomraade kjender han til Gavns, og paa disse Strænge griber hans Haand sikkert. Naar han synger om Kvinden, om Fædrelandet, om Skyttesagen o. s. v., da er hans Sang saa sikker, at ikke en Tone slaar Klik; kraftigt og dog jævnt ruller Ordene fra hans Læber og river alle Hjærter med sig. Hvor mange dejlige Sange har han ikke lagt de danske Skytter i Munden! Maaske kunde Skyttesagen, denne Fædrelandsfølelsens skjønne Blomst, nok have undværet Mads Hansen; men vist er det, at han ved sine Sange har som en lille dansk Tyrtæus bidraget overmaade meget til at vække og nære de Følelser, der skal bære Skyttesagen op. Og hvor har ikke hans smukke Sang, den des værre nu alt for fortærskede „Vi har sagt det saa tit", bidraget sit til at klare Kvindens rette Betydning ved at pege paa hendes Personlighed, hendes Hjærteliv, hendes Sjælekraft, i Steden for at lovsynge hendes blonde Lokker og „Øjne blaa". Det er vanskeligt at sige, hvor meget eller hvor lidt Mads Hansen har grebet ind i Folkeudviklingen, men enhver vil indrømme, at hans Gjerning altid har været af forædlende Natur. Hans varme Hjærte og sunde Tankesæt, i Forbindelse med hans poetiske Livssyn, har været til Velsignelse for mange, navnlig af den yngre Slægt. Den danske Folkeskole og Skytteforeningerne vil, om fornødent, kunne give Attest for, at han er en Folkesanger af den ægte Art.

Fynboerne har Ord for at være mere letbevægelige end de øvrige danske. Hvis dette er Tilfældet, har Mads Hansen ikke fornægtet sin fynske Natur. Med vaagent Øje har han fulgt alt, hvad der i de sidste Aartier har rørt sig paa Aandelivets Omraader her hjemme og paa forskjellig Maade været virksom for at bane Vej for Udviklingens Strøm. Det sydlige Fyn bærer tydelige Spor af hans vækkende Virksomhed. Folkehøjskolen i Vesterskjærninge, der nu ejes af dens mangeaarige Forstander Anton Nielsen, er oprindelig Mads Hansens Værk, skabt som Arnested for en videregaaende Vækkelse i hans Hjemegn. Skyttebevægelsen paa Fyn har altid haft en ivrig og virksom Talsmand i ham. Ved Skyttefester i Kværndrup og andre Steder har man jævnlig kunnet se den skjæggede Bondesanger slutte sig med Bøssen paa Nakken til de yngres Rækker, hvor han altid hilsedes med Glæde. I sin nærmeste Hjemegn har han, i Forbindelse med ligesindede yngre og ældre Venner, øvet en hel lille Mission med Hensyn til Selskabslivets Forædling og navnlig søgt at vække sine Standfællers Smag for sund og aandelig Adspredelse. Han har igjennem en Sangforening samt ved Oprettelsen af en Læseforening og paa flere andre Maader udfoldet en gavnlig Virksomhed, der har bidraget ikke lidet til at give Folkelivet i hans Egn Præg af Friskhed. At en saadan fremtrædende Virksomhed ikke har kunnet udfoldes uden Modstand, følger af sig selv. Han og hans Kampfæller har haft adskillige varme Skjærmydsler mod Modstandere af forskjellig Art; men selv disse Kampe har bidraget til at vække mange, som forfulgte gammel Slendrian og daarlige Vaner.

Mads Hansen er født den 23de Juli 1834 paa den Gaard, som han nu selv ejer og bebor, nemlig Sterregaard i Hundstrup, Svendborg Amt. I sin Barndom søgte han Sognets Skole, den eneste Undervisningsanstalt, han har „frekventeret". Tidlig begyndte hans poetiske Sans at ytre sig. Da han saaledes i 1848 som fjortenaarig Dreng fik fat paa nogle af de Sange, som den almindelige Folkebegejstring affødte i Aviser og Blade, lod han sig i den Grad rive hen af disse, at han selv gjorde Forsøg paa at synge dem efter med egne Ord. Der gik imidlertid en lang Aarrække, inden de bundne Toner i hans Bryst skulde faa Luft. Ihvorvel hans Hjem var lykkeligt og godt, var dog de Forhold, hvorunder han opvoxede, ikke gunstige for Udviklingen af hans aandelige Liv. Dagene gik for ham, som for de fleste Bønderkarle, med Slid i Mark og Lade, sjældent med aandelig Løftelse. Han var allerede naaet ind i Tyverne, inden han havde noget klart Begreb om, at der var en dansk Bogverden til, og at denne vilde kunne aabne ham ligesom en ny herlig Tilværelse. Da fik han fat paa nogle af Ingemanns og H. C. Andersens Værker, og ved Læsningen af disse brød Poesiens Strøm frem i hans Indre. Nu begyndte der en ny Tid for Bondekarlen. Ligesom han i sin Barndom havde søgt at samle Kundskaber paa egen Haand og navnlig søgt at vinde Færdighed i Retskrivning ved at afskrive hele Bøger, saaledes søgte han nu fremdeles ved ihærdigt Selvarbejde at bøde paa sin mangelfulde Uddannelse. Navnlig kastede han sig i sin Fritid med Iver over Literaturen, hvis Skatte berigede hans Aand med mange vækkende og skjønne Indtryk. Samtidig brød et varmt Kristenliv frem i ham. Foraaret var kommet;

Gjæringen, Længslen og Haabet arbejdede i hans Indre Dag og Nat. Saa fandt han Sangens forløsende Toner!

Jeg husker ikke, hvilket Aar i Tredserne Mads Hansens første Digtsamling udkom, men jeg husker tydelig den ualmindelige Opsigt, den vakte. Lad være, at det lille Ord „Ungkarl", som stod under hans Navn paa Titelbladet, bidrog en Del til denne Opsigt — det var dog væsentlig Bogens Indhold, der skaffede den Indgang saa vel i de fornemste Kredse som i Bondens beskedne Hjem. Ikke alene røbede disse Sange en fin, naturlig Sans for Poesiens Former og om Herredømme over Stilen, men de vidnede tillige om en levende Fædrelandskjærlighed, en uskrømtet Kristentro og et aabent Blik for Naturens rige Skjønhed. Skjønt man vel i nogle af Digtene sporede en Gjenklang af større Forfatteres Arbejder, var der dog saa mange herlige Smaasange, hvori man tydelig kunde mærke Forfatterens eget Hjærte banke, navnlig Fædrelandssangene og de stemningsrige Digte „Høstnatten", „Aftenen" o. fl. Hvor forunderligt at høre en jævn, simpel Bondekarl, der, efter hvad der blev fortalt, gik i Vadmelsklæder og snakkede fynsk, synge om „Luftningens Leg med den løvede Kvist", om Evighedens Længsel, der „griber os i det mørke, tunge Bryst", eller høre ham sammenligne sin Fødeø med en „Perle paa Havets glinsende Vove" o. s. v. I alle Kredse talte man om denne mærkelige Bondedigter. Det ene Oplag af Bogen blev revet bort efter det andet, og det regnede med Ros ned over Forfatteren.

Men Skæbnen har sine Luner, det faar ogsaa Digteren at føle. Da den første stærke Virak, man havde ofret Forfatteren, var dragen bort, indtraadte ligesom en Slappelse i Publikums Begejstring. Hans anden Digtesamling, der udkom 1870, og den tredje, „Markblomster", der udkom 1873, vakte ikke nær saa megen Opsigt som den første. Maaske stod de ogsaa noget tilbage for denne baade med Hensyn til Følelsens Styrke og Sprogets Vellyd; men den væsentligste Grund til den mere kølige Modtagelse, de fandt, maa vel søges hos det ustadige Publikum selv, navnlig hos det kjøbenhavnske Publikum, for hvem „Ungkarlens" Strængeleg havde tabt Nyhedens Interesse. Men lige meget — Mads Hansen havde vundet sig et Navn, hans Sange trængte ned i Folket og øvede deres Virkninger i mangen skjult Hjærteager. Tag en Sangbog fra vore Dage i Haanden, lige meget hvilken, og du vil finde en hel Række Sange i den af Mads Hansen. Gaa ind i den første den bedste Landsbyskole eller Folkehøjskole, og du vil kunne faa fuldtonende Sange af den fynske Folkedigter at høre. Hans Sange synges af Adelsfrøkenen ved Klaveret, men synges ogsaa af Karlen bag Ploven, af Malkepigen og Vogterdrengen — gyldige Vidnesbyrd om deres ægte folkelige Klang.

Ogsaa i fynsk Mundart har Mads Hansen forsøgt sig, og de Sange, han har skrevet i dette Maal, er en virkelig Pryd for hans Samlinger, ikke alene fordi han har Sprogtonen ypperlig, men ogsaa fordi han i disse Sange har givet den alvorlige Tone, hvori han ellers i Reglen synger, en Tilsætning af Vid og velgjørende Skjæmt. Man kan saaledes ikke andet end more sig kostelig over den vittige, men dog godmodige Maade, paa hvilken han i Sangen „De gamles Snak" snærter de gamles snæverhjærtede Dom over de skjønne Kunster. Navnlig er der et Stænk af ægte Humor i de Verslinjer, hvori de gamle bedømmer Kunstmalerne:

„De, som dæ maler Gramaser aa Tøj
paa Læ'erd, di æ heller et' saa vove,
Tejen di spejler aa tjener et' ræ' møj,
aa Læ'erdet æ' itte mer te nove."

Som tidligere bemærket, er Mads Hansens Digteromraade ikke stort; men han kjender ogsaa den gyldne Regel: at begrænse sig. Saa vidt vides, har han kun leveret et Arbejde i ubunden Stil, nemlig en lille Fortælling, „Dannebrogsflagene", men den var mindre vellykket og vandt heller ikke hans eget Bifald. Siden har han holdt sig til Sang-Digtningen. I de senere Aar har han syslet en Del med gamle Folkeviser, som han med skjønsom Sans har bearbejdet og ligesom renset fra Støv og Smuds. Adskillige af disse Viser har været trykte i „Ude og hjemme" samt i det af ham udgivne Tidsskrift „Hermod". I nogle Aar udgav han en Almanak, i hvilken man ogsaa fandt smukke Bidrag fra hans egen Haand. At hans Navn har en god Klang i alle Samfundets Lag, kan ses deraf, at han er søgt som Bidragyder til en Mængde literære Foretagender, Almanakker, Blade og Tidsskrifter, beregnede paa Læsere af alle Klasser.

Til Trods for den Virksomhed, vor Digter har udfoldet i Folkelivets Tjeneste, har han dog formaaet at passe sin Avling med Dygtighed og Flid, ligesom han ogsaa i Forening med sin Hustru, en jysk Bondedatter, som ogsaa er i Besiddelse af digteriske Gaver, har lagt Vind paa den nyere Mejeridrift og oplært adskillige Elever heri. Sin Interesse for sine Standsfællers økonomiske Velvære og lykkelige Hjemforhold har han vist i de to af ham udgivne Bøger, „Husmandsbogen" og „Gaardmandsbogen", der sikkert har gjort ikke lidt Nytte, baade med Hensyn til en forbedret Driftsmaade og en fornuftig og regelret Husholdning.

Der er i de senere Aar ligesom indtraadt en lille Standsning i Mads Hansens Digtervirksomhed.

Der er allerede forløbet over 6 Aar, siden hans sidste Digtesamling udkom, og hans Bidrag i andres Bøger og Blade flyder ikke saa rigelig ind som i tidligere Tid; men en virkelig Digter, som Mads Hansen dog uimodsigelig er, kan imidlertid umulig trænge Sangens Væld tilbage for bestandig, og vi tør haabe, at den Tid igjen vil komme, da hans Følelsesliv atter vil bryde frem i ny poetiske Former.

J—n.

E. S. Det smukke Haab hvormed Forf. af omstaaende slutter, bliver desværre uopfyldt for dette Liv. Efter at nærværende Blad var lagt i Pressen indløb den sørgelige Meddelelse, at Mads Hansen, efter længere Tids Svagelighed er afgaaet ved Døden Natten mellem første og anden April.

Dette uventede Dødsfald vil vække Deltagelse og Sorg overalt. Det er **en af Folkets ædleste og bedste Mænd**, der her er bortkaldt midt i sin kraftigste og virksomste Mandsdomsalder.

Velsignet være hans Minde!

Udg.

Folkedigteren Mads Hansen.

Gatling-Skytset.

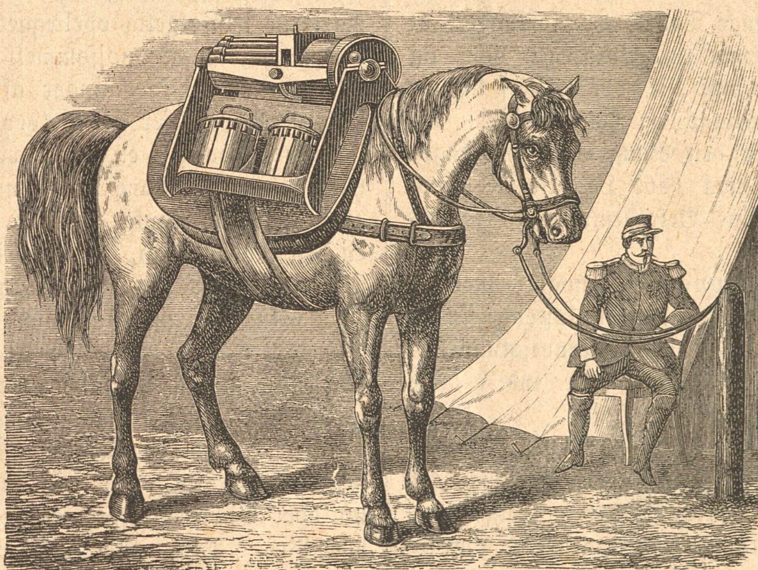
I vor Tid staar de store Nationer væbnede lige til Tænderne og iagttager hverandre med dyb Mistænksomhed, medens de smaa Nationer, der helst vil leve i Ro og Fred, med Ængstelse imødeser Fremtiden, som maaske vil gjøre en Ende paa deres Selvstændighed, i det en eller anden „evropæisk Nødvendighed" tvinger dem til at gaa op i en højere Enhed, saaledes som det allerede er sket med mange Stater i Tyskland. Den ene Opfindelse paa Krigsvidenskabens Omraade har derfor i vor Tid afløst den anden; vi behøver i denne Retning kun at minde Læserne om de store Kæmpekanoner, som man gjennem Aviserne af og til hører er blevne støbte hos Krup eller paa andre Steder, de

uhyre Panserskibe, som de elleve Sømagter lader bygge, Torpedoskibene, Kuglesprøjterne o. s. v. Det er en særegen Art af det sidste Slags Vaaben, som skal gjøres til Gjenstand for denne lille Skildring, nemlig det saa kaldte Gatling-Skyts. Denne Art Skyts skriver sig fra den anden Verden, ja det vil da sige fra den ny Verden paa den anden Side af Atlanterhavet, thi det er nemlig en amerikansk Opfindelse. Gatling-Kanonen er en Art Kuglesprøjte, der dannes af et Bundt Løb, der dog kan udkaste deres Kugler uafhængig af hverandre. Affyringen sker ved Hjælp af et Haandtag, der drejes rundt ligesom Haandtaget paa en Lirekasse, men det frembringer rigtignok en hel anden Art Musik. I Løbet af et Minut skal man ved Hjælp af denne Kanon kunne udskyde 150—200 Kugler, og man sættes altsaa herved i Stand til at sende et ganske respektabelt Antal Medmennesker over i den anden Verden eller dog i det mindste foreløbig gjøre dem udygtige til Krigstjeneste i denne. Paa det første af de medfølgende Billeder ser man Gatling-Kanonen anbragt paa Ryggen af en Kamel; ved Siden af denne staar Artilleristen, som for Øjeblikket ikke er i Virksomhed. Naar han vil bruge sin Kanon mod Fjenden, lader han Kamelen knæle ned, for at han i Ro og Mag kan komme til at sigte fra sin Plads i Sadlen, og ved at dreje paa Haandtaget kan han saa sende den ene Kugle mod Fjenden efter den anden. Denne Art ridende Batterier er nærmest bestemt til at skulle bruges i uvejsomme Egne i Indien og Afrika. Paa det andet Billede ser man Gatling-Kanonen med fuld Ammunition anbragt paa en Hest, men den er her ikke bestemt til at affyres fra sit Leje paa Ryggen af denne. Hesten er nærmest bestemt til at transportere Kanonen paa en hurtig og let Maade fra det ene Sted til det andet. Til Gatling-Kanonen hører der nemlig et Stativ, paa hvilket Skytset kan opstilles og anbringes paa hvilket som helst Sted. Dette Stativ dannes af tre Fødder, der samles for oven, og det bærer et Leje for Kanonen; denne er saa let, at den tillige med Ammunition og Stativ kan bæres af to Mand.

En Gatling-Kanon paa en Kamel.

Til Slutning skal vi endnu blot tilføje, at Gatling-Kanonen blev opfunden 1862 af Amerikaneren Richard Gatling i Hartford. Den er bleven prøvet ved de fleste evropæiske Hære; ogsaa hos os er den bleven underkastet en Prøvelse med et saa tilfredsstillende Udfald, at der er blevet anskaffet flere af disse Kanoner til vore Krigsskibe, da de her paa et Øjeblik kan feje Dækket rent, hvis Fjenden under en Kamp skulde faa Lyst til at prøve en Entring.

Gatling-Kanonen anbragt paa en Hest.

Som man vil se har dette ny Skyts i sin Virkning en Del Lighed med de gamle Espingoler, som brugtes i den danske Hær i den første slesvigske Krig. Men da dette Skydevaaben kun bestod af et enkelt Løb, og alle Skuddene med et lille Mellemrum brændte af, naar det første var antændt, staar Espingolen langt tilbage for Gatlingskytset, som tillige er ikke lidet mere langtrækkende og sikkert træffende. Det er derfor et Vaaben som kan bruges med langt større Tryghed end de gamle forlængst kasserede Espingoler.

E. T.

Længere op ad Rhinen.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (7.)

Sejlturen fra Koblenz til Mainz var om muligt endnu smukkere end den forhen beskrevne Tur. Vilde Klippepartier afvexlede med de dejligste Dale og blødt afrundede Højder, paa hvis Toppe og Skraaninger pragtfulde Borge ragede op. En af de smukkeste af disse var Rheinstein Denne Borg, der knejser 270 Fod over Rhinen, er af Prins Frederik af Prøjssen (død 1863) opbygget i middelalderlig Stil paa Ruinerne af et ældgammelt Slot. Den er nu ved Arv overgaaet til tvende Sønner af nævnte Prins, nemlig Alexander og Georg af Prøjssen, men staar aaben for enhver rejsende og bliver, paa Grund af dens romantiske Beliggenhed og dens interessante Samlinger af Vaaben, Malerier o. s. v., aarlig besøgt af mange tusende lystrejsende. Foruden en Mængde andre lignende Borge findes i disse Egne en Uendelighed af forrevne Ruiner, af hvilke somme endnu er saa høje som Kirketaarne og indtager med tilhørende Befæstningsværker et Fladerum, saa stort som en hel lille Landsby her i Danmark. Det er med en underlig Følelse, man betragter disse Murkolosser, der staar der oppe som mærkelige Vidner fra en romantisk, men i mange Maader vild og barbarisk Tid. Man ser uvilkaarlig i Aanden „Kuren" træde frem paa Udkigstaarnet med sin Lur i Haanden, spejdende ud over Egnen; man hører ham udstøde nogle lange Toner, der forkynder, at en Trop Ryttere nærmer sig, Borgfruen viser sig paa Svalen og vifter med sit røde Skjærf til den hjemvendende Riddersmand og hans Følge. Ak, det hele tog sig maaske den Gang meget hverdagsagtig ud, men man maa have Lov til en Gang imellem at „indhylle sine Betragtninger i Poesiens Drømmeskjær".

Ved Loreleyklipperne, nogle vældige Bjærgknuder af et jætteagtigt, vildt Udseende findes paa begge Bredderne en Mængde Jærnvejstunneler. Det var morsomt at se Toget smutte ind i disse mørke Huler som en Mus i sit Hul.

Ved Bingen ligger paa en lille Ø i Floden det bekjendte Musetaarn, fra hvis Top man ret kan staa og fryde sig over de storartede Omgivelser. „De kjender da Sagnet om Musetaarnet?" spurgte Manden, som foreviste os Taarnet. „Jo, ser De," vedblev han, uden at oppebie Svaret, „for mange Aar tilbage boede der i Mainz en Biskop, som var knagrig, men tillige saa karrig og ond, at han ikke undte sine Folk Føden. I en Hungersnød trængte de forsultne Stakler ind paa ham med Bønner om Mad og Drikke, men han afviste dem haardt og lod dem til sidst indespærre i sin Lade, stak denne i Brand og sagde med djævelsk Haan, da han hørte de ulykkeliges Jammerskrig: „Hør, hvor Musene i Laden piber!"

Men nu kom Straffen. En utallig Vrimmel af Mus myldrede ind i hans Gaard og tvang ham til at flygte; men hvor han end drog hen, fulgte Musesværmene efter ham. Til sidst byggede han et Taarn paa en lille Ø i en vild Strømsnævring i Rhinen og mente, at han nu var sikker; men Musene svømmede over til Øen, kravlede op ad Taarnets Mure, ind ad Døre og Vinduer, faldt over ham med rasende Glubskhed og aad ham levende op. Det er dette Taarn her, mine Herrer!" Senere fortalte han os nogle andre Træk fra Taarnets nyere Historie. I et Par Kamre ved Siden af hans Værelse fandtes en lille Samling af rustne Vaaben og andre Smaagjenstande, som af en Dykker var optagne fra Flodens Bund.

Fra Musetaarnets Top har man Udsigt til Vinbjærget Rüdesheim, hvor fra man faar en bekjendt fortrinlig Rhinskvin, samt til den lille By Bingen, der ligeledes avler udmærkede Vine. Man er her i den ædle Vindyrknings Paradis. Enhver Plet, der egner sig til Vindyrkning, er bevoxet med Ranker; men saa vel her som i andre Egne langs Rhinen ser man, hvor besværligt det ofte er for Beboerne at indrette Bjærgsiderne til Dyrkning af den ædle Plante. Bjærgenes alt for bratte Skraaning bevirker mange Steder, at de bearbejdede Jordmasser skrider ned, hvorved Vinmarkerne selvfølgelig ødelægges. For at forhindre dette, har man møjsommelig opført en utallig Mængde smaa Dæmninger af Murværk, eller opstablede Klippefliser der holder Jorden tilbage ligesom en Sidevæg i en Væxtbænk. Ved disse Mure, hvis ruinagtige Tone stikker underlig af ved Siden af de grønne Ranker, bliver Bjærgsiden inddelt i en Mængde smaa, i malerisk Uorden liggende Terrasser, der paa Afstand tager sig ud som utallige Stumper uregelmæssigt opsatte Trappetrin. Ikke blot paa de afrundede Skraaninger, men ogsaa paa vilde, savtakkede Bjærgsider ser man Vinhaver, ja mangen Gang forbavses man endog ved at opdage at en ubetydelig lille Plet paa en fremspringende Klippeblok, der i en svimlende Højde luder ud over Bjærgets Fod, er indhegnet og beplantet med Vin. Paa mange Steder har de fattige, men driftige Ejere, med Fare for at styrte ned i Afgrunden, møjsommelig hentet den Jord, som nu dækker den forhen golde Klippe, nede fra Dalen og baaret den op ad de stejle trættende Fjeldstier.

Fra Bingen gik Flodfarten videre ad Mainz til. Kysterne begyndte nu at blive fladere, og lidt efter lidt gled man ned i et overalt vindyrkende

Lapland, hvis Natur i mange Henseender lignede vort Fædrelands. Det var ordentlig velgjørende for Ojet igjen at skue frit ud over store Flader og blødt stigende Højder, efter at Blikket saa længe havde været indestænget mellem kolde forrevne Klippemure.

Ud paa Aftenen nærmede vi os Mainz. Vi vidste, at Byen ikke var langt borte, og endelig skinnede en Mængde Lys os i Møde fra en tilsyneladende betydelig Kyststad. Dampskibet lagde til ved Skibsbroen, og en Mængde Passagerer myldrede ud, deriblandt ogsaa de to trætte Danskere. Da vi var komne et Stykke ind paa Broen, fik vi Mistanke og spurgte nogle Pladskarle: „Det er da vel Mainz?" „Nein, es ist Bieberich," svarede en lang bluseklædt Fyr med et Grin. „Hvad for noget? — Bieberick?" Vi fik i en Fart vendt os om for atter at komme om Bord. Jo, god Nat! — Fut, fut, fut! — der dampede Skibet afsted med en Fart, som om det af yderste Evne anstrængte sig for at rende fra os. Naa, vi lo af Fejltagelsen, mildnede den med en Flaske „Brauneberger" (Rhinskvin) og afventede taalmodig det næste Dampskibs Ankomst; men det lille Æventyr forsinkede os et Par Timer, hvilke vi anvendte til at se os om i det yderst elegante Hotel, som vi var tyede ind i, samt til at betragte en Del fornemme rejsende, der netop paa denne Tid ankom fra det nærliggende berømte Badested Wiesbaden. Da vi endelig naaede Mainz Kl. 10, stod Byen fuldt illumineret, i det mindste tog de hundrede og atter hundrede Gasblus, som skinnede os i Møde, og som kastede lange Straaler hen over den stille Vandflade, sig ud som den prægtigste Illumination. Der havde været stort Marked i Byen den Dag. Paa en aaben Plads i Nærheden af Skibsbroen snurrede endnu en Del glimrende oplyste Karusseller rundt under fuld Musik, samtidig med at Bøsserne knaldede i en lang Række af Skydetelte, hvor unge udstafferede Skjønheder af Kvindekjønnet ledede de skydelystne Herrers mer eller mindre heldige Træffeforsøg. I en Række af store Vogne, der lignede Jærnvejsvogne, sad andre unge Piger og bagte Vafler, som de lækkersultne Ungersvende, der havde samlet sig om Vognene, slugte med Begjærlighed, efterhaanden som de kom af Jærnet. Det hele mindede stærkt om Gjøglet paa Dyrehavsbakken i forstørret Stil.

Næste Dag gjorde vi en Runde omkring i Staden. Ved en saadan Lejlighed undlader man sjælden at kigge ind i de aabne katolske Kirker. I en yderst forfalden og gammel Kirke saas paa Alteret nogle store treetagers Sølvrammer, der omsluttede en Mængde Helgenben og andre Relikvier, fasthæftede til Bagklædningen med Guld- og Sølvbrokade og omgivne med forskjelligfarvede Evighedsblomster. Det gjorde et underligt Intryk bag efter at besøge en anden gammel nedlagt Kirke, der nu bruges som — „Bierhalle". Under de samme Hvælvinger, hvor forhen Menigheden knælede med stille Bønner, samles nu om Aftenen lystige Øl- og Vindrikkere for at høre paa Sangerinder og Spillemænd. Paa Hvælvingerne og Sidevæggene fandtes malede gemytlige Indskrifter, af hvilke jeg her skal gjengive en:

„Ein fröhlich Lied, ein gut Glas Bier,
ein feines Mägdlein lob ich hier".

(En munter Sang, et godt Glas Øl,
en Pigelil fin jeg priser her).

End videre fik vi netop Tid til at kaste et Blik paa Fæstningsværkerne og paa Johan Guttenbergs Broncestatue, modelleret af vor store Landsmand Thorvaldsen, et Mindesmærke, hvis ædle Simpelhed gjør et godt Indtryk. Statuen staar paa en sleben Granitfod paa en ret kjøn aaben Plads. Her paa denne Plads og i disse Gader har altsaa den berømte Opfinder af Bogtrykkerkunsten færdedes for noget over 400 Aar tilbage, her blev Verdens første trykte Bog, den saa kaldte Guttenbergske Bibel, fuldendt i Aaret 1455, og her døde den store Opfinder i Februar 1468.

Liden Asmus.

Hvor Møllen op sig hæver bag Banken i Læ,
og Bækken langsomt flyder bag Elm- og Piletræ,
der sidder liden Asmus med sin Tavle og Pen
og tegner Mænd og Koner og Møller paa den.

Ved Siden staar hans Moder og ser paa Barnet glad:
„Men liden Asmus, glemmer du ej din Aftensmad,
jeg har kaldt trende Gange — —" Op fra Tavlen han saa:
„Sig, Moder, har Vorherre ej lange Støvler paa?"

Og Bækken ler mod Solen, mens Lærken slaar i Sky,
og Hanen galer lystig sit „Kykkeliky";
kun Moder er alvorlig: „Hvi spurgte Asmus saa?
Hvi skulde just Vorherre med lange Støvler gaa?"

„Jo, Moder, naar jeg rejser over Havet afsted,
hvor kan da uden Støvler Vorherre følge med?
Der hen hvor du fortalte om Rafael, Angelo,
der vilde jeg saa gjærne og male som de to!"

„Min Asmus! Gud har Vinger som Vesterledens Sol,
paa den han let dig følger til Verdens Pol."
— Saa tegned han Vorherre med Vinger ganske smaa,
mens Aftensolen strøede sin Farveglans derpaa.

Kate Duckmann.

Almennyttigt.

Praktisk Maade at rense Ærter paa.

I „Ugeskrift for Landmænd“ meddeles følgende Fremgangsmaade at rense Ærter paa, som skal være meget anvendelig. Den hviler paa det Princip, at nogle Frø paa Grund af deres Form ruller ned ad en skraa Flade, selv om Hældningen kun er lille, medens andre derimod glider, atter andre, hvor den virkende Tyngdekraft ikke kan overvinde Gnidningsmodstanden, bliver liggende. Herpaa begrundes følgende Fremgangsmaade: En Bordplade stilles skraat; ved dens laveste Ende anbringes et Trug saaledes, at det staar lidt uden for den lodrette Linje fra Bordpladens Yderkant. Ærterne spredes i et tyndt Lag paa den højeste Del af Bordpladen. Ved smaa Stød eller Rystelser sættes nu Korn og Frø i Bevægelse, og Ærterne vil da hurtig rulle ned ad den skraa Flade og falde i Truget, andre Korn, som Byg, vil derimod først rulle et lille Stykke, derpaa glide og endelig falde lige ned paa Gulvet foran Truget. Avner, Skaller og flade Frø vil blive liggende paa Bordfladen. Morsomt nok er samme Fremgangsmaade i mange Tider bleven anvendt ved Fabrikationen af Glasperler, for at skille de velformede runde fra de mislykkede kantede og vanskabte.

Smaating.

I Fælden. Meyer: „Jeg vil forelægge Dem et Samvittighedsspørgsmaal, Hr. Madsen. Hvad vil de helst: se dummere ud, end De er, eller være dummere, end De ser ud til?“ — Madsen: „Nu, da vil jeg dog hellere se dummere ud, end jeg er.“ — Meyer: „Det er umuligt!“

En skrækkelig Ulykke. Hr. Sivertsen kommer halvdød af Kulde hjem fra Jagten og glæder sig til den varme Modtagelse af sin herlige Ægtehalvdel. Men han finder hende badet i Taarer, i det hun gjentagne Gange trykker den skrigende lille Peter til sig. Slaaet af Rædsel spørger Hr. Sivertsen om Grunden til Konens Smerte og faar endelig til Svar: „Medens jeg saadan sad her alene i mine egne Tanker, faldt det mig ind: Hvis vor Peter her havde været en Pige og var bleven gift, og hendes Mand havde været Væver, og hun havde haft et Barn, og Barnet havde faaet Væverskytten ind i Øjet — det vilde dog have været en skrækkelig Ulykke!“

Udsøgt Stil. I en Avis, der udkommer i en lille amerikansk By, blev et konkurrerende Blad, der ser Dagens Lys i en By der i Nærheden, stærkt angreben og ved samme Lejlighed selve Stedet gjort til Gjenstand for Medlidenhed, netop fordi Bladet udgaar der. „Selve Køerne i denne udsultede Rede,“ skriver Redaktøren, „er over al Beskrivelse usle. Samler der sig flere af dem for at æde et Græsstraa, saa griber den forreste det med Snuden, hver af de andre Køer tager sin Formand i Halen, og saa haler hele Kompagniet af al Magt, til Straaet gaar over. Der skal altid mindst en tre, fire Stykker til for at kaste en ordentlig Skygge.“

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en By i Holland og en By i Østerrig: Et Bjærg i Mellemevropa, — en By i Palæstina, — et Rige i Afrika, — en By i Skotland.

E. B.

Firkantet Rød. Af 4 E, 2 N, 2 O, 2 R, 2 V, 2 Æ, 1 K og 1 T dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første bryder sig ej om det andet,
skjønt det er det fagreste Træ i Landet;
det tredje benægter Alverdens Ja'er,
til fjerde vi alle Bekjendtskab har,
det var en Olding, gudfrygtig og rar.

S

Gaade.

Det første er i Pesth,
det andet i Hest,
det tredje i Rest,
det fjerde i Vest,
det femte i Rhin,
det sjette i Wien,
det syvende i Favn,
det ottende i Ravn,
det niende i Degn,
det tiende i Hegn,
det ellevte i Vin,
og det tolvte i Grin.
Hele i Ungarn vil man finde,
naar man søger lidt der inde.

K.

Regnegaade.

Et muntert Selskab, som kom kjørende gjennem en Landsby, besluttede at skjæmte lidt med en Bondekarl, som aabnede et Led for Vognen og saa lidt gnaven ud, fordi han ikke fik en Drikkeskilling for sin Ulejlighed. „Hør, gode Ven,“ sagde en af Selskabet, „hvor gammel er du? Du ved det vel ikke, skal vi se?“ — Karlen svarede hurtig: „Aa jo, jeg er 4 Aar ældre end min Broder.“ — „Hvor gammel er han da?“ — „Akkurat 8 Aar yngre end min Søster.“ — „Og din Søster?“ — „Hun er halv saa gammel som min Moder.“ — „Men hvor gammel er saa hun?“ — „Hendes Alder er tre Fjerdedele af min Faders.“ — „Naa da! Og han er?“ — „Aa, der mangler netop otte og halvtredsindstyve Aar i, at han er lige saa gammel som alle vi andre tilsammen. Nu kan I vel selv regne det ud.“ Med disse Ord gik Karlen sin Vej. Hvor gammel var saa enhver af Familien?

Opløsninger fra Nr 27.

paa den firkantede Rød:

K O R S
O D I N
R I S E
S N E S

paa Stavelsegaaden: Kjærminder.

paa Bogstavopgave: Laaland — Maribo.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Niels Tuemose.

Skildring fra det virkelige Liv

af Anton Andersen.

Niels Tuemose havde før været en ordentlig Karl; nu var han kun et Udskud af Menneskeslægten, hvem alle skottede til med mistænksomme Blik. Pigerne gik gjærne en lang Omvej for ikke at møde ham, og alle ordentlige Folk holdt sig fjærnt fra ham. Kun Drengene forfulgte ham i store Flokke med Skrig og Støj, naar han „sejlede“ ned ad Gaden. Af og til vendte han sig da bandende om imod dem, og ve den, han traf med sin Jærnnæve! Ude i „Tuemosen“ laa Niels's Hus omgivet af vilde Roser og blomstrende Tjørnekrat, ret som et lille venligt Idyl. Men Niels havde ingen Sans for Naturskjønheden, og hans ved Fattigdom og Haardhed sløvede Hustru lige saa lidt. Huset eller Hytten, som den rettere kunde kaldes, var dog meget forfalden og skrøbelig og afgav om Vinteren, naar Bladene faldt af Træerne, kun et daarligt Ly for Regn, Slud og Kulde. Inde vidnede alt om den dybeste Armod og den højeste Grad af menneskelig Elendighed. De to Stuer, der endnu kunde tjene til Beboelse, var yderst slette. I den forreste stod en Seng med Resterne af de opslidte Dyner, et ormstukkent vaklende Bord og to faldefærdige Stole med Halmsæder. I den anden, der oprindelig havde tjent som Køkken, var et usselt Arnested, nogle gamle Skaar og en Del Pjalter i en Krog, der tjente Børnene til Seng.

Naar Niels var beruset, — og det var han som oftest — var han voldsom og brutal. Hans stakkels Hustru var da udsat for en raa, næsten umenneskelig Behandling. Onde Ord, ja Slag og Stød var da hendes Lod. Saa græd hun stille efter en saadan Scene, men klage gjorde hun sjælden, og skjænde igjen vovede hun ikke. Saaledes gled Tiden hen for Familien i Tuemosen; en Dag gik, og en anden kom, uden at bringe nogen væsentlig Forandring i Forholdene.

Børn havde de haft nok af, men kun to var levende, en Dreng og en Pige. De gik i Almindelighed til Byen og levede af Folks Medlidenhed. Var der ikke Brød hjemme, sultede Moderen en Tid og gik saa endelig — skjønt nødig — op til Landsbyen for at tigge lidt Mad og en Krukke Mælk. Men mere end et Sted hed det da til Tjenestepigen: „Saa, der kommer Sidsel Tuemose, luk Døren i og sig, at vi er ikke hjemme.“ Hvis da ikke en eller anden Pige af Medlidenhed saa Lejlighed til at stikke et Stykke Kjød eller Brød til Sidsel, da gik Stakkelen hjem igjen, for sulten og grædende at oppebie Niels's Hjemkomst, der jo saa let kunde have skæbnesvangre Følger.

En Dag hen paa Efteraaret kom den lille Pige hjem, forsulten og forkommen. Hun var syg, sagde hun. Moderen fik hende i Seng, og hun stod siden ikke op. En hidsig Feber havde angrebet hende, og hun var meget lidende. Stakkels

Sidsel vaagede hos hende, hun talte trøstende Ord til hende, om at hun snart vilde blive rask og komme op igjen, men fra hendes Læber steg en inderlig Bøn til Gud om at tage hendes lille Pige op til sig og udfri hende fra en Verden, der kun havde Nød og Armod at byde hende. Niels bekymrede sig kun lidt om Barnets Sygdom; naar blot han fik Brændevin, havde han nok. En Aften, da han lavede sig til at gaa ud paa en af sine natlige Farter, sagde Sidsel til ham: „Bliv hjemme i Aften lille Niels, giv mig et Par Skilling, at jeg kan kjøbe lidt Brød til Marie. Hun har snart udstridt, Stakkel, og hun skulde dog ikke sulte paa det sidste.“

„Ja, den Sludder kjender vi nok,“ raabte Niels vredt, „de Kællinger kan finde paa alskens Vrøvlerier for at faa os til at sidde hjemme; Tøsen kommer sig s'gu nok, og Penge har jeg ingen af.“ Dermed gik Niels og slog Døren haardt i efter sig. Sidsel tog imidlertid Mod til sig, gik bag efter ham og raabte: „Niels, Niels! Kan du dog være saa grusom at gaa i Aften; jeg siger dig, at lille Marie dør, bliv her og skaf lidt Brød og Mælk.“ Men Niels Tuemose fandt sig ikke foranlediget til at svare; han gik med lange Skridt hen over Haven. Endnu en Gang raabte Sidsel: „Bliv, Niels, for lille Maries Skyld!“ Da hun heller ikke denne Gang fik noget Svar, satte hun sig ned paa Trappestenen og græd. Inde var der stille som i en Grav, ikke en Gang den syges urolige Aandedræt kunde man høre. Stilheden afbrødes af lille Find, der nu kom hjem. Da han saa Moderen græde, slyngede han begge Armene om hendes Hals og hulkede: „Mo'er, du maa ikke græde, hører du, lille, kjære Mo'er; naar jeg bliver stor, skal du faa det saa godt, saa godt!“ — „Herre Gud, det er saa tungt at være fattig, lille Find,“ udbrød hun, „inden du bliver stor, haaber jeg, Vorherre har løst op for mig, for længe kan jeg ikke holde det ud.“

Mere fik hun ikke sagt, thi Marie var vaagnet af sin urolige Slummer og begyndte at klynke. De gik derfor ind i Stuen. „Bare vi havde lidt Lys,“ sagde Moderen, medens hun gik hen til sit syge Barn og kyssede den feberhede Pande. „Lys!“ raabte Find, „jeg har baade Lys og det, der er bedre!“ Med disse Ord sprang han ud ad Døren og kom strax efter ind med en lille Pakke, af hvilken han med glædestraalende Ansigt fremtog et langt tykt Tællelys. „Se her,“ raabte han, „det gav, Karen Mortens mig, og her, her er Hvedebrød til Marie.“ Derpaa udkrammede han adskillige søde Kager paa Bordet. Sidsel kyssede sin Søn, og en Straale af Haab og Glæde skinnede ind i hendes sorgfyldte Hjærte. „Havde jeg ikke dig, hvad skulde der saa blive af,“ sagde hun, i det hun kjærlig saa paa den raske Gut, der allerede var i Færd med at faa Marie til at spise en Kage, hvilket dog ikke vilde lykkes for ham.

Det blev en sørgelig Nat for Sidsel. Find blev søvnig og gik til Sengs, selv sad hun bedrøvet ved Maries Leje. Ud paa Aftenen paakom der Barnet en krampagtig Hoste, og hun udaandede i Moderens Arme. Stakkels Moder! Hun var overvældet af Sorg og Smerte, udmattet sank hun om paa en Stol, og Søvnen lukkede hendes trætte Øjenlaage, og hun indlulledes i en sød og styrkende Søvn. Hun drømte; det var lyse og herlige Billeder, der oprulledes for Sidsel. Hun var i en dejlig Have, hvor alt var Fryd og Herlighed, hendes lille Marie var der ogsaa, legende med Englene blandt en Mangfoldighed af dejlige Blomster. Ak, hun drømte om Paradiset, men

„des værre Drømmens Lykke,
den varer kun saa kort“.

Hendes Søvn blev afbrudt ved et mægtigt Bulder. Hun var endnu omtaaget af al den Dejlighed, hun havde set i Drømmenes vidunderlige Trylleland, og hun kunde ikke ret samle sine Tanker. Hun var kun vaagnet op for at skue den grelle Virkelighed under Øjne. Niels var kommen hjem, aldeles døddrukken, Lyset var slukket, og han ravede om i Mørket, udstødende usammenhængende Ord og Eder. Sidsel forholdt sig rolig, og vogtede sig for, at han skulde opdage hende. Endelig fandt han Sengen og sank om paa denne. Hans snart paafølgende Snorken forkyndte, at han sov. Sidsel kunde naturligvis ikke sove mere, hun sad derfor vaagen og tænkte paa Fremtiden og paa den forgangne Fortid med alle dens Sorger og Lidelser. Men hun overtænkte ogsaa sin øjeblikkelige Stilling, og en knugende Ængstelse greb hende. Her sad hun i det tætte Mørke med en drukken Mand, sin lille døde Pige og et sovende Barn. Det lettede først lidt paa hendes beklemte Hjærte, da hun blev det første svage Dagsskjær var.

Da Niels om Morgenen vaagnede til klar Bevidsthed og fandt Marie død, blev han mærkelig alvorlig. Han var nu ædru i nogle Dage og venlig mod Sidsel. Da Barnet var begravet, og Niels gik hjem ved Siden af sin Kone, kom han til at betragte hendes blege, graaagtige, udtærede Ansigt, de dybtliggende Øjne og det sløve Blik, og han tænkte da paa Ungdommens Dage, da Sidsel dog var en brav Pige og holdt saa inderlig af ham. Da de kom hjem, satte han sig tankefuld i en Krog. Sidsel puslede om i Stuen og talte ikke til ham, men hun kastede af og til et stjaalent Blik til ham, og en Gang saa hun, at en Taare trillede ned over hans furede Kind. Der var endnu ædlere Følelser tilbage hos ham, men de

var tilbagetrængte og traadte i Skygge for Raahedens og Fordærvelsens Aand, der var bleven den herskende hos ham. I Mørkningen gik han udenfor og satte sig ned under en af de store Tjørnebuske, der nu rakte de bladløse Grene i Vejret. Stormen tudede og ruskede i Buskadset, Skyerne drev hurtig hen over Himlen; det var en rigtig raakold, uhyggelig Efteraarsaften. Niels trængte til at være ene, og han gav derfor kun liden Agt paa sine Omgivelser. Han støttede Haanden under Kinden og faldt i Tanker. Hans tidligere Liv for ham aabenbart forbi og afmalede sig for hans Fantasi med vexlende Billeder.

Niels havde, som sagt, før været en ordentlig Karl, ja, han havde været kjøn Karl, der nød almindelig Agtelse. Hans Forældre var tidlig døde, og han havde derfor maattet tjene for sit Brød, men da han var rask og dygtig til sin Gjerning, var det naturligt, at han blev rost som en „flink Fyr". Han var munter og livlig, sang godt og var vel set af alle unge. Ved Gilderne var der ingen, der som han forstod at „sætte Liv i Spillet." Han sang og dansede af Hjærtens Lyst og var altid oplagt til Skjæmt og Lystighed. Man sagde, at mangt et Pigehjærte slog for den raske Knøs. Intet Under derfor, om ogsaa den rige Sognefogeds Datter Karen fik et godt Øje til Niels. Hun var selv som en ung, skjøn og blomstrende Rose og havde jo lyse Udsigter for Fremtiden, og derfor var Niels Larsen paa sin Side i den syvende Himmel, hver Gang Karen fæstede sine store blaa Øjne paa ham med den ejendommelige Mildhed, der er enkelte Kvinder egen. Naar de to dansede sammen, da maatte man tilstaa, at et smukkere Par havde man næppe set. Det varede nu heller ikke længe, før Folk begyndte at smaasnakke om, at Niels og Karen var Kjærestefolk. Det kom da ogsaa for Sognefogedens Øre, men den Tale var ikke efter Jens Søndergaards Hoved. Karen blev holdt mere i Tvang, og det blev omhyggelig undgaaet, at hun mødte Niels. Men saa skulde der være et stort Høstgilde i Byen, og der skulde da baade Karen og Niels med. Jens Søndergaard kunde ikke gaa med her for at passe sin Datter, altsaa var hun fri. Ud paa Natten, da Karlene begyndte at se lidt dybt i Glassene, saa Niels og Karen Lejlighed til at snige sig bort fra Gildet. Det var en dejlig Nat, Luften var mild og behagelig, alting tyst og stille, kun Musikkens Toner fra Gildeshuset hørtes af og til. Arm i Arm vandrede de elskende gjennem den store, dunkle Bøgeskov. Maanelyset tittede ned mellem det sitrende Løv og kastede nu og da sit Skjær paa det unge, lykkelige Pars straalende Ansigter. Saaledes vandrede de sammen, frem og tilbage, de talte kjærlige Ord til hinanden, Ord, som kun to elskende kan finde paa, de udmalede sig en Fremtid lys og lykkelig, byggede tusende Luftkasteller, og da de endelig skiltes bag Havens grønne Hæk, hviskede Karen: „Ja, jeg skal trofast vente." Niels var dybt bevæget, hans Haand skjælvede, da han trykkede sin Bruds til Afsked. Saa skiltes de, det var den lykkeligste Time i begges Liv! Snart havde de atter blandet sig mellem den anden muntre Ungdom i Gildesgaarden. Ingen anede, hvilken Pagt der var bleven sluttet, men der hviskedes jo som før i Krogene, og Jens Søndergaard vaagede med forøget Strænghed over sin Datter, thi „det er Pokker ikke Pigen, men Pengene han vil have," var Sognefogedens Raisonnement. Næste Foraar skulde Niels være Soldat. Det var haardt at skilles fra Karen. Hidtil havde de været saa lykkelige i hinandens Nærhed. Trods Jens Søndergaards Paapassenhed havde de dog mangt et lyksaligt Stævnemøde, thi Kjærligheden udfinder Veje, som ingen kan opdage. Og hvor tilfældigt! De unge kunde næsten altid mødes paa Mark- og Kirkevej, og skjønt der ved saadanne Lejligheder sjælden kom noget Ord over deres Læber, saa talte dog Øjnene deres Sprog. Niels maatte altsaa ind som Soldat, det var 1847. Han fik ikke saa sjælden Brev fra Karen, og det var varme Kjærlighedsbreve, der fyldte den unge Soldats Hjærte med Fryd og glade Forhaabninger. Da oprandt Begejstringens Aar 48, det kaldte vore Tropper til Kamp, og Niels maatte med. I den sidste Tid var Karens Breve blevne sjældnere og mindre indholdsrige; de fortalte kun Nyheder, der stod intet om Kjærligheden og den lyse Fremtid, men Niels var alt for lykkelig til at mærke nogen Forandring; hvert Ord, hvert lille Bogstav var ham saa kjært, han trykkede Brevene til sit Bryst, han kyssede dem og gjemte paa dem som paa en sjælden, en hellig Skat. For en Tid glemte han selv for en Del sine Kjærlighedsdrømme for Krigen. Han var en tapper Soldat, der uforfærdet gik mod Fjendens Kugler, saa ogsaa her høstede han den Ros, at han var en rask Karl. Siden hin Aften i Høst var der foregaaet en mærkelig Forandring med ham. Han saa med lyse Øjne paa alting; han, den fattige Karl uden Slægt og Venner, der stod saa ene i Verden, han havde ikke turdet haabe saa stor en Lykke — nu fik han mere Mod og mere Livslyst, thi nu havde han noget at leve for.

„Men naar Lykken skinner klarest, hun brister allersnarest." Medens den vakre Soldat færdedes borte i Kamp for gamle Danmark, foregik der en stor Forandring hos Sognefogedens. Allerede førend Karen svor Niels Troskab, havde der været talt om en Forbindelse mellem hende og Morten

Klavsens eneste Søn Hans, der kunde faa 16,000 Rigsdaler. Et saa fordelagtigt Parti var ikke at forskyde, og Hans var en net og dygtig Karl. Tidligere havde Karen just heller ikke kimset ad Forbindelsen, men nu fyldte Niels aldeles hendes Hjærte, og hun vilde slet ikke høre tale om Giftermaal med Hans. Dog Jens Søndergaard var veltalende, og til sidst holdt Karen Bryllup med den rige Bejler, medens den fattige Niels, der stolede paa hende, færdedes i Krigen. Hun græd paa sin Bryllupsdag, sagde man, og var nok sjælden glad, men hvad hjalp det Niels.

Krigen endtes; den haabefulde vendte hjem og imødesaa med Længsel det Øjeblik, da han atter lykkelig skulde mødes med sin elskede Karen, med hende, hvis Billede havde svævet for hans Sjæls Øje midt under Krigens Larm som i Fredens stille Timer, med hende, om hvem alle hans Tanker drejede sig. Da han kom tilbage til Landsbyen og fik Sagens Sammenhæng at vide, var det forbi med hans Hjærtefred. Han tog Tjeneste igjen hos sin forrige Husbond, men den muntre, livsglade Niels var ikke til at kjende igjen. Han sad nu mest i Kroer og paa Knejper, og snart var han et forfaldent Menneske. I Begyndelsen syntes han, at han fik Ro, naar han var beruset, og siden blev Vanen til Last, og han havde ikke Sjælsstyrke nok til at holde op. Tit gik han beruset forbi Sognefogdens Gaard; han vilde se Karen, men det lykkedes aldrig. Endelig en Dag, det var en Søndag, gik han atter forbi; men denne Gang var han ædru, og da fik han Karen at se. Der var fremmede. En Del stod og saa det frodige Vaarkorn, andre tog en stor, slank graaskimlet Plag i Øjesyn, medens Fruentimmerne var ude i Haven for at se Gæslingerne, der vraltede om paa Græspletten. Karen var der ogsaa, hun stod med et lille Barn paa Armen. Niels hilste højt „Goddag"! Hun skulde se ham, han vilde sende hende et gjennemborende Blik, hvori hun skulde læse sin Brøde og hans Smerte. Det traf, og hun trak sig ilsomt tilbage og gik ind. Niels lagde Vejen bag om Byen ad en lille Sti og standsede omsider ved en lille Stænte. Her havde han haft saa mangt et Stævnemøde med Karen, her havde han atter og atter modtaget den højtidelige Forsikring, at hun elskede ham og vilde altid elske ham. Saa mange dejlige Minder randt ham i Hu og fyldte hans Sjæl med nagende Smerte. Han græd som et Barn og gik derpaa med mørke Miner til Kroen. Han blev mere mørk, indesluttet og ordknap end før og slog sig end mere til Drik. En skjøn Dag lærte han Sidsel at kjende; hun fattede Godhed for ham og tog sig af ham, og i nogen Tid forbedrede han sig virkelig for hendes Skyld. De blev gifte og kjøbte for Spotpris det lille forfaldne Hus i Tuemosen, og her ernærede han sig ved Tørveskær og Tærskearbejde, men des værre kunde han ikke lade Flasken staa, og hvordan det Liv var, der førtes i Tuemosen, har vi allerede i det foregaaende set.

Saaledes var hans Livshistorie, og som den her er skildret, saaledes gjennemløb han den til Dels hin Aften, da han satte sig uden for Tuemosehuset og faldt i Tanker. Den Nat fik han ingen Søvn; han tænkte paa Karen, paa sin Skuffelse og Anledningen til hans Elendighed, og han blev bitter. Samvittigheden sov ind, og hans vilde Liv begyndte igjen.

Men Tiden gaar, og den forandrer saa meget. Find var bleven en velvoxen Knøs, der lignede Faderen fra hans Ungdoms Dage, han var flink og retskaffen, afholdt af alle. Der kunde jo nok være en eller anden overmodig Fyr, der lod ham høre, at han var en Søn af den „fulde Niels Tuemose", men det tog han sig ikke saa nær. Niels havde fundet Fred i Gravens Skjød. Han havde angret saa dybt sit forspildte Liv, havde bedt Sidsel og Find om Tilgivelse; nu bad han inderlig til Gud om Naade og Frelse for sin Sjæl. „Gid alle Syndere var saa vel beredte paa Døden," sagde Præsten, da han forlod hans Dødsleje efter at have givet ham Sakramentet. Sidsel ernærede sig ved at spinde, og Find hjalp hende med hvad han kunde. Karen blev ikke lykkelig i sin Ægtestand. Jens Søndergaard og hans Kone gik snart til deres Fædre, og Hans Mortensen blev Enehersker over Gaarden og alle Rigdommene. Men han var dog aldrig ret fornøjet, det tillod hans Karrighed ham ikke, og han plagedes bestandig af Næringssorger, indtil man en Dag i September fandt ham oppe paa Loftet, hvor han havde hængt sig. I hans Lomme fandt man en Seddel, hvorpaa der stod, at han nok kunde skjønne, de ikke længere kunde blive ved Gaarden. Fra den Tid af blev Niels Tuemoses Grav ofte smykket med Blomster og Grønt; ingen vidste, hvor fra det kom. Jo, Find vidste det, Karen lod den smykke. Der blev rejst en stor kostbar Mindesten paa Selvmorderens Grav — men kort efter en lignende paa Niels Tuemoses — den kom ogsaa fra Karen. Hun havde selv forfattet et lille Vers, som hun vilde have indhugget i Marmorpladen; der stod:

Du vandred om foruden Fred,
til man dig sænkte ned;
du vented tro,
nu fandt du Ro!

Alle Karens Børn døde som smaa, saa nær

som den ældste, en nydelig Pige, som hed Sofie. Find fik Tjeneste hos Enken; der udviklede sig et gjensidigt Kjærlighedsforhold mellem de unge, og efter 1 Aars Forløb var Sofie Finds trolovede Brud. Kort efter holdtes et lystigt Bryllup, og de er nu Mand og Kone i Jens Søndergaards smukke Ejendom. Karen lever lykkelig hos dem og elsker Find som en kjær Søn. Sidsel, der med Niels havde faaet Had til Sognefogdens Familie, ikke mindst til Karen, der var Skyld i, at Niels's Liv forspildtes, har for længe siden tilgivet. Nu har hun sit Hjem hos Find, og han har ikke glemt sit Løfte fra hin sørgelige Nat, da han lovede, at naar han blev stor, skulde han blive hende en kjærlig Forsørger.

Johannes den Døber.

„Johannes den Døbers Prædiken."

Det var paa Sletterne ved Jordans Bredder, at Folk fra det ganske Israel, af alle Stænder og Aldre flokkedes for at høre paa Johannes, Zacharias og Elisabeths Alderdoms Søns Tale. Et Klippestykke var Talerstolen, hvorfra han slog til Lyd med Røst som Skyens Døn, hans Ansigt var magert af Faste, hans Dragt var af Kamelhaar, det haardeste og groveste Tøj, som man den Gang kjendte. Men ingen af Roms eller Athens topaklædte Talere har fra deres Talerstole af Marmor og Elfenben under Tag baaren af kosteligt udhuggede Søjler øvet saa stor, saavidt strakt en Virkning, som Johannes. Der er Millioner, som kjender ham, paa hvem hans Ord har gjort dybt og blivende Indtryk, men som ikke har Anelse om at Demothenes og Cicero har været til, end sige kjende et eneste af deres Ord.

Hvad var da sagt i Korthed, Indholdet af denne mægtige Tale der den Dag i Dag mægtigt bevæger Sindene, som den møder enten gjennem Skrift eller Tale eller mundtlig Gjentagelse, og vil gjøre det indtil Dagenes Ende? Det er det samme, som var Indholdet af de gamle Profeters Tale, at Menneskene var alle Syndere for Gud, men at der var forjættet dem en Frelse. Og hvad gav Talen dens forunderlige Vægt? Dels dette, at Johannes ikke som de gamle Profeter stod paa „en Vare og speidede efter Retfærdigheds-Solen, under hvis Vinger der er Lægedom," men som først efter Aarhundreder skal oprinde; han levede jo i Skinnet af den Sol, han kunde jo udstrække sin Haand, pege paa Jesus af Nazareth og sige: „se det Guds Lam, som bærer al Verdens Synder." Men hvad der ogsaa paany giver Døberens Ord saa stærk en Magt, var det Mod og den Uegennyttighed, hvormed han fremtraadte.

Det giver altid en Tale Vægt gjør Indtryk

paa Tilhørerne, naar Taleren siger sin Mening uden Frygt. Man faar Agtelse for ham, lytter til, hvad han siger. Men Johannes var ikke et Rør, som svajede hid og did for Vejret, hverken Folkegunstens eller Kongegunstens Vind kunde bøje ham en Linje fra Sandheden, eller tvinge ham til at tie med et eneste af de Ord, som han ansaa det for sin Pligt at udtale. Der var hos ham ingen Firen for den ene eller den anden, ingen Lempen efter Omstændighederne, ingen Forgyldning paa de bitre Sandheders Piller; hans Ord til Soldaterne til Tolderne er ens frimodige; hans Hilsen til Farisæerne: „I Øgleunger," hans Optræden overfor Herodes og Herodias bærer det samme imponerende Præg af hensynsløst, ubøjeligt Mod.

Ved Siden af det stærke Mod fandtes den højeste Uegennyttighed hos Johannes. Man har altid let Mistanke til en, der træder op som Folketaler, Mistanke om, at han paa en eller anden Maade pønser paa egen Fordel, stræber at mele sin Kage, som man siger. Kan en Taler først overbevise sine Tilhørere om, at han ikke søget noget for sig selv, da vil intet mere end dette bidrage til at bane hans Ord Vej. Men hos Døberen kunde ikke den fineste Næse lugte Egennytte. Hans Klædning, hans Maaltider af Græshopper og vild Honning, hans Opholdssted vidnede saa klart, at ingen kunde se Fejl deraf, om, at

Rigdom og Guld
den Afgud for Daarer, det skinnende Muld,

ikke havde mindste Tillokkelse for ham. Og Æren, som jo saa mange baade gejstlige og verdslige Talere, der naaede til at foragte Penge, gjorde sig til Trælle for, den skjød han fra sig med Kraft. „Jeg er ikke værdig at løse hans Skotvinge", „ham bør det at stige, mig at dale". I ydmygere Ord end disse havde før ham neppe noget Menneske talet.

G—n.

Mindeblomster
fra Mads Hansens sidste Dage.
(Meddelt af A. Rasmussen Søkilde.)

Flyv op til Almagt Gud; thi fra det Høje
faldt Blomstens Frøkorn ned i Dalens Skjød
og hellig Kjærlighed i Pigens Øje
udflammer, tror jeg, fra en himmelsk Glød.
Der oppe flyve Engle i Guds Himmel,
der finde gode Aander salig Ro,
og du, naar du er træt af Jordens Brimmel,
da skal du over lyse Stjærner bo.

Naar man har givet mig det Hverv at opsamle et Par Mindeblomster ved den bortgangne Folkedigters Baare for det Blad, som han har elsket fra dets første Fremkomst, da ved jeg intet bedre at gaa ud fra end disse dejlige Ord som han selv sang i sin Ungdoms favre Vaar, da han sang „bag Ploven og under Leens Klang og Bakkerne og Skoven gav Gjenlyd af hans Sang". Men desuagtet maa jeg bede om Læsernes Overbærenhed, thi jeg er overvældet af de Følelser, som Tabet af en gammel trofast Ven nødvendigvis maa fremkalde.

Ja, „det var en af Folkets ædleste og bedste Mænd der er bortkaldt midt i sin virksomste Manddomsalder", — men det sørgelige Budskab om hans bratte Død modtoges ikke aldeles uventet, thi Mads Hansen har i flere Aar været svagelig. Og hvert Efteraar, naar Vinteren meldte sig, tiltog hans indre Svagheder, som atter mere eller mindre fjærnede sig naar Vaarsolen fremkaldte nyt Liv i Naturen — naar det „blev Foraar i Bøgelunden og Kornlærken kviddrede fro i Morgenstunden og Fugl fra høje Sale forlod det trange Bur og sang i dybe Dale og i den fri Natur". Men enten han sad i sin lune Stue, med Lægemidlerne foran sig omgiven af den lykkeligste Familiekreds, med et eller to Børn paa sine Knæ, eller han færdedes ved sin Gjerning, saa kunde en kjær Vens Komme vække hans vidunderlige Liv og aandfulde Friskhed og Hjærtets Varme for Fædrelandets lyse Minder; derfor holdt jeg af ham og følte mig saa lykkelig og saa løftet i hans Selskab. For kort Tid siden nød jeg denne Glæde for sidste Gang og da traf jeg ham fængslet til sin Stue omgiven af sin trofaste Hustru og de fem smaa Børn og da foresvævede den Tanke ham, at han mulig til næste Vinter kunne gjenvinde sit tabte Helbred i Sydens varme Klima.

Saa kom Paasken med det usædvanlig dejlige Vejr, men det var nægtet ham Nydelsen af den friske Vaarluft, idet han, tilligemed Børnene, var fængslet til Sygelejet. Den første April om Aftenen læste han selv et Stykke op af Frelserens dejlige Ord i Johannes Evangelium og i Forening med sin Hustru bekjendte han Troen og Fader vor. Ud paa Natten, medens den kjærlige Moder syslede med de smaa Børns Pleje, fik han et heftigt Anfald, der mindede dem begge om Skilsmissens bitre Stund. Hurtig sendte man Bud efter Lægen, men inden denne kom til Stede havde det ædle Hjærte ophørt at slaa. Det var om Morgenen den anden April — en af Danmarks Hædersdage — der for 79 Aar siden fødte flere af vore store Digtere og nu rev Døden paa denne Dag, en af vore smaa Sangere bort.

Fredagen den 9de April, netop den Dag, da Husvennen med hans Livsskildring og vellykkede Billede traadte ind ad alle Døre i hele Landet, da jordede man Folkedigterens Støv under en alminde-

lig Deltagelse, en hjærtelig og bevæget Stemning, der end yderligere forøgedes derved, at et af den bortgangne Faders og den dybt bedrøvede Moders kjæreste Børn, den lille Helga, samme Morgen fulgte sin Fader i Døden. Saa dybt kan Sorgen tynge et Hjem, der før var et af de lykkeligste i Landet.

Ved Mads Hansens Baare talte en af hans trofaste Ungdomsvenner Pastor Balslev og rettede særlig sin Tale til den dybt bedrøvede Enke. Han sluttede med at bekjende Troen og Fader vor, hvorefter Kisten lukkedes og bares ud i Gaarden, hvor Tale og Sang fremdeles afvexlede med hinanden. Stedets Præst, Hr. Pastor Jensen, udtalte et varmt og hjærteligt Farvel, Lærer Thomsen (en Sønderjyde) bragte en Tak fra de unge og særlig en Tak fra Sønder-Jylland. Skytteforeningens Fader, Kapt. Nielsen, vilde ogsaa sige et Par Ord ved Mads Hansens Kiste, fordi han ved sine simple og smukke Sange har bidraget saa mægtig til at bortdrive al den raa og slette Sang fra Hærens og Skytternes Rækker. Han bragte en Tak fra Danmarks og særlig fra Svendborg Amts Skytteforening. Med Sangforeningens florombvundne Fane satte det lange Ligtog sig i Bevægelse, medens den med Kranse overfyldte Kiste bares af kjærlige Hænder op til den en Fjerdingvej derfra liggende Hundstrup Kirke. Her talte Pastor Brandt fra Ollerup et løftende Afskedsord ved „den lille Vaarsangers — og simple Bondes Kiste", og fremdrog paa en gribende og indtrængende Maade Mads Hansens Betydning som et Mønster for sine Standsfæller. Saavel i Kirken som ved Graven, sang Sangforeningen passende Salmer.

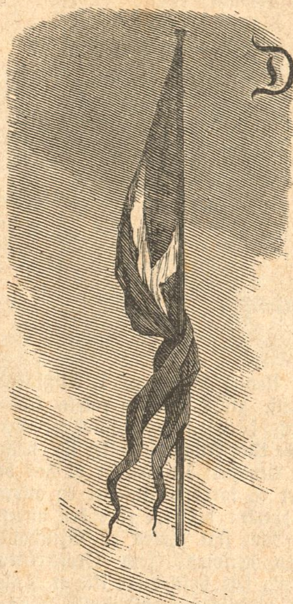
Iblandt den store Mængde Kranse, som Venner og Velyndere — høje og lave fjærn og nær fra — havde sendt hid for at smykke den afdøde Folkedigters Kiste, fremhæves Kranse fra flere fynske Herregaarde, navnlig fra Baronesse Rosenørn-Lehn, fra Skytteforeningen, Sangforeningen og en Palmekrans med Alperoser fra „Danske Kvinder i Svendborg", hvori læstes følgende betegnende Linier:

Vi et Maal os har sat og vi stræbe derhen,
Du til Maalet har lært os at naa,
Skal det lykkes vi takke vor Broder vor Ven,
Som har lært os den Vej vi skal gaa.

Vi skal opfostre Drenge med Sener i Arm,
Der for Danmark vil kæmpe og dø,.
Vi skal lægge den Sæd i Smaapigernes Barm,
Der skal bære det ædleste Frø. — —

Hvil nu sødt, Du som elsked din fædrene Vang,
Du som talte saa kraftige Ord,
Tag som Tak for din vækkende, løftende Sang
Palmekransen fra Kvinder i Nord.

Mads Hansen. †

Danske Bonde, sænk i Sorg din Pande,
fatter du, hvad nys du misted har?
vidt det spørges nu ved Skov og Strande:
en af dine gjæve bort man bar.
Har du fler af dette Kuld tilbage,
vil du ej ham savne tidt og tungt?
Har du fler, at værne om din Sage,
fler med Hjærtet friskt og evig ungt?

Fast og mandig stod han midt i Rækken,
vinkende mod Maalets høje Tind,
haded Døgnets Kævl og smaalig Gjækken,
Alvor prægede hans dybe Sind.
Dansk han var i Sjæl og Sind og Tanke,
elsked højt den løvomkranste Strand;
om hans Daad sig spandt en gylden Ranke:
Modersmaal og Folk og Fædreland.

Danske Bonde, han var en af Ætten
stor og ædel, tankevarm hans Hu,
kampberedt mod Løgnen som mod Trætten,
derfor elsk og ær hans Minde nu.
Bondestand i Gaard og simpelt Fæste,
gid du fostre flere saa i Vang;
Bonde, ja det var han blandt de bedste,
Navnet lød for ham med Hædersklang.

Smukt han sang om Danmarks Haab og Drømme,
og om Sønderjyllands tabte Jord,
priste Livet i de dybe Strømme,
kvad om Frihed her i højen Nord.
Smukt han sang om Tyras Vold at bygge,
om hver Helt, der stred med Sværd og Skjold,
kvad om Danmarks tabte, fundne Lykke
og om Skjoldmøstammen kjæk og bold.

Friskest syntes mig dog lød hans Toner,
naar han i en Sommermorgenstund,
sang om Bøgens silkebløde Kroner,
og om Fuglens Kluk i grønnen Lund,
naar han sang om Engens favre Blommer
og om Markens smaa Kjærminder blaa,
sang om Gjøgens Kukken i Skjærsommer
og om Liljer og de Roser smaa.

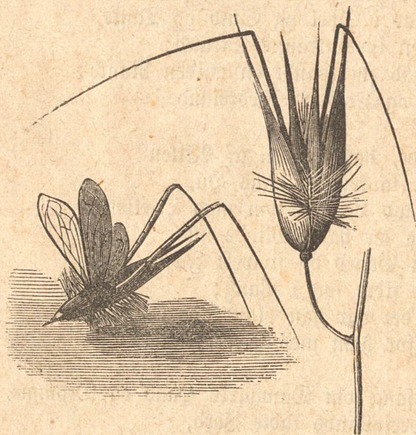
Røsten sommerfrisk jeg kan ej glemme;
naar om Ejlers Frieri han sang,
syntes jeg at skjønne i hans Stemme
Toneglimt af Folkevisens Klang.
Folkets Fryd han saa, dets Harm og Smerte,
op han voxed af dets eget Skjød,
saa' bag Vadmel graa det rige Hjærte,
Blodet, frisk, der skjult i Aaren flød.

Vandt han ikke paa Parnasset Fæste,
Digterblik han ejed dog forvist,
Bonde, ja det var han blandt de bedste,
Menneske han var dog først og sidst.
Danske Folk dig elsked han saare,
dine Minder var ham dyrebar.
— Tag en Markblomst, plant den ved hans Baare,
som en Tak for hvad han gav og var.

Bertel Elmgaard.

Smaating.

Et vandrende Havrekorn. Uagtet Planterne i Almindelighed mangler vilkaarlig Bevægelse gives der dog enkelte Undtagelser fra denne Regel. Læserne har saaledes vistnok set eller hørt tale om Planter, hvis Blade eller Blomster lukker sig, naar man rører ved dem; en anden Bevægelighed træffer vi hos de insektædende Planter, som fanger og fortærer Insekter og andre Smaadyr. Det er imidlertid hverken den ene eller den anden Art af disse mærkelige Planter, som skal gjøres til Gjenstand for denne lille Skildring, men derimod, som Overskriften antyder, „et vandrende Havrekorn", hos hvilket der ikke er Tale om en stillestaaende, men om en virkelig fremadskridende Bevægelse. Hvor underligt det end lyder, er det dog sandt, og den hele Bevægelse foregaar saa naturlig, at man fristes til at tro, at man ser et Insekt i Steden for et Havrekorn.

Vandrende Havrekorn.

Denne vandrende Havre, som er fremstillet paa hosstaaende Billede er sort, men ligner i Øvrigt den almindelige dyrkede Havre. Den er fremstillet i naturlig Størrelse og i moden Tilstand paa Billedet og udmærker sig, som man kan se paa begge Figurerne, ved de lange Stakke, der er bøjede paa Midten.

Naar man dypper en saadan Havreblomst i Vand, lægger den paa et Bord og iagttager den, vil enhver, som ikke ved bedre Besked, strax antage den for et levende Insekt. Man vil da nemlig se, at Stakken bevæger sig i forskjellig Retning, i det de trækker sig sammen og strækker sig ud igjen, medens Kornet paa samme Tid som Følge deraf bevæger sig, ruller rundt eller af og til gjør et lille Hop. Ligheden med et Insekt bliver endnu mere skuffende, naar man, saaledes som det er gjort paa den liggende Figur, klipper nogle smaa Stykker Papir ud som Vinger og stikker dem ind i Stakken. Det hele ser højst komisk ud. Den forunderlige Bevægelse, som man ser, hidrører fra Fugtighedens større eller mindre Indflydelse paa Stakkene. Naar Havren er moden, og Kornene falder paa Jorden i tørt Vejr, vil man, efter at der er falden en Regn, se det højst forunderlige Syn, at alle de nedfaldende Korn ligesom faar Liv og begynder at kravle eller hoppe omkring i alle mulige Retninger. I Jyllands Hedeegne dyrkes en mindre Art sort Havre, hvis Korn, naar de lægges paa den varme Haand ligeledes bevæger sig.

Denne her omtalte Havreart har hjemme i Amerika, hvor man dyrker den som en Mærkelighed i mange Haver, for at man kan more sig over at se dens højst forunderlige og morsomme Bevægelser.

Firkantet Rød. Af 3 A, 3 E, 2 L, 2 N, 2 T, 2 V, 1 S og 1 O dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løningen paa følgende Gaader:

Til første sig støtter mangen Haand;
i andet tegner sig Mandens Aand;
det tredje kjender enhver som Maal;
rundt om det fjerde fisker man Aal.

P.

Opløsninger fra Nr. 28.

paa den geografiske Gaade:

Harze**n**
Akr**e**
Assiant**i**
Glasgo**w**

paa den firkantede Rød:

R Æ V E
Æ R E N
V E T O
E N O K

paa Gaaden: Peterwardein.

paa Regnegaaden: Karlen var 26 Aar, Broderen 22 Søsteren 30, Moderen 60, og Faderen 80 Aar.

Brevveksling.

„C. D. 18.". Af indsendte kan kun det ene Stykke bruges.

Hovbjærg. Det indsendte Digt om Mads Hansen kan ikke benyttes, da der i dette Numer alt er optaget et.

Mads Hansens sidste Arbejde, en særdeles smuk lille Fortælling om „ung Kjærlighed", vil findes i „**Folkets Almanak**" for næste Aar.

Udg.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Hussflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 30 Søndagen den 25. April. 1880.

Fra den gamle Skovriders Ungdom.

Gjenfortalt af Robert Schack.

„Nu begynder jeg!“ — sagde den gamle Skovrider, da han havde sat sig til rette i den højryggede Lænestol med det blomstrede Betræk. Hans hvide Lokker hang ned fra den Fløjels Kalot, der altid sad lidt paa Snur og var i en stadig Bevægelse, alt som Hovedet med megen Hastighed bevægede sig snart hid snart did, og de smaa livfulde Øjne spillede fra den ene af Tilhørerne til den anden. Piben gik ud hvert Øjeblik, naar han fortalte, hvorfor ogsaa Tændstikkerne bestandig stod i Beredskab paa Bordet foran ham.

Og, — vedblev han — naar jeg skal fortælle Historier fra min Ungdom, fra den Tid, da jeg opholdt mig i Meklenborg, saa bliver det som sædvanlig Røverhistorier. Jeg mener ikke dermed, at det er Usandhed, tværtimod er det den rene skjære Sandhed, som jeg selv har oplevet det; men da de otte Aar, jeg tilbragte der oppe, var i en Tid, da Røverier og Selvtægt saa at sige hørte til Dagens Orden, saa er det, jeg kalder de Begivenheder, som jeg vil fortælle, for Røverhistorier. Det var nemlig i den Tid, da den store Napoleon omstyrtede Troner, afsatte og indsatte Konger og — kort sagt — som en stor Hvirvelvind vendte op og ned paa det hele Evropa. Ja, hvem der har oplevet den Tid glemmer det aldrig. Tilstanden var som paa en lille Indsø, hvor et stort Dampskib med rivende Fart kommer og sætter den hele Vandflade i en skummende og brusende Bevægelse. Kjølvandets rivende Hvirvler rasede midt gjennem Evropa; men de stærke Dønninger gik til alle Sider og efterlod fordærvende Spor alle Vegne. Ogsaa i Meklenborg mærkede vi disse Dønningers stærke Virkning. Flokke af Banditter, der gik under forskjellige Benævnelser, gjennemstrejfede Landene og gjorde Vejfreden og Ejendomsretten højst usikker. Der blev i den Anledning oprettet en Slags Gendarmeri eller Sikkerhedspoliti, som skulde holde Vagt paa de mest befærdede Veje; men den Sikkerhed, de kunde yde, var kun ringe. Desuden gaves der strængt Tilhold om, at ingen Kro eller Værtshus paa Landet maatte modtage vejfarende Mennesker efter Kl. 9 om Aftenen, og Sognefogden fik Befaling til at paase, at dette Tilhold punktlig overholdtes. Hver Aften skulde Sognefogden paase, om Kroen var lukket til den bestemte Tid, og var der da mistænkelige Gjæster til Stede, skulde han om Natten omgive Kroen med Sikkerhedsvagt.

Saaledes stod Sagerne, da jeg i en Alder af fire og tyve Aar havde faaet en Plads som Skytte paa en Herregaard i Meklenborg. Jeg er født i det nordlige Holsten, og jeg besluttede at foretage Rejsen til mit ny Hjem til Fods. Jeg vidste jo nok, at Vejfreden ikke var saa sikker; men jeg var ung og modig; mine Penge var der ingen stor Fare for skulde blive mig fratagne, jeg ejede nemlig kun det allernødtørftigste Beløb til at gjøre Rejsen for; desuden var jeg saa vel væbnet, at jeg ikke uden Modstand lod mig fange. Min gode Jagtbøsse havde jeg over Skulderen, og desuden baade min Jagtkniv og en Pistol i Bæltet. Hvad der snart gjorde det vanskeligst, især for unge Mennesker, at rejse, var de saa kaldte Hververtropper, der gjennemstrejfede alle Egne og ved al Slags List og Underfundighed og ofte ogsaa med Vold søgte at presse unge Mennesker til Soldater. Den Slags Folk undgik jeg dog; men jeg hørte stundum de mest morsomme Historier om dem, hvorledes de blev narrede. Det var et helt Studium for Ungdommen alle Vegne, hvordan de bedst skulde ikke

alene undgaa, men ogsaa drive Løjer med disse forhadte Mennesker.

Det var en smuk Foraarsdag, da jeg spaserede glad og frejdig hen ad Landevejen. Jeg havde nu tilbagelagt den største Del af Vejen, uden at jeg havde oplevet noget særligt Eventyr. Jeg havde spist til Middag hos en Bondemand, som jeg havde kjørt en Mils Vej med. Klokken var omtrent to om Eftermiddagen, og jeg havde kun en tre Mils Vej til det første Krosted paa den meklenborgske Grænse, hvor jeg agtede at overnatte. Ejeren af denne Kro var mig beskreven som en særdeles venlig og forekommende Mand. Til Kroen hørte en større Landejendom, og Manden drev en temmelig stor Forretning med Fedekvæg. Imidlertid blev jeg forsinket nogle Timer ved et lille Eventyr, som jeg skal fortælle.

Som jeg gik allerbedst hen ad Vejen og frydede mig over de mange Afvexlinger i det mig ubekjendte Landskab, saa jeg fra en Sidevej, som kom ned fra en stor Skov, et Kjøretøj komme i en rasende Fart, og da det kom nærmere, saa jeg, at det var en Gig, hvori der sad en enlig Dame, og da der nu i det samme hørtes vedholdende Skrig, kunde jeg nok forstaa, at det ikke var med Damens gode Vilje, hun fik saa rask en Kjøretur. Jeg gik da langsomt Kjøretøjet i Møde, for ikke at skræmme den løbske Hest i Grøften. Da den kom paa Siden af mig, lykkedes det mig ogsaa med et rask Spring at gribe Hesten i Bidslet, saa at den stejlede; men Standsningen skete med saa stærkt et Ryk, at Vognen væltede, og Damen trillede ned i Grøften.

„Ak, Herre Gud," — jamrede hun, i det hun kravlede op af Grøften og gned paa den ene Arm, som hun havde stødt lidt, — „ak, De har reddet mit Liv; jeg kan aldrig gjengjælde Dem det; men min stakkels Mand, han er knust!" — skreg hun nu og vred sine Hænder.

Jeg tyssede paa hende og bad hende endelig at tie stille for ikke at gjøre Hesten endnu mere ustyrlig; jeg havde nok at gjøre med at holde den.

Da jeg havde faaet Kjøretøjet i Stand og Hesten nogenlunde beroliget, hjalp jeg hende op i Vognen, og jeg tilbød nu naturligvis at kjøre hende til sit Hjem. Hun fortalte nu, hun var Grevinde H . . ., hendes Mand havde kjørt en Tur med hende; men da han var staaet af Vognen for at ordne noget ved Seletøjet, var Hesten bleven bange, havde stødt ham omkuld og var løben sin Vej med hende. „Og nu ligger han naturligvis og er slaaet ihjel," — jamrede hun igjen.

Jeg trøstede hende, det bedste jeg kunde. Det var ikke sandsynligt, han havde taget videre Skade, om ogsaa et Hjul af dette Kjøretøj var gaaet over ham, naar Hesten bare ikke havde slaaet ham, og det sagde hun nej til. Det varede heller ikke længe, førend vi mødte ham oppe i Skoven. Han havde ingen videre Skade taget, men havde jo, som rimeligt var, været i en dødelig Angest for sin Kone.

Nu blev der en Taksigelse, som nær aldrig havde faaet Ende. Greven tilbød mig Penge for min Hjælp og min Ulejlighed; men dem tillod min Stolthed mig ikke at tage imod. Grevinden strøg da en Ring af sin Finger, som hun med megen Venlighed bad mig at gjemme til en Erindring om dette mit Eventyr; denne modtog jeg med Tak og Glæde og har siden baaret den paa min Lillefinger, det er den her med det grevelige Vaaben i Pladen. Og nogle Aar efter, da jeg havde Bryllup, sendte Greven mig en kostbar, dobbeltløbet Jagtbøsse med Sølvindlægning, den hænger der paa Væggen.

Denne lille Begivenhed var mit første Eventyr paa Rejsen; men den forsinkede mig saa meget, at jeg ikke naaede den omtalte Kro paa den meklenborgske Grænse førend efter den befalede Lukningstid. Klokken var vel imellem ti og elleve, da jeg kom der til. Kroen laa ved Landevejen, omtrent et Par Bøsseskud fra Landsbyen. Døren var lukket, og jeg bankede paa et Par Gange forgjæves. Endelig blev et Vindue aabnet, og et kvindeligt Ansigt kom til Syne; men da jeg spurgte, om jeg kunde blive der om Natten, forsvandt Ansigtet; kort efter kom saa en midaldrende Kone og sagde meget venligt: „De kjender jo nok Øvrighedens Paalæg om, at vi ingen vejfarende maa indlade efter Klokken ni. De ser slet ikke ud efter, at der kan være nogen Fare ved at lukke Dem ind," — tilføjede hun smilende; — „men min Mand er ikke hjemme, og han holder strængt over, at Øvrighedens Befaling efterkommes. Sognefogden har nyligt været her for at se efter, om her var fremmede Gjæster!"

Jeg fortalte nu, at jeg var bleven forsinket paa Vejen, ellers havde jeg været der til rette Tid; men nu var jeg saa træt, at jeg ikke kunde gaa længere, og hvis jeg blot maatte komme ind og ligge, om det saa bare var paa en Bænk, kun en to—tre Timer, saa var jeg fornøjet, og saa skulde jeg ogsaa nok sørge for at gaa saa tidlig om Morgenen, at hun ikke skulde faa nogen Ubehagelighed for min Skyld.

Endelig fik jeg hende overtalt til at lukke mig ind, og da jeg havde spist en Bid Smørrebrød, gav hun mig et Par Tæpper, som jeg svøbte mig ind i og lagde mig til at sove paa en Slagbænk i Skjænkestuen, og snart var der nu Ro og Stilhed over hele Huset.

Jeg havde vel sovet henved en Times Tid, da jeg vaagnede ved, at min Hund løb smaaknur-

rende rundt omkring mig, snusende til mig og viste i det hele en saa urolig Adfærd, at jeg nok kunde indse, den maatte have mærket Uraad. Jeg lyttede. Kort efter bankedes der paa Døren, stærkere den ene Gang end den anden. Jeg havde nok at gjøre med at holde min Hund rolig.

„Vi lukker ingen ind paa denne Tid!" — hørte jeg nu en kvindelig Stemme sige ude i Gangen.

„Ja, men vi vil blot have lidt at spise og drikke, saa drager vi videre; vor Befordring staar ude i Porten, og vi har heller ingen Havre til Hestene!" raabtes der uden for Døren.

Imidlertid trængte de stærkere paa og forlangte at komme ind.

Konen kom nu ind til mig, og var meget ængstelig. „Ak! havde min Mand dog været hjemme!" — sagde hun, „— det er maaske en af disse raa Hververbander, der strejfer omkring, og dem tør jeg paa ingen Maade lukke ind."

„Saa vidt jeg har kunnet skimte gjennem Vinduet," — svarede jeg, „— saa tror jeg ikke, der er uden et Par Stykker, og i værste Tilfælde skal jeg nok gaa ud til dem; jeg er godt bevæbnet!"

Han løb nu ind for at hente Lys.

Pludselig hørtes et voldsomt Rabalder ved Gangdøren, derpaa et smerteligt Skrig, og alt blev igjen stille.

Jeg rev Døren op, og med Bøssen i den ene Haand og Pistolen i den anden raabte jeg:

„Den første, som vover at træde indenfor, skyder jeg ned!"

Der blev Stilhed et Øjeblik. Men da Konen i det samme kom med Lys og derved viste, at jeg kun var ene, styrtede pludselig to Mand med sværtede Ansigter ind ad Døren imod mig, den ene med en stor Øxe i Haanden, og den anden med en Dolk. Jeg gjorde et rask Spring tilbage, affyrede min Bøsse, og Manden med Øxen styrtede med et Skrig til Jorden og rørte sig ikke mere. Men da den anden desuagtet trængte ind paa mig, affyrede jeg Pistolen mod ham; han gjorde et højt Spring, vaklede og faldt om. Det viste sig siden, at jeg havde saaret ham i det ene Laar.

Konen og hendes Datter, som nu ogsaa var komne til Stede, sagde, da de igjen var komne noget til Besindelse: „Det er da underligt nok, at Karlene ikke var vaagnede ved den Spektakel," — og hun løb hen for at kalde paa dem; de sov i et Kammer i en Udbygning med Udgang til Gaarden. Kort efter kom hun tilbage med dem. De havde hørt det store Rabalder, da Døren blev slaaet i Stykker, og var staaede op, og da de kort efter hørte mine Skud, var de styrtede mod Døren for at komme ud; men mærkede nu, at den var fastbunden udvendig, og de var indelukkede, da der kun var et lille Jærnvindue i Kamret, som ikke var stort nok til at komme igjennem.

Den ene Karl blev nu sendt efter Sognefogden, og vi begyndte at efterse Stillingen. Den saarede Mand laa og stønnede, og da vi kom ud i Gangen, laa der Opvartningspigen med knust Hoved. Lænkehunden, som stod bunden ude i Porten, havde vi, mærkelig nok, ikke hørt en Smule til. Da jeg kom derud, laa den sammentrukken og død med Fraaden ud af Munden. Der var ingen Tvivl om, at den var død af Gift. Jeg saa, at den hele Plan havde været godt overlagt og forberedt. Befordring, som de havde talt om, fandtes der ingen af i Porten. Karlen, som var sendt efter Sognefogden, kom snart tilbage med en hel Del Mænd; men Sognefogden var ikke med; han var ikke hjemme. Hans Kone var bleven meget bestyrtet, da Karlen havde kaldt ved Vinduet; hun troede nemlig, at hendes Mand laa og sov i Sengen, men opdagede nu, at han ikke var der. Og, mærkelig nok, det gik akkurat ligesaa hos Naboen. Karlen blev da ved at løbe, indtil han fik Hold i nogle andre Mænd.

Der blev nu en Befordring sendt afsted for at melde Sagen for Øvrigheden og hente en Læge. Den saarede Røver forbandt vi, saa godt vi kunde, og fik ham lagt i en Seng, den døde blev lagt ud i Laden.

„Lad os faa Sværten vasket af Ansigtet!" sagde nogle af Mændene, da vi havde lagt ham paa noget Halm. Dette blev gjort; men hvo kan male alle de tilstedeværendes Forbavselse, da de i den døde Røver kjendte Sognefogden. Vi ilede nu ind til den saarede og fik ogsaa Sværten vasket af ham, og det var saa Sognefogdens Nabo. Det var derfor intet Under, at Karlen ikke havde truffet nogen af dem hjemme.

Nu er egentlig Røverhistorien til Ende; men da det, som kommer efter, fik en stor Betydning for mig, ja for mit hele Liv, saa vil jeg dvæle lidt længere derved endnu.

Den saarede Røver faldt i en heftig Saarfeber, og først den sjette Dag kunde han tages i Forhør. Han afgav da følgende Forklaring: En tre, fire Dage, førend Indbrudet skete, var Sognefogden kommen til ham i Marken og havde fortalt ham, at Kromanden nylig havde solgt hele sin Fedekvægbesætning, hvilket han i øvrigt godt selv vidste, og selvfølgelig laa med en stor Pengesum. Han fortalte da videre, at Kromanden vilde til Marked netop den Dag, da Indbruddet skete, for at gjøre nyt Indkjøb og blev borte om Natten; og da han som oftest kjøbte sine Kreaturer til Levering

paa sin Bopæl, var der ingen Sandsynlighed for, at han havde noget større Pengebeløb med sig. Efter lang Snakken frem og tilbage, var han endelig fremkommen med sit Forslag om, at de i Forening skulde røve Pengene. „Der er al Sandsynlighed for, at det hele vil gaa meget nemt til,“ havde han sagt, „især, dersom der ingen fremmede rejsende er, jeg skal nok forberede det hele. Naar jeg som sædvanlig kommer Klokken ni for at se, om alt er rolig, kaster jeg et Stykke Æggekage med Arsenik i til Lænkehunden, saa holder den nok sin Mund, og naar vi saa begge kommer der op, stænger vi Døren for Karlene. Kommer vi saa først ind, da vil det ingen Sag være at skræmme Konen til at udlevere os Pengene. Og — hvem har det saa været? Der rejser Vander af alle Slags hid og did, saa at sige hver Dag, og Indbrud og Røveri sker hvert Øjeblik, kunde dette ikke lige saa godt ske her? Og hvem vil vel tro os til det?“

Saaledes lød den saaredes Forklaring. Udfaldet kjender vi.

I disse sex Dage maatte jeg opholde mig i Kroen, da jeg ikke maatte rejse, førend Forhørene var sluttede. Men da jeg jo betragtedes som Redningsmand baade for Kromandens Kone, Datter og Penge, saa var det ikke underligt, at der blev gjort mere end almindeligt ud af mig. Jeg havde det rigtig godt der. Og uagtet jeg kun var der i denne korte Tid, saa gjorde jeg dog to store Opdagelser, som siden voldte mig en hel Del Hovedbrud. Det første Underværk, jeg opdagede, var at Kromandens Datter var den nysseligste Pige, jeg nogen Sinde havde set, at hendes Øjne var de bruneste, klareste og mildeste, som tænkes kunde, og at hendes ravnsorte krøllede Haar kunde der ikke tænkes Mage til. Kort sagt, hun var fuldendt i mine Øjne. Min anden Opdagelse gik ud paa, at jeg, efter stor Granskning og nøje Eftertælling, kom til det Resultat, at mit Hjærte allermindst slog femten Slag mere i Minuttet, naar jeg var sammen med denne Pige, end det ellers plejede at gjøre.

Det krusede Firben.

Se, nu er det vel omtrent saa temmelig klart, hvordan jeg havde det her indvendig, da jeg efter disse Dages Forløb tog en hjærtelig Afsked med den vakre Familie for at tiltræde min Skytteplads paa Herregaarden, som kun laa et Par Mil der fra.

Den hjærtelige Opfordring, jeg ved Afskeden havde faaet af dem alle til at besøge dem, efterkom jeg tit og ofte. Og for hvert Besøg slog Hjærtet stadig væk to Slag mere, saa det begyndte at se lidt farligt ud med den Historie; det kunde jo ende med en Sprængning, og — det gjorde det da paa en Maade ogsaa; for det gaar jo alle Tider saadan, „har vi hoppet, maa vi dale“; naar vi kommer til en vis Højde, saa maa vi her ned igjen ligesom Sisyfusstenen, og saaledes gik det ogsaa med mine Hjærteslag. Jeg tænker, at, hvis jeg nu talte efter, saa var der fem og tyve Slag mindre i Minuttet, end da jeg første Gang saa den sortlokkede Pige. Men nu har jeg saamænd ogsaa set paa hende i over et halvt hundrede Aar. De sorte Krøller er blevne hvide, hun er — ja! jeg kan slutte det hele med, at jeg har saamænd ikke haft det for godt i den Tid, jeg har været gift. Ikke sandt, lille Kone?“

Dermed tog han sin gamle Kone, der sad ved Siden af ham og strikkede, om Halsen til liden Baade for hendes Ørekrøller og pibede Kappestrimler og gav hende et kraftigt Smækkys.

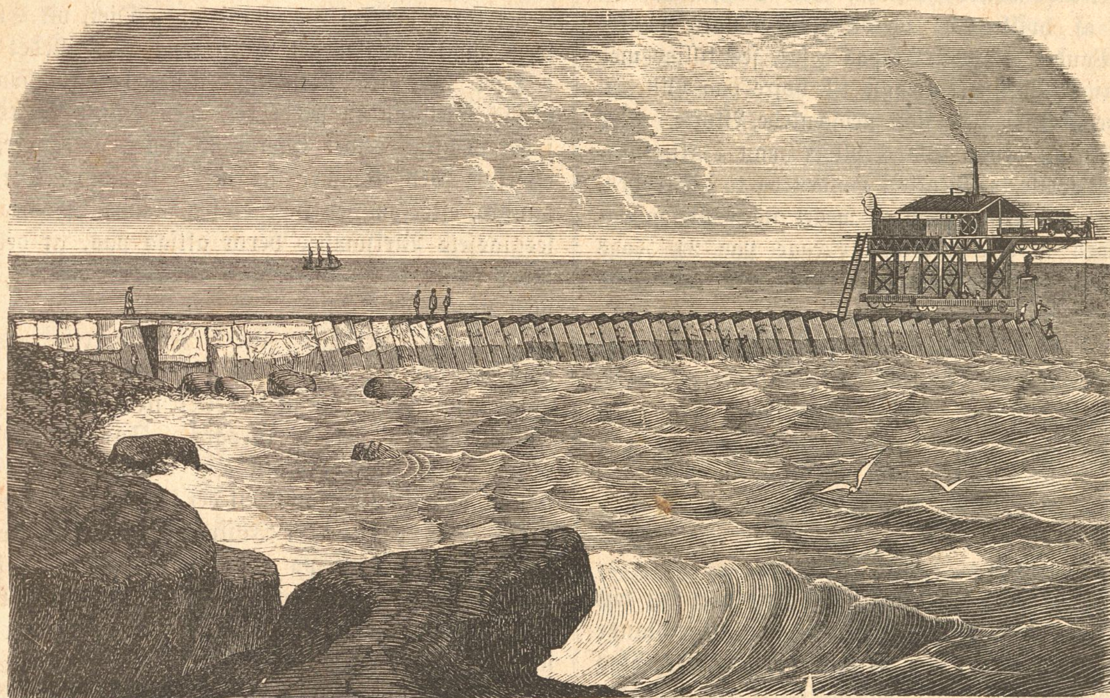
Dermed var Historien til Ende.

Det krusede Firben.

Ved E. T.

Den bekjendte engelske rejsende Allen Cunningham opdagede paa en af sine Rejser i Avstralien en af de mærkeligste af alle Skæløglerne, nemlig det saakaldte krusede Firben (Clamydosaurus Kingii), som fremstilles for Læserne paa medfølgende Billede. Det fuldvoxne Dyr opnaar en Længde af 12 Tommer, hvoraf den lange Hale indtager Halvdelen, og det skjelnes fra alle hidtil bekjendte Skæløgler ved den mærkelige store og krusede Udvæxt, som det har paa hver Side af Halsen. Dyrets Navn hidrører fra denne mærkelige Udvæxt, der støttes af stive Bruskstraaler og er takket i Randen. Paa Overfladen er den beklædt med smaa Skæl; den rager op over Dyret som en stor Skjærm, der kan slaas ud over Hovedet og aldeles skjule dette. Benene er slanke, og Fødderne er forsynede med meget lange Tæer. Dyrets Farve er en Blanding af gulbrunt og sort.

Efter de nyeste Jagttagelser opholder det krusede Firben sig mest paa Træerne, men det kan ogsaa bevæge sig med stor Hurtighed paa Jorden. Naar det ikke bliver udfordret eller forstyrret, bevæger det sig i Ro og Mag med sammenfoldet Skjærm. Da det er meget pirreligt, bliver det let forskrækket og udfolder da strax Skjærmen. Hvis det bliver opskræmmet, medens det er paa Jorden søger det strax at naa et eller andet Træ, og hvis det forfølges videre til dette Tilflugssted, trykker det Bagkroppen ned, hæver Forkroppen højt op, spærrer Gabet op og viser den angribende Fjende sine spidse og stærke Tænder. Det nøjes ikke alene med at forsvare sig, men gaar ogsaa dristig løs paa Fjenden og bider rasende om sig. Efter Naturforskeren Grays Jagttagelse optager dette lille modige Firben stedse enhver Kamp, der tilbydes det, og under denne bruger det ikke alene sin Skjærm til at forskrække Fjenden med, men ogsaa som et Skjold, der beskytter dets Hoved, Hals og Forlemmer.

Betonbygning til Søs.

Betonbygning til Søs.

Medens man tidligere kun brugte Beton ved Opførelsen af Bygninger paa det faste Land, har man i den senere Tid ogsaa begyndt at anvende dette Materiale ved Bygningsarbejder til Søs, især ved Havnearbejder, og det skal have vist sig særdeles fortrinligt til dette Brug.

Ovenstaaende Billede fremstiller Anvendelsen af dette Materiale ved Udførelsen af et storartet Havneanlæg i Indien. Fremgangsmaaden ved et saadant Arbejde er meget simpel. Først sænkes et Underlag af store Kampesten, indtil dette naar en Højde af omtrent 15 Fod under Vandets Overflade ved den laveste Vandstand. Oven paa dette

solide Underlag, der gjøres aldeles lige og jævnt for oven, sænkes de forud formede Betonblokke. Disse Blokke har en firkantet Form og er i Almindelighed 12 Fod brede, 8 Fod høje og 4½ Fod tykke. Som man ser af disse Talstørrelser, er det altsaa nogle ganske nette Murstén, man bruger ved en saadan Lejlighed; enhver enkelt af disse Blokke vejer omtrent 50,000 Pund. Den ene Blok anbringes uden paa den anden og paa en saadan Maade, at hver enkelt af dem faar sin bestemte Stilling, som den ikke kan rokkes ud fra. Paa denne Maade kan man vedblive at bygge ud fra Strandbredden, uden paa nogen væsentlig Maade at blive forstyrret af det oprørte Hav, uagtet man ikke har taget nogen Forholdsregel, som kan beskytte Arbejdet mod dettes Rasen. Den Dampkran, ved Hjælp af hvilken de vældige Betonblokke sænkes ned i Vandet, føres frem paa Hjul, ses tillige med det øvrige Maskineri længst til højre paa Billedet, staaende oven paa de sidst nedsænkede Blokke. Ved Arbejder af denne Slags plejer man i Almindelighed at sænke tre Blokke i Højden og to i Bredden, hvorved man altsaa faar en meget stærk Betonbygning med aldeles lodrette Vægge paa 24 Fods Højde og en Betonflade for oven paa 24 Fods Bredde.

C.

Hvad man kan se i et Forstørrelsesglas.

Af H. J. Guldager.

For de fleste af dette Blads Læsere er det vist bekjendt, at man ved at betragte smaa Gjenstande gjennem et hvælvet, et i Midten rundophøjet Glas vil se disse baade større og tydeligere end med det blotte Øje. Man kalder et saadant linseformet Glas et Forstørrelsesglas, og er det temmelig stort, kaldes det ogsaa et Brændglas, i det man ved at lade Solens Straaler passere gjennem det er i Stand til at kunne antænde Fyrsvamp eller lignende Gjenstande, som holdes bag ved Glasset. At det er Formen og ikke selve Glasset, der spiller Hovedrollen herved, fremgaar tydelig nok af den Omstændighed, at Brændglas kan dannes af enhver fast, gjennemsigtig Masse, ja endog af — Is. En bekjendt Polarrejsende morede saaledes ofte sit Skibsmandskab med at udskære et vældigt Brændglas af en Isklump og tænde Ild med dette. Grunden til, at vi kan se en Gjenstand tydeligere og skarpere gjennem et saadant Glas end med de blotte Øjne, skal jeg nu søge nærmere at forklare.

Det er bekjendt, at vort Syn, hvad Rækkevidde angaar, har en temmelig skarp Begrænsning. De fleste Mennesker ser saaledes en Gjenstand tydeligt paa en Afstand af 6—12 Tommer, og denne Afstand kaldes derfor Synsvidden. Jo længere en Gjenstand nu rykkes uden for Synsvidden, desto mindre og utydeligere i Enkelthederne bliver den os, og kommer den inden for samme, altsaa nærmere til Øjet end 6—12 Tommer, saa viser den sig heller ikke længer tydeligt. Holder vi saaledes et Penneskaft tæt ind til Øjet, saa ses det kun som en mørk taaget Masse. At vi ikke kan se en Ting saa nær ved Øjet, beror paa, at Straalerne, som udgaar fra Gjenstanden, og som paa vort Øjes Nervehinde danner sit Billede, vil træffe for stor en Udstrækning af nævnte Hinde, hvorved Billedet bliver udvisket. Holder vi nu et saadant i Midten tykslebet Glas mellem Gjenstanden og Øjet, vil Straalerne samles saa meget foran Øjet, at Billedet inde i Øjet faar sin naturlige Udstrækning, hvorved altsaa Gjenstanden ses klart, men tillige forstørret, i det nemlig enhver Gjenstand synes os større, alt eftersom den kommer nærmere til vort Øje, og mindre, eftersom den fjærnes fra samme. Forstørrelsesglassets Virksomhed beror altsaa paa, at det tillader os at se en Gjenstand nærmere ved os, end vort ubevæbnede Øje er indrettet til.

Nogen særdeles stærk Forstørrelse opnaar man dog ikke paa den Maade, selv om Forstørrelsesglasset sammensættes af to eller flere enkelte Glas, og Virkningen derved forøges. For at iagttage yderst smaa, for det blotte Øje helt usynlige Gjenstande, maa man derfor ty til det saa kaldte sammensatte Mikroskop, et Instrument, der baade kan være yderst simpelt og i høj Grad indviklet i sin Indretning. I den simpleste Form bestaar det kun af et kortere eller længere Rør med et Forstørrelsesglas i hver Ende. Holder man nu Røret lodret over Gjenstanden og i en vis bestemt Afstand fra denne, vil man ved at kige ned gjennem det øverste Glas se et Billede af Gjenstanden inden i Røret, betydelig forstørret men omvendt, det vil sige: den højre Side af Gjenstanden viser sig til venstre, og den venstre til højre. Billeddannelsen gaar for sig paa den Maade, at det nederste Glas danner et frit svævende, forstørret Billede af Gjenstanden oppe i Røret, og dette Billede forstørres saa atter ved at betragtes gjennem det øverste Glas, der virker som et almindeligt Forstørrelsesglas.

En Anvisning til paa en meget billig og let Maade selv at lave sig et saadant lille Mikroskop, som kan forstørre mere end 50 Gange, skal bag efter følge; først maa det være mig tilladt at meddele Læseren nogle interessante Iagttagelser fra Smaatingenes Verden, Iagttagelser, der rigtignok ikke kan gjøres med et saa simpelt Mikroskop, som det

nys omtalte, men med et mere kunstigt og langt stærkere forstørrende Instrument.

Kaster vi Blikket op mod Stjærnehimlen en frostklar Vinternat, maa vi forbavses over at skue den Herlighed og Mangfoldighed af Himmellegemer ude i det store, uendelige Verdensrum; og ved vi tillige, at denne Mængde af blinkende Lyspunkter er Kloder af umaadelig Størrelse, mægtige Sollegemer, der kun paa Grund af deres ufattelig lange Afstand fra os synes os saa smaa, maa Sindet da ikke stemmes til dyb Ærefrygt lige over for Skaberens mægtige Værk! Man synes, at disse Himmellegemers Tal er Legio, og dog viser det sig, at mange Steder paa Himlen, hvor man kun ser nogle enkelte Stjærner med det blotte Øje, faar Udseende af et sandt Ildhav af lutter funklende Stjærner, naar man betragter Stedet gjennem en stor Stjærnekikkert. Det er Uendeligheden, som straaler os i Møde fra Verdensrummets fjærneste Zoner, og vi føler vor egen Afmagt og Ringhed.

Men Uendeligheden kan vi ogsaa skue i det smaa og i vor Nærhed. I de Ting, som vi daglig ser og finder ubetydelige, kan vi mangen Gang ved at se bedre efter opdage en lige saa stor Herlighed og Mangfoldighed af Guds Skaberværk, som vi finder udbredt for vort beundrende Blik ude i det mægtige Verdensrum. En hel Verden kan vi støde paa, rig paa Liv og Former og uendelig og vidunderlig netop paa Grund af sin Lidenhed. Lad os en Gang opfange bare en Brøkdel af en Draabe raaddent Vand, saaledes som man kan træffe det i Grøfter eller ved Gødningspladser; lad os kun befugte en lille Glasplade tilstrækkeligt med dette Vand og saa undersøge det ved en betydelig Forstørrelse, som det kan ske under et godt Mikroskop; ikke altid er Resultatet lige heldigt, men dog i Almindelighed vil man saa faa et Syn at se, som man ikke let glemmer. Se, det vrimler jo af smaa, travle Skabninger, Væsner af højst forskjellig Form og Udseende, nogle yderst smaa, andre ret anselige, men alle farer de omkring mellem hverandre ligesom i en feberagtig Spænding, paa Kryds og paa tværs, stundum pludselig stansende i Farten, men øjeblikkelig afsted igjen i en anden Retning; snart stiger og snart daler de i det yderst tynde Vædskelag, men aldrig skal man se dem løbe mod hinanden eller hindre hinanden i at komme frem; nok saa pænt kan de vimse omkring i alle Retninger, uden at støde mod, og det uagtet Trængslen minder os ikke saa lidt om en Markedsplads eller anden stor Forsamling af Mennesker.

Vi skal i næste Numer bringe Tegning og nærmere Betragtning over hvad der opdages i Vanddraaben.

(Fortsættes).

Træk af Harens Liv.

Det er en bekjendt Sag, at Harehunnerne, trods deres medfødte Fejhed, med sandt Heltemod forsvarer deres Unger, naar nogen angriber disse. Saaledes saa Naturforskeren J. F. Naumann en Gang en Harehun, som med stor Tapperhed forsvarede sine Unger mod en Falk, i det den sprang frem mod denne og søgte at komme til at bide den. Medens Dr. Townson opholdt sig i Gøttingen, fik han en Hareunge, som det efterhaanden lykkedes ham at gjøre aldeles tam. Dette lille Dyr var ofte, især om Aftenen, saa lystigt og dristigt, at det sprang op paa sin Herres Sofa eller Seng og løb omkring der. Naar det legede, sprang det undertiden i Vejret og gav ham et let Slag med Forpoterne eller stødte ham Bogen ud af Haanden, naar han sad og læste. Derimod blev det altid meget bange og søgte at skjule sig, naar der traadte en fremmed ind i Stuen. Det er ofte lykkedes at gjøre Harer saa tamme, at de kom, naar man kaldte dem ved Navn. Saadanne tamme Harer vil gjærne lege med smaa Hunde; naar Hundene ikke vilde lege eller blev vrede, slog Harerne dem med Forpoterne paa Snuden, og naar Hundene forfulgte dem, sprang de dristigt op paa Skjødet af Folk. „Jeg havde en Gang," fortæller en Naturforsker, „en tam Hare, som meget gjærne legede med en lille Spids. Haren tog Plads i en Krog, som Hunden saa søgte at fordrive den fra. Hunden drillede Haren paa alle Maader, og denne hævnede sig ved at slaa den paa Snuden med Forpoterne. Omsider krøb Hunden ind under Haren, løftede den i Vejret og fik den saaledes ud af Krogen, hvorpaa de begge en Tid løb omkring i Stuen; men Haren indtog snart igjen sin tidligere Plads i Krogen, og Belejringen begyndte da paa ny." Gamle Hanharer kæmper undertiden iøvrigt sammen, i det de enten bider hinanden eller slaar hinanden af alle Kræfter med Forpoterne, og de mishandler ogsaa ofte Ungerne. „Jeg hørte," fortæller Winckel i sin Haandbog for Jægere, „en Gang en ung Hare skrige jammerligt, og da det var i Nærheden af en Landsby, troede jeg, at den var falden i Kløerne paa en Kat, og løb til Stedet, hvor Skrigene lød fra. Her saa jeg til min Forbavselse en gammel Han sidde foran den unge Hare, som den slog af alle Kræfter med Forpoterne paa Siden af Hovedet, saa at det stakkels lille Dyr var nær ved at tabe Vejret; dette onde Lune kostede den gamle Fyr Livet, da jeg dræbte den med min Bøsse."

Portrætgruppe.

Som en Bekjendtgjørelse i f. Nr. meddelte, er der fra Hr. Fotograf Lønborg i Kjøbenhavn udgaaet et Fællesfotografi af „Bestyrelsen for Danmarks Lærerforening ved Skolemødet i Kjøbenhavn 1879.“ Dette smukt udførte Mindeblad indeholder særdeles vel trufne Portræter af Seminarielærer H. Tofte, Overlærer Kraiberg, Lærer Emil Sauter, Redaktør N. C. Rom, Lærerne P. A. Holm, Zakarias Nielsen og M. Abrahamsen. Fotografiet erholdes opklæbet paa et 6 × 8 Tommer stort Karton, og kan faas for den særdeles billige Pris 1 Krone, indsendt pr. Postanvisning til Udgiveren (Adr. Amagertorv 6, Kbhvn. K).

Vi benytte Lejligheden til at henlede Opmærksomheden paa den ejendommelige fotografiske Virksomhed, der udøves af Hr. Lønborg, i det han med særlig Dygtighed og kunstnerisk Smag har lagt sig efter Udførelsen af større Portrætgrupper, som han paa en af ham opfunden ejendommelig Maade forstaar at sammensætte efter indsendte almindelige fotografiske Visitkort. Vi har oftere haft Lejlighed til at se større Familiegrupper i Anledning af Sølvbryllupper o. lign. Festligheder, udgaaede fra hans Haand, udførte efter Visitkort paa en særdeles smuk og smagfuld Maade, og kunne derfor paa det bedste anbefale ham i denne Retning til de Familier, Foreninger eller Vennekredse, der kunne ønske større Portrætgrupper udførte som fælles Mindeblade efter enkelte Visitkort.

Smaating.

Mørke Udsigter. „Til vor store Sorg“, skriver et amerikansk Blad, „erfarer vi, at en tysk Kemiker har opfundet en Fremgangsmaade, ved hvilken man kan tilberede bedste Sort Brændevin af Savspaaner. Vi er Venner af Maadeholdenhedsselskaberne og ønsker dem al mulig Fremgang, men hvilke Udsigter har de vel nu, da man alene behøver at gaa ud med sin Sav og drikke sig fuld af et Stykke Brænde? Hvad hjælper nu Brændevinslovene og Lukningen af Udskjænkningssteder, naar en Mand kan drikke sig en Perial af sin Huggeblok? Hvad nytter det at tage en drukken Mand op fra Gaden og sætte ham i Arrest, da kan han hengive sig til Nydelsen af den djævelske Vædske, som findes i Vindueskarmen og Gulvet inde i Arresten? Alt er nu omsonst. Det vilde være vel gjort, om Maadeholdenhedsvennerne vilde tage sig for at tilintetgjøre den tyske Opfindelse, inden den naar videre Udbredelse.“

I den kinesiske By Soochon findes der 300 Opiumshuse, baade Lokaler, hvor Varen sælges, og Steder, hvor man kan røge den, og lige saa mange Tehuse og Vinudsalg. Man paastaar, at af de 360 til 400,000 Sjæle, der udgjør Befolkningen, er Halvdelen hengiven til Nydelsen af Opium. End videre er der omtrent 3000 Barberer, hvoraf enhver i Gjennemsnit har fem Medhjælpere, saa at alene 18,000 Mennesker lever af Kniven. Det forklares derved, at hos Kineserne begynder man at lade Hovedet barbere, naar Barnet kun er en Maaned gammelt. I den Anledning bliver Slægtninge og Venner indbudne, og det gaar lige saa højtidelig til som ved en europæisk Daab.

Dommens Forvendelse. Der var en Mand, der havde stjaalet, og han blev dømt til femten Dages Vand og Brød. Da Dommeren læser hans Dom op for ham, saa siger han: „Aa hør, Hr. Kancelliraad! De kan da vel ikke forvende det, saa det kan blive til Brændevin og Brød, for saa vilde jeg, Katten taj mig, hellere sidde lige dobbelt saa længe.“

Firkantet Rød. Af 4 E, 4 N, 2 A, 2 S, 2 V, 1 G og 1 Y dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første betegner et Morskabsspil,
det andet lindrer hvor der er Stoppen,
det tredje et Øgenavn er, om man vil,
det fjerde er Aare i Kroppen.

S

Gaade.

Første tre for Tanken Minder
maler for de unge Dage,
da med Gløð paa friske Kinder
du i Dansen glad dig svang.
Maaske fjerde mangen Gang
kom fra Hjærtet som en Klage,
naar du tænkte dig tilbage
til din Ungdoms favre Aar.
Sidste tre har Tvivlen inde,
spørgende det altid staar.
Hele vil du lettest finde,
naar du kalder dig i Minde
vise Drot i Østerleden,
som for længst er vandret heden.

Opløsninger fra Nr. 29.

paa den firkantede Rød:
S T A V
T A L E
A L E N
V E N Ø

Brevvexling.

Anders Sj. — O. J. n. — Chr. C. o. fl. Indsendere af Mindedigte over Mads Hansen takkes for den gode Hensigt — men for sent!

L. P. S. i O. Skrevet af et godt Hjærte — men uanvendeligt med Hensyn til Formen.

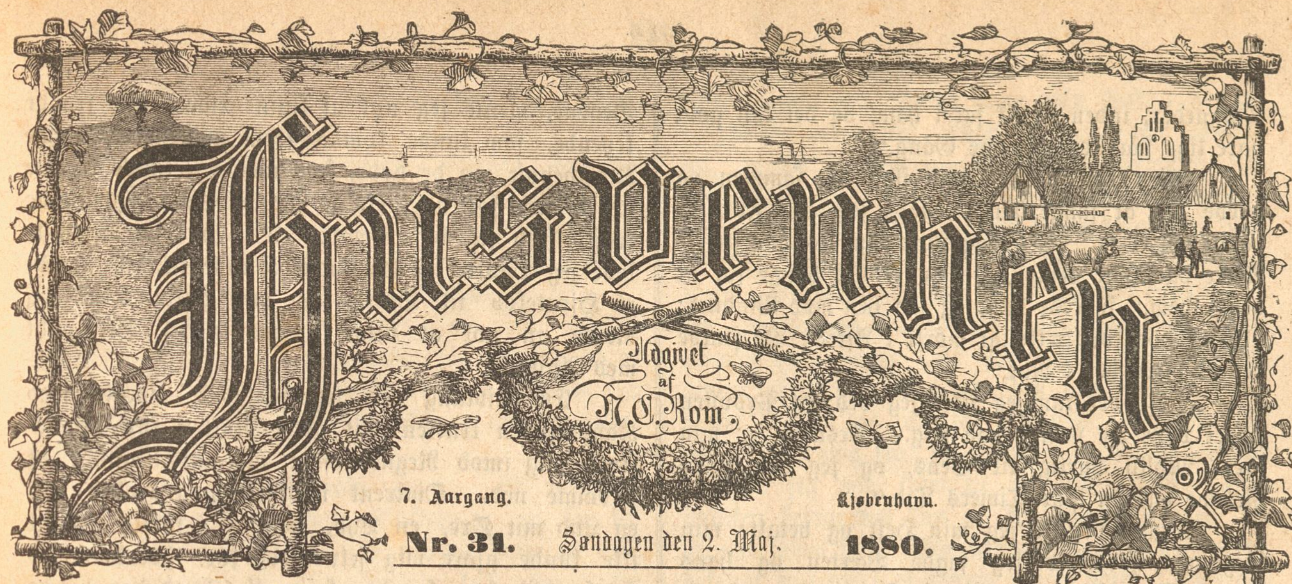
H. K. S. J. Den sendte Oversættelse har ingen Værdi og kan ikke anvendes.

J. A. Forh. Der gives mange Varianter af det i Nr. 38 f. A. nævnte lutherske Dobbeltvers, og det har for liden Interesse at anføre fler.

A. L. i O. Der gives næppe noget paalideligere Middel ved Udstopning af Dyr til at bevare dem for Møl og Orme, end Arsenikſæben som De maa kunne faa fra Apotheket mod Recept fra en Dyrlæge.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 31. Søndagen den 2. Maj. 1880.

Et uhyggeligt Natteridt.

Virkelig Tildragelse fra Vendsyssel,

meddelt af Suno Parsbjærg.

For omtrent tyve Aar siden var jeg som ganske ungt Menneske i Besøg i en gammel Præstegaard midt inde i Hjærtet af Landet „Nord for Lov og Ret.“

Præsten, som var Enkemand, var en Barndomsven af min Fader, og imellem den ensomme, lidt melankolske Mand og mig, den unge Galning, udviklede der sig efterhaanden et smukt og inderligt Venskabsforhold, saaledes at Dagene for Besøget blev til Uger, og Ugerne — næsten — til Maaneder. Vi var saaledes naaede hen i Begyndelsen af November Maaned, og jeg var en Dag, hvad jeg oftere plejede, redet ind til Frederikshavn paa min sorte Hoppe for at besørge en Del Ærender baade for Præsten og mig selv, samt for at besøge nogle der boende Familier, som jeg kjendte meget nøje. Det var bleven over Middag, inden jeg var naaet til Byen ad den over tre Mil lange Vej, og de omtalte Ærender og Besøg havde optaget Tiden i den Grad, at Klokken var bleven over ni, inden jeg kom tilbage til Gjæstgivergaarden, hvor min Hest stod. Vejret, som havde været temmelig klart og mildt om Dagen, havde nu forandret Karakter. Det regnede ganske fint, og et Vindstød for nu og da gjennem Gaden og piskede Draaberne imod mit Ansigt. Det var tilmed temmeligt mørkt, men jeg trøstede mig med, at Maanen kom frem hen ad Midnat, og at den nok vilde forjage baade Mørket og Regnen.

Da jeg kom til Gjæstgivergaarden, tog den gemytlige Vært imod mig og vilde paa ingen Maade lade mig tage afsted uden en „Rejsedram“.

Denne bestod i en vældig Romtoddy, som satte mig i en meget behagelig Stemning, der end mere forhøjedes ved, at den blev os buden af Værtens meget smukke unge Datter, i den lille hyggelige, vel oplyste „Bagstue“.

Da den første Toddy var drukket, mente jeg ogsaa at burde byde en, og den modtoges med Tak. Samtalen drejede sig nu om det slette Vejr, den lange Vej, som jeg havde at ride i den mørke Nat, samt endelig om den Mængde uhyggelige Overfald og natlige Indbrud, som havde fundet Sted i den sidste Tid, navnlig omkring paa Landet.

„Ja, den Jens Rask, det er en Pokkers Karl,“ sagde Værten, „det er nu anden Gang, at han er brudt ud fra Tugthuset i Viborg, og nu er han nok kommen sammen med sin gamle Kammerat „store Anders“, som han kaldes. Det er sikkert de to Banditter, som forøver alle disse Ugjerninger.“

„Men det er dog forunderligt, at Politiet ikke kan faa Fingre i dem,“ mente jeg. — „Aa pyt, Politiet,“ sagde han, „vi har jo intet Politi! Paa Landet er der slet intet, andet end Sognefogderne, og Gud hjælpe os for den Sort Politi, og her i Byen har vi saamænd ikke en Mand at undvære, især i denne Tid, hvor de mange svenske Baade begynder at komme herover med deres Besætning af Røvere. Sidst drev Jens Rask om i over to

Maaneder, inden de fik fat i ham, og det kan godt vare lige saa længe denne Gang."

„Men saa burde Folk slaa sig sammen og prøve paa at fange ham," sagde jeg. — „Folk er bange for dem. Jens og store Anders har stærke Arme og lange Knive, og de er ikke bange for at bruge dem," svarede han, og saa hen mod Vinduet; „det er dog forskrækkeligt mørkt i Aften; De skulde hellere blive her i Nat."

„Nej, det kan jeg ikke, jeg ved, at Provsten sidder oppe og venter paa mig. Desuden er min sorte Molly hurtig til Bens, og jeg kan være hjemme paa en Par Timers Tid."

Dermed bestilte jeg min Hest og betalte min Regning, hvorefter jeg sagde Værten og hans Datter Farvel, svang mig i Sadlen og red ud af Byen.

Hu, ha! det var en højst uhyggelig Nat! Det var bælgmørkt og blæste haardt; jeg kunde høre Kattegattet brumme paa venstre Side af Vejen, som jeg red hen ad. Omtrent en Fjerdingvej fulgte jeg denne, indtil jeg drejede af til højre og red ind i Landet, op mellem de stejle Bakker, der mærkværdig nok bærer det lidet betegnende Navn: „Flade Bakker", ligesom Sognet, der maaske er det mest bakkede i hele Danmark, hedder: „Flade Sogn." Da min Hest havde arbejdet sig op ad den stejle Vej, der fører ind i det indre af dette Bjærgland, holdt jeg den et Øjeblik an for at lade den puste og vendte mig nu om og saa tilbage. Jeg kunde endnu skimte Lysene i Frederikshavn og syntes egentlig talt, at der var hyggeligere i Gjæstgivergaardens oplyste og varme Stue ved den gode varme Toddy end her højt oppe paa Bakkerne i den mørke Nat, hvor Vinden hylede mig om Ørene. Men nu kunde det jo ikke hjælpe at tænke mere over den Sag; derfor fremad, og heldigvis blæste Vinden fra Øst, saa at jeg havde den omtrent paa Ryggen.

Ride hurtigt kunde jeg, paa Grund af Mørket, ikke ret godt, og Klokken kunde vel omtrent være elleve, den Gang jeg naaede til Begyndelsen af den saa kaldte Thorens Hede. Jeg kjendte Vejen nøje og kunde skjønne, at jeg omtrent maatte være kommet saa langt. Det var et uhyggeligt, ensomt Stykke Vej, som jeg nu havde at passere. Naar man om Dagen, i det klare Sollys, befandt sig midt paa Thorens Hede, kunde man næppe se et Hus til nogen af Siderne, og denne Aften, hvor Vinden sang saa sørgeligt imellem Lyngbakkerne, var her slet ikke rart.

Tilmed randt der mig nu adskilligt i Hu om det slette Ry, som Thorens Hede fra gammel Tid stod i for Spøgeri og natlige Overfald paa ensomme vejfarende. Naa, saa længe min Hest blot stod paa Benene, mente jeg nok at kunne ride baade fra de levende, som kunde komme frem mellem de mange Kæmpehøje, og de døde, som muligen kunde komme ud af dem for at forfølge mig. Saa nogenlunde trøstig red jeg da fremad. Til en Sikkerhed viklede jeg Snoren af den svære Hundepisk, som havde et Hjorteløb til Skaft, om min højre Arm, og mente nu nok at kunne møde en hel Del ondt med Anstand.

En Tidlang red jeg saaledes videre, med Kappekraven trukken højt op i Nakken for at beskytte mig imod Regnen, som nu var begyndt at strømme ned. Omtrent midtvejs paa Heden traf en Lyd mit Øre, en Lyd, som jeg i første Øjeblik ikke kunde gjøre mig selv Rede for, hverken med Hensyn til, hvor fra den kom, eller hvad den havde at betyde. Jeg holdt Hesten stille og lyttede. Strax efter naaede Lyden atter til mig. Det var en forunderlig hvinende, klagende Tone, som gjentog sig med korte Mellemrum, blandet, som det forekom mig med en lille Hunds voldsomme Bjæffen og Hylen. Pludselig hørte Lyden op, og uagtet jeg holdt stille et Par Minutter, opfangede mit Øre den ikke mere. Jeg red derpaa atter videre, medens Vinden hylende og sukkende for om mellem Kæmpehøjene, hvoraf der netop her fandtes en Del paa begge Sider af Vejen. Regnen havde nu sagtnet lidt, og det var blevet meget lysere. Det maatte rimeligvis være Maanen, der begyndte at komme frem, altsaa var det over Midnat, vidste jeg. Jeg kunde nu nok vove at lade Hesten strække lidt ud, og skarpt klang Hovslagene paa den her noget haarde Vej.

Da jeg havde redet saaledes et Stykke i rask Trav, lød der pludselig atter et Raab over til mig inde fra Heden. Jeg holdt Hesten an. Det var ikke den samme Lyd som før; det var en Mands Røst, som gjentagne Gange raabte: „Hjælp, Hjælp!" Her maatte nogen være i Fare, og jeg raabte nu, saa højt jeg kunde: „Hvem er det, som raaber Hjælp?" hvortil der kort efter med klagende Stemme svaredes: „Det er en stakkels Mand, som har brækket sit Ben, og nu har ligget her i flere Timer. Aa, kom her hen og hjælp mig arme Mand!"

Uden at betænke mig red jeg nu forsigtig ind over Heden efter det Sted, hvor fra Lyden kom. Det var et temmelig langt Stykke, jeg havde at ride, og flere Gange maatte jeg holde stille og raabe, for at blive vejledet ved Mandens Svar. Forunderligt nok syntes det mig, som om Raabene lød længere og længere inde paa Heden, men Afstanden maatte jo vel fra først af have skuffet mig, og jeg kom paa denne Maade et temmelig betydeligt Stykke bort fra Vejen.

Endelig lød Raabet nærmere, som det forekom mig, bag en stor Lynghøj.

Jeg red forsigtig spejdende fremad, da paa en Gang to Skikkelser sprang op fra Lyngen, hvorpaa den ene, en uhyre stor Karl, greb min Hest ved Tøjlen, i det han stillede sig foran den, medens den anden greb fat i min højre Stigbøjle.

Det hele kom saa hurtigt og saa aldeles uventet, at hverken Hesten eller jeg fik Tid til at gjøre nogen Bevægelse, som kunde have friet os for Overfaldet. Dette var unægtelig en meget ubehagelig Stilling!

„Hvad vil I?" raabte jeg. — „Vi vil blot gjærne have at vide, hvad Klokken er, og saa vil vi se efter, om Herren ikke skulde have en lille Skilling tilovers til os," svarede han, der havde Hold i min ene Stigbøjle, og den anden lo. Det var en forunderlig ildelydende Latter, og jeg fik strax Indtrykket af, at her gjaldt det Livet, hvis jeg ikke i en Hast slap fra de to Banditter. Jeg var imidlertid endnu lidt betænkelig ved at bruge det sidste Middel og forsøgte at gjøre dem bange ved at raabe: „Tag eder i Agt, eller jeg slaar til!"

„Ha ha, naa saaledes!" svarede han, der stod foran Hesten, og jeg saa ham famle i Lommen. Nu vidste jeg, hvad der vilde ske, og hurtig som Lynet hævede jeg den svære Pisk og huggede ham med det tunge Skaft tværs over Ansigtet af al min Kraft.

Med et Brøl sank han om i Lyngen, og inden hans Kammerat kunde faa Tid til at faa bedre fat, huggede jeg den venstre Spore i Hestens Side, saa at den med et rasende Spring satte fremad, hen over den faldne Bandit. I det samme mærkede jeg et voldsomt Ryk i mit højre Ben, og hørte Manden, som havde Tag i det, udstøde et Av! fulgt af en undertrykt Ed, men heldigvis slap jeg fri, i det jeg i samme Nu greb fat ved Saddelknappen. Med den ene Fod ude af Stigbøjlen for jeg i vild Galop hen over Heden, og takket være min fortrinlige sikre Hest, slap jeg godt der fra, uden at styrte, hvad der jo i den mørke Nat saare let kunde have sket.

Da jeg havde redet langt nok til at være fuldkommen sikker for Forfølgelse, sagtnede jeg Farten og begyndte nu at tænke paa at finde ud til Vejen igjen. Dette var imidlertid ikke saa ganske let, i det jeg mærkede, jeg havde forvildet mig under det stærke Ridt.

Seende mig om til alle Sider, red jeg nu langsomt fremad, indtil jeg pludselig øjnede noget mørkt foran mig, som jeg snart opdagede maatte være en Hytte. Jeg styrede Kaasen der hen, for at faa Underretning om Vejen, og holdt et Øjeblik stille foran den. Alt var mørkt der inde, og jeg bankede derfor paa Døren med min Pisk, i det jeg raabte Beboerne an. Intet Svar. Atter bankede jeg, og nu fornam jeg en underlig dump og klagende Lyd. Jeg havde oplevet og hørt saa meget i denne Nat, at jeg i Førstningen blev lidt forskrækket, men snart fattede jeg mig dog, og raabte atter: „Er der nogen der inde?" Endnu intet Svar, kun den samme forunderlige, klagende Lyd. Her maatte være noget galt paa Færde, og jeg steg derfor af Hesten og bandt den ved en Pæl foran Huset. Jeg tog nu fat i Døren; den var ikke laaset indvendig fra, og gjennem et Slags Forstue famlede jeg mig frem til en anden Dør. Min Banken besvaredes kun af den samme Klagen fra Stuen inden for. Jeg aabnede derfor Døren og befandt mig nu i et større, mørkt Rum. „Er der nogen her inde?" spurgte jeg, og en klynkende, uartikuleret Lyd naaede mit Øre fra en Krog i Stuen.

Forsigtig gik jeg fremad, men snublede i det samme over en paa Gulvet liggende blød Gjenstand. Jeg bøjede mig ned for at føle, hvad det var, og fik da fat paa en laadden og ligesom klæbrig Gjenstand. I en Fart trak jeg Haanden til mig og kom nu heldigvis til at huske paa mine Svovlstikker, som jeg altid førte med mig. De kom frem, og ved Skinnet af en saadan, saa jeg, at den paa Gulvet liggende Gjenstand var en lille død Hund, som laa der, svømmende i sit Blod. Ved i en Fart at se mig om i Stuen, opdagede jeg paa Bordet en Tællepraas, som jeg tændte. Derefter begyndte jeg at undersøge alting nærmere og blev endelig i en Krog mellem Sengestedet og Væggen noget var, som snart viste sig at være Legemet af et kvindeligt Væsen. Det gyste i mig, men da jeg atter hørte den klagende Lyd, nærmede jeg mig for at undersøge Sagen nøjere, og saa nu, at det stakkels Fruentimmer laa der, bunden paa Hænder og Fødder, med et Tørklæde presset ind i Munden som en Knebel. I en Fart fik jeg hende befriet og paa Benene og bemærkede nu først, at det var den gamle Maren Birket, som boede her alene paa Heden, og om hvem der sagdes, at hun havde sammensparet sig en Sum Penge. Hun kom snart til sig selv og fortalte, at to Mand for lidt siden havde været der og tvunget hende til at udlevere alle de Penge, hun ejede. „Hvor mange var det?" spurgte jeg. — „Det var over hundrede og tredive Daler," svarede hun klagende. Da hendes Hund havde gøet, havde den ene af dem, en forfærdelig stor Karl, stukket den ihjel med sin lange Kniv. „Min stakkels Ami," sagde hun grædende. Da hun skreg, havde de bundet og kneblet hende, slukket Lyset, og var gaaede deres Vej.

(Sluttes).

Den lille Rødhætte.

Hvem har ikke i sin Barndom hørt det smukke Æventyr om den lille Rødhætte? En Del af „Husvennens“ Læsere siger maaske: det kjender vi ikke! Nuvel, saa skal „Husvennen“ fortælle det, saaledes som Moderen fortæller det for Børnene. Alle dem som kjender Æventyret kan kun glæde sig ved at høre det nok en Gang, og alle vil sikkert være glade for det store smukke Tillægsbillede, som vi denne Gang bringer, hvorpaa vi ser den søde lille Rødhætte troskyldig banke paa Døren hos Bedstemoder. Nu skal I høre, hvordan det gik til:

I Udkanten af en stor, stor Skov, der strakte sig mange Mile bort, boede en lille Pige hos sine Forældre. Hendes Moder havde syet hende en fin rød Kyse, der klædte hende allerkjæreste, og da hun altid gik med den, naar hun var ude, kaldte man hende den lille Rødhætte. Nu var det en Dag, at Moderen havde saa travlt med at bage Kager, saa siger den lille Rødhætte: „Hvem skal have alle de fine Kager, Mo'er?“ — „Det skal gamle Bedstemoder, for hun er syg.“ — „Maa jeg gaa hen til Bedstemoder med dem?“ — „Du kan vist ikke finde Vej, lille Rødhætte,“ sagde Moderen, for den gamle Bedstemoder boede dybt inde i den store, store Skov. Jo, det mente da Rødhætte, hun nok kunde, og hun bad saa længe, indtil Moderen gav hende Lov til at gaa. Saa blev da Kagerne pakkede i en Kurv tillige med en Flaske Vin, som den syge Bedstemoder skulde have at styrke sig paa, den lille Rødhætte fik Kurven paa Armen, og Moderen formanede hende til at gaa ad den lige Vej til Skovhuset og hverken vige af til højre eller venstre. — „Det skal jeg nok,“ sagde den lille Rødhætte. Saa gik hun.

Den lille Rødhætte og Moderen.

Inde i den store Skov var der saa stille, saa stille. Hyldetræet og Hvidtjørnen stod fulde af hvide Blomster inde i Krattet, og over dem bredte Egen sin stærke knudrede Arm beskyttende ud. Smaafuglene hoppede om mellem Grenene og saa paa den lille Rødhætte med kloge venlige Øjne, og hun nikkede til dem, i det hun gik dem forbi; hun var jo gode Venner med dem alle sammen. Men henne ved Broen mødte hun Ulven, han var saa mager og knoklet, saa det var en Gru, Skindet hang i Folder om ham. — „Goddag, lille Rødhætte,“ sagde han, saa sledsk og indsmigrende, at den lille Pige ogsaa troede, hun var gode Venner med ham, „hvor skal du hen?“ — „Jeg skal om i Skoven hos gamle Bedstemo'er, som er syg,“ svarede den lille Rødhætte. — „Hvad har du i din Kurv?“ spurgte Ulven igjen. — „Kager og Vin til gamle Bedstemoder.“ — „Men gamle Bedstemoder sover,“ sagde Ulven. „Gaa heller om ad Stien til venstre og pluk hende nogle Blomster, ellers kommer du for tidlig og vækker hende op af hendes gode Søvn.“ — „Det tror jeg ogsaa, jeg vil,“ sagde den lille Rødhætte, og strax løb Ulven den lige Vej til den gamle Bedstemoders Hus.

Da den lille Rødhætte kom hen til Stien til venstre, stod hun lidt og betænkte sig. „Bedstemoder vil blive saa glad for Blomsterne,“ sagde hun, og saa drejede hun om ad Stien og gav sig til at plukke alle de brogede Skovblomster, der stod inde mellem Træerne. Hver Gang hun vilde fortsætte sin Vej, fik hun Øje paa en ny Blomst, der var meget smukkere end alle de andre, hun havde plukket, og saa maatte hun da plukke den med. Til sidst havde hun sanket en hel stor Blomsterkost, og nu skyndte hun sig fornøjet afsted til Bedstemoderens Hus. Men medens hun havde samlet

Blomster, var den sultne Ulv løbet hen til Skovhuset og havde slugt den gamle Bedstemoder. Saa havde den taget den gamle Kones Natkjole og Kappe paa og lagt sig i Sengen.

Endelig naaede den lille Rødhætte Skovhuset og bankede paa. — „Kom ind," sagde Ulven, og Rødhætte kom ind og hilste fra sin Moder. Saa satte hun Kurven paa Bordet, lagde Blomsterne ved Siden af og gik hen til Sengen. — „Bedstemoder," sagde hun, „hvorfor er dine Hænder saa laadne?" — „Det er, fordi jeg er saa gammel," svarede Ulven. — „Bedstemoder," sagde den lille Rødhætte, „hvorfor har du saa lange Negle?" — „For at jeg bedre kan holde dig fast." — „Bedstemoder, hvorfor er dine Øjne saa skarpe?" — „For at jeg bedre kan se dig?" — „Bedstemoder, hvorfor er dine Tænder saa store?" — „For at jeg bedre kan æde dig!" raabte Ulven, rev hende til sig og slugte hende. Saa lagde den slemme Ulv sig igjen ned under Dynen. Men kort efter kom Jægeren forbi Huset, og han gik ind for at se til den gamle Kone, da saa han, at det var Ulven, der laa i Sengen og viste Tænder. Saa skød han den gjennem Hovedet, og da han skar den op, fik han heldig trukket den lille Rødhætte og hendes Bedstemoder ud. De takkede ham mange Gange for deres Redning, og den gode Jæger fulgte dem begge hjem til den lille Rødhættes Forældre. Men fra den Dag af huskede den lille Rødhætte altid paa, hvad hendes Moder havde sagt til hende.

Den lille Rødhætte og Ulven.

Hvad man kan se i et Forstørrelsesglas.

Af H. J. Guldager.

(Fortsat).

Vi vil nu betragte disse vore smaa „Medskabninger" lidt nøjere, men vi maa skynde os; inden 10 Minutter er Glaspladen tør, og saa er Travlheden ophørt der nede, alt Liv er udslukt, om ikke i Virkeligheden, saa dog tilsyneladende.

Der ude til højre i Synsfeltet lægger vi særlig Mærke til en lille kuglerund, næsten græsgrøn Skikkelse, der kommer trimlende eller væltende ind ad Midten til. Nu er den lige ned for Øjet, stadig trimlende sig frem, som om en eller anden usynlig Magt kom væltende med den. Men hvad er dette? Inden i Kuglen faar vi Øje paa en hel Hob mindre Kugler, og alle sammen ruller de rundt ligesom den store Kugle, men i endnu stærkere Fart hver omkring sin Axe. Det er det saakaldte Kugledyr, ogsaa kaldet Klodevælteren eller Vox globator, som den hedder i det systematiske Sprog. Det er i Sandhed et mærkværdigt Dyr, ja maaske det interessanteste af alle Infusionsdyrene, som man med et Fællesnavn kalder alle disse for det blotte Øje næppe synlige Smaadyr. I en gammel Naturhistorie læser man om Klodevælteren, at den fodrer sin Yngel i sin Bug saa godt og saa længe, at Ynglen til sidst ikke kan faa Plads; Moderdyret brister og forgaar med det samme, medens Ungerne hver især ruller sin egen Vej, vokser og formerer sig, indtil samme Skæbne rammer dem. I Sandhed en ejendommmelig Maade at fødes og dø paa. Nu til Dags vil man ikke ret vel vedkjende sig denne Lære, uagtet Fortællingen om den gamle Klodevælters Bristning og derpaa følgende Undergang

er en uomstødelig Sandhed, hvad enhver, som i nogen Tid har iagttaget disse mærkelige Skabningers Liv, vil have forvisset sig om. Man antager derimod nu, at det, som brister, kun er en fin Blære, der indeslutter ligesom en lille Koloni eller Familie af Kugledyr inden i sig. Paa Fig. 1 vil Læseren omtrent midt i Figuren se et saadant Kugledyr afbildet.

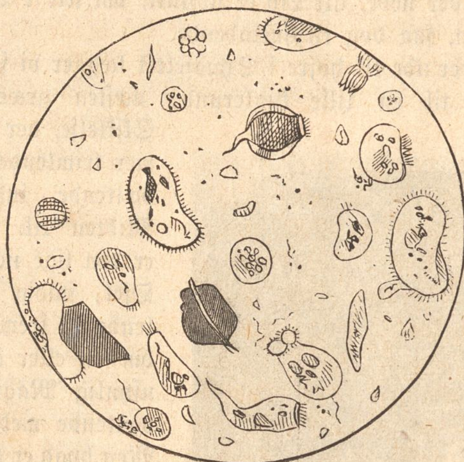

Fig. 1.

Ved at lade Blikket strejfe lidt omkring der nede, vil man snart faa Øje paa flere af den Slags kuglerunde Dyr, men det er ikke saa ganske let at sondre dem fra den store Mængde af disse aflangrunde Smaadyr, der sværmer omkring overalt som Bierne i en Kube. Læseren vil se flere af den Slags afbildede paa Figuren. De er aldrig i Ro et Øjeblik, men iler omkring imellem hverandre i en Travlhed, som om de havde en Forudfølelse af Livets nær forestaaende Ophør. De ligner meget hverandre, men er af højst forskjellig Størrelse. Inden i dem alle sammen ser man en Mængde mørke Punkter og Pletter, men Lemmer ser man ingen af, kun en Mængde fine Haar langs Dyrets Omrids. For at faa Øje paa disse Haar, der ved deres hurtige Flimren synes at erstatte Lemmer, udfordres dog en meget gunstig Belysning. Betydningen af disse mørke Partier inden i Dyret har i mange Aar været et omtvistet Spørgsmaal i Videnskabens Verden og er det til Dels endnu. Den berømte tyske Naturforsker Ehrenberg antog dem for Maver og Maveafdelinger, hvorfor han kaldte disse Skabninger Polygastrica eller de mangemavede Dyr, og holdt i det hele taget for, at de stod paa et temmelig højt Udviklingstrin. Han troede ogsaa at have iagttaget Øjne, ja endog Muskler og Nerver i disse Dyrs Legeme, men denne Mening har den nyere Tids Videnskabsmænd næsten fuldstændig kuldkastet til ikke ringe Sorg og Ærgrelse for den gamle Gransker. Den højtbedagede Videnskabsmand vedbliver nemlig at holde fast paa sin Anskuelse, og han forsvarer den med en Bitterhed og Haardnakkethed, som kun et langt og betydningsfuldt Liv i Videnskabens Tjeneste kan retfærdiggjøre. Nu til Dags antager man derimod, at de staar paa et yderst lavt Trin, at de optager deres Næring ved Gjennemsivning paa hele det slimagtige Legemes Overflade, og at de omtalte Pletter kun er tomme Rum af ubekjendt Betydning. Hvorom al Ting er, saa bevæger disse smaa, klare, helt gjennemsigtige Slimlegemer sig med en forbavsende Lethed og Hurtighed. Mærkværdig er ogsaa den Omstændighed, at de efter Godtbefindende kan forandre deres Form og Skabning, saa meget det skal være; lad dem for Exempel komme ind i en snæver Gjennemgang mellem fastliggende Plantedele, og det vil da ikke undgaa ens Opmærksomhed, hvorledes de kan skyde sig ud i Længden og indrette deres Legeme efter Pladsen i det Øjeblik, de trues med at blive indesluttede. Paa Figuren nedad til og til venstre og tæt ude ved Omkredsen er en saadan Gjennemgang antydet. Man ser, hvorledes Dyret er indsnøret paa Midten; men aldrig saa snart er det kommet igjennem det snævre Sted, saa er ogsaa dets Form den samme ovale som før Gjennemgangen. Altsaa har dog disse Dyr, hvor lavt de end er stillede i Skabningsrækken, tydelig Bevidsthed og kan raade over deres Bevægelse med et vist Overlæg.

Vi har nu gjort Bekjendtskab med nogle af de mest almindelige Arter af Infussionsdyr; men hvor mangfoldige Arter er ikke endnu tilbage at omtale, hvis Læserne skulle oplyses om dem alle sammen. Det er en Selvfølge, at der ikke kan være Tale om noget saadant her; kun nogle faa Arter til skal omtales og deraf saa først de saa kaldte **Hjuldyr**, der nok egentlig burde have været beskrevne allerførst, da de i Følge de nyere Granskninger staar paa et langt højere Udviklingstrin, ja henhøre strængt taget slet ikke til Infussionsdyrene, men derimod til Leddyrene. De ligner i øvrigt meget de mangemavede, men er meget buttede og har som oftest en Hale, ved hvis Ende de stundum hænger fast til en eller anden Gjenstand, saaledes som det ses paa Figuren nederst til højre. Denne Hale, der tit er meget lang, kan Dyret skyde ud fra sig, snart som en lige Streg, snart spiralformig som en Proptrækker. Hos disse Dyr har man ganske sikkert paavist baade Muskler og Nerver, hvorimod de smaa, røde Prikker, man ved betydelig og skarp Forstørrelse kan iagttage ved Dyrets Munddele, næppe tør anses for Øjne, saaledes som Ehrenberg antager. Hjuldyrene har faaet deres Navn af en bevægelig Haarkrans, der sidder omkring Mundaabningen eller Mundaabningerne, i det de ofte

har en dobbelt Mund (den store Figur nedad og til højre paa Tegningen), og som Dyret kan bevæge paa en saadan Maade, at det nøje ligner et Hjuls Omdrejning. I Videnskabens Barndom, da man havde en særlig Hang til at gjøre al Ting mystisk og vidunderlig, var man endog ikke langt fra at antage denne Haarkrans for et virkeligt Hjul. Ved den hurtige omdrejende Bevægelse sættes Vandet i en Hvirvel, hvad man tydelig kan se i et godt Mikroskop, og derved lykkes det Hjuldyret at fange sit Bytte, der bestaar i andre yderst smaa Dyr, og faa det i sin Vold. Sandsynligvis tjener disse Haar ogsaa som Bevægelsesredskaber. Som en anden Mærkelighed ved dette Dyr skal det nævnes, at dets forreste Mave, eller maaske rettere dets Svælg, er besat med Tænder til at bevæge og knuse Føden med. Hjuldyrene, hvoraf der gives en stor Mængde Arter, formerer sig alle ved Æg.

Lader man Blikket dvæle en kort Tid paa disse interessante Smaadyrs livlige Bevægelser, sker det ikke saa sjældent, at man ser en lille oval Blære komme glidende meget langsomt og, som det synes, uvilkaarlig hen gjennem Vandlaget; der er ikke andet at se paa den end en fuldstændig gjennemsigtig Hinde, og jeg ved heller ikke andet at fortælle om den, end at dens Navn er Cyclidium, hvis Læserne bryder sig om at faa dette at vide. En mere interessant Form er saa Colebs, som vi paa dansk passende kan kalde Øltønden, da den paa det nøjeste ligner en Tønde. Paa Figuren vil man strax finde et enkelt Exemplar yderst ude til venstre og et andet, der er i Færd med at dele sig til 2 Dyr, oppe for oven og til højre. Den besynderligste Fremtoning turde dog maaske det saa kaldte Vexeldyr være. Læseren vil forgjæves søge efter det paa Figuren og det af den simple Grund, at det, hvad Formen angaar, næsten aldrig er sig selv lig et Øjeblik til Ende. Dette lille Slimdyr skifter uafladelig Form: snart ser man det som en lille Kugle, snart som en slangeagtig Figur; i et Nu er det en samlet Klump, og i det næste kan det skyde Arme eller Grene ud fra sig og komme til at ligne en Trærod eller anden knudret Gjenstand. Man har derfor i det systematiske Sprog kaldet det Proteus, efter Fabelens bekjendte Havgud, der kunde antage hvilken som helst Skikkelse, han vilde.

„Nu maa man vel snart have set, hvad der er at se i den Draabe Vand," tænker vel Læseren, og de større Dyrs langsommere ligesom slæbende Bevægelse minder os ogsaa om, at Pladen snart er tør. Vi er dog endnu ikke færdige med vor Jagttagelse; ja, det smukkeste turde maaske endog være tilbage at se. Hvad er det vel for en mærkværdig Flimren og Zitren der midt nede i Vædsken; er det Sansebedrag, kommen af at stirre for længe paa den selvsamme Runddans, som her trædes af „Mangemaver" og Klodevæltere, af de formløse Vexeldyr og de ivrig malende Hjuldyr med Tænderne i Maven? Nej, det har dog en anden og virkelig Betydning. Det gaar ikke som foran berørt med Stjærnevrimlen: den yderste Grænse for Livet og Skabningsrækken er længere ude end som saa. Ligesom det maa tilskrives en Mangel ved vort Øje, at det kun ser en halv Snes Stjærner, hvor Astronomen skuer Tusender, lige saa beror det paa Øjets knappe Begrænsning i Synsevne, at det intet ser af alt det, vi nylig har fundet i en Smule Vand, set under Forstørrelsesglasset. Da i sin Tid den berømte Astronom Herschel med sin Kæmpekikkert „fejede" Mælkevejen og „loddede" Himmeldybet og fik de mange svage Lystaager paa Himlen afløst i Myriader af blinkende Sole, da indrømmede han dog efter at være trængt saa uendelig langt ud i Himmelrummet med sit Forskerblik, at han kun havde flyttet sin Fod et eneste lille Skridt nærmere frem imod Uendeligheden!

Vi har nu betragtet Vanddraaben ved Hjælp af en ganske anselig Forstørrelse og derved faaet Syn paa helt mærkelige Ting, men hvem kan vide, om vi ikke ved at anvende en endnu langt stærkere Forstørrelse kunde blive i Stand til at „opløse" denne Flimren og Zitren til en hel Verden af endnu langt mindre Væsner end dem, vi nylig har betragtet og beundret. Altsaa vil vi forsøge at skrue det nederste Glas — Objektivet, som det kaldes — af og erstatte det med et andet og i sin Virkning stærkere. Med en Forstørrelse paa 500 Gange i lige Udstrækning eller 50,000 Gange i Kvadratmaal gaar vi saa igjen paa Jagt efter vore smaa.

(Fortsættes.)

Bognyt.

Udvalget for Folkeoplysningens Fremme har under sin Bestaaen udfoldet en fortjenstlig Virksomhed ved Udgivelsen af saadanne Skrifter, som paa en sund og befrugtende Maade kan tjene til at vække og tilfredsstille Almuens Læselyst og modvirke, at slet, som oftest ligefrem demoraliserende Læsning faar Indgang blandt de store Klasser af Befolkningen. Blandt de sidste Forfattere, hvis Arbejder er udkomne paa Udvalgets Foranstaltning, har ogsaa den berømte engelske Digter Charles Dickens været repræsenteret, og der er ingen Tvivl om, at man har truffet et særdeles heldigt Valg ved at udbrede denne Forfatters Skrifter, hvis ypperlige Skildringer, vexlede mellem dyb Følelse og glimrende Humor, saa vel egner sig til at give Almuen Smag for god Læsning. Efter at for nogen Tid siden „Et Juleæventyr" var udkommet i en smuk og vellykket Oversættelse af Hr. Albert Andresen, foreligger der nu fra den samme Oversætters Haand en aldeles ypperlig Bearbejdelse af Charles Dickens „The cricket on the hearth" under Titlen „Faarekyllingen ved Arnen, et Æventyr om Hjem-

met", som Oversætteren har indledet med en smuk og anskuelig Skildring af et Hjem i England. Selve Bearbejdelsen er foretaget med et sjældent skarpt Blik for Dickens ejendommelige Stil og Fortællemaade, paa samme Tid som den fremtræder i et saa rent og let Sprog, at man helt og holdent glemmer, at det er en Oversættelse, man læser. Bearbejderen maa utvivlsomt selv være i Besiddelse af et ikke ringe Lune for at kunne udføre en saa vellykket Gjengivelse. Alt det sprudlende Humor, afvexlende med dyb Alvor og Følelse, som Dickens har nedlagt i denne lille Fortælling, er det lykkedes Bearbejderen at gjengive paa en overordentlig træffende og karakteristisk Maade, og maa følge Skildringen af „lille Dup", hendes brave Ægtemand, den uforlignelig morsomme Barnepige „Tilde Maabelev", den blinde og fine Datter og alle de øvrige Figurer med en Interesse, som tilhørte de en selv. Bearbejderen har forandret de vanskeligste engelske Navne til mere dansk klingende, der falder lettere for den med Sproget uindviede, og selv paa dette Omraade, som man maaske kunde kalde mindre væsentlig, har Bearbejderen vist sin sikre og karakteristiske Opfattelse. Man kan saaledes næppe tænke sig en mere træffende Betegnelse end Tilde Maabelev for den elskværdige unge Barnepige, der stadigt falder i Staver over alle mulige og umulige Ting. Der foreligger allerede et Par tidligere Oversættelser af „Faarekyllingen", hvoraf den ene er besørget af L. Moltke, men i Sammenligning med den sidst udkomne er de andre saa absolut uheldige, at den, der ikke har læst Originalen, næppe vil have nogen klar Forestilling om, hvorledes Dickens i Virkelighed skriver. Denne Opgave er det imidlertid til Fuldkommenhed lykkedes Hr. Albert Andresen at løse ved sin Bearbejdelse, og man læser derfor denne sidste Udgave med ligesaa megen Fornøjelse som virkeligt Udbytte. Det glæder os at kunne tilføje, at Udvalget til Folkeoplysningens Fremme ikke vil standse sin Udgivelse af Dickens Skrifter med de allerede foreliggende Smaafortællinger, men at der i en nær Fremtid kan ventes en Udgave af „Pickwick-Klubben", besørget af samme Oversætter.

V. O.

Smaating.

Ulensartede Brødre. (Paa Vinkjælderen.) Faderen: „Man skulde ikke tro, at der kunde være saa stor Forskjel paa Medlemmer af en og samme Familie!" — Sønnen: „Saa — hvorfor det?" — Faderen: „Du kan aldrig faa nok, og din Broder faar altid for meget!"

Om den engelske Forfatterinde Miss Broughton fortæller man følgende Anekdote: Hun havde ladet sin første Roman udkomme anonym og overrakte nu sin Fader, der var Præst, et Exemplar, i det hun bad ham om, at han vilde sige hende sin Mening om Bogen. Næppe havde den gejstlige Herre læst den, førend han paa det strængeste forbød Datteren nogen Sinde at tage slige Bøger i Haanden. Hun var ikke gammel nok til, mente han, at kunne modstaa den skadelige Indflydelse, som den Slags Lekture har paa Moralen.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to europæiske Hovedstæder: En By i Norge, — en Flod i Spanien, — et Land i Europa, — en By i Belgien, — en By i Holsten, — en By i Italien.

Hans Jensen.

Firkantet Nød. Af 4 E, 4 I, 2 G, 2 R, 1 V, 1 P, 1 N og 1 K dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løningen paa følgende Gaader:

Det første er en Kvinde,
som helst maa andet have
naar Gjerningen skal vinde
fra Haanden rask og let.
Mit tredje er en Gave
som let kan Hæder bringe;
men fjerde gjætter du kun ret
naar først du „Mester" sætter til,
den give kan en Vinge
naar Dovendank ej springe vil.

Bogstavgaade.

1. 2. 3.

Pibende, gnavende,
filende, savende,
borende, gravende,
dig ofte man fandt.

4. 5. 6.

Vi hørte dig klagende,
saa dig tit smagende
tyvagtig, bedragende,
naar ej du spandt.

3. 4. 5. 6.

Over dig ruges,
til dig der puges,
du elskes og æres som Guld.
Naar Livstraaden brister,
hvad blev den, du frister?
Til Støv og til Aske og Muld.

1. 2. 3. 4. 5. 6.

Fra tropiske Lande
over saltene Vande
du kom til vor Strand.
Du rives og stødes,
i Bollerne blødes,
og Kagerne krydre du kan,
der nydes af Kvinde og Mand.

D. Ravn.

Opløsninger fra Nr. 30.

paa den firkantede Nød:

G N A V
N Y S E
A S E N
V E N E

paa Gaaden: Salomon.

Brevvexling.

F. R. At give udførlig Besked om Tyrkiets Forhold efter sidste Krig ligger ikke rigtig for „Husvennen". En meget klar Oversigt over de Landsdele der er afstaaede eller delvis udstilte vil De finde i „Roms Kortbog", Udgave til 1 Kr. 50 Øre.

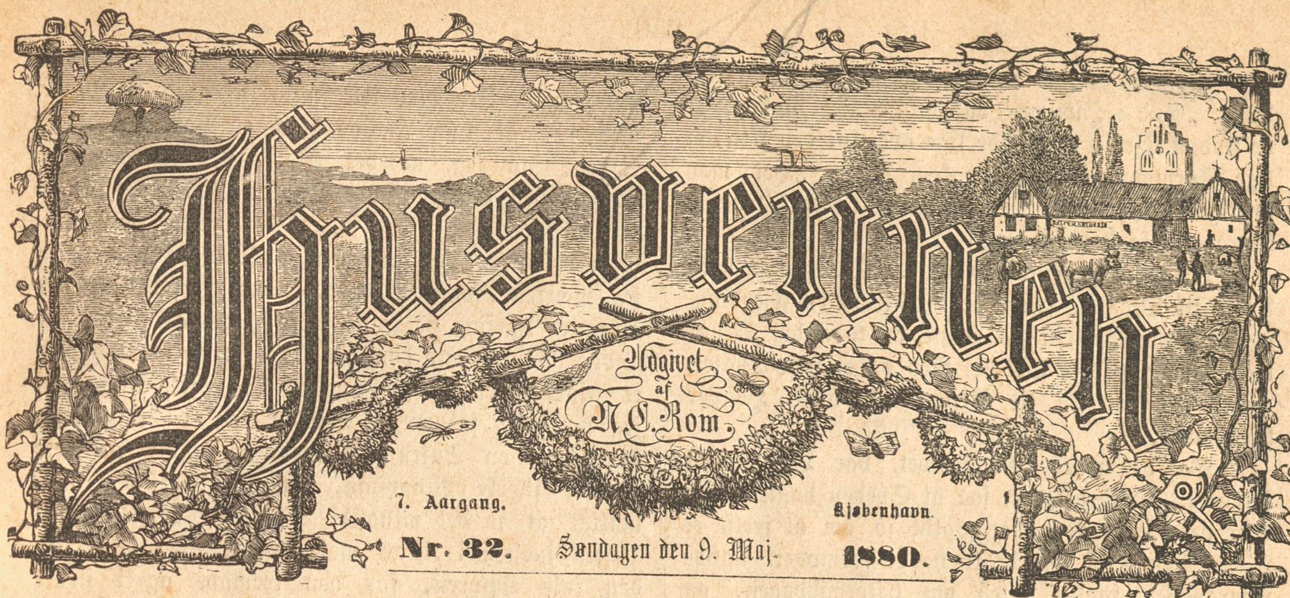
R. P. i Aa. De tilsendte Digte kan ikke optages.

Hermed følger Tillægsbilledet til forrige Kvartal:

Den lille Rodhætte.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 32. Søndagen den 9. Maj. 1880.

Et uhyggeligt Natteridt.

Virkelig Tildragelse fra Vendsyssel,

meddelt af Kuno Larsbjærg.

(Sluttet).

Nu stod alt klart for mig. Jeg vidste nu, hvor fra de mig saa uforstaaelige Lyde kom, som jeg hørte før Overfaldet, og tillige, at jeg maatte være redet i fejl Retning efter dette, nemlig mod Nordost i Steden for mod Sydvest. Vinden havde jeg naturligvis ikke haft Tid til at agte paa. Det gjaldt nu om at komme ud til Vejen igjen og hurtigst muligt atter at passere det farlige Sted.

Efter at have trøstet den stakkels Kone, saa godt jeg kunde, og lovet at se til hende næste Dag, anbefalede jeg hende at gaa til Sengs, i det hun jo kunde være ganske rolig for, at Røverne ikke kom igjen, hvorpaa jeg sagde hende, der stadigt græd over sin kjære lille Vens Lig, Farvel, steg til Hest og red bort.

Regnen var næsten helt ophørt, og uagtet tunge Skymasser drog hen over Himlen, var det dog ved Maanens Hjælp blevet en Del lysere, saa at jeg kunde se nogenlunde tydeligt frem for mig. Det var en stor Trøst paa den Tur, som forestod. Efter kort Tids Forløb naaede jeg ud paa Vejen igjen, og nu gik det i Løbet af vel omtrent en halv Time fremad i det skarpeste Trav, uden at der mødte mig noget mistænkeligt. Da jeg fik Øje paa H . . . Kirke, standsede jeg Farten og lod min flinke Hest trække Vejret. Den omtalte Kirke, som ligger en god Fjerdingvej fra min gamle Vens Præstegaard, troner i ensom og stormomsuset Højhed midt paa sin Kirkegaard, fjærnt fra alle menneskelige Boliger.

Vejen, som fører tæt forbi Kirkegaarden, gjør ved det ene Hjørne af denne en skarp Bøjning og føres saa der fra i omtrent lige Linje ned til den Præstegaard, som, særlig i Aften, var mine Længslers Maal.

Jeg befandt mig i en underlig uhyggelig Stemning, som end mere forhøjedes ved Stormens sørgelige Hvinen. De mest forskjellige Historier randt mig i Hu, navnlig om denne Kirke, der var særlig berygtet i hele Egnen for sine Spøgelsehistorier.

Følgende Begivenhed, som fortælles at have tildraget sig der, forøgede end mere Frygten for at passere dette Sted ved Nattetid.

En Efteraarsnat for mange Aar tilbage kom to Mænd kjørende hen ad Vejen. Det blæste temmelig stærkt, noget i Vendsyssel ikke ualmindeligt, og da de kom i Nærheden af Kirken, blæste den enes Hue af og fløj lige hen til Kirkegaardsmuren; Vognen holdt derfor stille, og Manden steg af for at tage Huen op. Da han var kommen til Stedet, saa den anden ham staa stille og ligesom lytte: „Hvad var det?" hørte han ham sige. „Kom her hen," raabte han nu, hvorpaa den anden steg af Vognen og bandt Tømmen fast. Da han var naaet hen til Muren, hørte de begge en forunderlig, dump Lyd, der syntes at komme nede fra Jorden inde paa Kirkegaarden. Det var et Par behjærtede Mænd, og de besluttede at undersøge Sagen nærmere. I denne Hensigt steg de over Muren, og gik nu efter Lyden. Denne førte dem omtrent midt ind paa Kirkegaarden, og de opdagede her en nylig tilkastet Grav. Fra denne fornam de nu atter den uhyggelige, uforklarlige Lyd. Det lød som en Stønnen blandet med en svag Banken dybt nede under Jorden. En frygtelig Rædsel greb

dem. „Gud i Himlen, hvad er dette?" udbrød de og stod et Øjeblik raadvilde lige over for den skrækkelige Formodning, som paakom dem. „Her maa hurtig Hjælp til; her er et Menneske bleven levende begravet!" sagde den ene.

I største Hast forlod de nu Kirkegaarden og kjørte til Degnen, som boede omtrent en Fjerdingvej derfra. Her fik de denne og to andre Mænd med, samt Spader, Skovle, Reb og et Par Lygter. Afsted gik det nu til Kirken, alt hvad Hestene kunde løbe.

Da de naaede til Stedet, var Lyden forstummet. De arbejdede, saa at Sveden haglede ned over deres Ansigter; det gjaldt jo om at frelse et Menneskeliv, thi som de to havde formodet, havde Begravelsen fundet Sted om Eftermiddagen, og Graven var først bleven tilkastet hen ad Aften.

Endelig naaede de ned til Kisten og fik den med stort Besvær halet op. Saa snart den var oven for Jorden, blev Laaget brækket fra og taget af. Det skrækkeligste Syn viste sig nu for dem! Manden, som laa i Kisten havde vendt sig i denne, og laa i en aldeles fordrejet Stilling med Armene! Det var altsaa sandt. Døden stod her for dem i en langt frygteligere Skikkelse, end man sædvanlig tænker sig den. Her var et Menneske blevet levende begravet og var vaagnet op til Bevidsthed, efter at Jorden havde lukket sig over hans Kiste! Lad Bevidstheden end kun være vendt tilbage en Minut; hvor uendelig langt maa det Øjeblik dog ikke være forekommet den levende begravne; hvilke rædselsfulde Kvaler havde han ikke lidt i den Tid!

„Gud være hans arme Sjæl naadig," bad den gamle Degn sagte, „og lad hans Pine ikke have været for haard!" — „Amen", bad de andre. Kisten blev nu sat paa Vognen og kjørt til Degnens Hjem. Alle Oplivelsesmidler blev forsøgte og Lægen hentet, men alt forgjæves, og et Par Dage efter blev Liget atter nedsænket der, hvor det nu kunde hvile i Ro.

Underholdende mig med deslige forunderlige og mindre opbyggelige Tanker og Erindringer, red jeg fremad og var naaet hen lige for Indkjørselsporten paa Kirkegaarden, da min trofaste Hest pludselig gjorde et voldsomt Spring med mig over Grøften og ind paa den modsatte Side af Vejen. Da jeg fik den standset, stillede den sig med Hovedet fremstrakt og stirrende hen i Retning af Kirken, medens den, rystende over hele Kroppen, udstødte hin skarpe, skingrende Prusten, som er et Tegn paa stor Angest hos Hesten. Jeg saa nu ogsaa der hen, men kunde i Førstningen slet ikke opdage noget, der kunde give den Anledning til Skræk. Men ved at se nærmere til forekom det mig pludselig, at jeg saa tre Hoveder rage op over Muren og stirre ud mod mig. Jeg blev ikke synderlig glad til Mode, med ved at lade Hesten gaa et Par Skridt til Siden, saa jeg, at det ikke var Hoveder, men simpelt hen de tre store Kugler paa Indkjørselsporten, som jeg i det svage Maaneskin havde antaget derfor. Det lettede mit Sind betydelig, men jeg mærkede samtidig, at Hestens Angest ikke var aftagen, ligesom ogsaa at den syntes at stirre i en anden Retning end den, jeg først havde ment. Med et gjorde den et saa uventet Sæt til Siden, at jeg nær var falden af Sadlen, og i det samme hørte jeg en Susen tæt forbi mig som af flere Fugles stærke Vingeslag, uden at det var mig muligt at se det mindste. I første Øjeblik sank Hesten næsten i Knæ, men da jeg strax efter lod den føle Sporen, for den fremad, og i strakt Kariere susede den nu afsted med mig ad Vejen til Præstegaarden.

Efter omtrent ti Minutters skarpt Ridt naaede jeg hjem, og da Hesten førtes ind i Stalden, saa jeg til min Forbavselse, at den, der var et meget udholdende Dyr, var hvid af Skum, medens Dampen stod ud af dens udspilede Næsebor.

Det var sikkert, at Angesten her havde bidraget til denne usædvanlige Varmegrad; men hvad Aarsagen til denne Angest var, det har jeg aldrig kunnet opdage. Hoppen er senere flere Gange meget roligt gaaet forbi H . . . Kirke med mig.

Aldrig glemmer jeg det Velvære, som jeg følte, da jeg kort efter sad inde hos min kjære gamle Præst i hans hyggelige Stue. Dette Velvære steg til den højst tænkelige Grad, da Døren til Spisestuen aabnedes, og den trivelige Husholderske indbød os til Aftensmaden. Klokken var over et om Natten, da vi satte os til at spise Agerhøns, som jeg havde skudt nogle Dage i Forvejen, og dertil drak en, ja maaske to Flasker fortrinlig Rødvin. Jeg mindes ikke, at et Maaltid nogen Sinde har smagt mig bedre, og efter dette begav vi os atter ind i Dagligstuen for at nyde vor Cigar, inden vi gik til Ro.

Her fortalte jeg nu Præsten mine mærkelige Hændelser, der forbavsede ham i højeste Grad og gav Anledning til, at han strax vilde have Bøsserne ladte, for at vi kunde være rede til at tage imod Ugjerningsmændene, dersom de skulde faa i Sinde at aflægge et Besøg i Præstegaarden. Da jeg fortalte ham Tildragelsen ved H . . . Kirke, rystede han paa Hovedet og sagde blot: „Mærkeligt nok har den Kirkegaard ogsaa altid været mig uhyggelig at passere ved Nattetid!"

For Bøsserne fandt vi imidlertid ikke Anvendelse som Forsvar imod Jens Rask og store Anders. De blev fangne og indbragt til Hjørring Arrest nogle Dage efter mit Møde med dem. Da

jeg strax havde indberettet Overfaldet saa vel paa mig som paa Maren Birket til Øvrigheden, blev jeg nogen Tid efter tilkaldt som Vidne. Jeg erfarede her, at jeg havde ment det godt, da jeg huggede til store Anders, hvad jeg for Resten selv ikke var i Tvivl om, i det han mødte med Hovedet tilhyllet med et stort Klæde. Næsebenet var næsten knust, det højre Øje frygtelig opsvulmet, og et Par Fortænder var slaaede ind i Munden paa ham. Hvad jeg derimod ikke vidste, var, at Jens Rask ogsaa var bleven mærket. Hans venstre Haandled og Haand var nemlig flængede op af min meget skarpe Spore, som han havde Hold i, da Hesten gjorde det voldsomme Spring frem. Han havde sandelig haft god Grund til at udstøde det Brøl, som jeg hørte lyde efter mig.

Sluttelig skal jeg endnu berette, at Gavtyvene blev grebne saa pludselig, at de ikke fik Tid til at kaste noget af det bort, som de havde hos sig, saa at gamle Maren Birket fik de fleste af sine Penge igjen, ligesom jeg ogsaa til hendes store Glæde bragte hende en ny Ami.

Det hele fik saaledes et bedre Udfald, end det saare let kunde være bleven Tilfældet, men aldrig glemmer jeg hint uhyggelige Natteridt!

Den søfarende synger.

Jeg elsker Havet i Ro og Vælde,
naar dybe Toner dets Nærhed melde,
naar Bølgen skummer mod højen Strand
og stænker Perler paa Højens Dysse
der stolt sig hæver ved nære Rand,
hvor Havet kjærligt dens Fod mon kysse.
Jeg gjærne hører, hvad Bølgen synger,
naar Fraaden stænker, og Snækken gynger,
derfor, derfor gaar jeg paa Togt!

Naar Vaaren kommer saa lys og fager,
og Sæden kranser den danske Ager,
naar Lærken synger, og Trillen slaar
paa Kæmpehøjen, hvor Helten sover;
naar Solen højt over Himlen gaar
og spreder Guld over Havets Vover,
naar Klinten kranser med Løv sin Pande
og spejler sig i de dybe Vande,
ja saa, ja saa, gaar jeg paa Togt!

Naar Engen spættes med gule Blommer,
og alle priser den danske Sommer,
naar Linden løves ved Fuglesang,
og Kornet bølger i lune Vinde,
naar Pigen synger til Leens Klang,
og Sorgen viftes af alle Sinde;
naar Gjøgen galer i Skovens Sale,
og Nattergalen i dybe Dale,
ja saa, ja saa, er jeg paa Togt!

Naar Vintren kommer paa Stormens Vinger,
og Hyrdens Sange vemodig klinger,
naar Fuglen stævner mod Syd, mod Syd,
og Sneen breder sit hvide Dække,
naar Stormen bruser med Orgellyd
imellem Træernes høje Række,
som Kæmper fordum ved Juletide
kom hjem fra Viking paa Bølgen stride,
saa kommer ogsaa jeg fra Togt!

Bertel Elmgaard.

Kvælerne i Indien.

Blandt de mange Afguder, Hinduerne beder og ofrer til, er Gudinden Kali en af de værste. Denne Guddom forestiller Hinduen sig som stadig tørstende efter Blod. I en af Religionsbøgerne læser man følgende ret betegnende Ord: „En Tigers Blod glæder Kali i ti Aar, men et Menneskes Blod glæder hende i tusende Aar.“ Under Fremstillingen af blodige Ofre anraaber hendes Dyrkere hende om Held og Lykke til deres Foretagender, og jo mere værdifuldt Offeret er, jo lettere faar de, i Følge deres Tro, deres Bønner opfyldt.

I mangfoldige Aar havde Kali-Dyrkelsen krævet mange Menneskeofre, før den engelske Regering blev klog paa, at de Mord, som hyppig forefaldt rundt om i Landet, skyldtes religiøs Fanatisme. Fra den Tid af tog man med Kraft fat paa Ondet, og man rettede da særlig sin Opmærksomhed paa en religiøs Sekt, hvis Medlemmer, under Navn af Thugger (Kvælere) bredte sig over hele Landet. Lidt efter lidt blev man bekjendt med Sektens religiøse Forestillinger og søgte nu at bekæmpe den efter bedste Evne, hvad der dog ikke forhindrer, at den endnu den Dag i Dag af og til giver sig Vidnesbyrd ved hemmelighedsfulde Mord, til hvis Ophav man forgjæves søger Spor. Thuggerne eller Kvælerne har fuldstændig indviet sig til Gudinden Kali's Tjeneste, og de er fuldt overbeviste om, at jo flere Mennesker de kan aflive til hendes Ære, jo mere tilfreds er hun med deres Tjeneste. Hele deres Digten og Tragten gaar derfor ud paa at myrde, hvor Lejligheden giver sig, og at udplyndre deres Ofre. De kjender ikke til Barmhjærtighed eller Samvittighedsnag, til Taknemmelighed eller Kjærlighedshensyn; har en Thug udset sig et Offer til den blodige Gudinde, sætter han alle andre Hensyn til Side og dræber lige saa godt sin Ven og Velgjører som sin Fjende. Under alle Haande Forklædninger, som Vejviser, Tjener, handlende eller rejsende Pilegrim, ved han at nærme sig sit intet anende Offer, for derefter, naar Lejlighed gives, at kaste den dræbende Slynge om Halsen paa den udkaarne og kvæle ham.

Thuggernes Drengebørn bliver tidlig oplærte til at gaa i Fædrenes Spor og maa, før de optages i Samfundet, aflægge en Prøve paa deres Færdighed i at røve og myrde. I denne Anledning foranstaltes der en Fest, og Gudinden spørges om Raad. Paa et ensomt Sted rejses en Billedstøtte af Kali, Frugt, Vin og Kager bæres frem for hende, vellugtende Røgelse kastes paa en Ild ved hendes Side, og Bønner opsendes. Derefter slagter man et Faar, som lægges ved Billedstøttens Fødder, og gjennem Dyrets Trækning tyder man Gudindens Svar. Er dette gunstigt, sendes de unge ud paa Rejse, for at de kan se Lejligheden an og bringe Kali deres første Offer.

Denne morderiske Sekt findes, som bemærket, endnu i al Hemmelighed spredt over hele Indien, og der er næppe en eneste Provins i dette store Land, hvor ikke hundrede og tusende er blevne Ofre for dens Fanatisme og Rovbegjærlighed. Vel har den engelske Regering opbudt al sin Evne for at rykke Ondet op med Rode, men saa længe Kali dyrkes i Indien, vil der ogsaa findes Kvælere der. Thi ligesom Fakiren piner sig selv i den Overbevisning, at han derved vinder Guddommens Yndest, saaledes øver ogsaa Kvæleren sine uhyggelige Gjerninger i den faste Tro, at han derved tjener Gudinden paa bedste Maade, og dør han til sidst i Galgen, saa dør han med den Bevidsthed, at han vil blive optagen i Kali's Himmel som en af hendes udvalgte.

Indiske Kvælere eller Thugger.

Tørvegravene i Lithauen.

Omstaaende Billede fremstiller et lille Parti af den meget store Tørvemose „Balluf" i Lithauen, som paa en flere Mile lang Strækning danner Grænsen mellem Rusland og Preussen. Denne øde og ensformige Strækning udmærker sig ikke ved nogen Skjønhed; vi vil derfor ikke indlade os paa at give en Skildring af denne Moses Udseende eller af den Tørvefabrikation, som man driver der, da den ikke er ejendommelig i nogen som helst Retning. Vi skal blot indskrænke os til at fortælle Læserne lidt om den ejendommelige Maade, paa hvilken man færdes i Moserne her.

Næsten alle Tørvemoserne i Lithauen og især den nylig nævnte store Mose „Balluf" skal efter alle Beretninger være meget farlige at færdes i for enhver, som ikke er nøje kjendt med disse øde og vildsomme Egne, hvor der hverken findes Vej eller Vejviser, og hvor de faa faste Stier er saa vanskelige at se, at de kun kjendes af de Personer, som er vante til at færdes her. Mangen Vandringsmand, som har villet skyde

Gjenvej over en eller anden af disse Moser, har derfor mistet Livet her og er sporløs forsvunden, i det han er sunken ned i den dybe og bedrageriske Grund.

I disse meget store Mosestrækninger findes der dog, som før nævnt, hist og her smalle Stier med fast Grund, som vel er skjult af et tyndt og moradsigt Moselag, men som dog er godt kjendt af Egnens fattige Bønder, som er vante til at færdes i disse Moser, hvor de har et haardt og møjsommeligt Arbejde. Naar Tørven er skaaren eller gravet samt æltet og formet, staar endnu det værste Arbejde tilbage. Da der ingen Veje findes i disse Moser, men kun meget smalle Stier, kan man ikke komme ud i dem med Vogne, men al den skaarne Tørv maa bæres bort. Tørven kan heller ikke tørres i disse Moser, men maa bæres bort, medens den endnu er vaad og tung, hvilket naturligvis forøger Besværligheden ved Transporten. Det er en saadan Transport, som er fremstillet paa hosstaaende Billede, hvor man ser fem Personer bære den tunge Byrde paa Hovedet eller Skulderen. Vandringen langs de smalle Stier er ikke alene farlig, men ogsaa højst møjsommelig, da Arbejderne, som det ses paa Billedet, mange Steder maa bruge Stylter for at komme tørskoede over Moradset. Disse kraftige Folk bevæger sig med en saadan Sikkerhed paa Stylterne, som om disse var sammenvoxet med Benene. Stylterne er i Almindelighed 4 Fod høje og bindes fast under Saalen af Skoen, der som oftest er lavet af Lindetræets Bast. Paa hver Stylte findes der en Løkke af Læder, i hvilken Foden sættes under Opstigningen.

Transport af Tørv i Lilhauen.

Hvad man kan se i et Forstørrelsesglas.

Af H. J. Guldager.

(Fortsat).

Vi kiger atter ned i Glasset, og se, Tæppet er rullet op for et helt nyt og meget overraskende Skue: det er lykkedes os at forvandle den omtalte Flimren og Dirren til en Mylr af — lutter smaa Aal. Ja saaledes omtrent ser de da ud, men det er i Virkeligheden en Sværm af de saa kaldte Vibrioner, paa Dansk kaldet Strækkere, som vi ser ned paa. Meget smaa er de i Sandhed og det til Trods for den betydelige Forstørrelse, men dog ikke mindre, end at man med Øjet kan følge deres livlige Bevægelser mellem hverandre. I slangeagtige Bugtninger skyder de sig frem, snart sagte som en Orm, snart skyder de en Fart frem gjennem Vandet som en Pil; men se, om de løber mod hinanden, ihvor mange de end er, og ihvor travlt de end har; ogsaa her synes altsaa at være selvbevidst Liv til Stede. Figur 2 skal forestille en Sværm af disse smaa Strækkere, men jeg indrømmer villig, at Figuren kun daarlig er i Stand dertil; Formen ligner vel, men Bevægelsen, denne livlige Faren omkring mellem hverandre, deres hurtige Vendinger og Drejninger, som gjør Skuet saa sælsomt, kan ikke gjengives ved et Billede.

Ved Siden af disse spiralbøjede Vibrioner, der denne Gang synes at være den herskende Form som Modsætning til det brogede Selskab under forrige Iagttagelse, ses ikke saa faa smaa bitte Kugler, som ligeledes bevæger sig omkring i Vandet. Disse Væsner anses i hele Skabningsrækken, for at være de mindste Organismer som det menneskelige Øje kan faa Sigte paa; selv ved en Forstørrelse paa 6 Millioner Gange viser de sig dog kun som smaa Kugler, uden at man er i Stand til at iagttage noget bestemt i Henseende til deres Legemsbygning. Ehrenberg troede vel at have paavist Fordøjelsesredskaber hos dem, men den nyere Videnskab har

ogsaa omstyrtet denne Formodning, ja, den vil ikke en Gang anerkjende dem som Dyr, uagtet de bevæger sig saa livlig, men antager saa vel Monaderne som Vibrionerne for Planter og søger at forklare Bevægelsen som en Virkning, fremkaldt ved uendelig fine Svingtraade, der udgaar fra Legemet.

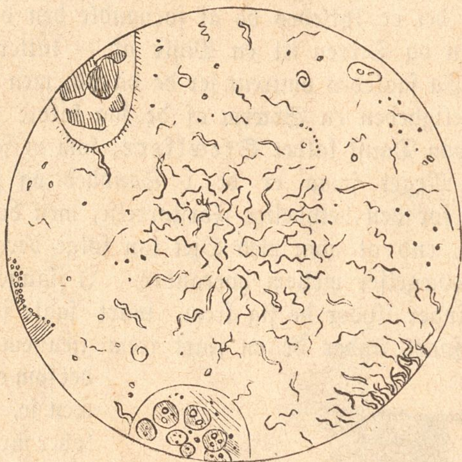

Fig. 2.

Om disse overmaade smaa Væsner altsaa er Dyr eller Planter, faar vi at lade staa ved sit Værd — det maa blive Videnskabsmændenes Sag at drøfte dette Spørgsmaal nærmere —; saa meget er imidlertid vist, at de ikke har det bedste Ord paa sig med Hensyn til deres Betydning i Naturens Husholdning. Det er nemlig aldeles fastslaaet, at de er sikre Gjæster ved enhver Forraadnelsesproces, hvad enten de saa indleder og gjennemfører Forraadnelsen, eller de først fremkommer efter denne. Dette Forhold skal jo i og for sig ikke hæve dem i vor Agtelse, men langt værre er det dog, at man i den nyeste Tid har villet paadutte dem et utilladeligt nøje Broderskab med vore allerværste smitsomme Sygdomme, ja endog ligefrem betragtet dem som den egentlige og sande Aarsag til Pest, Kolera, Tyfus o. s. v. Man kunde altsaa kalde dem Pest- eller Forraadnelsesæmner, hvis det ikke var saadan et afskrækkende Navn. Deres Formering eller Yngling gaar for sig paa den simpleste Maade af Verden: Kuglen begynder at blive lidt langagtig, indsnører sig mere og mere paa Midten, og inden man har set sig vel for, har den delt sig i to andre Kugler — to selvstændige Væsener, ligesom Moderkuglen var.

Vibrionerne, Pestæmnerne, eller hvad man nu vil kalde dem, begynder at sagtne i deres Bevægelser der nede i Vædsken, hist og her dannes smaa Øer, bestaaende af bare sammenhobede Organismer, flere kommer bestandig til og borer sig ind mellem de andre, ligesom for i hinandens Selskab at imødegaa den sig hastig nærmende Dødsfare. Til sidst ses kun en enkelt krampagtig Trækning hist og her: Livet er ved at forstumme, og kun en Mark, oversaaet med døde Kroppe af Vorherres mindste Skabninger, er bleven tilbage. — — Jeg sagde, som døde Kroppe af Vorherres mindste Skabninger; — dette kunde maaske dog være en dobbelt Urigtighed at sige. Det sidste er vel sandt, for saa vidt som vore Øjne kunde gjælde som et Maal for Størrelserne, men da vort Øje, som foran berørt, kun rækker saa kort og ser saa lidt af den store os omgivende Natur, saa bliver det vel mest rimeligt at antage, at Skabningsværket ikke er afsluttet med den lille Monade, men at det saa vel i det store fjærne som i det smaa nær ved os, strækker sig saare langt ud over Grænsen for vore Forestillinger! Hvad de døde Kroppe angaar, da maa vi vel huske paa, at jo lavere Dyret er, desto mere sejlivet er det i Regelen ogsaa. Forsøg skal ligefrem have godtgjort, at den Slags Dyr kan henligge som et indtørret Slimlag paa en Plade i længere Tid, om just ikke i mangfoldige Aar, saaledes som man i sin Tid paaastod, og dog vaagne op igjen efter at være blevne befugtede med frisk Vand.

Men hvor kommer nu disse Væsener fra, hvad er deres Ophav og hvorledes gaar det til, at de saaledes kan fremkomme i utallig Mængde i fordærvet Vand og mange andre Steder? Ja, det er et vanskeligt Spørgsmaal at besvare, naar man ikke vil nøjes med den rigtignok lidet tilfredsstillende Forklaring, man i forrige Dage fremkom med; „de avles", sagde man, og dermed var saa hele Knuden løst. De avles paa den Maade enten af sig selv, altsaa af intet, eller af Plante- og Dyrelevninger, altsaa af noget, men af noget dødt. At det døde „af sig selv" kan blive til det levende, det tror ingen paa nu mere, og at der af intet kan fremstaa levende Skabninger, selv om de kun er mageløs smaa — det er der slet ingen Mening i. Men hvor kommer de da fra? Hakker man nogle Spergelstængler sammen med Blade, Hø o. s. v., overgyder det hele med kogende Vand og lader det henstaa, udsat for Luften og Lyset, i nogle Dage, saa kan man være ganske sikker paa, at Millioner af forskjellige Infusionsdyr vil avles i Vædsken. Men binder man Glasset forsvarlig til, saa Luften ingen Adgang faar, eller endnu bedre: pumper man Luften helt ud, saa kan man være lige saa sikker paa, at der næppe fremkommer noget saadant Dyr. Saa vidt er Spørgsmaalet altsaa klaret, som det er bevist, at Dyrene hverken stammer fra Vandet eller fra døde Gjenstande i samme, men derimod fra Luften. Yderligere Forsøg har end videre godtgjort, at det heller ikke er selve den rene Luft, som er Skyld i deres Fremkomst, men derimod frit svævende Urenheder i Luften, hvilke Urenheder man

snart har kaldt Solstøv, snart Sværmsporer o. s. v. I dette Støv har man nemlig opdaget en overordentlig stor Mængde Plante og Dyrespirer, hvilke altsaa synes at være det egentlige Ophav til alle de omtalte smaa Væsener, til alt, hvad vi kalder Forraadnelse, og rimeligvis til alle vore smitsomme Sygdomme.

Næppe har Videnskaben derfor nogen Sinde haft et høiere Maal at stræbe efter end at kaste sit Lys over disse endnu saa langt fra tilstrækkelig opklarede Forhold.

Efter at jeg nu har givet Læserne en Forestilling om, hvad man kan faa at se i et godt Forstørrelsesglas, og efter at have antydet, hvilken Betydning et saadant Instrument kan have i Videnskabens Tjeneste, skal jeg efter forud givet Løfte meddele en kort Anvisning til, hvorledes man uden synderlig Bekostning eller Anstrængelse selv kan lave sig et sammensat Mikroskop, et Forstørrelsesglas, som ganske vist ikke har nogen synderlig videnskabelig Betydning, men dog turde anses for fuldt saa nyttigt og lige saa rigt paa Underholdning som f. Ex. Kalejdoskopet, Stereoskopet, Tryllelygten og lignende optisk Legetøj, som nu om Stunder er saa almindeligt i Handelen.

Af simpelt graat Indpakningspapir klistrer man et Paprør paa omtrent 14 Tommers Længde og $^3/_4$ Tommes Vidde (indvendig Maal). Saa stort et Stykke Papir, som antages tilstrækkeligt til at give Røret den passende Fasthed og Tykkelse, udbredes paa et Bord og overstryges med Klister, hvorpaa det rulles fast om en drejet Træstok af passende Tykkelse. Det bemærkes herved, at den inderste Ombøjning af Papiret ikke maa berøres med Klisteret, da man, hvis dette sker, ikke kan trække Røret af Stokken, naar det er tørt. Røret glattes nu udvendig med Sandpapir eller ved Hjælp af en Fil, beklædes med Glanspapir eller bedre

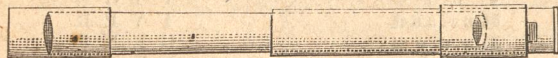

Fig. 3.

Mikroskop af Paprør.

a. Paprør med en Glaslinse i hver Ende.
b. Et tykkere Paprør, hvori *a* kan indskydes.
c. Firkantet Aabning til at indstikke Glaspladen
d. *e.* Et kort forskydeligt Rør og dito.

med et Lag paaklistret Tinfolio og sværtes indvendig med Blæk eller lignende. Nu indtrykkes allerydeerst i hver Ende af Røret en Glaslinse af 1'' 9''' Brændvidde, som man kan kjøbe hos Hr. Rom, Axelhus, for 50 Øre pr. Stykke. Glasset i den Ende, som skal vendes imod Gjenstanden, dækkes udad til ved med Vox at fastklæbe et Stykke rundt afklippet, sværtet Papir af Glassets Størrelse. Nøjagtig i Midten af dette tynde Papirslaag maa man, inden det indsættes, udskære eller udklippe et lille rundt Hul næppe saa stort som en Ert. Gjennem denne skarpt begrænsede Aabning skal Lyset fra Gjenstanden trænge ind i Røret. Det andet Glas, som man ser gjennem, tildækkes slet ikke, men da Øjet ikke kan holdes tæt ind til Glasset, gjør man bedst i at anbringe et kortere Rør omkring Enden af det lange til at forskyde paa dette. Dette korte Rør trækkes omtrent $1\frac{1}{2}$— 2 Tommer ud over Glasset, saaledes at Afstanden mellem Øjet og Glasset kan blive saa lang, naar man vil betragte noget.

Indretningen er nu færdig, for saa vidt som man ved at holde Enden af Røret et Par Tommer oven over en Gjenstand og se ned gjennem den anden Ende vil se Gjenstanden meget betydelig forstørret; men da det næsten er helt umuligt at holde Røret i en og samme Stilling en Minut til Ende, og da man som oftest vil betragte tynde gjennemsigtige Gjenstande, saa bliver det nødvendigt at forsyne Mikroskopet med et Redskab til at fastholde Gjenstanden.

Dette kan ske saaledes: Uden omkring det egentlige lange Rør klistrer man sig et andet, altsaa videre Rør, af en 12 Tommers Længde, sværtet indvendig som det første og saa vidt, at dette med Lethed kan skydes ind i det. Tæt ude ved den yderste Ende skæres med en Pennekniv et Par firkantede Huller, lige oven for hinanden i det tykke Rør. Disse Huller maa være saa store, at et Par smaa Glasplader af $^1/_4$ Tommes Bredde og 2 à 3 Tommers Længde kan stikkes gjennem paa Højkant sammenlagte med Fladerne mod hinanden. Mellem Glaspladerne lægges Gjenstanden, man vil iagttage, f. Ex. en Fluevinge, og for at holde denne fast kan man klistre sig nok et kort Paprør over Røret med Hullerne og skyde dette (det korte Rør) ned mod Glaspladerne. Dette yderste korte Rør maa derfor gaa lidt trangt over det andet Rør.

Vil man nu bruge Indretningen, lægger man altsaa Gjenstanden, man vil iagttage, ind mellem Glaspladerne, helst lige langt fra begge Ender af disse, stikker dem samlede ind i de omtalte Huller, saaledes at Enderne staa frem hver til sin Side og saaledes, at Gjenstanden befinder sig lige i Rørets Midte, skyder saa det yderste Rør for, saaledes at Glastykkerne ikke kan vakle. Derpaa føres det lange, smalle Rør ind i det tykke med den Ende, hvor Glaslinsen er bedækket, og man prøver sig nu frem ved sagte Omdrejninger, hvor langt Røret skal skydes ind; samtidig holder man Indretningen frem imod Lyset og ser ind i den for Øjet bestemte Ende ligesom i en Kikkert. Man vil da snart

erfare, at paa et bestemt Punkt ses Gjenstanden klart, medens Klarheden aftager, naar den Øjet modsatte Ende fjærnes fra dette Punkt, hvad enten det saa er frem eller tilbage.

(Sluttes.)

Husflid.

Der har ofte været Efterspørgsel om Konvoluter, som var saa store, at de kunde tage et Kvartark (som en Skrivebog), saa at man ikke behøvede at bøje Papiret sammen, uden at saadanne har været til at faa i Handelen, men kun paa Bestilling til dyre Priser. En værdig trængende Familie i Kjøbenhavn har imidlertid nu i den sidste Tid begyndt Tilvirkningen af saadanne Konvoluter, omtrent 7 × 9 Tommer store, af meget stærkt og glat brunt Papir, saa at de med Lethed kan rumme indtil et halvt Pund Papir. Prisen er 3 Kr. pr. 100, og Forhandlingen er velvillig overtagen af N. C. Roms Forlagsforretning (Axelhus Nr. 2, Kjøbenhavn, V), hvor fra lysthavende paa Bestilling kan faa tilsendt baade Prøver og Pakker paa 100 af ovennævnte Konvoluter.

Til Husflidsudstillinger.

Paa given Anledning bringes forskjellige ved Udgiveren fremkomne Skrifter o. lign. i Erindring, som passende til Præmiefordeling og Anvendelse ved de forestaaende Foraarsudstillinger, nemlig:

Vejledning i Landbohusflid, med 254 Afbildninger. Hæftet 2 Kr. 50 Øre og smukt indbundet til Præmiebrug 3 Kr. 50 Øre.

Den lille Paparbejder, med 83 Afbildninger. I Papbind 1 Kr. 50 Øre.

13 Husflidssange, med smukt illustreret Titelblad. 10 Øre Stykket, 5 Kr. pr. 100.

Præmieblade til Udfyldning, med særdeles smukt udførte Randtegninger, trykt paa tykt Papir, 15 Øre Stykket. 12 Kr. pr. 100.

Smaating.

Skyggesiden ved Forbedringshuset. En nylig løsladt Straffefange blev fundet i aldeles beruset Tilstand paa Gaden. Da vedkommende Øvrighedsperson Dagen efter krævede ham til Ansvar i den Anledning, svarede han: „Ser De, Hr. Assessor, det er i det hele taget en stor Ulempe med disse Anstalter, at man slet ikke mere kan taale noget, naar man kommer ud igjen!"

Et søvndyssende Middel. Isaksen (Kl. 12 om Natten til sin Sovefælle): „Hør, Jakobsen, vidste jeg bare, hvad jeg skulde gribe til — ikke en eneste Nat kan jeg faa Søvn i mine Øjne, og det er ene og alene af Sorg og Uro, fordi jeg i Overmorgen skal betale en Vexel paa 600 Kroner til Simonsen. Jacobsen: „Jeg skal give dig et godt Raad. Staa op, klæd dig paa, gaa hen til Simonsen, væk ham og sig til ham, at du ikke vil betale Vexlen. Saa er det ham, der kommer til at lide af Sorg og Uro; du bliver disse Plageaander kvit og kan atter sove trygt paa dit grønne Øre!"

En Beroligelse. „Naa, hvad synes De om min Søn?" spurgte en Mand sin Huslærer. „Er han flittig?" — „Aa ja, hans Flid er upaaklagelig, men, sandt at sige, Drengen er daarlig begavet." — „Aa, ikke andet," sagde Faderen fortrøstningsfuldt, „det klarer sig nok. Jeg havde selv i min Ungdom kun meget lidt Omløb i Hovedet, men det forsvandt helt og holdent med Aarene."

En vanskelig Kommission. Fra Budvejs modtog Postkontoret i Bremen nylig et Brev med følgende Adresse: „Til min kjære Søn med de gule Skindbuxer; er han ikke i Hamburg, saa er han i Bremen."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en jysk Halvø og en By paa Sjælland: En Ø i Vesterhavet, — en Flod i Tyskland, — en By i Italien, — en Republik i Evropa.

Ludvig Bidstrup.

Firkantet Rød. Af 3 E, 3 S, 2 L, 2 A, 2 G, 2 R, 1 T og 1 Æ dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

I det første holder Døden Høst,
andet kan du vist, fra du var liden,
tredje var til vore Fædres Trøst,
fjerdes Død vi mindes end med Lyst,
skjønt Aarhundreder er rundne siden.

Viggo.

Bogstavgaade.

Læser man de første tre
omvendt, vil nok snart man se,
at om du en Ting ved dette
faar, er den ej fuldt med rette
fire, fem og sex. Men naar
du paa sidste fire faar
Tingen, er du vel dens Ejer
paa en Maade. Syv med tre,
to og en er den, som plejer
Vreden sig at gi'e i Vold.
Alle elleve vi se
ligge end i god Behold
nær ved Taarnet, som er firet
med den gyldne Fløj paa Spiret.

Opløsninger fra Nr. 31.

paa den geografiske Gaade:

Berge**n**
Ebr**o**
Ruslan**d**
Løwe**n**
Itzeh**o**
Neape**l**

paa den firkantede Rød:

PIGE
IVER
GENI
ERIK

paa Bogstavgaaden: Mus — Kat — Skat — Muskat.

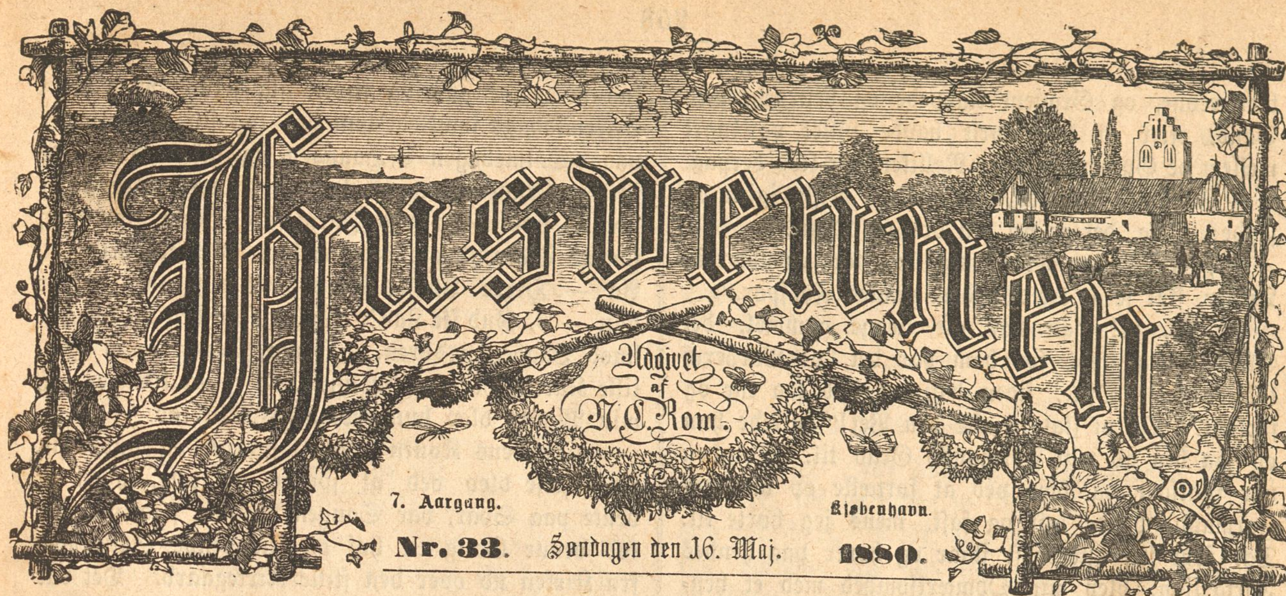
Brevvexling.

Malm & Høj. Venligst Tak for det tilsendte. Det vilde glæde os at faa mere lige saa godt.

„—e—n". Digte i Mundart kan ikke anvendes i „Husvennen". Barndomsminderne kan ikke bruges.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 33. Søndagen den 16. Maj. **1880.**

Tre Gange mødt.

Fortælling af Severin Kjær.

Truholm St. Hansdag 1843.

it og ofte vaandede jeg mig under de trange Kaar, jeg maatte døje der ovre i Rugbjærg. Det var ogsaa en saare lang Tid, jeg maatte henslide som fattig Hjælpelærer. Femten lange Aar; det er, naar jeg tænker tilbage derpaa, som en halv Evighed. Dog, hvi klage! Gud er mig jo god: Jeg fik Føde og Klæder, havde Sundhed, Helsen og gode Venner. Hvad kan jeg saa forlange mere? Jo, der var dog et, et eget Hjem, som jeg sukkede efter; et Sted, hvor min kjære, udvalgte Pige kunde dele Kaar med mig, hvor vi som Ægtefolk for Gud og Mennesker kunde bære Livets Aag tilsammen. Og derfor sukkede jeg saa ofte med Salmisten:

„Und mig et ringe Nazareth,
en liden rolig Rede,
hvor i Guds Fyldes Liv jeg ret
dig, Frelser, kan oplede!"

Men Herrens Navn være lovet, ham ske Ære og Tak i al Evighed! Han er saa rund til at bønhøre, ja, han hører vore Suk og Bønner, endnu før de er frembaarne. Fik jeg uværdige nu ikke dette dejlige Kald i Truholm uden al Fortjeneste. Ja, hvi tale om Fortjeneste. Der er vel dem, der var langt værdigere end jeg skrøbelige Stakkel; men Herren har været mig naadig. Hvordan skal jeg takke ham, min Frelser og min Gud! Jeg vil arbejde tro i hans Vingaard; som en ringe Tjener, vil jeg hege og pleje om de smaa Planter, jeg er sat til Gartner over. Hjælp du mig, o Herre! at alt maa blive til din Ære. Amen.

25de Juni 1843.

Det er en saare bedrøvelig og rystende Tildragelse, som denne Dag bragte mig. Vi maa ret sige: Hvad er vi Mennesker dog ikke for skrøbelige Kar, og hvor kort er vort Syn, siden vi saa kan lægge Snarer for hverandre og skade dem, som vi mest har kjær! Men jeg vil nu sandfærdigen optegne alt, som det har tildraget sig:

Efter at jeg allerede den tidlige Morgenstund havde set mig om her i Skolen, baade ude og inde — Haven syntes jeg især godt om, den maatte der kunne blive noget kjønt ud af, naar der blev puslet lidt ved den, og saa den dejlige Bæk, der risler derigjennem, den er det mig ret en Fryd at høre paa, naar den sladrer saa lystig og muntert, mens den vævert boltrer sig hen over Smaastenene — saa gik jeg en Runde om i Marken; den kan der ogsaa blive noget ud af. Jeg tror bestemt, at der maa kunne holdes tre om ikke fire Køer og et Par Faar; for det er slet ikke saa lille et Stykke Jord. Og saa Foderet, der bliver leveret, det skal man da ogsaa huske paa. Som jeg saa atter igjen sad her inde i Eftermiddag og tænkte baade frem og tilbage og i mit stille Sind takkede Gud Fader, der har ført mig saa naaderigt hidindtil, faldt mine Øjne paa Kirken, der ligger her paa den lille Bakke skraas over for Skolen og lyser saa mildt og kjønt ud over Egnen. Jeg fik Lyst til nærmere at se det Guds Hus, hvor jeg, som Herrens ringe Tjener, for Fremtiden skal være med til at bringe vor himmelske Fader Hjærtets Offer. Og jeg gik derover.

Inde paa Kirkegaarden gik en gammel Kone og gjorde rent ved nogle Gravsteder. Gangene

blev revne, og Gravene klappede og bestrøede med Sand, efter at hun først havde pillet og luget mellem de Gyldenlakker og Nelliker, der stod derpaa.

Jeg bød Goddag, og Konen hilste igjen og sagde: „Naa, det er vel saa vor ny Degn?"

„Ja, Mo'er, det er mig, der, som en uværdig Tjener, skal se at træde i den gamles Fodspor."

„Ok, ja! han var alt længe gammel, det Skind. Og godt for ham var det, at Vorherre lukkede hans Øjne, siden han nu stod saa ene og forladt. Og vi skal jo alle den Vej!" sukkede hun og saa hen ad min Formands Grav til. Kvinden var snaksom og blev ved at fortælle op om min Formand, baade løst og fast, mens jeg hørte til. Da, som jeg allerbedst staar og hører paa hendes Fortælling, blev min Opmærksomhed med et hendragen til Kirken, det forekom mig grandgivelig, at nogen sang der inde.

„Hvad er det," siger jeg, „er der nogen inde i Kirken? Det synes mig, at de synger der inde?"

„Det kan jeg ikke tro," svarede hun. „Men det er vel Jakob Murer, der gaar og kalker omme paa den anden Side af Kirken; han plejer gjærne at synge til sit Arbejde."

„Men det er Salmesang, Mo'er!"

„Er det saa? Ok, ja! det kan nok være, — jeg hører nu ikke grandt — men han plejer ellers ogsaa at synge saadanne tungsindige Toner, stakkels Karl. Vi skal kjønt se, at det er ham. Jeg har da heller ingen set komme her ind paa Kirkegaarden uden Hans Bo's Karen, der for lidt siden gik om til deres Gravsteder. Jo, mænd! vi skal kjønt se, at de har fundet hinanden der omme, de to, og nu kvidrer i Hob, som andre fangne Fugle, der slipper af Buret. Den Sang vil rigtig skurre ilde i Ørene paa den rige Hans Bo og Konen, om de fik den at høre," lagde den gamle til med et lille, lunt Smil.

Jeg vilde netop til at spørge Konen, hvad hun mente med den Snak, da i det samme en aldrende Kvinde med ilsomme Skridt og søgende Blik traadte ind ad Kirkelaagen. Da den kommende fik Øje paa os, forstærkede hun end mere sin Gang og styrede lige hen imod os. Hun saa hed og ophidset ud, og endnu før hun fik Tid at hilse, raabte hun med skarp og bævende Røst og med en Spænding i alle Træk, som vilde hun sluge Graverkonens Ord:

„Ane, Ane! har du ikke set noget til vor Karen?"

Og hun blev ved, uden at vente paa Svar: „Nu har hun gaaet der hjemme i de sidste Par Dage og har slet ikke mælet et Ord. Først prøvede jeg at snakke hende til rette, jeg talte baade mildt og haardt til hende; men da der ingen Udkomme var med det, og det hverken nyttede til eller fra, lod vi hende gaa og skjøtte sig selv. Men saa i Eftermiddags smykkede hun sig, tog sine Kirkeklæder paa, Salmebogen i Haanden og gik. Vi troede først, at hun var gaaet her op til vore Gravsteder for at pusle lidt ved Farmo'ers Grav, som hun somme Tider plejer; men da hun saa blev borte . . . Aa — Herre Josses Kors! det er hende, der er hun — o, Gud ske Lov!" raabte Kvinden og løb hen imod Vaabenhusdøren. „Karen, Karen! min egen, lille Karen, her har du din Moder, nu kommer jeg, min Pige!" blev hun ved, mens hun løb.

Imedens Konen stod og spurgte og under sin Ophidselse blev ved at spørge og tale, uden at vente paa Svar, var Sangen begyndt paa ny; der lød denne Gang en høj og skingrende Salmesang fra Kirken ud over den stille Kirkegaard. Det var ikke længere til at tage fejl af, hvor Sangen kom fra; men det var for Moderen ikke heller til at tage fejl af, hvem det var, at det var hendes Datter, der sang. Man kunde se, hvor Glæde og Forbavselse greb hende: Glæde over at finde Datteren, og Forbavselse over at finde hende syngende her. Selv blev jeg ogsaa helt underlig til Mode. Og uden at vide, hvad jeg gjorde, var jeg ilet bag efter Kvinden.

Da vi kom ind i Vaabenhuset, standsede Sangen brat; men da vi tren ind i Kirken, saa jeg et Syn, som greb mig med saadan en Magt, at jeg ikke var mægtig at flytte en Fod, men maatte blive staaende stille og stirrende. Jeg tænker, at det gik den gamle Kvinde omtrent lige saadan; thi uvilkaarlig stod ogsaa hun stille, ligesom jeg, og stirrede frem for sig op mod Alteret.

Solen var ved at gaa ned. Der nede i Kirken, hvor vi stod, var der allerede indtraadt halv Skumring; men Koret var fyldt af et Hav af flimrende, boltrende Straaler. Det røde Lysskjær trængte ind gjennem det buede Kirkevindue og farvede alt, hvad der fandtes der under, med rødgylden Glans: Altertavlens gamle, udskaarne Træfigurer lyste som forgyldte, de store Malmstager paa Alterbordet skinnede og funklede som Guld, selv det gamle, falmede Alterklæde rødmede, som mindedes det sin farverige Ungdomstid. Men midt i det rødglødende Lyshav stod en ung Pige — høj og slank stod hun der, med Ansigtet vendt mod Alteret. Hovedklædet var gledet ned, saa det rige, ravnsorte Haar nu flød frit i mægtige Bølger ned om hendes Skuldre; men Solstraalerne spillede derpaa og boltrede sig deri. Hun stod urokkelig stille med Hovedet hældende lidt til den ene Side og med Armene hængende slapt ned. Saadan stod hun en Stund. Da med et gav det et Sæt i hende, hun rejste Hovedet rankt op og svarede tre Gange skarpt og tydelig, som til en usynlig spør-

gende: Ja—ja—ja! Derpaa strakte hun Haanden frem, som for at give den til Haandslag, knælede saa ned paa Knæfaldet og laa en Stund bøjet og med sænket Hoved; atter rejste hun sig op, vendte sig brat omkring; og i det hun begyndte at gaa ned ad Kirkegulvet med langsomme, afmaalte Skridt sang hun med skingrende, hjærteskærende Røst Salmen:

„De knælede med Ja mod Ja,
for dig, o store Jehova,
de bedende sig bøjed;
de to er nu for dig som et,
og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet . . . .!"

Hun blev ved at synge, mens hun langsomt og stilfærdig skred frem ad Gulvet. Og baade den gamle Kvinde og jeg var saa optagne af det Syn, som vi havde for os, og af hvad vi hørte, at vi slet ikke havde lagt Mærke til, at der var nogen kommen ind i Kirken; men nu skred en ung Karl i Murerdragt forbi os. Midtvejs paa Kirkegulvet mødtes de to unge, han og Pigen. Men da hun fik Øje paa ham og vel kunde sanse, hvem det var, stod hun pludselig stille, strakte begge Arme frem for sig, som for at gribe efter ham, og raabte: „Jakob, nu er vi viet og givet tilsammen, og ingen, slet ingen Verdens Magt, skal kunne skille os ad. Jakob . . .!" I det samme segnede hun om. Karlen var sprunget til og havde grebet hende i sine Arme, saa hun kom til at glide sagte ned paa Gulvet. Da Kvinden og jeg ilede til, laa hun ligbleg med Hovedet støttet op mod Karlen, der knælede ned paa Gulvet ved hendes Side. Kun et enkelt Gisp og en Sitren, der drog gjennem hendes Legeme, vidnede om, at der var Liv; man kunde ellers have troet, at hun var død, hun saa nærmere ud dertil end til Liv.

Moderen kastede sig ned over hende, og gjennem Graad kaldte hun paa hende med de kjærligste Navne, hun kjælede for hende og klappede hende, som var hun et lille Barn, hun lovede, at nu skulde alt blive lyst og godt — bare nu Pigen vilde slaa sine Øjne op og se mildt paa hende som i gamle Dage. Men Karlen skød hende lempelig til Side, i det han sagde: „Mette, Mette! I har stor Synd mod os to; det er jert eget Barn, men I har handlet mod hende som en Haremoder. Vorherre tilgive jer, hvis han kan!"

Men Moderen blev ved med sin Graad. Hun sagde ingen Ting, men blev ved at hulke og drog paa ny Datteren ind paa sit Skjød og kjælede for hende. Jeg stod benavet og vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre. Karlen rejste sig saa og gik ud af Kirken, lidt efter kom han tilbage, men saa sig urolig og søgende om, som savnede han noget; med et ilte han saa op til Døbefonten, greb noget Vand, som stod der, og med det stænkede han Pigens Ansigt. Lidt efter lidt livnede hun op derved; men hun saa rigtig stakkels ud: hun rystede over hele Legemet, og hendes Blik for vildt om til alle Sider; men det var ikke til at se, at hun kjendte nogen. Hun sagde ingen Ting; men alt imellem begyndte hun at nynne og sprang saa over til med skærende Røst at gjentage de to Strofer:

„Og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet."

„Føjet!" tog hun op. „Ja, endelig blev vi da føjet, for de kunde jo ikke andet, Vorherre var dem for stærk," sagde hun og smilte dertil. Men lige ovenpaa gav hun sig saa igjen til at græde og klage: „Moder, vær os god! Moder, husk, at jeg er jer egen Pige, vær ikke for haard imod os!"

Det var ret en Ynk at se derpaa; for enhver kunde nu tydelig skjønne, at hun havde taget Skade paa Forstanden. Og saa at se den stakkels Moder sidde der i den dybeste Fortvivlelse og vride Hænderne!

Imidlertid var der kommen flere Folk til, og deriblandt en aldrende Mand, som jeg kunde tænke mig til maatte være Pigens Fader. De talte for hende og lokkede, men paa den Maade kunde de ingen Veje komme; og det var først, da de halvt brugte Magt imod hende, at de fik hende ført ud af Kirken. Men da de drog med hende ud af Vaabenhuset, kunde jeg endnu høre, at hun sang:

„Og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet."

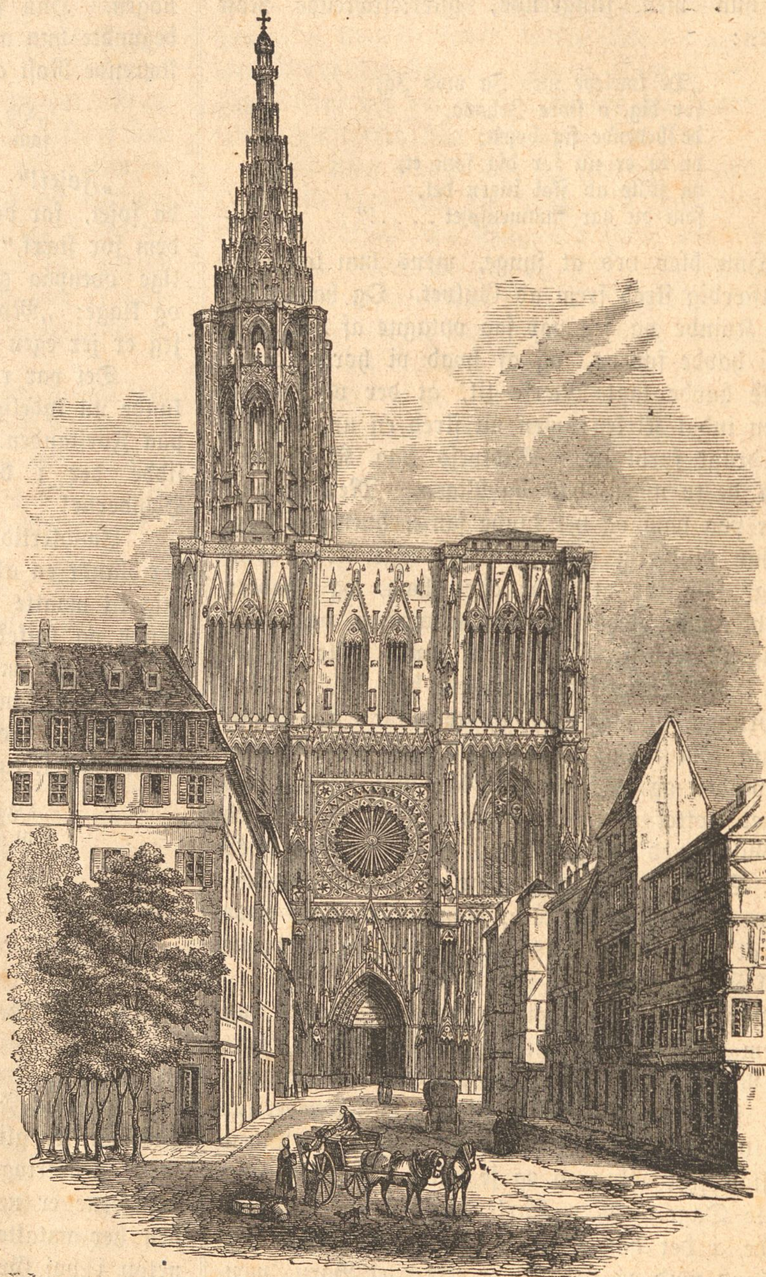
(Fortsættes.)

Strassburg.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (8.)

Hvilken Forandring fra den langsomme Fart paa det let glidende Dampskibs Dæk til det pilsnare Kurertogs vilde Fremrullen! Men Forandringerne er netop Rejselivets Krydderi, og hvad den her omtalte Forandring angaar, da bidrog den netop i høj Grad til at forsone os med den kjedelige og ensformige Natur, som nu fra Mainz til Worms og videre gjennem Hessen-Darmstadt og Bajersk-Phalz viste sig for Blikket. Overalt flade Marker med Vinhaver, Majs, Kartofler, Tobak og Hamp, overalt er Landet dyrket som en Have, man ser ingen Sæd, i alt Fald kun nu og da et elendigt Stykke Havre, ligesom man paa mange Miles Strækning heller ikke ser en Ko eller et Faar paa Marken. Langs med Vejene stod mange Frugt-

træer, navnlig store prægtige Valnøddetræer, og langs med Jernvejen fandtes i enkelte Egne unge Kirsebær- og Æbletræer, medens der ikke var Spor af Tjørnehækker eller andet Hegn. Endelig rullede Toget ind i Elsas, dette i 1870 af franske og preussiske Kugler oprodede Land, hvor nu den sex Fod høje General Manteuffel staar som Statholder med den preussiske Tøjle i Haanden. Naturen saa saa venlig og fredelig ud med sine smaa Ege-, Birke- og Fyrreskove og sine frodige Humlemarker; intet Tegn tydede nu paa de for Frankrig saa skæbnesvangre Kampe, som rasede her for faa Aar tilbage. Mod Aften rullede Toget endelig ind i Strassburg. Denne By er kun lidet mærkelig, og dog er der overordentlig meget seværdigt i den, navnlig dens berømte Domkirke „Mynsteren." En Beskrivelse af denne vil imidlertid i mangt og meget komme til at ligne Beskrivelsen af Kølnerdomen, med hvilken den i Stil og hele ydre Udseende har særdeles meget til fælles, og jeg skal derfor, i det jeg i det væsentlige vil lade hosstaaende Billede tale for sig selv, indskrænke mig til nogle faa Bemærkninger. Mynsterens nuværende Langskib blev fuldendt i Aaret 1275, efter at Kirken i Løbet af de fire foregaaende Aarhundreder var afbrændt og paa ny opbygget hele fem Gange. Kirken har to Taarne, af hvilke kun Spiret til det ene er fuldført, medens det andet ender med et fladt Tag, omtrent som Frue Kirketaarn i Kjøbenhavn. Paa Taarnsiden findes tre store Portaler (Indgange), prydede med bibelske og allegoriske Billedværker, ligesom selve Taarnene er prydede med kæmpestore Ryttere og Billedstøtter af Sandsten. Den øverste Halvdel af det færdige Taarn bestaar af to Afdelinger, nemlig fire slanke med Murværk forbundne Hjørnetaarne,

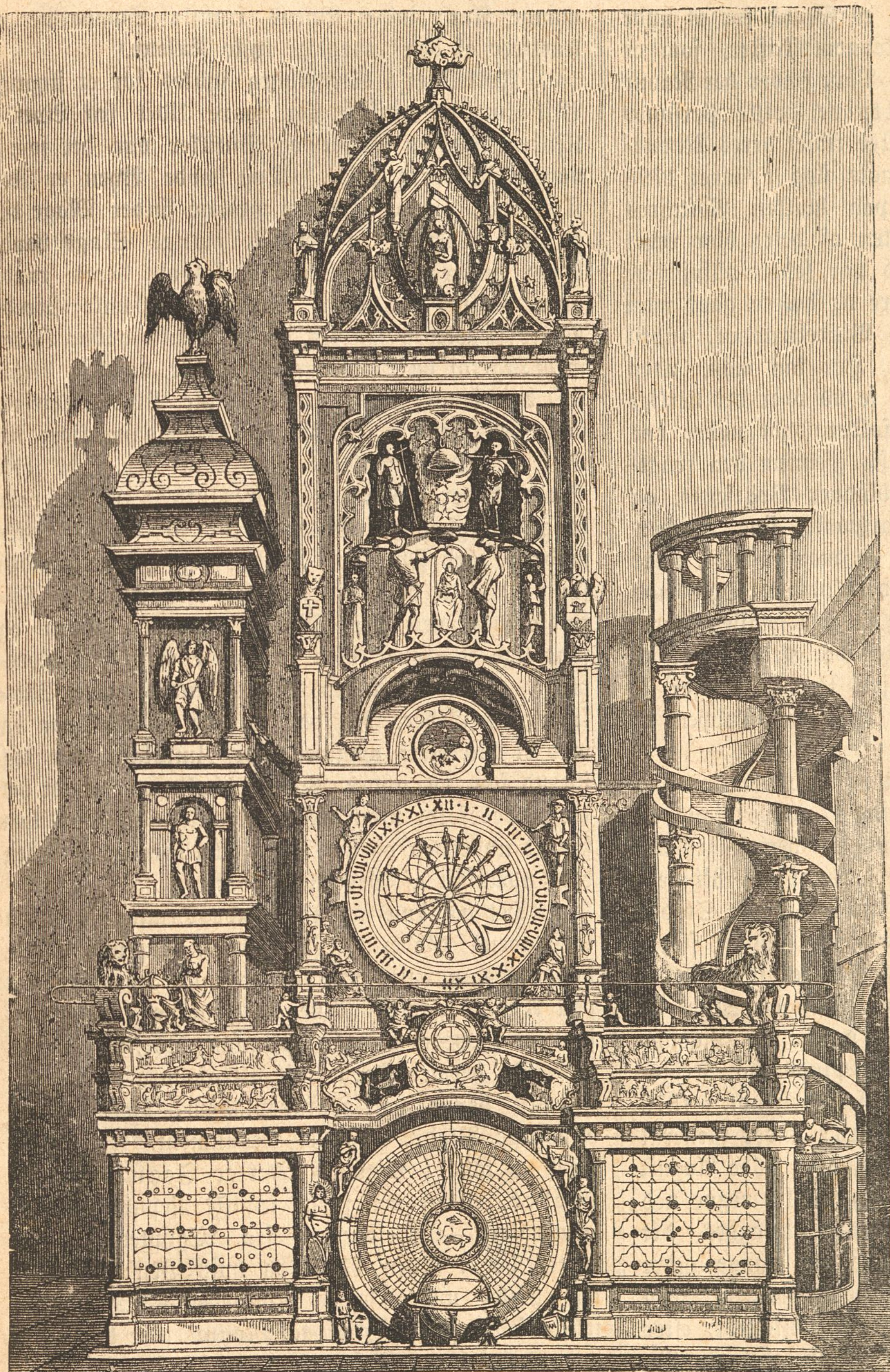

Domkirken i Strassburg.

mellem hvilke det gjennembrudte og uhyre fint sammensatte Spir, hæver sig i svimlende Højde og afsluttes med en Krone, paa hvilken staar et uhyre stort Kors, der under Belejringen i 1870

blev beskadiget af to preussiske Granater, men nu igjen er istandsat.

Inde i Kirken findes et mærkeligt Orgel, der har 2242 Piber, hvilket under Bombardementet i 1870 ogsaa blev beskadiget en Del af preussiske Kugler, men er ligesom Korset paa Spiret senere blevet istandsat. Desuden en Mængde Marmorprydelser, Mindesmærker o. s. v. Kirkens største Seværdighed er dog et højst mærkeligt astronomisk Ur, der i kunstfærdig Bygning skal overgaa de fleste Ure i Verden, i det det ikke blot angiver Tidsbestemmelser, som Timer, Uger, men tillige de bevægelige Festdage, ja i Aarhundreder, endogsaa fremstiller Himmelklodernes Stilling og Bevægelse. Uret indeholder en Mængde overmaade kunstige mekaniske Figurer, der til visse Tider spinger frem. Kl. 12 træder Jesus og de 12 Apostle frem, og en stor Hane slaar med Vingerne, medens den galer 12 Gange.

Det gamle Ur i Strasburg Domkirke.

Der var stille Messe i Kirken. En Præst i fuldt Messeornat stod foran et af Altrene og læste sagte op af en stor guldbeslagen Bog, en lille Dreng i en fantastisk rød Dragt stod bag ved og rullede nu og da Messehaglen op og ned ad Præstens Ryg, i det han samtidig ringede med en lille Klokke, som han holdt i Haanden. En Gang imellem styrtede den lille Fyr sig næsegrus ned ved Præstens Fødder og laa en Stund hensunken ligesom i stille Bøn. Menigheden, der ikke var synderlig talrig, laa spredt omkring paa Gulvet i knælende Stillinger og mumlede Bønner og slog Kors for Pande og Bryst o. s. v.

Kirken bestaar af tre Skibe, hver med sit Alter. I det højre Sideskib nær ved Alteret stod op ad en Pille en stor Madonnafigur i moderne Silkedragt, bærende Kristusbarnet paa sine Arme. Forunderligt nok var Kristusfiguren næsten lige saa stor som Marie selv og forestillede en ung Mand med Skjæg.

Opstigningen i Taarnet er trættende, men højst interessant ved de bestandig ny Udkigspunkter, som

den aabner. Man er vist en halv eller maaske snarere en hel Time om Opstigningen, og under Vandringen op ad de evindelige Snegletrapper har man undertiden en Følelse af, at man vist ender mellem Skyerne. Naar man endelig naar op til „Platformen", standser man en Stund for at nyde Udsigten og for at se de Navneindskrifter, som er indridsede i Taarnets Mur. Man finder her Navne som Goethe, Herder, Voltaire, hvilke Personer egenhændig har indhugget eller ridset deres Navnetræk i Stenen. En Lynstraale slog i Aaret 1798 en Spalte af den Sten, paa hvilken Voltaires Navn stod, hvorved Halvdelen af dette blev revet bort, men en velvillig Haand har senere tilføjet de manglende Bogstaver. Højere og højere gaar man ad de smaa Taarnes snævre Vindeltrapper, indtil man naar midt paa Spiret. Her kan man, uden at trættes, staa i Timer og se ud over det herlige Naturbillede, som ligger udfoldet dybt under ens Fødder. Her snor Rhinen sig gjennem den frugtbare Dal, langt mod Vest blaaner Vogeserne, og hist mod Øst rejser Schwartzwald sine Højder. Men det løber rundt for en, og man svimler, naar man vender Blikket ned i det lodrette Dyb mod Gaderne, der her fra tager sig ud som smalle Gange.

I fem Etages Bygninger der nede, hvor er I dog latterlig smaa! Rejs jer, læg 40 Etager til jer Højde, og I vil endda ikke naa Toppen af dette Spir*).

Strassburg, der omtrent er halv saa stor som Kjøbenhavn, er nu en Fæstning af første Rang og har en Garnison af 9000 Mand. Byen ligger ved Floden Ill og ved en bred Kanal fra Rhinen. Ved en Mængde Jærn- og Vandveje staar Staden i levende Handelsforbindelse med andre større Stæder, Værkfliden er ogsaa af meget stor Betydning, navnlig tilvirker Byen en Mængde Silke- og Bomuldsvarer, Sæbe, Papir o. s. v. Ligesom Byen tidligere har været Skueplads for Krigsbegivenheder, saaledes blev den, som bekjendt, i 1870 bombarderet af den preussiske Arme under General Werder, der i Dagene fra 24de til 26de August lod henved 200,000 Granater og Kugler regne ned over dens Hufse. 4,000 af disse ødelagdes, det store kostbare Bibliothek brændte, og mange andre Ulykker fulgte det forfærdelige Bombardement. Nu er imidlertid Ødelæggelsens Spor udslettede, efter at Tyskerne selv har taget den halv ødelagte By i Besiddelse. Alt bliver nu gjort for at fortyske den, men de fleste af Byens Borgere holder haardnakket fast paa det franske Sprog som Omgangs- og Forretningssprog, i mange Handelsboder forstaar man endog vanskelig tysk, og paa Beværtningssteder og Hoteller holdes der langt flere franske end tyske Blade. Dog vil det vel næppe vare mange Aar, inden Byens franske Sympathier er knækkede af den „mægtige tyske Kultur."

Folkelivet i Strassburg syntes for et flygtigt Blik kun at adskille sig saare lidet fra Livet i Kjøbenhavn, og Gader og Butikker var der som i vore egne større Byer. Dog havde Byen en stor Torvehal, som vi ikke her hjemme finder Mage til, et stort Rum, i hvilket alle mulige Slags handlende under livlig Snakken falbød deres rundt over Gulvet og over Borde og Bænke strøede Varer; ligeledes fandtes der en Række aabne Boder med Legetøj og Galanterivarer, der navnlig tiltrak sig det unge Strassburgs lystne Blik. Ligesom man her hjemme ser Øl- og Brødvogne kjøre fra Dør til Dør, saaledes saa man der nede hele Slagterboder i Form af store lukkede Vogne rulle langsomt gjennem Gaderne for at forsyne Husmødrene med Flæsk og Kjød, men Handelsaanden syntes dog at have vist sin mest ejendommelige Opfindsomhed ved den Maade, hvorpaa Børn og svagelige Personer blev forsynede med frisk Gedemælk. Paa en aaben Plads fandtes hele Samlinger af Geder, der var stuvede sammen paa en med et Rækværk omgiven stor Zinkplade, den tog sig ud som en uhyre Presenterbakke, og rundt om disse Gedefolde samledes det mælkelystne Publikum for at nyde den varme Drik, efterhaanden som den blev udmalket af Gedernes Yver.

Det var kun faa afstikkende Dragter, man saa i Stadens Gader. De mærkeligste var Elsasböndernes, navnlig Kvindernes store Hovedsæt, der paa Afstand gav Konerne og Pigerne et Udseende, som om Hovedet bestod af en uhyre stor, sort Sløjfe.

Og hermed Farvel til Strassburg. Dog nej, — hist henne paa Paradepladsen, Byens største offentlige Plads, staar et Monument, som nok er værd at tage i Øjesyn. Det er Jean Baptiste Kleber, en af den første franske Republiks største Generaler — Sejrherren fra Ægypten —, der fødtes her i Byen 1753, og hvis Ben siden 1838 har hvilet under dette Monument. Og hvorfor ikke ogsaa kaste et Blik paa Monumentet hist henne paa Guttenbergspladsen, selv om det ikke kan maale sig med det i Mainz. Her har Bogtrykkerkunstens store Opfinder ogsaa levet en Række af Aar, ja her var det nok egentlig, at Tanken om hans Kunst udvikledes og modnedes i ham. Til Minde om hans Liv her har Staden rejst den Broncestatue, som nu knejser paa den nævnte Plads.

---

*) Denne Højdeangivelse er aldeles ikke overdreven. Toppen af Spiret rager 460 Fod op. Regner man hver Etage i en Bygning til 10 Fod i Højden, skulde Bygningen altsaa være paa 46 Stokværk for at naa Taarnets Højde.

Hvad man kan se i et Forstørrelsesglas.

Af H. J. Guldager.

(Sluttet).

Gjenstanden ses i Almindelighed klarest, naar den er fjærnet omtrent 2 Tommer fra Glaslinsen. Ser man Gjenstanden tydelig, men skjævt, altsaa for meget til en af Siderne, maa man forskyde Glaspladerne lidt, indtil Billedet viser sig midt inde i Røret. Herved maa bemærkes, at Billedet er omvendt; viser det sig altsaa for langt til venstre, da skyder man Glaspladerne saume Vej og ikke omvendt. Det er nødvendigt, at den yderste Ende af Røret med Hullerne i er dækket med en matsleben Glasplade, eller i Mangel deraf betrukken med et Stykke rundt Silkepapir, som er gjennemtrængt med Olje og derved gjort gjennemsigtig.

For at se Gjenstanden rigtig klart maa man holde Mikroskopet frem mod den klare, blaa Himmel eller imod hvide Skyer; Solen selv er derimod alt for skarp. Om Aftenen ser man udmærket klart ved at holde Enden af Røret tæt til et godt Lys eller en Lampes Blus.

Vil man iagttage smaa faste Gjenstande f. Ex. en Vinge eller et Ben af en Flue, Haar, Traade o. s. v., da behøver man kun at trykke Gjenstanden fast mellem Glaspladerne; ligeledes kan man bære sig ad med Kjødtrevler og lignende Ting, som taaler at presses ud. Smaa Dyr, Myg, Lopper o. s. v. brister i Almindelighed ved at presses mellem Pladerne og mister derved let deres oprindelige Form, hvorfor man gjør bedst i kun at bruge den ene Glasplade til disse, og man fastholder da Dyret ved at klæbe det fast til Pladen ved Hjælp af Gummislim, kanadisk Balsam, Kopallak eller andet gjennemsigtigt, klæbrigt Middel. Paa denne Maade hindres Dyret heller ikke i at udføre Bevægelser med Lemmerne. Vil man forsøge at faa Øje paa Infusionsdyr i fordærvet, plumret Vand, da maa en lille Draabe af dette hældes ned paa den ene Glasplade, efter at man i Forvejen med Vox har dannet ligesom et lille rundt Gærde paa Pladen. Vanddraaben hældes ned i dette lille Trug, og med Forsigtighed lægges et ganske lille Stykke Glas oven paa til at møde for Vandet, hvorpaa man saa bærer sig ad ligesom med de andre Gjenstande. Det er dog kun de større Infusionsdyr man kan se med dette simple Mikroskop.

Af større Interesse og virkelig praktisk Betydning turde Trikinundersøgelser derimod være, da hertil ikke udkræves stærkere Forstørrelse end vort lille Legetøjsmikroskop kan yde. Jeg skal derfor omtale denne Sag lidt nøjere.

Trikiner kalder man de meget smaa Rundorme, som undertiden findes i Svinets Kjød i temmelig betydelig Mængde. Man antager, at disse Orme, der er saa smaa, at det blotte Øje kun vanskeligt ser dem, overføres til Svinet fra Rotter og Mus, som Svinet fortærer. Uden at have nogen paaviselig Sygdom til Følge hos dette Dyr, vandrer disse haarfine Snylteorme over i Svinets Kjød, hvor de, indesluttede i en Kalkskal, meget længe kan henligge ligesom i en Søvn. Slagtes nu Svinet, og Kjødet af det koges, maa de dø. Kjødet, om det er nok saa befængt med Trikiner, kan nydes uden Fare, naar det kun er gjennemkogt eller gjennemstegt; det samme er Tilfældet, naar det har været udsat for en stærk og langvarig Saltning (1 Lod Salt til 1 Pd. Flæsk) eller Røgning. Tilberedes det derimod ikke paa den Maade, men fortæres i mer eller mindre raa Tilstand, saaledes som hyppigt er Tilfældet i Tyskland, vil Trikinerne vedblive at leve, og vi risikerer at paadrage os en meget farlig, ofte endog dødelig Sygdom, i det Kalkskallerne opløses i vor Mave og Trikinerne derved bliver fri. De yngler nu rask væk — man antager, at en eneste Huntrikin kan frembringe mange hundrede Unger — og Yngelen, der ligner uendelig fine Traade, trænger sig gjennem Tarmkanalen og ud i Legemet, hvor de saa til sidst indkapsler sig ligesom i Svinets Kjød. De første Tegn paa en Trikinsygdom viser sig derfor ved Tilfælde i Munden, Hovedet og i Maven, derpaa følger heftige, jagende Smerter i alle Lemmer, meget lig Gigtsmerter. Har de først indkapslet sig i Kjødet, forvolder de ingen Ulemper længere.

Som foran omtalt ytrer Svinet i Almindelighed ingen som helst Tegn paa Sygdom, selv om dets Kjød er meget befængt med Trikriner, og med det blotte Øje skal man vanskelig kunne opdage disse for vor Helbred saa farlige Smaaorme. Det er derfor meget heldigt, at man i Mikroskopet har et sikkert Hjælpemiddel til at opdage dem med. For en Del Aar siden udbredte nogle farlige Trikintilfælde her i Landet en saadan Skræk imellem Folk, at man rundt omkring i Byerne oprettede Trikinkontorer, hvor Flæsket kunde blive mikroskopisk undersøgt. I de senere Aar har denne Skræk atter tabt sig betydelig, da man nu sjælden hører Tale om Trikinforgiftning andre Steder end i Tyskland, og de fleste af disse Kontorer er af Mangel paa Søgning atter nedlagte. Den betydelige Indførsel af amerikansk Flæsk, som nu finder Sted, kan maaske give fornyet Anledning til Aarvaagenhed og Omsigt, da man paa enkelte Steder har fundet dette meget trikinholdigt. I tre forskjellige af mig foretagne Undersøgelser af amerikansk Flæsk fandtes dog ikke Spor af Trikiner.

Undersøgelsen sker paa følgende Maade: Man

udskærer en Del smaa Prøvestykker, dels af Bagskinken, dels af Halsens, Øjets og Mellemgulvets Muskler. Af disse Prøver skærer man saa atter med en Barberkniv flere yderst tynde Skiver efter Kjødtrævlernes Længde, lægger saa en af disse smaa Skiver midt paa den ene Glasplade, befugter den lidt med Eddike, efter at man først med et Par Knappenaale har søgt at trække Trævlerne saa meget fra hinanden som muligt, lægger saa det andet Glas oven paa og trykker det godt fast imod den nederste Glasplade, hvorved Kjødskiven klemmes saa tynd, at den bliver helt gjennemsigtig. Derpaa stikkes Glaspladerne forsigtig ind i Mikroskopet og fastgjøres med Skyderøret. Medens man ser i Mikroskopet, skydes Glaspladerne frem og tilbage, hvorved bestandig ny Partier af Kjødskiven træder frem for Øjet. Paa samme Maade gjennemsøges de næste Prøver.

Fig. 4. Kjødtrævler med fri og indkapslede Trikiner.

Fig. 4 viser en Kjødskive, stærkt befængt med Trikiner ved en Forstørrelse paa omtrent 50 Gange. De tre stærkt sammenrullede Trikiner, der ses paa Rad tværs ned over Figuren, ligger frit mellem Kjødtrævlerne, de to mindre stærkt sammenrullede oven for er pressede ud af Kjødet og svømmer i Kjødsaften; den allernederste er i Færd med at indkapsle sig i en Kalkskal, og den øverste er fuldstændig indkapslet.

Til Slutning skal det kun tilføjes, at man ogsaa meget godt kan lave sig et Papirsmikroskop ved Hjælp af andre Glaslinser end netop de forannævnte paa 1'' 9''' Brændvidde. Man kan saaledes med Fordel anvende et stærkere forstørrende Glas i den ene Ende, som vendes mod Gjenstanden, eller ogsaa anbringe to svagere lige ved Siden af hinanden; i saa Fald maa man gjøre Røret kortere.

Meget gode Mikroskoper, passende til at iagttage Infusionsdyr med, kan kjøbes hos Chr. Weitzmann i Hillerød fra 12—50 Kroner.

Smaating.

En praktisk Amerikaner har fundet paa et nyt Middel til at trække Gjæster til sit Hotel i New York. Hotellet hedder „Dag for Dag", og han bærer sig saaledes ad: Hver Morgen præsenterer man Gjæsten Regningen og desuden en lille Pose, hvori der findes lige saa mange Numre, som der er Gjæster. Hver af Gjæsterne trækker et Nummer, og den, der faar det højeste, betaler den Dag intet for Kost, Logis og Opvartning, men faar oven i Kjøbet en Dollar kontant. Hotellet skal kunne glæde sig ved en overordentlig stærk Søgning.

Karakteristisk. Der var udkommet en Bog, som indeholdt de værste Beskyldninger mod Mazarin. Han anstillede sig frygtelig opbragt derover og lod samtlige Exemplarer konfiskere for at tilintetgjøre dem. Da han havde faaet dem alle samlet, lod han dem underhaanden hemmelig sælge og tjente 20,000 Kroner paa Handelen.

Lige for Lige. Pebersvenden: „Vil De ikke som Erindring modtage en Lok af mit Haar?" — Enken (spydig): „De kan jo lige saa godt give mig hele Parykken." — Pebersvenden: „Frue, De er virkelig meget bidende, især naar man tager Hensyn til, at De har forlorne Tænder."

Skæbnens Luner. En Officer i Theresienstadt, Enkemand og i sine bedste Aar, averterede nylig i forskjellige Blade, at han ønskede en Livsledsagerinde. Blandt de Billetter, han modtog, var der ogsaa en fra hans sex og tyveaarige Datter, hvori hun fortæller, hvor daarligt hun havde det, hvad hun maatte døje af sin Fader, en gammel Brumbasse o. s. v. Ægteskabskandidaten og Faderen gik i sig selv og forsonede sig med sin ellers i alle Retninger brave og retskafne Datter.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to berømte rejsende i det indre af Afrika: En By i Frankrig, — en Ø i Kattegat, — en By i Arabien, — en By i Sachsen, — en By i Rusland, — en By paa Fyn, — en nordamerikansk Fristat.

— s R —

Firkantet Nød. Af 4 R, 3 A, 2 N, 2 T, 2 Ø, 1 D, 1 E og 1 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

I dybe Strømme det første gaar;
i Handel fraregnes det andet.
For Lyden tredje aabent staar,
og naar til Landets fjerde du gaar,
da møder du altid Vandet.

Gaade.

Første to et Tal os nævner,
tredje-fjerde ligervis;
sidste to vel altid stævner
hen mod Smerte og Forlis.
Tredje, fjerde, femte omvendt
kan dit Hjærte gjøre gjøre glad.
Hele, vistnok let du skjønner,
nævner dig en gammel Stad.

Opløsninger fra Nr. 32.

paa den geografiske Gaade:

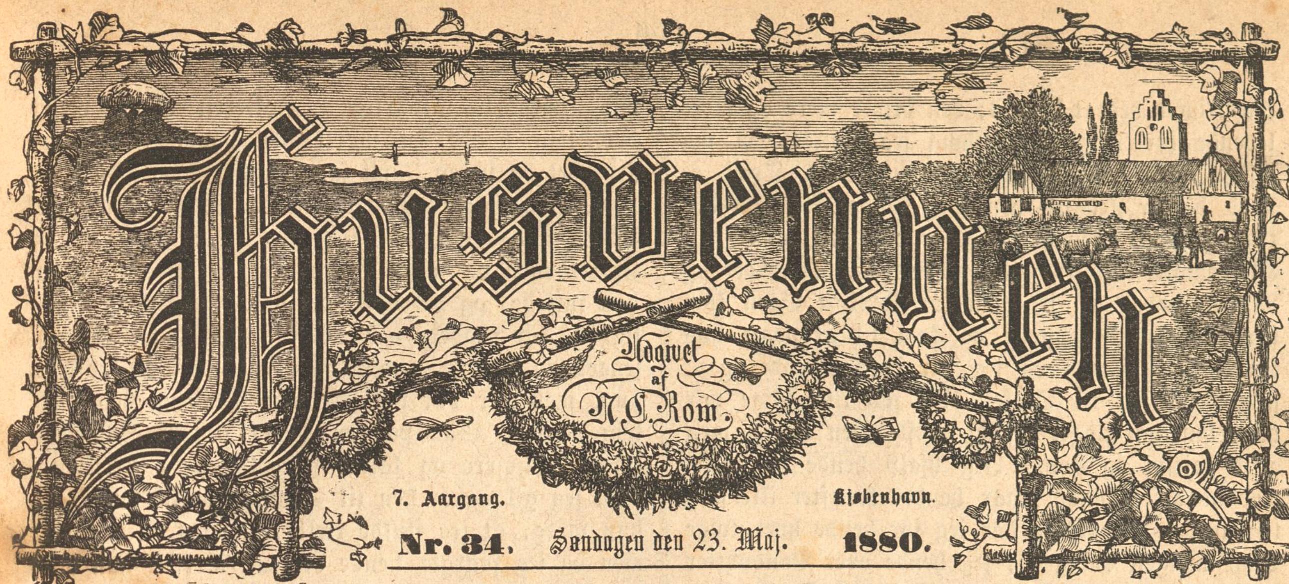
M a n **ø**
O d e **r**
L i v o r n **o**
S v e i t **s**

paa den firkantede Nød:

S L A G
L Æ S E
A S E R
G E R T

paa Bogstavgaaden: Bordingborg.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen.
Udgivet af N. C. Rom.
7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 34. Søndagen den 23. Maj. 1880.

Tre Gange mødt.

Fortælling af Severin Kjær.

(Fortsat).

i stod ene tilbage, Karlen og jeg. Dæmringen tog til der inde i Kirken, og kun enkelte Lysstraaler fra den dalende Sol hoppede forvirret om og dannede underlige, flagrende Figurer øverst i Korhvælvingen. Karlen stod sammensunken og med bøjet Hoved lænende sig til en af Kirkestolene. Det gjorde mig rigtig ondt for ham; thi jeg kunde jo skjønne af alt, hvad jeg havde set, at her var to Hjærter blevne skilte, to Hjærter, der i Tro og Sandhed var mødtes, var revne fra hverandre, og her var intet Haab om, at det søndrede Baand paa ny kunde heles. Alt imellem sukkede han og strøg sig med Haanden hen over Panden; men saa paa en Gang lettede han Hovedet lidt, saa hen paa mig med et bedende Blik og sagde:

„Hr. Bjørn, kan De da slet ikke længer mindes den lille Jakob ude fra Pubankerne? Kjære, Hr. Bjørn! tal lidt til mig, trøst mig, som De gjorde saa ofte den Tid, jeg gik i Skole hos Dem. — Aa, hvor jeg har det ondt — tal til mig!"

„Jakob? — Men hvor har jeg dog haft mine gamle Øjne henne, siden jeg ikke har kjendt dig tilforn. — Jakob, min kjære Dreng! kom, følg med mig over i Skolen, og lad os to snakke sammen som i gamle Dage." Jeg blev ved at liste ved ham, og endelig gik han med. Men da vi kom ind i Gangen, drejede han efter gammel Vane til venstre og gik ind i Skolestuen og hen til en af Bænkene og satte sig. Jeg gik op og ned ad Gulvet foran Bordene og lagde ud for ham, det bedste jeg kunde, ret som om han endnu var mit Skolebarn. Men jeg ved slet ikke, om han hørte efter hvad jeg sagde, thi han sad og tav ganske stille, alt imens jeg talte, og da jeg holdt op, tav han endnu. En lille Stund efter siger han saa: „Hvor godt, hvor godt det gjør, Hr. Bjørn, at sidde her. De kan aldrig tro, hvor det er en tryg Fornemmelse at sidde paa Skolebænken igjen, netop her paa den samme Plads, hvor jeg har siddet saa ofte tilforn. Det var yndige Dage, de Skoledage, her i Truholm Skole; men de svandt, nu er de forbi, alt er forbi, Lykke og Glæde er forbi, forbi . . .!"

„Saadan maa du ikke sige. Vorherre lever endnu!"

„Jo, Hr. Bjørn, saadan maa jeg nok sige, for det bliver aldrig anderledes for os to — baade hun og jeg er ødelagte for dette Liv. Men der var en Tid, det var en skjønne Tid — Lykke og Kjærlighed har du skjænket mig, Karen, den delte vi med hverandre, og den kan de ikke tage fra os. Nej — nej—nej!

„Og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet."

Hørte De, at hun sang saadan? Aa, den Stakkel! De naaede dog deres Spil med hende — Gud forlade dem — fik de ikke Forstanden pint af hende!"

„Min gamle, kjære Jakob, vend Blikket tilbage. Tænk paa den skjønne Tid, som du selv før talte om, at du havde oplevet, og tak Gud for den."

„Det gjør jeg ogsaa, Hr. Bjørn. Den er mit Liv, mit Fødemon. Jeg lever den om Dag efter Dag, og jeg tærer den ikke op; nej, den forøges

tvært imod ved at bruges; den bliver mere og mere levende for mig, hver Gang jeg tænker den om igjen. Der er ikke en Tøddel, ikke et Træk af hvad der er sket fra den første Dag, jeg kom her til Truholm, uden at det staar prentet i min Sjæl. Hvor husker jeg ikke grandt den Tid, da Fader og Moder døde, og jeg som forældreløst Barn kom her over fra Rugbjærg og kom til at vogte hos Hans Bo. Karen og jeg var jævnaldrende og vi fulgtes ad her til Skole. En sød lille Pige var hun; hun var noget sygelig og skranten af sig, men altid føjelig og god. Jeg hjalp hende til rette, med hvad jeg kunde, naar hendes Kræfter ikke slog til: hendes Madkasse bar jeg for hende hver evige Dag, mangen Gang bar jeg hende over Vandpytter og gjennem Sølen, og naar det traf sig, at hun paa Grund af Sygdom ikke kom i Skole, maatte jeg der hjemme sidde og fortælle hende alt, hvad Degnen havde sagt os den Dag i Skolen; jeg hjalp hende med hendes Regnestykker, vi læste og sang tilsammen. Og altid var hun saa taknemmelig for hver en lille Tjeneste, jeg kunde yde hende. Vi gik til Præsten sammen, og vi gik siden hen i Arbejde sammen. For jeg blev ved at tjene hos Hans Bo. Jeg havde en god Tjeneste; det maa jeg sige Folkene til Lov, at aldrig fornærmede de mig med et Ord eller en Mine, altid fik jeg Lov til at gaa i Ro og Fred ved mit Arbejde. Men Solen der i Gaarden, Lyset, der lagde Glans over hver Dag, hver Gjerning — det var Karen. Hun gik mild og stille om og havde altid et venligt Ord til mig. Saa fik vi hverandre kjær. Jeg ved godt, at Folk siger: det er en gammel Historie — saadan med Kjærlighed, der spirer og voxer op ved Husvarme! Men jeg mener nej. Dette mellem os var ingen gammel Historie; det var saa nyt og rent og skjønt, at der aldrig har været Mage dertil. — Aa! — De ryster paa Hovedet, Hr. Bjørn! Men forlad mig — Katekismussen forstaar De Dem nok paa, men denne her Katekismus er De for gammel til at være inde i. Det var noget ganske nyt og mærkeligt. Se, hvor Vorherre kunde lede de to Traade ud, der skulde sammentvindes: jeg, den fattige Kumpen, og hun, den rige Gaardmandsdatter. Det er forunderligt at se derpaa, men det kunde slet ikke være anderledes. Hvorledes det kom? Jeg ved det ikke; men vi var skabte og givne til hverandne, og saa sørgede Vorherre for, at vi fandt hverandre. Der blev ikke talt Ord imellem os om den Ting, Øjnene sagde det hele; med med dem kan man ogsaa tale og det helt forstaaeligt. Jeg forstod da altid hende, og hun mig.

Saa var det en Gang, at Karen atter var bleven syg, des værre traf det sig ikke saa sjælden; og denne Gang lod det endog til at være mere end almindelig alvorligt. Dokteren havde været der, han havde set mørkt ud, havde rystet paa Hovedet og ingen Ting sagt og var saa igjen kjørt bort. Jeg kom ind og skulde have Midaften. Manden og Kvinden sad ved hver sin Side af Kakkelovnen og sagde ingen Ting; hun græd, og han sukkede, og det var i det hele en sørgelig Redelighed, der raadede der inde. Karen laa i Alkovesengen og vred og vendte sig; alt imellem snakkede hun, men der var nok ikke stor Samling ved hvad hun sagde. Saa paa en Gang begyndte hun at klage sig højere og kaldte flere Gange i Træk paa mig, jeg gik ogsaa hen til Sengen for at høre, om hun vilde, at jeg skulde række hende et eller andet, men da jeg spurgte hende derom, virrede hun blot med Hovedet og sagde: „Tak, Jakob, jeg trænger ingen Ting til. Nu er det snart forbi med mig, saa jeg kommer næppe tiere til at tage mod Tjenester af dig; men det er ogsaa allerede alt for mange, som jeg staar i Skyld til dig for. Dog hvad, du forlanger jo ingen Løn af mig for hvad du har gjort imod mig, det ved jeg nok."

„Men Karen, ti dog stille med saadant noget. Du kommer dig saamænd nok igjen."

„Jeg — nej, Jakob, jeg kan ikke leve, det jeg tror; men om ogsaa Vorherre vil have det saa — det maa nu alligevel frem, hvad jeg saa længe har gaaet og gjemt paa: du er det Menneske, jeg holder mest af i Verden, fremfor alle, fremfor Fader og Moder — og det skal du vide, før jeg lukker mine Øjne. Eller skulde det ogsaa ske, at jeg faar Lov til at leve lidt endnu og faar Lov at skue endnu en Part af alt det kjønne, Gudfader har plantet her i Verden — du skal vide det alligevel, for nu har det været gjemt hen længe nok. Men jeg lever vist næppe, Jakob, og naar jeg nu har lukket mine Øjne, saa skal du arve mit Ur og min Salmebog — det er kun lidt; men det er dog altid et Minde."

Jeg stod saa underlig til Mode og kunde ikke faa et Ord ført frem til Tak. Men Haanden, som hun rakte mig, greb jeg og beholdt den en Stund i min. Jeg stirrede paa hende, som hun laa der, saa bleg, saa bleg; men dog, saa syntes mig, saa engleskjøn. Mon det skulde være sidste Gang, at jeg saa den vakre Pige i de levendes Tal? Jeg trykkede hendes Haand og gik ud til mit Arbejde.

Men Karen døde ikke den Gang; hun kom sig igjen til rette, hun fik igjen sine røde Kinder og sit gamle, lysende og milde Smil. Dog fra den Tid var det ude med min Fred i Gaarden; hvad som helst jeg tog mig for, saa var det galt, jeg kunde aldrig gjøre Hans Bo til Pas med nogen Verdens Ting. Og traf det sig, at jeg var i Arbejde tilsammen med Karen, gik Manden altid

og holdt Øje med os som en Vogter, for at vi ikke skulde komme til at vexle et Ord med hverandre. Jeg blev sagt op af Tjenesten og skulde rejse til første Fardag. Og det gjorde jeg da ogsaa. Det er nu tre Aar siden, at jeg kom fra Hans Bo, og jeg har efter den Tid lagt mig efter Mureriet; jeg er ikke bleven nogen Mester i Faget, men jeg har dog lært at klatte og smøre lidt, saa jeg saa nogenlunde har kunnet tjene mig Føde og Klæder. Aa, ja, med de Dele gaar det, som det kan; vi skal jo ikke have noget med os i Jorden. Men Karen — stakkels Pige, hun har kun haft det lidt godt. Jeg blev her i Egnen for at holde Øje med hende og høre, hvordan det gik. Kan være, at vi havde haft bedre af begge to, om jeg var rejst væk her fra — men jeg kunde jo ikke. Det brændte tit og gjorde ondt, naar jeg hørte, at hun døjede ondt og havde haarde Dage, men jeg blev alligevel. Det gik mig som Mølfuglen, der flagrer om Lyset; den faar brændt sine Vinger, jeg fik ogsaa brændt mine, men vi bliver der endda. Lyset trækker, det varmer, det skinner og straaler — og vi kan ikke flyve der fra! Lad det saa svide og smerte og gjøre ondt; vi flagrer med til — Døden.

Stakkels Pige, hun har kun haft det lidt godt. De har truet hende og snakket godt for hende og saa igjen truet; men alt gik det ud paa, at hun bare skulde slaa mig af Tankerne. Hvor kunde hun det, hvor kunde hun rive sit eget Hjærte ud! De hørte jo selv, hvor hun sang:

„Og stille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet."

Og saadan er det: vi er givne tilsammen af Gud Fader. Men de har strittet imod og brugt alle tænkelige og utænkelige Raad for at faa hende til at opgive mig. Nu til sidst vilde de med Vold og Magt tvinge hende til Giftermaal med en gammel udlevet Enkemand. Ikke en Dag, ikke en Time havde hun Fred, uden at de tumlede med hende for at saa hende til at give efter. Tav hun, skulde hun tale, men talte hun, skulde hun tie stille; saadan kjørte de med hende, at hun til Slutning næppe vidste, hvor hun turde være eller vende sig. Nu har de faaet en Ende derpaa, men en stakkels Ende — Vorherre forlade dem deres Synd mod deres eneste, ulykkelige Barn!

Karen, min egen Pige, hvor har de ikke handlet grusomt imod dig; baade din Fader og Moder har forladt dig, deres eget Kjød og Blod. Dog, — en Ven har du endnu — jeg skal aldrig forlade dig, aldrig i mine Levedage!"

Karlen blev ved at snakke og klage, dulmede Smerten hen en lille Kjende, steg den paa ny op og atter op igjen. Jeg talte for ham, trøstede ham, det bedste jeg kunde, og han kunde sidde stille en Stund, men saa kom det igjen flyvende paa ham med Suk og Graad og Klagen. Det lysnede allerede i Øst af det første Dagskjær, før jeg fik ham til at gaa i Seng. Stakkels Fyr, endnu kan jeg høre, hvor han ligger og vrider sig uden at kunne falde i Søvn.

Det var ret en sørgelig Tildragelse, som denne Dag bragte mig; og vissseligen maa vi sige: „Herre, hvor forunderlige er dine Veje!" — Giv os af Naade Syn til at skjønne, at du lægger dem alle viseligen!

30te Juli 1843.

Jakob har nu endelig igjen begyndt at pille lidt ved sit Murerarbejde, men det gaar nok trangt for ham. Jeg traf ham i Dag, han gik og hvidtede ovre paa Kirken; men han saa saamænd lige saa bleg ud, som Væggen han kalkede, og han var helt sammenfalden og mistrøstig, saa det var næppe, at han kunde faa et Ord frem.

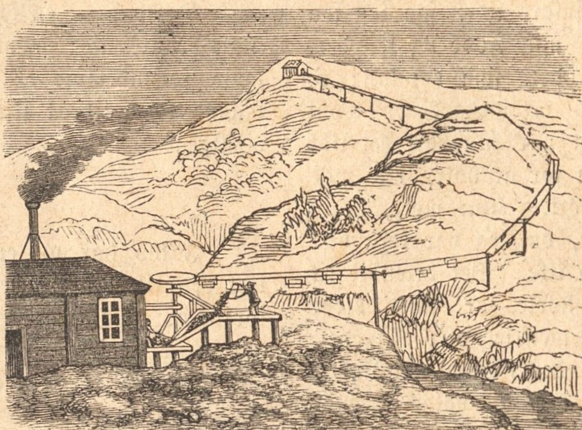
Ude paa Marken hos den rige Hans Bo staar det sig nok heller kun simpelt. Den stakkels Pige er imellem ustyrlig, men den meste Tid ligger hun hen som i en Døs og vil ingen se. Forældrene er som ude af sig selv af Sorg og Græmmelse; men det, der trykker dem allerhaardest, er jo det, at de ikke kan frakjende dem selv for at være Aarsag i al Elendigheden. Det er et haardt Kors for de Mennesker at bære, haardt især, fordi de selv har lagt sig det paa Skuldrene.

(Sluttes).

Tovbaner.

I Løbet af de sidste tyve Aar har de saa kaldte Tovbaner faaet en meget stor Betydning, og skjønt de fra først af kun blev anlagte i eller ved Bjærgværker til Transport over opblødte eller af anden Grund ufremkommelige Steder, har de dog efterhaanden faaet en mere og mere udstrakt Anvendelse ogsaa paa Steder, hvor Naturen ikke lægger saadanne Hindringer i Vejen for Færdselen. I Haabet om, at det vil interessere Læserne at høre lidt om disse ejendommelige Baner, skal vi her give en ganske kort Skildring af dem, i det vi henviser til medfølgende to Billeder, som fremstiller to forskjellige Anvendelser og to forskjellige Konstruktioner af denne Slags Baner. Det første Billede viser en Tovbane, som er anlagt fra et Stenbrud paa Toppen af et Bjærg, fra hvilket Banen fører ned til Møllen eller Fabrikken, hvor den brudte Stenmasse bliver videre behandlet. Læserne kan

let se paa dette Billede, at en saadan Tovbane er højst simpelt indrettet. Et Tov uden Ende føres om en ved begge Endepunkter opstillet, vandret liggende Skive, hvis Omfang er saa stort, som der fordres efter den Afstand, der skal være mellem Tovene, hvilke altsaa føres opad ved den ene Side og nedad ved den anden. Tovene understøttes paa hele Banestrækningen af talrige Stolper, men føres hen over disse paa en saadan Maade, at Vognene uden Standsning eller Forhindring kan passere Stolperne. De Tove, til hvilke Vognene eller Kanerne er fæstede, bevæges med en Hurtighed af omtrent 200 Fod i Minuttet, og denne Bevægelse opnaas her næsten uden nogen Udgift, i det den Side af Tovet, hvortil de ladede Vogne er fæstede, som gaar nedad, naturligvis meget let kan trække den anden Side med de tomme Vogne opad. Der fordres derfor kun de fornødne Apparater, ved hvis Hjælp man kan regulere Hastigheden.

En simpel Tovbane.

Det andet Billede viser ligeledes en Tovbane, men denne er af en senere Oprindelse og udmærker sig ved flere snildt udtænkte Forbedringer, som skyldes en Østerriger ved Navn Müller. Disse Forbedringer gaar især ud paa at sætte en saadan Tovbane i Forbindelse med en almindelig Jærnbane, saaledes at Vognene fra den sidste kan fortsætte deres Kjørsel uden Omladning og uden Standsning. Afstanden mellem de to Tov, der gaar tæt ved Siden af hinanden, svarer til Sporvidden paa en almindelig Jærnbane; de ligger ikke her i samme Højde, men det ene Spor ligger oven over det andet, i det de store Skiver eller Tromler, som Tovene føres over, er stillede lodret i Steden for vandret som paa den før skildrede Tovbane. Alt dette er meget smukt og tydelig fremstillet paa det andet Billede. Paa det nederste Tov ser man tre fuldt pakkede almindelige Jærnbanegodsvogne bevæge sig fra højre til venstre mellem to Endepunkter af en almindelig Jærnbane, og paa det øverste Tov ses tre andre, men tomme Vogne gaa i den modsatte Retning. Ved den Tovbane, som er fremstillet paa det første Billede, ligger Endepunkterne i forskjellig Højde, medens de derimod paa denne omtrent ligger i samme Højde, hvorfor der ogsaa her kræves en større Kraft for at sætte Tovet i Bevægelse. Denne Kraft udvikles fra et Lokomobil, som ses til venstre paa Billedet.

En forbedret Tovbane.

Disse Tovbaner har efterhaanden faaet en udstrakt Anvendelse rundt omkring i hele Evropa, da de baade er lette og billige at anlægge og at drive. En af de mest storartede og interessante Anvendelser af denne Slags Baner findes i Sigls store Maskinfabrik i Wien. Denne Tovbane hænger højt oppe i Luften baade over Stats- og Privatejendom, og den tjener til at sætte en længere fraliggende Grund eller Strækning i Forbindelse med Hovedfabriken. Ejeren af denne storartede Maskinfabrik har givet sig meget af med Anlæggelsen af Tovbaner og opfundet flere meget gode Forbedringer ved disse. Vi skal senere omtale en forbedret Tovbane, som han har anlagt paa „Sofien-Alpe" i Nærheden af Wien.

Gibeoniternes List.

Josva drog sejerrig frem i Kanaan, med Ild hærgede han Landets Stæder, og med Sværd udryddede han Befolkningen. Mange af Folkeslagene forenede sig om med fælles Magt at sætte Dæmning for det fremtrængende Israel. Gibeon, en af de største og rigeste Stæder i Landet, gik en anden Vej. De udsendte et Gesandtskab til Josva, deres Sendebud fik gamle og lappede Sko paa

Gibeoniternes List.

deres Fødder og gamle Klæder paa sig, og alt Brødet til deres Tæring var tørt og mullent, og deres Vin var i gamle sønderrevne og bødede Læderflasker. De mødte frem for Josva og sagde: „Vi er komne fra et langt fraliggende Land, saa gjører nu Pagt med os." Da Josva og hans Raadgivere ytrede Tvivl om Rigtigheden af deres Ord, bar de deres Brød og Læderflasker frem for dem og sagde: „Dette er vort Brød, det tog vi varmt med os paa Rejsen fra vore Huse, den Dag

vi gik ud for at vandre til eder; men se, nu er det tørt, og det er mullent. Og disse er Læderflasker til Vin, som vi fyldte, der de var ny, se, de er sønderrevne; og disse vore Klæder og Sko er blevne gamle for den saare lange Vejs Skyld." Det er denne Scene, som omstaaende Billede fremstiller.

Listen lykkedes, Josva sluttede Fred og Pagt med Gesandterne og det Folk, paa hvis Vegne de kom, og i hvis Navn de talte. Det gik imidlertid snart op for Josva, at han var bleven besveget; men „et Ord er et Ord og en Mand er en Mand", Freden og Pagten kunde der ikke rokkes ved; men for dog at straffe Staden for dens Bedrag blev dens Indbyggere gjort til Vedhuggere og Vanddragere for hele Menigheden.

G—n.

Torne og Tidsler.

Af Anton Andersen.

Roser og Liljer! Hvo kjender ikke denne Sammenstilling! Den er jo saa almindelig kjendt, at man næsten har hørt den for tit. Hvilken poetisk Klang har ikke disse Navne! Det er jo de udkaarne i Planteriget, hvem alle Digtere kappes om at lovprise, Symbolerne paa Kjærlighed og Uskyld. Kort, de er Velsignelsens Blomster! Men hvilken afgjort Modsætning hertil danner saa ikke Sammenstillingen: Torne og Tidsler! Det er de fattige, oversete og forhaanede Planter, Symboler paa Hovmod og Grimhed. Deres afstikkende Ydre med de spidse, stive og stikkende Torne advarer strax mod ethvert fortroligere Bekjendtskab, og de er unægtelig ogsaa blevne meget stedmoderlig behandlede af Naturen. De er blevne opfattede som Forbandelsens Planter og synes næsten at høre med til Straffen for Menneskets Synd, saa det er ikke med Urette, at Dr. Kurtz siger, at „selv til Naturen trænger den menneskelige Synds Forbandelse". Thi allerede paa de første Blade i Bibelen fremstilles de saaledes. I 1ste Mosebog 3. 18. siger Herren jo: „Og den skal bære dig Torn og Tidsel, og du skal æde Urter paa Marken." Senere træffer vi saa ofte denne Sammenstilling i Bibelen som Billeder paa Sorg og Smerte, paa Modgang og Trængsel o. s. v. De er den ondes Løn og Ødets og Ufrugtbarhedens Kjendemærke. „Der skal opvoxe Tjørn paa dets Paladser, Nælder og Tidsler i dets Befæstninger." (Esaias 34. 13). „Til alle Bjærgene som hakkes med Hakken, skal man ikke kunne komme af Frygt for Torne og Tidsler." (Es. 7. 25). De ugudelige saaede Hvede og høstede Torne. Og Hoseas siger 10. 8, hvor han forkynder Jehovas Straffedom: „Og Højene i Aven, ved hvilke Israel syndede, skulle ødelægges, Torne og Tidsler skulle voxe op over deres Altere." Den vise Salomon, der vil advare mod Dovenskab, skriver: „Jeg gik over en lad Mands Ager og over et uforstandigt Menneskes Vingaard, og se, den var aldeles løbet op i Tidsler." Og saaledes kan vi blive ved. Fra det daglige Liv kjender vi ogsaa godt denne Talemaade. Enhver kjender af Erfaring, at vil man bryde sig en Bane gjennem Livet, kan det ofte blive tornefuldt nok. Hvem kjender ikke Sorgens og Smertens stingende Tidsler, Skuffelsens og de fejlslagne Planers saarende Torne!

„Der ud i Verden Hjærtet maa,
lad Storm og Regn end ruske.
Guldbjærge ejer Verden faa,
men flere Tornebuske!"

Saaledes skriver H. C. Andersen, og alle vil ogsaa mere eller mindre gjøre Tornenes Bekjendtskab. Ingen er saa lykkelig, at han ikke har en hemmelig nagende Torn, der forbitrer ham Tilværelsen. Og selv naar vi synes — i Lykkens Solskin — kun at binde Glædens Kranse, vil vi snart blive mindede om de ubehagelige Gjæster, som det hedder i et lille net Digt:

„Ak, men igjen
jeg tit maa plante hen
mangen Torn i Blomsterrækken
og hvasse Braad af Tidselhækken
vinde i den!"

Digteren, Kunstneren og Tænkeren vandrer Ærens Tornevej! „Hvasse Torne river Digterkongens Kaabe i Pjalter, og Tidslen sætter først Blomst, naar Graven pyntes," sukker den store Æventyrdigter, og der er Sandhed i Ordene. I det Rimbrev, som Baggesen i 1806 skrev til Oehlenschläger, hedder det:

„Du har fundet den, min Adam! den, jeg søgte
med Alvors dybe Grublen, med
utrættelig Arbejdsomhed
fra Sol gik op, til Sol gik ned,
blandt Torne og Tidsler i blodige Fjed."

Og endelig den snævre Vej, som fører til Himlen, er bestrøet med Torne og Tidsler; derfor er den ogsaa tung at vandre. I en gammel Salme hedder det derfor saa smukt:

„O følg dog med, jeg slipper ej!
O drag mig, naar jeg ikke
saa fyrig er paa Livets Vej,
hvor Torne Foden stikke!"

Det er ogsaa karakteristisk, at Forbandelsens Plante saarer Kristus i hans sidste Timer. „De flettede en Krone af Torne og satte den paa hans

Hoved," hedder det i Skriften. Udtrykket Torne er i daglig Tale temmelig flertydigt; thi man forstaar derved baade Hvidtorn eller som den navnlig forhen kaldtes Havtorn (Crataegus Oxyacantha), der hører til Kjærnefrugtfamilien, Brombær (Rubus fruticosa), der hører til Rosenfamilien, og Slaan (Prunus spinosa), der hører til Stenfrugtfamilien. Rettest bør man herved forstaa den førstnævnte, der er en almindelig bekjendt Busk, som rigtignok undertiden kan optræde som et lille Træ, hvad man navnlig kan lægge Mærke til paa Eremitagesletten ved Kjøbenhavn, hvor der findes flere ikke saa ganske smaa Hvidtorntræer med rank Stamme, som Følge af, at Dyrene afgnaver de unge Grene. Om Vinteren naar den staar uden Blade og Blomster er der ikke meget skjønt ved den tornede Vækst, som Runeberg siger:

„svept i vinterns is, försmås du,
höljd af taggar*), hatas du.

Men i Blomstringstiden afgiver den et overmaade smukt Skue med de hvide Halvskjærme og de rosenrøde Støvknapper.

„Men jag tänker: kommer våren,
slår du ut i blad och rosor,
och en växt finns ej på jorden,
ljuf och älskad såsom du." **)

I vore Haver dyrker vi en smuk Afart med rosenrøde Blomster. Hvidtjørnen afgiver paa Grund af sine skarpe, stive Torne et fortrinligt Værn og er derfor en yndet Plante til Hegn og Hækker. Veddet finder Anvendelse til Drejerarbejde, og af de unge Stammer laves Spaserestokke. „Som en Tjørnekjæp, der kommer i den druknes Haand, saa er Tankesproget i Daarers Mund," siger Salomon (Ordspr. 26. 9). Paa Skamby Kirkegaard i Nord-Fyn findes en ærværdig gammel Hvidtjørn, der aabenbart er af høj Ælde. Sagnet siger, at da den sorte Død rasede her i Landet (1348—50), krævede den naturligvis sine Ofre her som andensteds. Man gravede da en stor Fællesgrav til de mange døde og plantede en Tjørn paa Stedet. Ved Rugaard i Veflinge Sogn findes ogsaa en historisk bekjendt Hvidtorn, som endnu staar frisk og kraftig. Den skal i Følge Wedel-Simonsen have staaet fra den Tid, Rugaard var Kongsgaard. Man plejede at ride Kongen i Møde ved Tornen og vente ham her, af hvilken Grund den blev kaldet „Ventetornen", hvad den ogsaa hedder endnu. En Gang, siges der, da Frederik den tredje rejste gjennem Landet og biede ved Ventetornen, førte man Egnens mest berygtede Troldkarl, Lars Bønhahn frem for ham, og Kongen dømte ham til Døden. Sagnet vil ogsaa vide, at Kristian den fjerde skal være født under en Tornebusk; thi en Dag, da Dronningen var ude at spasere i Nærheden af Frederiksborg, overfaldtes hun her af Fødselsveerne og maatte ty i Læ under en Tornebusk, og her blev Sønnen født*). Man har endog villet paavise Stedet, hvor Busken stod, og nogle vil vide, at den siden blev flyttet op til Slottet. Historien siger derimod, at han blev født paa Frederiksborg Slot, den 12te April 1577**). Ellers er en enlig Tornebusk paa Marken ofte forhexet, og man maa vel vogte sig for at komme en saadan nær. Undertiden sker det nemlig, at der farer ligesom et Ildhjul ud fra Busken. Historier herom har jeg endog hørt for ikke længe siden! Og ovre paa de nøgne Sandskrænter ved Thisted Breding skal der voxe en enlig gammel Hvidtorn, som Beboerne har den mærkelige Overtro om, at ingen tør afbryde saa meget som en Gren paa den, da det vil bringe stor Ulykke over vedkommende.

Tidslerne forekommer almindelig hos os i Marker og Skove, paa Enge og ved Veje og optræder i flere Arter. I gamle Dage har de spillet en vis Rolle i Lægekunsten, særlig en højt lovprist Art: „Cardobenedicta".

(Sluttes).

Bognyt.

„Vejledning i Dyrkning af Handelsplanter og Rodfrugter, samt i Frøavl for den mindre Jordbruger," af C. Galschiøt, Gartner ved Ledreborg, med et Forord af E. Rostrup, er Titlen paa et nylig, paa G. E. C. Gads Forlag udkommet Skrift. Bogen er udgiven med Understøttelse af „Selskabet til Havedyrkningens Fremme", der har modtaget en Bevilling af Indenrigsministeriet paa 1000 Kr. til Udbredelsen af den og en af samme Forfatter tidligere udgivet „Havebog for mindre Jordbrugere". Naar man ser hen til andre Lande, saa vel som til de ogsaa her i Danmark forekommende Exempler paa en intensiv Dyrkning af mindre Jordlodder, er det indlysende, at en saadan kan bidrage meget til den mindre Jordbrugers Opkomst; men for at den skal kunne vinde Fremgang, maa det først gaa op for Husmanden, at han baade kan og bør have en langt større Indtægt af sin Jordlod, end han nu i Almindelighed har, hvilket forhaabentlig vil opnaas derved, at hans Opmærksomhed henledes paa Sagen og de til dens Fremme udgivne Skrifter. Det er os derfor en Fornøjelse at anbefale Hr. Galschiøts Vejledning, der synes at være et med megen Omhu og Indsigt udført Arbejde, der paa mange Omraader vil kunne give den mindre Jordbruger Vink og kyndig Vejledning til at faa det størst mulige Udbytte af sin lille Lods Dyrkning. Prisen for den indbundne Bog 2 Kr. 50 Øre er, i Forhold til deres Størrelse og Udstyrelse, meget billig.

*) Torne. **) Runeberg.

*) Tjele: Folkesagn. Hist. Skitser. **) Dr. Troels Lund:

Smaating.

Fiffigt. En Herre sendte sin Tjener hen for at kjøbe nogle Svovlstikker. „Men se nu at faa nogle, som kan brænde,“ lagde han til. Tjeneren lovede at gjøre sit bedste og gik. Da han efter en rum Tid kom tilbage med Svovlstikkerne, spurgte Herren: „Er de nu ogsaa gode?“ — „Ja, det kan Herren stole paa,“ svarede Tjeneren, „jeg har prøvet dem alle sammen, og de brændte udmærket.“

Hensynsfuldhed. En Mand, der ikke havde været med ved Krudtets Opfindelse, besøgte et Blindeinstitut og sagde til sin Kone, da han kom hjem: „De er meget hensynsfulde over for de blinde Stakler derinde. Der var ikke et eneste Spejl inde i de blindes Værelser, ellers vilde de jo saa let blive opmærksomme paa deres ulykkelige Forfatning.“

En manglende Grund. Indbyggerne i Byen N. vilde rejse et passende Mindesmærke for en afdød Konge. Man søgte længe efter en passende Plads til Mindesmærket, men forgjæves. Til sidst holdt man et Møde for at afhandle Sagen, og her fik en Spøgefugl Forsamlingen til at gaa ind paa foreløbig at udsætte Sagen, da man ingen Grund kunde finde til Mindesmærket.

Mageløs. „Det maa være et daarligt Liv, man fører som Pebersvend,“ sagde en Mand en Gang til en gammel Ungkarl. „O, man maa sige om en Pebersvend, hvad man vil,“ svarede denne, „saa vil man dog aldrig kunne nægte, at det er en mageløs Karl.

Konens Kontrol. En Kone der morede sig med at føre alle sin Mands Forseelser til Bog, for senere ved given Lejlighed at kunne vise sort paa hvidt for sine Anker, skrev en Gang, da han Kl. 10 endnu ikke var kommen hjem: „I Dag, den 25de, kom min Mand først hjem . . .“, i det hun lod en Plads staa aaben for Klokkeslættet. Da hans Kommen imidlertid trak ud til næste Dags Formiddag, kom der altsaa til at staa følgende: „I Dag, den 25de, kom min Mand først hjem den 26de.“

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to danske Søhelte: Et Højdepunkt i Jylland, — en Flod i Spanien, — en Kjæde af Alperne, — en dansk Ø, — en russisk Bjærgkjæde, — en Ø ved Slesvig, — en By i asiatisk Rusland, — en By i Tyskland, — en Ø i Australien, — en By i Italien, — en By i England, — en By i Norge.

s — R —

Firkantet Nød. Af 4 A, 4 E, 4 N, 3 V og 1 R dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første er en Flod i den nordlige Sfære;
det andet var en Gud i Hedenold;
det tredje baade godt og daarligt kan være;
det fjerde giver Ælde et Adelsskjold.

S.

Gaade.

Første to kun nævner en,
men hvis den er sidste trende
for vort Hjærte, kan det hænde
ej vi føle Savnets Men.
Alle fire, læst tilbage,
er en Halvdel kun i Grunden,
fremad læst, et Navn i Munden
lægges os fra gamle Dage,
Navnet paa en Mand, hvis Levned
op mod Lysets Rige stævned.

Bogstavgaade.

Tit man det første hørte i Smerte,
eller naar Glæden fyldte et Hjærte;
andet med tredje og fjerde man finder
let. naar personlige Stedord man kjender.
Kan man ej femte og sjette, da gaar
om man i Blinde — usalige Kaar!
Hele ved Aaen med ældgamle Minder
lettelig nu man vistnok finder.

Opløsninger fra Nr. 33.

paa den geografiske Gaade:

Calai**s**
Anhol**t**
Mekk**a**
Eisleb**en**
Reva**l**
Odens**e**
Ny-Jerse**y**

paa Gaaden: Ninive.

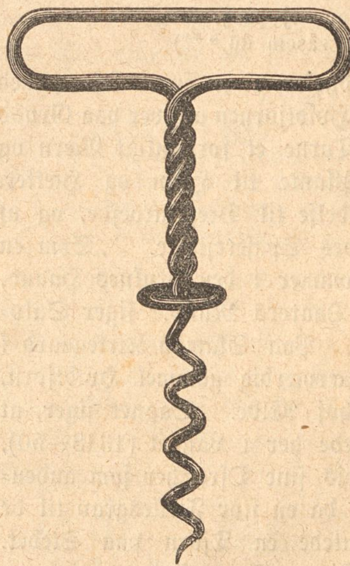
paa den firkantede Nød:

STØR
TARA
ØREN
RAND

Bekjendtgjørelse.

Selvvirkende Proptrækker af Staal.

Det er en Plage at skulle trække en stærkt proppet Flaske op, hvilket Experiment meget ofte kan have en ubehagelig eller endogsaa farlig Sprængning af Flaskehalse til Følge.

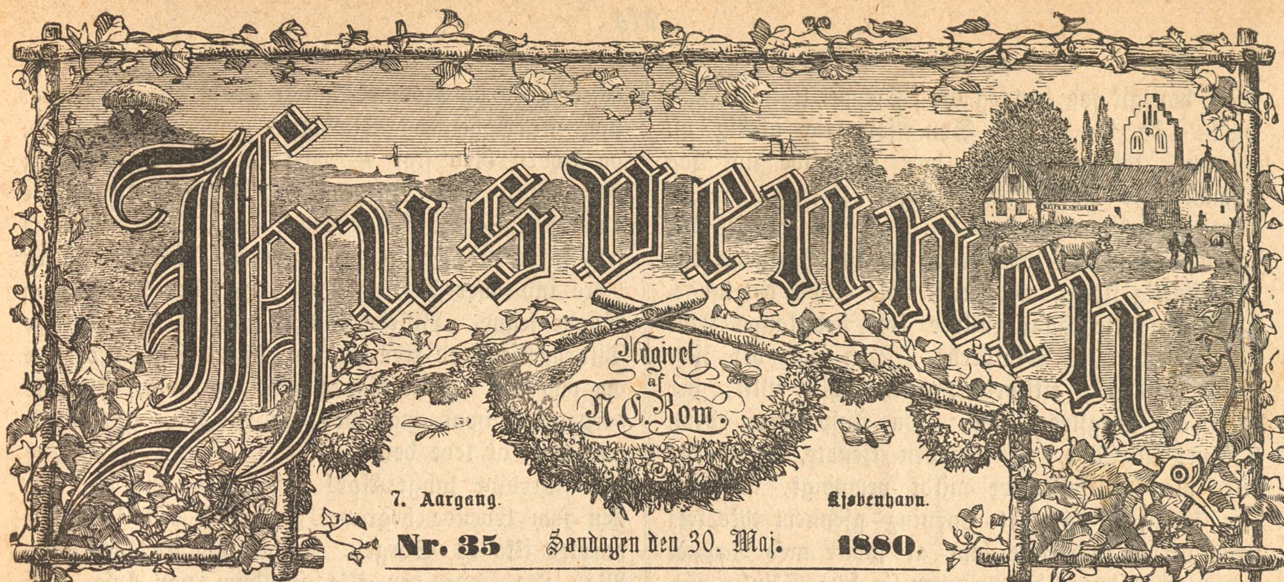

Denne Ulempe har Amerikanerne vidst at afhjælpe paa en snild Maade, ved Fremstilling af en Proptrækker af hosstaaende Form, som har det Fortrin for den ældre Proptrækker, at den er langt mere praktisk og billigere, og da den er lavet af et Stykke hærdet Traadstaal, der baade danner Skruegang og Skaft, kan sidstnævnte naturligvis aldrig gaa løst. Ved Brugen skruer man blot Proptrækkeren til Brystet i Proppen, og vil denne da begynde at dreje sig i Flaskehalsen. Ved stadig at dreje Proptrækkeren, medens man samtidig trækker ubetydelig opad, vil man med Lethed faa Bugt med den stærkest tilproppede Flaske.

Denne Proptrækker faas fra C. Th. Rom & Co., Kjøbenhavn V, for 25 Øre pr. Stk., og forsendes portofrit til enhver, der indsender 4 Stkr. 8-Øres Frimærker til nævnte Forretning. I Dusinvis gives 20 pCt. Rabat.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 35 Søndagen den 30. Maj. **1880.**

Tre Gange mødt.

Fortælling af Severin Kjær.

(Sluttet).

Truholm, den 24de August 1874.

I Dag har jeg saamænd forlystet mig for første Gang med at kjøre paa Jærnbane. Og det maa jeg sige, at det er en artig Kjørsel, saadan en Fart at komme frem i. Vi kjørte jo henved tyve Mil i nogle faa Timer. De gode, gamle Fædre skulde blot staa op og se paa disse ny Opfindelser — hvor vilde de ikke ryste paa Hovedet og tro, at Verden var rent af Lave. Jeg selv var i Færd med at tænke paa Trolderi eller saadant noget, da jeg stod der nede hos min Dreng en stakket Stund efter, at jeg havde siddet her hjemme og drukke min Kaffe.

Det er et vakkert lille Embede, min Søn har faaet der, i hans Alder. Naa, det syntes ham nok, at det var kun saa fint med Indtægterne, men han faar saamænd vente og have Taalmodighed, det har jeg maattet. De unge har heller slet ingen Skade af at slaas en Smule med Smalhans, saa lærer de at slaa Brød op efter deres egen Ovn.

Jeg var da ogsaa ovre paa Daareanstalten. For jeg havde lovet Sogneraadet at betale nogle Penge der for dem, og da Anstalten ligger saa at sige lige paa min Vej, mente jeg, at jeg sagtens kunde gjøre dem den Tjeneste. Inspektøren der lod ellers til at være en rigtig flink Mand. Han tilbød at vise mig omkring, og jeg tog imod Tilbudet med Tak, for noget nysgjerrige er vi jo i Grunden alle sammen, og jeg kunde nok have Lyst til at se, hvordan der saa ud. Det er sært, hvor det gyselige lokker os. Om vi ogsaa ved, at det er noget rædsomt, der er at se, saa vil vi dog gjærne se det alligevel, og er det rigtig rædsomt, rigtig skrækkeligt, er jeg nær ved at tro, at da er Lysten allerstørst. Jeg vidste jo, at det var stakkels fjollede Mennesker, der var der inde; men jeg havde dog saadan en underlig indvendig Kildren efter at komme i den Spænding, som Synet af Daarekistelemmerne maatte bringe. Inspektøren gik foran og lukkede op og lukkede i, hver eneste Dør blev lukket i Laas strax, naar vi var komne derigjennem. Der var noget fængselsagtigt ved saadan at blive gjemt hen bag den ene laasede Dør efter den anden. Jeg gyste lidt derved, men nu var jeg kommen ind i det, og saa vilde jeg ingen Snak gjøre. Vi kom igjennem flere Gaarde og Gange, og næsten overalt gik der sindssyge Stakler. Somme gik ude i Gaardene og puslede, pillede ved lidt Arbejde; det var nok kun ringe Gavn, de gjorde, men Tiden gik dermed. Andre var indelukkede i smaa Kamre hver for sig, og somme iblandt saa helt vilde og ustyrlige ud, rasede og støjede, saa det kunde høres langt bort. Vi havde gaaet Anstalten igjennem helt ud til en af Sidebygningerne, da Inspektøren siger: „De har nu set de fleste her . . .“ — „Tak, mange Tak!“ afbrød jeg ham hurtigt, „vi kan vel saa vende tilbage.“ Jeg havde nu faaet min Lyst styret.

„Her er dog et Kammer til, hvor De maa ind, for her ligger en mærkelig Kvinde,“ sagde han og lukkede op ind til et lille Værelse.

Der saa rent og net ud der inde, med hvidkalkede Vægge og renfejet Gulv, men jeg saa intet til noget som helst Menneske; kun en simpel Fyrretræs Seng med et Tæppe lagt over var det eneste, der fandtes der, saa jeg troede strax, at han vilde have sine Løjer med mig paa en eller anden Maade.

Men han gik saa hen og drog Tæppet lidt til Side, og — da saa jeg et Syn, som jeg aldrig vil glemme, lad mig ogsaa leve og blive nok saa gammel: et marmorhvidt Aasyn — jeg har tit hørt og læst om et saadant, men her saa jeg det for mine Øjne — dog trods al sin Blegbed, var det usigelig skjønt, med rene, ædle Træk; det lange, glinsende sorte Haar rullede løst ned langs Kinderne, ned over Skuldrene. Dog var det især Øjets underlig tilslørede, men dybe Blik, der greb og fængslede mig. Da Inspektøren drog Tæppet til Side, og Kvinden kjendte, hvem det var, blev Blikket mere mildt vemodigt, men det var kun som en kort Lysning gjennem Mørket; strax derpaa begyndte hun at famle med Tæppet for atter at drage det op over sig som Skjul.

Jeg selv stod som forstenet. Endnu da Inspektøren lagde sin Haand paa min Skulder for at vare mig ad, at vi burde gaa, da var jeg endnu langt, langt borte i Tankerne, langt tilbage i Tiden. — „Karen!" faldt det mig ud af Munden.

„Ja, Karen, saadan hedder hun; men De kjender hende vel ogsaa? Hun er jo fra Deres Egn," sagde Inspektøren. — „Saadan har hun nu ligget i om ved tredive Aar. Kun et forlanger hun: Ro, og atter Ro; med Tæppet draget op over Ansigtet ligger hun ganske stille hen, taler aldrig og vil ingen se. Det eneste, som jeg har hørt af hende i al den Tid, jeg har været her, er, at hun enkelte Gange har nynnet hen for sig selv noget af en Brudesalme. Men det er mest, naar hun har set den gamle Jakob Murer — men det er sandt! ham maa De kjende med; han er jo fra Deres Egn, saa vel som hun. — Det gamle Skind gaar og pusler lidt her ved Anstalten, bedst som han kan, stort er det ikke; men han vil saa nødig herfra, og saa lader vi ham gaa for Føden. Jævnlig skal han ind og se til den stakkels Karen, og han kan staa og stirre paa hende i hele Timer; men for ham drager hun ikke Tæppet over sig til Skjul, men ligger stille hen og ser mildt til ham. Naar han saa igjen er gaaet til sit Arbejde, er det, at hun somme Tider kan blive urolig og ligge og nynne for sig selv. Der er nok en gammel Kjærestehistorie imellem dem . . .!" Og han blev ved at fortælle op om Karens og Jakobs Ungdom, om deres Sorg og Nød, om den rige Hans Bo og Kvindes Død, om hvordan deres store Gaard og alle deres øvrige Ejendele var solgt og gjort i Penge efter deres Død og saa satte ud, for at der af Renten kunde betales for deres eneste Barn paa Daareanstalten.

Han blev ved at fortælle; men jeg var kun en daarlig Tilhører. Historien kjendte jeg fra første Haand, og nu kom den op igjen: Hvilken Arvepart de Forældre havde givet deres eneste Datter! Gjerrighed og Hovmod havde skrabt sammen flittigt nok, Karrighed og Stædighed havde lagt i Hob, og Hoben blev stor — men nu bar den Sorg og Elendighed som Rente. Jeg havde selv set de gamles stolte Tankeslot ramle over Ende, og dem selv segne ved Faldet — jeg havde selv set: Ulykken bære ind over de unges Liv, set deres Lykke og Glæde segne. Billede paa Billede af den sørgelige Tildragelse skred frem i min Sjæl, jeg levede den om paa ny, og det gjorde ondt hos mig, at tænke derpaa — hvad maa det saa ikke have gjort ondt hos dem, at leve deri.

Tredive lange Aar! I al den Tid at ligge hen som levende begravet. Aa — den sindssyge mærker ikke til Sorgen, er der somme, der siger. Mon ikke, mon der ikke stundum var lyse, men sørgelige, smertelige Tider for Pigen? Jeg er nær ved at tro jo. Hvorfor var hun ellers til sine Tider urolig og gjentog de Ord, der havde præget sig saa dybt i hendes Sjæl:

„Og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet."

Vi gik igjen den samme Vej tilbage. Dør paa Dør blev laaset efter os; men hver Gang en blev lukket, var det, som en ny sprang op inde i mig, og der blev lukket op for et nyt Billede af den sørgelige Hændelse; og hver Gang gjentog sig de samme Ord: tredive Aar, tredive Aar!

Vi kom ud i et af Gaardsrummene, og der gik Jakob og kalkede. Nu kunde jeg kjende ham, nu da jeg vidste, at han var her; ellers vilde det have været knap nok; thi det var svært, som Alderen og Sorgen med, kan jeg tro, havde taget paa ham. Jeg gik hen og hilste Goddag, men det varede længe, før han ret kunde sanse, hvem jeg var, og det var først efter, at jeg havde nævnt mit Navn, at det gik rigtig op for ham. Men saa tog han mig i Haanden og sagde med bævende Stemme: „Tak for gamle Dage, Hr. Bjørn, tusend Tak skal De ha'e." Han saa hen ad den Kant til, hvor Karens Kammer laa, virrede lidt med Hovedet, en Taare piplede frem — saa vendte han sig og begyndte paa sit Arbejde.

Vi gik ud gjennem Anstalten, og jeg sagde Farvel til Inspektøren, for nu maatte jeg skynde mig. Toget venter ikke. Dog, jeg kom i god Tid og kom vel her hjem; men endnu ringer det her ude hos mig: Tredive Aar, tredive Aar!

30te November 1879.

Det var en rigtig rar Tur, jeg havde ned til min Søn i Gaar. Noget koldt var det vel; men det er der intet at sige om, det fører Aarsens Tid med sig. Og saa al den Venlighed og Kjærlighed,

jeg nød, den vejer mange Ulemper op. Mest glædede det mig, at de havde hittet paa, at den lille Klør skulde hedde ligesom jeg. Det er ret en Spøg at blive kaldt op. — Morten Bjørn — se kun, det lyder ikke ilde. Lad mig nu se, lille Sønnike, at du ikke gjør det Navn Skam. Ja, Gud Herren være med den lille Stump, bliv hans Støttestav i denne vildsomme Verden. Jeg blev saamænd helt indtagen i den lille Fyr, som han kunde ligge der paa Moderens Skjød og række Arme og smile. De sagde, at det var efter Bedstefaders Guldkjæde, han laa og rakte Fingre. Pokker tage dem, de vilde vel have, at jeg skulde give Drengen min Kjæde til Legetøj. Nej, det er han dog lovlig lille til endnu. Du kommer til at spise nogle Skjæpper Salt først, bitte Morten, før der kan være Tale om, at du kan bære Guldkjæde. Nu, nu, den Dag, den Sorg — Kjæden kan endda blive din, du er jo nærmest til den. Men en vakker Knægt er det alligevel. Jeg gamle Nar var saamænd bleven saa indtagen i ham, saa jeg sinkede mig saa længe med at vente paa, at han skulde vaagne, og jeg kunde faa givet ham et Farvelkys, at jeg nær var kommen for sent til Toget. Da jeg endelig kom afsted, maatte jeg rigtig hale ud, saa fort mine gamle Ben kunde bære mig. Som jeg da iler frem ad Bakke op og Bakke ned, faar jeg Øje paa et Kjøretøj frem for mig paa Vejen. Nu maa du rubbe dig, Morten, siger jeg til mig selv — det er vel en Vogn fra Daareanstalten, der skal ind til Kjøbenhavn eller maaske ud til Stationen; de har jo megen Kjørsel fra det store Sted, og jeg skridtede ud for at komme til at age et Stykke Vej med. Vognen sneglede sig kun smaat frem, saa jeg nærmede mig den mere og mere. Jeg ser vel ikke længer saa grandt som i gamle Dage, men jeg var dog nu kommen saa nær, at jeg kunde øjne, at det var en enlig Mand, der kjørte med en Ligkiste. Der var ingen med, slet intet Følge, kun den ene Mand sad og duvede med Hovedet oppe foran Kisten, medens de magre Nalliker slentrede langsomt frem og nikkede i Takt. Det var en fattig Henfart, den døde fik. Jeg var naaet frem og gik Side om Side med Vognen. Der stod den simple sorte Kiste, uden noget Smykke af Blomster eller Blade. Kun en eneste stor Kristtjørnkrans hang og svajede frem og tilbage paa Kistens Side, den havde nok fra først af ligget paa Kistelaaget, men var nu gledet ned til Siden og hang og dinglede og svajede, alt som Vognen hoppede frem og stødte mod Stenene paa Vejen. Et Stykke Papir var fæstet bag paa Kransen, og midt over Papiret stod skrevet med store, snirklede Træk:

Og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet.

Det gjorde mig opmærksom, thi de to Salmelinjer havde fæstnet sig hos mig. En Anelse steg op hos mig, og jeg forstærkede mine Skridt for at komme saa langt frem, at jeg kunde faa Øje paa Mandens Ansigt. Min Anelse slog til — det var Jakob. Han sad og ludede med Hovedet, Hestene gik deres egen jævne Skridtgang; han passede dem ellers daarligt, som han sad der. Da han mærkede mig ved Siden af sig, holdt han stille og vaagnede op som af en Drøm; han sad først lidt og rokkede og stirrede paa mig, men derpaa udbrød han: „Goddag, Hr. Bjørn! Hm, hm — saa vi skal mødes endnu en Gang. Ja, i Dag kjører jeg sidste Gang for Karen. Nu har Vorherre endelig løst op for hende og undt hende den Fred, som Menneskene røvede fra hende. Farvel Hr. Bjørn! Nu kjører den fattige Jakob med den rige Karen Bo. — Stakkels Rigdom, vi er nok lige fattige, begge to. Dog, denne ene Gang fik jeg Lov til at fare med hende. Og Gud i Himlen unde mig snart at fare did hen med, hvor hun har fanget Hvile. Farvel, Hr. Bjørn!"

Saa rullede han af igjen; langsomt og trevent gik det, men jeg kunde dog alligevel ikke hinde med nu; jeg havde faaet saa meget at tænke paa. Men den grønne Kristtjørnkrans kunde jeg blive ved at se, alt som Vognen rystede fremad. Naar Solstraalerne faldt paa de haarde glinsende Blade, kastedes de tilbage, spillede, flimrede og brødes. Men ud af Kransens Midte kunde jeg vedblive at læse de snirklede Træk; det var, som blev Ordene større og større, som blev Skriften brændende og lysende — de Ord:

„Og skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet!"

Og fremad, hjemad kjørte den fattige Jakob med den rige Karen Bo. Han var den eneste, der fulgte, fulgte tro indtil Enden. Forældrene gik bort, Venner og Frænder gik bort, Rigdom og Ro, Lys og Lykke, Tanke og Tro gik bort — men Kjærligheden blev — Kjærligheden slog Følge og fulgte hende til Graven. Saa blev det dog sandt, at

„Skille ad skal ingen det,
som du har sammenføjet."

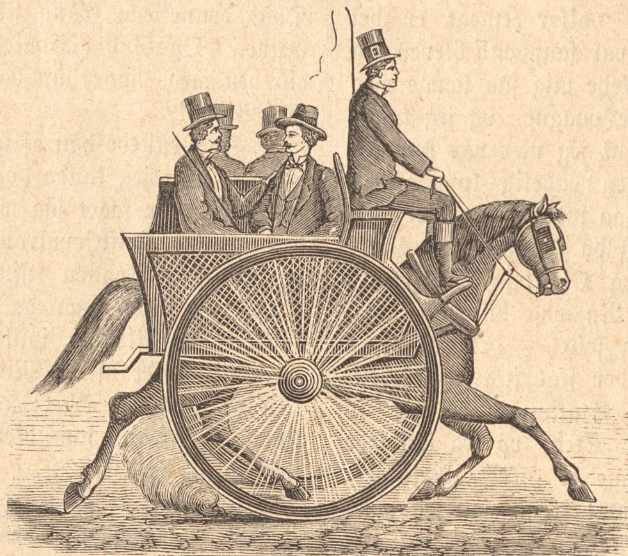
Et løjerligt Kjøretøj.

Ved E. T.

Amerikanerne i de forenede Fristater er, som bekjendt, et meget opfindsomt og snildt Folkefærd, hvorom de mangfoldige praktiske Opfindelser paa

alle mulige Omraader, der skriver sig fra dem, noksom vidner. Af disse mange Opfindelser vil vi her blot holde os til en enkelt paa Befordringsvæsenets Omraade, nemlig et Slags Kjøretøj, som vi fremstiller for Læserne paa medfølgende Billede. Det kan ikke nægtes, at det er et højst ejendommeligt Kjøretøj, og det skal, hvis man kan tro alt, hvad der berettes om det, omtrent være i Besiddelse af alle de gode Egenskaber, som man med Billighed kan stille til en Vogn. Blandt disse mange gode Sider vil vi først fremhæve den simple Konstruktion og den store Prisbillighed. Prisen paa hele Kjøretøjet med Hest og alt er i Amerika 430 Dollars, nemlig Vognen 250, Hesten 150, Seletøj og andre Rekvisiter 30 Dollars. Det har Plads til 4 Personer foruden Kusken, er meget let at trække og kan vende paa samme Plads, som Hesten kan gjøre omkring paa; det er i det hele taget højst simpelt, men bekvemt og praktisk indrettet. Af Seletøj kræver det kun grumme lidt, og Hesten er, som man kan se paa Billedet, for en stor Del beskyttet mod Regn, Sol og Fluer. En vigtig Fordel ved det menes at være, at Kusken er meget nær ved Hesten (efter vor ringe Mening er han den alt for nær, da han næsten sidder over Hovedet paa den), og har et saa udmærket Hold paa den, at han med Lethed kan tumle den, om den end gjør sig nok saa ustyrlig, i hvilket Tilfælde den heller ikke skal kunne gjøre nogen videre Skade. Opfinderen, som paa ægte amerikansk Maade fremhæver alle de gode Egenskaber ved dette snilde Kjøretøj, lægger især stor Vægt paa, at det er det mest sikre, som man kan kjøre i, og han udtaler i sin Anbefaling, at han kun kjender to andre Befordringer, som maaske er endnu mere sikre, nemlig Skubkarren og Ligvognen.

Opfinderen har kaldt sit forunderlige Kjøretøj en „Equibus". Med Hensyn til Oprindelsen af dette Navn kan vi ikke meddele anden Oplysning, end at det sandsynligvis er hentet fra „Equus", som er det latinske Navn paa Hesten.

Et løjerligt Kjøretøj.

Overgangen over en Flod i Ny-Mexiko.

Der er vel næppe noget Sted i Verden, hvor Modsætningerne træder saa skarpt og tillige ofte saa pludselig frem som i Nordamerika, hvor man paa en Rejse tværs gjennem Fastlandet fra Jærnbanetogets pragtfulde Spisesale ser ud paa Indianernes simple Hytter eller Wigwams, og hvor Toget Tid efter anden iler gjennem Strækninger, hvor alle andre Samfærdselsmidler endnu den Dag i Dag er lige saa simple og ufuldkomne som for hundrede Aar siden. Paa en saadan Rejse kan man, kort efter at man har forladt et moderne og elegant indrettet Hotel, se sig hensat i Vildnisset, hvor der hverken findes Vej eller Sti, og medens man endnu hører Støjen og Tummelen i den store By, som man nylig har forladt, befinder man sig pludselig ude paa de vidtstrakte, stille og ensomme Prærier.

Disse skarpe Modsætninger i det transatlantiske Liv føler næppe nogen stærkere end Udvandreren til det fjærne Vesten. Rejsende med sin Hustru, sine Børn, sine Husredskaber, Senge og Værktøj, benytter han Jærnvejen saa langt, som det er ham muligt. Nu ligger omsider den sidste Station bag ved ham. Rejsen er hidtil gaaet let og hurtig nok for ham, men nu skal han pludselig gjøre nøjere Bekjendtskab med de mange Møjsommeligheder, som er forbunden med Resten af den lange Vej. Han har faaet læsset alle sine Sager paa en tung Vogn, som trækkes af Muldyr, og med denne langsomme Befordring skal han nu tilbagelægge Vejen gjennem Vildnisset til det fjærne og ubekjendte Hjem. Vejen fører ham snart til en Flod, over hvilken der ingen Bro fører og heller ingen Færge. Der er nu ikke andet for ham at gjøre, end at han ved en nøje Undersøgelse maa se at finde et passende Overgangssted. Naar dette omsider er fundet, maa han ofte med Spaden danne en Nedkjørsel for Vognen til Floden. Kjørselen over denne er forbunden med en ikke ringe Fare. Den stærke Strøm gjør ofte Muldyrene forskræk-

kede, saa at de vil vende sig og gaa med Strømmen. I et saadant Tilfælde maa der opbydes alt for atter at faa de stædige Dyr bragt i den rigtige Retning; thi hvis dette ikke lykkes, kan Vognen let komme ud paa et dybt Sted og vælte, hvorved baade den og dens Indhold let kan gaa tabt, og Muldyrene miste Livet.

Et saadant farligt Øjeblik er fremstillet saa tydeligt paa medfølgende Billede, at det ikke trænger til nogen videre Forklaring. Floden, i hvilken man ser de sky Muldyr tumler sig, er Pecosfloden i Ny=Mexiko, og over denne fører der kun et og tilmed et meget slemt Overgangssted. Dette, som har faaet det betegnende Navn „Horse-Head-Crossing", er let kjendelig ved en lang Række Kranier af Heste og Muldyr, som findes i stor Udstrækning langs begge Bredder af Floden. Denne, som er en Biflod til Rio Grande del Norte, er her omtrent 100 Fod bred og 4 Fod dyb; dens Bredder er temmelig høje, og Strømmen meget stærk. Ved Overgangsstedet findes der nogle enkelte Træer, men ellers er Egnen i stor Udstrækning næsten aldeles nøgen. Udvandreren kan her den ene Dag efter den anden rejse gjennem Strækninger, hvor de største Planter kun omtrent er en Fod høje.

En Flodovergang i Mexiko.

Torne og Tidsler.

Af Anton Andersen.

(Sluttet).

Henrik Smid omtaler flere Arter Tidsler, og den fortjente Forfatter har naturligvis samlet alt, hvad han har kunnet finde om disse. Han omtaler først: „Den Tidzel, som Klæde kardis met" (Virga pastoris, Dipsacum etct.) og roser den for adskillige fortræffelige Egenskaber. Det er sandsynligvis slet ikke nogen Tidsel, men en meget lignende Plante, som man nu kalder Kardebolle (Dipsacus). Ogsaa „Sempertiners korns Tidzel" (Cardus Mariæ) priser han, især for „Sidernes sting", for „Forgifft", „Pestilentze" o. s. v. Det er den, vi nu almindelig kalder „Marie=Tidsel". Den bruges endnu paa sine Steder som Husraad mod Sting, hvorfor den ogsaa af nogle benævnes Stingtidsel. Den er let kjendelig ved sine hvidplettede og ligesom marmorerede Blade. Man har en smuk lille Legende om Oprindelsen til de hvide Pletter, den lyder saaledes:

„Da Josef og Marie maatte flygte til Ægypten af Frygt for Herodes, gik Vejen tit gjennem øde Ørkener uden Vegetation. En Dag havde Marie sat sig ned i det hede, brændende Sand for at give Barnet Die. Intet Træ gav kølende Skygge, og ingen venlig Blomst smilede dem i Møde; men ved

Marias Fod stod der en stakkels halvvissen Tidsel med sine stive tornede Blade. Da skete det, at nogle Draaber af den hellige Moders Mælk faldt ned paa den fattige Plante, og den fik derved fornyet Liv; men de hvide Pletter forlod den aldrig." Sandsynligvis er den i Munketiden indført her til Landet; derfor træffer man den i Regelen kun i Nærheden af Haver, forvildet fra tidligere Dyrkning.

Udførligst taler Henrik Smid om Cardobenedicta-Tidslen, som han siger skal først være sendt Kejser Frederik „af Indiæ Land for it ærligt Skjenk". Den beskjærmer især for „den store Hoffuetuerck, som offuen Oynene regerer Monopagia oc Hermycrania kaldet". „Samme Vrt bruget, rømmer Brystet, renser Blodet, er oc god til dem, som forsuinde". Men navnlig er den dog probat som Middel mod alskens „Forgifft", og dette bevises af adskillige Fortællinger. Saaledes skal der „vdi Pauie Stad hoffue været en vng Pige, haffuer ædet Eeder i sig met it Eble, huoraff hun snarlige bleff haffuen, oc ingen haffuer kundet hiulpet hende, huercken Theragelse eller anden Lægedom. Men om siger*) haffuer Mand giffuet hende Cardobenedicte-Vand oc er saaledes frelst." Ja, man vil endog vide, „at en Hugorm skal være krøben ind i en Dreng, der hand laa oc soff paa Marcken vnder it Træ, oc strax man haffuer giffuet ham Cardobenedictevand at dricke, er ormen krøben aff hannem oc Drengen er frelst**)". „Den almindelige Tidsel, Hundrede hoffuet kaldet (Centum capita, Eryngium.) er off varm complex. Roden støt oc offuerlagt, lader icke Kiødet falde fra Benene, som falde vil."

I Regelen er Tidslerne et højst besværligt Ukrudt paa vore Marker, og navnlig er Agertidslen meget vanskelig at udrydde. Da Frøene let føres med Vinden vidt omkring, udbreder de sig med stor Hurtighed. Paa Pampassletterne i Amerika voxer utallige Masser af høje Tidsler, der undertiden dækker mange Kvadratmile; og til enkelte Tider kan man bogstavelig ikke komme frem for disse, undtagen ad enkelte Veje.

Tidslen siges i Blomstersproget at betyde: „Du forstaar dig ikke paa Kjærlighed", og det er jo rimeligt nok; men Ordsproget siger dog: „Kjærlighed er blind; den falder lige saa godt paa en Tidsel som paa en Rose!" Der er ikke meget poetisk ved de oversete Tidsler, og derfor vil man sjælden finde dem besungne af Digtere, men stillede i Modsætning til Roser og Liljer. Den franske Forfatterinde Madame Reybaud skriver saaledes et Sted, hvor hun skildrer en Kvindes overvældende Sorg: „Den Verden, hvor hun nys saa lutter Roser og Liljer, forekom hende nu som en øde Egn, fuld af Torne og Tidsler." Og i Ingemanns Fortælling: „Ole Navnløs," forekommer jo en Kvinde, der faar en mærkelig Øjensalve, som bevirker, at hun ser lutter Roser og Liljer, hvor de andre ikke ser andet end Torne og Tidsler! Og Modsætningerne er jo tydelig nok: Skjønhed og Grimhed.

„Men naar Livets mørke Høstdag kommer,
da er Rosens Blade visnet hen,
og fra Livets Vaar og glade Sommer
er kun Efternattens Blomst igjen."

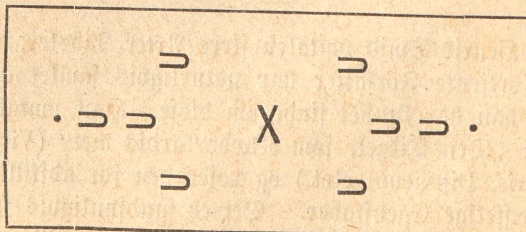
Ja, det synes næsten, som om den blodige Parodi: „Skjønhed forgaar, men Grimhed bestaar", ogsaa her har nogen Sandhed. Thi Rosernes Tid er jo des værre saa kort, medens Tidslerne anderledes kan bevare deres Friskhed og Frodighed og det selv under meget ugunstige Forhold. Som allerede bemærket, er de temmelig vanskelige at udrydde, og det er vel for en Del ogsaa disse, man tænker paa ved Ordsproget: „Ukrudt forgaar sjælden".

*) omsider.
**) Henrik Smids II. Urtegaard, An. 1577, pag. 102.

Krocketspillet.

For et Par Aar siden bragte „Husvennen" sine Læsere en Anvisning til at spille Skak, og det var ligefrem en Fornøjelse at se den Iver og Flid, der blev lagt paa at lave smukke Skakbrætter og Brikker, og hvor Folk studerede for at sætte sig ind i dette interessante og tankestyrkende Spil. Mangen Vinteraften er siden den Tid bleven benyttet paa en langt behageligere Maade end ved den stadige Tærsken i Kortene. Jeg kom da forleden til at tænke paa, at ligesom saa mangen ledig Time om Vinteren blev optaget af Skakspillet, saa var det ønskeligt og vist glædeligt for mange at finde paa en behagelig Adspredelse i Sommertiden, da man ikke saa gjærne sætter sig til Sæde i den lune Stue, men hellere vil færdes ude i den friske Luft; og da Crocketspillet er det af alle de mig bekjendte Spil og Lege, som bedst svarer hertil, vovede jeg Forsøget, at give en kort Anvisning til at spille det.

For at kunne spille Crocket maa man for det første have en nogenlunde jævn Plads, helst fast og grusbelagt, men i Mangel heraf kan en gammel jævn Græsmark eller en almindelig Gaardsplads uden Stenbro ogsaa godt benyttes. Pladsen maa helst være 30—40 Alen lang og noget over halv saa bred; herpaa opsætter man 2 Stokke eller „Pinde" og 10 Buer, saaledes som hosstaaende Figur udviser:

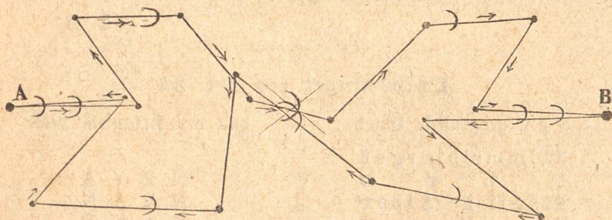

Pindene laves ca. 1/2 Alen lange og 1 Tomme tykke. Buerne laves lettest af en 4—5 Kvarter lang tyk Jærntraad, som bøjes i Form af et U, hvorpaa begge

Ender trykkes ned i Jorden. Dernæst maa man have lige mange Kugler og Køller 2, 4, 6 eller 8, efter som man vil være faa eller mange til at spille. **Kuglerne** bør have et Gjennemsnit af ca. omtrent 3—4 Tommer, være nøjagtig runde og af godt, stærkt Træ. De males med forskjellig Farve — røde, grønne, gule — for at hver Spiller let kan kjende sin. **Køllerne** drejes og bestaar som en Kjødhammer af Skaft og Hoved. Skaftet maa være ca. 5 Kvarter langt, og Hovedet 5 Tommer langt med 2—2½ Tommer i Gjennemsnit. Skaftet indsættes i Midten af Hovedet, saa man kan slaa med begge Ender.

Man kan spille saaledes, at enhver „passer sig selv", eller ogsaa i Makkerskab, saaledes at 2, 3 eller 4 staar imod lige saa mange. Man „kaster" om hvem der skal være Makkere, og hvem der skal begynde Spillet; d. v. s. en Spiller kaster sin Kølle til en anden, som griber Skaftet i sin ene Haand; den første tager da fat om Køllens Skaft tæt oven for Haanden, hvorpaa den anden flytter sin Haand oven for o. s. fr., indtil den næste ikke kan faa fat paa Skaftet. Den, der fik øverst, vælger først Makker og begynder Spillet; kalder vi ham Nr. 1, saa bliver den, der fik nederst, Nr. 2, den førstvalgte Makker Nr. 3, o. s. fr. Det maa nøje paases, at enhver slaar efter Nummer.

Første Gang enhver Spiller slaar, lægger han sin Kugle ved Pinden A, tager Køllen i højre Haand, hvorpaa han med et hørligt Slag driver den igjennem Buen. Bliver Kuglen liggende under Buen, betragtes den som ikke at være kommen igjennem. Hver Gang Kuglen passerer en Bue, faar man et Slag mere. Naar man er kommen gjennem den sidste Bue før Pinden B, søger man at ramme denne, og har efter at have ramt den atter et Slag.

Kuglens Gang paa Pladsen antydes ved hosstaaende Figur, hvor den ruller fra A til B og tilbage til A igjen. Her maa vel mærkes: Kuglen skal altid gjennem Buen fra den Side, som paa Tegningen er antydet. Naar en Kugle efter at have tilbagelagt denne Vej berører Pinden A, er den ude af Spillet. Er man kun 2 Spillere, eller enhver „passer sig selv", saa gjælder det om hurtigst muligt at naa dette Maal, da den, som kommer først, har vundet. Men er man i Makkerskab, gaar den, der først har tilbagelagt alle Buer, ikke gjærne „til Pind", før der er Udsigt til, at Makkeren let kan komme der ogsaa førend Modstanderne; thi før begge Makkere har været ved Pinden A, har de ikke vundet. Har en passeret alle Buer, og Makkereren er langt tilbage, gaar han gjærne ud for at hjælpe ham hjem, ved enten selv at drive ham frem eller lægge sig saaledes til rette, at han let kan krockeres af ham eller bestræbe sig for at forstyrre Modstanderne.

Hovedinteressen ved hele Spillet ligger i Krockeringen, som bestaar i at en Kugle drives imod en anden enten let eller haardt efter Omstændighederne, hvilket enhver Spiller let vil fatte. Naar den sigtede Kugle træffes, lægges Træfferen ved Siden deraf, og man har da Ret til at slaa 2 Slag her fra. Disse kan benyttes paa 3 Maader:

1) **Fast Krockade**, d. e.: man sætter Foden paa sin egen Kugle, og tilhører den krockerte Kugle Makkeren, driver man den ved at slaa paa sin egen Kugle hen, hvor han ligger bedst for næste Slag, han skal slaa; tilhører den derimod en Modstander, driver man den langt bort ad en Kant, hvor den ligger ringest.

2) **Løs Krockade**, d. e.: man slaar til sin egen Kugle, saa den tager den krockerte med sig i Farten, enten ligefrem eller ud til Siden, i det man nøje overvejer, hvordan det kan blive til Gavn for Makker eller til Skade for Modstander, hvorefter man bruger sit andet Slag til at faa Kuglen hen, hvor man næste Gang lettest kan slaa den igjennem en Bue.

3) Eller ogsaa man benytter simpelt hen begge Slag til at gaa igjennem Bue, forstyrre Modstanderen eller hjælpe Makkeren.

Hertil maa endnu bemærkes, at man kun maa krockere hver Kugle en Gang, efter at man er kommen igjennem en Bue; kun den Kugle, som har passeret alle Buer frem og tilbage — den kaldes Røver eller Frispiller — maa krockere saa ofte, som Lejlighed gives, dog ikke samme Kugle i Træk, i det den maa have krockeret en anden i Mellemtiden. Heraf ser man altsaa, at naar man spiller i Makkerskab, er det ikke heldigt at gaa „til Pind", naar Makkeren er for langt tilbage, da man kan gjøre saa grumme meget ved at hjælpe ham hjem ad eller ved at forstyrre Modstanderne.

Anders Jørgensen.

Forladt.

Jeg sanker de Neg paa Vange
og sætter dem op i Rad,
saa flokker sig hvert et Minde
fra Dage, da end jeg var glad.

Jeg breder Høet paa Enge
at bleges i Duggen blid,
alt Taareduggen har bleget
min Kind saa lang en Tid.

Saa ofte tvætter jeg Ruden,
at Sol kan lyse der ind,
med Taarer tvætter jeg Øjet,
til lysere bliver mit Sind.

Saa gladelig Fuglen synger,
naar Magen den komme ser,
den Tid, jeg sang for min elskte,
den kommer fuldt vist ej mer.

Axel.

Bognyt.

Dansk Sproglære, af Kr. Pedersen (Overlærer ved Tøxens Skole i Kjøge). Denne lille Bog er udkommet gjennem N. C. Roms Forlagsforretning i 3die Oplag, helt omarbejdet, og da der i forholdsvis kort Tid er udsolgt 2 Oplag, synes en Anbefaling overflødig for Affætningens Skyld. Det bemærkes, at de danske Benævnelser vel benyttes, men at de latinske findes anførte jævnsides, hvilket aldrig kan skade og i alle Tilfælde vil gavne de Børn, der skal lære fremmede Sprog. Forklaringerne er særdeles tydelige og fyndige. Bogen indeholder end videre „lidt om Retskrivning", „lidt om Sætninger", og „lidt om Tegnene", hvilke maa kaldes fortrinlig afpasset efter Almueskolens Tarv, i det de hosføjede velvalgte Exempler vil gjøre Hjemmearbejdet lettere for Børnene. Formlæren er fremstillet mere tydeligt og udførligt end i nogen mig bekjendt dansk Sproglære af lignende Størrelse. Den lille Bog udgjør 32 Sider og koster 25 Øre. L-y.

500 Hovedregningsopgaver, ved Lærer A. Jacobsen i Hyllested. Den Fordring, at Opgaverne i en Hovedregningsbog ikke maa udkræve et større Antal Beregninger, og at Tallene bør være saaledes afpassede, at en flink Discipel uden stor Vanskelighed kan finde en eller anden Gjenvej, hvorved Udregningen kan lettes, vil her findes fyldestgjort. Stoffet er desuden godt ordnet, Opgaverne er heldigt valgte, og Udstyrelsen i det hele er god. Skjønt Bogen nærmest er bestemt for Real- og Borgerskoler, vil den dog godt kunne bruges til de flinkere Børn i Almueskolen, hvorfor vi tillader os at henlede Lærernes Opmærksomhed paa den. Pris 40 Øre. (Gyldendalske Boghandels Forlag).

Smaating.

Den engelske Komiker Haynes, der altid var meget forgjældet, blev en Gang paa Gaden anholdt af to Retsbetjente, som havde skriftlig Ordre til at føre ham til Gjældsfængslet, dersom han ikke uopholdelig betalte en Fordring paa 200 Pund. I samme Øjeblik kjørte Biskoppen af Ely forbi. Haynes sagde til Betjentene: „Der kjører min Onkel, Biskoppen af Ely. Jeg er vis paa, jeg kan formaa ham til at betale Gjælden." Med disse Ord traadte han hen til Vognen, og Biskoppen befalede Kusken at holde. „Mylord", sagde Haynes til ham, „her staar to ulykkelige, som er plagede af Skrupler og anmoder Dem om at skaffe dem Ro." Med et deltagende Blik tilraabte den gejstlige Betjentene: „I kan træffe mig i Morgen tidlig paa min Bopæl, hvor jeg skal berolige eder." Betjentene tog ikke i Betænkning paa en saa anset Mands Ord at lade Skyldneren løbe, og Haynes skyndte sig bort. Da Retsbetjentene den næste Dags Morgen indfandt sig hos Biskoppen, begyndte denne: „Naa, mine kjære, jeg er beredt til at høre, hvad der ligger eder paa Sinde; hvad er det for Skrupler, som plager eder?" „Skrupler," faldt Betjentene ham i Ordet, „vi har slet ingen Skrupler, men en Anvisning paa 200 Pund, for hvilken De lovede, at vi skulde blive tilfredsstillede, naar vi i Dag indfandt os hos Dem." Biskoppen indsaa nu, at Komikeren havde misbrugt hans Navn for at redde sig ud af Forlegenheden, og da han ikke kunde nægte, at Betjentene havde haft Grund til at opfatte hans Ord paa den Maade, som de havde gjort, betalte han med et Suk det ikke ubetydelige Beløb.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to Byer i Danmark: En By i Sjælland, — en Biflod til Donau, — en Ø i det indiske Hav, — en Flod i Sibirien, — en By paa Laaland, — en Kyst i Afrika.

J. & M.

Firkantet Rod. Af 4 A, 2 E, 2 F, 2 L, 2 M, 2 R, 1 U og 1 N dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Mit første betyder Begyndelsens „Bliv",
mit andet følger med Trætte og Kiv,
ofte mit tredje er stolt og kry
og satte Næsen til højt i Sky,
mit fjerde — et Ord, som „Ja" betyder
og meget ofte i Kirken lyder.

Gaade.

Mit første er i Hulen,
andet i Smulen,
tredje i Saven,
fjerde i Graven,
femte i Dreng,
sjette i Seng,
syvende i Eng,
ottende i Rønne,
niende i Bønne.
Mit Hele: et Blad, der foldes ud
i Vinterens Hjærte, i Sommeren prud.

C. L.

Opløsninger fra Nr. 34.

paa den geografiske Gaade:

Himmelbjærge**t**
E b r **o**
Rhætiske Alpe**r**
L a a l a n **d**
Uralbjærgen**e**
F e m e r **n**
T i f l i **s**
R o s t o c **k**
O v a i h **i**
L i v o r n **o**
Liverpoo**l**
Eggersun**d**

paa den firkantede Rod:

N E V A
E V A N
V A N E
A N E R

paa Gaaden: Enok.

paa Bogstavgaaden: Odense.

Brevvexling.

Byrial. Oversættelsen ikke anvendelig.

Krassus. Sidste Folketællings Resultater foreligger ikke endnu. Til Oversættelse kan kun bruges meget øvede Sprogkyndige.

Hansen i K. Gode billige Kikkerter kan De sikkert faa hos Hr. Instrumentmager Weitzmann i Hillerød.

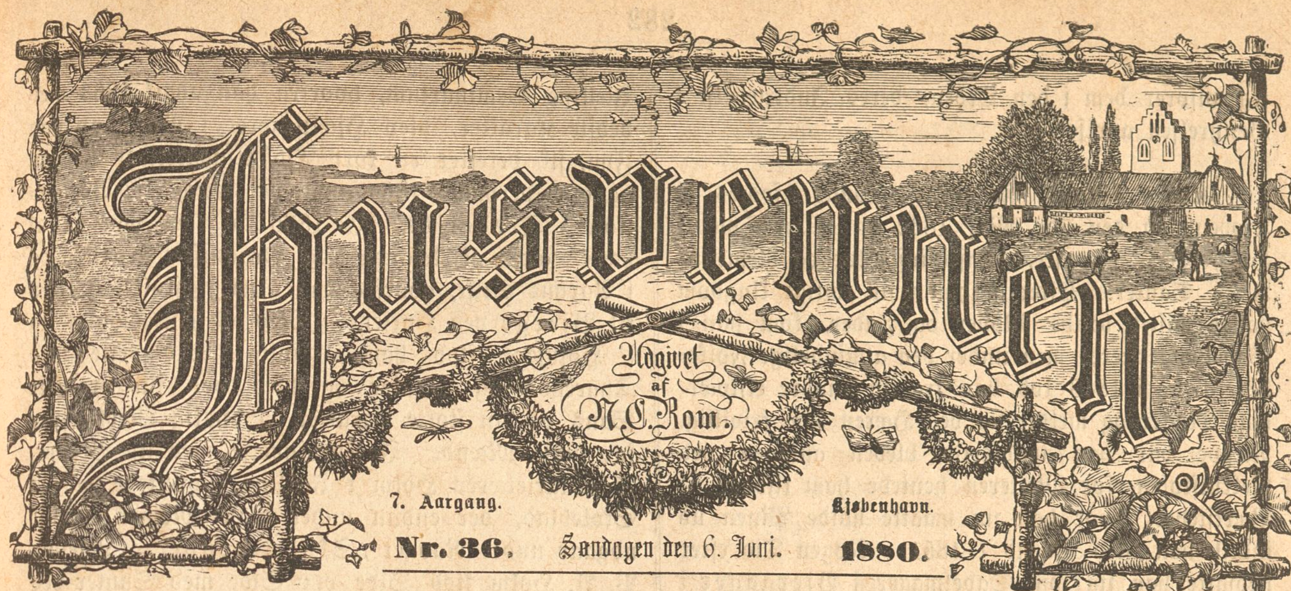
Pilgaard. Det tilsendte Digt maa henlægges.

J. i Jn. Ligesaa.

K. T. Gulve males bedst med almindelig Oljefarve. Skal Træets naturlige Udseende bevares ferniseres Gulvene gjentagne Gange med hurtigtørrende Malerfernis (stærk kogt Linolje). Senere Overstrygning med Gulvlak (Shellak opløst i Spiritus) tørrer øjeblikkelig.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 36. Søndagen den 6. Juni. 1880.

Danmarks Lærerforenings Bestyrelse.

Ved Zakarias Nielsen.

~~~~~

Jhvorvel nærværende Blads særlige Formaal ikke er at søge paa Skolevæsenets Omraade, har det dog jævnlig givet Vidnesbyrd om, at det omfatter Undervisningssagen med oprigtig Interesse, og at det navnlig har haft sin Opmærksomhed henvendt paa den ydre Side af samme. Der har heller næppe blandt Læserne været delte Meninger om, at de praktiske og ansporende Vink, som af og til er komne frem i Bladet, navnlig med Hensyn til Skolernes Forsyning med godt Materiel, har haft deres Betydning som Led i den Kjæde af Bestræbelser, hvormed vor Tid søger at fremme Skolevæsenets Udvikling. Skolevæsenet er til visse en Sag, som enhver af Bladets Læsere, ja som hele vort Folk bør omfatte med Kjærlighed og Interesse, og det er et glædeligt Tidernes Tegn at vort Folk virkelig ogsaa paa mange Steder dels ved frivillig Oprettelse af Smaaskoler, Haandgjerningsskoler o. s. v., dels ved at bringe Ofre for en videregaaende Undervisning, har begyndt at vise større Interesse for Ungdommens Oplærelse end forhen. Naar der saaledes hist og her er sket et Tilløb til et forbedret Skolevæsen, da tør sikkert en Del af Æren herfor tilskrives den danske Lærerstand. Enhver, der har fulgt Bevægelserne i Folket i de senere Aar, vil have lagt Mærke til, at Tidens Røre ogsaa har affødt Liv og Bevægelighed hos vor Lærerstand, saaledes at denne omsider har taget Mod til sig og rejst berettigede Krav paa forbedrede Tilstande, — visselig ikke blot for sig selv, men for Skolens Sag i det hele. I Følelsen af, at Lærerne først ret vilde være i Stand til at udrette noget betydeligt, naar de „løftede i Flok" undfangede tre jyske Landsbylærere, nemlig P. A. Holm, Emil Sauter og C. A. Thyregod, i 1874 Tanken om Oprettelsen af en hele Landet omfattende Lærerforening. Denne Tanke blev af mange hilset med Glæde og varm Tilslutning, medens den dog ogsaa mødte adskillige Indvendinger fra Folk, der ansaa det for en Umulighed at samle Hundreder af Lærere under en Hat. Imidlertid kom Foreningen virkelig i Gang og har indtil Dato ført en blomstrende Tilværelse. For Øjeblikket tæller den henimod 2400 Medlemmer, bestaaende af Landsby- og Kjøbstadlærere og Lærerinder fra alle Landets Egne. Dels ved Udgivelse af Smaaskrifter om Skolevæsenets Tilstande, dels ved Afholdelse af store, almindelige Skolemøder med Udstilling af Undervisningsmateriel m. m., samt endelig ved Andragender i forskjellige Retninger til Regeringsmyndighederne har denne Forening allerede bidraget meget til at vække almindelig Opmærksomhed for Skolens Brøst og givet Stødet til gavnlige Forbedringer og til forøget Interesse for Undervisningens Fremgang i det hele.

Efter talrige Opfordringer bringer „Husvennen" i Dag, ved Hr. Fotograf Lønborgs Velvilje, et efter et Fotografi, der for nogle Maaneder siden er udgaaet fra hans Atelier, udført Billede af de Mænd, som for Tiden danner Danmarks Lærerforenings Bestyrelse. Det er blevet mig overdraget at ledsage Billedet med en lille kort Skildring af disse Mænds Liv og Virksomhed, og da jeg staar i nært Kjendskabsforhold til mine sex ærede Medarbejdere, skal det være mig kjært at forestille dem for Læserne med et Par Ord, i det
~~~~~

jeg anfører dem i den Orden, deres Indtrædelse i Bestyrelsen anviser.

Emil Frederik Ferdinand Sauter fødtes i Kjøbenhavn den 7de Maj 1832 og er en Søn af Hof-, Bal-, Danse-, Maskininspektør og Repititør J. F. Sauter. Efter at han i sin tidlige Ungdom havde mistet baade Moder og Fader, kom han i Sadelmagerlære; men under den almindelige Folkebegejstring i 1848 løb han fra sin mindre elskværdige Mester og meldte sig ved Hæren som frivillig. Næppe var han imidlertid bleven antagen ved Rekrutskolen, før Mesteren hentede ham tilbage til Værkstedet, hvor han nu maatte holde Pinen ud indtil han blev Svend i 1851. Nogen Tid efter nedsatte han sig som Sadelmager i Bjergager i Hadsherred, hvor han giftede sig og blev boende i henved 9 Aar. Ved hjælpsomme Venners Bistand blev det ham muligt at forberede sig til Skolelærerexamen, som han tog 1860 med bedste Karakter. Efter at han derpaa en kort Tid havde været Andenlærer i Viby ved Aarhus, blev han kaldet til Lærer i sit nuhavende Embede i Vindum. Under sin ivrige Deltagelse i Forhandlingerne paa Skolemøder i Midtjylland vandt han snart et Navn som livlig Taler, og gjorde sig ligeledes bekjendt ved den Iver, hvormed han i Forening med Folkeforfatteren Thyregod, Husflidsmanden Rom o. fl. virkede for Udbredelsen af gode Folkeoplysningsskrifter, for Husflidens Fremme, for Folkesangen o. m. a. Fem Gange har han med Regeringens Understøttelse benyttet sin Sommerferie til videregaaende Uddannelse ved de saakaldte „Sommerkursus" i Hovedstaden. I 1874 var han, som allerede ovenfor bemærket, med til at grunde Danmarks Lærerforening, for hvis Bestyrelse han i to Aar var Formand. Han har siden Foreningens Stiftelse udfoldet en utrættelig Virksomhed i flere Retninger, men navnlig ved sine Bestræbelser for at forsyne den danske Almueskole med tidssvarende Undervisnings-Hjælpemidler. For at gjøre sig bekjendt med Udlandets Skoleapparater foretog han i 1876 en Rejse i Sverige og i 1878 en Rejse gjennem Tyskland og Frankrig, ved hvilken Lejlighed han ogsaa gjæstede Udstillingen i Paris. Ved Danmarks Lærerforenings tvende store Udstillinger af Skolemateriel, nemlig ved Skolemøderne i Aarhus 1876 og Kjøbenhavn 1879, har Sauter været den ledende Aand, og har derhos ved Foredrag i Landets forskjellige Egne virket ihærdigt for Almueskolens Tarv i den omhandlede Retning.

Peter Andersen Holm er født den 12te April 1844 i Fjelsted ved Middelfart, hvor hans Fader var Snedker. 16 Aar gammel kom han paa Jælling Seminarium, hvorfra han udgik 1863 med bedste Karakter, blev Hjælpelærer i Balslev paa Fyn, fik derefter en kort Tid Ansættelse i Vejlby, og blev derpaa i 1864 ansat ved Michaelis Borgerskole i Frederits. I 1866 kaldedes han til at være Lærer, Kirkesanger og Organist i Højbjærg i Aarhus Stift, hvorfra han atter forflyttedes 1878 til Bjerge ved Horsens. Medens han opholdt sig i Højbjerg stod han i livlig Forbindelse med Thyregod og Sauter og blev ved sin praktiske Sans og sin støtte Karakter en dygtig Medhjælper for disse Mænd. I Forbindelse med sin Broder, Seminarielærer Holm i Jælling, oprettede han et Skoleblad, der endnu under disse Mænds Ledelse udgaar under Navnet „Skoletidende". Ligesom P. A. Holm stod Side om Side med Sauter ved Grundlæggelsen af Danmarks Lærerforening, saaledes har han ogsaa i Forbindelse med ham virket med Ihærdighed for den danske Almueskoles Forsyning med gode Hjælpemidler. Selv har han udgivet adskillige fortrinlige Smaabøger, saaledes en lille Sproglære, Retskrivningsøvelser, en A B C (af Holm og Sauter), en meget udbredt Skriftlæsningsbog (samlet af Holm og Thyregod) o. fl. andre Skolearbejder, der har vundet en gunstig Modtagelse hos den danske Lærerstand.

Niels Christian Rom, født i Brøndbyøster Sogn den 4de August 1839, er en Søn af Møllebygger Rom og Hustru Christiane Matilde f. Møller. 1857 tog han, kun lidt over 18 Aar gammel, privat Lærerexamen og var derefter et Par Aar Hjælpelærer paa Laaland. 1859 kaldedes han til Lærer og Kirkesanger i Bryrup, Aarhus Amt, hvorfra han 1866 forflyttedes til Føvling, samme Amt, og virkede nu her til 1875, da han tog sin Afsked og bosatte sig i Kjøbenhavn for at vie Oplysningssagen hele sin Kraft i en bestemt Retning og i videre Omfang. Medens han var Lærer i Jylland var hans Opmærksomhed tidlig henvendt paa almennyttig Virken uden for Skolegjerningen. I en lang Aarrække var han saaledes Sekretær for Thyrsting Vrads Landboforening, havde to Gange et længere Kursus i Kemi paa Landbohøjskolen og holdt i flere Vintre offentlige Foredrag saavel i Landboforeningen som i sin Skole. Til Forsøg ved disse anvendte han en Mængde kemiske og fysiske Apparater, hvilke han for største Delen selv havde forfærdiget ved Hjælp af Redskaber, som ligeledes for en stor Del var selvlavede ved højst simple Midler. Hans medfødte Haandsnildhed og Virkelyst gjorde ham ethvert Haandarbejde let, og det var maaske de bedste Fritimer, der tilbragtes ved Høvlen eller Filen, ved Drejebænken eller ved Paparbejdet. Det var ikke altid Pilleri, han saaledes

beskjæftigede sig med. Venner, der besøgte ham i hans Lærerhjem, vil mindes, at en hel Stues smukt udførte Bohave var Frugten af flere Sommerferiers „Tidsfordriv“.

Denne Virksomhed og den Lykke, han fandt ved den, førte ham praktisk ind paa **Husflidssagen**, som han snart blev en ivrig Talsmand for, i det han ad den praktiske, selverhvervede Erfarings Vej havde faaet Syn for denne Sags store Betydning saa vel i moralsk som økonomisk Henseende. Efter aarelang møjsommelig og utrættelig Syslen paa dette hidtil udyrkede Omraade fremkom i 1870 hans Bog „**Den danske Husflid**“. Hermed var „Husflidsspørgsmaalet“ rejst, og i flere Aar foretog han nu, paa Opfordring fra alle Landets Egne, en Mængde Rejser til Sagens Fremme, ved hvilke Rejser han har holdt ikke mindre end 150 **Husflidsforedrag**. Samtidig udarbejdede han (1874—75) en Bog, der, maaske mere end nogen anden har fremmet sund og god Husflid, nemlig „**Haandgjerningsbog for Ungdommen**“, med en stor Mængde oplysende Tegninger, et vanskeligt Arbejde hvorved imidlertid hans store praktiske Erfaring i al Slags Haandgjerning kom ham særdeles til Nytte. 1873 stiftede han nærværende Blad, der jo ogsaa stadig har haft sin Opmærksomhed henvendt paa Husfliden, samtidig med at det har søgt at fremme Oplysningen og Sansen for sund Folkelæsning blandt den jævne Landbefolkning. Med samme Formaal, men med et andet Publikum for Øje, stiftede han i 1876 endvidere „Familievennen“ og en dermed i Forbindelse staaende Forlagsforretning for Udbredelse af Skrifter til Oplysning og Underholdning for Skolen og Hjemmet. Da Danmarks Lærerforening stiftedes, valgtes han strax ind i Bestyrelsen, og har i de senere Aar været sammes virksomme Formand.

Hvad min egen Person angaar, skal jeg blot bemærke, at jeg er født i Øster Stillinge ved Slagelse den 5te Juni 1844, og at jeg i 1876 fik det hæderfulde Hverv at være Medlem af Danmarks Lærerforenings Bestyrelse. — Min Virksomhed kan jeg saa meget lettere forbigaa med Tavshed, som den allerede tidligere fra anden Side er gjort til Gjenstand for en udførlig — kun alt for ærefuld — Omtale her i Bladet (Nr. 32 f. A.).

Niels Nikolai Kraiberg er født i Aarhus den 22de Oktober 1814. Hans Fader var en dygtig og uforfærdet Sømand, Moderen en fattig Bondepige. Som Barn gik han i den samme Skole, som han nu i 32 Aar har været Lærer ved. Hans Gjerning som Børnelærer begyndte allerede kort efter hans Konfirmation; men det var først, efter at han i 1833 var bleven dimitteret med bedste Karakter fra Lyngby Seminarium, at han begyndte sin egentlige Lærergjerning. Dels som Lærer ved en Privatskole, som han oprettede i sin Fødeby, dels som Tredjelærer ved den højere Borgerdrengeskole sammesteds virkede han i en lang Række af Aar med Lyst og Iherdighed, til Trods for de elendige Pengevilkaar man kunde byde ham. Endelig i 1863 udnævntes han til Overlærer ved Skolen, hvilken Post han endnu beklæder.

Kraiberg er en af den danske Lærerstands mest fremtrædende Mænd, og det følger ganske af sig selv, at der kunde skrives langt mere om hans lange, virksomme og bevægede Liv end om hans yngre Medbestyreres; men paa Grund af Bladets indskrænkede Plads maa vi nøjes med nogle faa Antydninger. Kort efter Frederik den sjettes Død stiftede han i Forening med **Bering** (den Gang i Viby, senere i Skiby) en Lærerforening for Aarhus og Omegn, der blev Hovedpunktet for den Bevægelse, der nu vaktes blandt danske Lærere. I to Aar ledede han et Blad for denne Forening og virkede samtidig for Oprettelsen af flere lignende Foreninger hele Landet over. Som betydningsfulde Frugter af disse Foreningers Virksomhed kan blandt andet nævnes de tre store almindelige Lærermøder 1850, 51 og 52 i Aarhus, Kjøbenhavn og Odense, samt en Række Andragender til Stænderforsamlingerne, Rigsdagen og Regeringen, Affendelsen af Ombud til Kongen og andre Foranstaltninger til Fremme for Lærerstandens og Skolevæsenets Interesser. Ikke alene har Kraiberg ved mangfoldige vigtige Lejligheder optraadt som Ordfører for sine Kaldsbrødre, og ikke alene har han været en af de ledende Mænd ved mangfoldige større og mindre Møder — blandt andre ogsaa ved de store „nordiske Skolemøder“, som han har været med at bane Vej for — men han har tillige virket utrættelig som **Skolemand med Pennen**, dels i selvstændige Smaaskrifter, dels i Avisartikler, og navnlig har hans Bestræbelser gaaet ud paa at skaffe Lærerne en sorgfri og hæderlig Stilling i Samfundet. I 1856 foretog han med offentlig Understøttelse en Rejse til England for at gjøre sig bekjendt med Skolevæsenet der ovre. I 1858 valgtes han til Folketingsmand for Randers Amts 4de Valgkreds, men maatte, for at kunne varetage sine Interesser som Skolemand, opgive at søge Gjenvalg, da Valgperioden var udløben. I kommunal Henseende har han været hædret med en Mængde Tillidshverv, der har bragt ham i Berøring med Folk af alle Samfundsstillinger, og saa vel fra Kaldsfæller som fra sine overordnede, deriblandt Landets Overhoved, har han modtaget flere Tegn paa Anerkjendelse og Tak. I 1878 valgtes han til Medlem af Danmarks Lærerforenings Be-

H. Tofte, Kraiberg

Emil Sauter. Ullom. P. A. Holm.

Zakarias Nielsen M Abrahamsen

Danmarks Lærerforenings Bestyrelse.

styrelse, og de danske Kjøbstadlærere kunde næppe have fundet en værdigere og dygtigere Talsmand for deres Interesser end den gamle Skolemand fra Aarhus.

Mads Abrahamsen er født den 9de September 1837 i Greve ved Roskilde, hvor hans Fader havde et lille Jordbrug. I sin tidlige Ungdom lagde han sig efter Musik og spillede til Bøndergilder indtil sit 19de Aar, da han for de erhvervede og sammensparede Penge blev i Stand til at virkeliggjøre sit varmeste Ønske: at uddanne sig til Lærergjerningen. Demitteret 1859 fra Jonstrup med bedste Karakter blev han antaget som Hjælpelærer ved Havdrup Skole ved Roskilde men kaldedes allerede under 12te Juni 1860 til Kildebrønde Lærerembede i samme Pastorat, hvor han var født. Som Børnelærer har han erhvervet sig fortjent Anerkjendelse og tør sikkert regnes for at være en af Landets dygtigste Almuelærere, ligesom hans Skole med Hensyn til Hjælpemidler af ovenomtalte Art staar bedre udrustet end vistnok nogen anden Landsbyskole i Danmark. Ogsaa han har i adskillige Aar deltaget i de føromtalte Sommerkursus og har navnlig lagt sig efter Naturfagene. Ved Siden af sin Gjerning som Lærer har han udfoldet en omfattende Virksomhed for Egnens aandelige Opdyrkning, hvortil kommer at han med Dygtighed har iværksat og ledet en Mængde praktiske Foretagender i sit Sogn, saaledes en Syge-, Hjælpe- og Begravelseskasse, en Skolesparekasse m. m. I en Række af Aar har hans Hjem været et Slags Undervisnings- og Opdragelsesanstalt for fremmede Børn og unge Mennesker, af hvilke de fleste nu er spredte hele Landet over som Lærere. I 1878 valgtes han ind i Danmarks Lærerforenings Bestyrelse, efter i en Række af Aar at have været Formand i Bestyrelsen for Sjællands Stifts Skolemøder og taget meget virksom Del i Forhandlingerne saavel paa disse som paa andre større og mindre Skolemøder. I to Aar har han derhos været Medlem af Kommissionen for Skolelærerexamen.

Ved Thyregods Udtrædelse af Foreningen og Bestyrelsen i Fjor Sommer indtog Seminarielærer H. Tofte, der var valgt som Suppleant, den ledige Plads i Bestyrelsen. Som Formand for en talrig Kreds af Foreningens Medlemmer i det sydlige Fyn havde han allerede en rum Tid forinden virket med varm Interesse for Foreningens Vel og var saaledes, da han indtraadte i Bestyrelsen ikke uden Kjendskab til dens Anliggender. H. Tofte er født i Vildbjerg ved Herning den 13de Maj 1839, hvor hans Fader var Lærer, indtil han i Efteraaret 1848 blev forflyttet til Hornstrup ved Vejle. Dreven af Lysten til Skolegjerningen kom han 16 Aar gammel paa Jelling Seminarium, og dimitteredes herfra 1859, hvorefter han i et Aar var Huslærer paa Engelsholm. Han var derefter en Tid konstitueret som Lærer ved ovennævnte Seminarium men blev i Foraaret 1862 kaldet til Lærer i Landet paa Taasing, hvorfra han atter i September 1863 forflyttedes til Skaarup Seminarium, hvor han endnu virker som Lærer i Sang og Musik. Ikke alene har han i denne Stilling vundet sig et Navn som en dygtig og nidkjær Vejleder for Seminariets Elever men har tillige gjort sig bekjendt ved sine smagfulde Kompositioner og ved Udgivelsen af flere Sangværker, der har vundet stor Udbredelse i Landets Skoler og sikkert bidraget meget til at fremelske god Skolesang.

Ved at slutte nærværende Stykke føler jeg Trang til at udtale det oprigtige Ønske, at den Forening, hvis Bestyrelse*) Læseren nu har gjort Bekjendtskab med, maa vedblive at arbejde i en lang Række af Aar, med samme broderlige Sammenhold, med samme Livskraft og Virkelyst som hidtil og at den maa faa Held til fremdeles at gjennemføre Opgaver, som kan blive til Lærerstandens Gavn og Hæder og til varig Velsignelse for Folkeoplysningen.

Dyrenes Konge.

Ved E. T.

Naar man nævner Navnet „Dyrenes Konge", er der næppe nogen, som er i Tvivl om, at der hermed menes Løven. Dette Dyr bærer sit Herskernavn med Rette, ikke paa Grund af sin Størrelse og heller ikke alene for sin Styrkes Skyld, thi flere andre Pattedyr overgaar den i begge disse Egenskaber, men derimod paa Grund af sin Styrke i Forening med sin ædle Holdning, sin stolte Gang og Blik samt sit vældige Brøl, hvilket alene er tilstrækkelig til at indjage de fleste andre Dyr den største Skræk. Hele dens Skikkelse, der er et fuldkomment Mønster paa en Forening af Smidighed og Styrke, vidner om, at den og intet andet Dyr kan være Dyrenes Konge. Dens Mod svarer aldeles til dens stolte Udseende, og Løven har fra gammel Tid været betragtet som et Sindbillede paa denne Egenskab, hvilket noksom fremgaar af Ordene

*) Denne er netop ved de i Slutningen af Maj foregaaede nye Valg, der er foretagne trindtom i Foreningens 94 Kredse, gjenvalgt med stor Majoritet.

„Løvehjærte" og „Løvemod", der saa ofte bruges som det højeste og smukkeste Udtryk for Mod og Tapperhed. Det er derfor let at forstaa, at man saa ofte ser dette stolte og ædle Dyrs Billede brugt som Vaabenmærke lige fra den ældste Tid til vore Dage. Det danske Vaaben har saaledes 3 springende Løver omgivne af Hjærter — Kraften og Modet parret med Kjærlighed.

Løven hører til den Afdeling af Rovdyrene, der kaldes Katteslægten, og den er det største og stærkeste Dyr af hele denne Slægt. Den fuldvoxne Han er 2 1/2 Fod høj, dens kraftigt byggede Krop er henved 6 Fod lang og bæres af stærke Lemmer med brede Poter. Det tykke Hoved har en næsten firkantet Form og ender med en bred Snude. Ørene er afrundede, og de temmelig smaa Øjne har et fyrigt Blik. Pelsen dannes af korte, glatte og ensfarvede Haar, der sædvanlig har en rødgul Farve. Paa Halsen, den forreste Del af Brystet samt paa Baghovedet er Haarene saa lange, at de danner en tæt og busket Manke, som Løven kan rejse i Vejret, naar den bliver vred. Denne Manke bidrager meget til at forøge Dyrets stolte Udseende. Løvinden, der er en Del mindre end Hannen, mangler Manken; hos begge ender den omtrent 2 1/2 Fod lange Hale med en Haardusk.

I Parringstiden finder der heftige Kampe Sted mellem Hannerne om Løvinderne. Den sejrende Han bliver Løvindens Ægtemage og slutter sig trofast til hende, den bliver hos hende, efter at Ungerne er fødte, værger hende og Ungerne og gaar ud sammen med hende for at søge Næring.

Løvinden føder 2 til 6 Unger ad Gangen, der kommer til Verden med aabne Øjne og omtrent er saa store som en halvvoxen Kat. De mangler baade Manke og Haledusk, der først kommer frem senere, og har en ulden, graalig Pels, der er aldeles sort paa Ryggen samt har sorte Tværstriber paa Siderne og Pletter paa Hovedet, men baade Striberne og Pletterne forsvinder allerede i det første Aar. Pelsen faar derpaa først en bleggul og senere den samme rødgule Farve som hos de voxne Løver. Løvinden viser Ungerne den største Omhu, saa at hendes Moderkjærlighed endog er bleven et Ordsprog. Uagtet den baade er mindre, svagere og af Naturen ikke saa modig som Hannen, frygter den dog ingen Fare, medens den har Unger, men overfalder med den største Kjækhed ethvert Dyr eller Menneske, der nærmer sig det afsides Sted, hvor den har lavet et Leje til sig og Ungerne. Naar den har dræbt et eller andet Dyr, bringer den dette til Ungerne, der snart vænner sig til denne Næring.

Naar Ungerne har naaet en vis Alder, forlader Hannen Løvinden, og den lever nu ensomt paa sit eget Jagtomraade. Ligesom alle andre Katte er Løven et Natdyr, der i Regelen om Dagen ligger i Ro og Mag mellem nogle tætte Buske. Med Nattens Frembrud indtræder dens Jagttid, som den forkynder med vældige Brøl, der ligner en fjærn Torden. Brølet synes at komme dybt fra dens Bryst og er saa truende og ejendommeligt, at man aldrig glemmer det, naar man blot en Gang har hørt det. Man kan da let forstaa den Skræk, som griber alle andre Dyr, naar de hører det. Da Løven altid brøler mod Jorden, er det noget vanskeligt at afgjøre, fra hvilken Retning Brølet kommer. Saa snart en Løve har ladet sit vældige Brøl høre, svarer de andre Løver, der findes i Nærheden, med lignende Brøl. Den lever af varmblodige, især drøvtyggende Dyr, som den paa ægte Kattevis enten lurer paa ved Vandingsstederne, som de søger hen til hver Aften, eller ogsaa lydløst sniger sig saa tæt ind paa mod Vinden, at den kan naa dem med et Spring. Hvis Springet mislykkes, plejer den ikke at gjentage det, men lister sig da i Regelen skamfuld bort. Den foretrækker altid store Dyr for smaa, og naar et Dyr, som den har dræbt, er for stort, til at den kan æde det paa en Gang, skjuler den Resten paa et afsides Sted, hvor den saa opsøger det den næste Nat. Kun i den yderste Nød tager den til Takke med Aadsler. Trods sit Mod og sin Styrke overfalder Løven sjælden Mennesker, i det mindste ikke om Dagen, undtagen naar den tirres eller saares, thi i saa Tilfælde styrter den sig ind paa Mennesket med et frygteligt Raseri. Dog paastaar enkelte Naturforskere, at den, naar den en Gang har ædt Menneskekjød, faar saa megen Smag for dette, at den senere stadig bliver en Menneskeæder og strax overfalder ethvert Menneske, den faar Øje paa. Andre Naturforskere paastaar derimod, at den endog er saa bange for Mennesket, at den strax flygter ved Synet af det. Efter mange samstemmende Vidnesbyrd synes det imidlertid at være sikkert, at den om Dagen altid nærer en vis Frygt for Mennesket. Naar man derfor ved høj lys Dag pludselig støder paa en Løve, er Faren ikke saa stor, hvis man blot har Mod til at blive staaende rolig og se den fast i Øjnene, den vil da i de fleste Tilfælde næppe vove noget Overfald. Hvis den derimod mærker, at Modet vakler hos Mennesket, da er dette udsat for den største Fare. Ogsaa med Hensyn til flere af Løvens andre Egenskaber hersker der megen Uenighed mellem Naturforskerne, i det nogle af disse skildrer dens Højmodighed og ædle Sind med de stærkeste Farver, medens andre aldeles frakjender den disse gode Egenskaber og ligefrem kalder den en blodtørstig Røver. Sandheden ligger

vistnok som sædvanlig midt mellem begge disse Paastande, og begge Parter har paa en vis Maade Ret. Naar den nemlig er sulten, viser den en vild Blodtørst, men naar dens Sult er bleven stillet, vil den helst være i Ro, og da er det, at den højmodige Side af dens Sind viser sig. Medens flere af de andre Kattearter ikke alene dræber Dyr af Sult, men ogsaa af Lyst og Blodtørst, er dette ikke Tilfældet med Løven. Mod, stor Styrke og Smidighed er derimod alle Naturforskere enige om at tilkjende den. Man kan bedst danne sig en Forestilling om dens store Smidighed og Styrke, naar man hører, at den med et eneste Slag med en af sine Forpoter kan knække Rygraden paa en Hest eller slaa en Oxe til Jorden, og at den med en stor Kalv i Munden er i Stand til at gjøre Spring paa over 10 Fods Højde eller 30 Fods Længde. Med Halen skal den kunne slaa en Mand til Jorden.

Løvens egentlige Hjem er i vore Dage Afrika og Arabien. I Afrika er den almindelig udbredt fra Nord til Syd i alle Lande, hvor der ikke findes noget stort Antal Indbyggere. Der findes flere Arter af den i denne Verdensdel, hvor den tidligere har været mere almindelig end nu; af disse Arter er Atlasløven fra Nordafrika den største og smukkeste, og det er især den, som vi har haft for Øje ved denne lille Skildring. Tidligere var Løvens Udbredelseskreds langt større end nu; den har før været almindelig i flere Lande i Asien og fandtes i Oldtiden ogsaa i det sydlige Europa, især i Grækenland og Makedonien. Det bedste Vidnesbyrd om dens almindelige Udbredelse i Oldtiden har vi i de troværdige Efterretninger om den store Mængde Løver, som Romerne brugte paa Fægterpladsen, hvor de enten lod forskjellige vilde Dyr kæmpe med hinanden eller ogsaa med Slaver, de saa kaldte Gladiatorer, der var uddannede til denne Kamp. I Følge disse Efterretninger havde Romeren Sylla over 100 Løver, Pompejus endog 600, og Cæsar mindst 400, der Tid efter anden optraadte paa Kamppladsen for at forlyste Folket. Den romerske Kejser Hadrian lod endog flere Gange 100 Løver dræbe ved en eneste Forestilling paa Kamppladsen. Disse Efterretninger taler stærkt nok om Løvens almindelige Udbredelse paa den Tid. I vore Dage forfølges Løven stærkt overalt paa Grund af den store Skade, som den gjør paa Hjordene; man kan nemlig regne, at hver Par Løver fortærer for 4000 Kroner Kvæg om Aaret. I Algier har den franske Regering udsat en Belønning af 50 Francs for hver Løve, der dræbes. Belønningen var tidligere 100 Francs, men paa Grund af Løvernes Formindskelse, ved den ivrige Jagt, er den senere bleven nedsat. Fangne Løver findes i vore Dage næsten i alle større zoologiske Haver. I den zoologiske Have i Kjøbenhavn har saaledes for Tiden en stor og prægtig Løve. Hvor smukke de fangne Løver end er, kan de dog ikke taale nogen Sammenligning med de vildt levende Løver. Det er kun i den vilde Naturtilstand, at Løven ret viser sig i hele sin Skjønhed. Gjennemsnitsalderen for Løven er 35 Aar, men den opnaar undertiden en meget højere Alder; man har saaledes Exempler paa, at Løver har levet 70 Aar i Fangenskab.

Naturforskeren Brehm, der nøje har iagttaget Løvens Levemaade i vild Tilstand under sit Ophold i Afrika, giver en meget livlig Skildring af dens Overfald paa en indhegnet Lejr ved en Steppeby i denne Verdensdel, og denne Skildring vil vi gjøre Brug af her, for at Læserne kan danne sig en levende Forestilling om dette Dyr.

„Solen er gaaet ned, og Nomaden har bragt sin Hjord til Hvile i den sikre Scriba — en 8—10 Fod høj og 3—4 Fod tyk Indhegning, dannet af de mest tornede Mimosagrene. Mørket sænker sig over Lejren, hvor Faarene bræger til deres Lam, medens Køerne lægger sig ned efter at være blevne malkede. Et Kobbel af aarvaagne Hunde holder Vagt, — pludselig giver de Hals, samler sig og styrter alle bort i samme Retning. Man hører Støjen af en kort Kamp, Hundenes rasende Gøen og et hæst Brøl, — en Hyæne har lusket omkring Lejren, men har efter en kort, frugtesløs Kamp med Hjordens tro Vogtere maattet tage Flugten. En Leopard vilde det ikke være gaaet bedre. Der bliver atter stille i Lejren. Hjordens Ejer er med Hustru og Børn gaaet til Ro i sit Telt, og de andre Mænd gjør det samme efter fuldført Arbejde. Selv Hundene er tavse, men aarvaagne.

Da lyder Løvens Brøl udenfor som en Torden, og alt kommer i Forvirring i Lejren. Faarene løber som ude af sig selv mod Tjørnegærdet, Gederne bræger højt, Hornkvæget trykker sig stønnende sammen, Kamelerne søger at sprænge deres Baand for at flygte, og de ellers saa modige Hunde søger hylende hen til deres Herre, som selv staar raadvild og skjælvende i sit Telt, thi hvad kan han gjøre denne frygtelige Fjende med sin Lanse.

Med et mægtigt Spring sætter Løven over den høje Tjørnehæk; et eneste Slag af dens Pote slaar en toaarig Oxe til Jorden, og dens stærke Tænder knuser Halshvirvlerne. Med en dump Knurren ligger Løven nogen Tid paa sit Bytte, Øjnene funkler, og Halen pisker Luften; den slipper Byttet et Øjeblik for atter at gribe det med Tænderne, indtil det har udaandet. Nu kommer Løvens Tilbagetog; den maa atter over det høje Hegn, og

sit Bytte vil den ikke slippe; hele dens mægtige Styrke maa samles, for at den kan udføre Springet med Dyret i Gabet, men det lykkes. Jeg har selv set en 9 Fod høj Indhegning, over hvilken en Løve havde gjort dette Spring med sit Bytte, og hvor jeg saa en Fordybning i Hegnets Overkant, frembragt ved Dyrets Vægt. Den slæber med Lethed sit Bytte til sit Leje, som maaske ligger over en halv Mil der fra; man kan tydelig se Furen i Sandet af det slæbte Dyr lige til det Sted, hvor det er bleven ædt."

(Sluttes).

Husflid.

Et Exempel.

Efterfølgende bedes venligst givet Plads i „Husvennen". Trods Exemplets Simpelhed føler jeg mig dog temmelig overbevist om, at mange vilde skrive sig det bag Øret og føle, at liden Gjerning kan have stor Ære.

Ungkarl Laurs Olesen i Illerup ved Skanderborg begyndte allerede tidlig at lægge sin Fingernemhed for Dagen. Saa vidt vides modtog han ingen Undervisning i Husflid fra andre, og i alt Fald har han aldeles ikke faaet Vejledning i den Art Husflid, som han senere opofrede sig helt for. Han fandt saaledes selv paa at lave Klædeklemmer, naturligvis med en som Mønster, og opnaaede snart at lave smukke og — hvad der navnlig maa lægges Vægt paa — holdbare Klemmer. Tøjrepæle og Klaptræer til Husdyrene lavede han selvfølgelig selv. Efter nogen Tid kunde han lave saa smukke Træskeer, man paa nogen Maade kan faa til Kjøbs. Raaæmnet fik han af det Træ, der ellers gik til Spilde, og han tjente godt derved; men han prøvede aldrig at tilstille en Husflidsudstilling Prøver af sin Virksomhed; det tillod hans Beskedenhed ham ikke.

Af „Husvennens" Læsere kan nu en eller anden bemærke, at dette Exempel var temmelig simpelt at anføre, men saadanne vil jeg blot minde om det gamle bekjendte Ordsprog: Al Begyndelse er tung. Denne Mand, jeg her omtalte, var Begyndelsen, maaske vanskeligere end mangen anden Husflidsdyrker, i det han var sin egen Læremester. Andre have nogle, som kunne lede dem paa Vej og gjøre den tunge Begyndelse for dem.

Husfliden har faaet god Fremgang her i Landsbyerne, og til „Husvennens" Ros tror jeg at burde anføre, at dette Blad navnlig maa tilskrives Æren derfor. Det var desværre tidligere Skik, at Tjenestekarlene besøgte Kroerne temmelig ofte om Aftenerne; men denne fordærvelige Sædvane har Husflidens Fremtrængen kastet paa Døren. At lave Skeer, Skilderirammer, og mange andre mere eller mindre værdifulde Sager, er en Beskjæftigelse, som Karlene her paa Egnen ikke sjælden sysle med, som oftest ledsagede af de ved „Husvennen" udgivne Husflidssange, der lyde muntert ved Arbejdet, medens Pigen ved sin Rok eller ved Kartning ogsaa har sin Fornøjelse af Karlenes Flid. Naar man overværer en saadan Husflidsaften i en Bondestue føler man ret at Arbejdet adler.

Valdemar Winge.

Smaating.

Tankekorn. Tænk dig vel for, inden du handler. Improviserede Handlinger er som oftest lige saa daarlige som improviserede Vers. — De, som paastaar, at der ikke findes noget tomt Rum i Naturen, glemmer behagelystne Kvinders Hjærter og forfængelige Narres Hoveder. — I Skinsygen ligger mere Egenkjærlighed end Kjærlighed. — Den, som ikke fornærmer nogen og alligevel har Fjender, er intet Hverdagsmenneske.

Forunderligt. Kunden: „Hør, min gode Bager, de to Brød her skal koste lige meget, men de vejer ikke lige meget!" — Bageren: „De tror da vel ikke, at jeg vil narre Dem! Nej, jeg holder fast ved, at det ene Brød vejer lige saa meget som det andet — om ikke mere!"

Lighed og Forskjel. Hvad Lighed er der mellem en uartig Dreng og en Vognhjul? — De kunne begge undertiden have godt af at smøres. — Men hvad Forskjel er der? — Drengen piber, naar han smøres, men Hjulet holder op at pibe, naar det smøres.

Godt ment. „Tror din Æsel, at du er min Lige!" udbrød en Herre i Vrede til sin Tjener. — „Nej, Gud bevar's," svarede Tjeneren ydmygt, „saa maatte jeg jo være et stort Fæ!"

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to danske Digtere: Et Land i Asien, — et Kongerige i Europa, — en Flod i Forindien, — en Flod i Sønderjylland, — en By i Frankrig, — et Sund ved Sønderjylland, — en Flod i Afrika, — en Flod i Rusland.

H. A.

Firkantet Nød. Af 5 A, 4 L, 3 E, 2 N, 1 M og 1 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Tredje som første man bruger saa tit,
naar man vil dele, saa hver faar sit;
andet vil Bonden, som pløjer sin Ager;
fjerde igjennem Sibirien drager.

Opgave.

Peter kom gaaaende hjem fra Byen med en Topots-Flaske fuld af Brændevin og mødte sin Nabo. „Hvor skal du hen?" spurgte han. — „Jeg skal til Byen efter 1 Pot Brændevin," svarede Naboen. — „Det kan du faa hos mig, saa kan vi følges ad hjem." — „Det var saa meget godt," mente Naboen, som var forsynet med to Flasker, en paa 5 Pægle og en paa 3. — „Men vi har intet Maal," sagde Peter. „Hvordan skal vi faa det delt, saa du faar dine 4 Pægle?" — „Aa, det bliver der vel Raad for," sagde Naboen. Saa satte de sig ned paa Grøftekanten og hældte saa længe om i Flaskerne, at de til sidst hver fik nøjagtig 4 Pægle. Hvordan bare de sig ad dermed?

Opløsninger fra Nr. 35.

paa den geografiske Gaade:

Vordingbor**g**
I s a **r**
B o r n e **o**
O **b**
R ø d b **y**
Guldkyste**n**

paa den firkantede Nød

A L F A
L A R M
F R U E
A M E N

paa Gaaden: Husvennen.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 37 Søndagen den 13. Juni. 1880.

Hygge og Husfred.

Efter Onkel Adam.

Der findes vel nu kun faa, som kan mindes Sekretær Juliander, en stilfærdig og godmodig Mand, som ejede et lille toetages Hus i Løfvingsgaden. Huset ligger der endnu, men er gaaet over i andre Hænder.

Den gamle Sekretær hvem kun faa bekymrede sig om, medens han levede, og endnu færre tænkte paa, efter at han var flyttet til Kirkegaarden, var en i sit Slags egen Personlighed. Han havde lagt sig efter at være Menneskekjender, det vil sige, han spionerede paa sin egen godmodige Maade efter, hvorledes det gik til i den lille Verden, der rørte sig om ham. Af Sekretærens Dagbog, som fra hans efterladte Bo var vandret til en Urtekramhandel, men endnu er bevaret, skjønt i en temmelig lemlæstet Skikkelse, tager vi Æmnet til efterfølgende lille Skildring.

Den 27de August — skriver Sekretæren — kom Lena, min gamle Husbestyrerinde, ind til mig og saa helt underlig ud. Hun var i en rørt Sindsstemning, men samtidig dermed stolt, stakkels Menneske — et godt Menneske, det rene Guld, Ærligheden selv og flittig som en Myre.

„Jeg vilde gjærne tale med Sekretæren om noget, men . . .“

„Hvad da, Lena?“

„Det er ikke saa let at sige, for . . .“

„Tal kun ud. Har hun slaaet Vandkaraffen itu?“

„Nej, bevar's; men . . .“

„Naa, men . . .?“

„Jo, ser De, Hr. Sekretær, jeg har faaet en Frier.“

„Hvad behager, en Frier! Lena er jo sine fem og fyrretyve Aar!“

„Ja, det gaar, som Gud vil. Jeg raader ikke derfor.“

„Men Lena har jo en Spareskilling og har det jo godt her hos mig. Her kan hun jo gaa aldeles efter sit eget Hoved.“

„Ja, lille Sekretær. Gud velsigne Sekretæren for alt godt, men det maa alligevel gaa, som Gud vil det.“

„Naa, hvem er Kjæresten da?“

„Det er Syrenløf, Skomagersvenden.“

„Drukkenbolten!“

„Sig ikke det, lille Sekretær. Stakkels Syrenløf, han er det bedste Menneske i Verden naar han ikke bliver forført af onde Mennesker.“

„Men er Lena da skrupgal! Han er jo sexten Aar yngre end hun, en fordrukken Slyngel, som blot vil have fat i hendes lille Spareskilling. Forstaar hun ikke det?“

„Man skal ikke trodse mod Guds Vilje. Naar Syrenløf frier til et alvorligt og skikkeligt Menneske som mig, saa er det Guds Mening, at jeg skal lede ham til det bedre, og jeg er et ringe Redskab i hans Haand.“

Jeg var ved at blive vred og bed min gamle skikkelige Husholderske af med et Par Ord om, at Vorherre vist ikke udvalgte gamle Kællinger til at omvende unge Drukkenbolte. Det er imidlertid den mest upraktiske Maade at tage en saadan Sag paa.

Længere hen i Dagbogen staar:

Jeg holdt i Gaar Bryllup for Lena og

Syrenløf, hvilken sidste drak sig fuld og lagde sig med Klæderne paa en Sofa. I Dag fik Lena sin Sparekassebog. Fem hundrede og to fyrretyve Kroner og femten Øre — en god Skilling for Hr. Syrenløf.

Nogle Aar derefter siger Dagbogen: Lena kom i Dag og bad om to Kroner, hun havde ikke Brænde. Jeg lod kjøre et Læs der hen, thi Pengene tager Manden, der lever som et Dyr og, efter hvad der siges, slaar min gamle Lena. Ja, som man reder, saa ligger man; jeg tor mine Hænder.

Lena's Ulykke havde dog rimeligvis rørt den hæderlige Sekretær dybere, end han vilde være ved det, thi fra denne Dag begyndte han paa sine Karakterstudier, hentede fra Arbejderklassen, det vil sige: netop den Klasse, som er mest afhængig af deres huslige Forhold. I denne Klasse (og det udgjør baade dens Lykke og Ulykke) kan Manden ikke bo et Sted, og Hustruen et andet, eller kan have sin Kreds, og hun en anden, lige saa lidt som Børnene kan opdrages uden Forældrenes Medvirken. En Arbejderfamilie ligner en Nød med Tvillingkjærner, de maa, indestængede bag den trange Skal, bøje sig efter hverandre eller dø.

Længere frem i Dagbogen kom en Beskrivelse af en ung Arbejder og hans unge Hustru, som flyttede ind i det lave Hus lige over for. Det var et smukt Par. Han en stadselig ung Mand, Snedkersvend paa Byens bedste Snedkerværksted, og hun en lille kjøn Kvinde, som han havde faaet fra Bomuldsspinderiet.

Ak, jeg kan fra mine Vinduer se ind i Værelset til det lykkelige Par — skriver Sekretæren. De lever som to Engle og for aabne Vinduer, saa at man bestandig kan se der ind. Der er dog noget, som jeg ikke synes om: Bordet er uden Dug. Hun kunde dog i det mindste have lagt en hvid Serviet paa det lille Bord. Det varede ikke længe, før den hæderlige Ljung, saaledes hed Snedkersvenden, sad ene ved Bordet, naar han kom hjem, med nogle Sildestykker, nu paa en Porcellænstallerken, nu paa en grøn Lerskaal, og det almindelige var, at han selv maatte søge efter Kniv og Gaffel, som Konen havde glemt at lægge frem.

Et Aar derefter havde de Børn der inde. Den før saa nette Kone havde alt imens mere og mere forsømt sin Paaklædning. Hun havde jo ingen at pynte sig for uden sin Mand, og hun var hans Hustru og havde lige fuldt sine Rettigheder, enten hun vaskede sig eller ej, enten hun var klædt i simpel, men passende Klædning, eller hun hængte en gammel forreven Kattunskjole paa sig.

Den skikkelige Ljung var bleven bleg i det Aar. Hans lille Pige var ham saa kjær. Hele Søndag Eftermiddag igjennem kunde han sidde der ved Vinduet og lege med den kjære lille Unge, der rakte Armene imod ham og greb ham i hans yppige Haar. Haaret selv var ikke mere lokket og velredt som i gamle Dage, men uordentligt og forsømt — ogsaa han var bleven skjødesløs i sin Paaklædning. Hvad nyttede det vel ogsaa at være ordentlig og pyntelig i uordentligt og smudsigt Hjem? Hans Hustru kunde slet ikke taale, at han brummede og brummede, men løb hen til Lena Syrenløf for at udgyde sin Smerte for hende.

Der kom flere Børn — en „Guds Velsignelse" — men des uhyggeligere blev Huset, Manden blev blegere, hans Haar mere forpjusket, hans Hustru mere vranten. Han havde begaaet den Fejl at tage en smuk Hustru, som var vant til at lade en Maskine arbejde, medens hun selv ikke gjorde andet end knytte en sprungen Traad sammen.

Stakkels Ljung og stakkels Kone, som intet havde at gjøre, som led alle Lediggangens Kvaler, omgiven af fem Børn — trip, trap, Træsko, et Aar imellem hvert — og med en stakkels Mand, som vilde have Mad, naar han kom hjem. Gryden stod dog hele Dagen snart kogende, snart lunken, snart kold, paa Skorstenen, hvor der fyredes med Spaaner, og hvor Børnene havde en sand Guldgrube af Kul og Aske.

Paa den anden Side af Forstuen boede en anden Familie. Man saa ikke saa uhindret ind i Stuen som hos Ljungs, thi nogle Blomsterpotter og et Fuglebur, hvor en Sisken hoppede om paa sine Pinde, stod i Vinduet. Manden var Blikkenslager og kom om Aftenen hjem, sværtet om Næsen og Hænderne. Men for dette fandtes der Hjælp, thi der stod hensat et Vaskefad og grøn Sæbe. — Det er Forbruget af Sæbe, der viser Dannelsens Grader, siger Liebig.

Sekretæren glædede sig ved mellem Bladene paa en Pelargonium at se Bordet, hvor alt var saa ordentligt. Der stod et Saltkar; der spiste man altsaa ogsaa andet end salt Sild, og Børnene, som tittede frem, var saa nyvaskede og kæmmede som Kirkeengle. Lundbæcks — som Familien hed — havde samme Forstue som Ljungs.

„Kan Madam Ljung ikke slaa Spanden med Skyllevandet ud i Steden for at lade den staa hele Ugen her i Forstuen," ytrede Madam Lundbæck til Naboersken, som helst lod sig kalde Fru Ljung.

Der kom Strid deraf, og da Madam Lundbæck havde en lille Opstoppernæse, som forraadte Oppositionsaand, endtes den sjælden, før Fru Ljung begyndte at græde sine modige Taarer og jamre om en svag Kvinde, som ingen Ting kunde gjøre med en forfalden Mand. Thi saaledes var det virkelig, Ljung havde begyndt at drikke i den senere Tid. Der er mangen Arbejder, som

søger i Brændevin at drukne et forfejlet Liv, men det er paa den anden Side ofte et smukt, hyggeligt Hjem, en klog og venlig Hustru samt glade Børn, som holder ham fra Værtshuset og bringer ham til at glemme den nøgne vaade Disk der, naar han selv har en hvid Dug der hjemme og af sin Hustrus Haand faar sig en lille Dram, hvis han ellers ikke vænner sig fra at tage en saadan.

Den lille Stumpnæse havde aldrig været paa Vej til at blive en Modedukke. Hun havde tjent i et ordentligt Hus og lært at have Omtanke. Mod Børnene var hun en streng Moder, men det var aldeles nødvendigt, da Lundbæck ellers rent vilde have fordærvet dem. Det faldt ikke svært for ham, som var paa Værkstedet hele Dagen, at lege med dem og lære dem at klatre op i Sofaen og tumle med Stolene. Men hun maatte holde igjen og hygge baade om Mand og Børn. Hun var en proper Kone, og hendes stivede Krave var saa hvid som Sne.

„Tal med Ljung," sagde hun til sin Mand, „maaske kunde du faa ham til at holde op med den Drikken."

„Jeg har allerede forsøgt det, men han stirrede kun frem for sig og sagde: „Snak ikke mere om det, Frederik, det gaar ikke, og det kan ogsaa være det samme." — „Men husk paa dine Børn," sagde jeg. — „Aa ja," sagde han, „det gaar med dem, som det kan. De smaa vælter sig i Snavset der inde, og de store løber paa Gaderne og gjør Spektakler." — „Tænk dig om, før det er for silde, Ljung," sagde jeg igjen. — „Ja," svarede han, „jeg har tænkt og tænkt om igjen, men ser du, Frederik, de har intet Hjem, og derfor voxer de op som vilde, thi saadanne har heller ikke noget Hjem. Jeg var et Fæ, da jeg giftede mig med en Pige, alene fordi hun var smuk. Det gik rask som en Dans. Jeg valsede med hende ude ved Brønden, hun var saa sød og laa saa tungt paa min Arm, og saa friede jeg. Aa ja, saaledes gaar det, naar man ikke tænker sig om. Nu er det for silde. Det føltes godt nok, da hun hvilede saa tungt paa min Arm i Valsen, men hun er bleven tungere siden. Det er meget dumt at valse sig en Hustru til, kjære Lundbæck. Og siger jeg et Ord, saa faar jeg at høre, at jeg brummer, og at jeg nu er helt anderledes end i Førstningen — og deri har hun Ret — og saa løber hun hen til Lena Syrenløf i Tværgaden og lader sig beklage, fordi jeg tager mig en Taar til Trøst i min Elendighed. Saa styrker Lena hende i Troen om, at hun er en fortrykt Kone, og saa er hun sur og tvær flere Uger derefter. Det er et Liv, det! Jeg var ingen Dranker, da jeg giftede mig, men er bleven det siden; der findes ingen Lykke i et uhyggeligt Hjem. Da er det dog altid hyggeligere henne i Værtshuset, hvor man i det mindste bliver høflig behandlet, naar man kaster sin Femogtyveøre paa Disken; min Kone agter ikke en Krone, men siger bare: Ja, hvor langt rækker det vel for mig og alle Ungerne, som jeg har paa Halsen!"

Det varede ikke længe, før Ljungs flyttede. Sekretæren saa en regnfuld Efteraarsdag fra sit Vindue, hvorledes Ljung læssede sit Smule Bohave paa en Kærre — nogle Dyner med smudsige Betræk, i hvis Hjørner Fylden stak igjennem, nogle Gryder, en gammel Hylde, et vaklende Bord og en Seng, alt i forfalden Tilstand. Ljungs forsvandt i en Baggade, og ingen talte mere om dem.

Nu flyttede en gammel Tømrer og hans Kone ind i Lejligheden. Begge var ordentlige Folk ved saa kaldte „bedre Folks" Midalder — det er for Arbejdsklassen det samme som Alderdommens Begyndelse. Konen var huslig, og Familien ganske velhavende, hvilket man kunde se paa Møblerne og Bohavet ved Flytningen. Nu begyndte der en Vasken og Skuren der inde, thi overalt var Lejligheden belagt med Snavs og Støv efter de forrige Beboere.

Paa Grund af denne Renselsesfest varede det en hel Uge, inden Konen kunde indbyde nogle Veninder og Madam Lundbæck, for Naboskabets Skyld forstaar sig, til en lille Kop Kaffe, og ved den Lejlighed kom Ljung og hans Kone da naturligvis paa Tale.

„Stakkels Madam Ljung," sagde Madam Løjkvist, saaledes hed Værtinden, „hun fik en fordrukken Mand."

„Aa ja, men hun gjorde ham selv til hvad han blev," svarede Madam Lundbæck. „Han var, da han giftede sig, en rigtig rar Mand, som var godt omtalt af alle, men saa fik han et Drog til Kone, og derved blev han den, han nu er. Det kjender jeg til, thi jeg har baade set Begyndelsen og Enden."

Tømreren og hans Kone havde det godt i henved to Aar, men da mærkede Sekretæren, at Madamen hyppig var borte, og at Løjkvist atter gik ud, naar han om Aftenen kom fra sit Arbejde. Han kom oprømt hjem henad Kl. 11 og dundrede paa, saa det gav Gjenlyd i hele Gaden.

Noget forkert var der paa Færde, mente Sekretæren, og han fortalte alt til sin Husholderske, som var en sand Perle af et Menneske, endskjønt hun af og til holdt et strængt Regimente og moraliserede for selve Sekretæren.

„Ja, det tror jeg nok. Han har begyndt at drikke i den sidste Tid, det Utyske."

„Men han var jo ellers saadan en ordentlig Mand."

„Ja, men om saa en Mand bliver hundrede Aar, kan han alligevel blive en Fyldebøtte," svarede Husholdersken, aabenbart i den Hensigt at indlede en lille Disput med sin Herre og Husbond.

Sekretæren besluttede imidlertid at tale med Løjkvist selv, og da han en Søndag mødte ham, tog han saaledes til Orde:

„Hør lidt, Løjkvist. De kommer først sent hjem nu om Stunder, og naar De kommer, holder De da et farligt Styr i Gaden. Hvordan kan det være?"

„Gode Sekretær," svarede Løjkvist, „jeg har intet Hjem, siden min Kone begyndte at løbe til alle mulige gudelige Forsamlinger; nu er hun hos Skomageren, som prædiker ude i Forstaden, saa er hun nede hos Pottemageren, som er Baptist, eller hvad det nu hedder, nu hører hun paa Metodisterne, som holder Forsamling hos Lagermann, saa

En Hanløve.

paa omrejsende Kolportører, men i Kirken gaar hun aldrig. Før gik hun tit i Kirke og frygtede Gud, som andre Folk, men Præsterne har ikke den rette Lære, siger hun, og jeg er en fortabt Skabning og faar aldrig et godt Ord. Paa den Maade bliver man tvungen til at holde sig ude."

„Men De behøvede vel ikke netop at gaa til Værtshuset?"

„Skulde jeg sidde paa Gaden da, naar Konen slet ikke bekymrer sig om sit Hjem? Det er endda en Guds Naade, at jeg baade kan og vil arbejde. Saa længe holder Huset sammen. Gud ske Lov for, vi ingen Børn har; med os faar det vel en Ende en Gang."

Sekretæren agtede netop at betro sin Husholderske, hvad han havde faaet at vide, da han ved Indtrædelsen i sit Værelse saa sin sorte Frakke hængt frem paa en Stol med begge Ærmerne pegende ud til hver sin Side. Det var tydeligt nok et af Fru Lønners, Husholderskens, Paafund.

„Stakkels salig Lensmand Lønner har vist haft sit Læs at drages med," sukkede Sekretæren,

som havde en ualmindelig Respekt for Husholderſken. Hun var et Ordensmenneſke, der holdt alt i Huſet, ſom det var blæſt.

Fru Lønner kom ind.

„Hvorfor er Frakken hængt frem?"

„Jo, Sekretæren kan da ikke undlade at gaa hen at hilſe paa Borgmeſteren, ſom er kommen hjem fra Marſtrand og nu er helt raſk. Sekretæren ſaa vel i Foraaret, hvor uſel og elendig han var, og vil vel nu lykønſke ham og ønſke ham en vedvarende god Fremgang."

„Vil jeg?"

„Ja viſt, det er aldeles nødvendigt. Kan Sekretæren ikke huſke, at Borgmeſterinden ſendte en Tærte, da De var ſyg. Og da jeg laa af Koldfeber, kom hun og ſaa til mig, og desuden var Borgmeſteren en rigtig god Ven af ſalig Lønner."

„Hm, hm," ſagde Sekretæren. „Ja ſaa."

„Ja, det er viſt; det gjælder netop at gaa nu, da Borgmeſteren er færdig med ſin Middagsſøvn."

Sekretæren klædte ſig om og tog Frakken paa, ſom var hans Afſky, men for Husfredens Skyld — hvad var der at gjøre? Fru Lønner kom med en Børſte og fuldbyrdede den ſidſte Pudsning.

Man fortæller om højſalig Kong Adolf Frederik, at han, ſet paa Ryggen, tog ſig meget godt ud. Dette var ligeledes Tilfældet med Sekretæren, ſom, nyredt og nybørſtet, paa ſin Husholderſkes indſtændige Raad gav ſig paa Vej til Borgmeſteren og dermed ogſaa afſluttede denne lille Hiſtorie om Hygge og Husfred, ſom det første Vilkaar for Arbejderens Lykke og ſædelige Værd.

Dyrenes Konge.

Ved E. T.

(Slutteſ).

I Parringstiden finder der altid raſende Kampe Sted indbyrdes mellem Hanløverne om en eller anden Løvinde. Der optræder nemlig ſom oftest flere Bejlere til hver Løvinde, og denne vælger ikke ſtrax en af dem til ſin Ægtemage, men lader Sagen afgjøres ved en Kamp mellem Bejlerne. Hun bivaaner ſelv Kampen og foretrækker altid den Hanløve, der gaar af med Sejren og viſer de andre Vintervejen.

Løver overfalder en Giraf.

En Araber fortalte en Gang den navnkundige franſke Løvedræber Gerard om en ſaadan Kamp, ſom han ganſke tilfældig en Nat kom til at ſe, da han havde ſkjult ſig i et Træ for at lure paa nogle Hjorte, ſom havde viſt ſig i Nærheden. Træet ſtod paa en ſtor, aaben Plads tæt ved en Gangſti. Henad Midnatstid ſaa han en Hanløve og en Løvinde komme gaaende; da de var komne tæt til Træet, ſom Araberen ſad ſkjult i, gik Løvinden hen til det og lagde ſig under det. Hannen, der var en prægtig, lyſegul Løve med en ſtor Manke, blev derimod ſtaaende i en lyttende Stilling paa Stien. Strax efter hørte Araberen et fjærnt Brøl, ſom Løvinden ſtrax ſvarede paa, og nu udſtødte Hanløven, der blev ude af ſig ſelv af Forbitrelſe over Nærmelſen af den uvelkomne Medbejler, det ene Brøl ſtærkere end det andet. Araberen blev ſaa bange ved at høre denne frygte-

lige Koncert, at han af Forskrækkelse tabte sin Riffel og nær selv var falden ned fra Træet. Brølet af den tredje Løve lød efterhaanden nærmere; Løvinden svarede hver Gang paa det, medens hendes Ledsager i den største Forbitrelse gik frem og tilbage mellem Stien og Træet. Omsider fik Araberen Øje paa en stor, mørkegul Løve; da Løvinden opdagede den, rejste hun sig, som om hun vilde gaa den i Møde, men hendes Ledsager forhindrede dette ved strax at springe ind paa sin Modstander. Der begyndte nu en frygtelig Kamp mellem de to Hanner, som under rasende Brøl sønderrev hinanden baade med Tænder og Kløer. Ingen af dem vilde vige, og Kampen var saa haardnakket, at den endte med, at begge Modstanderne blev liggende døde paa Valpladsen. Løvinden havde forholdt sig ganske rolig under hele Kampen og kun røbet sin Interesse for det blodige Skuespil ved af og til paa Kattenes Vis at bevæge Spidsen af sin Hale. Da Kampen var forbi, gik hun hen til de faldne, snusede til dem og fjærnede sig derpaa langsomt fra dem med den største Ligegyldighed, overladende Araberen oppe i Træet til hans Betragtninger over Kvindekjønnets Falskhed.

En anden fransk Løvejæger, Grev Bisson, giver følgende Skildring af det farlige i at træffe sammen med Hanløven i den Tid, da den gaar paa Frieri:

En af mine bedste Jægere, Florian Much, havde, ledsaget af to arabiske Tjenere, givet sig til at forfølge en enlig Elefant, og var derved kommen nogle Mil bort fra os. Om Natten var han kommen over Floden Sutit, og da han op paa Formiddagen naaede Bredderne af Floden Royan, var han bleven saa træt, at han lagde sig i Skyggen af en stor Mimosa og sendte her fra den ene af Tjenerne, Abdul Messik, ud for at samle Brændsel, at de kunde faa en Gazelle stegt, som han havde skudt.

Pludselig hørtes der fjærnt inde fra den nærliggende Skov en Lyd, der lignede Torden. Florian saa den ene Flok Dyr efter den anden forfærdet jage forbi sig i fuld Fart. Den Lyd, som han havde hørt, var en Løves Brølen. Han forstod strax, hvad denne Brølen havde at betyde, og greb sin Riffel. I næste Øjeblik sprængte en Araber forbi paa sin Hest og raabte i Forbifarten til ham: „Frels dig, Løverne slaas!“ Florian blev staaende paa Stedet og lyttede; der faldt et Skud, og nu gik han frem efter Lyden. Lidt efter mødte han Tjeneren, Abdul Messik, med Skrækken malet i sit Ansigt. Denne raabte til ham: „Løverne æder hinanden, den ene af dem er bidt ihjel; jeg fyrede paa den anden og knuste dens ene Laar!“

„Kom, følg med!“ svarede Florian.

Snart efter havde de naaet Kamppladsen, hvor alt var aldeles stille. De spejdede forsigtig omkring til alle Sider, thi hvis Løven opdagede dem, før de havde faaet Øje paa den, vilde det gjælde Livet. Kort efter opdagede vi en vældig Løve, der laa udstrakt paa Jorden og var død. Sandet var oprodet rundt om og farvet rødt af Blodet, og de nærstaaende Mimoser var brækkede. Lidt derfra saa de Sejrherren ligge og slikke sit saarede Ben; dens Svælg var blodigt, Øjnene gløbede af Raseri, og hele dens Ydre var saa skrækkeligt, at de to Arabere forfærdet veg tilbage. Løvinden stod nogle Skridt fra Sejerherren og spejdede om til alle Sider, som hun anede en skjult Fjendes Nærmelse.

I en Afstand af omtrent 20 Fod gav Florian Ild; i det han affyrede begge Løbene paa sin dobbeltløbede Riffel, det ene efter det andet. Begge hans Kugler gik helt gjennem Hanløven, som gjorde et Spring, vred sig og rullede sig af Smerte; derpaa udstødte den et Par korte Brøl og blev liggende, men den var dog endnu ikke helt død. Løvinden gjorde en truende Bevægelse, indhyllede sig pludselig i en Sky af Sand og udstødte et dumpt klagende Brøl, som om den havde i Sinde at hævne sin Ægtemages Død. Da snappede Florian hurtig en Riffel ud af Haanden paa Abdul Messik, løb hen og satte den saarede Løve Bøssepiben lige for Panden og trykkede løs, men Kuglen prellede desværre af. I samme Øjeblik aabnede Løven endnu en Gang sine Øjne, ligesom elektriseret ved Kuglens Slag, samlede alle sine Kræfter, kastede sig med et Spring over sin Fjende og rev Riflen ud af hans Hænder. Den knuste Løbet mellem sine Tænder, sønderrev derpaa Florian baade med Tænder og Kløer og styrtede et Øjeblik senere død om paa den ulykkelige Jægers skrækkeligt lemlæstede Lig. —

Den bekjendte engelske Jæger, Gordon Cumming, havde en Gang følgende Sammenstød med en Løve, medens han for mange Aar siden var paa Jagt i Afrika. En Dag havde han slaaet Lejr ved en Flod i Nærheden af en lille Landsby for at jage Elefanter, af hvilke der efter de indfødtes Paastand var Overflod paa den anden Side af Floden. Han havde ladet sine to Vogne trække hen til Bredden og omgivet dem med en stærk „Kraal“ eller Indhegning af Tornegrene til Beskyttelse for Oxerne og Hestene. Han vidste nemlig, at der var Løver i Omegnen, da han paa Vejen i lang Afstand havde set flere af disse i Forening overfalde og dræbe en Giraf, hvilket Overfald Læserne ser fremstillet paa omstaaende Billede. Han var nemlig bleven klog af Skade og havde lært at tage sig i Agt for Løverne. Han havde derpaa ladet tænde et Baal imellem Vognene og

Vandet under en Gruppe af skyggefulde Træer tæt ved Flodens Bred. Det faldt ham ikke ind at omgive sin egen Lejrplads med noget Hegn, da han endnu ikke troede, at Løverne var farlige for Mennesker. Omtrent 100 Alen der fra havde hans hottentottiske Ledsagere tændt deres Baal.

Aftenen gik nok saa fornøjeligt. Da det var blevet mørkt, kunde de høre den Støj, som Elefanterne gjorde, da de banede sig Vej gjennem Skoven paa den anden Flodbred. Cumming gik et Par Gange et Stykke bort fra Lejren for at spejde efter dem; han anede ikke, at en stor, blodtørstig Løve var i Nærheden og kun lurede paa et belejligt Øjeblik til at springe ind i hans Lejr. Hen paa Natten kaldte han paa sine Folk, for at de skulde komme og faa deres Kaffe, og efter at have spist deres Aftensmad gik tre af dem, John, Henrik og Ruyter, alene tilbage til deres eget Lejrbaal, uden at vente paa deres Kammerater. Da de kom til Baalet, lagde Henrik og Ruyter sig paa den ene Side af dette under et Tæppe, og John laa paa den anden. Cumming selv sad just og spiste Bygsuppe, som han havde kogt ved sit Baal, der ikke var ret stort, da han havde haft Vanskeliged med at opdrive det fornødne Brændsel. Natten var aldeles bælgmørk.

Pludseligt hørte han Brølet af en opirret Løve lige ved Siden af sig; det lød gjentagne Gange, og derpaa hørte han Skrig, men troede endnu, at Løven kun jog en af Hundene rundt omkring Kraalen. Da kom John pludselig styrtende, fuld af Skræk og Rædsel, i det han raabte: „Løven, Løven, han har taget Henrik, han slæbte ham bort, som vi laa ved Ilden! Henrik er død, o Gud! Henrik er død! Kom med Brande og lad os søge efter ham." Cumming gav strax Ordre til at slippe Hundene løs og gjøre Baalet saa stort som muligt, i det han paa samme Tid raabte: „Henrik, Henrik!" men alt var stille, og Henrik maatte altsaa være dræbt.

De forfærdede Mennesker sad nu hele Natten igjennem rundt om Baalet med Riflerne i Hænderne, og de ventede hvert Øjeblik at se Løven springe ind imellem dem. Et Stykke der fra kunde de høre Hundene gø af fuld Hals, de havde fundet Løven. Dette vilde Bæst havde slæbt den ulykkelige Henrik ned i en Fordybning bag ved den Busk, foran hvilken Cumming havde tændt sit Baal. Uden at bryde sig det mindste hverken om Mennesker eller Hunde blev den liggende der hele Natten for at æde sit Bytte. Naar Hundene blev den for nærgaaende, sprang den frem og jog dem paa Flugt hen ad Lejren til. Det oplystes senere, at den stakkels Henrik var staaet op for at drive en Oxe, der var sluppen løs, ind i Kraalen. Løven maatte da være fulgt bag efter ham, og næppe havde han lagt sig igjen, før den sprang løs paa ham og Ruyter, der laa under samme Tæppe. Den brølede af Mordlyst og brugte baade Tænder og Kløer, medens den søgte efter hans Hals, og havde derpaa slæbt ham bort. John, som laa paa den modsatte Side af Baalet med Ryggen til Ilden, sprang strax op, da han hørte Løven og slog løs paa den af alle Kræfter med en stor Brand, men den brød sig ikke det ringeste derom, og Henrik var desuden allerede død. Den næste Dag undersøgte de Hullet, hvor Løven havde ædt sit Bytte, og her fandt de et Stykke af Henriks ene Ben som den havde bidt af neden for Knæet og nogle Stumper af hans Frakke, det var alt; rundt om var baade Græs og Buske tilstænkede af Blod. Det eneste, Cumming kunde gjøre, var at hævne sin tro Henriks Død ved at dræbe hans Banemand, og det lykkedes ham endnu den samme Dag til stor Glæde for Landsbyens Indbyggere, som kjendte og frygtede denne farlige Løve.

Enkernes Sorg paa de karaibiske Øer.

Naar en gift Mand dør paa disse Øer begraver hans Kone ham selv, og giver ham hans Vaaben, Klæder og Ørenringe med i Graven, hvilken hun da besøger hver Dag et helt Aar igjennem for at opstille Spise og Drikke ved den. Denne Skik samt den Tro, at den afdøde nyder de ved Graven hensatte Spisevarer, er almindelig, og derfor vælges ogsaa de mest udsøgte Spiser hertil. Naar det første Sørgeaar er forbi, gaar Enken, forsynet med det fornødne Værktøj til sin afdøde Mands Grav, opgraver igjen alle hans Ben og bringer dem hjem med sig. Her bliver de nu skrabet og vasket af hende og derpaa bleget i Solen. Naar dette er sket, binder hun dem sammen i et Bundt. Nu begynder det andet Sørgeaar, i hvilket hun hele Dagen maa bære dette Bundt paa Ryggen, og om Natten lægger hun det under sit Hoved. I Begyndelsen af det tredje Aar efter Mandens Død aflægger Enken sin Byrde og hænger den op paa Døren til sin Bolig. Først fra dette Tidspunkt, altsaa fra det tredje Aar, tør hun laane Øre til et nyt Frieri; men ogsaa dette Aar bliver regnet med til Sørgetiden, og dersom hun imidlertid har funden en Mand, med hvem hun vil træde i Forbindelse, tør dette dog ikke ske offentlig før efter det tredje Aars Forløb, altsaa i det fjerde Aar efter hendes forrige Mands Død.

Almennyttigt.

Gjennem Hr. Etatsraad Hofman (Bang) har vi modtaget Oplysninger om en Virksomhed, der er et iøjnefaldende Exempel paa, hvad der ved Flid og Dygtighed kan udrettes med faa og smaa Midler. H. H. Nielsen i Seest ved Kolding fik i 1873 et lille Fæstehus, hvortil hørte en lille Have paa 3 Skjæpper Land, som dels var daarlig Jord, i det Grundlaget foruden lidt Ler bestod af Sand og Jærnal, og dels var det en Byggeplads, saa Jorden var fuld af Sten. Skjøndt han kun havde 12 Rd. 3 Mark at begynde med, tog han dog strax fat paa at opdyrke Jorden, gøde og beplante den, og ved sin Udholdenhed har han nu bragt det saa vidt, at han ikke alene har kunnet kjøbe denne Fæstelod, men endog oven i Kjøbet lige saa meget til, og han har sig nu et helt lille Handelsgartneri, som giver ham gode Indtægter, og dette Resultat er opnaaet, uden at han i Forvejen kjendte andet til Gartneriet, end hvad han havde set og lagt Mærke til i Bønderhaverne. Hans første Arbejde var at kulegrave Haven. Da Underlaget ikke var godt, og han ikke havde Raad til at gøde stærkt, nøjedes han med at opkaste et Lag af ca. 16 Tommers Tykkelse og løsne det næste, skjøndt han mener, at der under heldigere Omstændigheder helst maatte graves nok et Spademaal ned. Han plantede saa Kartofler, Rødder og Kaal, hvilke gav ham 87 Rd. i Indtægt. Efter at have bearbejdet Jorden paa denne Maade, begyndte han at udharpe den for at fjærne Sten og Al, og fuldførte dette Arbejde i Løbet af 5 Aar. Han anbefaler stærkt at bruge Kunstgødning og oplyser desangaaende, at han ved at gøde sine Kartofler dermed fik næsten det dobbelte Udbytte. Først gravede han Hullerne, kom saa en lille Theskefuld Gødning i hvert Hul, spredte den ved et Krydsstik med Spaden, lagde saa Kartoflen og dækkede den til. Han tilføjer, at det er nødvendigt at skifte med forskjellige Arter af Kartofler, ligesom med anden Sæd, for at opnaa de bedste Resultater. Efter at han blev Selvejer, har han plantet en hel Del Frugttræer, som han selv har podet, og af Stiklinger tiltrukket over 100 Frugtbuske, og naar nu dertil kommer, at hans Indtægter af Haven stedse er voxede, saa de i 1879 var 507 Kroner 80 Øre, saa kan vi ikke andet end være enige med ham i, at Folk, som har 2 à 3 Tønder Land, nok deraf kan skaffe sig saa megen Indtægt, at de ikke behøver at arbejde for fremmede. At denne Mand flere Gange har faaet Præmier for sin Flid og Dygtighed, er en Selvfølge.

Smaating.

Godt Raad. Blandt Onkel Peters efterladte Papirer fandt man følgende gyldne Leveregler: Spørg aldrig en Kvinde om, hvor gammel hun er. — Skjæmt aldrig med en Politibetjent. — Modsig aldrig en Mand, som stammer. — Vær altid høflig mod rige Onkler og Tanter. — Tag altid den daarligste Hat paa, naar du gaar paa Kommers. — Onkel Peter efterlod sig en halv Tønde Guld, hvilket han alene tilskrev Efterlevelsen af de ovenanførte Regler.

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to Byer i Spanien: En By paa Laaland, — en Fjord sammesteds; — en Flod i Frankrig, — en By i Rusland, — en By i Palæstina, — en By i Tyskland.

K. A. A.

Firkantet Rod. Af 2 A, 2 E, 2 G, 1 L, 1 N og 1 V dannes tre Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første du i Høstens Tid
for Øjet hyppig har;
en Kvinde nævner andet, omvendt
er det godt, min Fa'er.
Naar Morgensolen titter frem,
det tredje høres tit,
og undertiden holder det
med Dagens Timer Trit.

P. J.

Gaade.

Jeg er en hædret og frygtet Gjæst,
som bliver mindet ved mangen Fest.
Man kjender mig godt al Verden om,
man sang om mig i Athen og Rom.
Man siger om mig, at jeg er hed;
mit Navn er samlet af tvende Led.
Naar ind deri man endnu vil kile
et Led, der siger lidt mer end at smile,
da er jeg lidt fugtig i Sommeren grøn,
dog ikke synderlig fager og skjøn.

— rg.

Billedgaade.

Oplosninger fra Nr. 36.

paa den geografiske Gaade:

Indien
Norge
Ganges
Ejder
Marseille
Alssund
Nilen
Neva

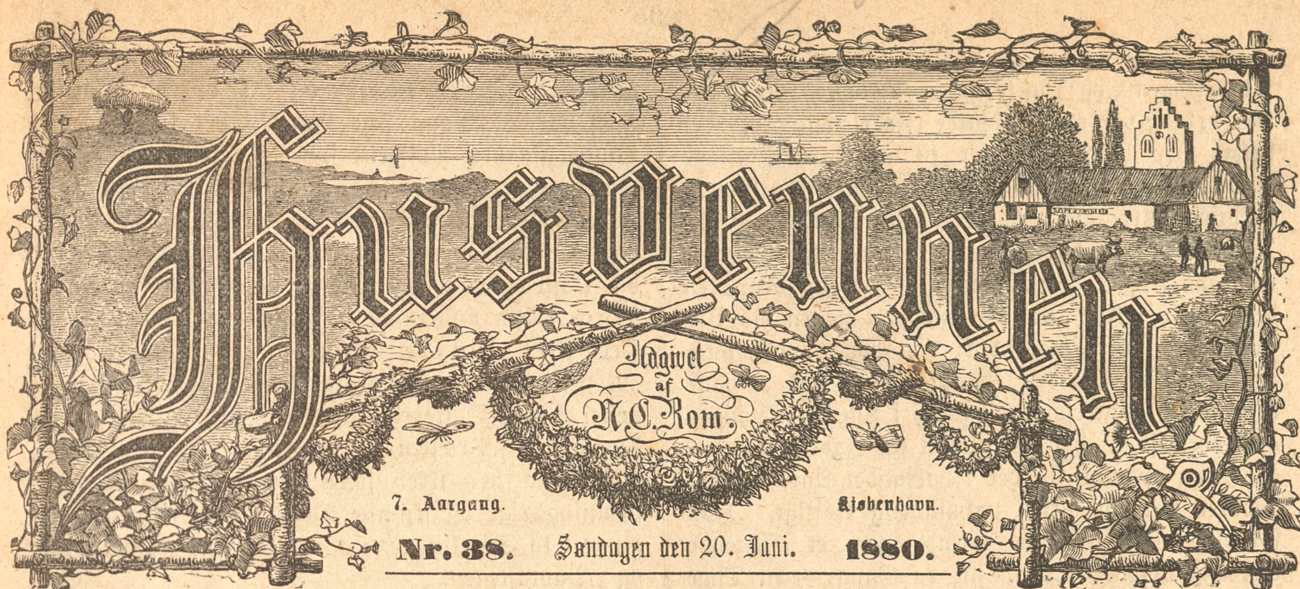
paa den firkantede Rod:

MAAL
AVLE
ALEN
LENA

Svar paa Opgaven. Af den store Flaske hældte man først den mellemstore fuld, og af denne fyldte man saa Trepæglsflasken. I den store var der altsaa 3, i den mellemste 2, og i den mindste 3 Pægle. Disse sidste fyldte man nu i den store (gav altsaa 6), og de 2 Pægle hældte man fra den mellemste i den mindste Flaske. Fra den store Flaske hældte man derefter 5 Pægle i den mellemste og af denne igjen 1 Pægl i den mindste, som jo allerede indeholdt 2 Pægle. Nu var der altsaa 1 Pægl i den store, 4 Pægle i den mellemste, og 3 Pægle i den lille, og da man endelig fyldte disse 3 Pægle tilbage i den store, havde Peter og hans Nabo lykkelig fuldført Delingen.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelshus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 38. Søndagen den 20. Juni. 1880.

Sten Stensen Blicher.

ten Stensen Blicher er ikke alene en af de folkeligste Digtere, men ogsaa en af de folkeligste Skikkelser, vi kan paavise blandt vore fremragende Mænd i den første Halvdel af vort Aarhundrede. Hvad enten man tænker sig ham vandrende med Bøssen paa Nakken over den vilde Hede, nu og da samtalende med en omstrejfende Natmandsfamilie, eller med en enlig Hedebonde, en fattig Hyrde, — eller man tænker sig ham siddende i sit Kammer med Pennen i Haand, omgiven i Tanken af en Skare af ejendommelige Skikkelser fra alle Samfundets Lag, da træder hans Billede frem for en i et ægte folkeligt Skjær. At hans Digtning er bleven sat til Højbords i snart hvert andet Hjem i Danmark, ikke alene i de fine Kredse, men ogsaa i den jævne Borgers og Bondes Hus, ja selv i den fattigste Husmandsstue, er det bedste Vidnesbyrd om dens folkelige Natur. Ikke blot en enkelt Samfundsklasse, nej det hele Folk har fundet noget af sit eget, noget af det bedste og dybeste i dets Naturgrund og nogle af dets mest poetiske Tankeglimt nedlagt i hans herlige Historier og Digte, saa at man i ham ser en Bekræftelse paa et Ord af en anden dansk Forfatter, „at Gud har sat Digterne i Verden, for at de skal være Folkets Mund."

Førend vi imidlertid gaar nærmere ind paa hans Digtning, vil vi give et kort Omrids af hans Liv, i det vi henviser de Læsere, som maatte ønske en fyldigere Levnetsskildring, til at gjøre sig bekjendt med N. F. Termansens fortrinlige Levnetstegning af ham i Folkelæsning (Smaastykker, 2det Bind), samt til Blichers egne „Erindringer", udgivne sammen med hans Noveller.

Sten Stensen Blicher blev født den 11te Oktober 1782 i Vium Præstegaard ved Viborg, „i Midtpunktet af Jylland, paa Skjellet mellem Heden og Marken." Faderen var en stræng, rettroende Præst, bekjendt som Forfatter af flere videnskabelige Skrifter, Moderen en Præstedatter, der formentes at nedstamme fra Skjalm Hvide. Han kom omtrent dødfødt til Verden, og i hele sin Barndom og Opvæxt maatte han kæmpe med et skrøbeligt Helbred. Faderen underviste ham først en Tid i Hjemmet, men 1797 blev han sat i Skole i Randers, hvorfra han to Aar senere udgik som Student med fortrinlige Vidnesbyrd. Hans Helbred bedredes nu Dag for Dag, men i Foraaret 1801 paadrog han sig ved Badning en farlig Forkølelse, der gav hans Helbred et saa grundigt Knæk, at Lægerne opgav ham som aldeles uhelbredelig. Han blev ogsaa virkelig til sidst saa svag og ussel, „at han ikke uden Anstrængelse kunde gaa over sit eget Stuegulv." Han opgav imidlertid ikke selv Haabet, men, trodsende Sygdommen, underkastede han sig en selvvalgt Kur af en noget grov Natur. Lidende og afkræftet, som han var, paatog han sig en Huslærerplads paa Falster, hvor han gjorde stedse længere Vandringer i den friske Luft, spillede paa Fløjte „for at styrke Lungerne", og spiste og drak, hvad der faldt for. I Løbet af et Par Aar gjenvandt han virkelig sit Helbred ved denne ejendommelige Kur, der gik stik imod Lægernes Forskrifter. Under sit Ophold her nede fik han fat paa nogle gamle skotske Digte af Ossian, der greb ham stærkt og anslog Digterstrængene i hans eget Bryst. Senere oversatte han disse stemningsrige Oldkvad paa dansk og udgav dem i to Bind. 1803 vendte han til Kjøbenhavn, optog paa ny

Studeringen og hørte den berømte Normand Henrik Steffens ildfulde Forelæsninger, der sikkert har bidraget meget til at klare Poesiens sande Væsen for den vordende Digter, ligesom de mægtig bidrog til at vække Øhlenschläger o. fl. 1807 var han ikke blot Øjenvidne til Engelskmandens frygtelige Beskydning af Hovedstaden, men deltog selv i Kampen, dog næppe i nogen vid Udstrækning. Det Hus, hvori han boede, ødelagdes, og alle hans Ejendele, deriblandt en Del af hans egne første Digterforsøg, gik op i Luer. Tvungen af Nøden søgte han Tilflugt i sin Faders Præstegaard og opholdt sig her i halvandet Aar. Hans Helbred var nu blevet ualmindelig kraftigt. Han fortæller selv i sine Erindringer et slaaende Exempel derpaa. „Han gik en Gang — en Time før Dag —" siger han, „to Mil til Klapjagt i dyb Sne, traskede omkring paa denne og stod med vaade Fødder og Ben lige til Aften; forblev saa, uden at skifte med tørt, siddende ved Spisebordet og Punschebollen til Kl. 3 om Natten, gik derpaa mod en bidende Nordenvind 1½ Mil med en Jagtbroder til dennes Hjem, hvor han lagde sig i en dyneløs Alkove paa den bare Halm, sov i de vaade Klæder et Par Timer, vandrede derpaa den halve Mil til sit eget Hjem, klædte sig om og — gik paa Jagt."

Endelig i Aaret 1809 opnaaede han Præsteexamen med første Karakter. Aaret efter blev han Lærer ved Randers Latinskole, giftede sig med sin Farbroders skjønne, syttenaarige Enke, med hvem han des værre ikke kom til at leve noget lykkeligt Samliv, ihvorvel de havde Sammenknytningspunkter nok i den talrige Børneflok, 7 Sønner og 3 Døtre, som Vorherre gav dem. Den usle Lærerløn, han nød, gjorde ham det umuligt at fortsætte Skolegjerningen, hvorfor han snart flyttede ud til Randlev, hvor Faderen imidlertid var bleven Præst, og overtog hans Jord i Forpagtning. Her fra udsendte Blicher nogle af sine første Arbejder, nemlig 2 Bind Digte, og skrev tillige et Par Smaaskrifter til Forsvar for Jøderne, der i den Tid blev heftigt angrebne fra alle Sider. Hermed var Begyndelsen gjort til en frugtbar Forfattervirksomhed, der ikke alene affødte en rig Skat af poetiske Arbejder, men ogsaa en Del Smaaskrifter af almennyttigt Indhold.

Ligesom i sin Studentertid maatte Blicher i hele sit efterfølgende Liv kæmpe med en knugende Fattigdom, hvilket vel for en Del havde sin naturlige Grund deri, at hverken han selv eller hans Kone var synderlig anlagte for en sparsommelig og fornuftig Husholdning. Som Landmand maatte han kæmpe med Uheld og daarlige Tider, og det var derfor kun med Nød og næppe, han formaaede at bjærge Føden til sig og sin voxende Familie. Han var en Gang lige paa Nippet til at søge en Plads gjennem Aviserne som Skovrider eller Skytte paa en Herregaard, med Tilbud om i Fritiden at undervise i Latin, Græsk og mange andre Sprog; men en formaaende Velynder afholdt ham derfra og skaffede ham det ledige Præstekald i Thorning, i den minderige Hedegn ved Viborg (1819). Her skrev han de første af den lange Række „Noveller" eller Smaafortællinger, som har grundfæstet hans Digterry, nemlig „En Landsbypræsts Dagbog", „Præsten i Thorning" o. fl., ligesom han ogsaa her skrev flere Skuespil og en Mængde stemningsrige og skjønne Digte, der senere blev udgivne i to Samlinger, under Navnene „Sneklokken" og „Bautastene".

Blicher nærede, som bekjendt, en levende Kjærlighed til Jagten. Hans Hjem var alt andet end lyst og lykkeligt, Ægteskabssorger, Næringssorger og andre trykkende Forhold forstyrrede hans Sindsligevægt og drev ham ud i den fri Natur, hvor hans Tanker kunde adspredes, og hans kraftige Aand pirres af Jagtens Nydelser. Tidlig og silde gjennemstrejfede han Heder og Moser, gjorde ofte lange Ture til Holme og Smaaøer for at skyde Ænder eller ud paa Havet for at „traktere Sælhundene med blaa Ærter". Han har selv med uforligneligt Vid fortalt om, hvorledes han stundum paa disse Jagtture kom i stor Forlegenhed, ja undertiden endog i Livsfare, men Pladsen vil ikke tillade os at komme nærmere ind herpaa. Hans Jagtiver har ogsaa afsat talrige Mærker i hans Digtning; ikke alene har han leveret farverige Skildringer af Jagten, som f. Ex. Andejagten i „Ak hvor forandret", men hvert Øjeblik støder man i hans Fortællinger paa Jagthunde, Bøsser, Urhøns o. s. v. Det betydeligste Udbytte, han havde af sit Jagtliv, var dog sikkert det, at han paa disse lange, som oftest ensomme Ture lærte til Bunds at kjende den jyske Naturs Ejendommeligheder og fyldtes saaledes af dens Stemninger, at han med en Sandhed og Umiddelbarhed, som ingen anden Forfatter har ejet Mage til, forstod at tolke dens Særpræg i Fortælling og Sang. Dertil kommer, at han ved at samtale „som Ven med Ven" med de jævne Almuesfolk, han mødte paa sine Vandringer, fik Lejlighed til at gjennemskue den jyske Bondes Tankesæt og fik Indblik i hans Levevis, saaledes at han senere var i Stand til at udkaste naturtro Billeder af Almuelivet paa Heden. Det er utvivlsomt fra denne Tid i Blichers Liv, at de Tanker og Stemninger skriver sig, som senere fandt et saa mesterligt Udtryk i hans jyske Samling „E Bindstouw", der, baade hvad Indhold og Form angaar, er et enestaaende Værk i vor Literatur.

I Aaret 1826 blev Blicher kaldet til Præst i Spentrup ved Randers, men ogsaa her hjemsøgte Næringssorgernes Spøgelse ham. For at klare lidt af sin uhyre Gjæld, 10,000 Kr., foruden 6 Aars Skatteskyld, maatte han bestemme sig til at stille det meste af sit Bohave til Auktion, men nogle Venner fik dog forpurret denne og hjalp ham ud over Nøden. Allerede den Gang havde Blicher en talrig Flok af Venner, og efterhaanden som hans Digtervirksomhed fortsattes, trængte hans Navn ud i stedse videre Kredse. Det er ret mærkeligt at se, at samtidig med at hans ydre Kaar forværredes, udmøntede han sin aandelige Rigdom, Poesiens Guldaare, i herlige Digtninge, som Folket aldrig vil glemme. Snart talte det danske Folk ham endog blandt sine ypperste Digtere, men fattigt og tornefuldt vedblev hans Liv desuagtet at være lige til hans Livs seneste Dage.

I Aaret 1837 gjennemgik han atter en langvarig Sygdom, under hvilken han „hentæredes saaledes, at han ikke havde synderlig andet end Skind og Ben tilbage," men Vorherre hjalp ham atter paa Benene, og da Lægen forundrede sig herover, forklarede Blicher ham, „at det var et gammelhærdet og læderseit Jægerlegeme, paa hvilket han havde gjort sit heldige Experiment."

Kun faa Digtere har været saaledes sammenvoxet med sit Folk, som Blicher. Trods Livets tunge Byrder rørte en levende og frejdig Kjærlighed til Folk og Fædreland sig i hans Bryst lige til hans sidste Dage. I nogle af sine bedste Digte, som f. Ex. „Natten paa Jællingehøje", søger han med indtrængende og vækkende Ord at mane Folket til kraftig Daad som i Oldtidens Dage og ser i Haabet en gylden Morgen oprinde for Danmark. I Digtesamligen „Bavtastene" opmuntrer han de yngre Slægter til at styrke sig ved Tro og Fædrelandskjærlighed til at vandre i de mindeværdige stores Spor. Hans Kjærlighed til Folket lyser ogsaa frem af hans hele Virken for dettes ydre Velvære. Snart skrev han landøkonomiske Afhandlinger om „Faarefolde paa Triller", om Vexeldrift, om Hedernes Opdyrkning, Uldbinding o. s. v. snart virkede han ved eget Exempel for Træplantning, for Hørdyrkning o. s. v.; men Folkets aandelige Vækkelse og Fremgang synes dog særlig at have ligget ham paa Hjærte. Følgende Brydningerne i det øvrige Evropa søgte han at fremkalde et vaagent og virksomt Folkeliv i vort eget Land. „Det var gaaet op for ham", siger han, efter at Stænderne var indført i 1834, „at det maatte være hans og hver ærlig Danemands Bestræbelse at vække Almenaand, fremme og befæste Samdrægtighed . . ., at opflamme Kjærligheden til Fædrelandet med Hengivenhed til dets Førstemand, Kongen, at styrke Arbejdskraft i Fred og Stridskraft i Krig" o. s. v. For at vække det slumrende Folkeliv søgte han at samle Folket ved Fester, hvor et mandigt og godt Ord kunde finde Indgang i dets Hjærter. Naar vi nu hvert Aar holder Folkefester trindt om i Landet, tænker vel den mindste Part af Deltagerne paa, at „Spentrup-Præsten" er den egentlige Ophavsmand til disse Fester, der har bidraget saa meget til at vække Folkeaanden. 1839 fik han den første Folkefest i Stand, og i de efterfølgende Aar „stævnede han den ene Gang efter den anden til Ting paa Himmelbjærget" og talte baade her og ved andre Fester (paa Skamlingsbanken) mangt et varmt og godt Ord, baade i bunden og ubunden Stil. Blicher var ogsaa en af de første, der kæmpede for Højskoletanken, der senere skulde blive saa frugtbar for Folkets Oplysning. „Uagtet alle mulige Næsekrøller og Panderynker," siger han i Bladet „Danevirke" for 1ste December 1841, „saa raaber jeg med: Højskoler for den danske Bonde!" — Nogle Aar efter blev den første danske Højskole grundet i Rødding.

Hvad Blichers præstelige Gjerning angaar, da er der ikke stort andet at sige herom, end at han næppe var kommen paa sin rette Hylde som Sjælehyrde. 1842 fik han efter eget Ønske Kapellan, en svag og verdslig Mand, der i Begyndelsen af 1847 endte sine Dage ved Selvmord. Nu fik Blicher det Indfald, at han selv vilde bestride Embedet igjen, men hans foresatte gav ham Valget mellem at tage sig en ny Medhjælper eller at søge sin Afsked, og da han ikke vilde nogen af Delene, fik han under 26de Juni 1847 sin Afsked, men i Naade og med Pension. Hans sidste Dage var mørke, kun nu og da oplyste af et sparsomt Solglimt. Man har villet mene, at han, naar Gjenvordighederne trykkede hans Sind for stærkt, søgte Trøst i Flasken, og denne Paastand er nok des værre ikke greben helt ud af Luften, men hvo tør dømme den gamle, haardtprøvede Digter, om han end en Gang imellem greb til hin fortvivlede Udvej, der har daaret tusende og atter tusende andre med sine forræderiske Trøstemidler. Den 26de Marts 1848, altsaa ved den ny Tids Morgenrøde, som han havde drømt og sunget saa meget om, sov han hen og blev jordfæstet paa Spentrup Kirkegaard den 6te April næst efter. Et smukt Broncebillede af ham, tilvejebragt ved en almindelig Pengeindsamling, blev rejst paa Viborg Stænderplads og indviet i 1866, ved hvilken Lejlighed Carl Ploug talte varmt og smukt om den bortgangne Digters Værd.

Blicher har selv i sine Erindringer givet en Fortegnelse over sine talrige Arbejder; vi maa her indskrænke os til at nævne hans Noveller, af hvilke

der af P. Hansen er samlet et Udvalg i en billig Folkeudgave i tre Bind; end videre skal vi nævne hans fortræffelige Digtsamliger i to Bind, Bavtastene, Sneklokken, vestlig Profil af den cimbriske Halvø, samt hans Oversættelse af den udmærkede engelske Roman Præsten i Wakefield.

Blicher hørte ikke til de Digtere, som sætter Flugten højt mod Sky, eller som lægger an paa fra deres høje Plads paa Parnasset at lyse op med mægtige Tanker over Menneskevrimlen, nej jævn og folkelig, som han var, valgte han sin Plads paa de lave Steder, tog Plads i Folkets Midte eller ved den ensomme Naturs Hjærte og udsendte her fra sine mesterlige Skildringer som Gaver til det Folk, hvis inderste Natur han kjendte og elskede. Hans største Betydning som Digter ligger vel deri, at han, selv naturlig og sandlige til Hjærteroden, forstod at dukke sig dybt i Naturens Væld og hente Perlerne op fra dens Bund, forstod at stille Naturen og dens Børn lyslevende frem, med slaaende Sandhedspræg, bestraalet af et Lune og en Friskhed, som man kun sjældent træffer Mage til i vor Literatur. Med en levende Kjærlighed til Mark og Hede, Skov og Hav og med en endnu mere levende Menneskekjærlighed, der forstod at gaa til Bunds i det inderste kjærnefulde i Personligheden, malede Blicher med sin lette og dog kraftige Pensel en Række af Landskabsbilleder, der med rette hilsedes som Budbringere fra en hel ny Egn af Poesiens Verden, og som fik en Hædersplads blandt vor Literaturs bedste Billedværker. „Den jyske Digter" havde indvundet et nyt Stykke Land for Digtekunsten, og ingen vil lettelig kunne fravriste

Sten Stensen Blicher.

ham den Ære at have været ikke alene Opdageren, men ogsaa den dygtigste Opdyrker af Poesien paa Heden. Aldrig har nogen formaaet saa mesterligt som han at gjengive Hedenaturens gribende Ensomhed og Skjønhed eller Vesterhavets vilde Storhed, lige saa lidt som nogen anden Digter har formaaet som han med faa Ord at stille Personer og Forhold fra hine Egne lyslevende frem for Læserne. Hans Natur- og Folkelivsbilleder, saa vel de, der træder frem fra Sagnets som de, der springer ud fra Virkelighedens Baggrund, er tegnede med en storslaaet Jævnhed, der ofte minder om de gamle Sagaer, ikke mindst ved den mægtige Humor, der saa at sige leger med Smerten og ved at beherske Sjælens Sønderrevethed. Det er netop en af de mærkeligste Ejendommeligheder ved Blichers Digtning, at skjønt Grundtonen i denne bærer stærke Mærker af Digterens egne ulykkelige Livsforhold og gjennemgaaende er vemodig, paa sine Steder endog dybt tungsindig, spiller Humoren dog ofte frem paa Overfladen af den og giver den en ganske forunderlig, tiltrækkende Farvevirkning. Spøg og Alvor, spillende Vid og knugende Tungsind gaar gjennem hans Noveller som i evigt vexlende Bølgegang, men altid naturligt og harmonisk, altid tiltrækkende og frisk som Havets Bølgebevægelse. Man behøver ikke at være bange for at blive forstemt ved Læsningen af Blichers Noveller. Indtrykkene vexler i disse som Stykkerne i et venetiansk Mosaikarbejde, og navnlig river hans uimodstaaelige Humor, der virker saa meget kraftigere, som den ofte glimter frem midt i Tungsindets Mørke, i den Grad Læseren med, at han, vaagen og

dybt betaget, iler fremad Side for Side gjennem Bogen.

Som oftest er Naturen og de Personer, Digteren fører frem, ligesom voxede sammen til et uadskilleligt Hele inden for den samme Ramme, saaledes at Læseren uvilkaarlig føler, at saadan maa de Mennesker være, som er fostrede af en slig Natur. Hvilket fint og skarpt Blik har ikke Digteren haft for det Væv af fine Rødder, hvormed Menneskelivet er hæftet til den Naturbund, paa hvilket det udfolder sig!

Hvad Blichers Skrivemaade eller Stil angaar, da er den altid let og malende. Han kjender intet tilstaaende Digtertalemaader, men er altid sig selv, kraftig og ejendommmelig i sine Former og Udtryk. Tanken vælder lige ud af hans eget Indre og iklæder sig snart en barnlig naiv Dragt, snart en vild og kraftig Form; men altid er Sproget friskt som Vinden paa Heden.

Af alle Digterens Arbejder er der vel ingen saa karakteristiske som de Fortællinger og Digte i jysk Mundart, han udgav under Navnet „E Bindstouw". I disse smaa Mesterværker, hentede fra en Bindestue i Lysgaard Herred, træder den jyske Almues Tankegang og Folkeliv frem med en uforlignelig Naturtroskab, snart rørende til Taarer som i det lille mesterlige Digt Mari Kjølvroes Sang eller i Digtet „Den Tie A war en bette Kaael", snart indfattet i en Ramme af Skjælmeri og Lune, der faar Læserens eller Tilhørerens Lunger til at ryste af Latter, som f. Ex. Jens Jensens Krigshistorie. Hvem, der ret har den jyske Mundart i sin Magt, kan næppe vælge mere lønnende Stykker til Oplæsning i en Forsamling end disse fordringsløse, prægtige Folkelivsbilleder.

Vi vil slutte denne lille Levnetsskildring med det Ønske, at de af „Husvennens" Læsere, som muligvis endnu ikke ret kjender Blicher, vil se at skaffe sig et dybere Kjendskab til hans Digterpersonlighed ved at læse hans Skrifter, der naturligvis giver det sandeste Billede af Manden. Blicher er særlig en Forfatter for den Kreds, blandt hvilken nærværende Blad søger sine Læsere, og vi ved ikke at henvise vore Læsere til en friskere, kraftigere og elskeligere Folkedigter end St. St. Blicher. Han skal leve i velsignet Minde hos det danske Folk til de seneste Slægter!

N—n.

Paa Jagt i den jyske Hede.

Paa den jyske Hede.

Det er med ejendommelige Følelser man første Gang gjennemrejser den jyske Hedes ensformige lyngstrakte Flader. Kun hist og her i Udkanten af og paa de Strækninger der, ofte i Miles Udstrækning hæver sig over Fladerne, de saa kaldte Bakkeøer, finder man lidt Buske og Træer, og alle de Plantninger med Naaletræer, som er lykkedes, findes udelukkende paa disse højere liggende, ofte meget frugtbare men stundom ogsaa øde, vilde og sønderrevne Bakkepartier. Har man besteget en af de yderste Banker i et saadant, ser man den egentlige Hede udbredt for Øjet i sit flade, ensformige Øde, som en uoverskuelig mørkebrun Ørken. Det er Lyngen, denne lille lave, træagtige og nøjsomme Vækst, der giver Fladen det mørke Udseende, thi om end Lyngen, især naar den om Efteraaret staar i violette Blomster, set i Nærheden er en smuk, fin og livlig Plante, saa formaar det sparsomme Grønne til enhver anden Tid ikke at dække Kvistenes mørke Farve, og Lyngen giver derfor en større, dermed overgroet Strækning et trist, nedtrykkende Udseende.

Rejse vi over Heden, ser vi dog Spor til, at den ikke er ubeboet. Med halve Miles Afstand ser

vi et livligt Hedehus eller en Gaard. Dette Vidnesbyrd om, at der rører sig Menneskeliv paa Heden, synes at ligge ganske nær, men det tager lang Tid at naa derhen; thi det med Hedefladen uvante Øje formaar ikke at beregne Afstanden. Rigtig Vej findes sjældent til at komme frem paa; kun enkelte Hjulspor, der dels løber jævnsides og dels krydse hverandre i det uendelige, ofte aldeles overgroede med Lyng, betegner Vej og Sti. Der hviler som en forladt Ensomhed og mørk Tungsind over Naturen. Fod for Fod lister Hestene sig hen ad Vejen, slæbende Vognen gjennem Lyngen, og Hjulene knittre, i det de gjennempløje de dybe Sandspor. Enlig paa sin Tue sidder Hjejlen (som Brokfuglen her kaldes) i det den hele Dagen igjennem lader sine tungsindige Fløjtetoner høre. Mon det ikke skulde være disse, der har vakt Jægerens Opmærksomhed paa omstaaende Billede? Det er en jævn Hedeboer, der her er kommet ud med sin Bøsse, men vi kan være vis paa at det er en øvet Hedejæger, og at han er lige saa fortrolig med Vildtets Natur som han er sikker paa sit Skud naar han kommer det nær nok. Han spilder ikke sit Krudt ved at plaffe af i Utide, som de fleste Søndagsjægere pleje. Hvilken Vildbane er her ikke for en Jagtelsker! Ganske vist er Vildtet sparsomt, men det er jo netop Hedejagtens Ejendommeligheds at man føler Ensomheden, og derfor dobbelt anspores naar endelig en enlig Hare pludselig springer op eller en Urhøne uventet viser sig som Gjenstand for Jægerens ivrige Efterstræbelse. Med et er saa den sindige drømmende Jæger som forvandlet, men kjender han ikke Heden og det opskræmmede Vildts Natur, vil hans Anstrængelser vanskeligt krones med Held, thi intetsteds har de vilde Dyr et bedre Fristed end paa Heden, hvor den tætte brune Lyng og de gule Gyvelbuske afgiver Skjul der vanskelig opdages, naar Jægeren ikke er ledsaget af en god Jagthund.

En arabisk Børnefest.

Ved E. T.

Hvert Aar, omtrent i Midten af Juni Maaned, holdes der i Kjøbstæderne i Algier en arabisk Børnefest, der begynder tidlig om Morgenen med en meget støjende Musik af Trommer, Pauker, Fløjter og forskjellige andre Instrumenter, medens Gaderne efterhaanden fyldes med en Mængde festligklædte Børn. Drengene bærer en lille rød og hvid Turban paa Hovedet eller en Fez (en Slags Hue med en lang Kvast i Pullen), medens Pigerne er pyntede med Blomsterkranse paa Hovedet. Alle de Børn, der kan gaa, slutter sig jublende og skrigende til Musikken, og de mindre bliver baarne i Triumf. Hele det festlige Tog har et bestemt Maal; det bevæger sig Gade op og Gade ned og standser ved enhver Moske (saaledes kaldes Muhamedanernes Kirker). Alle de mindre Moskeer er aabne, og i det indre af hver af disse findes der et lille Hus af Træ eller Pap, der er omgivet af Lys, Lygter, Klokker og smaa Høns af Træ i de mest brogede Farver. Foran Porten til enhver Moske sidder der en lille hvidklædt Pige med en Guirlande af Roser om Livet paa en rød Silkepude og holder en forgyldt Skaal i den ene Haand. En Mængde brændende Lys omgiver den lille Pige og ved Siden af hende sidder hendes Forældre og deres Tjenestetyende samt en gammel hvidhaaret Præst med et langt hvidt Skjæg. Den lille Pige raaber den ene Gang efter den anden med høj Stemme: „Giv lidt til de stakkels Beduinere!“, og de andre Børn tager nu Penge frem af den lille Silkepung, som de bærer ved Bæltet, og kaster dem i den lille Piges Skaal. Saaledes bevæger Festtoget sig fra den ene Moske til den anden, og ved hver af disse gjentager den samme Scene sig. Henad Middag ser man brændende Voxkjærter overalt paa Gaderne; ethvert Barn og enhver voxen holder en eller flere af disse i Hænderne; foran alle Huse, i ethvert Værelse og i enhver Moske ser man brændende Lys. Børnene blive mere og mere støjende, og Musikken lyder stedse højere medens Præsterne fra Moskeernes Tage eller Gallerier i høje Toner lovpriser Allahs Navn. Henad Aften antager hele Festen en saa vild og støjende Karakter, at en fremmed, som overværer den, maa tro, at hele Mængden er beruset af Opium.

Sandels.

Efter Runebergs „Fänrik Ståls sägner“

ved Andreas Beiter.

Sandels han sad ved Pardala By
nød Frokost i alfkjøns Ro.
„I Dag Klokken et bli'er Striden ny,
det vil gjælde ved Wirta Bro. —
Hr. Pastor, jeg lod kalde Dem hid —
Behag — Foreller! en Bid!“

„Jeg ønsked at have Dem hos mig i Dag,
det er nu ogsaa min Pligt;
De kjender bedre Terrænets Lag
og kan give Notitser af Vægt.
Vær rolig, vi skal ikke lugte Blod. —
Et Glas? Madeiraen er god.“

„Tutschkoff har sendt mig et venligt Bud,
nu er Vaabenhvilen forbi.
Om lidt, Hr. Pastor, rider vi ud;
— behag, maa jeg være saa fri!
Vi maa jo nøjes med hvad vi kan faa, —
maaske De ønsker Margeaux?*)."

Der kom et Bud, et Ilbud kom:
„Den er brudt, vor Konvention;
Brusin er vendt med vor Forpost om,
man naar ej at kaste Bro'en,
vort Ur var tolv, og vi fulgte det,
mens Russens Klokke er et."

Sandels blev ved at passe sin Mad,
som om der intet var hændt.
„Forsøg, Hr. Pastor! Den Gaasebrad
just synes mig excellent.
Det er Dolgorucki, som truer igjen;
en Skaal til hans Ære min Ven!"

Men Budbet talte: „Hr. General,
skal jeg bringe tilbage et Svar?"
— „Jo, sig Fahlander, at Broen er smal,
og at Batterier han har.
Han maa holde ud en Time, en halv. —
Hr. Pastor, Cotelette af Kalv?"

Ilbudet red med rynkede Bryn,
men strax kom en Rytter igjen,
til Trappen sprængte han frem som et Lyn,
i et Spring var han nede paa den.
Hans Ydre røbed en ung Løjtnant,
det var Sandels' Adjutant.

Han skyndte sig ind i Salen, han stod
for sin Chef med luende Blik.
„General, der flyder Strømme af Blod,
Blod koster hvert Øjeblik!
Vor Hær har Mod, men det voxer mer,
naar Dem iblandt os vi ser!"

Sandels han saa paa den unge Mand:
„Bevares, hvor De er hed!
De maa være sulten og træt forsand,
kom, sæt Dem nu rolig ned.
Man maa tænke lidt paa Hunger og Tørst,
se, her en Genever først!"

Løjtnanten tøved. „Vor Kamp bli'er haard,
man stormer haardt imod Bro'en,
vor Fortrop svigter i Kauppila Gaard,
hvor den slaas med en hel Bataillon.
Armeen trues, det ilde gaar,
hvis ej en Ordre vi faar!"

„Ja tag det med Ro og sæt Dem ned
og faa Kuverten i Skik,
og har De faaet det, saa spis i Fred,
og naar De har spist, saa drik,
og har De drukket, saa drik kun mer,
der har De Ordrer, jeg be'er."

*) Fransk Vin, udtales: Margaa.

Det brændte i Krigerens kjække Sjæl,
det flammed i Øjets Skjær:
„General, jeg maa sige Dem Sandhed, nu vel,
De foragtes af hele vor Hær.
Den siger: Vi holder trolig Stand,
men De er vor fejeste Mand!"

Sandels sænked sin Gaffel „Ej! Ej!"
udbrød han i Latter høj.
„Hvad sa' De, Herre, er Sandels fej?
saa siger man det? — I føj! —
Lad sadle min Hest, min ædle Bijou*)!
Hr. Pastor, De følger ej nu."

Der var Storm, der var Tummel og Strid paa Strand,
hvor den Sandelske Styrke stod.
I et Røgmulm svøbte sig Sø og Land,
og det lynte med Ild og Blod.
Som af Torden rystede Himlens Hvalv,
og den blodige Slagmark skjalv.

Der stod ved sit Brystværn Finlands Trop,
mod Faren trodsigt den saa,
men fra Rode til Rode et knurrende Raab,
et dæmpet Kny hørtes gaa:
„Han er borte, han gjemmer sig væk igjen,
Generalen kommer ej end."

Men han kom. Og der ved sin fremste Standar
paa Reduten han standsede nu,
og hans Øje var roligt, hans Pande klar,
som han sad paa sin ædle Bijou,
saa sikker, saa stolt, med Kikkert i Haand,
og betragtede Mark og Strand.

Han højned sig midt under Stridens Døn,
af Fjenden saa lettelig kjendt,
og fordoblet hørtes Kanonernes Drøn
fra Ildsvælg, imod ham vendt,
og rundt om ham Kuglerne hvinte og sang,
men han blinked end ikke en Gang.

Og den tapre Fahlander blev Faren var,
til sin Chef paa Reduten han red:
„General, man ser Dem, man Sigte ta'er,
det gjælder Livet, rid ned!"
„Ned, ned! Generalens Fare er vor!"
saa skreg man rundt om i Kor.

Støt Sandels holdt paa Gangeren end,
til sin Øverste talte han stolt:
„Er det Frygt, som raader hos finske Mænd?
Om de svigter i Dag, er de solgt.
Men vel an, et Forsøg; vær beredt til Affaire**),
paa Minutten er Fjenderne her."

Den ringe Hob, som ved Kauppila stod,
af tusend Russere trykt,
den havde kæmpet med Heltemod,
men nødtes omsider til Flugt.
Nu naaede den Sandels's Batteri
og styrted ham ilsomt forbi.

*) udtales: Bisju.
**) udtales: Affær.

Han rørte sig ej, stolt sit Hoved han bar,
som før, saa sad han endnu,
med roligt Blik og med Pande klar,
saa rank paa sin ædle Bijou,
mens Agt han gav paa den sejrende Hær,
som nærmed sig mer og mer.

Og han saa den komme, den kom helt nær,
men paa Faren ej Agt han gav,
og han søgtes af Døden fra tusend Gevær,
men han tyktes ej vide deraf.
Han saa paa sit Ur, han bied sin Tid,
han sad som i dybeste Fred.

Men det kom, det Minut, som han vented, og nu
til sin Øverste sprængte han ned:
„Er Folket parat, er det ligt sig endnu,
kan det bryde et fjendtligt Geled?
Jeg lod Fjenderne sejrrig fremrykke. Vel an,
træng tilbage dem nu som en Mand!"

Det var sagt, det var nok, mer behøvedes ej,
der blev Fryd, der blev jublende Raab;
sex hundrede Krigere stormende fløj
mod Fjendens truende Hob,
og den trængtes tilbage, Pluton for Pluton,
til den faldt, nedtrampet ved Bro'en.

Sandels han kom til sin Hær i Galop,
da ved Stranden den sejrende stod.
Da hans hvide Bijou sprang for Fronten op,
i sin Sneglans purpret af Blod,
og Chefen hilsed med Fryd i Blik
de tapre, som Sejeren fik!

Da hørtes ej mere et dæmpet Kny,
en Hvisken, bitter og harm,
nej, stormende Jubel, og Jubel paa ny
ham mødte, saa rig og varm,
og der raabtes af Røster i Tusendetal:
„Hurra for vor tapre Gen'ral!"

Smaating.

En Trøst. I Synagogen havde en Jøde under Rabinerens Tale hulket og grædt paa det ynkeligste. Næste Dag mødte han en Bekjendt paa Gaden, der spurgte, hvad det var, der havde gjort et saa voldsomt Indtryk paa ham. „Jeg blev saa bedrøvet, Moses, da der blev sunget: „Af Støv er du kommen, til Støv skal du blive." — „Var det noget at græde for," indvendte den anden, „havde du været af Guld, og du saa skulde blive til Støv, ja saa havde du tabt 100 Procent, og saa kunde du have haft Grund til at græde. Men nu er du af Støv og bliver til Støv, og saa hverken vinder eller taber du noget."

Det retter sig alt sammen. En Maler, som ikke var stiv i Bogstavering, forsynede et Hus med følgende Paaskrift: „N. N. Brofessjonist". Husejeren gjorde ham opmærksom paa, at Ordet maatte skrives med det haarde P og ikke med det bløde B, men Maleren svarede: „Vær De bare rolig; naar først det bliver tørt, bliver det skam haardt nok."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to nordamerikanske Byer: En Havnestad ved Nordsøen. — en Øgruppe ved England, — et Verdenshav, — en By i England, — en Flod i Italien, — en By i Spanien, — en By i Hannover.

J. P. J. C.

Firkantet Rød. Af 8 E, 3 N, 3 S, 2 A, 2 G, 2 P, 2 R, 2 T og 1 L dannes fem Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Hvis det første du for ofte stikker
under Vesten, sanseløs du ligger;
andet ser man paa det tredje staa.
Fjerde gjemt i Muslingskallen laa,
og det femte, stavet efter gammel Skik,
fik du under Fod, ihvor du gik.

J. A.

Gaade:

Første os nævner en gusten Kvinde,
kalder i Minde
heles Forlis med Sot og Død.
Andet vi skuer nær Søens Vove,
brat eller flad eller kranset af Skove.
Hele at vogte Forstanden os bød.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Løg, Kat, Hund, Larm, Sø, Fos, Bur, Alle, Gjøg, Kube, Saaby, saa at de danner Navnene paa en Ø, en Bugt, en Sø, en Aa og en By i Danmark.

L. J.

Opløsninger fra Nr. 37.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Rød:
M a r i b **o**	
Albuefjor**d**	N E G
Dordogn**e**	E V A
R e v a **l**	G A L
I e r i k **o**	
Darmstad**t**	

paa Gaaden: Elskov — Elleskov.

paa Billedgaaden: Skibet forliste totalt under Snestormen.

Brevveksling.

N. N. i D. Der findes ingen Bøger hvoraf man ved Læsning paa egen Haand kan lære Lægevidenskaben.

X. Tak — men maa henlægges.

Til Husvennens Holdere.

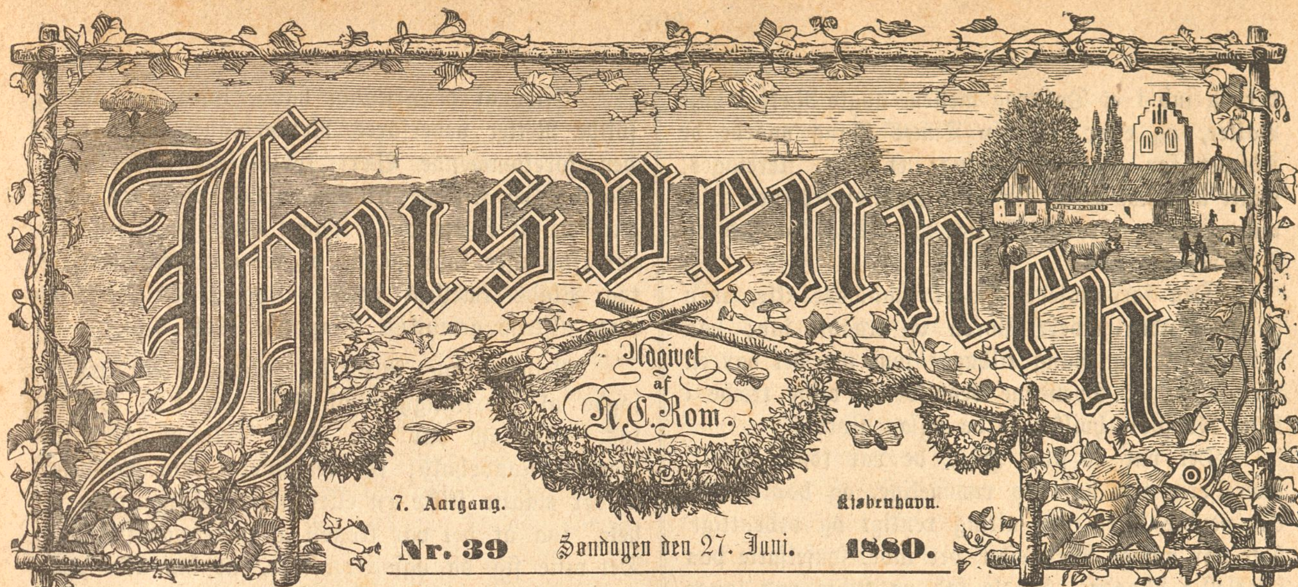
For at der ikke skal opstaa Standsning i Bladets Tilsendelse, bedes Postabonnenterne bestille næste Fjerdingaar snarest efter Modtagelsen af dette Nummer.

I næste Fjerdingaar modtager alle helaarige Holdere som Præmiebillede det smukke Oljetryk:

„Hans Tavsen prædiker for Folket".

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

I Hververkløer.

Gjenfortalt af Knud Skytte.

Det var en smuk Sommerdag i Aaret 1812 eller 13, da der paa Landevejen, som gaar gjennem Mühlhausen (i Elsass), kom vandrende en lille Skare muntre unge Mennesker og nærmede sig Broen, der fører over Bifloden Ill, ved hvilken den nævnte By ligger. Nogle af dem var bluseklædte, og alle havde de Ransel paa Ryggen og Knortekjæp i Haanden. Det var nemlig Haandværkssvende, der var paa Rejse. En af dem, Grovsmedsvend Terskow, var en Dansker; han havde gjennemrejst Størstedelen af Evropa, kom fra Paris, hvor han i nogen Tid havde arbejdet, og agtede sig nu hjem til Danmark. Han og hans Rejsefæller havde slaaet sig sammen for at staa Last og Brast med hinanden; thi der var Hververe i Virksomhed alle Vegne, og det var ikke saa let at undgaa dem.

Da Terskow og hans Kammerater naaede Broen, gik der en forvoxet Krøbling paa Krykker og tiggede Almisser af de forbigaaende, og han holdt ogsaa sin Hat frem, i det Haandværkerne vilde gaa ham forbi.

Da ingen af dem ænsede hans Bøn, sagde han til dem:

„Dersom enhver af Dem, mine Herrer, vil give mig en Skilling, saa vil jeg vise Dem et Sted, hvor De aldeles gratis kan faa saa meget, som De baade vil spise og drikke.“

Ikke just fordi de troede, der kunde være noget sandt i Forslaget, men snarere af Nysgjerrighed efter at se, hvorledes Mandslingen vilde bære sig ad med at løse Gaaden, greb de alle som en i Lommen og smed hver en Skilling i hans Hat.

„Se saa!“ mumlede Tiggeren ved sig selv, i det han stak Pengene i Fikken; „nu begynder Forretningen, og i en Haandevending skal vi forvandle Betleren til en ganske anstændig Forretningsmand.“

Derpaa aftog han Remmen, hvormed hans ene Ben havde været spændt op, afførte sig sin Frakke og frigjorde sig for en umaadelig stor forloren Pukkel. Han vendte sin pjaltede Frakke, der var meget net og pæn paa den anden Side, og da han sluttelig havde taget den paa igjen, stod han nu for dem saa pæn og saa ret og rank, at der ikke var Spor af Tigger eller Krøbling tilbage. Han ænsede ikke i mindste Maade Haandværkernes forbavsede Stirren under Forvandlingen, men gik ganske rolig hen og gjemte sine Krykker og sin Pukkel paa et afsides hemmeligt Sted.

„Dette her ser mig noget mistænkeligt ud,“ sagde Terskow til sine Kammerater, medens den forvandlede Tigger var henne at gjemme sine Sager. „Skal vi ikke gaa vor Vej, uden at indlade os videre med ham?“

Et Par af de andre var af samme Mening; men da de fleste var forhippede paa at se, hvorledes Æventyret vilde spænde af, blev deres Mening den afgjørende, og Smeddens Forslag forkastedes.

Nu vendte Tiggeren tilbage. „Vil De saa behage at følge mig, mine Herrer,“ sagde han og begyndte strax at skridte ud som deres Vejviser. Hele Selskabet fulgte ham.

Han førte dem ad en Gangsti langs Floden,

derpaa ind i et Dalstrøg mellem nogle Rækker høje Bakker, og efter en halv Times Gang naaede de Maalet for deres Vandring: et højt, fleretages, smukt udseende Hus, der efter Haandværkernes Mening maatte være et Værtshus. Det laa ved en Alfarvej.

Den forvandlede Tigger standsede ikke, men aabnede uden videre Døren og traadte ind; han saa sig ikke en Gang tilbage, som om det var en Selvfølge, at Svendene vedblivende vilde træde i hans Fodspor, hvilket de da ogsaa gjorde.

Det var et stort Hus, de var komne ind i. Værelserne var høje og rummelige, og hvorhen de end vendte Øjet, var alting renligt og ordentligt. Der var mange Mennesker der inde, sysselsatte paa forskjellig Maade. Nogle sad og spiste ved lange dækkede Borde, i et andet Værelse sad andre og drak, og atter andre spillede Kort eller gik samtalende op og ned ad Gulvet, medens Opvartere for ud og ind, rede til at hidbringe, hvad som helst Gjæsterne pegede paa.

Den forvandlede Tigger gik hen til Værten og talte sagte nogle Ord med ham, hvorefter denne kom og hilsede Terskow og hans Kammerater med den største Hjærtelighed.

„Disse Mennesker har vist Barmhjærtighed imod mig," sagde den forvandlede Tigger, „og derfor har jeg ført dem til de barmhjærtige Brødres Herberg. Plej dem vel, og lægger du mere ud, saa vil jeg betale dig det, naar jeg kommer tilbage."

Derpaa afleverede han til Værten alle sine sammentiggede Penge, gav hver af Svendene et hjærteligt Haandtryk, sagde dem og Værten Farvel og forlod Huset.

„Hvad ønsker De, mine Herrer?" spurgte Værten med det artigste Smil. „De kan faa, hvad De behager, og saa meget De ønsker, og det koster intet. Vi er en Forening, som paa egen Bekostning plejer og vederkvæger alle vejfarende uden Hensyn til Stand og Stilling. Hvad ønsker De, mine Herrer?"

„Det maa være et religiøst Velgjørenhedsselskab, der bærer dette," sagde en af Svendene paa tysk til sine Kammerater. (Tiggeren og Værten havde talt rent fransk.) „Jeg har paa mine Rejser truffet saa meget af den Slags, og der er aldeles intet urimeligt i dette hersens. Vi kan stole paa Manden, det forsikrer jeg."

Derpaa vendte han sig til Værten og sagde paa fransk: „Vi er sultne og ønsker gjærne noget at spise."

Værten smilede atter og førte dem ind i Spiseværelset, hvor han bød dem tage Plads ved et dækket Bord.

Efter at de grundig havde ladet de gode og solide Retter vederfares Retfærdighed, blev de af den forekommende Vært førte ind i det næste Værelse og skikkede til Sæde ved et Bord, hvor Kanden gik flittig om. Flere bluseklædte Gjæster, der efter eget foregivende ogsaa var Haandværkere, tog Plads imellem dem, deltog i Drikkeriet og førte alskens gemytlige Ting paa Tale.

Rejsefællerne følte sig stadig mere trygge, lagde al Forsigtighed til Side og slog Gjækken løs. Terskow var den eneste iblandt dem, som iagttog Maadehold; thi det anede ham fremdeles, at der maatte stikke en eller anden Svig under det hele, saa at det var klogest at være paa sin Post. Det viste sig da ogsaa omsider, at han ikke havde taget fejl. De fremmede Blusemænd ledede til sidst Samtalen hen paa Krigen og Militærtjenesten og spurgte langt om længe Rejsefællerne, om de ikke kunde have Lyst til at blive Soldater og føre et mageligt, omflakkende og højst æventyrligt Liv? Nogle var i en saadan Stemning, at de strax slog til; over for andre brugtes det Kneb, at der hemmelig kastedes Penge i deres Krus, og saa snart dette var tømt, hed det sig, at de havde taget mod Haandpenge af Majestæten. Kort sagt, det endte med, at de alle blev hvervede — alle, undtagen Terskow; han lod sig hverken overtale eller overliste.

Det var imidlertid blevet langt ud paa Aftenen, og da det blev Sengetid, lod Værten en af sine Opvartere følge Terskow op paa et Kammer, hvor der stod en opredt Seng, som han maatte lægge sig til Hvile i. Da Opvarteren havde fuldført sit Hverv, sagde han Godnat til Terskow, hvorpaa han forlod Kammeret og lukkede Døren efter sig. Terskow vilde nærme sig Døren for at undersøge, om den var aflaaset, men blev nu først var, hvad han ikke før havde lagt Mærke til, nemlig en stor Bulbider, der var stillet paa Vagt inde hos ham, og som paa en meget utvetydig Maade knurrede og viste Tænder, hver Gang han gjorde Mine til at ville nærme sig Døren.

Den stakkels Smed var altsaa fangen, og for Øjeblikket øjnede han ingen Udvej til at gjøre sig fri. Imidlertid opgav han ikke Haabet om at komme bort, og i Forventning om, at der skulde tilbyde sig en Lejlighed, klædte han sig af og gik i Seng. Dog, det var ham ikke muligt at falde i Søvn; Tankerne holdt ham vaagen, og han pønsede uophørlig paa Flugt. Havde Hunden ikke været, kunde det maaske have ladet sig gjøre at undvige gjennem Vinduet; men det var ikke muligt at skuffe dens Aarvaagenhed. Saa snart han blot rørte sig i Sengen, rejste den Hovedet og spidsede Øren, og prøvede han paa at sætte Benene ud paa Gulvet,

saa knurrede den og viste Tænder. Det var til at fortvivle over!

Omsider fik han udtænkt en Plan, som han vilde prøve paa at iværksætte, og som gik ud paa at undlive Hunden og derefter se at komme bort igjennem Vinduet.

Han aabnede sin Randsel og fremtog deraf en stærk Snor, paa hvis ene Ende han dannede en Rendeløkke og stak den anden Ende op gjennem den i Loftet anbragte Stabel, i hvilken Sengebaandet hang. Under alt dette havde Hunden stadig knurret og vist Tænder; men saa længe han blev i Sengen, forlod han dog ikke sin Post.

Forberedelserne var altsaa heldig tilendebragte; men nu gjaldt det om Udførelsen. Her kom det især an paa at bruge List. Han havde et Franskbrød og nogle Stykker kogt Kjød i sin Randsel. Det tog han frem og kastede et Stykke hen til Hunden, som behændig greb det i Flugten, og da han holdt nok et Stykke hen imod den, kom den villig hen til Sengen og tog, hvad han gav den. Saaledes lykkedes det ham lidt efter lidt at gjøre sig „gode Venner“ med Dyret og til sidst at kaste Rendeløkken om dets Hals — et kraftigt Ryk i den anden Ende af Snoren, og Hunden var hængt.

„Ja, spræl du kun, din Helvedeshund! Det er snart forbi med dig,“ mumlede Terskow, medens han fastgjorde Snoren.

Da det var bestilt, gik han hen og aabnede Vinduet. Det var klart Maaneskin, og han kunde tydelig se, at der var alt for langt til Jorden, til at han turde vove at naa den med et Spring. Hunden var nu bleven ganske rolig og ude af Stand til at hindre hans Flugt, og derfor besluttede han at gaa sindig til Værks.

Efter at have klædt sig paa, rev han Sengetæppet i lutter Strimler, knyttede dem sammen og lavede sig saaledes en Line, ved hvis Hjælp han firede sig ned ad Muren, saa at han lykkelig naaede Jorden. Han befandt sig nu i en Have, som var omgiven af et højt og stærkt Plankeværk, der længe trodsede hans Opfindsomhed og Anstrængelser for at komme over. Men omsider lykkedes det ham dog at overstige ogsaa denne Hindring, og først da han havde Bygning, Plankeværk og det hele bag ved sig, aandede han friere og følte sig nogenlunde overtydet om, at nu maatte Undvigelsen lykkes.

Nu gjaldt det om til Gavns at bruge Benene, for, inden Folkene vaagnede, at kunne være saa langt borte som mulig. Men uheldigvis havde han, i det han sprang ned fra Plankeværket, forvredet sin ene Fod, som nu voldte ham ulidelige Smerter; men det maatte intet sige; frem maatte han, og han vedblev at gaa eller rettere hinke fremad uden at standse, indtil Morgenrøden kom. Da søgte han Skjul i Tykningen i en Skov, hvor han udmattet kastede sig ned og nød nogle Timers styrkende Søvn.

Om han blev eftersøgt af „de barmhjærtige Brødre,“ erfarede han aldrig; thi uden i mindste Maade at blive forulempet eller hindret i at fortsætte sin Rejse, naaede han ud over Landets Grænse, og da han havde udhvilet og styrket sig ved i nogle Dage at ligge stille samt havde forvundet Smerterne i sin Fod, rejste han videre og kom i god Behold tilbage til sit Fædreland.

Hvorledes det gik hans Rejsefæller, der faldt i Hververnes Hænder, fik han aldrig at vide, og han hverken hørte eller saa det ringeste til nogen af dem, hvilket der jo ogsaa, selv under heldigere Omstændigheder, vilde have været liden Rimelighed for, da de alle var Udlændinge.

Teskow var senere i flere Aar Bysmed i Landsbyen Galten mellem Aarhus og Silkeborg.

James Cooks Død.

Sandwichs-Øernes Beliggenhed i det stille Hav, midt mellem to store Verdensdele, og den Omstændighed, at her findes den eneste Ankerplads paa Søvejen mellem San Francisco og Jokohama, har gjort disse Øer mere bekjendte end nogen anden af de Myriader af Øgrupper, der under Navn af Australøerne er spredte vidt om i det store Oceans Vande. Og uden Hensyn til deres udmærkede Beliggenhed fortjener disse Øer at være bekjendte. De er af vulkansk Oprindelse med en frugtbar Jordbund og et mildt Klima. Naturen er storartet, Vegetationen yppig og rig, og Menneskene, den indfødte Befolkning, er en smuk, godmodig og velbegavet Race, der med en forbavsende Hurtighed har antaget den evropæiske Civilisation. Der skal allerede i Landet findes et vel organiseret Skolevæsen med flere hundrede Skoler og en temmelig rig Literatur i Landets eget Sprog, i hvilket naturligvis ogsaa hele Biblen er oversat, da Befolkningen for længst er kristnet. Dette Sprog er mærkeligt derved, at det kun har 12 Skrifttegn.

Øerne blev opdagede i Aaret 1778 af den berømte engelske Verdensomsejler James Cook, der med denne Opdagelse afsluttede sin Løbebane, i det han faldt i en Kamp med de indfødte i Karakakooa Bugten paa Øen Hawaii, den største af Sandwichsøerne. En amerikansk Sømand giver nogle Oplysninger om den store søfarende og hans Endeligt, som er ham meddelte af en indfødt, der havde

gjort det til sin Livsopgave at udforske alle de dermed forbundne Omstændigheder. Denne Sandwichsbeboer var ikke alene fuldkommen hjemme i Øernes egen Historie, men han kjendte ogsaa engelske Beretninger, for saa vidt de angik Cook og hans Skæbne.

Øboerne ærede i Begyndelsen den fremmede Kaptejn, Overhovedet for de første hvide Mænd, der havde gjæstet dem, næsten som en Guddom. Men Cook behandlede ikke de indfødte godt. Han viste aabenbar Foragt for deres Gudsdyrkelse, taalte, at hans Folk vanhelligede deres Tempel ved Udskejelser, og at de berøvede de indfødte alt, hvad de fandt for godt, uden Erstatning. Af fremførte Klager over denne Adfærd lo han haanlig.

Medens en saadan Behandling bragte Indbyggerne til Fattigdom og vakte deres Misfornøjelse, blev nogle Smaating stjaalne fra Cooks Skib, Discovery. Cook tog en Kanot fra en indfødt, ved Navn Palu, og lod den bringe ud til sit Skib som Pant for Tilvejebringelsen af de stjaalne Sager. Da Palu hemmelig om Natten tog sin Kanot tilbage, forlangte Cook af Kongen, Taraopa, at Baaden skulde udleveres, hvilket imidlertid viste sig umuligt, da Ejermanden havde hugget den itu. Nu gik Cook selv i Land med en Flok bevæbnede

Cooks Drab.

for at formaa Kongen til at komme om Bord paa Skibet, hvor det da var hans Hensigt at beholde ham som Gidsel for Baaden; men Dronningen og nogle Høvdinger anede Uraad og fraraadte ivrig Kongen at følge med de fremmede.

I samme Øjeblik kom et Sendebud løbende og fortalte, at Besætningen paa det engelske Skib havde skudt paa en Kanot, der sejlede over Bugten, og dræbt en Høvding. Der opstod nu stor Larm blandt de tilstedeværende; de greb deres Vaaben, og Raabet „Krig“ hørtes fra deres Rækker. Cook ilede nu med sine Mænd skyndsomt ned til sin Baad, men blev paa Vejen angreben af en indfødt, der stødte efter ham med sit Spyd. Han vendte sig om og nedskød Angriberen, og der opstod nu en Kamp, der mest blev ført med Stenkast fra Øboernes, med Skydevaaben fra Englændernes Side.

Kaptejnen og hans Folk trak sig baglængs tilbage mod Baaden; men da Cook et Øjeblik vendte sig for at give sine Folk Befaling til at ophøre med Skydningen, blev han dødelig saaret af et Knivstik i Ryggen lige under Skulderbladet. Næsten i samme Øjeblik blev han ogsaa ramt af et Spyd. Man viser endnu en stor Sten som Stedet, hvor han faldt, og Stubben af et Kokosnødtræ, under hvilket han udaandede. Stenen beskylles af Brændingen, og der fortælles, at Cook halvvejs faldt i Vandet. Paa Træets Stub findes mange

Indskrifter, og paa et omkring samme lagt Kobberbaand læses følgende:

†

Near this spot fell Captain James Cook R N, the renowned Circumnavigator, who discovered these islands A D 1778.

His Majesty's ship »Imogene« Octobre 17th 1837.

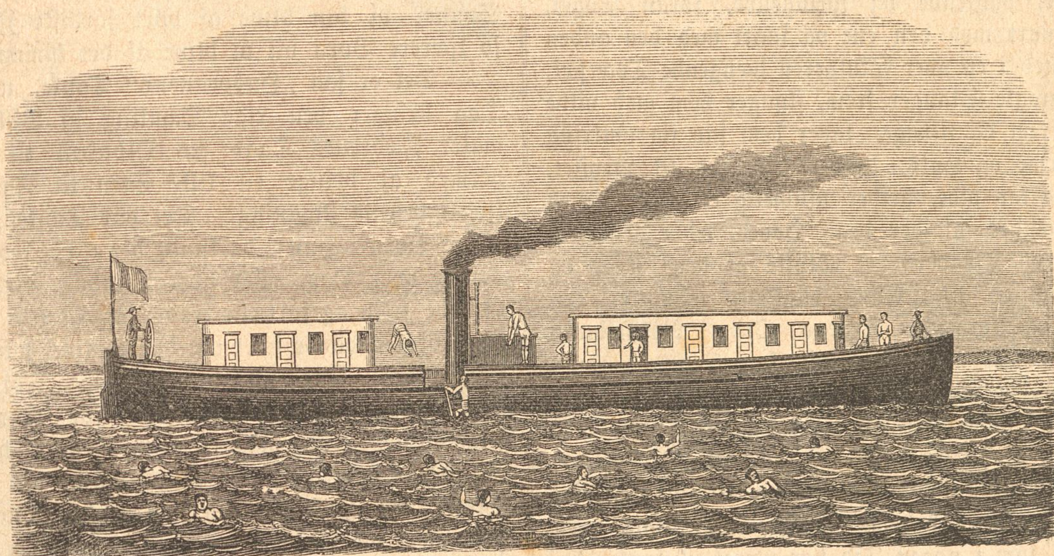
(Nær ved dette Sted faldt Kaptejn James Cook, den berømte Verdensomsejler, som opdagede disse Øer Aar 1778. Hans Majestæts Skib „Imogene" 17de Oktober 1837.

James Cook faldt som et Offer for det Overmod og den Hensynsløshed, hvormed han behandlede en fredelig Befolkning, som derved dreves til Fortvivlelsens Selvhjælp. Den Fejl, som han saaledes sonede med sin Død paa de fjærne Strande, er vistnok temmelig almindelig hos hans Landsmænd, der kun alt for ofte har vist sig utilbøjelige til at respektere andre Folks Ret, naar disse var for smaa og svage til selv at haandhæve den.

— r — n.

Et Badeskib.

Naar Læserne kaster et Blik paa Dampskibet paa medfølgende Billede, vil de vistnok strax kunne gætte sig til dettes Bestemmelse eller Anvendelse, selv om Overskriften til denne lille Skildring aldeles manglede. Man ser en hel Del glade Mennesker om Bord paa dette Skib, dels nøgne, dels halvt eller helt paaklædte, og desuden ses ogsaa en Del andre, som tumler sig omkring ude i det fri Hav. Denne Damper maa altsaa være et Badeskib. Det er en dansk Opfindelse af Badermester Schick, og Meningen med et saadant Badeskib er, at det ved en passende Anlægsplads skal optage Badegjæster og derpaa sejle ud med dem til et Sted, hvor Vandet er udmærket salt og klart. Her standser Skibet Farten og kaster Anker, medens Badegjæsterne tager sig et forfriskende og styrkende Bad, dels udenbords for Svømmerne og dels indenbords i Kasser for dem, som ikke kan svømme. Efter et passende Ophold sejler Damperen atter tilbage til Landingsstedet med sine Badegjæster, optager andre til en ny Badetur, og saaledes fremdeles.

Et Badedampskib.

Denne Ide er meget god og vil vistnok tiltale Kjøbenhavnerne saa stærkt, at den snart kan blive til Virkelighed. Et saadant Badeskib frembyder nemlig den store Fordel, at det kan udsøge det bedste Badested for sine Gjæster, hvilket ikke har saa lidt at sige i Kjøbenhavn, hvis Badeanstalter til sine Tider er alt andet end behagelige og forfriskende paa Grund af Strøm- og Vindforholdene. En Badetur med et saadant Skib kan heller ikke optage megen Tid, da Af- og Paaklædningen jo kan ske, medens Skibet sejler ud og hjem.

Om Bord paa et saadant Skib er der paatænkt at indrette smukke Badekamre, og baade for og agter ude skal der være et stort Bassin for dem, der ikke kan svømme. Disse to Bassiner skal indrettes saaledes, at Strømmen uhindret faar Gjennemgang, og de skal kunne hæves og sænkes efter Behag. Det paatænkes ogsaa, at et saadant Skib ikke blot skal være i Virksomhed om Sommeren, men hele Aaret rundt. Paa de andre Aarstider vil man nemlig let kunne levere varme Søbade ved at opstille særskilte Badekar i Bassinerne og ved at bruge den Damp, som man har i Skibet, ja man kan ogsaa let indsætte et Dampbad med kolde Styrtebade i det ene Bassin.

Efa-Slangen.

Af E. T.

Efa-Slangen er en Giftslange, som har nogen Lighed med Hornslangen. Det er en lille, smuk Slange, der i det højeste kan blive 2 Fod lang. Dens Sandfarve vexler stærkt, i det den paa Ryggen er mer eller mindre brungul med uregelmæssige, mørke Baand; Bugen er derimod stedse ensfarvet gul.

Slangebesværgerne bruger denne lille Slange meget ved deres Gjøglerier. Naar Pilegrimmene bereder sig til Toget til den hellige By Mekka, og den udvalgte Kalif eller Høvding og Fører for dem holder sit højtidelige Indtog i Kairo, samles der altid Tusender af Mennesker for at ønske de bortdragende Held og ledsage dem et Stykke uden for „Verdens Moders" Porte. Ved denne Lejlighed giver Slangebesværgerne Forestillinger til bedste, hvis Lige man ellers ikke ser. Nøgne, eller i alt Fald kun med et pjaltet Stykke Tøj om Hofterne, løber de, dansende og springende, foran Toget, griber snart med den ene og snart med den anden Haand ned i en over Skulderen hængende Tværsæk, trækker nogle Slanger frem, slynger dem med vilde Fagter frem og tilbage, lader dem sno sig omkring deres Arme og Hals, holder dem ind til Brystet, for at de kan bide, griber pludselig en af dem med begge Hænder, afbider dens Hoved, æder den eller afriver med Tænderne et Stykke af dens Krop og raaber af og til „Allah huakbar" (Gud er den største) og lignende Troens Ord. Naturligvis bruges der til disse Skuespil kun Slanger, hvis Gifttænder er udrevne.

Efa-Slangen er almindelig udbredt over hele Egypten, ikke alene i Ørkenen, men ogsaa i Byerne, ja selv i Kairo, hvor det ikke er ualmindeligt, at Folk bliver bidt af dem. Tager man Bolig i en Bygning, som i nogen Tid har været ubeboet, gjør man bedst i at se godt efter, da man i Almindelighed kan vente, at en eller flere af disse Giftslanger har bosat sig i Huset.

Billeder fra Fædrelandets Historie.

Med „Husvennen" følger i Dag et større Tillægsblad, indeholdende en Snes smaa fine Tegninger. Det er Begivenheder fra Fædrelandets Historie, som Kunstneren har haft for Øje, da han udførte disse Billeder, og „Husvennen" bringer derfor de mange Smaabilleder samlede, i den Tanke, at de trindt om i de Tusender af Hjem, hvor Bladet er en kjær Gjæst, vil kunne bidrage til at oprulle store Billeder for Øjet fra svundne Dage, at om Fædrenes Bedrifter i Ve og Vel, om Fædrelandets Vælde og om dets Fornedrelse. Hvad vi har lært og hørt om Fædrelandets Historie, faar Liv og Fasthed, naar det er knyttet til et bestemt Billede. Fædrelandskjærligheden voxer da i vort Bryst, og vi føler Kraften og Viljen styrkes i os til ret at blive brave og værdige Sønner af den Moder, der har fostret os alle. Der lyder Røster nok i Nutiden, sørgelige Røster om, at Fædrelandet er intet, Tyskland, Kina, hele Verden kan være os lige saa kjært som gamle Danmark; men de samme Røster udraaber jo paa Gader og Stræder, at Vorherre selv er intet, at Gudsfrygt og Trangen til Frelse, er en Taabelighed! Skal disse Røster, der vil stjæle det herligste og bedste, vi ejer, bort fra os, have Fremgang iblandt os? Det er jo dog kun alene Tanken om vort jordiske og himmelske Fædreland, der løfter vor Aand og bringer Hjærtet til at flamme for alt stort, skjønt og ædelt — og mon det er nogen Overdrivelse at sige, at jo bedre Sønner vi kan blive af vort jordiske Fædreland, jo kjærere Børn vil vi blive af det himmelske?

Det er saa „Husvennens" Tanke, naar den i Dag bringer den rige Samling af Billeder, der maler Fædrenes Daad fra Oldtiden til Nutiden, dermed at bringe en lille Sten til Fædrelandskjærlighedens Bygning. Det var Tanken, at hvor der er Børn i Huset, da kunde det glæde Forældrene, om de hver Dag, eller hver Søndag, vilde tage et Billede frem og fortælle Fader og Moder alt, hvad de i Skolen havde lært om den Begivenhed, Billedet fremstiller. Det vil blive mange Fortællinger. Den lille „Fædrelandshistorie for Borger- og Almueskoler" (udgivet af N. C. Rom), hvori alle Billederne er trykte, vil kunne afgive den fornødne Støtte for Hukommelsen, og naar Lysten til at høre mere om Fædrenes Bedrifter gjennem Børnene er vakt hos Fader og Moder, saa bliver maaske en skjøn Dag gamle Barfods prægtige Bog: „Fortællinger af Fædrelandets Historie" kjøbt til Hjemmets Boghylde. Det er rigtignok en stor Bog, der koster lidt Penge, men den vil saa igjen være en uudtømmelig Fortæller i mange Aars Vinteraftener, vil bygge og styrke Kjærligheden til Fædrelandet hos gamle og unge og bringe den Erkjendelse til Klarhed, at vor gamle Moder nok er værd at ofre noget for og at stride for.

For Husholdningen.

Ny amerikansk Frugtpresser.

Hosstaaende Tegning viser Udseendet af en ny amerikansk Frugtpresse, der blev patenteret sidste Efteraar, og som synes at være den nemmeste og bedste Frugtpresse, der endnu har været fremstillet til Husholdningsbrug. Den udmærker sig ved sin simple stærke Konstruktion, arbejder let og kraftigt og udpresser Saften fuldstændig af Frugten, efter at denne kun har passeret gjennem Maskinen en Gang.

Den synes at være udmærket praktisk til Fremstilling af Frugtsafter, Frugtvin, Æblemost etc., i det den er indrettet paa at kunne udpresse alle Sorter Frugter og paa en sindrig Maade kan reguleres ved Hjælp af en Stilleskrue (til venstre paa Cylinderen), saaledes at hver Draabe flydende Saft udpresses. Maskinen skal være udmærket skikket til al Slags Frugt, om det saa er Blommer, ja skal endog med Lethed kunne knuse og udpresse Saften af Æbler og Pærer.

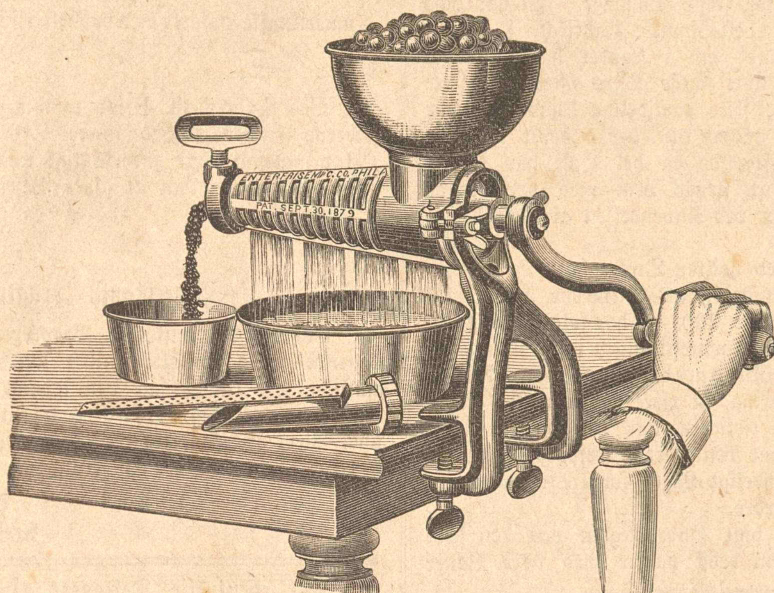

Fig. 1.

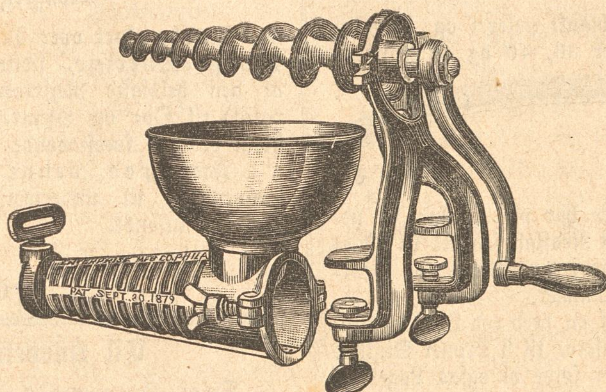

Fig. 2.

Maskinen bestaar, som viser af Tegning Fig. 2, af en ca. 12 Tommer lang Spiralskrue, der anbringes i en tilsvarende hul Jærncylinder. Naar nu Skruen drejes rundt, føres Frugten jævnt fremad, og ved hver Omdrejning af Skruen presses den sammen i stadig mindre og mindre Rum, hvorved Saften gradevis udpresses og, gjennem en lille Metalrist (der ses udtrukken for neden paa Fig. 1) i Cylinderens Bund, flyder ud i et under denne stillet Fad, medens den udpressede Frugtrest presses ud gjennem den smalle Ende af Cylinderen.

Maskinen, der bestaar af galvaniseret Jærn, renses blot efter Brugen ved at lægge Papirstumper i den, paa samme Maade som Frugten, medens man under Omdrejning paaskænker kogende Vand.

Foruden ovennævnte Brug kan Maskinen gjøre udmærket Fyldest som Pølsestopper — Regulatorskruen maa da aftages og det Rør (for neden paa Fig. 1 afbildede), som medfølger til dette Øjemed, paaskrues.

Smaating.

En god Grund. Sønnen: „Ja, det er nu godt nok, Fa'er, at du siger, vi skal rejse over til Amerika og tage afsted i Morgen. Men ser du jeg har nu tænkt over de Dele og mener som saa, at jeg ikke vil med." — Faderen: „Saa? Og hvorfor ikke det?" — Sønnen: „Jeg skal sige os, Fa'er, jeg har hørt fortælle baade her og der, at naar Klokken ringer tolv om Middagen hos os, saa er det først Midnat ovre i Amerika, og paa den Maade kom jeg til at vente en Gang saa længe paa Middagsmaden!"

Hver sit. En Forretningsmand modtog en Dag Besøg paa sit Kontor af en fremmed. „Jeg har kun et Par Linjer at skrive," sagde han, „behag at tage en Stol imens." — „De ved maaske ikke, til hvem De taler!" udbrød den fremmede fornærmet. „Jeg er det —ske Hofs envoyé extraordinaire og ministre plènipotentiaire!" „Virkelig!" svarede Forretningsmanden høfligt, „i saa Fald vil De maaske være saa god at tage to Stole."

Parreret. „Hvorfor," spurgte en Spøgefugl en ugift Dame, der allerede havde overskredet Ungdommens Grænse, bliver næsten alle ugifte Kvinder fromme, naar de bliver gamle?" — „Fordi de føler," fik han til Svar, „at de ikke noksom kan takke Gud, at han har befriet dem for Djævelen i Menneskeskikkelse."

Opløsninger fra Nr. 38.

paa den geografiske Gaade:

Cuxhave**n**
Hebriderne
Indiske Ha**v**
Canterbur**y**
A r n **o**
Gibralta**r**
Osnabrüc**k**

paa den firkantede Rød:

S N A P S
N E G E T
A G E R E
P E R L E
S T E E N

paa Gaaden: Helbred.

paa Bogstavopgaven: Samsø. — Kjøgebugt. — Fursø. — Hallebyaa. — Kallundborg.

Bekjendtgjørelser.

Amerikanske Høstleer.

I „Husvennens" 5te Aargang Nr. 35 meddelte vi, at vi havde gjort Forsøg med at indføre amerikanske Høstleer, hvilket vi gjentog sidste Sommer. Vi har haft megen Tilfredsstillelse af dette smukke Fabrikat, i det vi fra forskjellige Egne rundt om i Landet har modtaget anerkjendende Udtalelser over disse Leers fortrinlige lette og holdbare Skær (Bid); flere paalidelige Landmænd har endogsaa skrevet os til, at de kun har behøvet at slibe Leerne en Gang, hvorefter de en hel Høst har kunnet holde dem skarpe ved at stryge dem med vore lange amerikanske Bøgesten, eller ved Anvendelsen af vore bedste Husflidsstrygespaan.

Som Bevis for, med hvilken Omhu hver Le er forarbejdet, fortjener at anføres, at vi næppe har faaet 1 Exemplar kasseret for hver 200, vi har solgt. At dette fortrinlige Fabrikat paa Verdensudstillingen i Paris modtog den højeste Udmærkelse: Guldmedaillen, synes derfor, efter den her gjorte Erfaring, at være vel fortjent.

Da vort Forraad tidligere har vist sig at være utilstrækkeligt til at forsyne den store Efterspørgsel, har vi i Aar med et meget betydeligt Lager forberedt os paa at kunne expedere enhver Ordre.

Vi har selvfølgelig lagt Hovedvægten paa den sædvanlige danske Form, som bedst passer med vore Vaner

og Forhold; den er smukt og blankt poleret og forgyldt, (bronceret) og leveres i 3 Længder 36, 40 og 42 Tommer.

Den smalle amerikanske Le har vist sig som et udmærket anvendeligt, stærkt og let Redskab saa vel til Græs som til Lejesæd; den leveres i Aar i 3 Kvaliteter og i forskjellig Længde fra 35 til 42 Tommer.

Vi har et lille Restparti af en bred rød Le à 36 Tm. lang fra sidste Aar, som vi realiserer til 3 Kroner Stykket.

Foruden de amerikanske Leer fører vi ogsaa Lager af en fortrinlig dansk Le, der i Kvalitet staar betydeligt over de tyske Leer, hvoraf der her i Landet aarlig sælges en betydelig Mængde, under Foregivende, at det er engelsk eller fransk Fabrikat.

Vi ser os i Aar i Stand til at notere følgende Priser, i det vi bemærker, at enhver Le, der ikke er tilfredsstillende tages tilbage og ombyttes, saa længe vort Mærke ikke er fjærnet

Støbestaals Høstleer:

Amerikanske blankpolerede 36 Tm. lang pr. Stk.	4,00
— 40 — —	4,35
— 42 — —	4,50
amerikansk Form Silver Steel 36—42 Tm. lang	4,00
— Cast Steel 36—42 —	3,50
— German Steel 36—42 —	3,30
danske Høstleer 36 Tm. lang pr. Stk.	3,60
— 40 — —	4,00

Endvidere er Prisen paa:

lange amerikanske Bøgestene pr. Stk........	0,25
danske Strygespaan røde pr. Stk.........	0,20
— blaa pr. Stk..........	0,25
amerikanske Høforke med dobbelt Ring 7 Fod lang	2,70
— — 6 —	2,00
— — 5 —	1,85

Ved Ordres til Beløb mindst 15 Kr. forsendes Redskaberne franko. Ved større Ordres indrømmes Rabat. Det vil altsaa være fordelagtigt naar flere fra samme By slaar sig sammen om at gjøre Bestilling paa en Gang.

C. Th. Rom & Co.

Amerikansk Frugtpresse.

Enhver, der ønsker et Prøveexemplar af den paa omstaaende Side omtalte snilde amerikanske Husholdningsmaskine, vil kunne faa den leveret omtrent i Midten af Juli, naar Bestilling indsendes strax. Maskinen, hvis Pris i Amerika er $3^1/_2$ Dollars vil blive leveret her for samme Pris (13 Kroner).

C. Th. Rom & Co.
Axelhus 2 B. Kbhvn. V.

For eventuelle Deltagere af Skolemødet i Stockholm anbefales:

Fabers Route-Rejsekort og Telegrafkort over Kongeriget Danmark,

med Jærnbanekort over Mellem- og Sydevropa samt over **Norge-Sverige,** sidstnævnte forsynet med Angivelse af den heldigste Rejseroute (der sandsynlivis vil blive valgt) til Op- og Hjemrejsen mellem Malmø og Stockholm ved det forestaaende fjerde nordiske Skolemøde.

Faas med denne Routeangivelse kun ved Henvendelse til undertegnede Forlagsforretning for 35 Øre frit tilsendt.

Kjøbenhavn, V.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Til Husvennens Holdere.

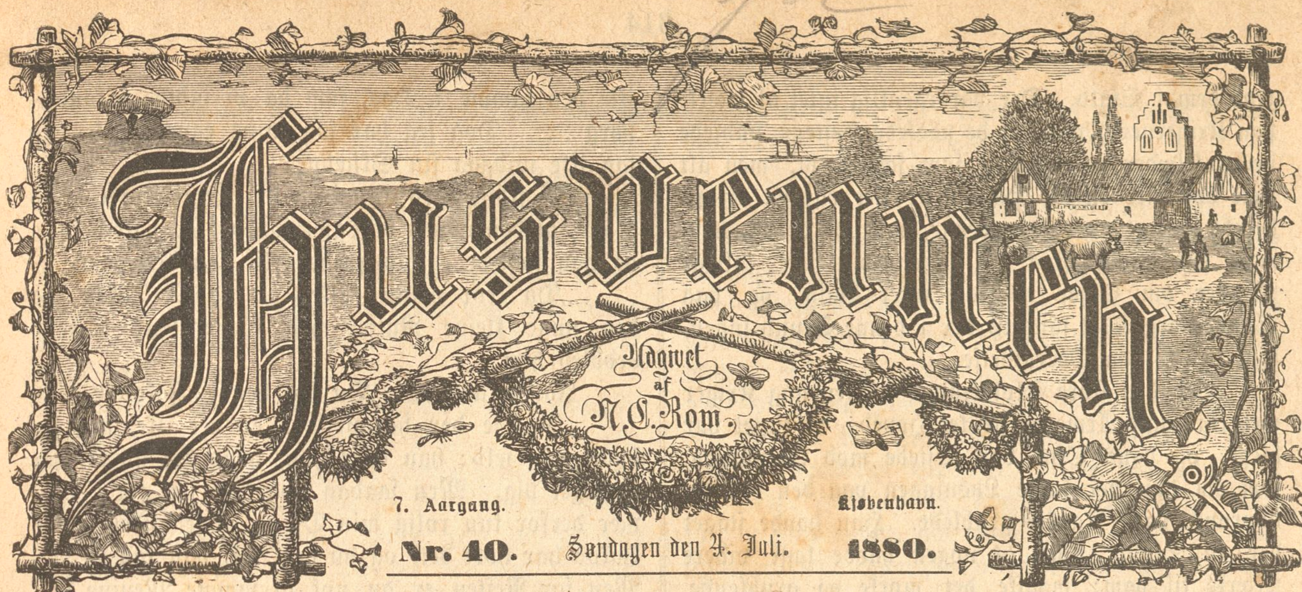
De af „Husvennens" Holdere, der faar Bladet gjennem Postvæsenet, bedes erindre at bestille det for næste Fjerdingaar umiddelbart efter Modtagelsen af dette Nummer.

Det originale Oljetryk, som alle helaarige Holdere modtager med Bladets næste Fjerdingaar, er nu udført i Prøvetryk, der er blevet særdeles vellykket. Billedet, der er udført efter et i dette Øjemed malet Maleri af Figurmaler Anker Lund, forestiller Hans Tavsen, der i Viborg prædiker den rensede Lære for Folket. Billedet er af samme Størrelse som det for to Aar siden medfulgte (Saxe Runemester), men er udført med langt flere Farver og meget smukkere.

Ny tiltrædende Holdere, der kunde ønske Oljetrykket (hvis Bogladepris bliver en Krone), kan faa den udkomne Del af Aargangen ved Henvendelse til Bladets Expedition eller gjennem Bogladen.

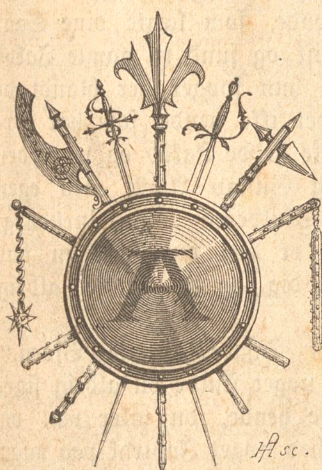
(Som Vederlag for denne Side Bekjendtgjørelser medfølger denne Gang et Billedark af dobbelt Størrelse).

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 40. Søndagen den 4. Juli. 1880.

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. E.

Alt var Liv og Bevægelse i Slotsgaarden paa Sønderborg, der var opfyldt af Krigsfolk og afsadlede Heste. Henne ved Slotstrappen stod endnu Oberst Aschebergs Hest. En Rytter kom og tog den ved Bidslet og trak den over Gaarden ned mod Stalden. Overalt rørte sig et Liv, hvori Kampens Følger tydelig afspejlede sig. Den svenske Oberst havde sammen med sine Folk søgt at hindre Fjenden i at gaa over Alssund; de havde kæmpet med sædvanlig Tapperhed, men ikke med sædvanlig Lykke. Tre Gange havde man angrebet Fjenden og forsøgt at kaste ham tilbage; men Overmagten var for stor, dog havde han ikke vovet at forfølge, da Obersten lod blæse til Tilbagetog; og nu befandt alle sig inden for Slotsmurenes Værn, saadan som dette Værn nu en Gang var.

Med et mørkt Blik var Obersten stegen af Hesten og gaaet op ad Slotstrappen, og mørke og tavse var hans Officerer fulgte efter ham; i enhver Krigers Aasyn stod de samme Følelser at læse, som rørte sig i deres Førers Bryst. Anstrængelser og Forhindringer af alle Slags, — det var de vante til, men de var ogsaa vante til at overvinde dem. Her paa Sønderborg begyndte det imidlertid at se ud, som om de skulde nødes til at slippe denne Vane. Ved Ejderen havde man ventet for at modtage Fjenden, men han kom for mandsstærk, — 30,000 Mand mod nogle faa tusende svenske, og blandt Fjenderne var der tilmed en, som havde lært Krigskunsten i Svenskernes egen Hær, nemlig Kurfyrsten af Brandenburg.

For denne Overmagt maatte de svenske trække sig tilbage til Jylland. Hovedstyrken drog til Frederiksodde, hvor de i største Skyndsomhed istandsatte Volde og Grave og opførte ny Fæstningsværker. Oberst Ascheberg slog Lejr paa den øst for Slesvig beliggende Ø Als, hvis Betydning i Krigstid allerede den Gang var gaaet op for svenske Feltherrer. En betydelig Styrke af den fjendtlige Reservehær befandt sig paa Fastlandet lige over for Als, og da Ascheberg strax begyndte at opføre nogle Skanseværker paa Øen, tøvede Fjenden heller ikke længe med at lade sine 28 Kanoner synge Kampsangen for de svenskes Øren. Dette havde varet omtrent en fjorten Dages Tid, da det blev klart for Kurfyrsten, som selv var til Stede ved Hæren, at saafremt han vilde udrette noget, maatte han over Vandet. Nordpaa til Frederiksodde vovede han nemlig ikke at drage, da han derved vilde lade sin Ryg aaben for den frygtede Ascheberg.

Beslutningen om at forflytte sin Lejr til selve Øen, havde han nu iværksat. Sex danske Fartøjer havde indfundet sig i Sundet og ført en Del af Hæren over; men den polske General Czarneski var ved denne Lejlighed saa ivrig efter at komme til at maale sig med sine gamle Modstandere fra sit Hjemstavn Polen, at han tillige med sine Ryttere styrtede sig i Vandet og svømmede over Sundet. Med Løvemod havde Ascheberg og hans undergivne taget imod Fjenden. De havde fægtet som fortvivlede, men havde dog maattet vige.

Dette var Aarsag i den Fortvivlelse, som hvilede over de skjæggede Krigeres Ansigter, da de nu inden for Slottets Mure afsadlede deres Heste og

trak dem i Stald. Der var egentlig intet at mærke paa Krigernes Opførsel; de passede Hestene, pudsede deres Klæder og Vaaben som sædvanlig, men alt skete dog med en vis Heftighed; det var en Kraft, beredt paa at vove det yderste, rede til at dø, hvis man ikke kunde slaa sig igjennem. De talrige Minder om Sejer overlod intet Valg, og paa Sønderborg Slot fandtes der i denne Stund ingen, som tænkte paa Overgivelse.

Ved den store Slotstrappe stod en ung Kriger med korslagte Arme og sænket Hoved. Ansigtet var blegt, og hans Øjne var fæstede mod Stenbroen, som om han der søgte Løsningen paa den Gaade, hvorover hans Tanker grublede. Han havde staaet der en Stund, uden at nogen havde lagt videre Mærke til ham; maaske det mørke og grublende, som hans hele Stilling og Aasyn antydede, stod i god Samklang med den almindelige Sindsstemning og derfor faldt helt naturligt. En var der dog, som nærmere havde lagt Mærke til Ynglingen. Det var en gammel graahaaret Svend med et Ansigt, saa fuldt af Ar og Krudtsværte, at han dermed syntes at kunne skræmme selv den modigste paa Flugt.

Han nærmede sig den unge Drømmer, der nu, da Borggaarden begyndte at blive tom, mindre var udsat for utidig Nysgjerrighed.

„Hvorfor staar du her, Johan, og hænger med Næbbet, som om begge Vingerne var skudte af dig?" udbrød den gamle og lagde sin Haand paa den tiltaltes Skulder.

Den unge Kriger for ved disse Ord op som af en Drøm og saa med et Par store mørkeblaa Øjne paa den gamle.

„Jeg mente ikke, at jeg stod dig i Vejen, gamle Bjørn!"

„Det maa jeg vel bedst selv vide, siden jeg er gaaet her hen, ene og alene for at sige dig et Ord eller to. Du er vred, kan jeg se, og det er vi vel alle, men din Vrede har nok en særlig Aarsag . . . du har forspildt en god Lejlighed i Dag, Johan . . ."

Et lynende Øjekast var Johans Svar, men den mørke Rødme paa hans Kind viste tydelig, at den gamle havde rørt ved et ømt Sted.

„Den polske General, død eller fangen her paa Sønderborg, vilde have indbragt dig mindst en Kornetpost," vedblev den umedgjørlige Rytter, „og du var stegen ti Pinde højere paa den Stige, som fører dig til Oberstens Yndest."

„Men Jakob, hvorfor siger du mig alt dette?" spurgte Johan endelig med et Anstrøg af Bitterhed.

„Hm . . . nogen skal jo da sige det," svarede den gamle med et næsten fornøjet Smil ved Synet af sin unge Kammerats Vrede. „Hvad Fanden kunde ogsaa standse din Haand, netop da Dyrendalen peb over Polakkerens Hoved . . . Du var ikke den samme i Dag, som da vi indtog Skanderborg . . . Dog jeg har saa mine egne Tanker, en kan ikke undgaa sin Skjæbne!"

De sidste Ord lød i en saa hemmelighedsfuld Tone, at den unges Nysgjerrighed blev vakt derved, og han fæstede et spørgende Blik paa den gamle.

„Du tror maaske ikke, at gamle Jakob saa den unge klejne Rytter ved Generalens Side?" vedblev han.

Johan udbrød: „Du saa hende, Jakob?"

„Ja, se der har vi det, er det ikke, som jeg sagde mig selv: han eller hun, hvad det nu er, har forhexet dig. Men saadan noget er sket før i Dag, vær derfor kun rolig min Dreng, ingen uden gamle Jakob har hørt det, og du ved nok, han kan tie . . . Men for Resten er du nok af samme Mening som jeg: Frøkenen der nede paa det gamle Slot midt i Skoven ved Radom, hende, som lægte dine Saar og atter gjengav dig frisk og sund til gamle Jakob og Fader og Moder, hun spøger her blandt de polske Ryttere, og er det ikke hende, som har forhexet dig, saa vil jeg ikke hedde Jakob og være den Mand, som salig Kong Gustav Adolf med egen Haand klappede paa Skulderen ved Würtzburg. Og den samme Frøken er det, du, som nu har stjaalet Kornetposten fra dig, og det kan jeg aldrig i Evighed glemme."

„Du har nok set Syner, gamle Bjørn," svarede Johan, „saadan noget skulde du aldrig sige. Den unge Rytter lignede hende, du taler om, og kanske gjorde denne Lighed noget Indtryk paa mig; men jeg holder ikke af, du snakker om det, hvis du ellers vil, at vi to skal kaldes Venner."

Johan vedblev, og vrede og bitre Ord fløj ham fra Læberne. Imellem lynede det fra den gamles Blik, men han lod dog den unge fortsætte uden Afbrydelse. Det var, som om han af Beregning havde fremkaldt hans Vrede og nu afventede Enden med samme Taalmodighed, som Videnskabsmanden afventer Resultatet af en kemisk Opløsning. Han blev næppe heller skuffet, thi saa snart Johan havde givet sin Vrede Luft, greb han den gamle Soldats Haand og sagde:

„Nu har jeg fortalt mig igjen, gamle; men hvor kan du ogsaa have Hjærte til at sige, at jeg for en Jomfrus Skyld har glemt mit Land og min Konge?"

„Hm," bemærkede den gamle med et Smil, „kan du nu gætte, hvem der gjærne vilde se dig og tale med dig?"

„Naa, skal vi nu have den Historie igjen," udbrød Johan.

„Den Historie vil du dog gjærne høre, det ved jeg og Jakob med. Og Jomfru Anna fortjener at blive lykkelig. . . . Jeg glemmer aldrig, da vi red

ud fra Riga — den Gang vor naadige Konge paa ny drog mod Polen, og Obersten samlede gamle Venner og Bekjendte for at danne et nyt Regiment — nej, jeg glemmer aldrig den Stund, Jomfru Anna stod ude paa Trappen og saa efter os — ja efter os, siger jeg gamle Stabejds, men jeg mener efter dig. Hvor dejlig hun dog var den Guds Engel. . . . Se, det var noget for en ærlig Karl at stride for . . ."

„Du glemmer General=Krigs=Kommissæren!" afbrød Johan med et vemodigt Smil.

„General," gjentog den gamle heftig, „og, ja skidt med den anden Ramse, jo, den General husker jeg nok, men naar gamle Jakob siger ja, saa skal han ikke sige nej, det kan du lide paa, Johan. Har du ikke lært at bruge Pen og Bog baade det ene og det andet Sted, og var du ikke Student saa godt som nogen, før du kom paa den heldige Tanke at blive en dygtig Krigskarl ligesom din Fa'er, den tapre Lars Larsson, Hauptmanden paa Karsus. Jeg husker nok, han var med i Følget, da vi for tretten Aar siden viste Torstensen paa Spor efter Jyderne, og han har nu vundet mere Berømmelse i Kong Karls Krig, end den Skrivergeneral vinder i hele sin Livsens Tid. Og tror du nu, at den Mands Søn ikke skulde være god nok til Lars Maanssons Datter."

„Var jeg Adelsmand," begyndte Johan, men han fik ikke Lov til at fuldende.

„Adelsmand eller ikke Adelsmand, Fanden i hvilket, du kan stole paa mig og Jomfru Anna. Havde det fordømte Hexeri ikke været i Dag, hvem ved, kanske du saa havde reddet et adeligt Vaaben=mærke; af slige er der nok ledige i vore Dage. Hvor mange red ikke ud som jeg med salig Kongen og ejede blot Sværdet ved Siden, nu er de baade det ene og det andet. Frisk Mod, Johan, riv dig løs fra den polske Hex og tro paa Gud og Kongen, saa skal alting nok gaa i Lave, det siger jeg og Jakob med."

„Men saa sig mig dog en Gang, hvad du har at sige over General=Krigs=Kommissæren?"

Den gamle Soldat følte sig øjensynlig besværet over dette Spørgsmaal, han strøg sig et Par Gange over det graa Skjæg og hostede.

„Det er en Hemmelighed, jeg oftere har hørt dig hentyde til, og lige saa ofte spurgt dig om . . ."

„Og den er og bliver min," svarede Jakob helt barsk; „men ser du, Anna, Generalens Datter, hun er gamle Jakobs Øjesten, og hvis jeg blot et Øjeblik troede, at du kunde foretrække den sortøjede Frøken for hende, saa havde du mit Fjendskab fra den samme Stund af, Johan!"

Den unge Rytter lo ad den andens Heftighed. „Ja, ja," vedblev denne, „det kan nok gaa saadan, at du en Dag kommer til at vælge mellem dem begge, og da, Johan . . ."

„Og da maa, eller hvad tror du, gamle Bjørn?"

„Jeg tror du har Ære i Brystet, Gut, det tror jeg," svarede den gamle og klappede smilende sin unge Kammerat paa Skulderen.

Slottets Taarnur slog sex. Det var allerede mørkt, og hist og her tændtes en Lygte. De to Ryttere skiltes ad. Den gamle gik hen til Stalden, medens Johan skyndte sig op ad Slotstrappen og gik ind paa Slottet, hvor han standsede i et af Oberst Aschebergs Værelser. Han var Oberstens erklærede Yndling og havde Tilladelse til naar som helst at komme ind, uden enten at hindres eller opholdes med Spørgsmaal af Vagten ved Døren.

Næppe var han kommen ind i Værelset og havde taget Plads ved en af de store Vinduesfor=dybninger, førend Døren til et Sideværelse aabnedes, og Obersten i Følge med en Tjener traadte ind. Tjeneren bar et Par store Stager, hvori tykke Voxlys brændte, og efter at have sat disse fra sig paa et med et rødt Dug bedækket Bord, fjærnede han sig atter.

Obersten var en høj kraftig Mand i sine bedste Aar, slank af Vært og med en krigersk Holdning. Hans raske og djærve Væsen gjorde ham i høj Grad afholdt af alle, hvem han kom i Berøring med. Hans Soldater, der havde fulgt ham fra Æventyr til Æventyr i den polske Krig, næsten forgudede ham. Aldrig straalede dog hans mørke Øjne, som naar han blandt Soldaterne i en eller anden gammel arret Kriger traf en Ven fra Trediveaars=krigen. Da lo han venligt og havde altid et godt Ord paa rede Haand. Han var født Kriger i Ordets fuldeste Betydning, og han havde tillige det skarpe Blik, som blandt Tusender forstaar udsøge de bedste, saa det var i Regelen altid udvalgte og prø=vede Tropper, der ledsagede ham i Felten. Hans Ansigtstræk var smukke og regelmæssige. Huden var mørkagtig, og Sundhedens Roser glødede paa hans Kinder, medens Kraft og Sjælshøjhed spej=lede sig i de store brune Øjne.

Da han fik Øje paa den unge Rytter, nikkede han venlig til ham; men der hvilede for Øjeblikket en dyb Bekymring over hans ædle Ansigtstræk, som ikke undgik Johans Opmærksomhed, og som heller ikke blev uden Indvirkning paa ham. Hans Blik sænkede sig, og hans Læber dirrede; han syntes at ville tale, men ikke et Ord kom frem.

„Vel stridt i Dag, Johan!" udbrød Obersten opmuntrende, „det har du Ære af, og jeg skal ikke glemme dig det."

„Naadige Herre," afbrød Johan, men Obersten vinkede til Tegn paa, at han ikke havde Tid til at høre paa ham nu.

„Det var heldigt, du kom," vedblev Obersten, „jeg havde ellers sendt Bud efter dig. Mine Officerer samles strax hos mig til en vigtig Raadslagning, og da vi rimeligvis skal have noget skrevet, kommer du til at gjøre Tjeneste som Skriver. Tag Papir og Blæk der inde paa mit Bord."

Soldaten adlød, og da han atter traadte ind i Stuen, begyndte Officererne at indfinde sig. De tog Plads omkring det store Bord midt i Værelset. Som den øverste Befalingsmand sad Obersten selv for Bordenden og nærmest ham Oberst Kundsdorf, de øvrige efter Rang paa begge Sider af Bordet. Johan sad ved et mindre Bord skraas ud for Oberst Ascheberg.

Denne aabnede Raadslagningen med et Overblik over den for Haanden værende Stilling. Sagen var naturligvis i høj Grad bleven forværret derved, at Fjenden havde faaet fast Fod paa selve Øen; her sad man indestængt paa et Slot, som det var vanvittigt at tænke paa at forsvare, og hvor man kun for nogle faa Dage var forsynet med Fødemidler for Mandskabet og Foder til Hestene.

„Under saadanne Forhold ønsker jeg at høre jeres Mening, mine Herrer, om hvad en tapper Kriger bør gjøre."

Han gjorde et Tegn til en af de yngre Officerer, hvem han først ønskede at høre udtale sig om Sagen.

„Jeg ved kun et Raad," sagde denne, „og det er at slaas til sidste Mand og prøve, om vi ikke kan slaa os igjennem og naa Hovedstyrken."

Et bifaldende Smil krusede Aschebergs Læber, da han hørte dette raske Svar. Ved at kaste et Blik over de tilstedeværendes Ansigter saa han tydeligt, at de udtalte Ord var et Udtryk for hvad alle mente.

„Et saadant Svar ventede jeg mig af mine tapre Mænd," sagde Obersten, „dog synes jeg, det er værd at betænke, om ikke de raske Soldater, vi har at befale over, kunde anvendes bedre, end ligefrem at ofres til Døden. Vi vil stride som tapre Mænd, det byder vor Ære os, men vi skal ogsaa tænke paa Land og Konge, og at spilde sit Liv til ingen Nytte, det er ikke bedre end Selvmord."

Han havde næppe faaet udtalt disse Ord, da der hørtes et Trompetstød uden for Slottet. Dette vakte saa vel Oberstens som de andres Opmærksomhed; de skulde dog snart faa Oplysning om, hvad der var paa Færde. En af Officererne gik paa Oberstens Befaling ud og kom nogle Øjeblik efter tilbage med en fjendtlig Officer, som med tilbundne Øjne førtes ind i Salen, hvor Officererne var samlede. Her toges Bindet bort fra Øjnene, og den fremmede kom frem med sit Ærende. Dette bestod i et Tilbud fra Kurfyrsten om en hæderlig Dagtingning.

Harme tegnede sig i hvert et Ansigt, og et Par af de yngre Officerer sprang op fra deres Sæde. Men alles Blikke vendte sig dog snart mod Obersten, som efter kort Betænkningstid svarede:

„Hils jeres Herre og sig, at hans Tilbud i høj Grad forbavser mig, saa vist som han burde kjende Rutger von Ascheberg fra den Tid af, da han stred ved vor naadige Herres og Konges Side, sidste Gang for to Aar siden. Hils ham imidlertid og sig, at jeg vil give Besked i Morgen!"

Underhandleren forlod Salen, og Raadslagningen fortsattes. Oberst Kundsdorf fik Ordet. Han havde hele Tiden siddet tavs og med et Udtryk i sit Ansigt, der syntes at sige saa meget som, at med Hensyn til den her omhandlede Sag havde han sine egne Tanker.

„Jeg tillader mig at henlede jer Opmærksomhed, Oberst Ascheberg," begyndte han, da Stilheden atter var indtraadt i Stuen, og enhver havde indtaget sin Plads, „at henlede jer Opmærksomhed paa, at dersom I vil redde Mandskabet, saa burde I ikke saa ubetænksomt have vist Kurfyrstens Tilbud fra jer. Det er ikke alene Foder og Levnetsmidler, vi mangler, men vi har heller ikke saa meget som et Stykke Træ at brænde paa Slottet. Mine Dragoner kan slaas og udholde Hunger og Tørst saa godt som nogen i hans Majestæt Kongens af Sveriges Hær, men at fryse saa stive som en Pind

og derpaa kastes i Gabet af en baade stærk og overlegen Fjende, det er virkelig mere, end man med Billighed kan forlange."

Oberst Ascheberg skød heftig sin Stol tilbage og saa med uforstilt Forbavselse paa den talende, hvis Rygte om Tapperhed dog var uden Plet. Ogsaa de øvrige saa paa den tyske Dragonoberst med bestyrtede næsten harmfulde Blikke.

„Jeg har aldrig før dagtinget med nogen," udbrød Oberst Ascheberg til sidst, „og det er mit Haab, at jeg heller ikke denne Gang behøver det. Jeg er ingenlunde blind for de store Vanskeligheder, som her optaarner sig omkring os; men saa længe en Kanon kan affyres fra Slotsvolden, og saa længe endnu hundrede af mine Mænd er kampdygtige, maa ingen tale om at dagtinge med Rutger von Ascheberg!"

„Paa Slottet findes i alt syv Kanoner," tog

Elias Himmelfart.

Oberst Kundsdorf Ordet, „og Murene er i en saadan Tilstand, at de blot ved nogle faa sikre velrettede Skud fra Kurfyrstens Batterier vil styrte ned over deres egne Forsvarere. Glem ikke, Hr. Oberst, at I har en øvet og krigskyndig Fjende for jer."

(Fortsættes.)

Elias Himmelfart.

„Hvor længe halter I til begge Sider!" I disse Elias Ord afspejler sig hans Persons Ejendommelighed. Hovedtrækket hos denne storslaaede Skikkelse, der i sin Tid rager frem, som en Ceder i et Tjørnekrat, skinner som et Lys paa et mørkt Sted, er hans ubøjelige Troesmod; han spurgte ej, til hvilken Side de fleste eller de store stod, men efter, til hvilken Side Herren hans Gud stod, og

der stillede han sig, blev staaende og bekjendte for alle, at han stod der, baade den Gang, da han under alt Folkets Bifald nedhuggede Baals Profeter ved Kisons Bæk, og den Gang da Jesabel ihjelslog med Sværdet alle Profeterne.

Ja, Elias var en Troens Helt. Som vi tror, saa sker det os, den store Tro gjør store Ting, eller rettere Gud gjør store Ting, hvor han ser den store Tro. Store Ting gjorde Gud mod Elias. Ravnene fløj til ham med Brød, Enkens Melkrukke i Sarepta blev et uudtømmeligt Forraadskammer, og hendes Krus en Oljekilde, som ikke udtørredes, medens Bjærgenes Bække holdt op at rinde; ja, Ild fra Himlen faldt paa Elias stærke Bøn ned over Ofret, som han havde beredt for Herren. Og ligesom Herren talte med Moses Ansigt til Ansigt, saaledes talede han til Elias. Der kom et stort, stærkt Vejr, som sønderrev Bjærgene og sønderbrød Klipperne for Herrens Ansigt. Herren var ikke i Vejret, og der kom et Jordskjælv efter Vejret, Herren var ikke i Jordskjælvet, og efter Jordskjælvet kom en Ild, Herren var ikke i Ilden, men efter Ilden, kom der en sagte stille Lyd. Da blev Elias for første Gang i sit Liv bange, som senere Jomfru Maria blev det ved Gabriels Hilsen, og som Simon Peter blev det, da den rige Dræt af Fisk aabenbarede ham, at han stod Ansigt til Ansigt med den almægtige. Elias turde ikke se op, men han tilhyllede sit Ansigt, mens Herren talte til ham.

Som Herren udmærkede sin trofaste Tjener i Live, saadan ogsaa i Døden. Om Enok staar der, at Herren tog ham til sig. Om Moses lyder det, at Herren begrov ham i Dalen i Moabiternes Land, tværs over for Beth-Peon, og ingen ved hans Grav indtil denne Dag. Elias staar som den tredje af den gamle Pagts store, hvem Gud udmærkede i Døden. Thi da det lakkede mod Enden med Elias Jordeliv, og han vandrede med sin tro Ven og Medtjener i Herren Elisa paa Vejen, som førte til Gilgal, da kom der en gloende Vogn og gloende Heste, og de gjorde Skilsmisse mellem dem begge, og Elias for op i en Storm til Himmelen. Dette Jærtegn skal utvivlsomt ligesom de to beslægtede, som skete med Enok og Moses, vække Anelsen hos Israel om, at i Tidens Fylde skulde ved Messias Døden miste sin Braad for de troende.

H—g.

Fangst af Flodheste ved Faldharpunen.

Ved E. T.

De indfødte i Afrika bruger mange forskjellige Maader at fange Flodhesten paa, hvilket Dyr tidligere er bleven skildret for „Husvennens" Læsere, hvorfor vi her kun vil holde os til en særegen Maade at fange den paa, som ikke før er bleven omtalt i det nævnte Blad. Det er Fangsten ved den saa kaldte Faldharpun, som vi her vil skildre, hvilken Jagtmaade er den mindst farefulde for Jægerne og derfor bruges i mange Egne.

Flodhesten opholder sig helst i sumpige Egne, hvor der er fuldt op af Siv, højt Græs og forskjellige Vandplanter. Paa Grund af dens daglige Vandringer omkring paa disse Steder, opstaar der lidt efter lidt Veje eller Stier mellem de høje Planter. Jægeren udspejder denne Sti, og medens Flodhesten i Ro og Fred nyder sin Hvile ved Flodbredden, ophænger han Faldharpunen paa Grenene af et Træ, der staar ved den Sti, Flodhesten daglig gaar paa. Faldharpunen er en flere Alen lang Stang, som i den ene Ende har et Spyd af Jærn med stærke Modhager, medens der ved den anden Ende er fastgjort et Reb. Naar Jægeren har fundet et passende Træ, hvis Grene breder sig ud over Stien, binder han store Stene fast til Spydet eller Harpunen, for at denne kan blive rigtig tung. Derpaa kaster han Rebet over en Gren og hejser ved Hjælp af dette Hapunen i Vejret. Enden af Rebet vikles let om en Pæl, der rammes ned i Jorden. Paa denne Maade spærres Stien, saa at Flodhesten nødvendigvis maa røre ved Rebet for at komme forbi det paa Stien. Naar Jægeren har fastgjort Harpunen, stiger han op i et højt Træ i Nærheden og skjuler sig mellem dets tætte Grene for der i Sikkerhed at afvente Udfaldet af Jagten. Snart forkynder en høj Grynten og en Raslen af Planterne, der trædes ned under Flodhestens tunge Gang, at denne er paa Vejen. Uden at ane nogen Fare nærmer den sig efterhaanden mere og mere og naar omsider det Sted, hvor Rebet spærrer Stien. Her standser den og søger med en af sine plumpe Forfødder eller med sin brede Snude at støde Rebet til Siden. Da dette kun er meget svagt fastgjort til den nedrammede Pæl, løsnes det let fra denne, den tunge Harpun falder da strax ned og borer sig paa Grund af sin Vægt dybt ind i Dyrets brede Ryg. Flodhesten udstøder en jamrende Grynten og ryster sig af alle Kræfter, men til sin egen Skade, thi jo mere den ryster sig, desto dybere trænger Harpunen ind i dens Kjød. Fuld af Raseri løber Dyret nu til den nærmeste Flodbred og styrter sig ud i Vandet. Jægeren stiger strax ned fra Træet og følger efter det saarede Dyr. Dette bliver sjældent strax dræbt af det Saar, Harpunen har givet det, men det mister saa meget Blod, at det snart taber Kræfterne og drukner i Floden, hvor det bliver et let Bytte for Jægeren.

Udbyttet af Jagten er ikke ringe. Den mest indbringende Del af det dræbte Dyr er de store Hjørnetænder eller Hugtænder, der skal være endnu bedre end Elefanternes Stødtænder. De bruges af Tandlægerne og vandrer i Form af kunstige Tænder fra Flodhestens Kjæber ind i Menneskets Mund; de bruges end videre til Skafter paa Knive og til mange andre Ting. Kjødet skattes højt, da det er meget velsmagende, hvilket især gjælder Tungen. Fedtet er ligeledes godt og bruges i mange Egne i Steden for Smør. Huden er ligeledes brugelig, navnlig til Piske. I Oldtiden brugte Ægypterne den til at lave Skjolde og Hjælme af.

Tale ved en Husflidsudstilling.

Af Dansk-Husflidsselskabs Næstformand,

Højesteretsadvokat A. Lindenburg.

Vi er komne sammen til en Husflids- og Folkefest. Det er Husfliden, der er Foranledningen til, at vi er samlede, og det er derfor naturligt, at vi henvender en Tak til dem, der her i Egnen har virket til at fremme Husfliden. Som Repræsentant for Dansk-Husflidsselskab bringer jeg dette Selskabs Tak. Det erkjender fuldkommen, at dets Virksomhed er den underordnede. Hovedsagen er, at der er Iver for Sagen i de stedlige Foreninger; disse vilde kunne undvære Dansk-Husflidsselskab, medens dette intet vil kunne udrette uden de stedlige Foreninger. Jeg haaber, at vi alle er tilfredse med Resultaterne. Vi har set mange Prøver paa Færdighed og Snille og har Grund til at haabe, at Husfliden vil trives og have Fremgang her i Egnen. Men der kan dog maaske ogsaa for en eller anden komme mismodige Øjeblikke, hvor den Tanke opstaar, om de Resultater, som naas gjennem Husfliden, staar i passende Forhold til de Anstrængelser, som er gjorte for at fremkalde dem. Vil man tage de i Dag fremstillede Gjenstande og gjøre sig Rede for, hvad man ved Salg kan faa for dem og dermed efterregne, hvor mange Timers Arbejde det har kostet, vil man visinok komme til det Resultat, at Arbejdet bliver overmaade daarligt betalt. Men dette Arbejde skal ikke heller bedømmes efter hvad det kan indbringe i Kroner og Ører. Den Ting, der forfærdiges af en Person, der er os kjær, har en Værdi, der er større end Tingens Værdi i Handel og Vandel. Hvilken Fader og Moder vil ikke med Taknemmelighed modtage sit Barns Arbejde og sætte Pris paa det som et Vidnesbyrd om Barnets Flid og Udholdenhed? Hvilken Mand vil ikke sætte Pris paa den unge Kvindes Arbejde, fordi han ved, at med hvert Sting, hun gjorde, er hendes Tanker vandrede til ham, for hvem hun har udført Arbejdet? Det er mindre sædvanligt, at den unge Mand kan bortgive Frugten af sine Hænders Gjerninger, men kan der være Tvivl om, at der vil findes den Person, for hvem en saadan Gave vil have større Værdi end en langt kostbarere, der kan kjøbes for Penge?

Endskjønt jeg derfor mener, at de ved Husflid frembragte Ting yder en Tilfredsstillelse, der gjør det mindre naturligt at bedømme Husfliden efter hvad der tilvejebringes i Pengeværdi, behøver den dog ikke at frygte for denne Maalestok. Det er sandt, at det Arbejde, der anvendes paa Husflid, bliver slet betalt. Men kan ikke det samme siges om det Arbejde, der anvendes ved at sy, strikke og væve? Men mon nogen derfor vil sige, at da dette Arbejde ikke betaler sig, var det bedst, om Kvinderne ophørte dermed? Det vil ingen sige, fordi det kvindelige Arbejde, om det end bliver daarligt betalt, naar det tilbydes Kræmmeren, i høj Grad tjener til at forøge det daglige Velvære. Den enkelte paa Strikning o. desl. anvendte Time bliver ussel betalt, men ikke desto mindre giver Summen af de saaledes anvendte Timer et smukt og betydningsfuldt Resultat.

Husflidens økonomiske Fordel bestaar imidlertid ikke blot i hvad der fortjenes, men ogsaa i hvad der spares. Det ligger i Agerbrugets Natur, at Arbejdet ikke kan være jævnt fordelt hele Aaret over, og hvad der gjælder om Agerbruget, gjælder om næsten al anden menneskelig Sysselsættelse. Der vil være Timer, i hvilke der intet er at bestille. Disse vil blive anvendte til Adspredelse, naar de ikke bliver brugte til anden Sysselsættelse. Det er ikke min Mening at tale imod Adspredelser, der har deres Berettigelse og ikke bør undværes, men det vil jeg sige, at Adspredelsen skal komme som en Afbrydelse af Arbejdet; den bør aldrig benyttes som et Middel til at slaa Tiden ihjel, fordi man ellers ikke ved, hvad man skal ty til. Husfliden frembyder sig da som en lidet anstrængende og behagelig Sysselsættelse for den, der har erhvervet nogen Færdighed deri. Husfliden sparer mange Penge ved at afholde fra kostbare Adspredelser, fra Svir paa Kroer o. desl., og fremmer Velstanden ved at fremme Arbejdsomhed og Sansen for Hjemmets Hygge. Den bliver derved et Middel til Fædrelandets Bevaring.

Lader os gjøre Rede for dette, og for hvad der er Meningen, naar vi udbringer et Leve for Fædrelandet. Det er ikke Fædrelandskjærlighed, at glæde sig over Landets Skjønhed og befinde sig vel ved at opholde sig der. Man kan ikke sige, at en Mand skatter sin Hustru, fordi han befinder sig vel i hendes Selskab, og fordi han sætter Pris paa det Velvære, hun skaffer ham. Den sande Kjærlighed viser sig i, at man vil bringe Ofre for det, som man elsker. Dette gjælder ogsaa om Fædrelandskjærligheden. Den er ikke til Stede, naar man ikke er villig til at paalægge sig Ofre for at værne om Folkets Frihed og Selvstændighed. Den kræver derhos, at man arbejder paa Folkets Udvikling og Fremgang i alle gode Egenskaber. Det danske Folk har mange elskværdige Egenskaber, men vi bør ikke nægte, at det har ogsaa sine Fejl, som det bør stræbe at aflægge. Det danske Folk bør ikke skjule for sig selv, i hvilken Henseende det staar tilbage. Det er f. Ex. saaledes ingen Skade at erindre om, at der ikke gives noget Land i Verden, hvor der drikkes saa meget Brændevin som i Danmark, hvor der forbruges 19¹/₁₀ Pot Brændevin pr. Individ, medens der i Sverige, som kommer næst efter os, kun drikkes 12¹/₂ Pot. Intet Middel bør derfor forsmaas eller forsømmes, der kan virke til at raade Bod paa dette sørgelige Forhold. Og da Husfliden er et saadant Middel, har den Krav paa Fædrelandsvenners Opmuntring og Understøttelse.

Vi vil ikke i dette Øjeblik se Fremtiden i noget mørkt Lys, men vi vil stræbe til, at Forholdet maa blive bedre. Vi vil erindre os selv om, at netop fordi Landet er skjønt, er det Gjenstand for andres Attraa, vi vil erindre os selv om, at vi maa bringe Ofre for at forsvare det, og at vi, for at kunne vedblive at være et lykkeligt og selvstændigt Folk, maa gaa frem i Ædruelighed, Arbejdsomhed og Sparsommelighed.

Saa vil vi da ønske, at, det Bidrag der i denne Kreds er givet til Opgavens Løsning, maa blive fulgt trindt om i Landet; vi vil ønske, at mange gode Kræfter maa samvirke for at sikre det danske Folks Fremtid.

Leve Fædrelandet!

[D]en 6te Juli.

Mens Solen dukked op i Øst
og smiled over Vangen,
mens Vinden fra den kolde Kyst
haardt sused mod det kjække Bryst,
der tappert slog; mens Sangen
forkyndte klart den danske Aand:
da stod en Helt med Sværd i Haand,
med Ridderkors, med Ordensbaand
og førte fremad Skaren.

Og Skaren gik med Stormskridt frem,
og alting maatte vige,
men den, der stedse førte dem
med Held og Lyst til Sejrens Hjem,
med Kraft og Mod tillige:
det var vor Helt, vor Olaf Rye,
som slog med Sværd i Vaabengny,
som svang sig op mod Himlens Sky
med Kransen om sin Pande.

Og Kransen vorder evig grøn
med friske Laurbærblade,
thi Mindet om dig, Norges Søn,
der stred en Død, vel haard, men skjøn
med Blikke klare, glade:
det vil blandt Nordens Folkeslag,
saa længe Aaren tømmer Drag
af Hjærtets Kilder, paa den Dag
med Tak velsignet være.

B. V. Tollestrup.

Smaating.

Forhandlingsæmner. Et amerikansk Blad foreslaar følgende Forhandlingsæmner drøftede ved et Landmandsmøde i en af de vestlige Stater:

1) Paa hvilken Mark lønner det sig bedst at pløje med andres Stude?

2) Hvorledes anvendes et Koben paa den formaalstjenligste Maade?

3) Modsiger ikke den daglige Erfaring de naturkyndiges Paastand om, at Æslerne ikke trives hos os?

4) Findes der intet sikkert Middel til at stoppe Brøvlebøtter, saa de holder tæt?

5) Er de hvasseste Rivejærn tillige de bedste Knive?

6) Hvilken Indflydelse vil det have paa Kornets Afsætning, naar man under en langvarig Tørke lader, som om det regner?

Om Cicero fortælles der, at da han en Gang saa sin Svigersøn, der var meget liden af Vært, komme anstigende med et stort Sværd ved sin Side, sagde han: „Hvem mon der dog har bundet min Svigersøn til det Sværd?"

En naturlig Fornemmelse. En Sømand, der lykkelig havde overstaaet et Skibbrud, blev spurgt, hvorledes han følte sig til Mode, da Bølgerne slog sammen over Hovedet paa ham. „Vaad, lille Madam," svarede han, „ganske vaad."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en By og en Flod i Frankrig: En Provins i Frankrig, — en By i Grækenland, — et historisk bekjendt Sted i Svejts, — en Biflod til Rhone, — en Ø i Enyiabugten i Grækenland.

K. A. A.

Firkantet Rod. Af 4 E, 4 N, 2 A, 2 O, 2 R, 1 B og 1 K dannes fire Ord, som, strevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første gjør vel sagtens hver en Røver;
det andet alskens muntre Kunster øver;
det tredje var en Kejser, vil man se;
det fjerde prøved aldrig Dødens Ve.

A. A.

Stavelsegaade.

Det første du skylder en Del af din Viden,
det andet der vanker i Slagtetiden;
det hele har Næb og Kløer, maa du tro,
dog styrrer de næppe din Fred og Ro.

O. P.

Opgave.

Ved Hjælp af 16 Svovlstikker danner man nedenstaaende Figurer. Hvorledes kan man nu tage fem af dem bort, saa at der bliver fem tilbage.

L. L.

Brevvexling.

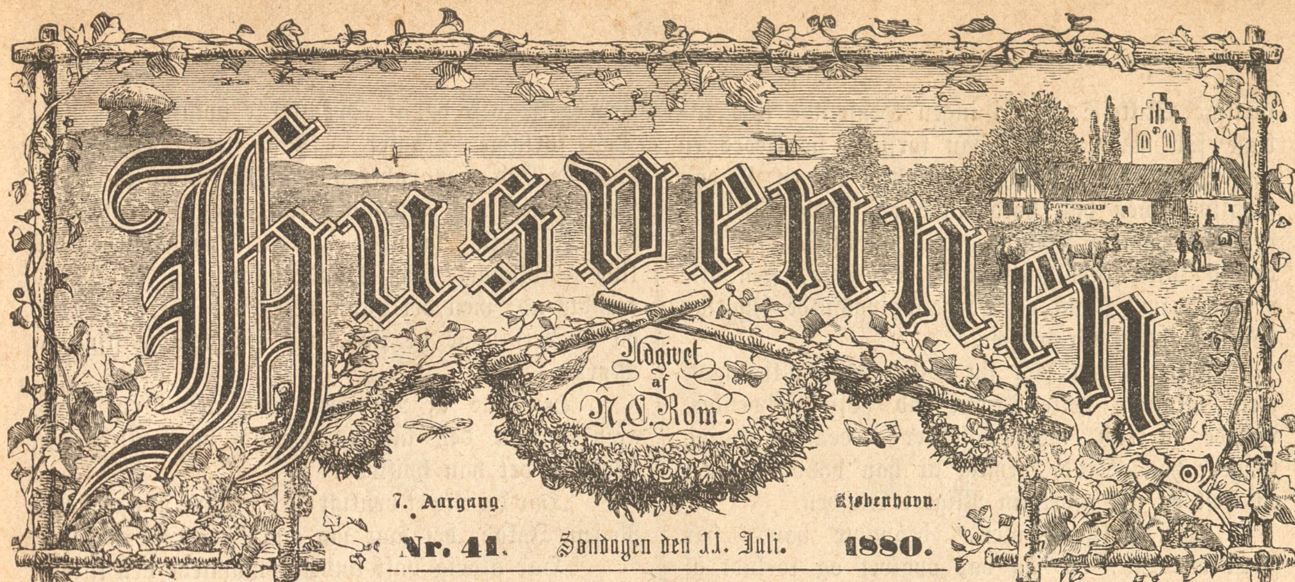
P. i S. Raffiabast vindes af Bladene paa en Palmeart som kun voxer paa Japan. Den fine og smukke Bast er et blødt og overordentlig stærkt Bindemiddel som er aldeles uovertræffeligt til Opbinding af Planter o. lign. Høsten af denne Bast var total mislykket i de foregaaende 2 Aar, saaledes at den ringe Beholdning af god Kvalitet der var i Handelen kun blev solgt til meget høje Priser og til sidst næppe var til at faa. Denne Mangel er nu hævet ved sidste Aars Høst, og der er nu atter et smukt Parti kommen i Handelen til en billig Pris saaledes, at det paa Grund af sin ringe Vægtfylde med stor Fordel vil kunne anvendes i mange Øjemed. Raffiabast kan faaes fra C. Th. Rom & Co. fra 90 Øre i enkelte Pund. Større Forbrug (til Gartnerier o. s. v.) leveres pr. 10 Pund à 80 Øre og 1/4 Centner à 75 Øre.

Prøver tilsendes paa Forlangende.

Indhold.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 41. Søndagen den 11. Juli. 1880.

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. E.

(Fortsat).

Men nu sprang Oberst Ascheberg op fra sin Stol, og med et luende Blik, fuld af Begejstring, vendte han sig mod Dragonobersten:

„Hvad en svensk Oberst ikke maa glemme," sagde han, „det er, at han fører sit Folks og sin Konges Ære lige saa meget som dets Velfærd paa Odden af sit Sværd. Jeg og mine Krigere har for ofte set Lykken staa den kjække bi, medens hun vendte den betænksomme Ryggen, til at vi nu skal falde til Føje paa en mægtig Fjendes første Vink. I nogle Dage vil jeg endnu se at holde dette Slot, og faar vi da ikke Undsætning, saa maa Gud raade for hvad der skal ske."

„Ja, og I skal ikke se mig som den sidste ved dette Stykke Arbejde," svarede Dragonobersten, som ingenlunde var føleslos for Aschebergs mandige Betragtning af hvad der stod som en Krigers første Dyd og Pligt, „men er det endelig Meningen, at vi skal lade vort Liv her, saa synes jeg, vi kan ligesaa godt dø først som sidst. Havet her omkring vrimler til alle Sider af fjendtlige Skibe, Oberst Knaust paa Nordborg fortalte, at flere hollandske Skibe kunde ses øster ude, og de danske Skibe har vi jo her midt for vore Øjne, — Gud maa vide, hvorledes vi skal faa Undsætning."

„Jeg vidste nok," faldt Ascheberg let forsonet ind, „hvor jeg havde jer, Oberst Kundsdorf, og tro I mig, her skal nok findes Arbejde, som skal holde os varme; min Mening er, at vi allerede den Dag i Morgen med Sværdet vil give Kurfyrsten Svar paa hans Opfordring om at kapitulere; endnu har vi Kugler og Krudt for Fjenden, og siden maa Gud raade for os og vore Folk."

Dermed endte Sammenkomsten, og alle Officererne rejste sig fra deres Plads. Mod og Fortrøstning lyste ud af ethvert Øje, og med et Udtryk, som grænsede til Begejstring, hilste de paa den tapre Anfører.

Da de alle havde forladt Værelset, og Johan atter var ene med Obersten, nærmede han sig denne.

„Hr. Oberst," sagde han, „jeg fortjener ikke den Yndest og Velvilje, I viser imod mig, og jeg har derfor nu i Sinde at vove et Skridt, som skal gjøre mig fortjent dertil."

Obersten traadte tilbage og saa forbavset paa den unge Rytter.

„Hvad siger du, Gut," udbrød han, „fortjener du ikke min Velvilje imod dig? Du tror maaske ikke, jeg kjender mine Folk?"

Johan fortalte nu, hvad Læseren allerede kjender fra hans Samtale med gamle Jakob.

„Ja, jeg ved ikke, hvordan det gik til," sagde han, „men da jeg i Dag saa den smukke Pige lyslevende for mig, svandt ligesom Kraften bort af min Arm, og jeg havde ladet den vilde General Czarneski hugge mig ned paa Stedet, hvis ikke gamle Jakob havde givet ham andet at bestille. Det var en Fejl, som jeg blues ved, og som jeg maa bøde med mit Liv for, om det fordres."

„Jeg forstaar dig, min Ven," svarede Obersten, „den unge Polak skulde altsaa være en forklædt Frøken fra det gamle Slot, og her midt i den Dødsdans, som nu skal spilles op for os, skulde da . ."

Obersten mønstrede den unge Soldat fra Hoved til Fod, og et Smil spredte sig over hans Ansigt, jo længere han betragtede den smukke og

kraftige Skikkelse, der i ingen Henseende stod tilbage for hans egen. Han forstod, hvorledes en ung Pige kunde fatte Kjærlighed til en saadan Yngling, men han holdt inde og fuldbyrdede ikke den paabegyndte Mening, thi han indsaa, at han derved vilde indblande sig i en Sag, som ikke vedkom ham, skjønt den forhaabningsfulde Yngling var ham i høj Grad kjær.

Johan, som paa sin Side nødig vilde have mere talt om dette Æmne end højst nødvendig, rykkede nu frem, med hvad der i den Anledning tyngede hans Sind, nemlig at han havde begaaet en Fejl og ikke gjort sin Pligt i Striden.

„Den polske Frøken," begyndte han, „har frelst mit Liv, da jeg var opgivet og forladt af alle, og jeg har ikke set hende, siden vi forlod Slottet, førend nu i Dag . . . Men en Fejl var det, og derfor, Hr. Oberst, vil jeg fri jer og jeres Folk ud af denne Hule eller ogsaa lade mit Liv. Havet vrimler af fjendtlige Skibe, men hvis det er Guds Vilje, saa skal jeg dog nok se at naa den svenske Flaade, som vist maa ligge under den skaanske Kyst, og med den skal jeg da vende tilbage."

Oberstens Øjne straalede, og han lagde sin Haand paa den behjærtede Ynglings Skulder.

„Og du vil paatage dig dette Vovestykke," spurgte han og vilde øjensynlig have føjet mere til, hvis ikke den Alvor, der laa i den tiltaltes Blik, havde afvist enhver Ytring om Tvivl.

„Men nu er Spørgsmaalet," sagde Johan, „om I vil tage dette Vovestykke som en Godtgjørelse for min Fejl?"

„Det vil vi, du er en brav Karl, Johan," svarede Obersten og greb Ynglingens Haand.

„Saa beder jeg jer bringe min Fader en kjærlig Hilsen, i Fald det skulde blive min sidste Færd."

„Det skal jeg, og kommer du tilbage, kan du alle dine Dage stole paa Rutger von Aschebergs Venskab."

Det blev besluttet, at Johan endnu samme Nat skulde begive sig bort, og for at han ved sin Tilbagekomst, hvis hans Foretagende lykkedes, kunde give sig til Kjende, blev det en Aftale, at en Klokkestræng hver Nat skulde hænge ned over den lille Slotsport ud til Søsiden.

Natten var mørk, og Vinden for hvinende hen over Sundet, som skiller Als fra Fastlandet. Nede mod Syd laa de danske Skibe, medens Baadene, paa hvilke Fjenden var bleven ført over, endnu laa ved Landingsstedet nord for Slottet. Dette, Slottet nemlig, laa ved det smalleste Sted af Sundet, der kun er en Mil langt og ingensteds over 600 Fod bredt. Der herskede endnu Liv og Bevægelse ved de af Svenskerne opkastede og nu i Dag forladte Skanser. Man hørte Kommandoraab og Lyd af marscherende Soldater, og fra Skibsbaaden nede ved Stranden lød Støj og Tale.

Forsigtig og uden mindste Lyd aabnedes den lille Slotsport paa Sønderborg, og to Mænd traadte ud; men det var aldeles umuligt at se dem, da Stedet, hvor de stod, var fuldstændig skjult af Mørket.

Den ene af Mændene steg ned i en Baad, greb derpaa den andens Haand og trykkede den varmt, i det han hviskede:

„Har du ikke et venligt Ord at give mig med paa Rejsen, Jakob, det faar saa gaa efter Guds Vilje."

„Har aldrig haft andet," mumlede den tiltalte og søgte at skjule sin Bevægelse under den Heftighed, hvormed han skød Baaden fra Land.

Et Øjeblik efter stængedes Porten atter, medens Baaden som en Pil skød Fart ud over Sundet, dreven af lette og lydløse Aareslag. Det var Mandens Hensigt at ro tværs over, for ovre ved den modsatte Kyst at slippe forbi de fjendtlige Baade og derpaa i Nattens Mørke komme ud af Sundet og saa langt uden om Alsfjorden, at han kunde være uden Frygt for Forfølgelse af den nærmeste Fjende.

Det var en Vejlængde af omtrent to Mil.

Baaden naaede lykkelig den modsatte Strand og styrede nu videre under Skyggen af de fra Danmarks sidste Krig saa bekjendte skæbnesvangre Dybbølhøjder, hvor de fjendtlige Batterier ogsaa nu var opstillede. Pludselig standsede den roende og holdt stille med Aarene. En Baad kom frem fra den modsatte Kyst, og en Stund saa det ud, som om den vilde tværs over. Svenskeren sad og turde næppe drage Vejret. Hvis den fjendtlige Baad virkelig havde taget denne Retning, havde det været forbi med ham, men til sin store Glæde saa han snart, at den vendte Stævnen mod Nord. Dette var en stor Fordel for ham, thi ved at lade denne Baad faa det nøvendige Forspring, kunde han ro i dens Kjølvand uden mindste Frygt for, at den der ombordværende Fjende skulde blive opmærksom paa ham.

En Stund gik det godt, og man nærmede sig det Sted, hvor det snævre Sund udmunder. Her lagde den store Baad til ved Stranden til højre, og inde paa Bredden kunde man ved Skinnet af nogle Fakler tydelig skimte en Flok Ryttere. To af disse steg af deres Heste og tog Plads i Baaden, medens de øvrige styrtede sig til Hest ud i Vandet for at svømme over.

Baaden fra Sønderborg søgte atter ind i Skyggen under Dybbølhøjderne; men Vinden, som blæste stærkt syd fra, gjorde det umuligt for den at sakke saa hurtig agter ud, som Nødvendigheden kræ-

vede. Under nogle Vidjebuske i Strandkanten standsede den, og Manden forholdt sig nu saa stille som en Mus. Imidlertid nærmede den anden Baad sig, og Tilfældet vilde, at den netop tog Retning mod de samme Vidjebuske. Manden i Baaden følte, at hans Skjæbne hang i et Haar, og hvert Træk i hans Ansigt antydede den heftigste Sjælsspænding. Lyden af de svømmende Heste og Aareslagene overbeviste ham dog snart om, at selv den størst mulige Stilhed ikke formaaede at redde ham.

Efter kort Betænkning forlod han Baaden og listede sig op paa Stranden. Men her var Faren ikke mindre; thi et Stykke foran sig hørte han en Ryttertrop nærme sig Stranden, og tøvede han blot et Øjeblik, vilde de landstigende opdage ham. Kysten var nemlig nøgen og øde med Undtagelse af det Sted, hvor hans Baad laa, og som for at gjøre hans Stilling endnu mere fortvivlet, tittede Maanen i det samme frem mellem et Par brustne Skyer. Et lynsnart Blik paa Omgivelserne overtydede ham om, at Redning var umulig. Han maatte overgive sig som Fange og sætte sit Haab til en næppe sandsynlig Befrielse af Fangenskabet. Dog et Vilkaar for denne var i det mindste at sikre Baaden, og for at aflede Fjendens Opmærksomhed fra denne, skyndte han sig nord paa.

Den fjendtlige Baad naaede i det samme Stranden, og ved Fakkelskinnet saa man Skyggen af den bortilende. De første Ryttere, der naaede op paa det tørre, satte strax efter Flygtningen og hjalp derved til at drage de øvriges Opmærksomhed bort fra Vidjebusken, hvor den skjulte Baad laa. De to Ryttere, som befandt sig i den store Baad, steg nu ogsaa i Land, og efter at den ene af dem, en ældre Herre med ædle Træk og fornem Holdning, havde kastet noget tungt i Haanden paa en af Rorkarlene, satte de sig begge til Hest. Baaden lagde atter fra Land og forsvandt snart bag Taagen mod Syd.

De to Ryttere havde ikke redet langt, før de mødte de øvrige, der i deres Midte førte en højvoxen Kriger, klædt i en Elsdyrskollert og med Hatten trukken dybt ned over Ansigtet.

„En svensk Spejder," oplyste den ældste blandt Rytterne og vendte sig mod den gamle fornemme Herre.

„Saa huk ham ned!" var dennes korte Svar.

En krum Sabel blinkede allerede i Fakkelskjæret, da den gamle Herres Følgesvend, som ikke syntes at være stort andet end et Barn, red hen til Fangen og betragtede ham nøje, i det han gav Rytteren med den dragne Sabel Tegn til at holde inde. Ved Synet af den fangne skiftede Ynglingens Aasyn Farve, og de store sorte Øjne skød Lyn, medens Haanden, der holdt Tøjlen, synlig skjalv.

„General!" udbrød han og vendte sig hurtig om, „til det, hvorom vi nys talte, synes Manden nu at være funden. Lad Fangen føres til Lejren, der tabes jo i alt Fald intet ved at opsætte hans Død til i Morgen."

Generalen, som ikke syntes at lægge synderlig Vægt paa, at en Fjende berøvedes Livet nogle Timer før eller senere, gav sit Samtykke, og alle satte sig nu i Bevægelse mod Lejren, der laa bag ved Dybbølhøjderne. Generalen havde sit Kvarter i en af de største Gaarde i Dybbøl By.

Fangen fik anvist et Kammer i det samme Hus, som Generalen boede i, og overlodes nu her til sine egne Tanker, som ikke var stort lysere end den mørke Nat, der omgav ham. I Tanken arbejdede han uafladelig paa at udfinde et Middel til Flugt; men han indsaa snart, at han maatte afvente Dagens Komme for at kunne tage sine Omgivelser nærmere i Øjesyn, thi da først nyttede det at lægge en Plan — forudsat da, at Dagslysets Komme ikke førte den visse Død med sig. Nattens Timer randt langsomt hen, og intet afbrød den uhyggelige Stilhed undtagen et enkelt Trompetstød fra Vagten og Lyden af galoperende Ryttere, som red med Bud og Befalinger til eller fra Generalen.

Omsider var Natten til Ende, og en mat Lysstraale trængte ind ad de smaa Huller i Vindues-skodderne, hvorved Fangen, hvis Øjne var blevne vante til Mørket, saa nogenlunde kunde skjelne mellem Gjenstandene inde i Kammeret.

Det første, hans Øje faldt paa, var et stort Ildsted henne i det ene Hjørne; til venstre for dette var der en aflaaset Dør, som førte ind i et tilstødende Værelse. En Seng, et Bord og en Bænk eller større Skammel var for øvrigt alt det Bohave, som fandtes der inde.

(Fortsættes.)

Den europæiske Los.

Uagtet de fleste af „Husvennens" Læsere næppe før har set dette Dyr, som her fremstilles for dem, vil de dog vistnok strax gætte, at det maa være en Slægtning af vor tamme Kat, da det saa tydelig bærer Præg af den glubske Kattenatur. Denne Gætning vil være fuldkommen rigtig, da det afbildede Dyr virkelig er en nær Slægtning af Tamkatten, nemlig den europæiske Los. Dette Dyr har en ualmindelig kraftig Krop samt stærke Lemmer med svære Poter, der minder om Løvens eller Tigerens, og en kort Hale. De temmelig lange og opretstaaende Øren er tilspidsede og ender med en Dusk af lange, sorte Haar. Den tykke Overlæbe bærer stive og lange Knurhaar. Pelsen er tæt og

blød og danner paa Siderne at Hovedet et stærkt Skjæg, som hænger ned i en Spids paa hver Side, hvilket i Forening med Øreduskene giver Dyret et sælsomt Udseende. Pelsen har en rødlig Farve med rød- eller graabrune Pletter, men paa Bugen, den inderste Side af Benene, Halsen og paa Læben er Haarene hvide. Kroppens Længde er 3—4 Fod, og Skulderhøjden 2 Fod.

Lossen var tidligere udbredt næsten over hele Evropa, men er bleven udryddet i mange Lande. Den lever nu især i de tætte og mørke Bjærgskove samt i de øde Klippeegne i Norge, Sverige, Tyskland, Østerrige, Rusland og Frankrig, hvor den ofte opslaar sin Bolig i Rævens eller Grævlingens Hule. Den klatrer særdeles godt og er meget udholdende og kraftig i sine Bevægelser. Sanserne hos den er skarpere end hos de fleste andre Kattearter, og dens Syn er især fortrinligt. Den er et højst skadeligt Rovdyr, som er stærkt nok til at kunne overvinde store Dyr, som Raadyr, Rensdyr, ja endog Elsdyr. For Husdyrene er den en slem Fjende i Bjærgegne, og man har flere Exempler paa, at den paa en eneste Nat har dræbt over 40 Faar eller Geder, hvorfor den ogsaa er Gjenstand for en ivrig Efterstræbelse. I sit fortrinlige Værk „Dyrelivet i Alperne“ giver den bekjendte Naturforsker Tschudi følgende interessante Skildring af den evropæiske Los:

Den evropæiske Los.

„Naar man opdager Sporet af en Los i Alperne, opbyder man alt for at faa denne vilde og farlige Røver dræbt, hvilket ikke er nogen let Sag, da den særdeles godt forstaar at skjule sig. Saa længe den finder tilstrækkelig Næring i sine Højskove og Bjærgkløfter, kommer den ikke uden for dem, men lever parvis i de mest ensomme og mørke Fjældgab, hvor den kun sjældent forraader sit Opholdssted ved sin afskyelige og gjennemtrængende Hylen. Den holder sig i det tætteste Skjul saa længe som muligt, liggende paa Lur paa en lav Gren i Tykningen, hvor Løvet dækker den, uden dog at hindre den i at springe. Den kan ligge hele Dagen paa en og samme Plet og tilsyneladende sove med halvt tillukkede Øjne, naar dens forræderske Aarvaagenhed er allerstørst, og Øjne og Øren er spændte til den yderste Grad af Opmærksomhed. List er dens Vaaben, da dens svage Lugtesans og ringe Hurtighed gjør den uskikket til et aabent Angreb. Ved taalmodig Luren og lydløs, katteagtig Snigen faar den sit Bytte. Den er vel ikke saa snu som Ræven, men mere taalmodig, ikke saa fræk som Ulven, men mere udholdende, heller ikke saa stærk som Bjørnen, men mere skarpsynet og opmærksom. Den har især sin Styrke i Bagbenene, Kjæberne og Nakken. Den gjør sig Jagten saa magelig som mulig og er kun kræsen i Valget af sit Bytte, naar den har Overflødighed. Hvad den naar ved sit lange, sikre Spring, er fortabt, men naar den springer fejl, lader den sit Bytte slippe bort og vender uden Tegn til Ærgrelse tilbage til sin Gren. Den er vel ikke graadig, men den elsker det friske, varme Blod og rives ofte af Begjærlighed efter dette ud af sin sædvalige Forsigtighed. Naar den ikke har gjort noget Bytte om Dagen og er bleven sulten, strejfer den om Natten ofte vidt omkring paa flere Alpebjærge. Sulten giver den Mod og skærper dens Sanser og dens Snille. Træffer den da paa sin Vej en græssende Faare- eller Gedeflok, sniger den sig slangeagtigt paa Bugen hen mod den, styrter sig i et Spring op paa Ryggen af et opskræmmet Dyr, bider Pulsaaren eller Halsen over paa det og dræber det saaledes strax. Derpaa slikker den først det varme Blod i sig, river saa Bugen op og æder Indvoldene tilige med noget af Hovedet. Det er ikke bevist, at den nedgraver Resten; i vore Alper gjør den det i det mindste ikke, da den slet ikke æder Aadsler. Dens ejendommelige Maade at sønderrive sit Bytte paa lader aldrig Hyrden blive i Tvivl om Ophavsmanden til Udaaden. Undertiden dræber den flere Faar eller Geder paa en Gang, og naar den er sulten, overfalder den endog Kalve og Køer. Paa Axenberg i Kanton Svejts blev der i Februar 1813 skudt en Los, som i Løbet af nogle faa Uger havde dræbt henved 40 Faar og Geder. I Sommeren 1844 dræbte tre eller fire Losser over 160 Geder i Simmendalens Bjærge.

Hvis der er Vildt nok, holder Lossen sig dog til dette og synes at nære en vis Frygt for at forraade sin Nærværelse ved at sønderrive Husdyr.

Den ynder især Gemsernes Kjød; men da disse har en langt finere Næse, undgaar de den ofte, naar den har lagt sig i Baghold ved deres Græssepladser og Saltklipper. Derimod gjør den oftere Grævlinger, Murmeldyr, Alpeharer, Hjærper, Ryper, Urhøns og Tjurer til Bytte og tager i Nødstilfælde til Takke med Egern og Mus. Om Vinteren falder undertiden en enkelt Raa i Kløerne paa den, naar den er nødt til at vove sig ned paa de lavere Bjærge om Dalene, og det sker ikke saa sjældent, at den prøver paa at grave sig ind i Faare- og Gedestalden. En Gedebuk, som ved en saadan Lejlighed en Gang opdagede den underjordiske Fjende, stangede den gjentagne Gange saa voldsomt, at den blev liggende død i sin Tunnel.

Losserne formerer sig stærkt. Parringen finder Sted i Januar eller Februar uden det sædvanlige afskyelige Kattehyl, og efter ti Ugers Forløb kaster Hunnen to eller tre blinde Unger i en omhyggelig skjult Hule eller i en gammel udbedret Grævlinge- eller Rævegrav under en Trærod eller en Klippe, og den bringer dem Mus, Muldvarpe, Smaafugle og andet lignende Bytte til Næring. Da Lossen nu er bleven temmelig sjælden, holder man ikke mere regelmæssige Lossejagter. Inden man opdager Spor af dens Mordgjerninger,

Indianernes Ødelæggelse af New-Ulm.

er den som oftest allerede langt borte, og den flygter strax til andre Egne, naar den mærker, at den bliver efterstræbt. Naar Jægeren derimod uventet overrasker den, viger den ikke af Stedet og er da let at skyde. Ligesom Vildkatten bliver den rolig liggende paa sin Gren og stirrer paa Jægeren, ja, er han ubevæbnet, kan han endog narre den ved at hænge nogle af sine Klæder op paa en Stok og imidlertid gaa hjem efter sin Bøsse; thi Lossen vedbliver at stirre paa Klæderne, indtil Bøssen er hentet, og Skuddet falder. Men ogsaa her gjælder det om at tage et godt Sigte; thi bliver Lossen kun saaret, styrter den sig med fraadende Gab ned paa Jægeren, slaar sine skarpe Kløer dybt i hans Kjød og bider sig fast, uden at ville give Slip igjen. Dog springer den først løs paa Hunden, hvorved Jægeren faar Tid til at gjøre et nyt Skud; men det koster i Reglen Hunden Livet, da Lossen er meget sikker i sit Angreb og springer med stor Nøjagtighed. Den er derfor heller ikke frygtsom af sig, giver sig god Tid, flygter ikke strax op i et Træ, men søger hellere hen i utilgængelige Fjældkløfter og kan, naar det kniber, hamle op med 2 eller 3 almindelige Jagthunde."

I Asien og Afrika, findes der forskjellige andre Arter af Losser; baade disse og den

europæiske Los giver et meget smukt og kostbart Pelsværk. Naar Lossen fanges som ung, kan den let blive saa tam at den kan løbe frit om i Huset. „Husvennen" skal senere give Læserne en Skildring af en saadan tam Los.

Indianernes Ødelæggelse af New-Ulm.

(En Skildring af Kolonilivet i Amerika).

I Minnesota Flodens Dale, omtrent 120 engelske Mile Vest for St. Paul, laa for en Del Aar siden en blomstrende tysk Nybygd, New-Ulm, der havde faaet Navn efter den gamle Rigsfæstning i Tyskland. Nybygden bestod af over 200 smukke og venlige Huse, som terrasseformig hævede sig over Minnesota-Flodens Vande, der i lunefulde, forunderlige Bugtninger snor sig gjennem lavtliggende og frugtbare Egne. En Mængde forskjellige Fabrikker og Anlæg gav hele Landskabet et livligt Udseende. Dampsave og Dampmøller vexlede med Bryggerier og Brænderier, og den rige Natur gav alle Hænder fuldt op at bestille. En Vindmølle fægtede muntert i Luften med sine lange Arme, der blev drevne af de milde Luftninger, som gjør Klimaet i Minnesota-Dalen til et af de sundeste i hele Verden. Den uendelige og bølgeformige Prærie udbredte sig rundt omkring i Byen; hist og her dukkede et venligt Hus op paa Prærien, omgivet af frugtbare og veldyrkede Marker. Beliggenheden var ret skikket til at befordre Opkomsten og Udviklingen af en By, og New-Ulm lod derfor til at have en smilende Fremtid. Byen blev anlagt af tyske Socialister, der vilde se deres Yndlingstheorier udvikle sig i det praktiske Liv. Der blev derfor dannet Aktieselskaber i Chikago og Cincinnati; en Kommission, der paa Selskabets Bekostning havde berejst hele Vesten, valgte og kjøbte en Landstrækning i Minnesota. Paa denne Landstrækning blev Byen New-Ulm anlagt, og snart strømmede frisindede Tyskere fra hele Unionen til dette Eden, hvor de haabede at kunne virkeliggjøre deres Ideer og ende deres Dage i Ro og Fred. Da Byen var 6 Aar gammel, talte den allerede over 200 Huse og 1400 Indbyggere, der paa to Familier nær alle var Tyskere. Socialismen kom imidlertid ikke til at udvikle sig her, thi Virkeligheden opslugte Ideen; ved Siden af Socialisterne nedsatte der sig andre Tyskere, som ikke heldede til denne Lære, og det varede ikke længe, før Navnet „Socialist" blev betragtet som et Ogenavn og Skjældsord.

Just som man var i Færd med at bygge to Kirker, udbrød der en lige saa uventet som blodig Opstand blandt Indianerne, som lagde den unge By i Aske og tvang dens Indbyggere til i det mindste foreløbig at forlade det kjære Hjem og sprede sig til alle Verdens Kanter.

Om Morgenen den 13de August lokkede en krigersk Musik Indbyggerne i New-Ulm ud fra deres Huse, og de saa nu tre Vogne, der var fulde af New-Ulmere, kjøre forbi med flyvende Faner og klingende Spil. Hensigten med denne Rejse var at hverve frivillige i Omegnen, for at man herved kunde undgaa Tvangsudskrivningen af Rekrutter, som nu forestod. Muntre og vel til Mode drog de bort under de tilbageblevnes Jubel; thi ingen havde nogen Anelse om den sørgelige Skjæbne, som vilde ramme denne Expedition. Nedenstaaende Fortælling om den frygtelige Ødelæggelse, der ramte Byen, skriver sig fra en Skolelærer, som paa den Tid boede i New-Ulm.

„Middagen var forbi, og Byens Ungdom havde atter samlet sig hos mig til Eftermiddagsundervisningen, da Sheriffen, væbnet med en dobbeltløbet Riffel, viste sig og kaldte mig ud for at meddele mig den sørgelige Efterretning, at Indianerne rykkede frem mod Byen. Min stakkels Kone blev som lynslaaet ved at høre denne frygtelige Tidende. Vi kunde ikke blive i Skolebygningen, da denne laa i en Udkant af Byen, som paa Grund af Husenes adspredte Beliggenhed havde en stor Udstrækning. Vi samlede derfor i en Fart vore nødvendigste Klædningsstykker og ilede derpaa med vore Børn paa Armen til Byens Midtpunkt. Efter at jeg her havde faaet Kone og Børn bragte i Sikkerhed i en Murstensbygning, gik jeg ud og blandede mig mellem Mængden, der væbnet eller uvæbnet i en broget Forvirring og i et heftigt Oprør stormede op og ned i Gaden. Her erfarede jeg følgende om de Begivenheder, der havde fundet Sted.

Da den førnævnte Expedition havde tilbagelagt henved 8 Mil, opdagede Folkene paa den anden Vogn et mishandlet Lig, der laa henslængt paa Vejen, og de standsede naturligvis strax for at undersøge det. Medens de var sysselsatte hermed, faldt den første Vogn i et Baghold af Indianere, som paa kort Hold modtog dem med en Kugleregn, der strax dræbte 3 Mand paa Vognen og kun en af de andre, en Amerikaner reddede sig ved hurtig at springe af Vognen og skjule sig i det høje Græs. Han krøb videre paa Hænder og Fødder, indtil det lykkedes ham at komme udenfor Skudvidde, og han ilede nu af alle Kræfter tilbage til den anden Vogn. Denne vendte strax og kjørte i Firspring tilbage til Byen; Indianerne forfulgte den og sendte flere Kugler efter den, der saarede to Mænd haardt, af hvilke den ene senere døde. Paa Tilbageturen gav de sig kun Tid til at advare de Landmænd, der boede lige ved Vejen, for snarest muligt at

kunne bringe den sørgelige Efterretning til Byen. Her vidste man imidlertid allerede, at Indianerne rykkede frem, i det en Franskmand, der kom fra en Handelsplads, 30 Mile vest for Byen, bragte Efterretning om, at Indianerne skjændte og brændte der. Han var paa en Rejse til Fort Ridgely, der ligger omtrent midt mellem denne Handelsplads og New-Ulm, men da han var henved to Mil paa denne Side af Fortet, blev han pludselig overfalden af Indianerne og undslap kun ved sin Hestes Hurtighed. Denne Tidende i Forening med de Efterretninger, som vore egne Folk bragte, overbeviste os om, at Indianerne havde foretaget en almindelig Rejsning, og at Faren derfor baade var stor og overhængende. Sheriffen, som i Følge Loven i et saadant Tilfælde altid skal anføre Militsen, traf strax alle saadanne Foranstaltninger til Forsvar, som Omstændighederne tillod. Han sendte strax Bud til Byerne St. Peter og Mankanta, 30 Mil øst for New-Ulm, for at hente Hjælp derfra saa hurtigt som muligt. Sendebudet skulde desuden ogsaa i al Hast bringe Efterretningen til Guvernøren i St. Poul, som vi haabede kunde hjælpe os, hvis vi var i Stand til at kunne holde os i en Uge. De af Byens Indbyggere, der kunde føre Vaaben og havde saadanne, dannede i Forening med de tilstrømmende Landmænd, hvis Mængde stadig tiltog, et Kompagni, af hvilket en Afdeling strax blev sendt til det Sted, hvor de første Mord havde fundet Sted, medens Resten gjorde Vagttjeneste omkring Byen for øjeblikkelig at kunne melde Fjendens Ankomst. Omtrent ved Solens Nedgang vendte den første Afdeling tilbage med Ligene af de dræbte, men den havde ikke set det ringeste til Indianerne, hvorfor vi begyndte at haabe, at disse fordømte Rødhuder manglede Mod til at angribe Byen. Der blev dog intet forsømt for at sætte os i Stand til at yde den kraftigste Modstand; man byggede Barikader, støbte Kugler, eftersaa Bøsserne og udstillede Vagtposter.

Hverken denne Nat eller den følgende Formiddag saa vi noget til Indianerne, men ved Middagstid opdagede vi Tegn paa, at disse maatte være i Nærheden. I vestlig Retning saas nemlig en Mængde fra brændende Huse og Hvedestakke opstigende Røgsøjler, som formørkede Luften og mere og mere nærmede sig Byen, saa at vi snart tydeligt kunde skjelne Flammerne. Omtrent Kl. 5 om Eftermiddagen saa vi de første Indianere. Alt bidrog til at gjøre et uudsletteligt Indtryk og forøge Skrækken; hist kom Kvinder og Børn, som Morgenens Ro havde gjort trygge, under frygtelige Skrig styrtende ud af deres Huse, hvor de havde villet redde et eller andet fra den truende Ødelæggelse, og ilede hen mod Byens befæstede Midtpunkt; her tordnede Kaptejnens Stemme for at bringe Orden mellem den støjende Skare af Mænd, som alle hellere vilde befale end lyde, men alt dette var dog intet i Sammenligning med det frygtelige Hyl, som de fremstormende Rødhuder udstødte. Rifler og Bøsser knaldede paa begge Sider, og selv Himlen lod til at ville tage Del i dette frygtelige Optrin, i det den under en rullende Torden udslyngede sine Lyn og øste Strømme af Regn ned over Kamppladsen. Det var et skrækkeligt Øjeblik, og Faren var truende. Omtrent en Time før Angrebet var nemlig en Afdeling af Mændene, der var væbnede med Rifler, draget bort i sydlig Retning, da man der havde set Indianere en Mil fra Byen. Denne Styrke savnedes nu haardt, thi de andre Mænd var kun væbnede med Haglbøsser, og vi havde ikke stort Haab om at kunne modstaa det rasende Angreb af Indianerne, der var forsynede med udmærkede Rifler. Sex Huse brændte allerede, og Indianerne nærmede sig i Stormskridt det tæt bebyggede Midtpunkt af Byen, som vi holdt besat. Hvis det kunde lykkes dem ogsaa at stikke denne Del i Brand, vilde vi alle være fortabte. Heldigvis vendte den udsendte Afdeling i fuldt Løb tilbage i rette Tid, og nu vendte Bladet sig til vor Fordel. Rødhuderne blev drevne tilbage, og da Fortravet af et Kompagni, der kom os til Hjælp fra St. Peter, paa samme Tid ogsaa gjorde et kraftigt Angreb paa dem, tog de ilsomt Flugten. Medfølgende Billede viser Slutningen af denne Kamp, som foregik uden for Byen, hvor man havde søgt at spærre Vejen ved de store Vogne, som der ses paa Billedet. Sejren var kjøbt dyrt, thi to af vore Mænd var faldne og 12—15 saarede. Desuden var der ogsaa bleven dræbt en ung Pige, hvis Moder tog sig hendes Død saa nær, at hun næsten mistede Forstanden; det var et ynkeligt Syn at se hende vandre omkring fra Sted til Sted med stirrende Blikke. Disse Træk kunde dog kun give en ringe Forestilling om alt det skrækkelige, som fandt Sted denne Dag i New-Ulm. Næsten hver Time opdagede man nye Lig, der var mishandlede paa enhver tænkelig Maade; men de døde var dog mindre at beklage end de levende. Flere af de sidste havde set deres Forældre, Manden, Hustruen eller Børnene blive dræbte, medens de selv kun med Nød var undgaaet den samme Skjæbne og havde faaet frygtelige Saar. En Trop paa 15 Mand fra Leavenworth var under Kampen kommen midt ind blandt Indianerne, og af hele Troppen kom der kun 6 tilbage. Den næste Dag fandt vi Ligene af de andre paa Prærien i en Tilstand, som ikke lader sig skildre. Rødhuderne havde hævnet sig paa de døde, fordi de ikke kunde faa fat paa de levende.

(Sluttes).

Husflid.

„**Kniplebog**, Vejledning til Skoleundervisning i Kniplekunstens Begyndelsesgrunde" af Sara Rasmussen. Forfatterinden af nærværende lille Bog, som for nylig er udkommen paa Brødrene Salmonsens Forlag, vil allerede være det kvindelige Publikum fordelagtig bekjendt af et Par andre selvskrevne Lærebøger i kvindelige Haandarbejder, som hun tidligere har udgivet. Hun er den første, som atter her hjemme har vakt Opmærksomheden for den længst forglemte tønderske Knipling og skaffet disse smagfulde og nydelige Arbejder Indgang i den kvindelige Verden. Bogen giver en kort, men aldeles tilstrækkelig Vejledning til selv at lære sig Kunstens Begyndelsesgrunde. Fremstillingen er paa ethvert Punkt kort og klart optegnet af Billeder. Det er især de tønderske og Vadstena Kniplinger, der i fordums Tid har vundet sig et Navn her i Norden, og det er da ogsaa fornemmelig disse tvende Former for Kniplingen, som Forfatterinden har haft for Øje ved nærværende Bog. Men Anvisningerne er dog tillige af en saadan Natur, at det ikke vil falde dem, der har lært de almindelige Begyndelsesgrunde til Knipling, synderlig vanskelig ogsaa at fremstille andre historiske Former af Kunsten end netop de ægte tønderske og Vadstena Kniplinger. Hvilken Rigdom af Former der i denne Henseende aabner sig for dem, der har en videregaaende Interesse for disse nydelige kvindelige Arbejder, fremgaar af den korte, men interessante historiske Udsigt over Kniplingers Udvikling, hvormed Forfatterinden indleder sin Bog, og som for de allerfleste vil have Nyhedens Interesse. Man ser heraf, at Kniplekunstens Oprindelse gaar tilbage til den ældste kristelige Tidsalder, og at den fra Østerland og Konstantinopel har holdt sit Indtog i Evropa, hvor den paa sin Vandring gjennem Middelalderen og Renaissancen har fulgt den store evropæiske Kulturstrømning over Italien til Maurerne i Spanien, til Frankrig, Belgien, Holland, England, Skotland, Tyskland, Danmark, Sverige, Norge og Rusland. Paa denne Vandring har Kunsten udviklet sig under de forskjelligste Former, som endnu vil gjenfindes paa ældre Malerier af de forskjellige Kunstskoler. Vi kan anbefale denne lille Bog paa det bedste til alle dem, som har Interesse for disse kvindelige Arbejder, der paa en Gang tilfredsstiller Skjønhedssansen og gjenkalder Minderne fra en svunden Tid.

Smaating.

I den gale Hals. Paa et Bal forlangte en Herre et Glas Limonade til sin Kone og paalagde Tjeneren at bringe hende det, i det han pegede paa hende, som stod imellem nogle flere Damer. Tjeneren, som ikke havde givet nøje Agt paa, hvilken af Damerne det var, overrakte Limonaden til en anden, end den var bestemt for. Da Afsenderen saa dette, blev han forfærdelig og vilde søge at gjøre Fejltagelsen god igjen, i det han hostede ad Tjeneren. Hans Kone, just ikke meget fornøjet over den udeblivende Limonade, spurgte ærgerligt: „hvad hoster du dog for?" — „Er jeg ikke nødt til at hoste," svarede han, „naar Limonaden er kommen i den gale Hals."

En fejlagtig Opfattelse. Haandværkssvenden: „Vil Fruen ikke være saa god og gi'e en fattig rejsende en lille Understøttelse!" — Damen: „Men Gu' bevares! hvorfor rejser De da, naar De ingen Penge har?"

Ugalant. En Missionær blev indbudt til en Familie, hvor Datteren af Huset plejede at vise sig i stærkt nedringede Kjoler; Værten troede, at han i Forvejen burde gjøre opmærksom paa denne Omstændighed, og undskyldte sig med, at det var almindelig Mode. „Aa," svarede Missionæren, „det generer ikke mig. Jeg er saa vant dertil, da jeg i ti Aar har opholdt mig blandt de vilde."

Fristende. Et Sted i Tyskland læste man paa et ved en Bro befæstet Bræt følgende Forbud: „Her maa ingen ryge Tobak. Overtræderen vil blive straffet med en Mulkt af 1 Thaler eller med et forholdsmæssigt Antal Stokkeprygl. Angiveren faar det halve.

Ogsaa et Svar. En Dame, der sad i en anden Klasses Kupe, sammen med adskillige tobaksrøgende Herrer, raabte til Konduktøren: „Er det tilladt at røge herinde?" — „Ja, det maa De gjærne, hvis det ikke generer Herrerne."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa to Floder i Tyskland: Et Landskab i Amerika, — en Flod i Frankrig, — en By i Forindien, — et Fyr ved Englands Kyst, — en By paa Laaland.

K. U. U

Firkantet Nød. Af 3 A, 2 E, 2 G, 2 L, 2 N, 2 S, 2 U og 1 D dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første savner den trætte Mand;
det andet vandred i Østerland;
det tredje sondrer, men heler imens;
for fjerde er Jorden endnu ej læns.

J. & M.

Gaade.

Mit første er i Graver,
andet i Traver,
tredje i Bæk,
og fjerde i Skræk,
femte i Rynke,
sjette i Bynke,
syvende i Maler,
ottende i Taler,
niende i Grøden,
tiende i Fløden.
Det hele som et Land
man finde kan.

T. B.

Opløsninger fra Nr. 40.

paa den geografiske Gaade:

Provence
Athen
Rigi
Isere
Salamis

paa den firkantede Nød:

R A N E
A B E N
N E R O
E N O K

paa Stavelsegaaden: Bogfinker.

paa Opgaven:

F E M

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 42. Søndagen den 18. Juli. 1880.

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. E.

(Fortsat).

Det begyndte nu at blive livligt i Lejren, Trompeter skingrede, Heste vrinskede, Vaaben klirrede, og paa Afstand hørtes ligesom en dump Torden, der bragte Vinduerne til at ryste. Det var Kanonerne paa Dybbøl, der sang Morgensalmen for Svenskerne paa Als. Ved denne Lyd sprang Fangen op og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Han stod en Stund, og for hvert Skud, der lød, var det, som om han skulde synke sammen; han kastede sig nu paa Knæ og bad en brændende Bøn til Gud.

Næppe havde han endt denne, før der hørtes tunge Skridt uden for Døren, og to Soldater traadte ind.

Paa deres Vink fulgte han dem strax ind i et stort Værelse, der laa paa den modsatte Side af Forstuen. Her inde befandt flere Officerer sig, og i en stor Lænestol i Stuens øverste Ende sad General Czarneski, Anføreren for det 6000 Mand stærke polske Rytteri, der havde sluttet sig til det øvrige Forbund og nu skyndte sig at komme Danmark til Hjælp mod Svenskerne. Bag ved ham viste sig et ungt skjægløst Ansigt med et Par sorte straalende Øjne.

„Dit Navn?" spurgte Generalen kort og skarpt, i det han kastede et gjennemborende Blik paa Fangen, der var ført frem for ham.

„Johan Magnus Wadmann!" svarede Fangen og saa Generalen fast i Øjet.

„Du er greben som Spion . . ."

„Jeg bringer Bud fra min Oberst til Hans Majestæt Kongen af Sverige."

„Kan du bevise det?"

„Mit Udsagn er Bevis nok, Hr. General."

„Saa er Døden dig sikker," svarede Generalen langsomt og med en vis Højtidelighed.

Johan tav, mens hans Ansigt blegnede, og der saas en dirrende Trækning omkring hans Mund. Det var aldeles stille i Værelset, og alles Øjne fæstede sig paa Fangen. Det syntes som om Generalen med Forsæt bevarede Tavsheden, for at hans sidste Ord med fuldere Vægt kunde sænke sig i Fangens Sjæl.

„Dersom Livet har noget Værd for dig," begyndte Generalen igjen, „saa gives der ogsaa et Middel, hvorved du kan redde det."

Generalen tav et Øjeblik, derpaa vedblev han: „Og det er, om du vil skaffe Sønderborg i mine Hænder?"

Blodet for den unge Svensker til Hovedet og farvede hans Kinder røde, men kun for et Øjeblik efter at give Plads for en dødelig Bleghed.

Generalen vedblev da, som for at give sine Ord mere Vægt:

„Jeg lover dig tillige — thi saa stor Pris sætter jeg paa, at vi Polakker indtager Sønderborg, og netop nu — jeg lover dig altsaa tillige i alle disse Herrers Nærværelse den hæderligste Belønning, som Polens Konge kan give."

Da traadte Fangen et Par Skridt frem; han havde hørt nok nu og kunde ikke tie længere.

„Hvor ung jeg end er," begyndte han, „saa har jeg dog, Hr. General, set og hørt en Del i jert Fædreland, som jeg ikke rigtig synes rimer sig med dette her. Jeg har ved Siden af en Misundelse og

et Had, som næppe tog i Betænkning at bringe selve Fædrelandet paa Offerblokken, set Beviser paa den højeste Dyd og Fædrelandskjærlighed, og jeg har set en Tapperhed, som maatte vække den dybeste Beundring. Ja, i jer selv, Hr. General, har jeg og mange andre, deriblandt min tapre Oberst, set den tapreste af alle Polakker . . . og aldrig havde jeg af jer ventet et saadant Tilbud, og ingen vilde tro mig, naar jeg nu kom og fortalte, at I dog virkeligt havde gjort mig det. Jeg beder jer derfor at tage jert Ord tilbage, thi det er er Fornærmelse, og jeg antager jer dog for højsindet til at skæmme den, som er ude af Stand til at forsvare sig."

Den ædle Harme, der laa udbredt over Fangens Ansigt, og den rolige Tone, hvori han havde talt, lod ingen Tvivl tilbage om, at Ordene var alvorlig mente. De havde heller ikke undladt at gjøre Indtryk paa alle de tilstedeværende; dog General Czarneski gav ikke saa let Slip paa sin Sag.

„Betænk dig nu, unge Mand," sagde han, „en polsk Adelsværdighed er ikke helt at forkaste, især naar de tilsvarende Godser og Ejendomme følger med, og med den Krigerdygtighed, som jeg ved, du er i Besiddelse af, er det meget sandsynligt, at du en Gang kan komme til at bære den polske Overfeltherres Kommandostav. Synes du ikke, at dette er et Øjebliks Eftertanke værd?"

„Med hvad Ret, Hr. General, fører I dette Sprog?" udbrød Johan, næppe sig selv mægtig. „Findes der kanske nogen svensk Mand, som i den Grad glemte sit Land og sit Navn, at han lod sig bestikke . . . Derfor en Gang for alle, Hr. General, den Adelsværdighed, I taler om, har aldeles intet tillokkende for mig, og den polske Feltherrestav har kun Værd for mig i det Tilfælde, at den overrækkes mig af Sveriges Konge. Vi er fattige hjemme i mit Fædreland, men derfor har vi dog ikke lært at være Forrædere. Tag mit Liv, det er i jer Vold, men lad mig dø uden at skæmmes i min sidste Stund!"

Generalen sad nogle Øjeblik og legede tankefuld med Guldkvasterne paa sin Sværdhæfte, derpaa tog han til Orde:

„Det er ikke første Gang, at en tapper Karl stiller sig under et andet Banner end sit Fædrelands. Herpaa har Tyskland givet os utallige Exempler, og din Tale om Forræderi, unge Mand, er derfor slet ikke paa sin Plads her, svenske Mænd har ogsaa tidligere fulgt den hvide Ørn; vor Konge er en Sønnesøns Søn af Wasaættens Stamfader, og Sønner af dit Lands ædleste Slægter, Brahe, Sparre og Posse har fulgt og tjent vor Konges Fader, salig Kong Sigesmund."

Generalens mørke Øje hvilede en Stund paa Fangen, som dog ikke ytrede mindste Tegn til at ville imødekomme hans Ønske.

„Jeg gjentager derfor, hvad jeg har sagt," vedblev Generalen, „du bør betænke dig. Du har nu Valget mellem at dø og at vinde en mere hæderfuld Stilling, end du nogen Sinde har kunnet drømme om. I Morgen vil jeg høre dit Svar!"

Generalen rejste sig og vendte sig om for at forlade Værelset; under den Bevægelse, som derved opstod, gav man mindre Agt paa Fangen.

Denne gjorde Mine til at ville besvare Generalens sidste Ord, men pludselig holdt han inde. En Dag at leve i endnu var af saa stort et Værd for ham, at det vilde være utilgiveligt, om han nu lod den slippe sig af Hænderne ved en sidste Forsikring om, at der ingen Betænkningstid behøvedes, at hans Ære var ren, og at ingen Plet skulde besmitte den.

De to Ryttere, der var blevne staaende ved Døren, nærmede sig ham nu, og han lod sig rolig føre tilbage til Fængslet.

Den skjægløse Knøs, der havde staaet bag ved Generalens Stol med et Aasyn saa blegt som en Billedstøttes, blev endnu staaende en Stund, efter at Generalen og Officererne havde forladt Værelset.

Han nærmede sig det ene Vindue og bøjede Hovedet ind mod Vindueskarmen. Havde han ikke baaret Sabel og Rytterpistoler i Beltet, vilde man næppe have troet, at han var den, han gav sig ud for, thi Udtrykket i hans Ansigt var saa blødt og blidt som en Kvindes, og hans Barm bølgede voldsomt som en ung Piges, medens Taare efter Taare piblede frem mellem de lange Øjenhaar og faldt ned over de blege Kinder.

Pludseligt for han op af de Drømme, der havde fremkaldt hans Graad og Vemod, trykkede et Par Gange Haanden mod Øjet for at udslette ethvert Spor af Taarer og gik derpaa rask og med løftet Hoved hen og aabnede en Dør, der førte ind til det næste Værelse.

Her inde sad en Pige med lyse blaa Øjne og lyse Lokker; ogsaa hun syntes at være hensunken i dyb Vemod, og Taarer stod hende i Øjnene, da hun rejste sig op mod den indtrædende. Det var en smuk og rank Skikkelse, Barmen var fyldig, Midjen smal og smekker, Haaret som Guld, og over hendes Aasyn og hele Væsen var den blide og sværmeriske Ynde udbredt, som udmærker den nordiske Mø. Hendes Ansigtstræk var regelmæssige og fine, men den klare Rødme havde i dette Øjeblik forladt hendes Kind, saa den i Blegheb kappedes med den sortøjede Ynglings foran hende.

„Taarer i dine Øjne, Anna!" udbrød denne og greb Pigens Haand.

„Ja, jeg har hørt alt, hvad der blev sagt derinde!" svarede Anna.

„Græder du da for din fangne Landsmands Skyld, eller er det for dig selv? . . . Jeg har jo sagt dig, at du skal faa Lov til at forlade vor Lejr og vende tilbage til dit Hjem med det første Skib, der gaar til Riga."

„Ak, det er slet ikke derpaa, jeg tænker," svarede hun og vedblev: „Jeg kan dog ikke drage bort her fra uden at medbringe et Savn, thi I har været for mig som en Søster, og lige siden den Stund, da jeg og mit Følge faldt i Fjendehænder, har jeg kun nydt godt af jer og jeres Frænde Generalen."

„Saa er det da den unge Svensker, kjender du ham maaske?"

„Om jeg kjender ham, Frøken," gjentog Anna, „ja, han er en Søn af den tapre Hauptmand i Karsus og har mange Gange været i min Faders Hus."

„Altsaa en Ungdomsven?" spurgte den saa kaldte Frøken med en Iver, som ikke undgik den adspurgtes Opmærksomhed, og som paa hendes Kind fremkaldte en klar Rødme.

„Frøken!" udbrød Anna, „jeg ser det paa jer, den fangne Svensker er den samme, som I lærte at kjende paa eders Slot i Polen."

Frøkenen svarede med et bekræftende Nik med Hovedet, og der indtraadte en Stunds Tavshed. Hun knappede sin Frakke op og tog fit Hovedtøj af, hvorved de rige sorte Lokker bølgede frit ned om hendes Hoved og kransede den hvide fyldige Barm.

„Vær aabenhjærtig, Anna," begyndte hun og drog med lidenskabelig Heftighed den tiltalte ind til sig. „Vær aabenhjærtig og sig mig, om den unge Svensker blot er din Ven, din Barndomsven, eller er han noget mere for dig?"

Det var kun med Anstrængelse, hun formaaede at udtale Ordene, og da hun nu tav, bøjede hun sin Pande ned mod Annas Bryst, som om hun ikke i Pigens Blik vovede at se den Bekræftelse paa sit Spørgsmaal, som hun dog tvang sig til at høre.

„Ja, jeg vil ikke fortie Sagen for jer, min Frøken," svarede Anna, „jeg ser, at jert Hjærte brænder af Kjærlighed til ham, og jeg maa bedrøves derover, thi ogsaa jeg . . ."

„Ogsaa du . . ."

„Ja ogsaa jeg elsker ham!"

„O, du hellige Jomfru," udbrød Frøkenen og sluttede Anna i sine Arme, „med hvilken Ro disse blege Nordens Kvinder kan tale om deres Kjærlighed. Den unge Mand der inde er altsaa den, du saa ofte har talt om; evig, evig Tak fordi du taler saa oprigtig til mig, jeg skal vise Gjengjæld; men sig mig nu videre: elsker han dig igjen?"

„Jeg ved det ikke, men jeg tror det," svarede Anna og vovede knap at se op; hun blev næsten bange, fordi hun havde aabenbaret sin dybeste Hemmelighed, skjønt hun maatte tilstaa for sig selv, at baade Spørgsmaal og Svar var berettigede af den Fortrolighed, der havde udviklet sig mellem hende og den krigerske Frøken i de Uger, de havde været sammen, og i hvilke den lidenskabelige Polakkerinde med hele sine glødende Følelsers Styrke ofte havde fortalt om sin Kjærlighed til den unge ukjendte Svensker.

Frøkenen trykkede et Kys paa hendes Læber og udbrød med et Glædesblink i de sorte Øjne:

„Saa er den Hindring da ryddet bort fra min Kjærligheds Paradis . . . Han er fri . . . Men hvorfor græder du, Anna . . .? Ak, jeg forstaar det, jeg glemmer jo i min Kjærlighedsglæde, at jeg saarer dig ved at omtale min Elskov. Men sig mig, du blege Pige, ved du, hvad Kjærlighed er? Jeg vil gaa i Døden for min Kjærlighed, og da han drog bort, uden at han vidste, hvor kjær han var mig, da svor jeg en dyr Ed paa, at jeg ikke vilde bære Kvindeklæder, før jeg havde vundet hans Kjærlighed eller fundet Døden. Jeg har siden fulgt min Frænde i Krigen, og det har stedse været mit Haab, at jeg skulde møde ham, men først nu er det lykkedes, og nu, da han staar for mig som Fange og dømt til Døden, hvis ikke . . ."

„Hvis ikke hans Kjærlighed til jer redder ham," fuldendte Anna. „Ja, det kan være, I har Ret, Frøken, men saaledes at lege med sit Liv, som I nu gjør det, det har man sagt mig, var en Forbrydelse mod Gud."

„Vilde du da ikke ofre dit Liv for den, du elsker?"

„Jo, hvis Vorherre krævede et saadant Offer for hans Lykke, men jeg tror ikke, det er en for Gud velbehagelig Gjerning at søge Døden, fordi ens Kjærlighed ikke bliver gjengjældt. Hvis jeg vidste, at hans Kjærlighed tilhørte en anden, da vilde jeg sørge derover, men i hans Lykke vilde jeg dog finde en Slags Erstatning. En Kjærlighed, der fordrer hans Ulykke for sin egen Lykke, fatter jeg ikke."

„Men hvad Værd har Livet da, naar dets Sol er gaaet under, og Kjærligheden er jo Livets Sol?"

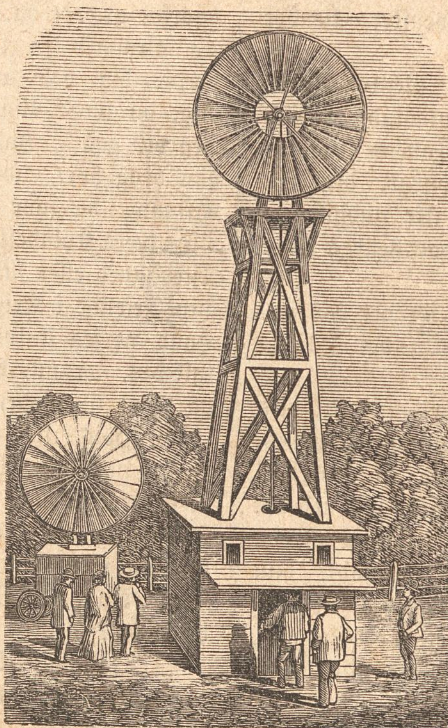
„Husk, det er Herren, som raader over os, og den Byrde, han lægger et Menneske paa, den maa det bære."

(Fortsættes.)

En ejendommelig Vindmølle.

Uagtet vi endnu i vor Tid ser de gode gamle Vindmøller i det væsenlige omtrent i samme Skikkelse, som vore Forfædre brugte dem for flere Aarhundreder siden, kan man dog ikke heraf slutte, at Møllevæsenet har holdt sig uden for de almindelige Fremskridt, som har fundet Sted næsten i alle mulige Retninger paa det industrielle Omraade. Der er tvært imod ogsaa paa Møllevæsenets Omraade blevet gjort mange og til Dels vigtige Fremskridt, men disse har dog mindst berørt Vindmøllerne.

Det Billede, som vi her fremstiller, viser en Opfindelse, som vel er ny, men dog ikke nyere, end at den allerede i flere Aar har været repræsenteret paa forskjellige Udstillinger, og den har vistnok ogsaa opnaaet en ikke saa ringe praktisk Anvendelse. Ogsaa den angaar, som man let vil kunne se, Møllevæsenet, men om den her kan ventes at ville faa nogen usædvanlig Betydning, er det endnu ikke godt at have nogen bestemt Mening om. Denne Opfindelse, som især var stærkt repræsenteret paa Udstillingen i Filadelfia i Nordamerika, fra hvilken medfølgende Tegning ogsaa skriver sig, har dog vakt ikke saa ringe Opmærksomhed paa Udstillingerne.

En ejendommelig Vindmølle.

Opfindelsen angaar, som man kan se, alene Vindfanget, der er dannet af et Antal lange og smalle Strimler af Jernplader, der ordnes saaledes, som Billedet viser, straaleformig ud fra et Midtpunkt. Disse mange Pladestrimler er anbragte saaledes, at de kan stilles med Fladen eller Kanten mod Vinden, alt efter den Kraft, som skal udvikles. Hele det saaledes dannede Vindfang kan med Lethed drejes omkring en lodret Axe, eftersom Vindretningen fordrer det, og man har indrettet Konstruktionen saaledes, at denne Drejning sker af sig selv. Vindfanget er i det hele taget meget holdbart og temmelig prisbilligt.

Paa Udstillingen i Filadelfia saa man denne Slags Vindmøller brugt paa en meget forskjellig Maade. Medfølgende Billede viser, som man ser, et rummeligt Møllehus med Vindfanget oven paa Taget. Anvendelsen af den saaledes tilvejebragte bevægende Kraft, der kan være flere Hestes Kraft, kan naturligvis være meget forskjellig.

En Hyrde i Palæstina.

Billedet fremstiller en Hyrde, omgivet af sin Hjord. Solen brænder hedt, men den omhyggelige Vogter har med sin Rørfløjtes Toner samlet sin Flok under Skyggerne af et vældigt Træ, vistnok en Terebinthe, som den, under hvilken Herrens Engel aabenbaredes for Gideon, som den, under hvilken Jeroboam hørte den gamle Profet i Bethels Advarsel, thi under dette Træ, som skal kunne blive over 1000 Aar gammelt, og hvis Løv altid er grønt, plejede Folk i de hede Egne at søge Ly mod Middagssolens glohede Straaler. Billedet fremdrager levende for vor Tanke Davids skjønne Ord: „Herren er min Hyrde, mig skal intet fattes. Han lader mig ligge i skjønne Græsgange; han leder mig til de stille rindende Vande.“

G—n.

Indianernes Ødelæggelse af New-Ulm.

(En Skildring af Kolonilivet i Amerika).

(Sluttet).

De tre følgende Dage, Onsdag, Torsdag og Fredag, lod Rødhuderne os have Ro; i denne Tid kom der flere Kompagnier fra de omkringliggende Distrikter for at hjælpe os, og vi begyndte derfor at aande friere. Om Fredagen var der i alt samlet en Styrke paa 400 væbnede Mænd i Byen, og dette var tilstrækkeligt til at kunne byde det dobbelte Tal af Rødhuder Spidsen, hvis vi blot havde været forsynede med gode Vaaben. Da kun omtrent 200 Mand af denne Styrke havde Rifler, blev vore Stridskræfter næsten formindskede til det halve, thi de glatløbede Bøsser, som de andre var væbnede med, kunde ikke gjøre megen Nytte i Kampen.

Uagtet vi i disse tre Dage intet Sammenstød havde med Rødhuderne, var der dog fuldt op at gjøre i Byen. En Del af vor Styrke strejfede

stadig omkring i Omegnen og reddede derved Livet for ikke faa Mennesker, som af Skræk for Rødhuderne havde skjult sig i Sumpe og Skove. Den Del, der blev hjemme, og især Befalingsmændene, blev stadig plaget med Udlevering af Fødevarer til Kogestederne. Det var af stor Vigtighed for os at kunne holde de fremmede Kompagnier i en god Stemning, for at de ikke pludselig skulde forlade os og lade os i Stikken. Et saadant Hverv var overdraget til mig, og jeg har aldrig haft et mere vanskeligt Arbejde. Trods al vor Møje blev der dog ofte og lydelig klaget over en daarlig Forplejning, og det var meget vanskeligt at faa de misfornøjede beroligede; men det er just ogsaa under saadanne Omstændigheder, at den menneskelige Nederdrægtighed og Usselhed kaster den skjulende Maske og viser sig i sin sande afskyelige Skikkelse.

En Hyrde i Palæstina.

Under disse Omstændigheder opløstes det borgerlige Livs hæmmende Baand aldeles, al Ejendomsret ophørte, og enhver tog, hvad han havde

Lyst til. Denne Tilegnelse skete saa aabenlyst, at den aldeles tabte Karakteren af Tyveri. Befalingsmændene, til hvilke jeg hørte, bar sig ad paa samme Maade, dog med den Forskjel, at den øverste Befalingsmand havde overdraget os Ret hertil. Vi greb f. Ex. den første den bedste Oxe, vi fik Øje paa, dræbte den uden videre og uddelte Kjødet blandt vore Folk. Vi havde saa mange Folk at skaffe Føde til, at 4 hele Oxer næppe var tilstrækkelige til en Dag. De andre Næringsmidler blev fordelte efter den samme Maalestok. Kaffen blev ikke mere vejet, men østes ud med Spader, Sukkeret ligeledes; Melet blev taget i Sækkevis, og Dunke med Smør forsvandt i en Fart. Maden blev kogt der, hvor man fandt den bedste Lejlighed, og Pigerne blev tvungne til at lave den, hvis det manglede paa frivillige Tjenere. Der herskede, kort sagt, en Lovløshedens og Næverettens Tilstand, der meget let kan udarte, naar den varer for længe. Hos os fik den imidlertid snart en Ende, og det langt før vi havde ventet det.

Lørdagen den 23de August om Morgenen opdagede vi atter Tegn til, at Rødhuderne nærmede sig, thi vi saa igjen Røgsøjler stige op, men denne Gang var det paa den anden Side af Minnesota i Retning af Fort Ridgely. Vi troede strax, at Indianerne havde erobret Fortet, og at de nu med hele deres Magt vilde kaste sig over os for at tildele os den samme Skæbne. Vi gjorde os strax rede til at tage imod dem, og alle vaabenføre Mænd blev stillede i Slagorden uden for Byen paa den Side, fra hvilken Rødhuderne rykkede frem. Jeg misbilligede fra først af denne Fremgangsmaade, da jeg frygtede for, at Indianernes djævelske Udseende maaske vilde forskrække vore Folk, og hvis disse tog Flugten, kunde Indianerne samtidig med dem trænge ind i Byen. Denne Formodning gik des værre ogsaa i Opfyldelse. I Begyndelsen rykkede Indianerne fra Prærien løs paa os i tætsluttede Hobe, men da de var komne os nær, dannede de pludselig en Halvkreds med Rytteri paa begge Fløjene og truede saaledes aldeles at afskære os Tilbagetoget. Vore Folk maatte derfor hurtig trække sig tilbage, men i Steden for at de skulde have besat Byens yderste Huse, lod de disse falde i Hænderne paa Indianerne, som her fra rettede en levende og ødelæggende Ild paa Byen. Følgende korte Beskrivelse af Byens Omgivelser vil bedre kunne sætte Læserne i Stand til at danne sig et klart Billede af den Kamp, der nu begyndte.

Landskabet hæver sig terrasseformigt fra Flodlejet i tre Affatser; den nederste Del bestaar især af Sumpe, paa den mellemste ligger den egentlige By, der aldeles behersfes af nogle faa Huse paa den øverste Affats. Paa New-Ulms nordlige Side hæver den sidste Affats sig næsten lodret i Vejret, men smelter i sydlig Retning efterhaanden mere og mere sammen med den mellemste til en skraa Slette. Byen var let at forsvare fra Nord og Syd, medens derimod den østlige og vestlige Side var gunstig for et fjendtligt Angreb. Mod Vest hæver sig nemlig en høj Terrasse, der behersker Byen, og mod Øst udbreder der sig en lav og sumpig Slette, hvis yppige og høje Græs yder Fjenden et godt Udgangspunkt for videre Foretagender. Rødhuderne nærmede sig ligesom forrige Gang fra Nord, men Tallet af dem var nu forøget fra 70 til henved 700.

Rødhuderne indsaa des værre alt for godt de Fordele, som Omgivelserne tilbød dem. De omringede Byen, men lod Hovedstyrken besætte den nylig nævnte Terrasse samt Sumpen mod Øst. Medens de fra disse Steder stadig holdt os i Aande, fortsatte de det Ødelæggelsesværk, som de havde paabegyndt ved det første Angreb. De Huse, der laa paa den sydlige Side af Byen, blev udplyndrede et for et og derpaa stukne i Brand, saa at der ved Middagstid allerede laa over hundrede Huse i Aske. Alle de Huse paa Nordsiden, som ikke hørte til det af os besatte Midtpunkt, afbrændte ligeledes. Tabet af vore Møller og Dampsavværker, der laa tæt ved Floden, gik os dog mest til Hjærte. Ødelæggelsen af disse Bygninger gjorde det nemlig umulig for os i lang Tid atter at rejse Byen af dens Aske, thi med dem var Midlerne til at kunne forarbejde Bygningstømmeret og male vort Korn blevne tilintetgjorte. Vi kunde tydelig se, hvorledes Indianerne først bar de faa Sække med Mel ud, der var blevne tilbage, før de tændte Ild paa Bygningerne. Rigtignok havde vi endnu Vindmøllen paa den øverste Terrasse tilbage, som var besat af vore Folk, men disse kunde snart ikke mere holde den; de maatte derfor forlade den, men stak den først i Brand, for at den ikke skulde yde Fjenden et fast Støttepunkt. Da den var opført af stort og stærkt Egetømmer, brændte den næsten den halve Nat igjennem. Da Ilden havde fortæret den ydre Beklædning, ragede det brændende Bjælkeværk op i Luften som en Ildsøjle paa omtrent 60 Fods Højde og ydede et skrækkeligt og ophøjet Skue.

Kampen begyndte Kl. 3 om Morgenen og varede, lige til Mørket faldt paa. Udfaldet af den var længe tvivlsom, thi snart havde Rødhuderne Overhaand, og snart lykkedes det vore Folk at vinde nogle Fordele. Den afgjørende Kamp fandt Sted henad Kl. 3 om Eftermiddagen. Indianerne havde gjort langsomme, men saa sikre Fremskridt i Sumpene mod Øst, at vi frygtede for, at det her fra skulde lykkes dem at naa vor Stillings Yderpunkter, hvorfor vor Kommandant, Dommeren Flandereau,

gjorde et fortvivlet Udfald med en Del af vore Folk. Disse trængte under Hurraraab saa uventet ind i Sumpene, at Rødhuderne blev bragte i Forvirring og grebne af en saa stor Skræk, at de forsømte al Forsigtighed og flygtede af alle Kræfter, i det de paa Flugten frembød et godt Maal for vore Skarpskytters sikre Skud. Her maatte mangen en Rødhud lade sit Liv, før det lykkedes den store Mængde at komme uden for Skudvidde.

Dette Held var afgjørende for Kampens Udfald. Vel vedblev der næsten hele Natten igjennem at falde Skud hist og her, men det var kun vore Folk, der fyrede, naar en eller anden Gjenstand i det fjærne forekom dem mistænkelig. Sejren var sikker, men dyrt kjøbt, thi den kostede os 12—15 døde og 40—50 saarede. Indianerne maatte som den angribende Part, der var mere udsat, have lidt et langt større Tab, som vistnok mindst var 50—60 døde.

Natten gik hen uden den mindste Forstyrrelse, saa at vore Folk kunde faa en højst nødvendig og styrkende Hvile. Sandsynligvis var mangen en Vagtpost saa udmattet, at han overlod Byens Forsvar til Forsynet og i Søvne nikkede over sit Vaaben eller indrettede sig det mageligt i en eller anden Krog af Barikaden.

Da Dagen brød frem, begravede vi vore døde, men da Kirkegaarden laa to Mil uden for Byen, maatte vi lægge dem i Grave, der blev opkastede i selve Byens Gader. Vi var næppe færdige med dette sørgelige Arbejde, før Rødhuderne atter viste sig, men de vovede dog ikke at komme inden for Skudvidde. De syntes nu især at stræbe efter at bringe det Bytte i Sikkerhed, som de havde taget den foregaaende Dag. Alle de Køer, Trækoxer og Heste, der var løbne bort fra os, blev tagne af Rødhuderne. De stræbte saa ivrigt efter at faa fat paa vore Heste, at de endog for disses Skyld ikke sjælden vovede sig inden for Skudvidde. Der var saaledes en lille Pony, som i højeste Grad vakte deres Begjærlighed; den befandt sig inden for Skudvidde fra det Hus, hvor jeg havde taget Post med flere andre. De søgte strax at fange den, i det de med en beundringsværdig Dygtighed og Snildhed benyttede alle de Fordele, som Egnen bød dem; snart krøb de som Slanger gjennem det høje Græs, og snart sprang de med den største Hurtighed fra den ene dækkede Stilling til den anden. Alle deres Kunstgreb var dog til ingen Nytte, thi vore sikre Kugler slog strax ned der, hvor Rødhuderne viste den mindste Del af deres Legeme, der kunde tjene som Maal, saa at de til deres store Ærgrelse omsider maatte opgive at faa fat paa Ponyen.

Kampen var atter i fuld Gang, da der Kl. 11 om Formiddagen pludselig hørtes Raabet: „Der er de! der er de!", hvilket Raab strax bragte alles Øjne til at vende sig i den betegnede Retning. Vi saa nu fra Syd sorte Masser rykke nærmere og nærmere fra de Egne, hvorfra Hjælpen var mulig; Bøsseløbene blinkede i Solen, og vi formodede af den taktfaste og sluttede Marschorden, at det var Venner af os, der nærmede sig. Det var dog ikke umuligt, at vi kunde blive bedragede; thi vi baade kjendte og frygtede Rødhudernes Træskhed. Denne Uvished satte os i en feberagtig Spænding. Hvis det nemlig var Fjender, der rykkede frem, var vi uden Redning, thi vi havde ikke det ringeste Haab om længere at kunne modstaa en saa stor Overmagt.

Til vor store Glæde viste det sig heldigvis snart, at det var Venner, og at Hjælpen altsaa var nær; enkelte Ryttere ilede uden Frygt mod os, saa at der ingen Skuffelse mere var mulig. Overvældede af Glæde vilde derfor alle styrte frem mod dem, men vor Anførers advarende Stemme holdt os tilbage, thi de lumske Rødhuder kunde let benytte sig af den mindste Uforsigtighed fra vor Side. Vi maatte derfor nøjes med at ile Vennerne i Møde med vore Hjærter, og vi bød dem velkommen med høje Jubelraab, som de besvarede lige saa kraftigt ved at se os levende, da de troede at finde os alle myrdede.

Rødhuderne tog nu klogelig Flugten, og det var Skade, at Hjælpen ikke var kommen en Dag før, da Byen saa havde været reddet. Med den ankomne Forstærkning var vi nu omtrent 900 vaabenføre Mænd, saa at vi uden Frygt kunde imødese et nyt Angreb af Indianerne, selv om de var dobbelt saa stærke, men flere forskjellige Grunde gjorde det umuligt for os at blive længere i New-Ulm. Det var i det højeste kun 25 Huse tilbage af Byen, og mange af disse var desuden ikke skikkede til Opholdssted for Kvinder og Børn, der var pakkede saa tæt sammen i enkelte Huse, at de skadelige Dunster, som udviklede sig her, efter al Sandsynlighed snart vilde fremkalde smitsomme Sygdomme. Da der desuden kun var Levnetsmidler tilbage for 4 Dage, og Flytningen af Kvinder og Børn Dag for Dag vilde blive vanskeliger, bestemte Anførerne sig til at bryde op med Indbyggerne allerede den næste Morgen.

Denne Beslutning var næppe bleven almindelig bekjendt, før Mængden begyndte at samle sig uden for Butikkerne, hvor enhver tog, hvad han havde Lyst til. Kjøbmændene var nødt til at holde gode Miner til slet Spil og afstod godvilligt det, som man ellers vilde have taget fra dem med Magt; det var i ethvert Tilfælde dog ogsaa bedre, end at deres Varer skulde falde i Hænderne paa Rødhuderne. De Optrin, som fandt Sted ved denne Lejlighed, kan umulig beskrives, da man maa have

oplevet noget lignende for at kunne forstaa det. Den stærke Trængsel i Butikkerne, det begjærlige Røveri af forskjellige Gjenstande, den foragtelige Mine, med hvilken Varerne blev vraget, Mængdens store Uforskammethed og Kjøbmændenes sukkersure Miner dannede et Billede, der var en Hogarth's Pensel værdig.

Opbrudet den næste Morgen frembød det mest brogede Billede. Den store Mængde forspændte Vogne var bogstavelig saaledes overfyldte med Kvinder, Børn, saarede og alle Slags Gjenstande, at Dyrene ikke kunde trække dem. Officererne befalede derfor Soldaterne at kaste en Mængde forskjellige Gjenstande ud af Vognene. Kakkelovne, Senge, Møbler og alle Slags andre Gjenstande blev nu i en broget Forvirring kastede ud paa Marken, saa at Vejen paa en lang Strækning kom til at ligne et stort Varelager. Indianerne vovede dog ikke atter at besøge New-Ulm, hvor en udsendt Besætning senere fandt alt i samme Tilstand, som man havde forladt det.

Toget naaede uden Uheld den lille By Mankahta, og den næste Dag naaede vi vort foreløbige Maal, Byen St. Peter. Her blev nogle tilbage, medens andre drog videre.

Smaating.

Fin Levemaade i gamle Dage. I et Haandskrift fra det 15de Aarhundrede findes følgende Leveregler, der maatte iagttages af en Mand i hine Dage, naar han vilde gjælde for velopdragen: „1) Naar du kommer til en fornem Mands Taffel, saa maa fremfor alt dine Hænder være rene, og dine Negle klippede; dog maa du ikke klippe Negle, naar Folk ser derpaa, men naar du er alene! 2) Naar du drikker, saa løft Bægeret med begge Hænder og sæt det derpaa ned igjen! Du skal ikke drikke med en Haand som en Kusk, naar han smører Vognen; du skal ikke drikke, mens din Nabo drikker; du skal ikke hoste i Bægeret; ikke drikke, saa længe du har Mad i Munden, ligesom Kvæget; ikke drikke med Larm og Spektakel som en Oxe; ikke slubre som en Hest; ikke hænge med Næsen i Bægeret som et Svin! Du skal aftørre Mund og Næse, naar du har drukket! 3) Naar du er ved din Herres Taffel, saa mærk, at naar han drikker, maa du ikke spise! 4) Hvad der ligger foran dig ved Taffelet, det skal du tage, ikke hvad der ligger foran din Nabo! 5) Du skal ikke gnave Benene som en Hund og ikke udsuge Marven! 6) Spis ikke et Æble alene, men skær det i Stykker i Midten, del derpaa den ene Halvdel og giv enhver af dine Naboer et Stykke! 7) Vil du skrælle en Pære, saa maa du begynde ved Stilken; ved Æblet begynder du ved Blomsten! 8) Stryg aldrig Smørret paa Brødet med Tommelfingeren! 9) Drik ikke Suppen af Tallerkenen, men spis den med Skeen, og ikke lydeligt, som en Kalv slubrer, men sagte som en Jomfrulil!"

Tilstrækkelig Grund. I et Selskab blev der talt meget frem og tilbage om Muligheden af, at der gives levende Skabninger paa Maanen. En Dame, som ikke var ganske ukyndig i Naturen, paastod: „Det er jo ligefrem umuligt, thi hvad vilde der vel blive af de Stakler, naar Maanen tager af?"

Lige for Lige. En Bonde havde i nogen Tid haft Smørleverance til en rig Bager i Byen. Det var Bageren paafaldende, at Smørret ikke altid holdt den angivne Vægt af otte Pund; han vejede derfor de sidste Sendinger efter og fandt virkelig, at hver af dem manglede noget i den rigtige Vægt, snart mere, snart mindre, men ingen fulde otte Pund. Han indklagede nu Bonden for Retten som skyldig i Bedrageri. — Dommeren: „Har De en Vægtskaal hjemme?" — Bonden: „Ja." — Dommeren: „Saa har De naturligvis ogsaa Lodder?" — Bonden: „Nej, dem har jeg ikke." — Dommeren: „Hvorledes har De saa kunnet veje Smørret?" — Bonden: „Det skal jeg sige Hr. Justitsraaden. Saa længe Bageren kjøber sit Smør hos mig, kjøber jeg ogsaa mit Brød hos ham. Hver Gang han nu faar et Stykke Smør paa otte Pund af mig, tager jeg stadig et af hans Brød, som jeg har maattet betale for et otte Punds, og med det vejer jeg saa Smørret, jeg sælger ham!"

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danner Navnene paa en Flod i Evropa og en af dens Bifloder: En Flod i Rusland, — et Hav ved Asiens Østkyst, — et Vandfald i Amerika, — en Biflod til Elben, — et Sund mellem de danske Øer.

K. N. N.

Firkantet Rod. Af 3 R, 2 A, 2 D, 2 E, 2 F, 2 L, 2 O og 1 M dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første var en Danedrot, berømt i Syd og Nord,
og mange stolte Kæmper sad bænket om hans Bord.
En Gang i tredje hviled han med samt sine Mænd,
men Brud paa fjerde kaldte ham dog snart til Strid igjen.
Mit andet var en Drot i Halvmaanens Land,
men hellere Bygmester end Kriger var han.

M. & H.

Gaade.

Det første er du, med andet det svinger
sig let under Sky paa de rappe Vinger;
det tredje rører sig ej.
Men er du det hele i Haand og i Aand,
da sprænger du vel de hæmmende Baand,
som hindrer dig paa din Vej.

Talopgave.

Skriv Tallene fra 50 til 65 saaledes under hverandre i en Firkant, at man, hvad enten man tæller Rækkerne sammen paa langs, paa tværs eller paa Kryds, stadig faar 230 til Sum.

A. A.

Oplosninger fra Nr. 41.

paa den geografiske Gaade:

Ekvado**r**
Loir**e**
Benare**s**
Eddyston**e**
Naksko**v**

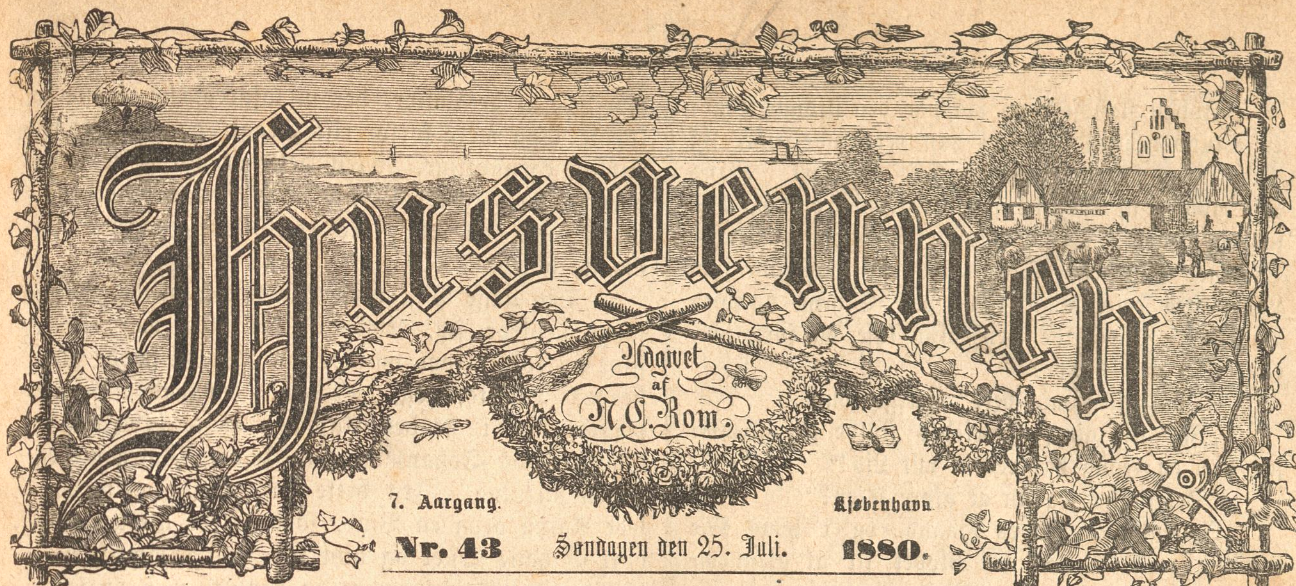
paa den firkantede Rod:

S E N G
E S A U
N A A L
G U L D

paa Gaaden: Grækenland.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang. Kjøbenhavn
Nr. 43 Søndagen den 25. Juli. 1880.

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. E.

(Fortsat).

Disse simple, trohjærtige Ord undlod ikke at gjøre Indtryk paa den stolte polske Frøken. Med Hænderne sammenfoldede i sit Skjød og med sænket Hoved tog hun Plads paa en Bænk medens hendes Øje tankefuld hvilede paa den med Guld bestukne Bjørnehud, der dækkede den hende nærmeste Del af Gulvet. Hun sad saaledes en Stund, da rejste hun sig atter og greb Annas Haand.

„Dine Ord lyder underlig for mig, Anna, men jeg maa beundre den Sjælshøjhed, du der igjennem lader til Syne, og maaske de en Gang skal komme til at bære Frugt ... Men hvis jeg nu knuser din drømte Lykke, du kolde Mø fra Snelandet, hvis jeg knuser den, saa er det dog en Trøst at vide, at du ejer dette hengivne Sind, der ikke knækkes, men ydmygt bøjer sig lig Græsset, naar Vinden en Sommerdag farer hen over Marken. Vor Skæbne skal snart blive afgjort, jeg vil besøge den fangne."

„I glemmer dog en Ting, og det netop den, at han er jer Fange."

„Ja, men hørte du ikke hans stolte Svar til min Frænde; tror du maaske, han med sin Kjærlighed vil kjøbe sit Liv?"

„Hans Liv afhænger altsaa af hans Kjærlighed? ... Tal kun aabenhjærtig til mig, som jeg har gjort det til jer."

Polakkerinden vendte sig hurtigt om og trykkede den spørgendes Haand.

„Spørg mig ikke," sagde hun, „men jeg maa fremfor alt have Visheb."

Som en stum fortvivlet sad Johan i det tilstængede Kammer, der gjorde Tjeneste som Fængsel. Han syntes at høre Lyden af en livlig Geværild langt borte, og strax saa han i Tanken sin Oberst ride i Spidsen for hele Regimentet og gjøre Indhug paa den belejrende Fjende, og i Oberstens og gamle Jakobs Ansigt syntes han at læse Haabet om den Redning, han skulde bringe; Obersten saa sig saa kjæk og frit omkring, og gamle Jakob slog for to. Det var, som om Hjærtet skulde sprænges i Johans Bryst, hver Gang han tænkte paa at skulle svige deres Trop, og i den heftigste Uro gik han op og ned ad Gulvet i det lille Rum. At tænke paa Flugt, indsaa han, var Daarskab, og om det endogsaa lykkedes ham at komme ud, hvor skulde han saa vende sig hen? Gaarden og hele Byen vrimlede af Polakker, og alles Opmærksomhed var henvendt paa det af Generalen beboede Hus. Det var en Ulykke midt i Ulykken, at hans Fængsel var bleven henlagt netop til Generalens Hovedkvarter.

Som han sad hensunken i disse haabløse Tanker, blev Døren til hans Fængsel aabnet, og da den atter lukkedes, stod en Kvindeskikkelse for ham. Hun var klædt i smaa purpurrøde Støvler med Sporer af Sølv og bar en kort Livkjole, foret med Hermelin. De rige, sorte Lokker faldt løst ned om hendes Skuldre, som Hermelinsbræmmen stramt omsluttede, men dog blottede tilstrækkeligt af for at vise en Barm, saa blændende hvid, at den intet i saa Henseende gav Bræmmen efter.

Johan standsede og saa paa den skjønne Pige; en Stund henrandt, inden han ret kunde gjøre sig Rede for, hvem det var, der stod for ham. Hans Øje mødtes af et Blik saa brændende ømt og dog fast og haardt. Det var som et Lynglimt paa hans Skæbnes Himmel. Straalende og pragtfuld som Lynet steg dette Syn frem paa Skyens natsorte Baggrund . . . skulde den blot lyse og forsvinde, eller vilde den dræbe?

„Du kjender mig vel?" spurgte hun.

„Ja, jeg gjør, hvorledes skulde jeg glemme jer, som en Gang har reddet mit Liv!"

„Det ønsker jeg nu at gjøre igjen?"

Johan greb hendes Haand, og i hans Øje brændte en Ild, som fik Blodet til at gjennemstrømme Pigens Barm og Kind.

„En dejligere Musik," udbrød han, „har ikke lydt for mit Øre, siden da jeg første Gang, efter at have forladt jert Slot, atter hørte Trompeterne i min Konges Lejr. Sig det endnu en Gang, er det virkelig jer Alvor, at I vil redde mig?"

„Tal sagte om din Redning, thi saaledes som du tænker dig den, vil den volde Redningsmandens Død . . ."

„Død," gjentog Johan, „hvorfor skal I dø? Jeg har jo sagt, at jeg rejser i min Konges Ærende."

„Jeg tror, hvad du siger, og det gjør vi alle, og dog maa du blive her, indtil du kan blive udvexlet med en af vore."

„Men det er jo værre end Døden!"

„Følg mig da," sagde hun med en Røst og et Blik, som tydelig tilkjendegav, hvor betydningsfulde disse Ord kunde blive for hendes Skæbne og Fremtidslod, „følg mig og lad os dele med hinanden. Lige siden den Dag, du forlod min Faders Slot, har jeg baaret dit Billede i mit Hjærte . . . Kom, del min Rigdom, del min Magt og min Højhed med mig, jeg elsker dig, som endnu ingen har været elsket før . . . følg mig, og jeg skal redde dig."

Men Johan stod tavs, og hans Haand slap hendes.

Da vedblev hun: „Hvad har Verdens Raab og Larm at sige i Sammenligning med den, man elsker? Hvor min Kjærlighed bor, der er mit Hjem, og der vil jeg leve og dø! Sig mig derfor, hvad skjænker du mig, Liv eller Død?"

„Et saadant Sprog, som I der taler, er mig fremmed," svarede Johan. „Jeg vil vove mit Liv for jer, og i min Erindring skal jert Billede altid staa højt og være mig kjært som en god Engels. Men jeg forstaar jer ikke, naar I taler om Kjærlighed som et Vilkaar for min Frelse. Der ligger allerede en Fornærmelse i det Valg, som jer Frænde, Generalen, gav mig, og for mig maa jeres Ord jo lyde som en Fortsættelse af hans, kun med den Forskjel, at de Løfter, der nu gjøres mig, kanske er klædte i en mere forførerisk Dragt, da de viser sig mindre egennyttige. Men dette er mit sidste Ord: hverken jer Frændes Guld eller jer Skjønhed skal bringe mig til at gjøre et Skridt, hvorved jeg maatte blues."

Den unge Pige havde hørt nok, hendes Øjenlaage sænkede sig, hendes Træk blev med et saa stive og kolde, som om Døden allerede havde ramt hendes Hjærte, og en dyb, knugende Smerte tegnede sig i hendes Aasyn. Dette bevirkede et Omslag hos Johan og gav hans Tankegang en anden Retning. Fra dette sorgtyngede og fortvivlede Aasyn drog en Vind, som viftede alt det bitre bort af hans Sjæl og blot lod ham se den skjønne Kvinde, der havde drømt og haabet, men nu fandt sig skuffet af sin Drøm og sit Haab. Formildet greb han den iskolde Haand, som magtesløs hængte ned ved den unge Piges Side.

„Jeg vil møde Fortrolighed med Fortrolighed," begyndte han, „der bor ogsaa i mit Bryst en Kjærlighed, som rimeligvis aldrig vil naa sit Maal; men hvad der end saa skal blive min Lod, saa vil jeg dog vedblive at være den tro, saa længe jeg lever. Og tro mig, aldrig, aldrig vil min Lykke kunne blomstre paa en Grund, der dannedes af Forræderi mod mit Land og min Konge. En skjønnere Kvinde end jer har jeg aldrig set, men svigtede jeg min Pligt for en Kvindes Skyld, da kunde jeg jo ikke se min Konge ærlig i Øjet."

„Har jeg da talt om Forræderi mod din Konge? Nej, hvis du elskede mig, skulde jeg følge dig til dit Hjem og leve med dig; jeg vilde elske, leve og dø for dit Folk, som du elsker og vil dø for det. Men dine Ord saarer og smerter mig dybt."

„Tilgiv mig, hvis jeg har misforstaaet jer; jer Frænde, Generalen, har jeg dog ikke kunnet misforstaa!"

„Han kunde lige saa lidt som jeg tro, at nogen vilde afslaa et saadant Tilbud, som det, der blev gjort dig. Jeg ser, vi har taget fejl, men derfor tilbød jeg ogsaa at følge dig hjem til dine Bjærge og Søer i det fjærne Land, thi jeg vil ikke hos dig efterlade Mindet om en, der søgte at lokke dig bort fra Ærens Vej. Og var min Drøm bleven Virkelighed, da skulde min Frænde fra en farlig Fjende være bleven din Konges troeste og paalideligste Ven. Nu maa min Livssaga ende . . ."

Hun gjemte sit Ansigt i sine Hænder og store Taarer perlede frem under den blændende hvide Arm, medens hele hendes Legeme skjalv krampagtig. Men det varede kun en kort Stund, da hævede hun atter sit stolte Hoved og styrtede ud af Værelset.

Et Øjeblik efter saa Anna hende med et Blik saa vildt og haardt, som om Hjærtet var blevet til

Sten i hendes Bryst, fare ind i deres fælles Kammer, og hun begreb da strax, hvad der var hændet. Hun skyndte sig hen mod den fortvivlede, men denne stødte hende tilbage.

„Vi gjenser aldrig mer hinanden," udbrød hun.

„Og han?" hviskede Anna sagte.

„Han skal dø," lød det trodsige Svar, „skal end Døden være vor Brudeskammel, saa skal han dog blive min."

Hun iførte sig en Rytterdragt og gjorde Sablen fast ved sin Side. Kort efter saa Anna hende galopere i vild Flugt hen over Marken.

Langsomt randt Dagens Timer hen for den arme Fange, hvem alt Haab om Redning og Frelse havde forladt. Han havde ikke nødig at vælge mellem Døden og Vanæren — saaledes havde hun sagt —, men alene Tanken om, at han skulde være udelukket fra al Virksomhed, og at hans Oberst og Kammerater imens skulde kæmpe og dø, forgjæves afventende den Redning, han skulde bringe dem, — i denne Tanke laa der en Smerte, mange Gange haardere og pinligere, end en hastig Død vilde være. Hans Sjæleangest var stor, og kun med den højeste Anstrængelse naaede han at tilkæmpe sig sin sædvanlige Ro og Fatning. Og imens saa han langt i det fjærne, det lyse Billede af en blaaøjet Pige hæve sig frem over den nærliggende sorte Afgrund. Dette var som et svagt Lysglimt, der midt under Kampen bragte nyt Haab og Fortrøstning.

Samtalen med den unge Frøken havde mægtig hjulpet til hos ham at fremkalde Billedet af hans Drømmes Mø, og det var, som om hendes Aand siden havde svævet omkring ham, tydeligst, naar hans Sjælekamp var stærkest. Sønderborg med Obersten og gamle Jakob traadte mere i Baggrunden, og til sidst stod hun ene for hans Sjæls Øje, smilende og fredsæl, pegende med Haanden mod Himlen. Et vemodigt Smil spredte sig over Johans Ansigt. I Tanken gjennemgik han den henrundne Tid, og alle de dejlige Barndomsminder et efter et, dukkede op hos ham. Han saa den lille Dreng, Søn af en simpel Rytter, lege med den mægtige Hr. Lars Maanssons Datter, men den simple Rytter steg lige saa hurtig som den rige Lars Maansson.

Og Tiderne skiftede: I Steden for Drengen kunde nu Studenten besøge Lars Maanssons Hus og som dennes egne Børns Lige. Hr. Lars Maansson havde Ord for at være en dygtig Mand, men med al sin Dygtighed besad han ogsaa den hos Lykkehelte i Regelen mer eller mindre fremtrædende Fejl, at ville grunde al Lykke og Fremskridt paa Rigdom og de fornemmes Anbefalinger. Med Hensyn til sine Døtre, der alle udmærkede sig ved en usædvanlig Skjønhed, havde han kun et Maal for Øje, nemlig at faa dem godt og fornemt gifte. Anna var et af de yngste Børn, og mellem hende og Ryttersønnen opstod snart en Fortrolighed, der, uden at de selv mærkede det, udspandt sig til en Kjærlighed, som stedse tiltog i Styrke, jo sjældnere de mødtes. Dette undgik dog ikke Faderens skarpe Blik, og han forbød Studenten at komme i sit Hus. Da var det, at den Beslutning udvikledes og modnedes hos Johan, at drage bort til fremmede Lande og, som saa mange andre, skabe sin Lykke med Sværdet. Kunde han være saa heldig at vinde adelig Hjælm og Skjold, saa var hans Lykke gjort, thi han vilde da kunne opfylde de Betingelser, som Lars Maansson fordrede af en tilkommende Svigersøn.

Da han sidste Gang forlod Lars Maanssons Hus, fik han ikke taget Afsked med Anna, og efter hin Tids strænge Sæder kunde der ikke være Tale om et hemmeligt Stævnemøde, det vilde være lige saa ærekrænkende for ham som for hende. Men da Regimentet, hvortil han hørte, drog bort fra Riga, havde han set Anna staa ude paa den høje Hustrappe, og hendes Øje hvilede saa trofast paa ham, skjønt det var fyldt med Taarer, at Johan ikke behøvede mere for at være sikker paa hendes Kjærlighed.

Alt dette, Billede for Billede, drog nu langsomt forbi hans Sjæl, mens han med korslagte Arme stod og støttede sig op til en Dør, der førte ind til det næste Værelse. Han befandt sig i en Tilstand, som undertiden indtræffer hos Folk med en stærk Indbildningskraft, hans Tankers og Drømmes Gjenstand traadte nemlig saa klar og levende frem for ham, at han syntes at se den med sit legemlige Øje. Sad Anna ikke der med sit taarevædede Blik og Haanden paa sit Hjærte, som om hun vilde minde om Livets højere og ædlere Kampe, fremmane Kraft til at lide og taale og indgyde Haab og Mod.

„Johan," hviskede en Stemme, og Fangen smilede glad og henrykt, men han rørte sig ikke. Det var jo saa naturlig, at den Skikkelse, han troede at se foran sig, ogsaa vilde tiltale ham.

„Johan," hviskede det atter, men denne Gang tydeligere.

Nu for Johan op af sin Drøm og lyttede med spændt Mine. Atter hørte han sit Navn nævne, og Stemmen, der syntes at dirre af Utaalmodighed, lød atter højere. Den kom fra Døren ved Siden af, og uden at han selv kunde gjøre sig Rede derfor, sagde en Anelse ham strax, at Stemmen var Annas. Han bøjede sig ind mod Dørsprækningen og hviskede hendes Navn tilbage. Og det var Anna. I Hast gjordes nogle korte Spørgsmaal,

der ligesaa hurtigt besvaredes. Anna fortalte, at hun havde været i Besøg hos en af sine gifte Søstre i Bremen, og at hun paa Hjemrejsen der fra, netop som hun og det øvrige Selskab, en ældre Officer og en Tjener, nærmede sig den mecklenburgske Grænse, var bleven forfulgt og tagen til Fange af en polsk Ryttertrop. Siden havde hun maattet gjøre Følge med Fjendehæren, og hun vidste, at man for Tiden stod i Begreb med at affordre hendes Fader en betydelig Sum i Løsepenge for hende. Paa Johans harmfulde Udraab om, at det var et Brud paa al Krigsskik, oplyste Anna, at Underhandlingen førtes hemmelig, og mod General Czarneskis Vilje, af den Kosak, der havde taget hende til Fange. Generalens Frænke, den polske Frøken, havde fortalt det til hende; men saaledes var Ordenen i den polske Hær, at selv om Generalen fik det at vide, saa vilde han dog næppe kunne udrette noget i denne Sag, og hvis hendes Fader ad offentlig Vej søgte at faa hende tilbage, vilde det koste hendes Liv. Hidtil havde Generalen og den forklædte Frøken taget hende i deres Beskyttelse, og efter Omstændighederne havde hun haft det helt godt, men med hver Dag, der gik, blev hendes Tvivl om Redning større, thi det var jo meget muligt, at hendes Fader slet ikke kunde udrede den Løsesum, der fordredes for hende.

(Fortsættes.)

Mellem Schwarzwaldbjærgene.

Rejsebilleder af Zakarias Nielsen. (9.)

Efter at have sovet en Nat i et af Strassburgs nyeste Hoteller, i hvis Forhal den driftige Vært havde opstablet et helt Bjærg af preussiske Granater og Kanonkugler fra 1870, hvilke nu i dyre Domme udbydes til Salg, siger vi atter Byen Farvel og ruller snart atter over en mægtig Rhinbro, der er den samme, som under Krigen blev sprængt i Luften for at forhindre Troppeovergangen. Der har vi paa den modsatte Bred Byen Kehl, den lille badensiske Grænsestad, der i samme Krig var Skive for det dundrende Skyts fra Strassburgs Citadel. Nu er her Fred og ingen Fare. Byen ligger og døser i Morgentaagen og synes endnu ikke at have rigtig udsovet; men trindt om paa de flade Marker er en tidlig udpurret Befolkning i travl Virksomhed med at bjærge sig en solid Frokost. Det er uhyre Flokke af hvidbrogede Gæs, der med den Iver, som Sulten skaber, afriver de duggede Græstotter, uden at ænse det buldrende og dampende Uhyre, der ruller ind mellem dem. Ak, I stakkels fjerede Skabninger, eders Dødstime er snart forhaanden. Om faa Uger vil en barsk Haand overskære eders Nakker, plukke jer og udrive eders Levere til videre Behandling for lækkersultne Ganer. I aner ikke, at tusende og atter tusende Hænder hist inde i Strassburg aarlig bearbejder hele Skibsladninger af Gaaselevere efter Køkkenkunstens fineste Regler for derefter at lade dem gaa videre til Verdens Lande i Form af lækre Postejer.

Nu ruller Toget syd paa. Paa flere Miles Strækning kjører vi langs med Schwarzwald, hvis Toppe og Skrænter er klædte med smukke Naaleskove. Ved en By, som hedder Offenheim, farer vi endelig ind mellem selve Bjærgene, og Turen bliver nu højst interessant, derved at Banen snor sig i Bugt paa Bugt op ad Bjærgsiderne og midt igjennem store Klipper. Hvert Øjeblik smutter Toget ind i en Tunnel, hvor man sidder i Bælgmørke i flere Minutter. Snart farer det hen over en Jærnbro, under hvilken en Vildbæk tumler sig i Dybet, snart svinger det om en Pynt og ruller ind i det herligste Landskab med bratte Fjældsider, med Huse og Byer spredt omkring i de dybe grønne Dale og med fjærne Bjærgskove. Saa igjen langs Skrænter og Afgrunde og gjennem Tunneler, indtil man naar Stationen ved Triberg, hvor vi standser. Triberg eller Tryberg er en ubetydelig lille Kjøbstad med en eneste Gade; men den ligger mageløst smukt, omgiven af en herlig Natur med skovklædte Højder og rivende Bække med skummende Vandfald. Fra en Højde af 500 Fod styrter tæt ved Byen betydelige Vandmasser sig, halvt skjulte af Skovtræernes udhængende Grene, ned over en Mængde Affatser, hvor de omhvirvles og skummer vildt mellem store, forrevne Klippestykker og omstyrtede Granstammer, indtil de omsider naar ned i Dalen og flyder rolig bort til andre Egne.

Beboerne i disse Bjærgegne forstaar med snild Omtanke at tage disse Vandfald i Tjeneste til Befordring af fældede Naaletræer oppe fra stejle Bjærghøjder. Schwarzwalds Rigdom bestaar væsentlig i Naaleskovene, af hvilke en Mængde Grantømmer aarlig udhugges og forsendes trindt om til nær- og fjærntliggende Lavlande; men med Hensyn til Befordringen af de svære og uhandlelige Stammer er Beboerne saa godt som udelukkende henviste til Vandvejen, det vil sige, de maa ved Vandets Hjælp bringe Stammerne ned til Lavlandets mindre Floder, hvor de tømres sammen til lange Flaader, der af Strømmen føres ud i Rhinen, paa hvilken de saa rolig glider videre til Bestemmelsesstedet. Paa Bjærgene selv har man i Regelen intet Valg mellem forskjellige Vandveje, man maa benytte den første den bedste Bæk i Nærheden, og hvis den ikke er vandrig nok eller i øvrigt

egnet til „Flaadning", bøder man ved kunstige Midler paa Manglerne, navnlig ved at man paa forskjellige Steder af Bækkens Arme opsamler Vandet ved Hjælp af kunstige, med Sluser forsynede Dæmninger og saaledes holder det opdæmmet, indtil en Flaadning skal foretages. Stammerne bringes ned til Bækken og sammentømres til smalle Flaader, der igjen bindes sammen i flere bevægelige

Mellem Schwarzwaldbjærgene.

Led, af hvilke de forreste forsynes med en opadvendende Træflage, som skal tjene til at beskytte Tømmeret mod Spaltning ved de Stød og Slag, som det faar under Nedfarten, samt til at forhindre, at Stammerne rives fra hverandre. Det forreste Led er kort og smalt, hvert efterfølgende gjøres baade bredere og længere. Naar Flaaden omsider er sammenbunden og forsynet med de fornødne Styrere, af hvilke den forreste har fastgjort en Styrebjælke paa Midten af det forreste Led, saa

bliver Sluserne for Dæmningerne aabnede, de inddæmmede Vandmasser vælter brusende frem, løfter Flaaden i Vejret og bærer den hurtig ned over Skraaningen paa deres hvide Ryage. Her kniber det for Flaadekarlene, som, til Trods for deres Dygtighed og Erfaring, har overordentlig vanskeligt ved at styre Flaaden og bevare den for at blive opreven under den rutschende Fart over Stene og Klippestykker. Paa omstaaende Billede ses en saadan ejendommelig Flodfart, der unegtelig tager sig noget halsbrækkende ud. Enhver vil forstaa, at det — navnlig for Styrmandens Vedkommende — gjælder om Koldblodighed, et sikkert Blik og et Par stærke Arme, der under Farten kan styre Flaaden ad det bugtende, skummende Løb. Naar man første Gang ser de store brede Tømmerflaader glide mageligt op ad Rhinens rolige Strøm, tænker man ikke paa, at mange af disse tykke Stammer maaske har gjort en halsbrækkende Rejse paa en Bjergbæks hvidkammede Ryg, før de naaede ned i Flodens trygge Vande, eller at fattige Bjergboere har sat deres Liv i Vove for at bringe Stammerne ned til Lavlandets Beboere.

Triberg er Schwarzwaldbanens Glanspunkt. Uagtet den kun har et Par tusend Indbyggere, har den dog 6—7 store Hoteller, et Bevis paa, at den flittig besøges af rejsende. For øvrigt har Byen en betydelig Værkflid med Tilvirkning af Ure, Straa-, Træ- og Metalvarer. I en lille Kunst- og Industriudstillingsbygning findes en rig Samling af Byens Frembringelser, navnlig en Mængde Væggeure, med kunstigt udskaarne Træskiver. Rummet er inddelt i en halv Snes Afdelinger, adskilte ved Bræddevægge, og samtlige Vægge er behængte fra Loftet til Gulvet med flere tusende større og mindre Ure, der ved deres forenede „Tik-Tak" frembringer et Kor som af tusende Faarekyllingers utrættelige Snurren. Urene er stillede, som det bedst har truffet sig, og Følgen heraf er, at de slaar til højst forskjellige Tider. I det ene Øjeblik hører man et Par smaa Væggeures fine og klingrende Slag tæt ved sig, i det næste Øjeblik runger et Par Kæmpeures Bastoner fra den ene Ende af Salen til den anden. Paa mange af Urene er Slagværket sat i Forbindelse med en Mekanisme, der ved hvert fuldt Timeslag skyder en Lem op, i hvis Aabning en lille Gjøg eller Stillids derpaa springer frem og forlyster Folk med Kukken og Kvidren. Paa et Ur sprang endog to Hornblæsere i Tyrolerdragt frem og udførte en smuk lille Duet, der lød aldeles som den blev udført paa Messinginstrumenter, men i samme Øjeblik, som Stykket hørte op, traadte de paa Militærvis tilbage i deres Lukaf, og Lemmene smækkede til for Næsen af dem. I den ene Ende af Salen stod en af Nutidens storslaaede Opfindelser, et Orkestrions, det vil sige et selvspillende Orkester i Form af et Orgel. Efter at være blevet trukket op ligesom et Kirkeur spillede det Tänhauser-marschen og flere andre Stykker, i hvilke man tydelig hørte Fløjter, Horn, Trommer, ja selv Triangel og Kastagnetter, og udførte Stykkerne med en saadan Kraft og med en saa forbavsende Sikkerhed i Sammenspillet, at man gjærne kunde tro sig henflyttet til Tivolis Koncertsal.

Fra Triberg krydser Sydbanen atter i en Mængde store Bugtninger op ad Bjærgsiderne. Man ruller og ruller, men kommer ikke ret langt frem, i det Banen ikke løber lige ud men vinder sig i stigende Sneglegange omkring de samme Bjærge. Efter at have kjørt i en halv Time, i hvilken Tid man jo ellers kjører et Par Mil, opdager man pludselig, at man ikke er kommen længere, end at man ser Triberg Banegaard og Byens gamle Kirkegaard dybt nede under sig, samtidig med at man ligeledes dybt under sig ser to forskjellige Afsatser af den samme Bane, som man kjører paa, og opdager, at man to Gange har rullet gjennem det samme Bjærg, den ene Gang i en Højde af 260 Fod den anden Gang 480 Fod over Dalens Bund. Under Farten ruller man gjennem en Mængde mørke Tunneller, der netop oplyses saa meget af Skjæret fra Dampvognen, at man lige kan skimte de talrige matglimtende Vanddraaber, der driver ned ad de klamme Klippemure. Der findes ikke mindre end henved 40 saadanne udborede Bjærghuler paa Schwarzwaldbanen, af hvilke den længste er henved en Fjerdingvej. Hvilket uhyre Arbejde og hvilke umaadelige Guldbynger maa det ikke have kostet at udhugge alle disse Banesvingninger i Klippeskrænterne og sprænge alle disse Veje gjennem de haarde Stenbjærge. I et Sletteland som vort, hvor Arbejderne tilmed kun har med bløde Ler- eller Jordmasser at gjøre, er et Jærnvejsanlæg en ren Børneleg imod Anlægene i slige Klippelande.

Nu gaar Farten gjennem det sydlige Baden. Ingen mærkelige Naturforhold, ingen Særegenheder ved Befolkningen, i alt Fald ikke ved den med os rejsende Befolkning. Jo, vent lidt, der træder en lille sortsmudset halvgammel Præst ind ad Døren, rimeligvis Hyrden for den lille By, vi nu holder ved. Hvilken Modsætning danner han ikke til de stive tilknappede katholske Præster, som det ellers vrimler med alle Vegne i disse Lande. Nynnende og smilende kaster han Blikket hen over de rejsende og synes færdig til, hvad Øjeblik det skal være, at slaa en gemytlig Passiar af med den første den bedste, der vil indlade sig med ham. Det blev saa en ung Pige — hvorfor ikke? Med et Fuglebur paa Skjødet havde hun klemt sig op i en Krog,

men Pastoren sprang hende bukkende og skrabende i Møde og bad hende endelig flytte sig bort fra Vinduet, „for det trak". Sagen var vistnok, at den gamle Skjælm selv vilde sidde der, i alt Fald tog han med et lykkeligt Smil hendes Plads i Besiddelse, da hun havde flyttet sig. Der udspandt sig nu en livlig Samtale mellem de to Naboer, under hvilken den lystige lille Præstemand slog ud med Armene, lo, nyste og smækkede Hænderne sammen med et uopslidelig Lune. Han gjorde virkelig, som han sad der med røde svedige Kinder, med den opknappede Præstefrakke skødesløst hængende om Kroppen og den høje bulede Hat ned over Nakken en uimodstaaelig morsom og dog elskværdig Figur. „Men, min bedste lille Frøken," udbrød han en Gang, da han fik Øje paa Fuglen, „jeg sidder her og sludrer og lader Dem sidde og være bebyrdet af Fugleburet . . . tillader De? Aa vist saa . . . det er mig en Fornøjelse, en sand Fornøjelse." Han halede Buret til sig, og begyndte paa en ny lystig Samtale, under hvilken han i den Grad slog ud med Haanden og svingede med Kroppen, at den ulykkelige Hansemand i Buret snart stod paa Hovedet, snart paa Benene. Enden paa Historien blev da, at den unge Pige, der med angestfulde Blikke havde fulgt Fuglens halsbrækkende Krumspring, tog Buret fra Præsten og flyttede sig et lille Stykke fra ham. Toget holdt atter ved en lille Station, og hvo skildrer den lille Præsts Overraskelse og Glæde, da en anden Hyrde, rimeligvis hans bedste Ven paa Jorden, træder ind til ham og hilser ham med et ægte broderligt Haandtag. Den sidst ankomne var ikke saa højrøstet som den anden, men syntes i Besiddelse af et lige saa uudtømmeligt Lune. Siddende over for hinanden, hver i sin Krog, sludrede og lo de, saa det rystede i Vognen. Det var ikke muligt at forstaa, hvad de talte om, men det var sandsynligvis gamle lystige Minder, der blev kogte op med en Tilsætning af ny Vittigheders Kryderi. I et Anfald af ustyrlig Lystighed slog de hinanden paa Knæene, saa det klaskede efter, og lo, saa Taarerne glinsede i Øjnene paa dem. Der var noget saa uimodstaaelig smittende ved deres Munterhed, at alle de nærmest siddende Passagerer lidt efter lidt blev revne med af Latterens Malstrøm; men de to Præster fandt dette i sin gode gemytlige Orden. „Ja, ikke sandt, ikke sandt?" udbrød de, snart henvendt til en, snart til en anden, og gned sig leende i Hænderne. Den sidst tilkommende Præst steg dog snart ud igjen; men den anden rejste endnu nogle Mil med. Da han hørte, at vi var danske, begyndte han som en ægte Tysker at udvikle for os, hvorledes den stormægtige germanske Kulturkamp nødvendig maatte kræve Ofre fra Nabofolkene. Sønderjylland maatte de have, det er jo et tysk Land, ja hele Danmark er i Grunden tysk, Norge med, Sverige med . . ." ja, det hjælper ikke, hvad De siger . . . ha ha ha! de er alle Germaner, alle Germaner! Gaa tilbage i Tiden, mine Herrer! Er den nordiske Gudelære ikke flikket sammen af germaniske Stykker, er det olddanske Sprog ikke af germanisk Rod? De kniber ikke fra os, vi maa have dem en Gang. Og nu Elsas og Lothringen — er det ikke gamle tyske Lande, er hele Frankrigs Befolkning ikke væsentlig udvandrede Germaner?" „Hvad er det for en Passiar?" Jo, vist saa, vist saa, Frankrig er egentlig at betragte som en Provins af det tyske Rige." „Ja, vent De bare lidt, til Franskmændene faar samlet Kræfter, de vil vist provinse Dem." „Aa, vi knuser dem, ha ha ha, vi knuser dem bogstavelig talt." — „Ja," vedblev han lidt efter, „hvad siger De saa om Svejts, er det ikke et tysk Land, der naturlig . . .?" „Ja, og Østerrig-Ungarn og Italien og Spanien . . .?" „Ja vist, ja vist . . . det maa alt sammen en Gang i Tiden lægges ind under germanisk Højhed, alt sammen! Vi Tyskere er dog Verdens Fremtidsfolk . . . hvad siger De? . . . ha ha ha! . . . Naa, her skulde jeg nok af. Lev vel, lev vel, kjære Venner, jeg skal sandelig ikke gjøre Danmark nogen Fortræd . . . holdt, Konduktør, jeg skal ud her . . . stop, stop!"

Saa forsvandt da den lille Præstemand. Der blev saa trist og tomt i Vognen, da han forlod os, med ham forsvandt hele Humøret. En ældre Herre, uden Tvivl en stræng, rettroende Katholik, som sad ved et af Vinduerne, saa med en mørk Mine efter Præsten, da denne trissede afsted hen ad Perronen. Han havde aabenbart taget Forargelse af al denne Lystighed i Præstekjole. Nu, — var det dog ikke bedre, at den lille Præst viste sig for Verden, som han virkelig var, i Steden for at gaa omkring med en alvorlig Maske for et evigt leende Ansigt. Maaske var der dog Alvor paa Bunden af Mandens Hjærte.

Den rigeste Fyrste.

Efter Kerner, ved Kristian Kristensen.

Hist i Worms de tyske Fyrster
lænket sad om Gildebord,
og mens Vinens Strømme flyder
vexles mangt et Gammensord.

„Herligt!" udbrød Sachsens Fyrste,
„er mit Land, og stor dets Magt,
Sølvets Aarer blaalig blinker,
op fra Bjærgets mørke Skakt."

„Se mit Land i yppig Fylde!“
svared Greven hist fra Rhin.
„Gylden Sæd i Dalen bølger,
Bjærget bærer ædel Vin.“

Bayerns Herre, Ludvig, sagde:
„Ej mit Land tilbage staar:
Store Stæder, rige Klostre
skuer man, ihvor man gaar.“

Würtenbergs højtelskte Herre,
Eberhard til Orde tog:
„Ej mit Land har store Stæder,
Sølv man ej af Bjærget drog.

Men en Skat det dog har inde,
dyrebar som Guldets Glød:
Trygt jeg kan mit Hoved hvile
i hver Borgs og Hyttes Skjød.“

Se, da raabte alle Fyrster
undrende, med venlig Hu:
„Ebenhard, vor kjære Frænde,
rigest er af alle du!“

Smaating.

Rimeligvis. „Hvem er det, som er død?“ spurgte en Herre, en Gadedreng, der stod i dyb Betragtning af et Ligtog, som passerede forbi. — „Jeg ved det ikke bestemt,“ svarede Drengen, „men det er rimeligvis ham, som ligger i Kisten.“

Et sikkert Skjulested. Man spurgte en Dame, hvis Mand havde skjult sig for en Statsforbrydelse: „Hvor er Deres Mand?“ — „Jeg har skjult ham,“ lød Svaret. Da Kongen fik dette at vide, lod han hende komme for sig. „De ved,“ sagde han strængt, „hvor Deres Mand er. Dersom de ikke aabenbarer det, kommer De paa Pinebænken!“ — „Ja,“ svarede Damen, „jeg ved, hvor han er, han er i mit Hjærte, hvorfra ingen Magt i Verden vil kunne rive ham ud.“

Svar paa Tiltale. En Mand, som var utilfreds med, at Maleren brugte saa lang Tid for at male et Skab, han havde leveret ham, udbrød, da Mesteren endelig kom med Skabet: „Hvad i Alverden er det for en Marekat, De har malet paa Laagen!“ — „Aa, Skabet er lakeret,“ svarede Maleren tørt, „det er Dem, der spejler sig i det.“

Kjendskab til Landvæsenet. Landmanden: „Se blot, hvor den stærke Regn har slaaet Kornet ned!“ — Kjøbstadfrøkenen: „Ja, men hvorfor er Bønderne saa dovne, at de ikke rejser det op igjen?“

Borgerkaptejnen. En Urmager, der tillige var Kaptejn ved Borgervæbningen, befandt sig i et Beværtningslokale, hvor en Del Linjeofficerer var i en ivrig Disput angaaende den militære Taktik. Urmageren blandede sig i Samtalen og gav sig Mine af at være en dygtig Militær, indtil endelig en gammel Officer slog ham paa Skulderen, i det han sagde: „Hør, min gode Mand, De befatter Dem saa meget med Taktikken, men pas endelig paa, De ikke glemmer Tiktakken“.

Misforstaaet. En Dame i anden Klasses Koupe, der ikke kunde taale Tobaksrøg, raabte til Konduktøren: „Er det tilladt at ryge her inde?“ — Konduktøren, der misforstod hende, svarede: „Ja, hvis det ikke generer Herrerne, kan De gjærne ryge.“

Svar paa Tiltale. I Aaret 1586 sendte Kong Philip II. den unge Connetable af Kastillien til Rom, for at lykønske Sixtus V. som Pave. Paven kunde af Ærgrelse over at se en saa ung Gesandt ikke lade være med at sige: „Hvorledes! har Kongen saa faa Mænd i sit Land, at han sender mig en Mand uden Skjæg?“ „Men den stolte Spanier svarede: „Hvis min Konge havde tænkt, at det kun kom an paa Skjægget, saa havde han sendt Eders Hellighed en Gedebuk og ikke en Adelsmand som mig!“

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa en dansk Statsmand i det 17de og en dansk Søhelt i det 18de Aarhundrede: En By i Holsten, — en By i Sydamerika, — en Flod i Østerrig, — en By i Norge, — en By i Østerrig, — en Dal i Svejts, — en By i Frankrig, — en lille historisk By i Sydskotland, — et Højdepunkt i Danmark, — en By i Italien, — en lille Søhavn i Sverige, — en By i Jylland.

K. Bach.

Firkantet Nød. Af 6 E, 3 L, 2 A, 2 N, 1 G, 1 R og 1 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

1. Det er en Fugl, som denne Kunst forstaar;
   den øves mest ved Sommer og ved Vaar.
2. Jeg bruges ej ved Potter eller Pægle,
   men vel ved Lægter eller Fyrrefjæle.
3. Det kan jeg nok, imedens Blodet rinder,
   men standser dette, saa min Evne svinder.
4. Skjønt lille nok, min Plads jeg dog udfylder
   for dem, som Orden i sit Regnskab hylder.

S.

Gaade.

Hvad er det for en lille simpel Streg,
som uden Møje slukker Solens Brand,
og som forvandler den let som en Leg
til Dynd og Mudder og til snavset Vand?

H. G.

Bogstavopgave.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Nar, — Is, — Pol, — Don — saa at de danner Navnene paa to bekjendte Byer i Evropa.

A. A.

Opløsninger fra Nr. 42.

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
D y n **a**	R O L F
O kotske Ha **v**	O M A R
N i a g a r **a**	L A D E
A l s t e **r**	F R E D
U lfsun **d**	

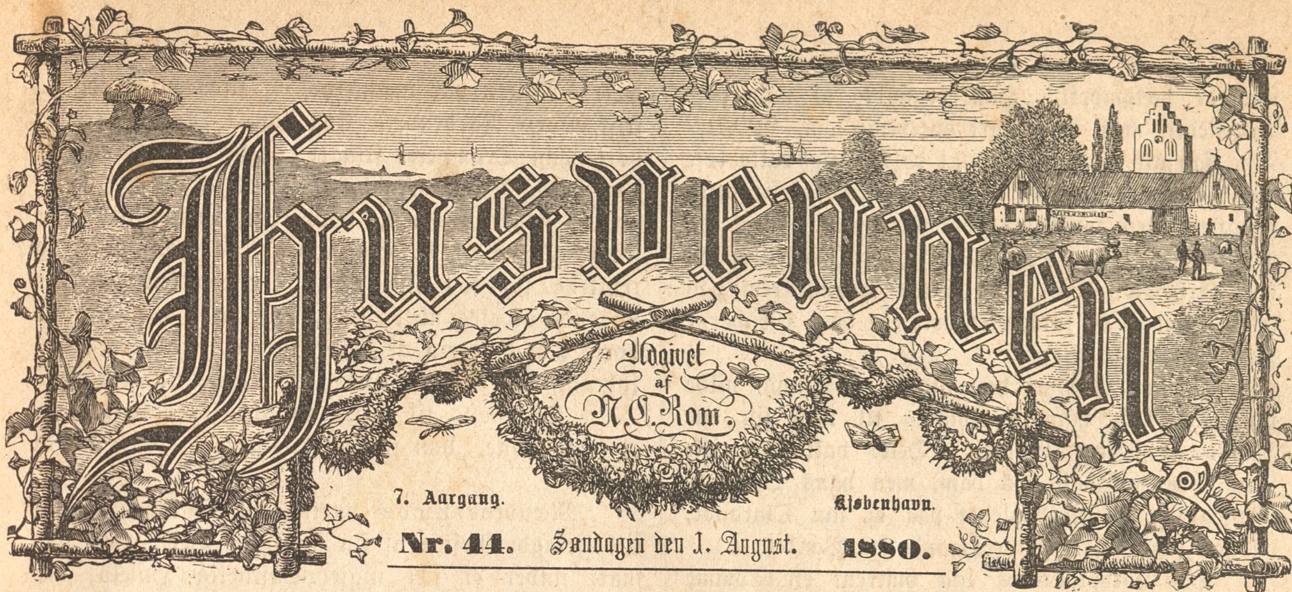
paa Gaaden: Duelig.

paa Talopgaven:

50	64	63	53
61	55	56	58
57	59	60	54
62	52	51	65

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
7. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 44. Søndagen den 1. August. 1880.

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. E.

(Fortsat.)

Johan blev som ude af sig selv ved disse Meddelelser, men Stemmen, der talte, havde en forunderlig Magt til at berolige.

„Nu har jeg tænkt," sagde hun, „at vi skulde prøve paa at redde os ud af denne Hule, vi vover ikke mere end Livet derved, og din Død er vis, min sikker nok, hvad har det saa at sige, om det sker nogle Timer før eller senere."

„Redde os!" udbrød Johan højt, men standsede og fortsatte hviskende: „Du taler om vor Redning, Anna, som om det virkelig lod sig gjøre at slippe løs her fra, men, det gaar næppe saadan til, Huset er jo omgivet af Fjender baade Dag og Nat, og Generalen har sit Ophold her . . ."

Anna afbrød: „Jeg tør ikke blive her ret længe; hør derfor nøje efter hvad jeg siger dig, Johan."

Der lød Sabelklirren ude fra Forstuen, og Bøssekolber stødtes mod Gulvet, Døre sloges heftig op og i igjen, og tunge, men hastige Skridt hørtes. Derpaa blev alt stille, og Anna vedblev:

„Jeg har en Gang været inde i det Kammer, hvor du holdes fangen, og saa vidt jeg kan forstaa, ligner det Husets øvrige Værelser i Bygningsmaade. Du kan vistnok let løfte de store Sten op henne ved Arnestedet, og naar du har det gjort, skal du kaste den løse Jordfyld længere ind under Gulvet og blive ved, indtil du har naaet Muren, i den findes der nemlig et Hul, saa stort, at en Mand lige kan krybe der igjennem, og tilmed vender den ud mod Marken. Naar du er kommen ud gjennem den, vil du finde en Kosakkappe paa Jorden. Følg saa en Løvhæk, der begynder tæt ved Huset og strækker sig et godt Stykke lige fremad, indtil den bøjer mod Vest, der, under nogle høje Træer, skal jeg vente dig med Heste til os begge."

„Hvad bestiller du her, Tøs?" lød pludselig en barsk Stemme udenfor.

„Jeg søger efter en Ring, som Frøkenen har tabt."

„Det var bedre, du sørgede for at faa dit eget Stads og dine Smykker skrabede sammen; thi kommer Løsesummen fra din Fader ikke inden i Morgen Middag, saa skal din Brudeseng redes en Nat eller to i mit Telt, og derpaa kan du gjærne sige denne Verden Farvel undtagen maaske en eller anden af Soldaterne finder Behag i dig, saa kan de godt faa Lov til at kaste Tærning om dig i en Uges Tid; men saa skal din sidste Time ogsaa snart være slaaet."

En hæs Latter afløste disse raa Ord, og Døren sloges i, saa hele Huset rystede. Johan, hvis fulde Sjælsstyrke og medfødte Rolighed var vendt tilbage ved Visheden om, at Redning og Frelse dog ikke var umulig, vilde hviske et Par trøstende og opmuntrende Ord til Anna, men han hørte endnu en Gang, Døren blive aabnet, og Generalen spørge efter sin Frænke.

„Hun red bort i Formiddags," hørte han Anna svare.

„Og du har ikke set hende siden?" spurgte Generalen atter, „hvor mon hun red hen?"

„Det ved jeg ikke, men hun red vester paa."

Begge fjærnede sig, og Johan var atter ene. Aftenen faldt paa, og inde i hans Fængsel var det

allerede bælgmørkt. Han begyndte at undersøge Arnestedet, men blev snart overbevist om, at Stenene sad alt for faste til, at de lod sig rokke løse med de blotte Hænder. Han anstrængte sig atter og atter, men forgjæves, det var umuligt blot saa meget som at faa Tag i Stenene. Skuffet opgav han Arbejdet, den kolde Sved sprang frem paa hans Pande, og fortvivlet pressede han Hænderne sammen mod sit Bryst.

Da han efter at have siddet en Stund, vilde rejse sig, kom han tilfældigvis til med sin ene Haand at berøre Gulvet. Dette vakte vel ikke strax fornyet Haab hos ham, men hans Opmærksomhed var bleven henledet paa et nyt Omraade, og han lagde øjeblikkelig Haand paa Værket.

Da Gulvplankerne laa omtrent en Tomme højere end Ildstenene, kunde han med sine Fingerspidser faa fat i deres Endekant. Han opbød nu hele sin Styrke, og til sin store Glæde og Overraskelse mærkede han snart, at Planken ikke var fastsømmet til nogen Underlægger, men villig fulgte efter for hans Ryk. Han undersøgte derpaa begge de to nærmestliggende Planker og saa, at de heller ikke var sømmede fast, men blot løst falsede sammen, som det ofte var Tilfældet i fordums Tid, navnlig i Egne, hvor man var fattig paa Jærn.

Nu var den første Vanskelighed overvunden, men i det samme opstod en ny Frygt hos ham, som han ikke tidligere havde følt sig ængstet af. Hvis der skulde komme nogen ind i Kammeret, mens han var i Færd med at skaffe Jorden bort, hvad vilde da ske? Han rejste sig og gik et Par Skridt frem og tilbage paa Gulvet. Ved nøjere Eftertanke fandt han det dog usandsynligt, at der vilde komme nogen derind i Nat, og selv om det skulde ske, saa blev hans Skæbne jo ikke derved forandret.

Gulvfyldningen var vel fast sammentraadt, men det var dog ingen vanskelig Sag at skaffe den bort, og eftersom han kom Væggen nærmere, blev den løsere. Den ene Time randt hen efter den anden, og jo nærmere Johan stod sit Maal, jo højere bankede hans Hjærte af Uro og Forventning. En Gang imellem standsede han med sit Arbejde for at lytte, men han hørte ikke andet end Vagtens ensformige Gang frem og tilbage i Forstuen.

Endelig ved Midnatstid stod han ved Maalet: den af Anna omtalte Aabning i Murgrunden. Den viste sig at være stor nok til, at han lige kunde krybe gjennem den. Uden for den fandt han Kosakkappen, men næppe havde han faaet den kastet over sig, for han hørte Anskrig inde i Fængselskammeret.

Den overhængende Fare fordoblede Kræfterne. Uden et Øjeblik at standse forsvandt han saa hurtig som en Vind under Skyggen af den høje Tornehæk. Natten var maanelys og stjærneklar, og en frisk, skarp Nordenbrise slog ham i Møde. Snart hørte han Trompeter skingre, og Befalinger uddeles i en heftig Tone; han paaskyndede sit Løb og havde næsten naaet Hjørnet, hvor han mente at kunne skimte Ørene af et Hestehoved, da han pludselig trykkede sig tæt ind mod Tornehækken og blev staaende aldeles ubevægelig; thi inde paa Marken hørte han Fodtrin af flere Mænd. Endnu en kom løbende bag efter de andre, raabende til dem:

„Til Hest, til Hest! to af Generalens Heste er forsvundne, han findes ikke mere i Nærheden af Huset!"

Mændene vendte hurtig om, medens Johan tilbagelagde Resten af sin farefulde Vej. Han stod snart under et tæt uigjennemskuelig Hvælv, der dannedes af nogle store, frodige og fritstaaende Løvtræer i Forening med Tornehækken. Her ventede Anna ham med Hestene. Hun var klædt som en polsk Rytterofficer. Johan saa, hvorledes hun skjalv, da han greb hendes Haand, men her var ikke Tid til mange Ord.

„Gjør nu, som du ser mig gjøre," sagde han, i det han trak sin vide Kosakkappe af, og kastede den over Hovedet paa den ene Hest, hvorpaa han med begge Hænder greb fat om Dyrets Mule. Anna bar sig ad paa samme Vis, og strax efter saa de en stor Skare Ryttere i strakt Galop ile sig forbi nord paa. De to Heste blev urolige og vilde sikkert ved deres Vrinsken have forraadt Gjemmestedet, hvis den af Johan tagne Forsigtighedsregel ikke havde hindret dem deri. Næppe var Lyden af de bortridende hendødt, før de efterfulgtes af et nyt Hold. „Nu er det paa Tide, at vi kommer afsted," hviskede Johan, „se hist spreder de sig over Markerne mod Nord, naar vi nu rider bag efter dem, vil de antage os for et Par af deres egne, og først naar vi er komne et godt Stykke bort fra Byen, rider vi i fuldt Firspring ned mod Stranden." Han havde imens viklet Kappen af Hestens Hoved og iført sig den, Anna gjorde det samme med sin, og et Øjeblik efter sad de begge til Hest og red bort i samme Retning, som Rytterne nys havde taget. Det var et Par raske, ildfulde og kraftige Dyr, der bar dem. Hvorledes det var lykkedes Anna at borttage dem af Generalens Stald, kunde hun næppe selv forklare. Hun havde strax efter Tilbagekomsten til sit Værelse udsøgt sig en af den polske Frøkens Rytterklædninger og iført sig denne, derpaa havde hun benyttet sig af et Øjeblik, da Generalens Heste var uden Opsigt, og skyndt sig hen i Stalden. Da hun i Vært lignede Generalens Frænke og desuden havde bundet et sort Klæde om sit Hoved, var det hende en let Sag i det frembrydende Aftenmørke at slippe forbi

Vagterne. Paa sin Vej til Stalden listede hun sig bag om Huset og kastede Kosakkappen, som hun bar under Armen, ind i Muraabningen. Uden at vække Opsigt lykkedes det hende at føre Hestene ud af Stalden og ad en Omvej hen til det aftalte Sted, hvor hun trak dem i Skjul. Trods den heftige og pinlige Uro, hvormed hendes Hjærte var fyldt var nu dog fast besluttet paa, hellere at vove det yderste end at afvente den forfærdelige Skæbne, der var hende tiltænkt, saafremt der ikke kom Brev og Penge fra hendes Fader.

De ædle Dyr bar dem hurtig fremad, og snart havde man Byen Dybbøl ude af Syne; men tydeligere og tydeligere hørtes nu ogsaa Lyden af de mange Ryttere, som paa kortere eller længere Afstand sprængte hen over Marken, søgende efter Flygtningen eller Flygtningerne, thi det var des værre alt for troligt, at ogsaa Annas Flugt var bleven opdaget. At Undersøgelserne anstilledes fortrinsvis i nordlig Retning var let forklarlig, thi Polakkerne antog det naturligvis for givet, at Flygtningen havde valgt den korteste Vej for at naa den nærmest liggende svenske Styrke, og desuden gjorde selve Lejrens Udstrækning det utænkeligt, at han skulde have vovet sig mod Syd.

„Nu maa vi se at naa ned til Stranden, saa hurtig som mulig," sagde Johan og slog ind i en ny Retning.

Anna fulgte ham, og med en Hurtighed, som grænsede til det utrolige, gik det vedblivende fremad.

Man saa Randen af Dybbølhøjene aftegne sig mod Himlen, og Anna begyndte alt at aande lettere, da pludselig en Rytter, ligesom løssluppen af Bakkens Skjød, sprængte ind paa dem fra højre.

Det var umuligt at komme forbi. Saa snart Johan fik Øje paa den enlige Rytters bestemte og truende Holdning, indsaa han strax, at her forestod en Kamp paa Liv og Død. Han holdt sin Hest an, og Anna fulgte hans Exempel; da pludselig imod al Forventning gav den fjendtlige Rytter et Vink om, at de kunde fortsætte. Johan og Anna fulgte Vinket uden at sige et Ord og uden at vove at se den fremmede i Ansigtet, thi begge havde i hende gjenkjendt Frøkenen. Hun havde øjensynlig taget dem for polske Ryttere, men vedblev dog, mens de red forbi, at have sit Blik skarpt fæstet paa dem. Pludselig gav det et Sæt i hende, som om hun var bleven truffen af et dødeligt Slag.

De to Flygtninge vidste næppe, om de skulde paaskynde deres Ridt eller ej; men de var kun komne nogle faa Favne forbi den tavse Skikkelse, da denne pludselig raabte:

„Stands!" Og da Befalingen ikke strax blev adlydt, tilføjede hun, i det hun rev en Pistol fra Bæltet: „Stands! eller en af jer skal do paa Stedet!"

Johan fattede i Hast en Beslutning og red hen til den ulykkelige Pige. I dette Øjeblik, var Faren nær. Nord fra nærmede sig i strakt Galop en Afdeling Ryttere, der nede ved Kysten havde faaet Øje paa de tre. Liv og Død hængte nu i et Haar.

„Jeg er vaabenløs," sagde Johan og standsede ved Siden af den dødblege Pige, „dræb mig, hvis I vil, men husk paa, at med det samme dræber I tusende tapre Mænd, som paa Sønderborg venter paa Frelse og Redning ved mig. Vil I lade mig fuldføre dette mit Hverv, saa giver jeg jer mit Ord paa, at jeg atter skal vende tilbage og overgive mig i jer Vold, og jeg skal da villig finde mig i den Lod og Skæbne, som jer Frænde vil bestemme for mig."

Anna havde nærmet sig, men forholdt sig tavs. Det begyndte at svimle for hendes Øjne, thi Rytterflokken kom stedse nærmere, og om faa Øjeblik vilde al Redning være forgjæves.

Men den stolte Frøken sad tavs og indesluttet med Haanden trykket fast mod sin brændende Pande.

„I Himlens Navn, tøv ikke Frøken, afgjør øjeblikkelig vor Skæbne!" raabte Johan fortvivlet. „Ser I ikke, at i næste Øjeblik har I intet Valg."

Da for hun med et op af sine dybe Tanker; hendes Blik faldt først paa Johan dernæst paa Anna, og i det hun strakte sine Hænder frem mod dem, sagde hun:

„Fly, fly! og gjem Mindet om mig i jeres Hjærter . . . En Gang har jeg nu overvunden mig selv, om det vil bringe mig Fred eller ej . . . det ved jeg ikke . . . Farvel!"

Dermed sprængte hun hen mod den sig nærmende Ryttertrop, der nu kun var nogle faa Favne borte.

„Stranden her har jeg undersøgt!" raabte hun henvendt til dem, „og de to der har nu faaet Befaling til at følge den i alle dens Bugter nord paa. Hurtig fremad, her er intet Minut at spilde!"

Rytterne saa noget forbavset efter de tvende, der lynsnart forsvandt bag Strandhøjens Kam, men de kjendte alle Generalens Frænke og vendte paa hendes Befaling deres Ridt mod Nord. De var dog ikke komne langt, før de mødte en anden Trop; en Stund holdt de stille, sandsynligvis for at tale om det skete, da brat gav de Hestene af Sporene og styrtede alle med slappe Tøjler ned mod Stranden.

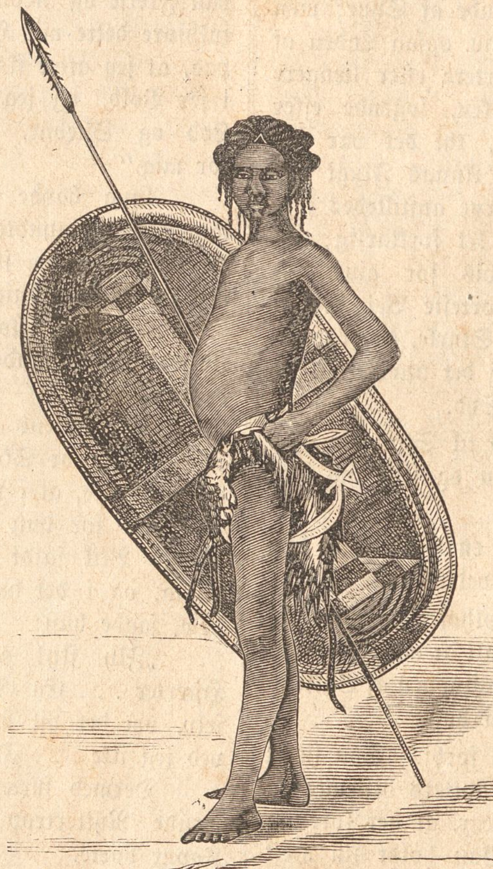
Den ensomme Rytterske holdt tavs oppe paa Højen, bag hvilken Flygtningerne var forsvundne, hun sad som hensunken i Drømme og havde hverken

Øje eller Øre for andet, end hvad der tildrog sig nede ved den lave Kyst. Her saas to Skikkelser at ile frem og forsvinde bag nogle tætte Vidjebuske, hvorpaa der kort efter fra disse gled en Baad ud i Vandet. I næste Øjeblik stormede de efterfølgende Ryttere ned over Bakkeskrænterne ved Stranden. Da de fik Øje paa de to efterladte Heste, brød de ud i vilde Fryderaab, men i samme Nu blev de Baaden med de to Flygtninge var, og en Salve af Pistolskud dundrede ud over Søen. Røgen lagde sig i Bølger hen over Vandet og skjulte Baaden for den polske Frøkens Blik. Hun løftede de sammenknugede Hænder op mod Himmelen, og et Øjeblik saa Rytterne nede ved Stranden hende sidde i denne Stilling, derpaa forsvandt hun i Retning af Lejren.

(Fortsættes.)

I Fangenskab hos Aschantierne.

Paa Vestkysten af Afrika langs med Atlanterhavet og mellem Floderne Volta og Assinie ligger den saa kaldte „Guldkyst", som er en engelsk Koloni. I det indre af denne Koloni, tæt ved Grænsen af Kongeriget „Dahomey", grundlagde Baseler Missjonsselskabet i Aaret 1864 en Missjonsanstalt, som vandt saa god Fremgang blandt de indfødte, at den snart kom i en blomstrende Tilstand, som lovede det bedste Udbytte for Kristendommen i Fremtiden. Des værre blev disse gode Udsigter paa en Gang tilintetgjorte ved nogle Stridsspørgsmaal, som udbrød mellem Englænderne og de indfødte, der boede ved Floden Volta. De vilde Aschantiere benyttede nemlig disse Stridigheder til at udføre en længe paatænkt Plan, som gik ud paa at overfalde de under den engelske Beskyttelse staaende Stammer, bringe disse under deres eget Herredømme og dræbe alle hvide eller kaste dem ud i Havet. Under Udførelsen af denne Plan var det, at en stor Skare af de vilde og krigerske Aschantiere i Aaret 1869 overfaldt den før nævnte Missjonsanstalt, som blev plyndret og aldeles ødelagt. De to Missjonærer ved denne, Ramseyer fra Svejts og Kühne fra det preussiske Schlesien, var forud gjentagne Gange blevne advarede om den truende Fare, men da de ikke havde villet forlade deres Post, blev de nu begge fangede af Aschantierne. Ramseyers Hustru og deres lille Barn, som kun var et Par Maaneder gammelt, faldt ligeledes i Hænderne paa disse vilde Folk. De blev holdte i flere Aar i Fangenskab, i det man slæbte dem omkring fra det ene Sted til det andet. I et Værk: „Quatre aus ehez les Achantis" har de selv givet en gribende Skildring af dette Fangenskab og de mange Lidelser, de maatte udholde, af hvilket Værk det efterfølgende i Korthed er et Uddrag af de mest interessante Afsnit.

Afrikansk Kriger.

Strax efter at Missjonærerne var blevne fangede, førte man dem midt gjennem en stor Hob sorte Krigere, hvis Ansigt var oversmurt med hvid Farve, og som paa Hovedet bar en Hue med et Par fremragende blodige Vædderhorn. Alle disse Krigere var væbnede indtil Tænderne. I Begyndelsen bar de stakkels Fanger deres Skæbne med stor Ro, da de troede, at man blot vilde føre dem til en eller anden Negerhøvding, som snart igjen vilde give dem deres Frihed. Da de imidlertid blev underkastede en stadig værre og værre Behandling, tabte dette Haab sig snart. De kom forbi flere andre europæiske Fanger, der var bundne, lænkede og med Piskeslag blev drevne afsted. Den ilde Behandling, som den lille Hob europæiske Fanger var udsatte for, samt de Møjsommeligheder og Lidelser, de maatte udstaa, er næsten ikke til at beskrive. Som en Flok Kvæg drev man dem under Piskeslag fra det ene Sted til det andet; Nætterne maatte de tilbringe i saa snævre Rum, der var saa overfyldte med Mennesker, at de hverken kunde drage Aande eller strække de dødtrætte Lemmer. Dag ud og Dag ind maatte de stadig marschere videre, og de maatte stedse tage til Takke med en Næring, som næsten ikke var til at opholde Livet med. Hertil kom endnu, at Marschen stedse gik dels over udstrakte Sumpe, hvor de møjsommeligt maatte arbejde sig gjennem Græs paa 10—12 Fods Højde, dels over stejle Bjærge, over hvilken der hverken gik Vej eller Sti, medens de

vilde Negere stedse udstødte de værste Trusler mod de stakkels Fanger.

„Hug Hovedet af!" brølede ofte den vilde Skare. „Vent kun, I hvide, vi vil skære Næsen af eder, og naar vi kommer til Kumassie, skal vi æde eder alle; vi vil udrydde alle de hvide Mennesker." Under saadanne vilde Raab drev man de stakkels Fanger afsted, i det man af og til slog dem med Piske eller underkastede dem en lignende Mishandling. „Vi blev drevne gjennem Landet, ligesom man fører Faar til Slagterbænken," siger Ramseyer i sin Dagbog; „man undte os ingensteds nogen Ro og tog Klæder og alle andre Bekvemmeligheder fra os."

Rundt omkring saa Fangerne døde og saarede, og i flere Landsbyer laa Gaderne fulde af Lig. I det fjærne hørte man desuden stadig de melankolske Toner af Horn, der var lavede af Elefanttænder eller af Antilopernes Horn, og disse Toner blandede sig med Kvindernes Dødssange. Fangerne kunde heraf slutte sig til, at Aschantierne havde lidt store Tab i Kampen, hvilket vistnok vilde forværre deres Skæbne.

Omsider naaede Fangerne til Aschantiernes Overgenerals Lejr. Denne Mand hed Adu Boso's; han var en højt anset Kriger, der tillige var kongelig Skatmester og Kammerherre eller Nøglebærer. Ved Fangernes Ankomst sad denne mægtige Herre, indhyllet fra Top til Taa i en hvid Klædning, i en aaben Pavillon. Han værdigede ikke Fangerne et Ord eller et Blik, uagtet en af Missjonærerne i en indtrængende Tale søgte at forestille ham disses sørgelige Stilling. Han lod dem ikke alene drive ind i et usselt Indelukke, men han tillod endogsaa, at Negerne berøvede dem de faa Ting, som de hidtil havde faaet Lov til at beholde. Den næste Morgen blev Fangerne overraskede ved et Besøg af denne Usling, som forkyndte dem, at der for Øjeblikket vel ingen Krig var mellem Aschantierne og Europæerne, men da han selv kun var en Slave af Kongen, turde han intet foretage sig uden dennes Befaling. Af denne Grund skulde Fangerne føres til Kongen, som boede i Hovedstaden Kumassie.

Det var en sørgelig Efterretning for de stakkels Fanger. Uagtet de næppe var i Stand til at kunne staa paa Benene, og forsultne og nøgne som de var, samt lænkede baade paa Hænder og Ben, skulde de nu marschere videre og tilbagelægge en meget lang Vej i denne usle Tilstand, før de fik Vished om deres endelige Skæbne. Vejen gik snart over Bjærge og Dale, snart gjennem højt Græs eller gjennem næsten uigjennemtrængelige Urskove. Naar man hertil føjer, at Fangerne snart hverken havde Fodtøj eller Klæder paa Kroppen, og at de ved det stadige Samliv med de urenlige Aschantiere blev plagede af alt Slags Utøj, vil Læserne kunne danne sig en Forestilling om deres ynkelige Tilstand.

Afrikansk Høvding.

Anføreren for de Krigere, der bevogtede Fangerne var en gammel Mand paa 60 Aar ved Navn Akjena. „Han var den grusomste og modbydeligste af alle de Aschantiere, som vi kom i Berøring med," siger Ramseyer i sin Skildring. „Han var næsten altid ondskabsfuld mod os, og kun Palmevinen, som han tog til sig i store Partier, formaaede af og til at mildne hans mørke Sindsstemning. Han var en Slave, men af høj Rang, og han havde derfor en Mængde Slaver, som opvartede ham, og flere Hustruer. Under ham stod der en Del unge Krigere, som ligeledes behandlede Fangerne slet. Enhver af disse Krigere havde sin egen Tjener, som bar hans Oppakning, da enhver Kriger selv kun

bærer sin Bøsse eller sit Spyd og sit Skjold. Omstaaende Billede fremstiller en af disse unge Krigere, væbnet med Spyd og Skjold. Enhver ny Dag bragte Fangerne ny Savn og Fornærmelser. Akjena gjorde sig formelig en Fornøjelse af at berøve Fangerne alt Mod, i det han afmalede den Skæbne, som ventede dem i Kumassie, med de mest sorte Farver. „I denne By," sagde han ofte, „vil man hugge Hovedet af eder." Uagtet de stakkels Fanger ofte var nær ved at dø af Hede og Tørst, vilde han dog aldrig tillade dem at stille Tørsten ved de Floder og Kilder, som de kom forbi, men truede dem gjentagne Gange med Døden, hvis de overtraadte denne Befaling. „I vor ulykkelige Stilling," siger Ramseyer, „følte vi undertiden stor Lyst til at tage ham paa Ordet og sige til ham: „Hug hellere strax Hovedet af os, saa kan du komme hurtigere afsted." Naar Fangerne holdt Hvil ved Middagstid, kastede han nogle Mundfulde Brød til dem, som om de var Hunde, og kun naar han var i en bedre Stemning, lod han dem give en Vælling af Majsmel.

Under store Møjsommeligheder, Savn og Mishandlinger naaede Fangerne i Begyndelsen af August Maaned Aschantiernes egentlige Land, som var meget frugtbart og vel dyrket samt gjennemskaaren af Floder og gode Landeveje, som forbandt de mange og anselige Byer med hverandre. Hundrede Skridt foran enhver Landsby saa Fangerne en forunderlig Ophobning af Lerkar, Stokke, Korn, Æg, Frugt og forskjellige andre Ting. Det var Offergaver til Stedets Guder, som her var ophobede. Omkring hver Landsby var der plantet en Mængde smukke Palmer og Bananer, og de nette Huse i den laa enten rundt omkring en fri Plads eller langs Siderne af en bred Gade, der var beplantet med smukke Træer. Forstanderen for enhver Landsby var i Regelen en gammel Olding, som førte Titel af „Menighedens Fader."

Strax efter at Fangerne var naaede ind i dette Land, døde Ramseyers ni Maaneder gamle Dreng, der faldt som et Offer for Rejsens mange Haande Savn og Møjsommeligheder, som Forældrene med deres bedste Vilje ikke kunde værne ham mod. Da Fangerne naaede den smukt byggede By Abankoro, hvis Huse var opførte af Sten, maatte de gjøre Holdt i flere Uger. Her stødte en ung Lidelsesfælle, en spansk Kjøbmand, ved Navn Bonnat, til dem. Han var bleven fangen ved Ho, hvor et Missjonsselskab fra Bremen har en Station, og skulde nu ogsaa føres til Kumassie. Først den 22de April det næste Aar naaede Fangerne denne Hovedstad, efter at de i flere Uger havde maattet opholde sig i den folkerige Landsby Asotsche, der ligger tæt ved Kumassie i Udkanten af Urskoven. Beboerne i denne Landsby viste sig meget venlige mod de stakkels Fanger og forsynede dem rigelig med alle Slags Næringsmidler og Frugter, ja Ejeren af den Hytte, hvor Fangerne blev holdte indesluttede, sendte dem hver Dag Mad fra sit eget Bord, saa at Fangerne snart begyndte at komme til Kræfter igjen. I andre Retninger vedblev deres Tilstand derimod at være lige saa usel som tidligere. De havde hverken Sko eller Klæder, og deres Legeme var fulde af Saar, som forskjellige giftige Insekter havde bibragt dem, og som voldte dem megen Smerte. Man kan derfor let tænke sig, at de med stor Længsel imødesaa den Dag, da de skulde føres frem for Negerkongen og faa deres Skæbne afgjort.

Om Middagen den 21de April kom endelig en Affending fra Kongen med to lukkede Bærestole, og han overbragte Befaling til, at Fangerne strax skulde bringes til Kumassie, og den næste Dag tiltraadte disse med bankende Hjærter den korte Rejse. De blev meget forbavsede over, at man ikke førte dem lige til Hovedstaden, men til to nylig opførte Hytter, der laa i en tæt Skov omtrent en Fjerdingvej fra Byen. Ikke ret længe efter deres Ankomst dertil kom der en ung Mand fra Hoffet, ved Navn Sabeng, der bragte Fangerne en Hilsen fra Kongen samt nogle Gaver, der bestod af et stegt Faar og en Del andre Levnetsmidler, som var meget velkomne, da de ikke havde faaet noget at spise i de sidste 24 Timer. Om Aftenen fik de end videre to Flasker Likør fra Kongen, hvilket viste, at han nærede nogen Interesse for dem, men det varede endnu 14 Dage, inden de blev førte frem for denne mægtige Herre.

Først den 7de Maj indfandt Kongens Kammerherre Bosum-Muru sig hos dem og befalede dem strax at følge med ham til Kongen. Uagtet Vejen ikke var ret lang, var de dog meget længe om at naa Bestemmelsesstedet, da man førte dem til dette paa Kryds og tværs ad alle mulige Omveje. Omsider naaede Fangerne en stor og rund Plads, der var omgiven af smukke og højstammede Palmetræer. Midt paa denne Plads laa det smukke kongelige Slot. Paa en lille Forhøjning paa Pladsen sad Aschantiernes Konge, omringet af Rigets Stormænd og Provinsernes Høvdinge, der alle var iførte deres bedste Pynt og var overlæssede med Guldsmykker. Desuden havde der paa Pladsen samlet sig en Folkemængde paa flere tusende Mennesker.

Over Kongens Hoved blev der baaret en stor og broget farvet Parasol, paa hvilken der fandtes forgyldte Billeder af Aber, Pelikaner, Elefanter og Menneskehoveder. Da Fangerne havde nærmet sig ham i en Afstand af 50 Skridt, maatte de nedlade sig. Det Skuespil, som nu frembød sig for deres

Øjne, var i høj Grad baade imponerende og malerisk og blev af og til oplivet ved en vild Musik af Trommer og Blæseinstrumenter. Først kom der en lang Række Betjente ud fra det kongelige Slot og overrakte Fangerne to Kar med Palmevin samt to Flasker Enebærlikør. Derpaa nærmede en forunderlig udpyntet væbnet Mand sig dem; det var Kongens Sværdbærer med Rigsleopardskindet og iført Kongens Krigsrustning. Alle de Dele, som hørte til denne Rustning: Patrontasken, Dolken, Halssmykket, Arm- og Bensmykkerne, Hjælmen med dens viftedannede Ørnefjer o. s. v., intet manglede, og alt lynede og blinkede af Guld.

Denne øverste Hofembedsmand skulde føre Fangerne frem for den mægtige Konge, og det højtidelige Optog satte sig strax i Bevægelse. Først kom Fangernes Bedækning, derpaa disse selv, og til Slutning Resten af Bedækningen. Man hilste uophørligt Fangerne fra alle Sider, og da disse var komne tæt foran den ophøjede Plads, som Kongen sad paa, bøjede de sig flere Gange dybt for at vise ham deres Ærefrygt. Majestæten besvarede denne Hilsen ved et fortroligt Nik med Hovedet, hvorpaa Fangerne satte sig ned og blev hilste af den høje Forsamling. Nu satte hele Forsamlingen sig i Bevægelse og passerede i et højtideligt Optog forbi Fangerne. Først kom en Mængde Høvdinger, der bevægede sig frem paa en hoppende eller dansende Maade under Trommernes og Hornenes bedøvende Lyd. Medfølgende Billede viser en af disse Høvdinger i hans fulde Puds. Paa Hovedet bærer han en Hue eller Hjælm, for til prydet med forgyldte Vædderhorn og for oven med en Busk Ørnefjer; den er fastgjort til Hovedet ved Hjælp af et Hagebaand og besat med smaa Konkylier. Hans røde Vest eller Livstykke er helt bedækket med Fetischer (Tryllebilleder) og mauriske Amuletter af Sølv eller Guld samt smaa broderede Lapper eller Tasker af alle Farver, der klaprer ved enhver Bevægelse, han gjør. Imellem dem er der anbragt smaa forgyldte Messingklokker, Konkylier, Kurve, Horn og Haler af forskjellige Dyr; særlig bemærkes en lang Leopardhale, der hænger ned bag til under en lille Bue, som ogsaa er bedækket med Amuletter. Et lille Kogger med forgiftede Pile dingler ved hans venstre Haandled; mellem Tænderne holder han en lang Jærnkjæde, til Enden af hvilken der er fastgjort en Stump beskrevet Papir, indeholdende en kraftig maurisk Trylleformular, og i den højre Haand svinger han et Spyd, omviklet med rødt Tøj og pyntet med Silkekvaster. Dragten fuldstændiggjøres af et Par hvide Benklæder af Bomuldstøj samt et Par vældige Støvler af mat, brunt Læder, der naar ham midt paa Laarene; ogsaa disse Støvler er rigt udstyrede med Klokker, Haler, Amuletter og Læderremme, og de fastholdes ved Hjælp af smaa Jærnkjæder, der er fastgjorte til Livbæltet.

Efter Høvdingerne kom det egentlige Hofpersonale. Først kom der 80 Herolder; hver af disse bar en Hue af Abeskind med en glimrende Guldplade paa Hovedet og en rund Skammel i Haanden. Efter dem kom alle Kongens Dværge og Narre i røde Skjorter, og derefter Tjenerne ved det kongelige Harem. Derefter fulgte der 60 Drenge, der hver bar en Skytsgud, den saa kaldte „Sumany“. Disse Skytsguder bestod som oftest af forskjellige uslagtede Dyr, der var indsyede i Leopardskind. Efter dem blev der baaren fem smagfuldt udskaarne og med Guld prydede Tronstole, der var aldeles røde af Blodet af utallige Mennesker, der Tid efter anden var blevne slagtede som Offer til Guderne. Efter disse kom Kongens Trone, der var aldeles bedækket med Guld, og bag efter den bares Kongens Tobakspiber, der var af en forunderlig Form og prydede med Juveler og Guld. Under hele Optoget lød Musikken stadig mere og mere vildt, og Støjen blev stedse mere rasende. Til sidst skred Kongen højtidelig frem under en prægtig, guldbroderet Baldakin af sort Fløjl. Omkring ham sprang en Mængde smaa Drenge, der saa ud som Djævle og var pyntede med Sabler, Vifter og Elefanthaler; disse brølede af fuld Hals: „Han kommer! Han kommer! Jordens mægtigste Herre kommer!“ Paa Fødderne bar Kongen forgyldte Sandaler og paa Hovedet en rigt prydet Guldkrone, medens hans Hænder, Arme og Ben glimrede af en utallig Mængde Guldprydelser. Et halvt Dusin Pager holdt ham ved Armene, Ryggen og Benene og ledede ham, som om han var et lille Barn, i det de uden Ophør skreg: „Løve, se dig for! Tag dig i Agt! Her er Jorden ikke jævn!“ o. s. v.

Karekare, som Kongen hed, var en i høj Grad imponerende Mand. Hans Ansigtstræk udtrykte en stolt Selvfølelse og viste ikke Spor af nogen Grusomhed, men viste snarere en godmodig Velvilje, som i høj Grad indvirkede beroligende paa Fangerne. Han blev staaende en Tid og stirrede med et venligt Blik paa de stakkels Fanger, som i deres usle og pjaltede Tilstand saa saa afskrækkende ud, at ingen Tigger gjærne vilde have nærmet sig dem. Hermed var hele Højtideligheden forbi, som næsten havde varet i to Timer.

Trods de mange Beviser paa Venlighed, som Fangerne modtog fra Kongen, kunde det dog ikke lykkes dem at faa deres Frihed. De maatte endnu tilbringe 3 Aar i et mildt Fangenskab i Kumassie og fik først igjen deres Frihed, da der udbrød en Krig mellem Englænderne og Aschan-

tierne, i hvilken de sidste blev slaaede. De to Missjonærer vendte derpaa atter tilbage og optog igjen deres Missjonsgjerning paa samme Sted som tidligere.

Smaating.

En Tale i rette Tid. Da Kejser Augustus kom tilbage til Rom som Sejerherre, præsenterede en Kunstner ham en Ravn, som han havde lært at sige: „Jeg hilser dig, Cæsar Sejerherre." Augustus kjøbte Fuglen for 600 Rd. En Papegøje, der kunde sige det samme, blev ogsaa betalt dyrt. Derefter kom ogsaa en Skade, som han kjøbte. En fattig Skomager hørte dette og vilde ligeledes afrette en Ravn til at hilse Kejseren som Sejerherre, og han kom ogsaa saa vidt, at han bragte Fuglen til Augustus, men denne svarede ham, at han havde nok af den Slags. Ravnen raabte da, hvad den ofte havde hørt Skomageren sige: „Jeg har spildt min Tid og mit Arbejde!" Augustus lo og betalte den endnu rigeligere end de andre.

Tankekorn. Menneskets Kundskaber ligner smaa Øer, som svømmer omkring paa Uvidenhedens store Hav. — Ubetydelige Personer, som kun udmærker sig ved deres svage Sider, gjorde bedst i at tie stille, naar der er Tale om store Mænds Svagheder. — Der findes flere misundelige end misundelsesværdige Mennesker i Verden. — Giv Børn lidt at udrette, men læg Vægt paa, at det bliver ordentlig udført. — Naar vi har vore nærmestes Kjærlighed, kan vi bære hele den øvrige Verdens Had.

Tostemmig Sang. To Studenter havde i en lille By sunget og gjort Spektakler om Natten paa Gaden, hvorfor den ene blev arresteret og ført for Byens Dommer, hvorimod den anden undslap. „De vil altsaa ikke angive Deres medskyldige?" spurgte Dommeren, højst opbragt. — „Jeg har ingen medskyldig." — „Men der staar jo i Rapporten, at der var to, der sang." — „Det er fuldkommen rigtigt, det var mig, der sang to-stemmigt." — „Naa saaledes, ja det er en anden Sag, saa kan De slippe for denne Gang."

En Sansekage. En Husmands Søn lærte Skrædderprofessionen, og rejste til Holland, da han havde udlært. Efter at han havde været der i nogle Aar, kom han hjem, og havde aldeles glemt sit Modersmaal. Han spurgte sine Landsmænd, hvad en Smørkjærne var for en Ting, hvad en Mælkebøtte var o. s. v. En Gang kom han med sin Fader ud i Marken, og da han saa en Rive ligge der, spurgte han, hvad det var? I det samme traadte han uforvarende paa Tænderne, saa Skaftet sprang op og gav ham en vældig Næsestyver. „Av, den forbandede Rive!" skreg han, og huskede strax sit Modersmaal.

Ugalant. Konen: „Ikke sandt, lille Mand, du vilde ikke give Slip paa mig for 200,000 Kroner?" — Manden: „Ved du hvad — bring mig først en, der byder mig den Sum!"

For meget forlangt. A: Maa jeg spørge, har De i Sinde at betale mig mit gamle Tilgodehavende?" — B: „Det er virkelig for galt; først kostede det mig megen Umage at faa Pengene af Dem, og nu skal jeg oven i Kjøbet pine mig med at betale dem! Hvis De bærer Dem saaledes ad, skal man nok vogte sig for at laane af Dem igjen!"

Geografisk Gaade. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne læste opad, danner Navnene paa to tyske Floder: En By i Tyskland, — en By i Rusland, — en By i Spanien, — en Republik i Amerika, — et Bælt i Danmark.

J. M. J.

Firkantet Rod Af 4 N, 3 E, 2 A, 2 D, 2 O, 2 R og 1 G dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første yder baade det sure og søde,
det saltede og pebrede, den krydrede Føde.
Det andet nævner Præsten alt fra de gamle Dage,
hvis Navn du vil med Let ed dig kalde tilbage.
Det tredje peger hen mod en af Verdens Kanter,
hvor der er Brug for Pelse og Ræveskinds Vanter.
Det fjerde med et Punktum sig gjærne slutter sammen,
thi dets Begreb omtrent er lige med et Amen.

S.

Gaade:

Sidder du mig første, og sidder du mig andet,
sidder du mig vel saa nær, som du kan det.
Var du i det hele, mens jeg var første-andet,
saa var vi nok i selvsamme By her i Landet.

Talopgave.

Skriv Tallene fra 40 til 55 saaledes i fire Rækker, at Summen af hver Række bliver 190, hvad enten man tæller paa langs, paa tværs eller paa Kryds.

A. A.

Opløsninger fra Nr. 43.

paa den historisk-geografiske Opgave:

G l ü c k s t a d **t**
R i o J a n e i r **o**
I s a **r**
F r e d e r i k s s t a **d**
F i u m **e**
E n g a r d i **n**
N a n t e **s**
F a l k i r **k**
E j e r s b a v n e h ø **j**
L i v o r n **o**
D y n e k i **l**
T h i s t e **d**

paa den firkantede Rød:

G A L E
A L E N
L E V E
E N E R

paa Gaaden: Den Streg, som drages gjennem Solens „o"
og brat forvandles o'et til et ø,
den slukker uden Møje Solens Brand
og lader den i Sølens Mudder dø.

paa Bogstavopgaven: London — Paris.

Brevvexling.

„En mangeaarig Holder." Til at fjerne Græs fra Stenbroen bruges ofte „Gasvand", der kan faas paa Gasværkerne. Dette Middel medfører imidlertid en slem Lugt, hvorfor det stundum erstattes med svovlsurt Zinkite, der opløses og paaheldes Stenbroen. Det sidstnævnte Salt er billigt og faas hos Materialisterne.

A. A. A. —. Det er Udg. kjært at kunne meddele at den indsendte Begjæring var fyldestgjort inden den fremkom, i det en længere interessant Fortælling med mange store Billeder, i Lighed med Hugenotterne, alt ligger færdig til Optagelse i „Husvennen" med næste Binds Begyndelse.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. E.

(Fortsat).

Mørke og tunge randt Dagene hen for de svenske paa Sønderborg. Det var ikke alene Obersten, den ædle og tapre Rutger von Ascheberg, der i den største Sjælsspænding afventede den ene Dags Komme efter den anden, hans Officerer og det menige Mandskab gjorde det samme. Det var første Gang, at man under den elskede Førers Kommando maatte døje og udholde sligt, som disse Dage var Vidne til, og ingen kunde heller mindes, at Obersten nogen Sinde havde ladet en Fjende lege saa længe med sig, som han nu gjorde, ihvor farlig og vanskelig hans Stilling end saa havde været. Men enhver indsaa ogsaa, at her var kun Valget mellem at dø og at overgive sig som Fanger, og det sidste var der ingen, der vilde. Spørgsmaalet var da, hvorfor Obersten saa længe opsatte den afgjørende Strid.

Sædvanligvis begyndte Dagen med et Tilbud fra Kurfyrsten om at dagtinge paa hæderlige Vilkaar; men Obersten havde paa alle disse Tilbud kun et Svar: den næste Morgen vilde han give nærmere Besked. Derpaa fulgte for det meste et Udfald fra Slottet, og i Regelen tog dette Resten af Dagen. Værst af alt var imidlertid den Fjende, som aabenbarede sig i Mangelen af Mad og Brænde for Folkene og Foder til Hestene, og kunde end den svenske Kriger bedre end nogen anden kæmpe imod denne Fjende, saa maatte han dog til sidst give tabt.

Gamle Jakob, som til andre Tider plejede at være den, der holdt Stemningen oppe, maaske mest ved sine barske Tilrettevisninger, havde i de to sidste Dage — Slottet var nu indesluttet paa attende Dag — været mere tavs, end nogen Sinde tidligere, og ofte især om Natten opholdt han sig paa Slottets Søside, om Dagen derimod, og naar han var fri for Tjenesten, havde han for det meste sin Plads oppe i det østre Taarn, det saa kaldte Blaataarn, hvor Kristian den anden i sin Tid havde henlevet sine lange og tunge Fængselsaar. Ingen kunde forstaa, hvad den gamle havde i Sinde, og ingen vovede at spørge ham derom; men at der var noget i Ulave med ham, mærkede man let derpaa, at han lod de andre Soldater i Fred, naar de, mens han gik dem forbi, ytrede noget, som han ellers aldrig vilde have taalt. Fra sit Tilholdssted om Dagen, havde han en vidtstrakt Udsigt over Havet, og hans Øje fulgte trolig enhver i det fjærne opdukkende Sejler, men for hver Gang han atter kom ned i Gaarden, lagde der sig en dyb Rynke over hans høje Pande. Til sidst mente Soldaterne, at det ikke stod rigtig til med ham, men da de saa, med hvilken Mod og Dødsforagt han huggede løs paa Fjenden under de daglige Udfald, beholdt de alligevel deres Agtelse for ham.

Atten Dage var nu hengaaede siden Johans Afrejse. Det var om Aftenen. Man havde efter Sædvane gjort et Udfald om Dagen for om muligt at bemægtige sig en Del af den Tilførsel af Fødevarer, der Dagen i Forvejen var kommen Fjenden i Hænde, men Udfaldet var mislykkedes, og man havde

nu kun et eneste Brød tilbage paa Slottet. Stillingen var fortvivlet. En Beslutning maatte fattes, og et afgjørende Skridt foretages. Og atter sammenkaldte Obersten sine Officerer til Raadslagning.

Der herskede en højtidelig Tavshed i den store Sal, da Obersten nu som forrige Gang tog Plads ved Enden af det lange Bord.

„Jeg takker jer," begyndte han, „for den Manddom og Tapperhed, som I i denne tunge Tid har lagt for Dagen. Det er min Pligt at berømme jer for vor Konge, og det var at haabe, at vi dog endnu en Gang skulde faa ham at se her i Livet. Vor Kreds er bleven formindsket, siden vi sidst var samlet her paa dette Sted; men jeg haaber, at de, der er gaaede bort fra os, har indberettet for salig Kongen og de store hedengangne af hans Mænd: Torstensen og Johan Baner, at Svenskerne endnu kan slaas og med Rette tilkomme Navn af Verdens største Krigere. Modtag derfor min Tak, mine Herrer og dygtige Krigsmænd!"

Efter et kort Ophold vedblev han:

„Vi er nu snart komne saa vidt, som vi kan komme, og vi maa derfor slaas til sidste Mand eller ogsaa modtage Kurfyrstens Tilbud om at dagtinge, som sagtens atter vil blive os gjort i Morgen. Vi har nu opholdt Fjenden foran denne usle Rønne lige saa længe, som salig Hr. Erik Slange opholdt ham ved Neyburg, og Carl Carlsen og Jacob Pontusson de la Gardie ved Volmar, og vi har gjort, hvad man under de nuværende Omstændigheder billigvis kunde forlange. Jeg havde derfor ventet og haabet, at Redningens Time til sidst skulde have slaaet. Det er ikke sket, og hvad mig selv angaar, saa er min Beslutning tagen, men før jeg tager en saadan, som skal gjælde jer alle, vilde jeg gjærne høre jer Mening."

Den yngste blandt Officererne blev nu anmodet om at udtale sig. Det var ikke den samme, som ved den tidligere Sammenkomst først havde havt Ordet og da udtalt Oberstens egen Tanke. Han var falden i Kampen en af de sidste Dage. Men den nærmestfølgende udtalte sig i samme Retning.

„Min Mening er nu som altid," sagde han, „at dø, hvis vi ikke kan sejre."

De andre istemte, selv den tyske Dragonoberst. Da rejste Oberst Ascheberg sig op, og de andre fulgte hans Exempel.

„Saa vil vi da række hinanden Haand," udbrød han, medens hans kjække og stolte, men tillige vemodige Blik fløj hen over den Skare af tapre, der stod samlet omkring Bordet, „og slutte os sammen til et fast og enigt Forbund, et Forbund til Døden, et Fostbrødrelag efter gammel nordisk Sæd; og uden at have plettet det svenske Navns Ære skal vi da hist møde alle de store hedengangne. Naar Solen i Morgen gaar i Bjærge, skal den ikke finde os levende oven Mulde."

En efter en trykkede de stolte Mænd Oberstens Haand, og Sammenkomsten var til Ende. Officererne nærmede sig Døren, og Obersten vendte sig om for at gaa ind i sit Værelse.

Da hørtes hurtige Skridt udenfor i Gangen, og en Mand traadte ind ad Døren, netop som Oberst Kundsdorf vilde aabne den, for at fjærne sig tillige med de øvrige.

Det var Johan.

„Oberst!" udbrød han og sprang hen mod denne, „svenske Skibe ligger for Anker syd for Øen, og Admiralen venter jer nede ved Søporten!"

Var et Reb af en usynlig Haand blevet nedsænket fra Himlen til en druknende, vilde det ikke have frembragt større Virkning, end den unge Rytters Ord frembragte hos disse til Døden viede Krigere. Alle stirrede forbavsede paa Johan, og Obersten skyndte sig hen imod ham og trykkede ham til sit Bryst.

„Min raske Gut," udbrød han, „din Officersudnævnelse ligger færdigskreven inde paa mit Bord. Ser I," vedblev han og vendte sig til de omkringstaaende, „han har fundet Vej midt gjennem Fjendens Flaade og Lejr og bragt vore Bud, og ikke alene det, men han har ført dem her til; og nu haaber jeg med Guds Hjælp, at Kongen skal faa Nytte af mine Ryttere og jere Dragoner, Oberst Kundsdorf, i en bedre Kamp, end den vi havde indviet os til . . . Jeg beder jer, mine Herrer, at forblive her i Salen, indtil jeg har talt med Admiralen."

Han gav Johan et Vink om at følge med, hvorpaa de begge forlod Værelset.

Nede ved Søporten laa en større Baad, og her i dens Agterstavn traf Obersten den tapre svenske Admiral Claes Uggla. De hilste hinanden med et varmt Haandtryk.

„Jeg havde faaet Befaling til at opsnappe de danske Skibe, som skulde føre Forbindelseshæren over til Kjøbenhavn," sagde Admiralen, „og styrede ogsaa for en gunstig Vind syd paa mellem alle de Isflager og Isstykker, hvormed Havet paa denne Aarsens Tid er opfyldt; men saa hændte det sig sidste Nat, at jeg blev prajet af en lille Baad, hvorfra jeg opfiskede to næsten mere døde end levende Mennesker."

„Og det var?"

„Det var en af jere Folk, Hr. Oberst, og han havde en Datter af General-Krigskommissæren i Lifland med sig."

„En Kvinde?" spurgte Obersten med en Forundring, som ikke en Gang det vigtige Øjeblik kunde dæmpe.

„Ja, som jeg siger," svarede Admiralen. „Den

raske Rytter havde friet hende ud af de polskes Klør, men derom kan han selv bedre give jer Besked . . . En rask Gut, . . . jeg misunder jer saadanne Folk, Hr. Oberst."

Begge Officererne begyndte nu at raadslaa, om hvad der skulde sættes i Værk for at kunne føre de belejrede om Bord paa Flaaden, noget, der paa Grund af Fjendens Nærhed var forbundet med de største Vanskeligheder.

Imidlertid stod Johan inde under Porthvælvingen med gamle Jakob ved sin Side; men den graaskjæggede Rytter syntes endnu mere forvirret end nogen Sinde tidligere; ikke et Ord fik han frem over sine Læber, thi han mærkede, at han ikke var anderledes Herre over sin Røst, end at den vilde forraade, hvor bevæget han var. Omsider lykkedes det ham dog at udstøde Ordet:

„Kornèt?"

Johan forstod meget godt, hvad han mente, og svarede:

„Min Udnævnelse ligger oppe hos Obersten!"

En sammenpresset Lyd, omtrent som en Bjørns Brummen, undslap derved den gamles Læber, men denne ufrivillige Tilkjendegivelse af hans Glæde gjengav ham atter det i det første Øjeblik tabte Selvherredømme, og han kunde nu ikke alene udtale et enkelt Ord, men ogsaa en hel Mening.

„I, Gud forbarme sig," udbrød han, „saa vil Tøsen i Riga blive glad!"

„Hende træffer du vist, før du tænker paa det, gamle Bjørn, hun er med paa Flaaden, der ligger her sønden for Øen, og jeg tænker, at vi en af de første Dage skal indskibe os."

Raadslagningen mellem Admiralen og Obersten var til Ende, og de skiltes ad. Den første tog tilbage til Flaaden, medens Obersten skyndte sig op til de ventende Officerer for at uddele sine Befalinger for den følgende Dag. Da han var færdig med det, og Officererne havde forladt ham, havde han en lang Samtale med Johan, der maatte fortælle ham alt, hvad der havde tildraget sig med ham, siden han forlod Slottet. Da han sluttede, sagde Obersten:

„Du har gjort mig et godt Stykke Arbejde, Johan, og for Eftertiden kan du stole paa, at du har en Ven i mig."

Han rakte Johan Haanden og gik derpaa ind i sit Værelse.

Et grundigere Forhør end Oberstens ventede Johan den næste Morgen af gamle Jakob, som ikke holdt op med at spørge, før Trompeten kaldte baade ham og Jakob til Dagens Gjerning.

Meget Arbejde var dog tilbage endnu, dersom den Redning, der var muliggjort ved de svenske Skibes Ankomst, skulde lykkes, Fjenden kunde let opdage, hvad der var i Gjærde, og da, i Harme over at et saa sikkert Bytte slap dem af Hænderne, vove en almindelig Storm, som næppe vilde kunne tilbageslaas. Det var saaledes et dobbelt Arbejde, som den gryende Dag bar i sit Skjød; først og fremmest gjaldt det om at bortlede Fjendens Opmærksomhed, fra hvad man havde for, og derpaa iværksætte de nødvendige Forberedelser til Indskibningen paa Flaaden. For at dette sidste kunde gaa for sig saa hurtig som mulig, maatte Muren paa Borgens Søside gjennembrydes paa to Steder. Dette Arbejde paabegyndtes strax om Morgenen af det dertil bestemte Mandskab. Tresindstyve Dragoner opstilledes ved de syv Kanoner paa Slotsvolden, og over disse fik Johan Befalingen. De skulde holde Volden, til alt det øvrige Mandskab var kommen om Bord paa Flaaden. Lutter gamle og udvalgte Krigere var det, ogsaa gamle Jakob var derimellem, og hans Mine var ubeskrivelig, da han hørte de første Kommandoord lyde fra Johans Læber. Han stirrede omkring sig med et Blik, saa grumt og vildt, at en Klippe godt kunde have sprunget i Stykker derfor.

Alt det øvrige Mandskab gjorde tidlig om Morgenen under Oberstens Anførsel et heftigt Udfald mod Fjenden. Striden var hed og langvarig, og det saa næsten ud, som om de fortvivlede Svenskere denne Gang havde sat sig i Hovedet enten at sprænge Belejringskjæden eller ogsaa lade Livet. Selv Kurfyrsten maatte tilstaa, at han aldrig havde set et Udfald gjøres med mere Kraft og større Dødsforagt. Overmagten var dog for stor, og de belejrede maatte nu som altid trække sig tilbage.

Kurfyrsten forfulgte, og med løse Tøjler stormede Czarneskis Ryttere frem for efter de vigende svenske at trænge ind gjennem Slotsporten. Men Kanonerne oppe paa Volden gjorde dem en Streg i Regningen, i det deres Kugler tvang dem til at vende om.

Om Eftermiddagen foretoges et nyt Udfald, og Fjenden maatte stille hele sit Mandskab paa Benene for at modtage disse vilde Stormløb mod sin Lejr. Udfaldet bragte imidlertid samme Resultat som de forrige, men saa forbitret blev Kurfyrsten over Svenskernes egensindige Modstand, at han gav Befaling til en almindelig Storm og sendte en Officer tillige med en Trompeter hen til Slottet for at forkynde det for den svenske Oberst og for sidste Gang tilbyde ham at dagtinge. Smilende gav Ascheberg sit sædvanlige Svar, hvormed den fjendtlige Officer derpaa vendte tilbage.

Slottets Kanoner havde for ringe Skudvidde

til, at de kunde naa den fjendtlige Lejr, men ikke des mindre skød de dog Skud paa Skud og indhyllede derved Slottet i en uigjennemtrængelig Sky af Krudtrøg. Hvis man ikke kjendte den virkelige Hensigt hermed, kunde man næsten tro, at de saa haardt betrængte svenske var blevne grebne af et pludseligt Vanvid.

Man var allerede naaet langt hen paa Eftermiddagen, da man fra Slotstaarnet saa Fjenden være færdig med sine Forberedelser til Stormen, og strax lod den svenske Oberst foretage et nyt Udfald. Dette var heftigere end noget af de foregaaende. I Regelen rettede Svenskerne altid deres Angreb mod Øst, og paa den Side udkæmpedes ogsaa den haardeste Kamp nu.

(Sluttes.)

Moses for Farao.

Kongen i Egypten havde fattet Mistillid til Jødefolket; det skulde udryddes, havde han sagt; men
det skulde han sige saa sagte,
man ved ikke, hvad man kan magte.

Og det viste sig, hvor meget Farao magtede; at udrydde det Folk, som Herren holdt under sine Vinger, det mægtede han ikke, dertil var hans Arm for kort. Farao maatte ved sit eget Hof opfostre den, som skulde, ved den almægtiges Hjælp, udfri Folket, som Kongen vilde udrydde, fra Egypten og Faraos Aag.

Billedet fremstiller Øjeblikket, da Moses fremtraadte for Farao, at bede om Orlov for sit Folk. Farao ser forundret ud imod hans Datters hebraiske Dreng, der møder frem for ham med rolig Holdning og fyrstelig Mine, som sit Folks Høvding og sin Guds Tjener. Alle Egyptens Vise slaar Hænderne sammen af Forbavselse over saa uhørt en Dristighed, ja selv Drabanterne stirrer i stum Forventning paa ham, der uden at slaa Øjet ned, træder frem for den Konge, for hvis mindste Vink de skjælver.

Det havde været godt for Farao, om han den Dag havde forstaaet, hvem af de to, han eller Moses, var den store, og hvem den lille. Men det forstod han ikke, de ti Plagers Svøber maatte først falde tungt over hans Folk og hans Land, og endda havde han svært ved at lære det. Han lærte det vist først, da det var for silde, da han for sidste Gang stod Ansigt til Ansigt med Moses, den Gang, midt i det røde Havs Leje, Bølgerne var ved at slaa sammen over hans Hoved, medens Moses stod for hans Øjne paa Arabiens Strand, med Staven udstrakt over Vandet, som adlød hans Bud.

G—n.

En Stockholmsfærd.

Af Emil Sauter.

Der er noget vist løftende allerede i Tanken om at kunne forlade sin Hjemstavn og sætte Foden paa fremmed Grund og med Nutidens lette og temmelig billige Befordringsmidler henhører det jo ikke til Umulighederne at faa en saadan Tanke virkeliggjort. Det 4de nordiske Skolemøde i Stockholm har frembudt en saadan Udsigt til et billigt Besøg i et Naboland, hvor Sproget ikke lægger Hindringer i Vejen, og da dette Møde har vist en saa overordentlig stor Tiltrækningskraft at Rejsen netop i disse Dage foretages af over Tusend danske Lærere og Oplysningsvenner, har jeg tænkt at et Par Notitser om Færden mulig vil kunne interessere en stor Del af dette Blads Læsere.

En Rejse til Sverige er altid interessant for os Slettebeboere, og selv om man kun kan komme en forholdsvis mindre Tur op i Landet — f. Ex. fra Kjøbenhavn til Malmø og derfra paa Jærnbane forbi Lund til Stehag Station med en Fodvandring til Ringsjøn og en lille Udflugt pr. „skjüts" til Odensjön og Skäralid, en Tur, der kan gjøres paa 2 Dage — vil man kunne faa en Ide om et lille Bjærgland, som man skal rejse mange Mile mod Syd for at se Mage til. Hvor meget interessantere er da ikke en Tur helt op til Sveriges skjønne Hovedstad.

For os danske er der hovedsagelig kun Tale om to Rejseruter til Stockholm, naar vi kun have en kortere Tid til vor Raadighed, over Gøteborg eller over Malmø. Fra Frederikshavn bringer et Dampskib os til Gøteborg efter 4 à 5 Timers Sejlads. Udsigten fra Dampskibet over Egnen om Frederikshavn og de udenfor liggende Øer Hirtsholmene er et nyt og ejendommeligt Syn, og Indsejlingen til Gøteborg frembyder Billedet af en prægtig svensk Skjærgaard med den ene Klippeholm ved Siden af den anden, bebyggede og ubebyggede, som store mægtige Sten rage de op over Vandet, og hvor der er en Revne i Stenen er ofte et Træ skudt op, Rødderne hænger frit ud over Stenen, men Toppen staar frodig og grøn. Fra Gøteborg kan gjøres en Udflugt til de berømte Vandfald ved Trollhättan med Sejlads gjennem Sluserne i Trollhätta-Kanalen. En saadan Tur vil udfordre en eller halvandens Dags Ophold.

Den mest interessante Tur er dog unægtelig Rejsen fra Malmø til Stockholm, naar den kan forbindes med en Sejlads over en af de dejlige svenske Indsøer og gjennem et Stykke af en af Kanalerne. Fra Malmø gaar Rejsen da paa Jærnvej gjennem Skaane, hvor Egnen er omtrent

som i Danmark. Efterhaanden som man kommer lidt længere op i Sverige forandres Naturen, Bøgeskovene hører op og afløses af Eg, Birk og Gran. Birken er det egentlige Skovtræ her og dets smukke hængende Grene og mørke Løv giver Skovene et fra de danske Skove højst forskjelligt Præg.

Moses for Farao.

Store smukke Søer omgivne af Skov og fulde af skovbevoxede Øer viser sig for Øjet mens man farer forbi, og af og til kommer man forbi en ångsag (Dampsav) medens Togene, der farer forbi, er ladede med Bjælker og Fjæl. Af og til træder Graniten frem, Sten saa store som Huse og Kirketaarne, Træer, der hænge ud over Klippen med deres Rødder, Mos og Blomster titte frem af Revnerne,

flade Strækninger oversaaede med Sten viser sig for Blikket, og selv hvor Markerne er opdyrkede, ser man mellem Kornet en Sten ved en anden.

Vi rejse i Nordøst og Tiden løber fra os, vore Ure vil ikke passe og saa har de svenske Ure paa Jærnbanestationerne 3 Visere, hvilken af dem passer? Jærnbanens Klokkeslæt retter sig efter Gøteborg Tid, 4 Min. tillægges Malmø (Tiden her er omtrent Kjøbenhavns Tid) og 24 Min. tillægges efter Stockholms Tid. Af de tre Visere viser den ene Gøteborgs eller Jærnbanetid, den anden Stockholms Tid og den tredje Stedets Tid. Opholdet paa de fleste Stationer er, naar man rejser med Snälltoget, kun nogle faa Minuter, kun paa enkelte Stationer er et længere Ophold, for at indtage en Forfriskning, som man paa den lange Kjøretur vel kan trænge til; et saadant Ophold paa 30 Minutter er der ved Stationen Alfvesta omtrent 24 danske Mil fra Malmø (en svensk Mil er lig $1^{5}/_{12}$ dansk Mil). I største Fart styrte de rejsende ind i „Matsalen". Paa et stort Bord findes her Terriner med forskjellige Supper, Fade med Fisk og Kjødretter, Buddinger o. s. v., samt store Stabler Tallerkener og Bunker af Knive, Gafler og Skeer. Her er nok af alt, men det gjælder her som overalt i Sverige om at betjene sig selv, venter man at en Opvarter skal komme springende, forregner man sig og kommer let til at rejse videre med tør Mund. Man langer altsaa en Tallerken, fylder den af Terrinen, snapper en Ske og sætter sig ved et af de smaa Borde i Salen eller spiser staaende. Ligedan faar man sig Fisk, Kjød og Budding, og om man ønsker det en Kop Kaffe fra det dækkede Kaffebord, blot hurtig og betjen dig selv, ellers faar du intet — og enten du tager lidt eller meget er Betalingen ens. Lokomotivet fløjter, man skynder sig at betale de circa $1^{1}/_{2}$ Krone Beværtningen koster og gaar atter i sin Vogn. Videre gaar Farten op igjennem Smaaland, næsten overalt gjennem Skovstrækninger af og til en lille By med Træhuse og Trækirker; venlige se disse Smaahuse ud, som de ligger der med Skov eller Sø og Hede til Baggrund, og næsten i ethvert Hus, om det end er nok saa fattigt, ser man hvide Gardiner bag Vinduerne. Ved Nässjø gaar en Sidebane ad Jönköping til, vi tager ad den for at naa Vättern. Egnen forandrer sig, Skovene træde mere tilbage, Klipperne blive højere, et Par Tunneler sprængte gjennem Klippen farer vi igjennem, til højre ser vi Vandfaldene og Fabrikkerne ved Husqvarna og nu øjner vi Taarnene og Fabrikskorstenene i Jönköping, Vätterns blanke Spejl og snart holder vi ved Jönköping Station. I det store smukke Hotel hvile vi os lidt og tager saa Byen i Ojesyn.

For at kaste et Blik over Egnen og for at faa en Udsigt over den store svenske Indsø gaar vi op paa et vældig Fjældknude, Dunkehaller, vest for Staden. Vejen fører forbi det verdensberømte Tændstikfabrik. Hele Bjærge af Træstammer, bestemte til at sønderdeles og vandre ud i Verden som Tændstikker, ligger ophobede udenfor; gjærne gad vi kige indenfor Porten, men det er forbudt og vi maa videre. Der ligger da Fjældet, en lille Elv fosser skummende ned gjennem det, og driver forskjellige Mølleværker. Opstigningen er besværlig, men den lønner sig, thi Udsigten er herlig. Forneden den smukke By med den lille Havn, ind over Land mørke Skove og lave Fjælde og foran den prægtige Indsø medens Udsigten over den begrænses af høje Bakker og Skovaase. Er det Aften ved Solnedgang, da glimte de fjærne Fjældskove i de sidste Straaler og hvide Tunger stige fra Søen og ruller sig op ad Højdernes Sider, et herligt og for vore Ojne helt uvant Syn.

Dampskibsklokken ringer; vi maa om Bord og glide nu sagte hen over Vätterns Vande. Denne Sø, der er særlig bekjendt for sit klare, gjennemsigtige Vand har et Areal af 17 □ Mil og er paa sine Steder 420 Fod dyb. Man sammenligner den i Almindelighed med Bodensøen eller det sorte Hav og der findes Sagn om underjordiske Forbindelser mellem disse tre Søer. Men ustadig er Vättern, det ene Øjeblik kan dets Vandspejl være roligt og smilende, ikke en Vind, kruser det og i næste Øjeblik kan Vandet oprøres som i den vildeste Storm uden nogen synlig Aarsag; ligeledes adskiller Vättern sig fra de andre svenske Indsøer derved at den kun har ganske enkelte Øer. Skjøndt Søen paa Kortet ser smal ud, er den dog saa bred, at man, naar man sejler inde ved Land paa den ene Side kun skimter Omridset af Land paa den anden; en skarp Grænse mellem Himmel og Vand som paa Havet findes ikke paa Vättern, alt smelter sammen uden nogen Grænselinje. Vi passerer Vissingø, med Ruinerne af en gammel Borg. Middagsbordet dækkes under et Solsejl paa Dækket, den muntre Kaptejn har snart en gemytlig Samtale i Gang, og alt mens vi spise, vexler Kysten og frembyder det ene smukke Punkt efter det andet. Her ligger Grenna med sine røde Tage og Haver med de fra „Gluntarne" bekjendte Æbler og Pærer, og hinsides Vättern findes paa en høj Bakke Ruinerne af Brahehus. Man viser os den nordligste Bøgeskov, langs Bredderne er store Klipper bevoxede med Skov. Undertiden falder Klippen brat af mod Søen og danner Huler, hvoraf Rögavel Grotten er den mærkeligste, andre Steder træder Klippen tilbage og der er da frugtbart og veldyrket Land. Vi staar „qvar" ved Vadstena og have Tid til at gaa i Land for at betragte det mærkelige gamle

Slot, der ligger ved en lille „köping" af samme Navn. Stærkt er det bygget og Murene gaar lige ned i Vandet. I hvert Hjørne er et rundt Taarn og udvendigt ser Slottet ud til at være godt vedligeholdt; indvendig forfalder det og bruges til „spanmålsmagasin" (Kormagasin). Vadstena ligger i Østergothland og lidt højere oppe naar vi Motala, hvor Vättern har sit Afløb til Østersøen. Her begynder Kanalfarten. Det interessante Stykke af denne er Farten mellem Motala og Norsholm og det vil vi passere. Strax ved Motala kommer vi gjennem et Par Broer og en mindre Sluse og er nu i Kanalen. Denne er et Storværk som Svenskerne med Rette er stolte af. Den begyndtes i den for Sverige saa ulykkelige Periode mellem 1808 og 1810, og man forstod at overvinde alle Hindringer saa at den kunde aabnes den 26de September 1832. Kanalen er gravet mellem Indsøerne Vänern, Vättern og en Del mindre Søer, i en Længde af mellem 8 og 9 svenske Mil, har en Dybde af 10 Fod, en Bredde af 48 Fod i Bunden og 88 Fod foroven og er forsynet med 53 Sluser, medens 30 Broer paa forskjellige Steder fører over Kanalen. Den opgravede Jord danner Volde paa Siderne og disse er beplantede med Træer. Gjennem en saadan Alle af Birke, Elme og Kastanietræer glider Dampskibet. For at komme fra Motala til Norsholm passerer man Søerne Boren, Norrbysjön og Roxen, den sidstes Vandspejl er omtrent 100 Fod under Vättern og her skal Skibet altsaa ned ad Trappe. Det største Sluseparti er ved Borenshult, hvor man sejler 50 Fod nedad og passerer 12 Sluser. Fra Skibet ser man et Par store Porte foran sig, Slusemesterens Fløjtesignal lyder, Portene aabnes, Dampskibets Hjul gjør nogle Omdrejninger og man er inde i Slusebasinet, hvis Porte lukker sig efter Skibet, medens Udsigten spærres forud af et Par andre Porte. Atter lyder Signalet, et Par Mænd dreje nogle mindre Sluser forneden paa Porten i Vejret, brusende styrter Vandet ind i det lavere liggende Bassin foran Portene, Skibet synker langsomt, snart er der samme Vandstand i begge Bassiner, Portene aabnes, Skibet glider ind i næste Bassin, Portene lukkes bag det, og Manøvren gjentages. Gjennem et Par Sluser, bliver man om Bord, og morer sig ved at dale med Skibet, saa gaar man i Land, ser ned i Slusens Dyb, ser Vandet skumme og syde medens Bassinet fyldes, og saa bliver man kjed af den Fornøjelse og gaar en Tur langs Kanalens Sider for at kaste et Blik ud over det skjønne, frodige Landskab, og saa naar man Søen Boren længe før Skibet naar saa langt, thi Slusefarten gaar langsomt. Nede ved Søen kaster man sig i Græsset, et Blik opad de mægtige Sluser er forbavsende storartet, saa kommer Skibet langsomt glidende, man gaar om Bord, den sidste Sluse passeres, og Skibet skyder en raskere Fart ud over Søen; atter gjennem en Kanal med henrivende Landsteder ved Bredderne gjennem et Par Sluser ind i Norrbysjön, og derfra gjennem endnu et Stykke Kanal og nogle Sluser ind i Søen Roxen, alle tre dejlige Søer fulde af Øer og Klippeholme med frodig Trævæxt. Middagsbordet er dækket i Kahytten, men Maaltidet afbrydes tit ved Kaptejnens Raab; med Servietten om Halsen løber Passagererne op paa Dækket, og Kaptejnen gjør da opmærksom paa et eller andet Punkt, der er saa „vackert" at Passagererne absolut maa se det. Endelig naar vi det smukke Norsholm. Kaptejnen indbyder venligst til at blive om Bord for gjennem Østersøen at naa op til Stockholm gjennem den dejlige Indsejling til Mälaren, men nu har vi faaet en Ide om Sejladsen paa en svensk Indsø og om Kanal- og Slusefarten. Vi længes efter at naa Rejsens Maal, gaar i Land ved Norsholm og dampe kort efter ad Jærnvej til Norrköping. Et Par Timers Ophold i denne store Fabrikby lønner sig. Særligt interessant er det at stille sig paa en af Broerne over Motala-Elven og se, hvordan Elven brusende og skummende farer afsted og hvirvler det hvide Skum i Vejret, medens Masser af Hjul store og smaa drejes rundt. Overalt koger og syder, fosser og larmer det, saa man ikke kan høre en Ørelyd. Men vi maa til Banegaarden og afsted! Ved Katrineholm støder vi til Stambanen; her er et Ophold, og en lille Pavillon ved Stationen tiltrækker sig vor Opmærksomhed. Her har den for sin Iver for den svenske Husflid velbekjendte Greve Claes Lewenhaupt Udsalg af Arbejder fra „Slöjdskolen" paa hans et Par Mil derfra beliggende Gods Claestorp, ligesom her findes mange smukke Smaagjenstande i Marmor fra hans Marmorbrud. Vi er nu i Södermanland og uden større Ophold farer man afsted de circa 18 danske Mil til Hovedstaden. Skov, Sø og Klippepartier vexle, Landsbyer og Kirker farer vi forbi, og af og til dukker et prægtigt gammelt Herresæde frem, dejligt beliggende ved Skovsøen. Lidt fra Jerna Station passerer man en Tunnel paa 465 Fods Længde og naar efter et Kvarters Kjørsel Södertelge ved Vandvejen til Stockholm, Södertelge-Kanalen, sammenbinder nemlig her Mälaren med Østersøen. Dejlig er Udsigten her over Vandet til begge Sider, der er ikke Tid til at stige ud, men Koner og Piger løbe om ved Stationen med deres Smaakurve og falbyde til de rejsende de berømte Södertelge-Honningkager, der i Sverige er lige saa bekjendte som Kristianfeldter-Honningkagerne hos os. Igjen afsted til Liljeholmens

Station, den sidste før Stockholm, med store Værksteder for Jærnbanens Materiel og snart naas Nyboda Tunnel, dette Storværk der er 932 Fod lang 18 Fod bred og høj, sprængt gjennem Klippen tildels under bebyggede Gader i Stockholm. Vi fare videre, over to store Broer paa 830 og 750 Fods Længde gaar Toget, Huse, Gader og Kirker, hvoriblandt især Riddarholmskirkens slanke Jærnspir tildrager sig Opmærksomhed, flyve vi forbi, Lokomotivet fløjter, Farten standser, Toget holder stille, vi er fremme ved vort Maal paa Stockholm Jærnvägs-Centralstation.

Smaating.

En amerikansk Bjørn. I et Theater i Cleveland gjorde en ualmindelig velafrettet Bjørn ved Navn „Julia" nylig stor Lykke, især naar den „smukke Emilie" kæmpede med den. Mangen en Tilskuer har vist gruet af Angest for, at Bjørnen skulde knuse hende, naar den favnede det skjønne Legeme med sine vældige Labber. Stormende Bifald belønnede hver Gang den godmodige „Julia", naar den tvært imod sin Natur lod sig besejre af en svag Kvinde. Det hændte nu, at Ejeren til dette vidunderlige Dyr havde en Slump Gjæld, som han ikke kunde betale, og en af hans Kreditorer fik da det Indfald at lade ham pante i Bjørnen. En Aften under Forestillingen kom en Politibetjent ind i Theatret med sin Panteordre og gik om bag Kulisserne, hvor Bjørnen sad ganske gemytlig paa Bagbenene og ventede paa sit Stikord. Betjenten lagde strax Haand paa sin Exekutionsgjenstand, men for tilbage som ramt af Lynet, da Dyret paa godt Engelsk tilraabte ham: „Gaa væk, dit Fæ, ser du ikke, at jeg sidder og venter paa mit Stikord!" Imidlertid kom Bjørnens Ejermand til, og han var nær ved at briste af Latter, da han fik Øje paa Panteordren, hvad der yderligere forøgede Betjentens Forbavselse. Først da Forestillingen var forbi, blev Gaaden løst, thi Bjørnen gik om bag Kulisserne, knappede ganske gemytlig sit Skind op, og ud deraf kom en Mand, der for Betaling havde spillet den berømte Bjørn „Julia". Men da Betjentens Panteordre hverken lød paa en Mand eller paa et Bjørneskind, men paa en levende Bjørn, saa maatte han under Skuespillerpersonalets ustandselige Latter trække sig tilbage. Først nu gik det op for Publikum, hvorfor Bjørnen var saa uskadelig og saa villig til at lade sig overvinde af sin skjønne Modstanderinde, og hvorfor den ofte omfavnede hende saa inderlig.

Tydelig Forklaring. En ulærd Svejtser spurgte en lærdere Landsmand: „Hvorledes er egentlig Telegrafen indrettet?" — „Det er grumme let at forklare," svarede den anden. „Tænk dig blot f. Ex. en usædvanlig stor Hund, saa stor, at hvis den lagde sig med Hovedet i Berlin, vilde Halen naa hen til Genf. Træder man den saa paa Halen i Genf, gør Munden i Berlin."

Rejser uddanner Ungdommen. „Ikke sandt," spurgte man en Dame, der nylig var kommen hjem fra en Rejse til Italien, „Venedig er en mageløs dejlig By?" — „Jeg har ingen rigtig Mening derom," svarede hun, „thi da jeg var der, havde netop en stor Oversvømmelse fundet Sted, og i de fleste Gader stod Vandet endnu!"

Det andet Navn. A.: „Naa, saa Frederiksen har forlovet sig — hvad hedder Pigebarnet?" — B.: „50,000 Kroner. Det andet Navn har jeg glemt"

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to israelitiske Anførere: En By i Jødeland, — en By i Portugal, — et Land i Evropa, — en By i Jylland, — en By i Frankrig.

J. M. J.

Firkantet Nød. Af 6 A, 3 D, 3 N, 2 L, 1 G og 1 E dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Naar første blot du er i Sjæl og Sind,
har Sorgen næppe trængt sig til dig ind.
Det andet som en Flod i fjærne Land
udstrømmer i den nordlig kolde Strand.
Det tredje og det fjerde, hver for sig,
læst for og bag, dog selv sig bliver lig,
et Kvindenavn, en Handling de fremsætter —
man vistnok lettelig nu Gaaden gætter.

R. Larsen.

Stavelsegaade.

Første Del har du og jeg
vistnok tit og ofte fundet
hver for sig paa Livets Vej.
Anden har af Halm man bundet
eller lagt af Træ og Sten,
Filt og Pap og andre Sager.
Tredje grøn man fjerde kan,
naar i Somren Eng og Ager
med den samme Farve pranger.
Var det hele dig til Men,
kunde det vel volde Anger.

Udgravningsarbejde.

Fire danske Byer ligger begravne i efterfølgende Vers. Hvilke?

Blot en Pindso rørte Snuden,
strax Marie bort sig skyndte,
højt hun skreg, naar I begyndte
blot at tromme lidt paa Ruden.
Men hvis Kagen skulde spises,
Syltetøjet tages fat,
saa vor lille bly Marie
altid Karl var for sin Hat.

Opløsninger fra Nr. 44.

paa den geografiske Gaade:

H a l l **e**
A s o **v**
V a l e n c i **a**
E q v a d o **r**
L ille Bæl **t**

paa den firkantede Nød:

G A N E
A R O N
N O R D
E N D E

paa Gaaden: Næstved.

paa Talopgaven:

40	54	53	43
51	45	46	48
47	49	50	44
52	42	41	55

Brevvexling.

En Husflidslærer. Den ønskede lille Anvisning til Straafletning vil De finde i den gjennem N. C. Roms Forlagsforretning udkomne lille Bog: „Haandgjerningsbog for den kvindelige Ungdom." (Pris 1 Kr.) der faas gjennem enhver Boglade.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang Kjøbenhavn.

Nr. 46. Søndagen den 15. August. **1880.**

Svenskerne paa Als.

Historisk Fortælling af C. Georg Starbäck.

Fra Svensk, ved B. C.

(Sluttet.)

Pludselig kom en af de Officerer, der havde Opsyn med Sømurens Gjennembrydning, ilende op paa Muren, hvor Johan og hans Mandskab befandt sig, og raabte:

„For Guds Skyld, før en af Kanonerne nærmere hen til Søsiden, det polske Rytteri kommer jo bugtende som en Slange langs med Stranden."

Johan udstedte de nødvendige Ordrer og skyndte sig, fulgt af en ældre Officer, for ud til det farlige Punkt. Der behøvedes kun et flygtigt Øjekast for at se, hvilken Fare her truede. Øjensynlig var det Polakkernes Hensigt at liste sig saa tæt op under Kanonerne, at disse ingen Skade kunde gjøre dem, og derpaa bemægtige sig Slotsporten, Svenskerne vilde derved komme mellem en dobbelt Ild og maatte da enten overgive sig som Fanger eller ogsaa lade sig hugge ned til sidste Mand; det sidste var vel det sandsynligste, især naar man saa hen til de belejredes faste Beslutning om ikke at overgive sig.

I betydelig Afstand fra de øvrige Rytterkolonner kom en Rytter sprængende hen over Marken og nærmede sig Muren. Da han omtrent var lige ud for det Sted, hvor Johan og Officererne stod, gav han pludselig et Ryk i Tøjlen og tvang Hesten til at standse. Han skyggede med Haanden over Øjnene for bedre at kunne se de to Skikkelser paa Muren.

Johan blegnede. Det var den polske Frøken, som ogsaa havde gjenkjendt ham. Hun sporede sin Hest og red nærmere hen mod Muren.

„Nu mødes vi for tredje Gang," sagde hun, „men det skal ikke ske oftere. Jeg vil dø . . . og du skal dræbe mig, Johan!"

Johan stod som forstenet. Han syntes ikke ret at fatte Meningen af de udtalte Ord. I den modige og djærve Pige saa han kun den, der to Gange havde reddet hans Liv. Han vidste, at det var General Czarneski meget om at gjøre, at netop hans Polakker kom til at indtage Sønderborg, og der var ingen Tvivl om, at den modige Pige jo havde søgt at gjøre sin Frænde til Behag ved nu at udføre et Hverv, som ingen anden vovede.

I det samme viste sig Mundingen af den til Stedet henbragte Kanon, og rundt omkring den stak nysgjerrige Ansigter frem.

„Naa, hvad nøler I efter!" raabte den heftig oprørte Pige, „Kanonen, som der rettes mod mine Folk, skal først ramme mig, og jeg vil dog helst dø for din Haand, og hvis du befaler den at tie, da er Slottet mit inden ti Minutter?"

Det var des værre alt for sandsynligt, at det vilde gaa, som den ubesindige Pige sagde, og Johan vilde da stemples som en Forræder mod sin Oberst og sine Kammerater. Og alligevel holdt han tvivlende inde. Gang efter Gang løftede Haanden sig, men naar han vilde trykke Hanen af, blev Pistolen ligesom for tung, og Haanden sank magtesløs ned.

Ogsaa Officeren ved Johans Side og de nysgjerrige Soldater omkring Kanonen syntes grebne af en hemmelighedsfuld Magt, der for et Øjeblik betog dem al Handlekraft. Den fine spinkle Rytter med det dødblege Ansigt, de sorte lynende Øjne, der straalede af en overjordisk Glans, og de lange sorte Lokker, der legede og flagrede frit for Vinden — alt dette udøvede en Virkning paa dem, som om de havde set en Aabenbaring.

„Skyd, i Guds evige Navn, skyd, I forhexede Faarehoveder, eller jeg skal hugge jer ned til Hobe med min gamle Pallask," hørtes en grov Stemme brøle bag ved Kanonen, og snart efter viste gamle Jakob sig paa Muren ved Johans Side.

„Fanden staar i det, men nu skal du lugte til ærlig svensk Krudt!" raabte han, henvendt til den neden for Muren holdende Fjende.

I samme Øjeblik vendte Pigen om for at skynde sig tilbage til Rytterkolonnen, hvis forreste Geled nu var kommen saa nær, at dersom det blot kom et Par Favne længere frem, vilde Kuglerne gaa hen over Rytternes Hoveder.

Da knaldede et Skud løs fra Muren, og Hesten, som bar den djærve Rytterske, styrtede til Jorden. Det var gamle Jakob, der skød; han havde sigtet paa hende selv, men ved hendes pludselige Vending forfejlet sit egentlige Maal. Han kastede nu den rygende Pistol bort og ilte hen til Kanonen, som han med sikkert Blik rettede mod Rytterne, der var standsede ved Synet af hvad der tildrog sig henne paa Marken. Det lykkedes imidlertid hurtig den faldne Rytterske at frigjøre sig for Hesten, og hun ilede nu med vingehurtige Skridt hen mod Rytterne. En af disse steg af sin Hest og overlod den til Frøkenen, som derpaa hurtig svang sig i Sadelen.

Nu var Johan bragt til det yderste. Enten maatte nu den af sin Lidenskab forblindede Pige dø, eller ogsaa maatte han, men da stod paa hans Side tillige Vanæren.

Da greb gamle Jakob Lunten af den tøvende Krigers Haand, derpaa fulgte et Lyn og et Knald, og dette rev Krigerne paa Volden ud af deres Uvirksomhed. Da Krudtrøgen trak bort, saa man, hvor velrettet Skuddet havde været; det havde bestaaet væsentligt af Metalstykker, og hele Fortroppen af Rytterkolonnen var fuldstændig reven op og adsplittet. Den stolte underfulde Skikkelse, som havde betaget Mændene al Evne til Handling, var forsvunden, og Marken var dækket med døde og døende, Folk og Heste, mellem hinanden.

„Se saa," sagde Jakob og gav Johan et kraftigt Slag paa Skulderen, „nu haaber jeg, Gud ske Lov, at det Troldskab er forbi!"

De omkringstaaende Krigere havde lyttet til den gamles Ord, og det Sagn udspredte sig senere, at en Havfrue var stegen op af Havet, og for at hjælpe Fjenden havde hun forhexet alle dem, der saa paa hende, med Undtagelse af gamle Jakob, som var et Søndagsbarn.

Der blev dog ikke megen Tid til at drøfte denne Sag nu. Obersten vendte tilbage fra Striden, og Slottet fyldtes atter med Folk. Mørket havde imidlertid indfundet sig; og man begyndte ufortøvet at gjøre alt i Stand til Indskibningen. Ved de i Dagens Løb gjentagne Udfald mente man at have udmattet Fjenden saaledes, at han nok skulde holde sig i Skindet til næste Morgen, og da, haabede man, skulde han faa en lang Næse. Johan og hans Dragoner saa dog i Skumringen, at et brandenburgsk Regiments Fodfolk rykkede frem mod Slottet og tog Stilling i Skyggen under et stort frodigt Hegn. Dette blev imidlertid Fjenden til mere Skade end Gavn, i det det gav den fra Slottet fortsatte Skydning en for Fjenden aldeles forklarlig Grund, og derved kunde dette tilsyneladende aldeles unyttige Arbejde lettere opfylde sin egentlige Hensigt, nemlig at aflede Fjendens Opmærksomhed fra den Støj og Larm, der opstod ved Indskibningen.

Man var allerede i Færd med at sammenpakke Trosset og andet, som kunde føres med, da det blev Obersten meldt, at Baaden og Skibsslupperne, der skulde føre Mandskabet over, laa nede ved Broen. Der blev strax givet Befaling til at begynde Udrykningen, som gik for sig gjennem de to Aabninger, der i Løbet af Dagen, var blevne dannede i Muren. Saa snart Trosset var om Bord, kom Turen til Rytterne og Dragonerne. Mens man endnu arbejdede paa at føre Trosset ud, kom der atter Bud til Oberst Ascheberg fra Kurfyrsten. Denne mente nu, at hans Fjende havde udtømt sin sidste Kraft, og vilde for at modvirke al videre Blodsudgydelse for sidste Gang overlade den tapre Ascheberg Valget mellem at dagtinge og springe over Klingen, det sidste vilde sikkerlig ske, dersom Kurfyrsten blev nødt til den følgende Dag at tage Slottet med Storm. Ascheberg, der ikke selv vilde modtage Budet, sendte sin Oberstløjtnant ned til Slotsporten med den Besked, at i Morgen vilde Ascheberg sikkerlig give et bestemt Svar.

Den fjendtlige Officer, der red Bud, tolkede Svaret som en halv Indrømmelse af, at nu endelig skulde denne blodige Leg have Ende, og deri havde han ikke saa ganske Uret. Han gned sig fornøjet i Hænderne og red bort, medens Oberst Ascheberg stod oppe paa Muren ved Johans Side og saa efter ham.

„Skyd nu, Kornet, alt hvad Remmer og Tøj kan holde!" sagde han. „Saa snart alt er færdigt nede ved Stranden, lyder det svenske Løsen, og da maa disse Kanoner tie, men jeg tænker, at vi ogsaa da har Fjenden nær herved, saa Faren er derfor ikke lille. Kommer vi dog først saa vidt, saa gjælder det blot om saa hurtig som mulig at komme ned i Baaden."

Og Johan og Dragonerne gjorde deres bedste.

Hele Natten igjennem dundrede Skud paa Skud fra Volden, og hele Natten var man ogsaa i Arbejde ved Baadene. Trods al mulig anvendt Forsigtighed opstod der dog paa Grund af Mørket og den Hurtighed, hvormed alt foregik, en Uorden og Vilderede, som ikke kunde afvendes. Først i Dagbrækningen var man færdig til Afrejse. Foruden Oberst Ascheberg, hans Officerer, Johan og Dragonerne paa Volden fandtes der ikke en eneste svensk paa Sønderborg.

Ude fra Admiralskibet hørtes det svenske Løsen, og Obersten og hans Officerer skyndte sig nu ned over Slotsgaarden, hvor Rustvognene, som ikke kunde medbringes, stod i lange Rækker. Dette var dog kun et ringe Tab, men da de hørte Hestene vrinske nede i Staldene, bragte Tanken om, at 1300 af disse skulde falde i Fjendens Hænder, dem til at standse, og i alles Aasyn aftegnede der sig en billig Harme over at være nødsaget til at efterlade de tro Dyr, der i saa mangen Strid havde baaret dem fremad til Sejer og Ære. Det kunde dog ikke være anderledes, de maatte nøjes med at have reddet det kjæreste.

I det samme kom Johan og hans Dragoner springende. „Afsted, Oberst!" raabte Johan, „Fjenden rykker mod Slottet, han har hørt Løsenet ude fra Skibene!"

Der hørtes Raab og Skrig uden for Slotsporten; men Obersten gav rolig Dragonerne Befaling til at stige ned i Baaden, og først da dette var sket, gik han selv om Bord, fulgt af Officererne. Johan var den sidste og stod med den ene Fod paa Baadkanten, da der pludselig hørtes hurtig ilende Skridt inde fra Slottet. Han vendte sig om i den Tanke, at det muligvis var en Svensker, der var glemt, men i Steden for fik han Øje paa en ung polsk Officer i den ene af Muraabningerne. De tiltagende Raab fra Fæstningsmuren paa Slottets modsatte Side tydede paa, at Fjenden var i Færd med at klatre over Murene. Rimeligvis havde den polske Officer været blandt de første, der kom ind paa Slottet. Da han fik Øje paa Johan, standsede han pludselig, men med et vældigt Spring stod han hurtig ved hans Side og svang sin krumme Sabel over hans Hoved.

„Nu skal du faa en Tak, fordi du røvede den svenske Pige fra mig!" raabte han, og hans Klinge havde ogsaa stadfæstet hans Ord, hvis ikke den forvovne Kriger var styrtet til Jorden, ramt af en Pistolkugle. Johan sprang ned i Baaden, endnu holdende Pistolen i Haanden, hvorpaa Obersten gav Befaling til at lægge ud.

Hurtig fjærnede Baadene sig fra Stranden; men langt var de ikke komne, før Hoved ved Hoved dukkede frem langs Slotsmurens Kant. Kanonerne førtes ned til Landingsstedet, og en Salve fra disse og Geværerne hilste de bortdragende, dog uden anden Følge end at to Mand saaredes.

Saaledes endte da det mærkelige Forsvar af Sønderborg Slot mod en langt overlegen Fjende, som selv maatte forbavses over det Mod og den Klogskab, der under saa fortvivlede Forhold lagdes for Dagen.

Krigens Slutning og de derefter følgende Begivenheder er saa almindelig bekjendte, at vi ikke behøver at dvæle derved. Vi har kun endnu at tilføje lidt angaaende Hovedpersonerne i vor lille Fortælling.

Efter Krigens Slutning fremstillede Johan sig for den myndige General-Krigskommissær og anholdt om hans Datters Haand; men trods det, at han var ledsaget af gamle Jakob, der tavs stod ved hans Side, saa fik han dog nej. Vel var Krigskommissæren ham evig taknemmelig for sin Datters Redning, men derved maatte det ogsaa blive, og han bad derfor Kornetten om for stedse at opgive Tanken om hans Datter.

Da tog Jakob den strænge Mand under Armen, førte ham lidt til Siden og spurgte:

„Du kan vel knap huske, hvor meget jeg nu har til gode hos dig, Lars?"

Kommissæren blegnede, men svarede dog med et Smil, at det huskede han nok.

„Med Renter og samt udgjør det en kjøn lille Sum," vedblev den gamle Graaskjæg. „Se, da jeg tillige med min Broder drog ud i Krigen under salig Kongens Kommando, da gav vi hinanden det Løfte, at hvis den ene af os faldt, saa skulde den anden forsørge hans Børn. Min Broder fandt Døden, og du var hans eneste Barn. Med Skam at bekjende gjorde jeg kun daarlig min Pligt, for du vilde jo absolut til Skriveriet og kom derved til at gaa din egen Vej. Men du slægter ikke din Fader paa, Gud glæde hans Sjæl i Himmerig, du er hoven og stor paa det, Lars, men din Storhed vil volde dit Fald, hvis du ikke i Tide vender om. Sig mig, hvor mange er der vel, som ved, at den gamle Jakob Rytter er din Farbroder?"

Krigskommissæren vaandede sig, gamle Jakob havde truffet ham paa hans ømmeste Sted.

„Jeg har til Dato ikke sagt noget derom," vedblev Jakob, uden at afvente noget Svar. „Paa en Maade har du et Maal, som jeg nok synes om: du vil løfte vor Slægt til Anseelse igjen, men ..."

„En Falkenstejn behøver ikke . . ."

„Stille, stille, Dreng," tyssede den gamle, „det er forbi med de gamle Falkenstejner, hele dit Liv bærer Syn for Sagn, de maa arbejde sig op —

nu vel, det er der intet ondt i. Fyren der henne vil ogsaa arbejde sig op, og maaske naar han Maalet før du, thi Sværdet er dog altid bedre end Pennen. Men nok om det, nu skal du høre min Mening, Lars, og den er, at du skal give den unge Johan Wadmann din Datter Anna Agnete til Ægte, eller ogsaa . . ."

„Naa, hvad ellers!"

„Jeg har for længe siden opgivet alle Tanker om Rang og Ære. Allerede min Fader kunde ikke bære sin Faders Navn, og som simple Ryttere drog hans Sønner ud i Krigen, ligesom Sønnerne af saa mange andre gamle Slægter har maattet gjøre. Maaske havde det kunnet lykkes min Broder Magnus, hvis han havde levet noget længere, at hæve Navnet Falkenstejn op ved Siden af Ascheberg og andre, men det var nu ikke Guds Vilje. Derfor maa du se at naa, hvad han ikke naaede, men det maa du huske paa, Lars, at over dit Barns nedtraadte Lykke gaar ikke Vejen til Ære. Du er blind i din Lidenskab, men jeg er gammel nok til ikke at daares af den, og derfor gjør du nu, som jeg siger, eller ogsaa udleverer du mig, hvad der er mit."

De taltes ved en Stund endnu, og til sidst erholdt Johan det Løfte af den strænge General-Krigskommissær, at naar han vandt adelig Hjælm og Skjold, skulde han hilses som Lars Maanssons Svigersøn.

Derefter gik flere Aar. Endelig naaede Lars Maansson sit længselsfuldt forventede Maal, i det hans Adelsbrev udfærdiges den 22de August 1674, og han optog nu det gamle Navn Falkenstejn.

Aaret efter udbrød der atter Krig mellem Sverige og dets Naboer. Johan og hans Fader aflagde nu saadanne Prøver paa Mod og Tapperhed i Kampen, at ogsaa deres Adelsbrev udstedtes; dette skete den 1ste Juni 1678. Johan tjente da som Løjtnant, men ved Krigens Slutning udnævntes han til Kaptejn. Da fejredes hans og Jomfru Anna Falkenstejns Bryllup.

Gamle Jakob opnaaede foruden en høj Alder tillige den Glæde, at komme til at vugge Johans og Annas lille Datter paa sine Knæ. Barnet var kaldt op efter ham og hed Jakobine.

Den brasilianske Væverfugl.

Læserne har uden Tvivl ofte hørt Tale om, at en Mængde Smaafugle bygger meget kunstige og smukke Reder. Dette er Tilfældet med ikke faa af de Smaafugle, som har hjemme hos os, men hvor smukke og kunstfærdige flere af disse end er, falder de dog aldeles igjennem, naar vi sammenligner dem med de Reder, som mange forskjellige Fugle bygger, der har deres Hjemstavn i de varme Lande. Det er en af disse Fugle, som vi her fører frem for Læserne, nemlig den brasilianske Væverfugl. Denne lille Fugl er omtrent saa stor som vor Gærdesmutte og har en smuk, graa Fjerklædning paa de øverste Dele af Kroppen, medens Hovedet, Struben, det øverste af Brystet, Vingerne og Halen er sort, Bugen og Siderne røde. Paa Hovedet har Fuglen en lille Fjertop, som den efter Behag kan rejse og lægge. Som det ses paa medfølgende Billede, ligner hele dens lille Rede en smuk formet Kurv. Den dannes indvendig af den fineste Fletning af Plantetrevler, der er flettet sammen med stor Kunst. Naar Fuglen er færdig med dette Arbejde, pynter og dækker den Reden udvendigt med et tykt Lag af fine, tørrede Planter, der danner ligesom en smuk Blomsterkrans uden om den. Reden bygges eller ophænges paa tre tynde Rørstængler, der gaar gjennem dens Vægge, og hvis Blade ses oven over den paa Billedet. Fletningen indvendig i Reden er saa fin, at den ser ud, som om den var vævet, og det er af denne Grund, at Fuglen har faaet Navn af Væverfuglen. Naar Reden er færdig, udfores den indvendig med fine og bløde Plantedele, for at Æggene og senere Ungerne kan komme til at ligge rigtig godt og varmt. Fuglen har hjemme i Brasilien. I andre Verdensdele, især i Afrika, findes der flere forskjellige Arter af Væverfugle, der alle bygger meget kunstige og smukke Reder.

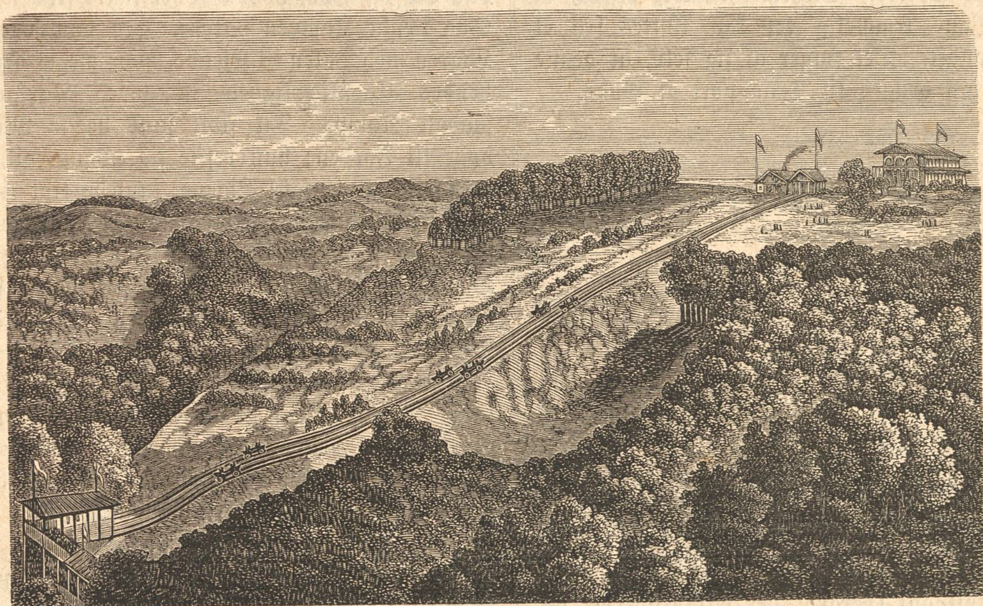
En brasiliansk Væverfugl og dens Rede.

Sigls Tovbane paa Sofien-Alpe.

Kejserdømmet Østerrigs Hovedstad, den store, smukke og livlige By Wien, udmærker sig ved en særdeles skjøn Omegn, hvor Bjærge, Skove og Sletter vexler med hinanden. Denne smukke Omegn udøver en ikke ringe Tiltrækningskraft paa de muntre Wienere og Wienerinder, som i stor Mængde søger ud til den for at vederkvæge sig i det friske grønne efter Dagens og Ugens Arbejde. Hver Søndag, naar Vejret tillader det, finder der en formelig Udvandring Sted, som Aar for Aar bliver større, da man har gjort alt, for at de forvænte og magelige Stadbeboere kan faa disse Nydelser saa let som muligt.

Forskjellige Højder i Wienerwald, et lille Bjærgparti i Nærheden af Wien, som f. Ex. Leopoldsberg og Kahlenberg, er allerede gjorte let tilgængelige, den første med en Tovbane, den anden med en Tandhjulbane, og i den senere Tid har ogsaa et længere bortliggende Bjærg i Wienerwald, Sofien-Alpe, der ligger omgivet af andre Højder, faaet en Bjærgbane. Dette Punkt har hidtil været mindre besøgt, da det ligger noget affides fra de Steder, som man i Almindelighed gjør Udflugter til. Den Bane, som fører op til Sofien-Alpe, er ligesom ved Leopoldsberg en Tovbane, men den er indrettet efter et nyt System, hvis Opfinder er den dygtige og ansete Maskinfabrikant Sigl i Wien.

Tovbanens nederste Station ligger i Baggrunden af Hütteldorfer-Thal og staar ved en god

Tovbanen paa Sofien-Alpe.

Kjørevej i Forbindelse med Stationen Hütteldorf paa Kaiserin-Elisabeth-Westbahn. Begge dens Endestationer har en Højdeforskjel af omtrent 350 danske Fod, og Afstanden mellem dem er 1932 Fod. Passagererne befordres paa 12 smaa Vogne, hver med 4 Siddepladser, der føres op og ned ved Hjælp af et mellem to Spor frem og tilbage løbende Tov. Paa det ene Banespor føres Vognene op, og paa det andet ned. Maskinerne, som sætter Tovet i Bevægelse, er opstillede i et Maskinhus ved den øverste Station; der findes to Maskiner her, hver paa 12 Hestes Kraft, men kun den ene bruges, og den anden tjener som Reserve. Paa medfølgende Billede ses den nederste Station længst til venstre i Forgrunden, og den øverste til højre i Baggrunden. Mellem disse Endestationer ser man Tovbanen midt paa Billedet; der er 6 Vogne i Bevægelse paa denne, af hvilke de tre føres op, og de tre andre ned. Tæt ved den øverste Endestation er der opført en meget smuk Restavration, som ligeledes ses paa Billedet; her kan de besøgende ikke alene i al Magelighed nyde Udsigten, men ogsaa sørge for deres legemlige Velvære.

Paa det Tov, som trækker Vognene, er i visse Afstande anbragt smaa Knuder, der ikke hindrer dets stadige Gang over Skiverne, og til disse Knuder fæstes Vognene baade ved Op- og Nedfarten, ved Hjælp af nogle paa disse anbragte Kløer. Ved begge Endestationerne frigjøres Vognene paa det Punkt, hvor Tovet løber ned under Gulvet, af sig selv og staar da strax stille. For igjen at kunne føre dem paa Banesporet i modsat Retning, skydes de hen paa en Omdrejningsskive, hvorved de kommer paa det andet Banespor.

Driften af en Bane efter et saadant System fordrer ikke nogen særdeles stor Kraft, da den hele Byrde ikke paa en Gang er i Bevægelse. Byrden eller Vognene hænges lidt efter lidt paa og tages ligeledes efterhaanden igjen fra; hertil kommer ogsaa, at Vognene, der føres nedad, er i Forbindelse med dem, der gaar opad, og de bidrager derved altsaa meget til at bevæge disse. Som Følge heraf udfordres der næsten ikke nogen stor Kraftudvikling til at sætte Maskineriet i Gang.

Et af de vigtigste Fortrin, som denne Tovbane har fremfor andre lignende Tovbaner, er, at hver enkelt Vogn udløser sig selv ved Endepunkterne og ligeledes hæfter sig selv paa igjen, da man herved undgaar enhver Standsning af Maskineriet og de bevægende Dele, hvorved ellers megen Kraft gaar til Spilde. Systemet tillader ogsaa, at en saadan Bane temmelig let kan flyttes fra et Sted til et andet. Det følger af sig selv, at denne Bane ogsaa kan bruges til Transport af Gods.

Løvejagten.

Ved E. T.

Efter at vi i et tidligere Nummer af „Husvennen" har meddelt Læserne en Skildring af Løvens Udseende, dens Egenskaber og Levevis, vil vi denne Gang bringe dem nogle Skildringer af Jagten paa dette frygtelige Rovdyr. Da de fleste Jagthistorier om dette Dyr ikke er fri for Overdrivelser og bærer stærke Spor af en levende Indbildningskraft, vil vi ved disse Skildringer alene holde os til den paalideligste af alle Løvejægerne, den franske Løjtnant Gerard, der har erhvervet sig et stort og vel fortjent Ry som Løvejæger. Efter at være vendt tilbage til Frankrig fra Algier udgav han en Bog, i hvilken han skildrer nogle af de mærkeligste af sine mange Æventyr med Løven og fremhæver Ejendommelighederne ved dens Levevis; af disse vil vi neden for meddele Læserne et Udtog.

Efter en Erfaring, som Gerard har gjort, hersker der en langt større Dødelighed blandt Løvinderne end blandt Hannerne, og man kan derfor i Parringstiden tit se en Løvinde ledsaget af tre eller fire Hanner, der alle bejler til hendes Yndest og holder blodige Kampe med hinanden for hendes Skyld. En Araber, der i en maaneklar Nat var gaaet ud for at skyde en Hjort og af denne Grund var krøben op i et højt Træ ved en Lysning i Skoven, saa henimod Midnat en Løvinde komme gaaende med en gammel Løve. Løvinden lagde sig ved Foden af Træet, medens Løven blev staaende i en lyttende Stilling. Snart efter hørtes der en dump Brølen i det fjærne, som Løven svarede paa med et saadant Brøl, at Araberen af Rædsel tabte sin Riffel. Der begyndte nu en forfærdelig Duet mellem den Løve, der først havde ladet høre fra sig og stedse kom nærmere, og Løvinden, medens hendes Ledsager for rasende frem og tilbage og piskede Sandet med sin Hale, som om den vilde sige: „Vel! lad ham kun komme, han skal finde en varm Modtagelse." Dette kunde vel omtrent have varet en Times Tid, da viste der sig en stor, mørk Løve ved Indgangen til Lysningen. Løvinden vilde springe den i Møde, men den gamle Løve kom hende i Forkjøbet, med et vældigt Spring kastede den sig over sin Medbejler, og der paafulgte nu en rasende, men uafgjørende Kamp. Løvinden lagde sig ned paa Bugen for at se til ved denne Kamp paa Liv og Død, hvor Blodet snart flød i Strømme. Saa længe Kampen varede, gav hun ved en sagte Logren med Halen til Kjende, hvor meget det smigrede hendes Egenkjærlighed at være Aarsag til en saadan Kamp. Til sidst sank begge Medbejlerne døde til Jorden; hun rejste sig nu op, gik langsomt og forsigtigt hen til Ligene, snusede lidt til dem og gik derpaa stolt bort, uden at værdige dem et Blik. Ved Siden af en saadan Hjærteløshed er Løvens Omhed og Opmærksomhed for sin Mage saa meget mere paafaldende. Ved Opbrud fra Lejet gaar Løvinden stedse foran, men naar Parret kommer i Nærheden af en Hjord, kaster den sig i Græsset for i Ro og Mag at vente paa, at Hannen skal arbejde for hende og komme tilbage for at dele Frugten af sin Møje med hende. Løven lægger sit Bytte for hendes Fødder, og medens hun lader sig det smage godt, staar han ved Siden af hende og passer paa, at hun ikke skal blive forstyrret i sit Maaltid. Først naar hun har ædt sig mæt, tænker han paa at stille sin Sult.

Paa Grund af den store Ødelæggelse, som Løven gjør paa Arabernes Hjorde, nærer disse et bittert Had til den, men deres Ærbødighed og Frygt for den er endnu større. Deres Skræk for den er saa stor, at de kun sjælden indlader sig i nogen aaben Kamp med den. Naar de vil dræbe den, graver de i Almindelighed en Grube, der er 15 Alen dyb og 7½ Alen bred, lige inden for Indhegningen for deres By eller Duar. De søger da at faa Løven til at springe over paa dette Sted ved at lade et eller andet Dyr bræge her, og naar Løven springer, styrter den ned i den dybe Grube, som den ikke kan komme op af igjen. Naar det er lykkedes dem at fange den paa denne Maade, kommer alle i hele Duaren paa Benene. Der tændes Baal overalt, og hele Natten gaar hen under et lystigt Gilde. Ved Morgenens Frembrud strømmer baade Mænd og Kvinder hen til Gruben

for at glæde sig ved Synet af den fangne Fjende, som de hilser med vilde Skrig, Skjældsord, Stene, Spyd og Kugler. Løven holder sig aldeles rolig under denne Støj, den kjender den Skæbne, der venter den, og modtager Kuglerne uden nogen Klagelyd og uden at vise Tegn paa Smerte. Først naar man er aldeles vis paa, at den er død, vover man sig ned i Gruben, binder Reb om dens Fødder og hejser den da op med megen Møje, thi en udvoxen Løve vejer til 400 Pund. Man flaar derpaa Skindet af den og uddeler Kjødet mellem alle Deltagerne. Mødrene faar hver et lille Stykke af Hjærtet, som de giver deres Sønner at spise, for at de skal blive stærke som Løven.

Araberne søger ogsaa tit at dræbe Løven ved at opsøge dens Spor og ved Siden af dette at grave et 6 Fod dybt Hul, som er snævrest oven til. I dette Hul skjuler Araberen sig og dækker det til med Grene; han lurer nu i dette Skjul den ene Nat efter den anden, indtil Løven omsider kommer ad denne Vej. Naar den er nær nok, sigter han paa Hovedet eller Hjærtet, men hans Skud bliver altid usikkert i Mørket. Hvis han kun saarer den, bliver den rasende, griber fat i, hvad der er den nærmest, og brækker endog temmelig tykke Træer med sine Poter. Den gaar ikke strax bort fra Stedet, men søger efter sin skjulte Fjende, indtil en Kugle dræber den. Araberen stiger nu op af sit Skjul, tænder et Baal, svøber sig ind i sin Burnus og overnatter paa Stedet. Saa snart Morgenen bryder frem, vender han tilbage til sin Duar for at hente et stærkt Æsel, paa hvis Ryg han læsser den dræbte Løve og bringer den til Byen for der at kræve den af Regeringen udsatte Belønning.

Araberne vover næsten aldrig at gaa Løven i Møde i aaben Kamp, i ethvert Tilfælde aldrig enkeltvis, men kun i store Skarer. Naar denne uvelkomne Gjæst har gjort megen Skade paa en eller anden Stammes Hjorde, samles hele Stammen til en fælles Raadslagning, og man aftaler her at forsøge et Overfald paa den. Alle Stammens vaabendygtige Mænd bliver nu opbudte til et Jagttog mod den forhadte og frygtede Fjende. Naar det er lykkedes at finde Løvens Smuthul, bliver dette omringet af Jægerne, der danner tre Rækker, af hvilke den forreste skal drive Dyret ud. Dette søges opnaaet ved høje Skrig og de mest haanlige Skjældsord, der efter Arabernes Mening er det bedste Middel til at faa det stolte Dyr frem fra dets Skjul. Hvis disse Raab og Skjældsord ikke hjælper, fyres der nogle Skud ind i Løvens Smuthul, indtil dens Taalmodighed omsider er forbi. Den bryder nu ud, brølende af Raseri, og bliver modtaget med vilde Skrig af Jægerne; den første Række giver Ild paa den, og i det den styrter frem mod sine mange Fjender, fyrer den anden Række, for hvis Kugler den da sædvanligvis falder. Det er dog ikke altid, at det er saa let at faa Løven til at bryde frem af sit Skjul. Hvis det nemlig er en gammel og erfaren Løve, saa ved den, hvad der venter den, naar den kommer frem, og hvor rasende den er over at være bleven forstyrret i sin Ro, foretrækker den dog at blive i sit Skjul. Nu maa Jægerne atter samles til en ny Raadslagning, under hvilken de modigste foreslaa, at man skal trænge ind i Smuthullet, medens de forsigtigere raader til at vente, indtil der aabner sig en god Lejlighed til at komme Løven til Livs. Man enes omsider om at følge de modige Jægeres Raad, og da Løvens Spor gaar i to Retninger, deler man sig i to Hobe. Alle Jægerne i disse holder sig samlede og rykker i tæt sluttede Rækker nærmere og nærmere ind paa Løven, der altid træder frem af sit Skjul i sin mest majestætiske Holdning, som om den tror at kunne jage sine Fjender paa Flugt ved blot at vise sig. Da dette ikke lykkes, gaar den brølende disse langsomt i Møde, standser 20—30 Skridt foran de mange mod dens Bryst rettede Bøssepiber og gjør sig rede til et Spring. I dette Øjeblik giver den ældste Jæger Ordre til at fyre. Efter at Bøsserne er affyrede, kaster Jægerne disse bort og styrter nu alle med Sabler og Pistoler ind paa Løven, der er sunken i Knæ, før den atter kan rejse sig op, og hugger og skyder om Kap paa den, indtil den omsider bukker under for sine mange Fjender; men inden dette sker, har den tit givet en eller flere af disse farlige Saar med sine Tænder eller Kløer. Saaledes er den Løvejagt, til hvilken Løjtnant Gerard helligede sig i flere Aar, ikke fordi han var en Fjende af dette stolte Dyr, som han nærede stor Kjærlighed til, men for at gjøre en Ende paa dens Ødelæggelser. Han siger selv om den: „Hver Gang jeg har dræbt en Løve og derefter ret tager dette stolte Dyrs herlige Skikkelse i Øjesyn, føler jeg næsten stedse Samvittighedsnag og spørger mig selv: Havde du, Dværg, som du er, ogsaa Ret til at fælde denne Kæmpe!"

Naar Gerard fik Underretning om, at der var en Løve i Nærheden, fik han næsten Feber, og hans ellers saa rolige Puls slog med fordoblet Hurtighed, indtil det Øjeblik, da han stod Ansigt til Ansigt med Løven, da Nødvendigheden af at være rolig og fattet undertrykkede hans Hjærtes Slag. Efter den Erfaring, som Gerard har gjort, er Løvinden for saa vidt farligere at jage, som den aldrig overfalder Jægeren i aaben Kamp, men lister sig krydsende ind paa ham og styrter sig pludselig og uventet over ham. Paa et af sine Jagttog stødte han en Gang paa en Løvinde, der tillige med sine Unger just vilde kaste sig over et Aadsel, der var

bleven udlagt som Madding, og da den saa ham, forsvandt den strax med Ungerne. Gerard, der kjendte Faren, lod sig dog ikke narre, men lyttede med spændt Opmærksomhed og stirrede skarpt til alle Sider. Pludselig hørte han næsten lige bag ved sig en Raslen i Løvet, og da han vendte sig i denne Retning, fik han først Øje paa et Par vældige Kløer, derefter paa et langt Overskjæg og til sidst paa en stor Næse af den Art, som han saa godt kjendte. Han lagde strax Riflen til Kinden, og i samme Øjeblik Løvinden viste sit stirrende Øje, fik den en dræbende Kugle i det.

(Sluttes.)

Smaating.

En Brander. A.: „Naar bliver Hesten til et andet Dyr?" — B.: „Den kan jeg ikke. Lad os høre." — A.: „Naar den bliver „lam" naturligvis."

Arbejde eller Fornøjelse. Frøkenen: „I Aar har jeg været paa tolv Baller. Gud, dette Balvæsen er dog et sandt Hoveriarbejde!" — Tjenestepigen: „Arbejde? Jeg mente, det var en Fornøjelse!" — Frøkenen: „Hvorfor tror du det?" — Pigen: „Fordi Frøkenen selv tager der hen; var det et Arbejde, lod De vistnok mig gjøre det!"

Vanens Magt. Doktor Klavsens unge Kone sætter hver Aften Røræg paa Bordet til sin Mand. Endelig bliver han kjed af denne Ensformighed og beder sin Kone om at hun dog en Gang vil opvarte ham med noget andet. — Doktoren (Aftenen efter): „Naa, lille Kone, hvad skal vi saa have til Aften?" — Konen: „Røræg." — Doktoren: „Hvad! Røræg igjen? Nej, det kan jeg ikke holde ud! Nu gaar jeg hen paa en Restavration, der kan jeg da faa noget andet!" (styrter ud og hen paa en Restavration). — Opvarteren: „Hvad ønsker Herren?" — Doktoren: „Jeg — naa — lad mig faa faa — Røræg!"

Den dyre Skitse. En rig Englænder kom til en berømt fransk Maler og ytrede det Ønske, hos ham at faa en lille Haandtegning til sit Album. Kunstneren udførte øjeblikkelig Tegningen, og Englænderen var særdeles tilfreds med den. „Hvormeget er jeg dem skyldig, min Herre?" spurgte han. — „Tyve Louisdorer," svarede Kunstneren. — „Det kan ikke være Deres Alvor," raabte Englænderen. „De har jo næppe brugt 20 Minutter til at udføre Tegningen." — „Meget sandt," svarede Franskmanden, „men jeg har anvendt over 20 Aar for at kunne blive i Stand til at tegne den i tyve Minutter." Englænderen tav og betalte.

Kjærlig Ægtemand. En Amerikaner mødte nylig en Skolekammerat i Neapel. „Hvad, er du her!" raabte han forundret. — „Ja, jeg har nylig haft Bryllup og har nu foretaget en lille Europatur for at tilbringe Hvedebrødsdagene i Italien." — „Saa maa jeg da have Fornøjelsen af at hilse paa din unge Kone?" — „Min Kone — ja, ser du, hende har jeg ladet blive i New York."

Amerikansk. Den mest uforskammede Løgner i Texas sidder — i Følge et lokalt Blad — for Tiden i Fængsel. Da nylig en stikkelig gejstlig spurgte ham om Grunden til, at han var der, svarede han med Taarer i Øjnene: „Jeg har været i Kirken for at bede og satte mig ned for at hvile mig lidt. Men jeg faldt i Søvn, og medens jeg sov, blev Fængslet bygget op omkring mig. Da jeg endelig vaagnede, vilde Arrestforvareren ikke lade mig komme ud!"

En Beroligelse. En Dame sendte sin Tjener hen for at se, om Barometret var faldet. Tjeneren kom tilbage med den Besked: „Fruen kan være ganske rolig, det hænger sikkert nok paa Sømmet."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Floder i Frankrig: En By i England, en By i Fyn, — en Flod i Sibirien, — en Ø ved Tyskland, — en Bjærgkjæde ved Bøhmen.

J. M. J.

Firkantet Nød. Af 3 A, 3 S, 3 T, 2 E, 2 K, 2 L og 1 B dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Hvor stærkt end det første mon være,
let kan det dog blive til andet;
den tredje er haard at tære,
det fjerde kan bygges paa Sandet.

S.

Bogstavgaade.

Det første findes i hvert et Krus,
det andet i Snus,
det tredje i Sand,
det fjerde i Vand,
det femte i Verden,
det sjette i Færden,
syvende, ottende, niende
findes i Tiende.
Det hele maaske er dig vel bekjendt
og nær, som det kan dig være omtrent.

Billedgaade.

Opløsninger fra Nr. 45.

paa den historisk-geografiske Opgave:

Jerusale**m**
Oport**o**
Sveit**s**
Vejl**e**
Amien**s**

paa den firkantede Nød:

GLAD
LENA
ANNA
DAAD

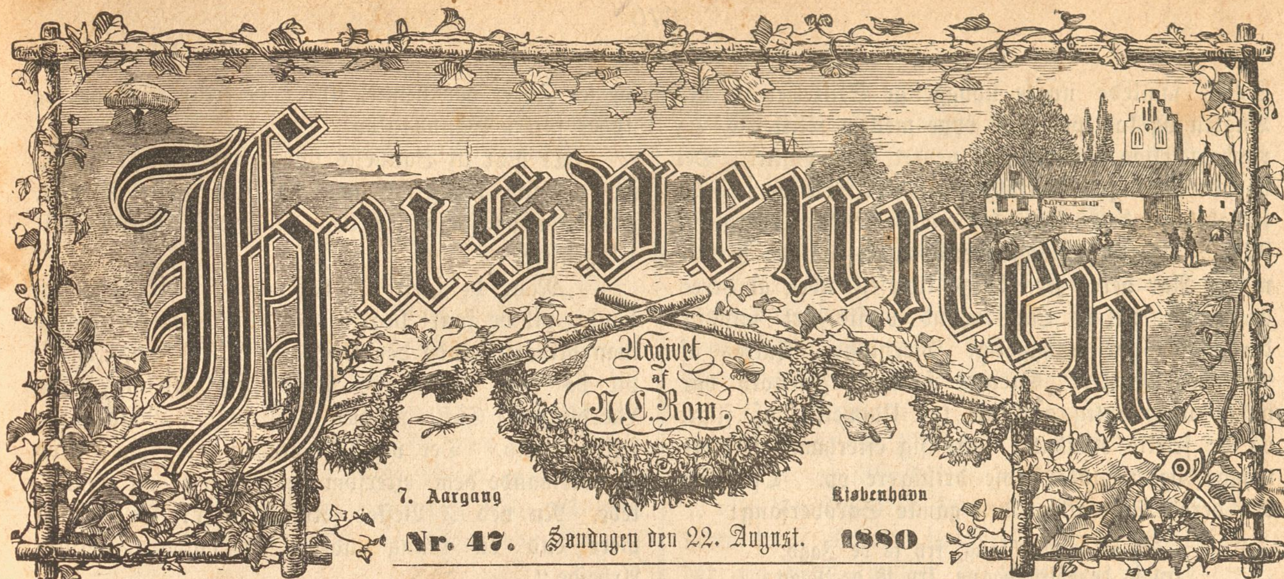
paa Stavelsegaaden: Fejltagelse.

paa Udgravningsarbejdet:
1ste Linje: Sorø,
2den — Mariebo,
3die — Ribe,
5te — Skagen.

Indhold. Svenskerne paa Als, Historisk Fortælling, fra Svensk ved B. E. — Den brasilianske Væverfugl med Billede. — Sigls Tovbane paa Sofien-Alpe, med Billede. — Løvejagten, ved E. T. — Smaating.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang — Kjøbenhavn

Nr. 47. Søndagen den 22. August. 1880

Strandrøverne.

Ved Andreas Beiter

Det var i Aaret 1741. Den mørke Oktobernat rugede over Klitlandet Hørnum, hvis Flyvesandsbakker kun af og til blev synlige, naar Maanen traadte frem mellem de sorte, sønderrevne Skyer, der jog over Himlen.

Stormen bruste voldsomt og ophvirvlede i store Skyer det lette, fine Flyvesand, der føg ind over Landet, blandende sig med det af de vrede Bølger opsprøjtede Skum.

Rædsomt var det at høre Stormens Hylen, at se det oprørte vaade Element i sit mest utæmmede Raseri. Men var det skrækkeligt fra Kysten at være Tilskuer ved de vilde Naturaanders Leg, — det var dog ti Fold værre for de ulykkelige, som befandt sig om Bord paa Skibet, der en Mil ude paa Søen kæmpede mod Bølgerne. Det var en hollandsk Brig, der forgjæves søgte at krydse op mod Nordveststormen, men som af denne blev slynget hid og did, op og ned, som et viljeløst Legetøj, en Nøddeskal. Det gik snart op for Kaptejnen og Styrmanden, at den eneste Mulighed for at redde Livet var at ty ind i den næsten ganske tilsandede Hørnum Havn, hvilket imidlertid var forbundet med den største Fare, paa Grund af Farvandets utallige Grunde og Sandbanker. Der gaar intet Aar hen, uden at mange Fartøjer forliser der.

Nu er der sørget for tilstrækkelige Redningsmidler, men paa den Tid, vor Fortælling foregaar, kjendte man ikke til sligt. De fattige Øboere havde ikke alene deres Fordel af Strandingerne, men var endog til Dels henviste til den Vinding, de bragte, for at kunne friste Livet, thi deres magre Jorder, hvoraf en Del bestod af ufrugtbart Flyvesand, gav dem ikke noget Udbytte, som var værd at tale om. De levede af Fiskeri, Skibsfart og Strandinger, men den sidste Indtægtskilde var den vigtigste, saa man kunde sige om dem, som Holberg om de gode Folk paa Anholt, at de „levede kristeligt og nærede sig af Vrag."

Efter gammel Sæd og Skik bad Præsten hver Søndag den kjære Gud om en „velsignet Strand", hvilken Bøn oprindelig gjaldt Fiskefangsten, men der var rigtignok altid blandt de andægtige Tilhørere nogle ejendommelige „kristne", som bad med af ganske Hjærte, skjønt de derved aldeles ikke tænkte paa Fiskeriet, men paa det særdeles indbringende Strandrøveri.

Paa den Tid, hvorom her er Tale, var Kysten ved Hørnum Havn eller Red ubeboet. Et Aarhundrede tidligere var det ikke saa, men de Hytter i den saa kaldte „Kressenjakobsdal", som den Gang udgjorde Byen Hørnum, laa nu dybt begravne under et mægtigt Lag af Klitternes Lava, Flyvesandet. Dalen selv — en Kløft mellem Klitterne og den uhyggeligste Egn paa Sild — bar sit Navn til Minde om en Sørøverbande, som her huserede i det 15de Aarhundrede, og hvis Medlemmer efter deres første Høvding benævnede sig „Kressenjakobs Sønner". De havde i lang Tid været en Skræk for de søfarende, indtil man endelig fik Fingre i dem. De af dem, der ikke nød den Ære at falde i den haarde Kamp, man maatte bestaa med dem, fik deres Løn paa Retterstedet ved Kejtum.

Siden den Tid henlaa Kysten øde og forladt, som var den forbandet af Gud. Kun naar der ved Nattetid i haardt Veir tonede Nødskud ind fra

Søen, samlede nogle uhyggelige Skikkelser sig ved Bugten og laa paa Lur oppe mellem Klitterne, lig rovbegjærlige Gribbe, der venter efter Bytte. Det var de værdige Efterfølgere af den forsorne „Kressenjakobsbande“, som de maaske endog overgik i Mord- og Plyndringshaandværket, og de drev i mange Aar deres skrækkelige Uvæsen, uden at deres brave og ærlige Landsmænd vidste det mindste derom, da de uhyggelige Gjerninger skjultes af Nattens Mørke. Stedets særegne Forhold var ogsaa usædvanlig gunstige for Udøvelsen af sligt, og de frække Krabater følte sig efterhaanden mere trygge og traadte stedse dristigere op. Ofte lød ved deres Sviregilder den gamle Sørøversang:

„Fry is de Fischfang, fry is de Jagd,
fry is de Strandgang, fry is de Nacht;
unser is de See
und die schöne Hørnumer Rhee!“

(Fri er Fiskefangsten, fri er Jagten,
fri er Strandingen, fri er Natten;
os tilhører Søen
og den skjønne Hørnumer Red!)

Paa den høje Klit, der hæver sig som et hvidt Spøgelse af de skummende Bølger, laa der den nævnte Nat en Flok Mennesker lejrede. Der var ti Mænd, for Størstedelen raa og skjæggede Fyre, men ogsaa nogle ungdommelige Skikkelser saas iblandt dem. Som de stod der, med „Sydvesten“ eller røde strikkede Huer paa Hovederne og iførte tykke Lærredsbenklæder og brune frisiske Jakker, kunde man have antaget dem for sædvanlige Fiskere, især naar man ikke havde set de dobbeltløbede Pistoler og lange Knive, som de bar under deres tæt tilknappede Trøjer.

Flere af dem var forsynede med Kikkerter, hvormed de iagttog det oprørte Hav, og navnlig var Bandens Anfører, en høj, mager Mand med rødt, strittende Skjæg og Haar, ivrig i at bruge sine Øjne. Allerede i nogle Timer havde de spejdet efter den ulykkelige Brig, som gik sin Undergang i Møde. Hvor lidet anede Besætningen, at dens Nødskud, i Steden for at vække Hjælpere og Frelsere i Nøden, skulde være det Signal, som bragte en Røverbande paa Benene!

Atter udsendte Kanonen sit tordnende Nødraab, overdøvende de rasende Bølgers hule Brum, men, ak! — uden at vække Medlidenhed i de haarde Hjærter, uden at overdøve Havesygens mægtige Stemme.

Den rødskjæggede skød sin Kikkert sammen, i det et tilfreds Grin saas paa hans Ansigt. „Nu har vi dem,“ sagde han, „Skuden er os sikker nok. Søren og Gert, skynd jer nu hen at tænde Lys for de fremmede, saa de kan se at lande,“ vedblev han med en styg Latter over sin Vittighed, „naar de ser Fyret der henne, styrer de strax efter det og løber fast i Sandbanken.“

Et Par af Bandens yngre Medlemmer sprang op og lod sig glide ned ad den stejle Skrænt, hvorefter de forsvandt bag en fremspringende Klit til venstre.

„Naar de først sidder paa Arehsum Sandbanke, vil de snart begribe, at Skibet nødvendigvis maa blive siddende der,“ vedblev Anføreren, „og de vil da søge at bringe baade sig selv og deres Værdisager i Sikkerhed ved at springe i Baadene og sejle i Land. Det vil da være en let Sag for os at overmande dem, eftersom de er trætte og udmattede. Nu ved I Besked, Kammerater! Vi har jo mere end en Gang udført et saadant Stykke Arbejde.“

„Vel har vi det, Lorenz de Vos,“ sagde en af Banden. „Det bliver vist ellers lidt drøjt denne Gang, for der er mange at besørge, om jeg har set rigtigt.“

„Besætningen er temmelig talrig, men vi faar jo at bruge List, om de er os for overlegne i Antal. Men som jeg sagde før: de er trætte, eftersom de i tre Dage og Nætter har døjet meget ondt, saa de kan næppe gjøre synderlig Modstand.“

„Det tænker jeg med, Strandfoged,“ sagde den anden. „Men vi maa jo ogsaa være færdige dermed, inden det dages, thi ellers kunde Strandinspektøren komme og hjælpe os.“

„Hvad vi slet ikke skjøtter om,“ tilføjede den rødhaarede. „Han vil nok pudse sine Briller, min brave foresatte, og spile Øjnene op, naar han ser Vraget og intensteds kan opdage Spor af de skibbrudne eller af Skibets Pengekasse. For Resten er han jo nu saa temmelig vant til det Syn og plejer sædvanlig at skrive i sin Protokol, at Besætningen maa være forulykket, medens den forsøgte at redde sig i Baaden.“

„Ja, ja, — saa ganske rolig ved det er han ikke. Jeg ved, han har en Mistanke til de Amrumer Strandløbere og tror, at de kommer her til for at plyndre de skibbrudne.“

„Det ved jeg godt,“ sagde Strandfogden, og hint afskyelige Grin vansirede atter hans Ansigt. „Han har givet mig Ordre til at fordoble min Agtpaagivenhed, og jeg holder, Fanden knække mig, ogsaa godt nok Vagt, jeg og mine vakre Drenge. Jeg gad set den Strandfoged paa Sild, som bedre er paa sin Plads end jeg. Derfor ligger Hr. Inspektøren nu ogsaa og snuer nok saa trygt. Han ved, at han kan stole paa sin tro Lorenz de Vos.“

Saaledes samtalede disse frække Karle om deres skrækkelige Forehavende, med Ro og Koldblodighed, uden Spor af Samvittighedsnag. Et Menneske kan hengive sig saa længe til Synden, at

han bliver et med den. Der er da ikke længer Tale om at fristes eller lokkes til det onde, thi det er hans Natur, og han ved dette, han er naaet til den forfædelige Grad af Forhærdelse, hvis Kjendetegn er Selvforstaaelse i det onde.

„Naar man ret betænker det," gav en anden Røver sit Ord med i Laget, „saa er det ganske heldigt med den Mistanke til Amrumerne, det er ret godt, at de undertiden kommer jollende til Hørnum Red i deres Baade. For kommer der ved Lejlighed noget for Dagens Lys af hvad vi har begravet i Klitterne, døde Mænd med kløvede Pander eller Pistolkugler i Hjærtet, saa vil man strax skyde Skylden paa de forbandede Amrum Strandløbere."

„Det har du Ret i, lange Peter! Vi maa blot holde godt sammen, for saa længe som der ingen Forræder er blandt os, kan vi i Ro og Mag drive Haandværket, saa længe vi har Lyst — eller indtil vi faar nok."

„Ho, ho!" skogrede lange Peter, „nok! hvem faar nogen Sinde nok — — —?"

„Det synes jeg s'gu da, at du gjør, Peter," sagde Anføreren, „eftersom du hver Dag er fyldt med Rompunsch fra Taa og til Top, ligesom et fyldt Anker."

Det forstaar du ikke, bitte Lorenz," lo Peter, „jeg har hver Dag for meget, men nok, — ak, det faar jeg aldrig! Derfor kan min Fortjeneste heller aldrig slaa til, det gaar alt sammen gjennem Halsen paa mig i Skikkelse af Rompunsch, som jeg rent ud sagt er en Fandens Karl til at drikke. Jeg lærte den Kunst i England, da jeg sejlede paa Newkastle med Kulskibet. Men du har det anderledes fat, Strandfoged, du gjemmer baade Guld og Sølv i din Kjælder."

„Naa, hver sin Lyst," sagde Strandfogden, „det er nu ikke efter min Smag at anlægge min Del af Byttet i bare Rompunsch. Men hvad det angaar, at vi gjemmer Kapitalen saa godt, da handler jeg i den Henseende kun til eders bedste, for om jeg havde slaaet stort paa og ruttet med Pengene, vilde man snart have fattet Mistanke til mig og have forsket efter Grunden til min Rigdom. Og hvis man opdagede noget, vilde eders Undergang tillige være vis."

„Ja vel, Strandfoged, det har du fuldkommen Ret i," svarede den lange Peter. „Se," tilføjede han, „hvor det blusser der nede!"

Et klart Lys skinnede med et flagrende Skjær ud over Søen. Det kom fra Landtungens yderste Spids, hvor Røverne havde antændt noget opstablet Brænde. Skjønt Flammerne slog højt i Vejret, var de dog kun synlige fra Søsiden, da de høje Klitter hindrede Øens Beboere i at se dem. Maaske var heller ingen af Øboerne vaagne, thi disse ærlige Folk stolede trygt paa Lorenz de Vos og hans Medhjælpere og overlod hele Strandingsvæsenet til den Mand, hvis store Iver og utrættelige Aarvaagenhed var almindelig bekjendt. Han var en af Øens fire Strandfogeder, der stod under Strandinspektøren i Kejtum, og bestyrede det sydlige Distrikt, den lange, smalle Halvø Hørnum, paa hvis øde Kyst de fleste Strandinger fandt Sted.

Da Kaptejnen og Styrmanden paa den hollandske Brig saa Ildsignalet, antog de det for en Selvfølge, at Blusset var antændt af Øboerne for at vise dem det sikre Farvand. Med Opbydelse af deres sidste Kræfter styrede de derfor Skibet lige der hen imod, hvilket de søkyndige Røvere meget godt bemærkede og gav Agt paa gjennem deres Kikkerter. Ved det svage Maanelys saa de tydelig to Mænd ved Roret, der anstrængte sig af al Magt for at holde Skibet i den formentlig sikre Kurs gjennem den stærke Bølgegang.

„Jeg kan kun faa Øje paa syv Mand," sagde den lange Peter. „Der maa vist være skyllet nogle af Matroserne over Bord af Styrtesøerne, thi Mandskabet er ikke fuldtalligt."

„Desto bedre for os," sagde Anføreren.

„Altid nogen Ulejlighed sparet. Det lader ikke til, at Kaptejnen kjender Hørnum Red, for nu løber han lige i den opstillede Fælde."

„Om ti Minutter ligger han paa Sandet som en Fisk. Hvad er Klokken nu, Strandfoged."

„Tre Kvarter til et," svarede den rødskjæggede, i det han saa paa det store Sølvur, han havde taget op af Buxelommen. „Naa, lad os nu komme ned til Stranden og se at faa Skipperen i Tale. Skibet er sandsynligvis en Hollænder, og vi kan altsaa tale med Folkene, eftersom vi alle sammen kan noget af Sproget. Men vær nu forsigtig og lad ikke eders Vaaben komme til Syne, førend I hører mit Signal."

„Ja vel, Strandfoged!" raabte de vilde, uhyggelige Skikkelser i Munden paa hinanden.

„Hvor skal vi gjøre det af med dem?" spurgte den lange Peter med et styggt Grin.

„I Kressenjakobs Kløft naturligvis. En bedre og smukkere Kirkegaard er det vanskeligt at finde. Man kan i et Øjeblik begrave en halv Snes Lig i det høje, løse Flyvesand."

Efter at have modtaget denne skrækkelige Anvisning, steg Røverne ned ad Klitskraaningen og gik langs med Stranden hen imod Ilden. Næppe var de komne der hen, før Briggen stødte paa Sandrevet i 2,000 Skridts Afstand fra Land. Det voldsomme Stød bragte strax begge Masterne til at knække, saa de bragende styrtede over Bord. En af Matroserne dræbtes af en Blokrulle, som styrtede

ned. De øvrige sex skibbrudne udstødte et skrækkeligt Klageskrig.

Skibsskroget borede sig bestandig dybere ned i Sandet, medens høje Søer styrtede ind over det, men dets Planker holdt dog endnu sammen. Som prøvede Sømænd kom Kaptejnen og Styrmanden snart til Besindelse igjen. Den første løb ned i Kahytten og hentede en lille grøn Kiste, som indeholdt Penge og Skibspapirer, hvorefter Baaden blev firet ned, hvilket ikke var noget let Stykke Arbejde, paa Grund af den voldsomme Bølgegang. Endelig blev de stakkels Folk dog færdige dermed, de skyndte sig ned i Baaden og styrede mod Land.

Da de var komne Kysten paa 50 Skridt nær, befalede Kaptejnen at holde inde med Roningen. Den Ild, som havde voldt hans Skibs Undergang, belyste nogle mørke Skikkelser, som vinkede ad ham og raabte, at han ikke skulde frygte for at komme i Land. Kaptejnen havde aldrig før været ved denne Kyst, men han vidste helt vel, at Strandrøveri dreves efter en stor Maalestok paa mange saadanne øde Kyststrækninger langs Nordsøen, og han var derfor noget mistroisk.

„Kan man uden Fare gaa i Land her?“ spurgte han paa Hollandsk.

(Fortsættes.)

En Redningsflaade.

En Redningsflaade.

For nogle Aar siden opfandtes i England en Redningsflaade, som vi her fremstiller for vore Læsere, da de Forsøg, som man har gjort med den, har givet et overraskende godt Resultat. Denne Flaade bestaar af en eneste lufttæt Metalcylinder, som ikke kan ses paa Billedet, da den ligger skjult i Vandet under den egentlige Flaade, paa hvilken man ser en Mængde voxne Mennesker og Børn. Den egentlige Flaade bestaar af Længder af Kork, overtrukken med Lærred, og det hele er rundt omkring omgivet af en Cylinder, som er lavet af et vand- og lufttæt Stof. Naar Redningsflaaden skal tages i Brug, fyldes denne Cylinder med Luft, indtil den er tilstrækkelig udspændt. Hele Flaaden er for oven omgiven med et Rækværk, der er betrukket med Fiskegarn. Den hele Flaade kan rulles sammen omkring Metalcylinderen, og den optager da ikke mere Plads, end at man let kan have en eller flere Stykker af den om Bord i ethvert Skib. Det er nemlig Opfinderens Mening, at den især skal kunne bruges om Bord paa Skibe, hvor man i Tilfælde af Skibbrud paa et Øjeblik kan gjøre den klar og kaste den i Søen. Dette, i Forbindelse med dens store Bærekraft og dens Billighed, synes at gjøre den godt skikket til dette Øjemed.

Omstaaende Billede forestiller et Forsøg, som der blev gjort med en saadan Redningsflaade paa Floden Themsen tæt ved London, kort efter at den var bleven opfunden. En forholdsvis lille Flaade viste sig ved denne Lejlighed i Stand til at kunne bære 35 Personer, hvilket Forsøg paa en slaaende Maade beviste den store Bærekraft, som den er i Besiddelse af.

Jonathans Heltedaad.

Filisterne havde en Gang, under Krigene mellem dem og Saul, opslaaet deres Lejr paa et Sted, som var befæstet af Naturen. Saul laa med sin Hær i nogen Frastand, for at holde Øje med Fjendens Bevægelser. Jonathan, Sauls Søn, var i sin Faders Lejr, han var en ung Kriger, fuld af

Jonathans Heltedaad.

fyrig Tapperhed, han fik Lyst til at prøve et Vovestykke. Han tog sin Vaabendrager med, og Saul uafvidende nærmede han sig de høje, bratte Fjælde, paa hvilke Filisterne havde slaaet Lejr. Da de nu stod foran Klipperne, sagde han til sin Ledsager: „Kom, saa vil vi gaa over til disse uomskaarnes Besætning, maaske Herren udretter noget for os; thi for Herren er intet til Hinder for i at frelse ved mange eller faa.“ Vaabendrageren svarede: „Gjør alt det, som er i dit Hjærte, bøj af Vejen, se, jeg er med dig efter dit Hjærte.“ Rask gik det nu, som hosstaaende Billed viser, op ad Klippen, Jonathan foran, Vaabendrageren bag efter. Herren skuffede ikke Jonathans Tillid, han, som havde givet den store Goliath i den lille Davids Haand, gav de mange i de faas Hænder. Det

lykkedes Jonathan og hans Vaabendrager at fælde eller jage paa Flugt hele Filisternes Hær.

Men den store Tanke, som Jonathan udtaler i Ordene: „For Herren er intet til Hinder for i at frelse ved mange eller faa," hører til de store Tanker, som altid lever i troende Menneskers Hjærter og gjør dem stærke i Striden, naar de ved, at de skal med Herren. Den Tanke: „For Herren er intet til Hinder i at frelse ved mange eller faa," var ogsaa hos Morten Luther, da han erklærede, at han vilde gaa til Worms, om der saa var saa mange Djævle der, som der var Tagsten paa Husene. Den samme Tanke lagde Gustav Adolf i den herlige Krigssang: „Forfærdes ej, du lille Hob" paa Læberne, og den gjorde ham og hans lille Hob uovervindelig. Den samme Tanke klinger gjennem Povl Gerhardts Sang, den Gang da han, forfulgt for sin Tros Skyld, jaget, „som man jager en Agerhøne paa Bjærgene," digtede den Salme, „ved Hjælp af hvilken mange fromme kristne har sunget sig stærke og glade i Fare og Nød, Sangen:

„Er Gud for mig, da træde
mig, hvad der vil, imod."

G—n.

Løvejagten.

Ved C. T.

(Sluttet).

I Juli 1853 forlod Gerard Constantine for at gaa til Auresbjærgene, hvor en Løve havde vist sig. Da han kom her til, havde Araberne allerede udsendt 300 Mand mod den. Kampen begyndte ved Solopgang, ved Middagstid havde de allerede bortskudt 500 Kugler til ingen Nytte, og ved Aftenens Frembrud maatte de trække sig tilbage med Tabet af en død og sex saarede Jægere, uden dog at have udrettet det ringeste. Da Araberne hørte, at Gerard var kommen, bad de ham strax om at hjælpe dem, og hertil var han meget villig. Han sendte strax Spejdere bort for at opspore Løven, og disse vendte snart tilbage og fortalte ham, at Løven havde fjærnet sig paa en større Udflugt, men Løvinden opholdt sig endnu i Naboskoven. Gerard lurede denne op om Aftenen og dræbte hende med den tredje Kugle. Løven vendte snart tilbage fra sin Udflugt og strejfede om i alle Retninger for at finde sin Mage, uden at Længselen dog røvede den Madlysten, thi den dræbte og aad et Muldyr og to Stykker Kvæg, hvorpaa den trak sig tilbage til de højeste Spidser af Bjærget. Nogle Dage efter fik Gerard Underretning om, at Løven havde taget Bolig i en Skov i Nærheden og atter røvet 8 Stykker Kvæg fra Araberne. Gerard brød strax op tillige med en hollandsk Officer Rodenburg for at opsøge Løven. Kl. 10 om Aftenen lod den høre fra sig, i det den brølede en halv Timestid foran Arabernes Telte, og ved Midnat tog den et Faar faa Skridt fra Gerards Telt. Den næste Morgen kom Gerards arabiske Spejder og fortalte ham med et glædestraalende Ansigt, at det var lykkedes ham at finde Løvens Leje i Skoven i et tæt Krat. Om Aftenen brød han op fra Arabernes Lejr tillige med sin Spahi (saaledes kaldes de arabiske Soldater i fransk Tjeneste) Hamida og to Spejdere, der bar hans Vaaben, samt en levende Ged, der skulde bruges til at lokke Løven frem af sit Smuthul med. Løvens Leje var paa Bjærgets sydlige Skraaning, omtrent 100 Skridt fra et Svælg, i hvilket løb en lille Aa. Paa den modsatte Side af Svælget saa Gerard en omtrent 15 Alen bred Lysning, omgivet af store Træer og henved 150 Skridt fra Løvens Leje. Medens en af hans Folk bandt Geden til en Stub, og de andre rakte ham hans Vaaben, viste Løven sig paa Klipperne og saa opmærksomt paa dem. Gerard gik rask hen til Skovkanten lige over for Løven, nogle Skridt fra Geden, der brægede lydelig, da Folkene fjærnede sig, og af al Kraft søgte at rive sig løs. Løven var forsvunden, men nærmede sig sandsynligvis i Skyggen af de store Træer for ikke at blive set. Gerard havde med sin Dolk skaaret et Par Kviste af Træerne, der hindrede ham i at tage godt Sigte, og vilde just til at sætte sig ned, da Geden pludselig blev stille, rystede paa alle Lemmer og saa paa Gerard og snart hen imod Svælget, som om den vilde sige: „Løven kommer, jeg føler det, den nærmer sig, jeg hører den, den kommer, jeg ser den?" Gerard saa den ogsaa langsomt komme op ad Svælget og standse ved dets Rand, omtrent 12 Skridt fra ham, dens brede Pande frembød en udmærket Skive. Han havde i flere Aar ikke set en saa stor, skjøn og majestætisk Løve. Den lagde sig ned, slog begge de vældige Poter over hinanden og hvilede Hovedet let paa dem som paa en Pude. Uden at skjænke Geden, der var aldeles lammet af Frygt, den mindste Opmærksomhed, stirrede Løven paa Gerard, medens den snart blinkede med Øjnene, hvilket gav den et højst godmodigt Udseende, snart slog dem hurtigt op, saa at han uvilkaarlig greb fastere om Bøssen. Den holdt sikkert følgende Samtale med sig selv: „For lidt siden saa jeg flere Mennesker og en Ged her i Lysningen, Menneskene er borte, og Geden er alene tilbage. Jeg nærmer mig og finder ved Siden af den usle Ged et Menneske, der er klædt i blaat og rødt. Saaledes har jeg aldrig før set et Menneske pyntet, og han

flygter heller ikke som de andre ved Synet af mig. Jeg kan i Grunden godt lide, at han ikke er bange." Efterhaanden som Mørket blev tættere, lod Løvens Tanker til at tage en mindre højsindet Retning: „Hvad skal jeg tage til Aftensmad, Geden eller Mennesket? Faaret i Gaar var bedre end Geden der, men der er langt til Faarene, og nu er det mørkt. Mennesket der kan være godt nok, men han ser dog fordømt tør og afpillet ud." Denne sidste Tanke syntes at have bestemt dens Valg, thi den rejste sig hurtig og nærmede sig Geden. Med Riflen til Kinden fulgte Gerard alle dens Bevægelser for at kunne give Ild i det rette Øjeblik. To Gange lavede den sig til at kaste sig over Geden, i det den dukkede sig ned som en Kat, der vil overfalde en ulykkelig Spurv. Det var sandsynligvis Tovet, hvormed Geden var bundet, der indjog den en vis Uro og Mistanke; den syntes at frygte for et Baghold, gik urolig frem og tilbage ved Randen af Lysningen og standsede til sidst og viste Tænder ad Gerard. Sagen saa ud til at blive alvorlig, hvorfor Gerard søgte at gjøre en Ende paa den. Da Løven et Øjeblik vendte Siden mod ham, sendte han den en Kugle midt paa Skulderen og strax efter, medens den brølte og krummede sig, endnu en Kugle bag ved Skuldrene, hvorpaa den rullede ned i Svælget. Medens Gerard atter ladede sin Riffel, kom hans Ledsager hen til ham, og med dem gik han hen til det Sted, hvor Løven havde staaet. Folkene tvivlede ikke om, at Løven var død og løb bort for at kalde Araberne hid til at bære Byttet bort. Gerard selv fulgte Blodsporet ned i Svælget og saa, at Løven var krøbet ind i et næsten utilgængelig Krat. Han kastede en Sten ind i Krattet, og i en Afstand af omtrent en Snes Skridt svarede et dumpt, snart klagende og snart truende Brøl. Ved dette Brøl rejste Haarene sig paa Gerards Hoved, da han uvilkaarlig kom til at tænke paa en Løve, der for 6 Aar siden i en aldeles lignende Stilling, til Trods for hans Kugle, lige for hans Øjne lemlæstede hans Tjener og to Arabere. Han lagde sig paa Knæ ved Randen og stræbte forgjæves efter at se ind i det; han vilde allerede til at fjærne sig, da hans Spahi og 6 væbnede Arabere kom til. Med Møje holdt han dem fra at trænge ind i Krattet, hvor den efter deres Mening døde Løve laa; det var imidlertid forgjæves, thi de tog deres Burnusser (en Art Kappe) af og opfordrede ham til at sætte sig paa disse og vente til de kom tilbage. Gerard tog nu alle de Klædningsstykker af, der kunde hindre ham i at røre sig frit, gav sin Bøsse til Amar, en Araber to Pistoler og hans Spahi en anden Bøsse, som han skulde bære efter ham. Derpaa gav han Folkene Ordre til at holde sig tæt op til ham og trængte med dem og Rodenburg, der ikke vilde blive tilbage, ind i Krattet. Da de var krøbne 15 Skridt, traf de paa en lille aaben Plet, hvor ethvert Blodspor forsvandt. Natten brød frem, det var allerede vanskeligt at følge Løvens Spor, og deres Søgen blev saaledes stedse farligere, da den, uden at ses, hvad Øjeblik det skulde være, kunde bryde frem og dræbe en eller flere af dem. Enhver søgte efter det tabte Spor, uden dog at forlade den aabne Plet; da gik pludselig en Bøsse af for en af Araberne, i samme Øjeblik brølede Løven et Par Skridt fra dem, og alle Folkene trængte sig sammen om Gerard med Undtagelse, af Amar, der af Uerfarenhed eller Selvtillid i 6 Skridts Afstand havde lænet sig til et Træ. Næppe havde Løven vist sig ved Randen af Lysningen med oprejst Manke og vidt opspilet Gab, før otte Skud knaldede mod den paa Lykke og Fromme, men uheldigvis uden at ramme den. Førend Røgen forsvandt, var Amar, der ogsaa havde skudt, kastet til Jorden, hans Bøsse knækket, og hans højre Ben knust. Gerard, der ilede til for at hjælpe ham, saa allerede hans Hoved i Løvens Gab, da satte han Bøssepiben til dens Hjærte og gav Ild. Amar blev fri og rullede hen for Gerards Fødder, som han omfavnede saa heftigt, at han nær havde revet denne over Ende, medens Løven lænede sig til Grenene, der knustes under dens Vægt, uden at den dog selv faldt. Gerard sigtede atter paa Løven og denne Gang paa Tindingen, men for første Gang i ti Aar slog hans gode Bøsse Klik, og endnu stedse stod Løven og sled i Grenene med Tænder og Kløer, i det den brølede og krummede sig i Dødskampen et Skridt fra ham og næsten oven paa Amar, der skreg, som han var rasende. Alle de andre Folk var komne til og svingede deres Sabler eller Bøssekolber mod en Fjende, som tre Spidskugler endnu ikke havde dræbt. Gerard raabte til sin Spahi, at han skulde række ham den ladte Bøsse, men han rystede over alle Lemmer og kunde næppe faa de Ord frem, at han havde skudt den af. Saaledes var ikke en eneste Bøsse ladt, og de var alle som en i Løvens Magt. Da faldt den til Lykke for dem død til Jorden midt imellem Amar og Rodenburg.

Læserne kan gjøre sig en Forestilling om den Taalmodighed, der fordres af en Løvejæger, naar de hører, at Gerard under hele sit Jægerliv har maattet tilbringe 600 Nætter under aaben Himmel paa de Steder, som Løverne mest pleje at søge hen til, og dog har han i alt kun dræbt 25 Løver; han har altsaa i Gjennemsnit været 24 Nætter under aaben Himmel for hver dræbt Løve.

Høstvise.

Af Mads Hansen.

†

Marken er mejet og Tofterne tomme,
og nu er vi hjemfærdig med det sidste Læs;
Avlen er større, end Laderne kan rumme,
uden for Porten staar Korn og Hø i Hæs.
Rev vi Marken let,
det er gammel Ret:
Fuglen og den fattige skal ogsaa være mæt.

Loen vi pynter med Blomster og Blade,
vi har Georginer og Bonderoser nok;
Børnene danser allerede saa glade,
alle vore Piger staar ventende i Flok.
Bind saa Korn i Krans;
Hurra! Her til Lands
slutter vi Høsten med et Gilde og en Dans.

Husflid.

En aldrende Husflidsmand.

Som et smukt Exempel paa Husflid kan nævnes Aftægtsmand Kristen Sørensen Vase i Hem, der har fyldt sit 87de Aar, men trods sin høje Alder endda ikke udfører saa lidt Husflidsarbejde Aaret om: Ved Foraarstid saa snart den gamle kan begaa sig i Huggehuset for Kulden, kan man finde ham sysselsat der, med at lave: Tøjrkøller, Klaptræer og Tøjrpæle, samt flere lignende Arbejder. Om Sommeren har han stadig Beskæftigelse med at efterse Smaakreaturerne, istandsætte Tøjrene o. s. v. Om Efteraaret og Vinteren, kan man træffe ham sysselsat, med at karte Uld eller ogsaa i Færd med at spinde Skættefaldsblaar til Faaretøjre. Skjønt han lever som Aftægtsmand hos en af sine Sønner som fik Gaarden efter ham, og altsaa ikke behøver at foretage sig det mindste er det ham umuligt at være ledig og hele Aaret om, afgiver Oldingen det smukkeste Exempel paa en ufortroden Husflidsvirksomhed, som kunde ønskes efterfulgt af Ungdommen overalt. Hvor lang og kjedelig falder Tiden ikke ofte for mangen en gammel Mand fordi han ikke har øvet sin Haand i Husflidsgjerning i Ungdommmen!

I — — n.

Smaating.

Jøden som Soldat. Medens Paris blev belejret af Preusserne, meldte en Jøde sig for at forlange et Gevær, da han vilde hjælpe til at forsvare Byen. Da han havde faaet en gammel Musketdonner og en Del Patroner, vilde han forsøge, om den ogsaa kunde skyde. Han stoppede en Patron i Løbet, men bed den ikke af forinden. Naturligvis vilde Bøssen ikke gaa af. „Du maa komme lidt mere i," tænkte Jøden og proppede nok en Patron ned, men det hjalp lige saa lidt. Han puttede saaledes den tredje ned, og da det heller ikke hjalp, den fjerde, femte og endelig den sjette Patron i Løbet, men Geværet vilde ikke gaa af. Da kommer tilfældigvis en Underofficer forbi, ham kalder Jøden til sig og forklarer ham, at Geværet ikke kan skyde. Underofficeren undersøgte Laasen og saa, at der ingen Krudt var i Pistonen. Han rystede lidt Krudt i, satte Fænghætte paa og gav Jøden Geværet. Den trykkede løs, og Bøssen fløj langt bort, medens han vendte Benene i Vejret. Underofficeren løb hen for at tage Bøssen, da Jøden pludselig rejste sig og raabte: „For Guds Skyld, lad den ligge, den gaar fem Gange af endnu, jeg har puttet sex Patroner deri."

Historisk=geografisk Opgave. For= og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned= og opad, danner Navnene paa en græsk Gud og hans Hustru: En Flod i Afrika, — en Republik i Amerika, — En Biflod til Amazonfloden, — en Bjærgknude i Tyrkiet.

J. M. J.

Firkantet Rod. Af 4 A, 4 N, 2 I, 2 R, 1 E, 1 K, 1 S og 1 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første er et Rige langt øster paa,
det andet til Donau flyde maa,
det tredje monne vi alle bære,
det fjerdes Fred bør vi altid ære.

M. & H.

Gaade.

Af tvende Stavelser bestaar det hele,
i mange Stykker man det dog kan dele,
Det hele er det andet — men det andet
ej altid er det hele; her i Landet
man kjender godt det som en Tillægsret.
Det første være bør foruden Plet,
og det bør have Virkelighedspræget inde
og tale sandðru til sin Ejerinde.

Opløsninger fra Nr. 46.

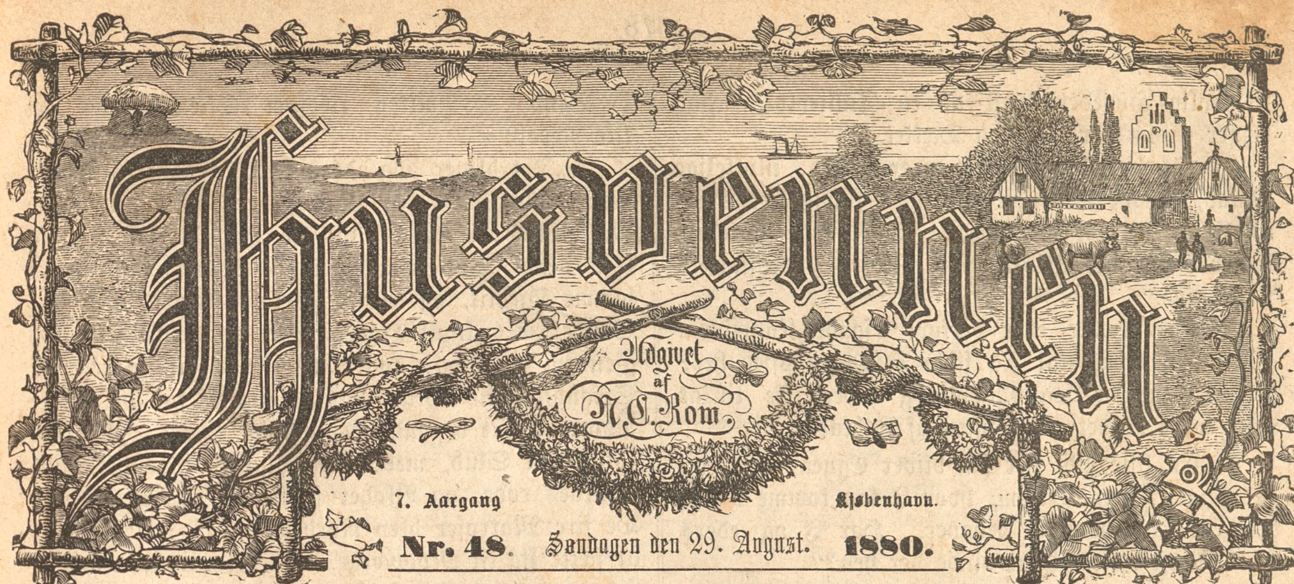
paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Rod:
Leeds	BAST
Odense	ASKE
Ienisei	SKAL
Rygen	TELT
Erzgebirge	

paa Bogstavgaaden: „Husvennen".

paa Billedgaaden: Vi ror, men en anden styrer.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 48. Søndagen den 29. August. **1880.**

Strandrøverne.

Ved Andreas Beiter.

(Fortsat).

Den skurkagtige Strandfoged bejaede dette i samme Sprog, som han talte flydende. „Hvorfor gav I ikke Agt paa vort Advarselstegn?“ spurgte han, i det han traadte ned paa Stranden, „vi tændte Ilden for at advare eder mod Sandrevet, men I løb lige paa det. I skulde have holdt Kursen mere mod Nord, saa var I komne i det rigtige Farvand og havde fundet en sikker Ankerplads.“

„Jeg kunde kun antage Ilden for et Signal, der skulde vise mig den rette Ankerplads,“ svarede Kaptejnen. „Saadan er det dog Skik og Brug til Søs.“

„Jeg beklager, at I ikke har kjendt Sildboernes Faresignal,“ raabte den rødskjæggede. „Vi har ment eder det godt, og det er ikke vor Skyld, at Briggen er strandet, thi I burde som Nordsøfarer vide, at et Ildsignal paa vor Kyst er et advarende Mærke.“

„Det vidste jeg ikke,“ svarede Skipperen sørgmodig, „og jeg gjentager, at det ellers ingensteds er Søbrug. Nu er Skaden des værre sket. Skibet er forlist.“

„Maaske der dog endnu kan reddes noget,“ sagde Strandfogden, „Stormen vil forhaabentlig lægge sig henad Morgenstunden, og vi kan da forsøge at redde. Jeg sender nu strax Ilbud til Strandinspektøren i Keitum, og han vil snart kunne være her. Kom dog nu i Land, Kaptejn!“

„Hvem er da I selv og de øvrige?“

„Mit Navn er Lorenz de Vos, og jeg er Strandfoged over Hørnum Distrikt. Disse Folk er Skippere og Fiskere fra Rantum og vil hjælpe til ved Bjærgningen i Morgen. Vi har for længe siden hørt eders Nødskud, Kaptejn, og vilde gjærne være komne eder til Hjælp, men ingen turde vove sig ud i den voldsomme Søgang.“

Kaptejnen lod til at være tilfredsstillet ved denne Erklæring. Efter at have vexlet nogle i en dæmpet Tone udtalte Ord med Styrmanden, lod han Baaden løbe paa Land, hvor den strax af de tililende Øboere blev trukken helt op, saa den laa fuldstændig tør.

„Hvor kommer I fra, Kaptejn?“ spurgte Strandfogden.

„Fra Rotterdam,“ lød Svaret.

„Eders Navn?“

„Gerhard Breidelen.“

„Hvad hedder Briggen?“

„Erasmus.“

„Er I selv Ejer af Skibet?“

„Ja, men Styrmanden, Abel Tasman, har en lille Part i det,“ svarede Katejnen, i det han pegede paa en smuk og kraftig Sømand, der syntes at have udholdt Strabadserne bedre end de fire udmattede Matroser.

„Hvor agtede I eder hen?“

„Til Riga, hvor jeg for egen Regning vil hente en Ladning.“

Lange Peter kastede et skelende Blik paa den grønne Kiste og vexlede derpaa et Øjekast med Strandfogden, hvilke skulde sige saa meget som: i den Kasse findes Pengene til Indkjøbet af de russiske Produkter.

„I har kun et lille Mandskab, Kaptejn,“ bemærkede Lorenz de Vos. „Fire Matroser til den anselige Brig, det synes mig for faa.“

„En Styrtesø skyllede i Gaar tre af mine Folk over Bord,“ svarede Kaptejnen. „En fjerde

fik nylig Hovedet knust af en Tallieblok. Han ligger endnu der ude paa Dækket.

„Skæbnen har været eder haard, ulykkelige Mand,“ sagde Strandfogden med fremhyklet Medfølelse. „Vi vil efter bedste Evne sørge for eder, saaledes som det altid er vor Skik over for stakkels skibbrudne.“

„Gud lønne eder derfor!“ sagde Kaptejnen. „Men hvorledes skal jeg finde et Opholdssted her? Denne Kyst ser saa øde ud og lader ikke til at være mere beboet end Kysten af Labrador.“

„En lille Mil her fra bliver Egnen bedre, og der ligger Byen Keitum, hvor I kan komme under Tag og faa, hvad I behøver. Har I og eders Folk Kræfter nok til at vinde der hen?“

„Vi vil prøve derpaa,“ sagde Kaptejnen, „thi vi trænger svært til at hvile os efter de udstandne Besværligheder.“

„Nu, saa fremad da,“ bød Strandfogden sine Folk. „Skal jeg ikke lade to af Folkene bære eders Kiste, Kaptejn?“

„Jeg takker!“ sagde Breidelen, „men mine Folk kan nok besørge det. Jan og Philip, I kan tage Kisten.“

„Som I synes, Kaptejn! Det kan blive svært nok for de stakkels Fyre at slæbe den, thi Vejen gjennem Klitterne er yderst besværlig.“

Kaptejnen og Strandfogden gik foran, fulgte af de to Matroser med Kassen, efter dem kom de andre Matroser og de røverske Øboere, medens Styrmanden var den sidste i Rækken.

Toget bevægede sig fremad med stor Langsomhed, da Mændene ved hvert Skridt sank dybt ned i det løse, fine Sand. Da de naaede den skæbnesvangre Kressenjakobskløft, standsede de et Øjeblik, og hvilede, medens de betragtede de høje Flyvesandsbjærge, hvoraf de saa sig indesluttede.

„Det er dog en forbandet Vej,“ brummede Kaptejnen, i det de atter æltede sig frem paa den smalle bugtede Sti, der førte gjennem Kløften, „jeg begriber ikke, at Mennesker kan holde ud at bo i en saadan Egn.“

„Det er heller ikke Tilfældet,“ sagde Strandfogden, „Kaniner og Søfugle har været Egnens eneste Beboere i det sidste Aarhundrede. Men en By, ved Navn Hørnum, har en Gang staaet her, nu ligger den dybt begravet i Sandet. Der findes her Steder, hvor Havvandet har slikket sig igjennem, og de er farlige at komme nær, — mange Uforsigtige er faldne i og begravne af Kvægsandet.“

„Vorherre bevare enhver for en slig Ulykke!“ sagde Kaptain Breidelen. „Som Sømand er jeg længst fortrolig med Tanken om at drukne i Saltvand, at finde min Død i Bølgerne, — men i Sand — hvilken rædsom Skæbne maa det ikke være!“

„Det bliver dog eders Lod,“ lød det pludselig hæst og hviskende fra Lorenz de Vos, og i samme Nu blinkede i hans udstrakte Haand et Pistolløb, lige vendt mod Kaptejnen. Skudet knaldede i samme Øjeblik, og den ulykkelige styrtede ned paa Sandet med knust Hoved. Et rungende Ekko lød gjennem Kløften, snart efterfulgt af flere, thi Strandfogdens Skud var Signalet for de andre Røvere til at begynde det blodige Værk. Der lød Skud paa Skud, medens de blanke, lynende Knive farvedes røde, og Blodet sprøjtede rundt omkring. De fire Matroser blev myrdede, før de fik Tid til at sætte sig til Modværge, men Styrmanden undgik ved et hurtigt Sidespring to Skud, som rettedes imod ham. Med Voldsomhed styrtede han mod to af sine Angribere, saa de tabte Ligevægten og faldt om. En Røver gik løs paa ham med dragen Kniv, men blev ved et velrettet Næveslag strakt til Jorden. Men da Styrmanden saa, at der var for mange om ham, vendte han sig og flygtede ilsomt. Naturligvis tog han Vejen mod Havet, dreven af Sømandsinstinktet, thi i Skyndingen tænkte han ikke paa, at det ikke vilde være muligt for ham at faa Baaden saa hurtigt flot, som det var nødvendigt. Dog kunde han heller ikke flygte til nogen anden Side, uden at løbe lige i Hænderne paa sine Forfølgere, der under Hyl og Eder satte efter ham. Han var en stærk og behændig Mand og den frygtelige Fare, hvori han svævede, fordoblede hans Kræfter, saa at det lykkedes ham at vinde op ad den stejle Skraaning ved de høje Klitter til venstre. Men de rasende Mordere var tæt bag efter ham og han hørte jævnlig deres Pistolkugler pibe om Ørene paa sig. Med Fortvivlelsens Kraft arbejdede han sig op og naaede Toppen af den høje Klit, hvor han næsten skjultes af det ophvirvlende Flyvesand. Pludselig følte han sig ramt af en Pistolkugle i den venstre Skulder, og haardt saaret, som han var, troede han ikke længer paa Muligheden af at undkomme, thi han følte sine Kræfter svinde og hørte Forfølgerne komme nærmere. Alligevel fortsatte han sin Flugt.

„Tøv lidt, du Skurk af en Hollænder!“ lød det bag ved ham. Det var lange Peters af Nordlyst sitrende, hæse Ravneskrig.

Den unge Styrmand ansaa sig for redningsløst fortabt. Han mumlede en kort Bøn, medens han vedblev at løbe langs med Kløftens Rand, men pludselig svandt Grunden bort under Fødderne paa ham, thi han var kommen til en Bøjning, som Klitten gjorde, og han rullede nu ned ad dens Sider mod Havet, som her havde gjennembrudt Klitten og bruste neden under. Som et Lyn for

det gjennem hans Hoved, hvad han havde hørt Strandfogden sige om Flyvesandet, og den Tanke, at han kunde blive slugt af Sandet, bragte ham til mekanisk at udstrække den uskadte højre Arm for at finde et Holdepunkt. At gribe efter et saadant paa det uhyre Flyvesandsbjærg, kunde synes det samme, som i Havsnød at gribe efter et paa Bølgerne flydende Halmstraa. Hans Haand følte kun Sand, og ophvirvlet ved hans krampagtige Greb, rullede det i tykke Skyer om Hovedet paa ham, medens han gled nedad. Pludselig standsedes han i Farten af noget haardt, som han, viskende Sandet af Øjnene, erkjendte for at være en af en haard Stenmasse dannet, skraatliggende Tunnel, hvis smalle Aabning han havde strøget Sandlaget bort af med sit Legeme. Ledet af Selvopholdelsesdriften krøb han øjeblikkelig gjennem den smalle Aabning saa hurtigt, som han var i Stand til, hvorefter han gled ned med jævn Fart gjennem den hemmelighedsfulde Tunnel. Pludselig begyndte det at gaa hurtigere, han kunde ikke længer holde sig fast og styrtede nedad, indtil han med et modtog et heftigt Stød og mistede Bevidstheden.

Det var et blødt Sandleje, han var faldet paa, men ikke des mindre var Stødet temmelig stærkt, paa Grund af den Fart, hvormed han rutschede ned. Desuden var hans Kræfter udtømte af de udstandne Besværligheder. Udmattet og pint af Smerten i sit Saar, hvis Blødning heldigvis var standset af Støvet, løb alting rundt for ham og med den Tanke: „Det er ude med mig! Gud trøste og styrke min gamle Moder!" blev han liggende bevidstløs.

Det dybeste Mørke omgav Sømanden, men Sandet indhyllede ham dog ikke, det dannede kun et blødt Leje for ham i den hemmelighedsfulde Grav, hvori han laa, sporløst forsvunden dybt under Jorden.

„Hvor Pokker er den Satan bleven af?" brummede lange Peter, som stod paa Klittens Top og kastede spejdende Blikke ned i Dybet.

„Er han styrtet der ned?" spurgte en af Røverne, som kom til.

„Det lader det til," sagde Peter.

„Saa behøver vi ikke at søge efter ham. Han er falden ned i „Priel" og er slugt af Kvægsandet."

„Se, der ligger hans Hat, langt nede. Der falder et Skin af Maanen lige paa den nu."

„Er han saaret?"

„Ja, jeg hørte ham skrige, da jeg havde skudt paa ham."

„Saa er han færdig. At redde sig op af „Priel" vil ikke være muligt for en sund og stærk Hest, langt mindre for et saaret og udmattet Menneske. Kom, lange Peter! Vi har ikke behov at begrave ham, det har Kvægsandet alt besørget."

„Du har Ret," sagde lange Peter. „Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Fyren er vel forvaret der nede."

De to Røvere tilbagelagde nu atter den farlige Vej, ad hvilken de var komne, og da de naaede deres Kammerater, berettede de, hvad der var hændet. Veltilfreds med Efterretningen gav Anføreren nu Ordre til at begrave Ligene i en Klitspalte. Man havde allerede undersøgt de myrdede og berøvet dem alt, hvad de havde hos sig af Værdi, og den røvede Kiste blev nu aabnet med en hos Kaptejnen funden Nøgle. Kisten indeholdt flere tusende hollandske Dukater, foruden værdifulde Anvisninger og Skibspapirer.

Strandfogden gned sig fornøjet i Hænderne. „Det er en ordentlig Fangst, vi har gjort!" sagde han. „I Morgen Nat deler vi, som sædvanlig. Røren og Gert, gaa nu hen og sørg for at udslette Sporene af Branden ved at kaste de glødende Stykker i Vandet og strø Sand paa Brandstedet. Og du, Ove, maa endnu i Aften ned til Keitum med en Melding om Strandingen. Meddel Hr. Strandinspektøren, at der ligger en kæntret Baad her nede, som vi har fundet uden Besætning og derefter trukket op paa Land. Saa er han strax paa det rene med, at Mandskabet er druknet. Imidlertid kan vi i Ro og Mag sikre os Byttet."

De saaledes tiltalte Medlemmer af Banden adlød øjeblikkelig den rødskjæggede Anførers Befalinger. Ove skyndte sig afsted til Keitum med den falske Beretning, og de to yngste Banditter fik ethvert Spor af det forræderske Signal udslettet.

Strandfogden og de øvrige forsvandt snart mellem Klitterne med den røvede Pengekasse, og der var nu atter tomt og øde i den uhyggelige Dal. Men ude paa Sandbanken sad endnu Vraget af Briggen. Den blege Maane kastede af og til et svagt Lys paa det mørke Skrog og de svajende Mastestumper, omkring hvilke Bølgerne bruste, larmende og umættelig graadige efter at opsluge de sidste Rester af det stolte Skib.

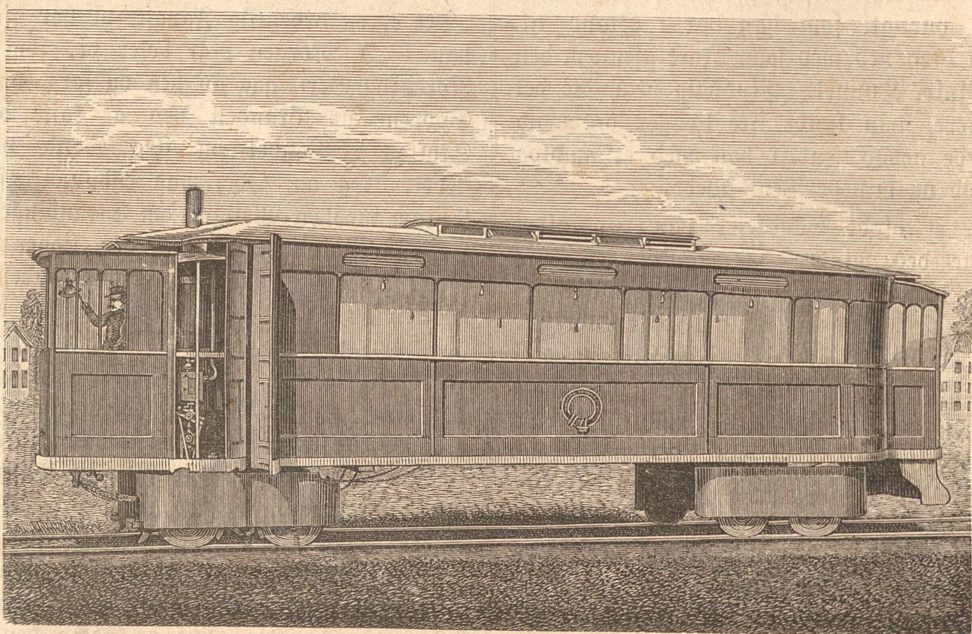
Stormen sagtnede sin Heftighed, alt som Dagen skred frem, og Havet blev mere roligt henad Morgenstunden, da Solen luerød og straalende hævede sig i Østen, kastende sit gyldne Skjær paa Klitternes Toppe. De hvidgraa Maager fløj skrigende omkring, af og til lynsnart dukkende ned i Bølgerne for at snappe en Fisk.

(Sluttes).

En Dampsporvogn.

Ved C. C.

I de senere Aar har Sporvognskjørselen, som bekjendt, faaet en betydelig Udvikling i alle større Byer, og denne billige Befordringsmaade bliver saa stærkt benyttet, at man ikke sjældent til sin store Ærgrelse bliver narret, naar man paa Grund af Træthed eller Magelighed vil bruge den, men da finder alle Pladser optagne. Vi behøver i denne Retning blot at henvise til Kjøbenhavn, som har Æren af, at Sporvognskjørselen her staar paa den bedste Fod, og efter Forholdene er mest udviklet i Sammenligning med alle andre Byer i Evropa. Sporvognene her er saa praktisk, smukt og bekvemt indrettede, at de Fabriker, som giver sig af med at lave dem, hvert Aar afsætter ikke saa faa af disse Vogne til forskjellige Byer baade i og uden for Evropa. Vor Hovedstad kan derfor med rette være stolt af sin vel ordnede Sporvognskjørsel, men hvor godt denne end er indrettet nu eller rettere sagt allerede har været indrettet i flere Aar, gaar den rimeligvis en endnu meget betydelig Udvikling i Møde. Vi sigter hermed til Brugen af Dampkraften ved denne Befordringsmaade. I de senere Aar, hvor baade Priserne paa Heste og Furage til disse er stegne stærkt, har man spekuleret meget paa at erstatte Hestene paa anden Maade, og man kom da meget naturligt til at tænke paa at lade Dampkraften erstatte disse. Der er allerede blevet gjort flere heldige Forsøg i denne Retning,

En Dampsporvogn.

og det bedste af disse fremstilles paa medfølgende Billede. Læserne ser her en af Ingeniør Rowan konstrueret Dampsporvogn, der er bleven bygget i den store Fabrik „Scandia" i Randers. I Vognens forreste Ende ser man det lille Maskinhus med Maskinmesteren, som her med Lethed paa en Gang baade kan passe Maskinen og standse eller sætte Vognen i Bevægelse, naar det fordres; Indgangen for Passagererne findes i den modsatte Ende. Med denne Dampsporvogn kan man efter Behag gaa frem eller bakke, og den har altsaa samme Fortrin som de almindelige Sporvogne, der er ens byggede for begge Ender, saa at Hestene snart kan spændes for den ene og snart for den anden Ende. Vognen er desuden indrettet særdeles praktisk, baade hvad dens Ydre og Indre angaar og smukt udstyret. Der er blevet foretaget flere Prøvekjørsler med denne Vogn, og disse har faaet et meget tilfredsstillende Udfald. Hvis det kan lykkes at overvinde de smaa Ulemper, som findes ved denne smukke Opfindelse, især Udstrømningen af Røg og Damp, der ikke godt kan tilstedes i Byerne, vil det næppe vare længe, før man ser disse Dampsporvogne bevæge sig gjennem Kjøbenhavns Gader.

Thunfisken og Thunfiskeriet.

Efter forskjellige Kilder, ved C. T.

Hverken den almindelige Sild, Torsken eller Laxen findes i Middelhavet, men til Erstatning har

Beboerne af dette Havs Kyster den store og prægtige Thunfisk. Den almindelige Thunfisk eller Tantejen (Scomber Thynnus) ligner i Legemsform aldeles sin Slægtning Makrelen, der er almindelig ved vore Kyster, og har ligsom denne den bageste Del af Ryg- og Gatfinnen opløst i en Række Smaafinner, men den er langt større, da den kan opnaa en Længde af over 20 Fod og en Vægt af henved 200 Pund. Den er altsaa en af Havets største Fisk, og den har især hjemme i Middelhavet, men forekommer ogsaa undertiden ved vore og ved Norges Kyster lige op til Lofoten. Ligesom vor Makrel foretager den regelmæssige Vandringer i store Flokke eller Stimer, som ofte tæller flere tusende Fisk. Den svømmer meget hurtig og er en slem Rovfisk, som efterstræber en Mængde forskjellige mindre Fiskearter.

Man kjendte allerede denne Fisk i Oldtiden og satte, ligesom i vore Dage, stor Pris paa den, paa Grund af dens fine og velsmagende Kjød, hvorfor den er bleven stærkt efterstræbt og i mange Aarhundreder har været Gjenstand for et storartet og indbringende Fiskeri paa forskjellige Steder ved Middelhavets Kyster. Fangsten sker paa forskjellige Maader, efter Stedets Beskaffenhed og Aarstiden. Paa Languedocs Kyster i Frankrig udstiller man henimod Thunfiskenes Trækketid Vagter, der skal melde Fiskenes Komme og angive, fra hvilken Kant de nærmer sig. Paa Vagtens første Tegn stikker en Mængde Baade i Søen, hvor de under en Førers Befaling danner en stor Halvkreds, udkaster Garnene og indeslutter Fiskene. Efterhaanden gjøres Halvkredsen mindre og mindre, hvorved man tvinger Thunfiskene til at svømme ind imod Land.

Thunfiskefangsten ved Prælucca.

Naar man saa kommer ind paa mere grundt Vand, udspænder man det sidste Garn og trækker det i Land med de deri indesluttede Fiske. Paa en lignende Maade fanges Thunfiskene ogsaa i Bugten ved Prælucca i Italien, som er fremstillet paa hosstaaende Billede. Et ejendommeligt Hjælpemiddel ved dette Fiskeri er de fornævnte Vagtposter. Naar Læserne kaster et Blik paa Billedet, vil de strax kunne opdage to saadanne Poster paa dette. Disse er anbragte øverst paa nogle Stiger af omtrent 70 Fods Længde, der er stillet paa Enden og i en skraa Stilling hænger ud over Havet med den øverste Ende, i hvilken der er indrettet et Sæde for den Fisker, som er paa Udkig. Disse Udkigsposter er af stor Vigtighed for Fiskeriet, da man her fra faar de nødvendige Signaler. Udkigsmanden kan nemlig fra sit høje Sæde iagttage Fiskene og deres Bevægelse i Havet. Havbugten er for en Del af dens Bredde spærret med Fiskergarn, og over den øvrige Del af Breden hænger lodrette Garn i Vandets Overflade. Thunfisken søger ofte ind i Bugten i store Stimer gjennem den aabne Del, uden at de aner, at en Fjende sidder paa Lur efter dem højt oppe i Luften paa Enden af en Stige. Naar Udkigsmanden har opdaget, at der er kommen en tilstrækkelig Mængde Thunfisk inden for Garnet, giver han et Signal, hvorpaa man strax lader de lodrette Garn gaa ned i Havet. Man behøver nu blot at trække Garnene tættere sammen for at kunne fange hele Flokken. Paa Sicilien driver man Thunfiskene saa langt ind paa grundt Vand ved Kysten, at de næsten ikke kan røre sig, og man

dræber dem nu med store Stokke, hvilket er en af de rige Sicilianeres bedste Fornøjelser. Paa en lignende Maade dræbte man ogsaa tidligere disse Fisk ved Kysten af Marseille i Frankrig, og da Ludvig den 13de en Gang besøgte denne By, blev der til Ære for ham foranstaltet et Thunfiske-myrderi, der morede ham saa godt, at man ofte hørte ham ytre, at det var den bedste Dag, han havde oplevet paa hele sin Rejse i Syden.

Det mest storartede Fiskeri drives dog især ved Øen Sardiniens Kyster, hvor man i Gjennem-snit aarlig fanger 50,000 Thunfisk. Fangeredskabet, den saa kaldte Tornare, er et uhyre stort Garn, der bedst kan sammenlignes med en Laxeruse med flere Afdelinger, og den udgjør en hel Bygning af Net og Liner. Hvor et saadant Redskab skal opstilles, maa Havet i det mindste være over 100 Fod dybt. Selve Garnvæggen er 100 Fod høj; de forskjellige Kamre i Garnet har ingen Bund, og en stor Del af det hviler paa Havbunden og holdes urokkeligt i denne Stilling. Kun det saa kaldte Dødskammer har en Bund, som kan hæves i Vejret tillige med de i Kammeret fangne Fiske. Dette er ogsaa, for at kunne taale Vægten af Fiskene og deres Bevægelse, meget mere fast og stærkt end det øvrige Garn og har tættere Masker. Til hver Side udgaar der som en Arm en fremspringende Garnvæg i den Hensigt at nøde Thunfisken til at gaa ind i Garnet. En lignende Forlængelse leder Fisken, som ellers vilde kunne undvige mellem Garnet og Strandbredden, ind i Kamrene. Under-tiden udgjør Garnets Længde over Fjerdedelen af en Mil.

Saa snart Fisketiden nærmer sig, bliver Sar-diniens Kyster ualmindelig livlige. Ved Fiske-pladserne er der paa Strandbredden opreist flere eller færre bekvemt indrettede store Bygninger, der tjener til at optage Fiskene samt de Kjøbere eller Tilskuere, som har indfundet sig, medens Fangsten staar paa. Indtil Begyndelsen af Marts er alt stille og forladt, men i Slutningen af April for-vandles Strandbredden til en Markedsplads, hvor der samles Folk af alle Stænder. Der ankommer en Mængde fremmede Skibe, dels for at tage Del i Fangsten og dels for at indkjøbe den saltede Fisk. Indfødte og fremmede strømmer til, og naar Husene og Boderne fyldes, dækkes ogsaa Strandbredden og Havet i dens Nærhed med Hytter og Fartøjer. Alle Vegne er Folk sysselsat: her Bødkere og Smedde, der Lastdragere, som hidbringer Saltetønder og lignende Ting, hist er man i fuldt Arbejde med at udbrede det uhyre store Garn og med at bøde det. Patronen eller Ejeren af Fiskeriet ledsages af nogle af sine mest sikre og paalidelige Folk, som fører Overtilsynet, vaager over Arbejdet og bekjendt-gjør Ordrerne; men Hovedpersonen og den aller-vigtigste Arbejder er den saakaldte „Reis", Fiskernes Fører. Reis er et arabisk Ord, som betyder For-stander eller Formand, og dette Navn tyder paa, at Araberne fordum ogsaa har taget Del i Thun-fiskefangsten. Alt, hvad der henhører til Thunfiske-fangsten, afhænger af denne Reis. Han maa være en Mand af prøvet Troskab, han maa grundig kjende Thunfiskens Væsen, han maa være opmærk-som paa alt, endog paa det mindste, f. Ex. paa enhver Ujævnhed i Havbunden, paa dens særegne Farve, kort sagt paa enhver Omstændighed, der kan have Indflydelse paa Fiskeriet, han maa forud forstaa at undersøge alt og maa desuden kunne op-føre den vældige Garnbygning hurtig og sikkert i det aabne Hav, saa at den endog kan staa fast i en Storm. Efter at han har udført dette Arbejde, paalægger det ham uafbrudt at føre Tilsyn dermed; thi af ham afhænger det, til hvilken Tid et eller andet Arbejde skal ske. Med Lodsens Forudseenhed maa han kunne ane de forestaaende Storme, for at de ikke skal komme bag paa ham i et ubelejligt Øjeblik. Endelig er det ogsaa ham alene, som fører hele Kommandoen, medens Fiskeriet staar paa.

Forberedelserne til Fangsten optager hele April Maaned. Den 3die Maj afstikker Fiskernes Anfører i Almindelighed den Linje i Havet, som tjener til Vejledning ved Garnets Sætning, hvilket sker ved Hjælp af lange Liner, som anbringes parallelt paa Vandets Overflade. Den næste Dag bliver det store Garn indviet og velsignet af Præ-sterne, hvorpaa det under stor Højtidelighed i flere Baade føres ud paa Havet og fastgjøres paa det bestemte Sted ved Hjælp af Ankere.

Thunfiskene kommer først ind i Garnets yderste og største Kammer, hvis Indgang staar aaben; uagtet de ofte støder paa Garnvæggen, finder de dog kun sjælden paa at vende om og søge tilbage til det aabne Hav, men de søger tvært imod at komme gjennem overalt, og derved forvilder de sig ind i de næste Kamre, hvor de enten allerede finder Selskab eller snart faar det. Tæt ved den saa kaldte Ø, ved Begyndelsen til det yderste Kammer, er der altid posteret nogle Fiskere i en Baad, som har den Opgave nøje at passe paa, hvor mange Fisk, der gaar ind i Garnet. Disse Fiskere kan med en for-underlig Sikkerhed skjelne Thunfisken i Vandet, uagtet den holder sig i en saa stor Dybde, at den ofte ikke ser større ud end en Sardel, ja de kan endog tælle Fiskene den ene efter den anden, lige-som en Hyrde tæller sine Faar. Saa snart For-manden opdager, at et af de forreste Kamre er for fuldt, søger han at jage de først ankomne ind i et af de næste Kamre, for at der kan skaffes Plads til ny Fisk. Dette sker i Almindelighed ved at kaste

en Haandfuld Sand ned paa dem, da Sandkornene forskrækker de meget frygtsomme Thunfisk. Hvis Sandkornene ikke er tilstrækkelig til at skræmme dem, sænker man et Faareskind ned i Dybet, og hvis dette heller ikke hjælper, griber man til det sidste Middel, i det man sammentrækker det fyldte Kammer ved Hjælp af et eget Garn og paa denne Maade tvinger Thunfiskene til at vige ud af det.

Naar Garnet omsider er fuldt nok, og naar der ved Daggryet, hvis Komme man søger at fremskynde ved Bønner, indtræder Vindstille, saa begynder Myrderiet. Hele Omegnen er nu i lige saa stærk Spænding og Røre som Fiskerne, og fra fjærne Dele af Landet strømmer fornemme Folk til Stedet for at overvære det pirrende Skue. Det er nemlig en almindelig Skik her ved dette Fiskeri, at enhver fremmed, som indfinder sig, ikke alene bliver modtagen med Venlighed og Velvilje, men ogsaa faar venlige Gaver ved Bortrejsen. Natten før Myrderiet skal begynde, driver Formanden alle de Thunfiske, hvis Dødsdom er fældet, ind i Foreller Guldkammeret, der kan betragtes som en sand Forhal for Døden; det har faaet Navnet Guldkammer, fordi Thunfiskene i denne Del af Garnet er Fiskerne lige saa sikre som Guldet i deres Pengepung. Saa snart alt er ordnet, hejser Formanden en hvid Fane i sin Baad, og ved Synet af dette længselsfuldt ventende Tegn kommer alle Folk paa Strandbredden i travl Bevægelse og løber frem og tilbage mellem hverandre. Den ene Baad efter den anden med Tilskuere og Fiskere støder fra Land, og inden Baaden naar ud til den førnævnte Ø, ordner de sig allerede saaledes, som de skal ligge omkring Dødskammeret. To af de Baade, i hvilke Næstformændene har Plads, lægger sig paa bestemte Steder, og imellem dem ligger alle de andre Baade, medens Formanden selv tager Plads over Midten af Kammeret, fra hvilket Sted han leder Angrebet som en Admiral under et Slag.

Først løfter man, under uophørlige Raab fra alle Fiskerne, meget langsomt og saa ligelig som mulig Dødskammeret i Vejret. Jo nærmere dette kommer op til Overfladen, jo nærmere rykker Baadene sammen. Fiskenes Nærhed forkyndes ved en stadig voxende Boblen i Vandet. Derpaa iler alle Fangstmændene, der er væbnede med store Køller, i hvis Spids der sidder en Jærnkrog, til begge Hovedbaadene, fra hvilke Fiskene bliver angrebne. Naar Fiskene er komne op til Overfladen, raaber Formanden sit „ammazza!" („dræb!"), og paa denne Befaling begynder nu et frygteligt Slagteri. De vældige Fisk sætter Vandet i en voldsom Bevægelse ved at slaa om sig med Halen af alle Kræfter, saa snart de mærker, at de er indesluttede, forfulgte og Døden nær. Man søger først at dræbe de største Thunfisk og trækker dem derpaa saa hurtig som mulig op af Vandet. Efter at dernæst Fiskenes Tal er aftaget noget, holder man op, trækker atter Kammeret nærmere op og indeslutter derved de tilbageblevne Fiske endnu snævrere; nu opstaar der atter en voldsom Bevægelse mellem Fiskene, og Slagteriet begynder igjen. Saaledes vedbliver man, indtil man har naaet Bunden i Dødskammeret, og der ikke er flere levende Fisk tilbage her. Hele Slagteriet varer omtrent en Time, og Havet farves i stor Udstrækning af Fiskenes Blod.

Man plejer aldrig at tømme Garnet helt, undtagen paa den sidste Fangstdag, men lader omtrent et hundrede Fiske blive tilbage, for at de skal lokke andre ind i Garnet. Naar der atter er kommet et tilstrækkeligt Antal Fisk ind i Garnet, gjentages Slagteriet, og saaledes bliver man ved, saa længe Thunfiskene vandrer, hvilket ved Sardinien varer til Midten af Juni. Paa nogle Steder har man hvert Aar 8 Fangstdage, af hvilke enhver omtrent giver 500 Thunfisk, men man kan undertiden endog have 18 Fangster, og i hver Fangst omtrent 800 Fisk. Udbyttet af dette Fiskeri er derfor i Almindelighed meget rigt. En stor Del heraf sælges til Udlændinge, som indsalter og nedlægger Kjødet. En anden Del af Fiskene føres til et skyggefuldt Sted, hvor de skæres i Stykker, som gjælder for at være af forskjellig Beskaffenhed. Næsten paa ethvert Sted og i enhver forskjellig Dybde, hvor man prøver med Kniven, træffer man nemlig paa forskjelligartet Kjød; paa et Sted ligner det Kalvekjød, paa et andet Svinekjød. Hvert Slags bliver behandlet paa sin Maade. Bugen holdes for det bedste, og den giver ogsaa et særdeles saftigt og velsmagende Kjød, der koster dobbelt saa meget som det, der ellers anses for det bedste. Man spiser Kjødet kogt, stegt, røget eller saltet, og der koges ogsaa en udmærket Suppe paa det.

Husflid og Pyntelighed.

Medens det er en almindelig Klage trindt om, at der gjøres saa lidt for Pigebørnenes Undervisning og Øvelse i Haandgjerning, saa at mangen Pige knap forstaar at lappe et Stykke Tøj ordentligt — hvorom pjaltede Børn senere bærer Vidne —, saa møder man stundum i en og anden Egn Exempler paa en saadan Sans for og Øvelse i Haandgjerning, at man ret kan glæde sig derover og komme til at nære det hjærtelige Ønske: gid det var saaledes mange Steder.

Det gaar jo oftest saaledes, at den mandlige Ungdom under sin Tjenestetid, lige fra Dreng af, stadig staar i Lære i sit fremtidige Arbejde og erholder stadig Arbejdsøvelse i at tumle Ploven og Leen, Greben og Plejlen; men ikke saaledes Pigen. Naar hun kommer „ud at tjene", saa er der sjælden Tale om Tid til,

langt mindre om Undervisning i den vigtige Del af Kvindens Syssel, som udføres med Naalen, især hvor Agerbruget lægger megen Beslag paa Tiden. Saa længe Pigebarnet er hjemme, bliver Vejledningen i Syning ofte ogsaa kummerlig; dels Travlhed og dels Ukyndighed hindrer Moderen i at give Datteren Øvelse og Lyst til Haandsyssel.

Men ligesom hine mandlige Sysler er en dansk Landmands vigtigste Arbejder, saaledes udgjør Pigens Syssel med Naalen og Haandarbejde en meget vigtig Side af den kvindelige Gjerning; kun er der den slemme Forskjel, at medens Karlens Øvelse i Landarbejde ligesom kommer af sig selv, medens han tjener, saa bliver des værre Øvelsen i Syning, Strikning o. s. v. i Regelen ganske forsømt, saa snart den unge Pige kommer ud at tjene, og en fattig Øvelse i at nappe i en Tot Blaar eller Uld, for at danne et middelmaadigt Spind, er i Grunden en daarlig Erstatning.

Vel er der, som en Slags Hjælp for Savnet, hist og her, især i de „bedre" Egne, oprettet private Smaaskoler til Pigebørnenes Undervisning i Haandarbejde; men dels kommer disse mere de velstaaende end de fattige til gode, og dels tror jeg nok, at de ofte skyder uden om Maalet og mere lægger an paa Øvelse i fin Brodering, Hækling og lignende mindre nyttige Arbejder, end i virkelig huslig og nyttig praktisk Haandgjerning.

En anden Tilflugt for at lære noget i denne Retning, som den unge Pige ofte griber til, er „at lære at sy". Men i Regelen bliver Savnet her ogsaa afhjulpet paa en skjæv Maade, i det det sjælden er den unge Piges Hensigt med „at lære at sy" at faa en nytig Øvelse i Haandgjerning, ved Siden af Øvelsen i Husgjerning. Snarere er det for at blive „Sypige", hvilket anses for lidt „finere" end at være Tjenestepige, men ganske vist er en daarligere Skole for den vordende Husmoder. Derfor er den i flere Egne overhaandtagende store Mængde „Sypiger" og „Kappepiger" kun en daarlig Erstatning for dygtige Døtre og Piger, lige flinke til at bruge Skureviskеn og Naalen.

Følgerne heraf er paa den ene Side Uduelighed i Haandgjerning og paa den anden Side Ukjendskab i Husgjerning — med andre Ord en deraf følgende Sjusketheд i det daglige Liv og en Pyntesyge eller Modesyge, hvad man skal kalde det, som tager mere og mere Overhaand over den naturlige Pyntelighed, der er en af den kvindelige Husflids og Haandgjernings skjønneste Blomster og modneste Frugt. Naar nemlig Kvinden med egne Hænder formaar at tilvirke sit Tøj og forarbejde sin Pynt, saa staar Pynteligheden og Netheden i et ligefremt Forhold til Fliden, Smagen og Dygtigheden, og Husfliden samt Haandgjerningen danner altsaa ligesom en Dæmper for naragtig Pyntesyge, medens den naturlige Pyntelyst bliver en Spore for Fliden. Men jo udueligere Flertallet af Kvindekjønnet er til Husflidsgjerningen, eller jo mere Kjøbetøj og færdigsyet Tøj der anvendes, navnlig til Stadsdragterne, des mere svinder Grænsen for, hvor den tækkelige Pyntelighed hører op, og hvor den tomme smagløse Pyntesyge begynder.

Alle vil vist være enige med mig om, at det vilde være godt og smukt, om det var Skik alle Vegne, at Pigebørnene fra Ungdommen blev øvede i en flittig og bramløs Brug af Naalen, saa at det blev anset for en Skam for en ung Pige, om hun ikke kunde sy en ordentlig Søm eller strikke en Strømpe, og for en Ære at kunne gjøre det smukt og godt. Gid denne Erkjendelse maatte trænge gjennem alle Steder og at navnlig alle Mødre vilde holde deres Døtre til fra tidlig Barndom at bruge Naalen, saa godt de kan, efter Evne og fattig Lejlighed. Baade Lysten og Øvelsen vil da nok voxe med Alderen.

Man møder heldigvis i en og anden Egn ikke faa Exempler paa en saadan, fra Moderen nedarvet Sans for og Øvelse i smuk kvindelig Haandgjerning, at man ret kan glæde sig derover, og komme til at nære det hjærtelige Ønske: gid det var saaledes ret mange Steder.

R

Smaating.

Disciplin. Underofficeren: „Sig mig, Jeppesen, hvad er Disciplin?" — Rekruten: „Disciplin er den ækle Følelse, Soldaten har, naar hans Foresatte er i Nærheden!" — Underofficeren: „Og hvad forstaar man ved hans Foresatte?" — Rekruten: „Ved sine Foresatte forstaar Soldaten alle dem, som han ikke tør hugge sønder og sammen, naar de giver ham Grovheder!"

En Læges Erklæring i Retten. „Den Anklagede er saa svag, at han ikke vil kunne gjennemgaa en livsvarig Tugthusstraf."

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Kongeriger i Evropa: En By i Forindien, — et Bjærg i Lilleasien, — en Flod i Rusland, — en By i Østpreussen, — et Rige ved Guldkysten i Afrika, — en By i Sjælland, — en By i Rusland.

Janus Ipsen.

Firkantet Rod. Af 4 E, 4 N, 2 A, 2 S, 2 V, 1 G og 1 Y dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første kan nævne et Morskabsspil,
det andet fremkalder en Taare;
det tredje et Øgenavn er, om man vil,
det fjerde i Kroppen en Aare.

S.

Gaade:

Det hele paa det første har det andet,
og netop derved farlig blive kan det.
I afrikanske Skove, dybest inde
man kan det som en mægtig Fjende finde.

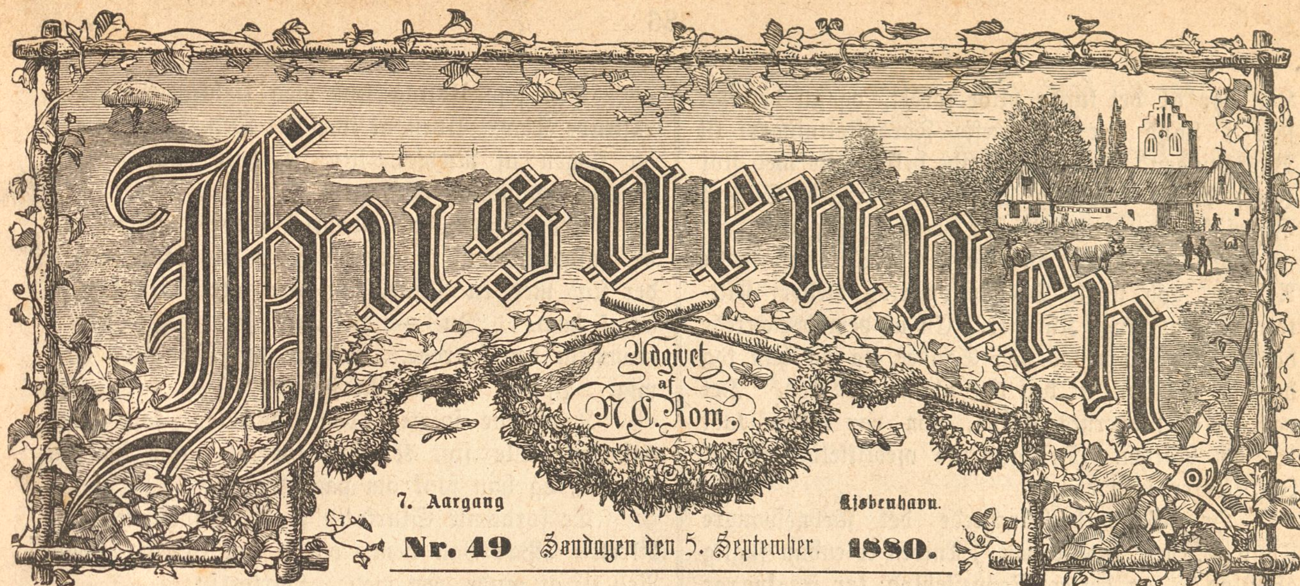
Opløsninger fra Nr. 47.

paa den historisk-geografiske Opgave:	paa den firkantede Rod:
Zambes**e**	K I N A
Eqvado**r**	I S A R
Ucayal**e**	N A V N
Schartag**h**	A R N E

paa Gaaden: Spejlæg.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 49 Søndagen den 5. September 1880.

Strandrøverne.

Ved Andreas Beiter.

(Sluttet.)

Hen paa Formiddagen blev der livligt ved Stranden. Der havde samlet sig henved tredive Mand, blandt hvilke en, iført en rød Uniform og en blaa Kasket med en bred Guldtresse, udmærkede sig fremfor de øvrige. Det var Hr. Søren Gammel, den kongelig danske Strandinspektør. Denne brave gamle Mand havde i mange Aar tjent som Løjtnant paa et Krigsskib og havde derefter faaet den magelige Bestilling som Strandinspektør paa Sild. Han var ledsaget af sin Strandfoged Lorenz de Vos, hvis røde Rævefjæs var lagt i de mest retskafne Folder, medens han gav sin Foresatte Meddelelse om Strandingen. Han fortalte om, hvorledes han havde fundet den kæntrede Baad og paakaldte som Vidner otte eller ni Mand, der skulde have hjulpet ham med at trække Baaden i Land. Selvfølgelig var disse „Vidner" hans forbryderiske Kammerater.

Imidlertid ankom et Par Chalupper, der skulde bruges ved Bjærgningen, og Inspektøren begav sig tillige med sin Strandfoged og nogle af de andre Mænd om Bord for at se Vraget efter. Kun lidet deraf var levnet. Et lille Stykke Mast stak skraat op i Vandet, medens et Stykke af Agterdækket endnu var synligt. Liget af den forulykkede Matros laa der endnu ved Siden af den blodbestænkte Tallieblok, som havde voldet hans Død.

„Besynderligt!" sagde Hr. Gammel, „der har ingen været om Bord for at plyndre, eftersom Liget er uberørt. De skurkagtige Amrumer har altsaa ikke været paa Spil denne Gang. Saa I, at Briggen strandede?"

„Ja," lød Svaret fra Strandfogden. „Vraget lod til at være læk, thi det kom tumlende saa underligt, indtil det pludselig løb fast i Sandet."

„Det var ikke bemandet?"

„Nej."

„Besætningen maa altsaa have ladet Vraget drive, hvor det vilde, efter at den selv er gaaet i Baaden."

„Saaledes er det ganske vist gaaet til. Kaptejnen maa ikke have kjendt det mindste til Hørnum Red."

„Besynderligt!" mumlede Inspektøren igjen. „Baaden er kæntret og dreven ind, men ikke et eneste Lig er opskyllet. Det forstaar jeg ikke."

„Ligene er formodentlig strax sunkne," sagde Lorenz de Vos. „Maaske de stakkels Folk har været for belæssede med deres Værdisager og Ejendele."

„Hm!" sagde Inspektøren, der saa ud, som om han grundede paa noget, „det er besynderligt, siger jeg, at der aldrig driver druknede i Land i eders Distrikt, og at aldrig nogen Sinde skibbrudne reddes. Det er ikke saaledes i de andre Distrikter. Rigtignok har I jo de slemme Amrumere i Nærheden, men de kan da ikke altid være paa Spil og har i hvert Fald ikke noget at gjøre med denne Stranding."

„Ja, jeg forstaar heller ikke, hvorledes det kan hænge sammen, Hr. Inspektør! Det er mig ubegribeligt, men man maa jo tage Tingen som den er. Vi maa nu se at faa bjærget saa meget som muligt fra Briggen."

„Det maa vi," sagde Strandinspektøren. „Skibet er alt for beskadiget, til at der kan være Tale om at bringe det flot."

Han gav nu Ordre til at medtage Matrosens

Lig, for at det kunde blive jordet, og gik derefter selv i Land for at træffe Foranstaltninger til Bjærgningen. I dette Arbejde deltog alle med stor Iver, da en betydelig Del af de bjærgede Sagers Værdi kom dem til gode for deres Ulejlighed.

Medens man nu havde travlt med dette Arbejde, løb nogle Drenge omkring mellem Klitterne for at fange Kaniner. En af dem bemærkede da en Kniv, som laa paa Sandet, og da han tog den op, saa han, at den var plettet af Blod. Det var en af Røvernes Knive, som var bleven tabt der om Natten. Drengen løb øjeblikkelig hen til Inspektøren med den.

Hr. Gammel betragtede det skæbnesvangre Fund. „Ha!" raabte han, „Kniven er endnu fugtig af Blod — og det er Menneskeblod, tør jeg sværge paa, thi hvad skulde det ellers være. Man har myrdet og plyndret ved Stranden i Nat! Hvad siger I dertil, Strandfoged? I var jo til Stede under Strandingen?"

Det kom saa pludseligt, saa uventet, dette tavse Vidne om Forbrydelsen, at den ellers saa snu Strandfoged blev forvirret. „Jeg . . . jeg forstaar det ikke," stammede han. „Briggen var uden Mandskab, da jeg kom. De maa altsaa forinden være overfaldne af Amrumerne."

Hr. Gammel kastede et mistroisk Blik paa sin undergivne. „Hm, hm!" brummede han, „det er — — — Ha, hvad er det?" afbrød han pludselig sig selv, da han bemærkede en stærk Bevægelse blandt den forsamlede Mængde.

Alle havde forladt deres Arbejde og strømmede sammen om en dødbleg, med Blod og Sand bedækket Skikkelse, der kom vaklende. Det var Briggens Styrmand, som var staaet op af Graven.

„Her er en af de stakkels skibbrudne!" raabte en gammel Fisker med kraftig Stemme. „Pas paa Strandfogden, Hr. Inspektør! Jeg har i lang Tid haft ham mistænkt. Kom hid, alle I ærlige Folk fra Rantum og Keitum! Skurkene maa være til Stede her. Pas paa, at ingen af dem undslipper os!"

Denne Opfordring blev øjeblikkelig efterkommet. Før Strandfogden og hans medskyldige kunde tænke paa at undvige, saa de sig omringede.

„Hvem er I, og hvor kommer I fra?" spurgte Inspektøren den nylig ankomne.

„Jeg er Styrmanden fra det strandede Skib," stammede den saarede, „mit Navn er Abel Tasmann. Kaptejnen og fire Matroser blev i Nat lokkede ind i en Kløft og skudte af den Mand der — Strandfogden, som han kalder sig — Lorenz de Vos. Jeg selv slap kun med Nød og næppe fra dem, efter at de havde saaret mig."

„Hvad siger I til det, Strandfoged?" spurgte Hr. Gammel, rettende et knusende Blik paa Skurken.

Den feje Usling stod med ligblegt Ansigt og rystende Knæ. Uden at mæle et Ord, som forstenet og slagen af Rædsel, stirrede han paa den fra Graven opstandne Anklager.

Styrmanden lod sit Blik glide omkring paa de omstaaende og pegede pludselig paa lange Peter, der stod med en Mine, som om intet af alt dette angik ham. „Du — du var efter mig i Nat!" stammede den saarede, „det var dig, som skød efter mig. Hjælp! — Aa Gud!"

Kræfterne svigtede den ulykkelige, som havde anspændt alle sine Kræfter for at holde sig paa Benene, og han sank om paa Jorden.

De fordømte Skurke!" sagde Inspektøren forbitret. „Pas paa dem, og se saa at faa nogle Reb til at binde dem med. Hurtigt!"

„Naade, Barmhjærtighed!" brølede en af de unge Røvere, der i sin Angest allerede saa sig opdaget, „jeg vil bekjende, jeg vil bekjende!" og han krøb paa sine Knæ hen til Inspektøren.

„Skynd jer, I gode Mænd!" raabte den gamle Oboer. „Griber fat i de forbandede Banditter! I kjender jo nok alle dem, der har holdt sig til Strandfogden ved enhver Lejlighed. Det er dog skrækkeligt, at saadant noget kan passere her paa Øen."

De ti Røvere blev nu grebne og forsvarlig bundne. Inspektøren havde imidlertid bøjet sig over den daanede Styrmand og søgte at bringe ham til Bevidsthed igjen. Den ulykkelige slog omsider Øjnene op, og da han havde faaet sine Saar forbundne og kom lidt til Kræfter igjen, begyndte han at fortælle de nærmere Omstændigheder ved Mordet, samt at berette om den næsten vidunderlige Maade, paa hvilken han var bleven reddet. Som vi ved, blev han liggende besvimet nede i det mørke Dyb, men han var snart vaagnet igjen, paa Grund af Smerten i sine svære Saar. Med megen Besværlighed var det da lykkedes ham at krybe op igjennem Tunellen. Man undersøgte siden Stedet og fandt, at det skraatliggende Rør var den omstyrtede Skorsten i et af de under Sandet begravne Huse, som paa en saa besynderlig Maade, efter hundrede Aars Forløb, gjæstedes af et levende Væsen.

Abel Tasman blev nu ført til Keitum, hvor han snart under en omhyggelig Pleje gjenvandt sine Kræfter, saa han atter kunde rejse hjem.

Der blev kort efter optaget Forhør over Morderne, og en kriminel Undersøgelse paabegyndt, for at de fuldstændig kunde overbevises om deres Forbrydelser. Den hollandske Kaptejns og Matrosernes Lig blev fremdragne af Sandet, og ved Hjælp af den unge Røvers Tilstaaelser og nøjagtige Oplysninger fandt man en Mængde andre

Lig og Skeletter af ynkeligt myrdede skibbrudne, der var faldne som Ofre for den skjændige Strandfoged og hans Fæller.

I Anførerens Hus gjorde man et rigt Bytte, thi han havde opdynget en utrolig Mængde Kostbarheder, som hans Plyndringer havde indbragt ham.

Den 29de November fik han tillige med sine ni Kammerater sin Straf paa Skafottet i Keitum. Han var mere død end levende, da han lagde Hovedet paa Blokken, thi Raseriet over at være bleven fanget og ude af Stand til at nyde Frugterne af sin gyselige Forbrydelse havde gjort ham halv vanvittig og forvandlet ham til et blegt, udmagret Skelet. Lange Peter derimod blev sig selv lig og bevarede sin Frækhed til det sidste.

Siden den Tid har man ikke hørt Tale om Røverier ved Hørnum Strand. Men de skrækkelige Begivenheder er ikke glemte der, og Mindet om dem vil stedse forplantes gjennem Overleveringen. Ingen Klitbo holder af ved Nattetid at passere den uhyggelige Kressenjakobskløft, hvor han tror at se spøgelseagtige Skikkelser husere, medens Blæsten, der stryger over Klitternes Toppe og hylende jager gjennem Kløften, lyder for ham som fredløse Aanders evige Klagesang.

Slavehandelen i Afrika.

Efter Dr. Sweinfurth's Rejser og Opdagelser i Central-Afrika.

Den afskyelige Slavehandel, som endnu finder Sted i eller omkring Kordofan, har maaske aldrig været drevet i en højere Grad end i Vinteren 1870—71, just paa den Tid, da Forfatteren, Doktor Sweinfurth befandt sig i de Egne, hvor denne for os Mennesker saa nedværdigende Handel har sine Kilder. Den foregaaende Sommer havde den berømte rejsende Sir Samuel Baker med stor Kraft og Iver begyndt sit Korstog til Øvre-Nilen, og paa hele Vejen konfiskerede han alle de med Slaver ladede Fartøjer, som han stødte paa, men under den store Glæde over at have renset denne vigtige Søvej for Slavehandelen, glemte man aldeles Flodens Bredder. Man ved ikke bestemt, om Slavehandlerne havde faaet Underretning om de paa Nilen tagne Forholdsregler, eller om andre Grunde bevægede dem hertil, men det er i ethvert Tilfælde sikkert, at de valgte andre Veje, ad hvilke de fremdeles vedblev at drive denne Handel, og enhver, som har opholdt sig i de paagjældende Egne, og som er kjendt med Tingenes sande Tilstand der, ved ogsaa, at den Paastand, at Menneskehandelen er afskaffet i Nillandene, des værre endnu er en stor Usandhed.

De værste af alle Slavehandlerne er Ghellabaserne, der som Handelsmænd rejse gjennem de udstrakte Stæpper langs Nilens venstre Bred og søger længere ind i Landet for at drive deres Tuskhandel. De plejer at holde Hvil i Chekka, dels for at kjøbe Dyr til at ride paa under Fortsættelsen af Rejsen, dels ogsaa for at forsyne sig med Smør fra Baggaras, der er bekjendt for sin udmærkede Beskaffenhed. De Gjenstande, som disse Handelsmænd sædvanlig fører med sig, er et Slags groft Bomuldstøj, der gaar under Navnet „Troumba", ligeledes engelsk Shirting og simple belgiske Bøsser, dernæst ogsaa en Mængde forskjellige Smaagjenstande, saasom Piber, Tøfler, Spejle, tyrkiske Huer, Tæpper o. s. v. Enhver af disse Handelsmænd tager efter deres Formues Forhold en eller to Negere i deres Tjeneste, til hvilke de overdrager Pasningen af deres Dyr. Dromedaren, som ikke ret længe kan taale Klimaet og Anstrængelserne, bruges sjælden under denne Rejse; Handelsmændene rider næsten altid paa Æsler eller Oxer, og man kan nok sige, at de tilbringer den halve Del af deres Tilværelse paa Ryggen af deres Dyr. Medfølgende Billede viser to af disse smaa Slavehandlere, af hvilke den ene rider paa en Oxe, og den anden paa et Æsel; foran dem gaar en væbnet Neger som Tjener eller Vejviser. Ethvert Dyr maa foruden Rytteren i det mindste ogsaa bære 10 Stykker Bomuldstøj samt forskjellige andre Gjenstande. Hvis Dyret overstaar de med Rejsen forbundne Anstrængelser og kommer levende til Bestemmelsesstedet, ombytter Handelsmanden det der for en eller to Slaver. De Gjenstande, som det stakkels Dyr har maattet bære den lange Vej, er i det mindste tre Gange saa meget værd som det selv, og Resultatet af en saadan Tuskhandel bliver sædvanlig, at Handelsmanden, der paa sit Æsel eller sin Oxe maaske kun fører Varer med sig til en Værdi af 25 Dollars, i det mindste kan vende tilbage med fire Slaver, ofte flere, som han efter Rejsens Tilendebringelse kan sælge i Khartum for 250 Dollars. Tilbagerejsen gjøres i Almindelighed til Fods, og de nylig erhvervede Slaver maa da bære hele Bagagen.

Foruden disse mindre Slavehandlere, hvem denne Menneskehandel forekommer meget naturlig, gives der ogsaa andre Slavehandlere, som driver denne Forretning efter en større Maalestok, og som bringer Slaver til Markedet i hundredevis. Disse Slavehandlere er rige Folk, der endog ofte holder en talrig, væbnet Styrke, som ledsager deres Tog af sværtbelæssede Æsler. De holder som oftest Agenter paa bestemte Steder i flere større Lands-

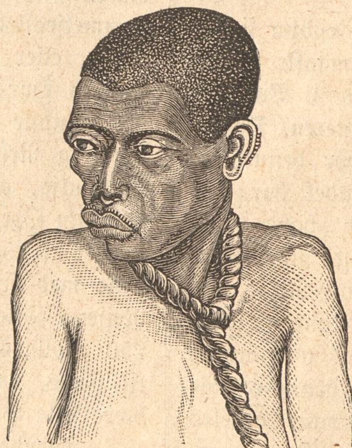
byer, og disse Agenter er næsten altid en Slags Præster eller Prædikanter, der gjør en lille Biforretning ud af denne Handel. Det er i øvrigt en Kjendsgjerning, at næsten alle i Sudan er mere eller mindre interesserede i Slavehandelen, hvorfor det vil blive meget vanskeligt at faa den udryddet der.

Trods den Iver, som de, der driver Slavehandelen, i Regelen lægger for Dagen, er det dog ikke altid, at den er fordelagtig for de smaa Handelsmænd, da disse tvært imod ofte er udsatte for at lide Tab paa forskjellig Maade. Hvis f. Ex. deres Oxe eller Æsel dør paa Rejsen, er de i Regelen nødte til at sælge deres Varer for en hvilken som helst Pris. Undertiden flygter de Slaver, som de har kjøbt, paa Tilbagerejsen og medtager Levnetsmidlerne, som de bærer, og Slavehandleren, som saaledes midt i en øde Egn ikke alene mister sine Slaver, men ogsaa sine Næringsmidler, kan da endog være udsat for at dø af Sult og Tørst. De smaa Slavehandlere maa i Almindelighed døje store Anstrængelser og ofte lide Mangel paa saa godt som alt, medens deres Fortjeneste dog altid er uvis.

To rejsende Slavehandlere.

Naar man spørger en af disse smaa Slavehandlere, hvorfor han vil give sig af med en saadan Handel, faar man i Regelen det Svar: „Vi vil tjene Penge og kan ikke vælge nogen anden Vej.“ Sandheden er imidlertid, at de mindre Slavehandlere som oftest er Folk, som afskyr alt andet Arbejde og kun kan finde Tilfredsstillelse i denne Handel. De finder intet afskyeligt eller nedværdigende ved Slavehandelen, som tvært imod forekommer dem meget naturlig. For Resten maa det ogsaa indrømmes, at den lovlige Handel intet kaster af sig i det ægyptiske Sudan. Menneskene lever der næsten som Dyr, og de har kun meget faa eller slet ingen Fornødenheder og Udgifter. Deres eneste Glæde bestaar i at samle Rigdomme, men Luxus, Bekvemmeligheder eller huslig Lykke kjender de aldeles ikke noget til. Alt Arbejde gjøres af Slaver, der betales ingen Løn, og der er ingen

En Slavinde af Babouk-Stammen.

Kapital i Omløb. De fattige har derfor kun Slavehandelen at holde sig til, og denne vedligeholder saaledes sig selv.

Priserne paa Slaverne vexler meget. De Gjenstande, som bruges ved Tuskhandelen, er i Almindelighed især Kobber og Bomuldstøj, og Værdien af det sidstnævnte bestemmes altid efter et vist Forhold til Kobberets Værdi. I 1871 betaltes for et Slavebarn paa 8—10 Aar, lige meget om det var en Dreng eller en Pige, 30 Kobber-Rottolis, en Pris, som beregnet efter Metallets Værdi i Khartum, omtrent vil svare til 25—30 Kroner. En ung, smuk og uskyldig Pige blev i samme Aar betalt med den dobbelte, ja endog den tredobbelte Pris, men det er meget sjældent, at der udføres unge Piger, da Efterspørgselen efter dem i selve Landet er meget stor. Kvinder, der er noget ældre, i Regelen dovne, men kraftige, staar lidt lavere i Pris end unge Piger. Gamle Kvinder har derimod saa godt som ingen Værdi og kan kjøbes for en Bagatel. For voxne Mænd betales heller ikke nogen høj Pris, hvilket særlig har sin Grund i, at de er vanskelige at styre og transportere og ofte løber deres Vej. Priserne kan for øvrigt undertiden være meget højere, hvilket f. Ex. var Tilfældet i Vinteren 1871, da der fandt en stor Tilstrømning af Slavehandlere Sted, hvorved der blev ophobet store Forraad af Varer. Prisen paa Slaver steg herved omtrent til det dobbelte mod det foregaaende Aar.

Den Gjenstand, som er mest heldig for Tuskhandelen, er Bøsser, der ofte giver en god Fordel for Handelsmanden. For en fransk eller belgisk Bøsse med to Løb kan man faa 2 eller 3 unge Slaver eller Slavinder, og hvis Bøssen er forsynet med lidt Forgyldning, kan man endog faa indtil 5 Slavebørn for den. De kjøbte Slaver og Slavinder føres til Khartum for at sælges til de større Slavehandlere, hvor Prisen paa dem i det mindste er 6 Gange højere end Indkjøbsprisen. Da Dr. Schweinfurth rejste gjennem Khartum, var Handelen endnu

temmelig fri, og den laveste Pris for ældre Slaver var den Gang 40 Dollars.

Det er iøvrigt ikke alene Alderen og Udseendet, hvorefter Prisen bestemmes, men der tages ogsaa Hensyn til, hvilken Stamme Slaven hører til. Blandt Slaverne, der kommer fra Bahr-el-Ghazal, er Bongoerne højest i Pris, fordi deres Stamme i Almindelighed er flittig, lærvillig og tro, ligesom de ogsaa i Regelen har et smukt Ydre og er meget lærenemme, saa at de kan bruges til en Mængde forskjellige Ting. Slaverne fra Niams-Niams, især de unge Piger, betales altid med meget høje Priser, men de er saa sjældne, at der næsten ikke kan siges at være nogen fast Pris paa dem. Slaverne fra Mitous, der er dovne, magre og ikke i Stand til at kunne taale Anstrængelser, staar som Følge heraf kun i en lav Pris. Baboukerne vilde være af større Værdi, hvis de ikke havde en saa stærk udviklet Følelse for Frihed og Uafhængighed. Hos denne Stamme kan hverken godt eller ondt, hverken Velvære, god eller haard Behandling undertrykke Kjærligheden til Friheden; Slaverne af denne Stamme søger derfor altid at sætte sig i Frihed ved at løbe bort ved den første Lejlighed, som tilbyder sig, og de kan kun holdes tilbage ved Magt. Omstaaende Billede viser en ældre kvindelig Slave af denne Stamme, som holdes fangen ved Hjælp af en forsvarlig Løkke af tykt Tov, som hun bærer om Halsen. Hele Ansigtsudtrykket hos denne ulykkelige Slavinde vidner om, at hun sørger over Tabet af sin Frihed. En anden Negerstamme, Dinkaerne, har Ord for at være ubehændig og uomgængelig, men Kvinderne af denne Stamme er dog altid stærkt efterspurgte som Husslavinder, paa Grund af deres sjældne Dygtighed til Madlavning og anden Husgjerning.

Josaphats Bøn.

Josaphats Bøn.

Blandt Juda Riges Konger straaler Josaphats Navn med herlig Glans, skjønt ogsaa han havde sine svage Tider, da han fortørnede Gud og gik sine egne Veje. Det største Øjeblik i denne ædle Konges Liv var maaske dog netop det, som hosstaaende Billede fremstiller. Moabs Børn og Ammons Børn og med dem en Del af Menuiterne havde slaaet sig sammen for at overrumple Juda Rige. En skjøn Dag kom, brat og uventet som Lynet fra en klar Himmel, Budskab til Josaphat, at „en stor Hob" drog imod ham „fra hin Side Havet." Hvad gjorde Josaphat i Farens Stund? Han søgte ikke, hvad han tidligere ved lignende Lejligheder havde gjort, Alliance med den onde Achab, som da herskede i

Israels Rige, han saa sig ikke om til Syd eller Nord, Øst eller Vest, ej heller stolede han paa sin egen Dueligbed eller sit Folks Kraft, men han saa opad, som David havde gjort det, da han sang: „Jeg opløfter mine Øjne til Bjærgene, hvorfra skal min Hjælp komme? Min Hjælp kommer fra Herren, som skabte Himmelen og Jorden." Josaphat „lod udraabe en Faste over al Juda." Folket forsamledes i Herrens Hus foran den ny Forgaard. Josaphat stod frem i Forsamlingen, opløftede Røsten og bad. „Der er ingen Kraft i os imod denne store Hob," bekjendte han, „og vi ved ikke, hvad vi skal gjøre; men," føjede han til, „vore Øjne er vendte til dig." Og da han havde bedet, kom Herrens Aand midt iblandt Forsamlingen over „Jehasiel, en Søn af Zacharias", og han sagde: „I skal ikke frygte og ikke ræddes for denne store Hob; thi Krigen er ikke eders, men Guds." Kampen, der var forberedt saaledes, endte med en stor Sejer, som skaffede Josaphats Rige Hvile og Rolighed trindt omkring." Mange Aarhundreder efter drog Nordens store Heltekonge Gustav Adolf i Krigen med de samme Tanker, som rørte sig i Josephats og Jehasiels Hjærter, og han udtalte dem i meget lignende Ord, naar han med Tillys og Wallensteins overlegne, sejervante Hærskarer for Øje istemte med sin lille Hær den berømte Sang: „Forfærdes ej, du lille Hob."

G—n.

En tam Los.

En Godsejer i Rusland ved Navn Oskar Loewis fangede en Gang en meget ung Hunlos, der snart blev aldeles tam, og om denne fortæller han følgende:

„I Løbet af en kort Tid lærte dette unge Dyr at lystre Navnet „Lucy", som jeg gav den, saa at den strax kom, naar jeg kaldte den ved dette Navn. Den blev uden Møje snart saa godt dresseret, at den endogsaa strax standsede sin mest vilde og lidenskabelige, men forbudte Jagt efter Husfugle og Faar, naar den hørte mit truende Tilraab, og den kastede sig da skamfuld til Jorden ligesom en Hund, der trygler om Tilgivelse. Den fulgte mig aldeles frivillig og med stor Lyst paa alle mine Efteraarsjagter. Naar den fik Øje paa en Hare, eller en saadan blev jaget op af Hundene, begyndte Lucy en ivrig Jagt efter den. Trods den ubeskrivelige Ophidselse, som den viste ved en saadan Lejlighed, beholdt den dog stedse saa meget Overlæg, at den sammenlignede sin egen Hurtighed og Udholdenhed med Harens. Naar den nemlig indsaa, at Haren var den afgjort overlegen i denne Retning, søgte den at indhente den paa den for Kattearterne ejendommelige Maade, i det den gjorde det ene lange Spring efter det andet. Hvis den derimod fandt, at den kunde maale sig med Haren i Hurtighed og Udholdenhed, forfulgte den Dyret paa samme Maade, som Mynden jager efter Vildtet, og satte efter den baade gjennem tykt og tyndt samt over Gærder og Hegn, og det var ikke sjældent, at dens Jagt blev kronet med et heldigt Udfald. Efter at den flere Gange var bleven narret i sine mordlystne Spring efter Duer, som sad paa Jorden, forandrede den sin Angrebsplan mod disse og sprang nu ikke mere ned efter dem paa Jorden, men søgte at gribe dem med sine skarpe Kløer ved at gjøre et vældigt Spring i Vejret, naar de fløj op, og paa denne Maade lykkedes det den undertiden at redde sig en lækker Duesteg.

Som bekjendt plejer Kattene sjældent at vænne sig til bestemte Personer eller at slutte sig til dem, saa at de viser Lydighed mod dem. Saaledes forholdt det sig dog ikke med Lucy, som med stor Hengivenhed sluttede sig til mig og min Broder. Den adlød stedse vor Røst og viste ubetinget Lydighed. Naar vi begge kjørte ud for at aflægge et eller andet Besøg i Nabolaget, var der ingen hjemme, som kunde holde Styr paa den, da den ikke adlød andre end os, og ved en saadan Lejlighed gik det ud over enhver ubetænksom Hane og enhver sorgløs And eller Gaas, som den opdagede. Naar det blev mørkt, klatrede den altid op paa Taget af Stuehuset, hvor den slog sig til Ro ved Siden af en af Skorstenene, men saa snart den om Aftenen eller om Natten hørte os komme hjem og Vognen kjøre frem foran Trappen, sprang det hengivne Dyr strax ned fra Taget og hoppede op ad os, i det den viste sin Glæde ved at spinde højt ligesom Huskatten. Derpaa fulgte den efter os ind i Stuen, hvor den opslog sit Nattekvarter paa en Sofa eller ved Kakkelovnen. Undertiden sneg den sig op i min Seng om Natten, men dette vænnede jeg den snart af med, da den flere Gange var nær ved at kvæle mig ved at lægge sig over min Hals.

Da min Broder og jeg en Gang var borte fra vort Hjem i en hel Uge, blev Lucy aldeles menneskesky i denne Tid. Den opslog sin Bolig i en nærliggende Birkeskov, hvor den opholdt sig hele Dagen, men hver Nat vendte den tilbage til Gaarden og indtog sin sædvanlige Plads paa Taget ved Siden af Skorstenen. Den Glæde, som den viste ved vor natlige Hjemkomst, er ikke til at beskrive. Som et Lyn sprang den ned ad Taget og for snart om Halsen paa mig, snart paa min Broder, i det den paa alle mulige Maader udtrykte sin Glæde over Gjensynet. Nu vendte den atter

tilbage til sin tidligere Levevis og slog sig hver Aften til Ro paa Sofaen inde i Stuen hos os.

Ved mange Lejligheder viste den en paafaldende Æresfølelse og Følelse af Skam, hvad jeg her skal meddele et Exempel paa. En stræng Vinter var den store Dam belagt med et tykt Lag Is, og kun paa Midten af den fandtes der et stort Hul, som man havde hugget for Ændernes Skyld. Fra mine Vinduer saa jeg en Dag, at der havde samlet sig en stor Skare snadrende Ænder omkring dette Hul, og jeg opdagede ogsaa Lucy, som i nogen Afstand med lystne Blik betragtede Ænderne. Jeg blev staaende stille for at se, hvad der vilde ske. Lucy trykte sig fladt ned mod Isen og nærmede sig mere og mere til Ænderne, i det den langsomt skød sig frem paa Isen. Pludselig gjorde den et vældigt Spring midt ind mellem de forskrækkede Ænder, af hvilke en Del strax dykkede ned i Vandet, og forsvandt, medens de andre raadvilde blev staaende paa den glatte Is. Lucy sprang lige ud i det aabne Hul, som den strax igjen kom op af, og jeg troede nu, at adskillige af de stakkels Ænder var fortabte, da det var en let Sag for Lucy at faa fat i dem paa Isen. Til min store Forundring sneg den sig imidlertid med sænket Hoved som et sandt Billede af Skam midt mellem de værgeløse Ænder uden at gjøre dem den ringeste Skade, og den opsøgte sig nu et ensomt Sted, hvor den holdt sig skjult i mange Timer. Det var øjensynligt, at den skammede sig over at være gaaet glip af det lækre Bytte ved sit uoverlagte Spring ud i Vandet.

Det var et mærkelig Træk ved Lycy, at den nærede det mest glødende Had til sine nære Slægtninge, Huskattene, saa at den paa en slaaende Maade bekræftede Sandheden af det gamle Ordsprog „Frænde er Frænde værst". I Løbet af en kort Tid havde den udryddet alle Huskattene paa hele Gaarden. Kun en eneste Kat, som Folkene holdt meget af, var bleven skaanet, da den altid blev holdt inde i Borgestuen, hvor Lucy ikke fik Lov til at komme ind. En Dag saa jeg Lucy ligge aldeles ubevægelig paa en stor Bunke Sten tæt ved Gaarden, og intet Raab fra mig var i Stand til at lokke det ellers saa lydige Dyr bort fra dette Sted. Med en Taalmodighed og Udholdenhed, som var aldeles forbavsende hos dette ellers saa livlige og bevægelige Dyr, blev den paa sin Plads. Jeg blev derfor staaende stille for at iagttage den. Efter en lang Ventetid sprang Lucy pludselig som et Lyn ned fra sin Plads; jeg hørte et Skrig, og da jeg ilede hen til Stedet, opdagede jeg her den før nævnte Kat, som Lucy havde sønderrevet med sine frygtelige Kløer. Jeg kunde ikke opdage, om den havde lugtet Katten mellem Stenene, eller om den havde set den skjule sig mellem disse; det sidste var det sandsynligste. Den havde altsaa ligget paa Lur efter den stakkels Kat for at passe paa, naar den kom frem fra sit Skjul.

Lidt om Planeten Jupiter.

Af Torvald Køhl.

For Øjeblikket have vi ret Lejlighed til at iagttage og beundre Kæmpen blandt Planeterne, den straalende Jupiter, som i Slutningen af August staar op om Aftenen Kl. 8 og derfor paa denne Tid maa søges i Øst. Man har dog ikke nødig at lede ret længe efter den; thi ingen Stjærne kan for Tiden maale sig med denne i Glans. Jupiter er i kubisk Indhold 1400 Gange større end Jorden, og da den nærmer sig det Punkt i sin Bane, hvor den kommer til at staa lige modsat Solen eller i Opposition, hvilken Stilling den opnaar den 7de Oktober, vil vi netop i disse Maaneder have den gunstigste Tid for Observationer over dette Himmellegeme.

Allerede ved 7 Ganges Forstørrelse og med en af de første ufuldkomne Kikkerter opdagede Galilei i Januar 1610 de 4 Smaakloder, som altid følger Jupiter paa dens Vej og kaldes dens Maaner, fordi de staa i samme Forhold til deres Hovedplanet, som Maanen til Jorden. Disse Maaners Afstande fra Jupiters Centrum er henholdsvis: 58000, 92000, 140000 og 260000 Mil, unegtelig store Vejlængder, men da Jupitersystemets Afstand fra Solen er ca. 100 Millioner Mil, altsaa 5 Gange Jordens, bliver Følgen den, at selv den yderste (4de) Maane for Øjet kun kan fjærne sig et Stykke fra Jupiter, der svarer til 1/4 af Maanens Gjennemsnit. Vi maa nemlig erindre, at vi ikke ser Banerne som Cirkler, men næsten som rette Linjer, da Jordens Stilling i Solsystemet medfører, at vi se dem fra Kant. Maanerne bevæge sig altsaa tilsyneladende i lige Retning henimod og bort fra Jupiter. Den klareste af Maanerne er den 3die, dernæst følger efter Klarheden den 1ste, 2den og 4de. Skjønt intet almindeligt Øje kan se disse Maaner uden Kikkertens Hjælp, har man dog enkelte mærkværdige Exempler paa Folk med en saa stor Sensibilitet af Øjets Nethinde, at dette virkelig er lykkedes dem. For dem, der har Lyst til at prøve Synskraften ad denne Vej, saavelsom for dem, der har Lyst til at betragte Jupitermaanerne i en almindelig, retvisende Landkikkert skal vi anføre nedenstaaende Oversigt over Stillingerne i September, gjældende for Kl. 11 Aften. Skiven i Midten forestiller Jupiter. Retningen fra en Prik til det hosstaaende Tal angiver vedkommende Maanes Bevægelsesretning. En sort Skive i Randen til venstre antyder, at en Maane er formørket bag Planeten, en hvid Skive betyder, at en Maane staar foran Jupiters lyse Skive og derfor i Almindelighed forsvinder som lys paa lys Grund, hvorimod man ved tilstrækkelig stærk Forstørrelse i sidstnævnte Tilfælde kan se Maaneskyggen som en sort Plet paa Planetens Overflade, et Bevis paa, at Jupiter skinner ikke ved sit eget, men ved tilbagekastet Sollys. En opmærksom Betragtning af Pladen vil tillige meddele os noget om Maanernes Omløbstider Dette viser sig tydeligst ved 4de Maane, som den 4de og 20de opnaar sin største vestlige, og den 12te og 28de har sin største østlige Afstand fra Planeten Dens Omløbstid er: 16 Dage 18 Timer, for 3die Maane haves: 7 Dage 4 Timer, for 2den Maane: 3 Dage 13 Timer og for 1ste Maane: 1 Dag 18 Timer.

Dag.		Øst.		Vest.
1.	● 1•	•2	○	•3 •4
2.			○	•1 2• 3• •4
3.	● 3•	1•	○	2• •4
4.		3• 2•	○	•1 4•
5.		•3 •1 •2	○	4•
6.		•3	○	1• •2 4•
7.	● 2•	•1	○	• 3 4•
8		•2 4•	○	1• •3
9.	○• 1	4•	○	•2 3•
10.		4• 1•	○	3• 2•
11.		4• •3 2•	○	•1
12.		•4 •3 1• •2	○	
13.		•4 •3	○	1• •2
14.		•4 •1	○	2• •3
15.		•2 •4	○	1• •3
16.		•1	○	•2 •4 3•
17.	● 1•		○	3• 2• •4
18.		3• 2•	○	•1 •4
19.		•3 2• 1•	○	•4
20.		•3	○	1• •2 4•
21.	○• 3	•1	○	2• 4•
22.		2•	○	1• •3 4•
23.	○• 2	•1	○	4• 3•
24.	● 1•		○	4• 3• 2•
25.		4• 3• 2•	○	•1
26.		4• 3• •2 1•	○	
27.		4• •3	○	•1 •2
28.		•4 •1 •3	○	2•
29.		•4 2•	○	1• •3
30.		•4 •1 •2	○	3•

Det vil interessere Forfatteren heraf at erfare, om nogen af de ærede Læsere, hvem disse Linjer kommer i Hænde, er i Stand til med uvæbnede Øjne at se en eller flere af Jupitermaanerne. Henvendelsen bedes i saa Fald tilstillet mig under Adr. Brolæggerstræde 2, Kjøbenhavn K.

Smaating.

Et slaaende Bevis. Dommeren: „De hører, Kusk, at Patrouillebetjenten afgiver den Forklaring, at De har kjørt i hurtigt Trav." — Den anklagede: „Undskyld, Hr. Assessor, men hvordan skulde jeg kunne kjøre hurtig! Den ene Hest er 40 Kroner værd, den anden 30 — Havre faar de ikke saa langt Aaret er — følgelig vil Hr. Assessoren indse, at ..." — Dommeren: „Ingen Udflugter! Paa Grund af for hurtig Kjørsel dømmes De til at betale 10 Kroner eller i modsat Fald til 24 Timers Arrest". — Den anklagede: „Naa, naar mine Krikker faar det at vide, vil de ikke bilde sig saa lidt ind endda!"

Et betænkeligt Symptom. A.: „Har De hørt, at Salomonsen er bleven indlagt paa Sindssygeanstalten til nærmere Jagttagelse?" — B.: „Hvad fejler han da?" — „Han har sat Husleien ned for alle sine Lejere."

Original Maade at fordre sit Tilgodehavende paa. I et Blad i Newyork lod Udgiveren følgende Annonce indrykke: „Dødsfald. En af vore yngre Venner ved Navn Bacon, tidligere bosat i La Crosse, sidst i New-Jersey, er afgaaet ved Døden. For en Maaned siden laante han sem Dollars af os og lovede, at han, hvis han levede, skulde betale dem tilbage om otte Dage. Da han var en Gentleman og ikke siden har lade høre fra sig, er han naturligvis død. Han var omtrent 35 Aar gammel og Demokrat." — Man mener, at dette Avertissement har kaldt ham tilbage til Livet.

Slaaende Bevis. Betlersken: „Giv mig noget, naadige Frue. Jeg har syv Børn hjemme, og min Mand er død for fire Dage siden." — Fruen: „Det skal De ikke bilde mig ind. Var det Sandhed, gik De jo i Sorg!"

Geografisk Gaade. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner henholdsvis Navnene paa en gammel bekjendt Herregaard i det vestlige Jylland og paa et europæisk Rige, der er bekjendt for sin Søfart: En By i det sydlige Jylland, — en By i Ungarn, — en fraravet Del af Danmark, — en By i Belgien, — en By i det sydlige Rusland, — en Flod i Tyskland, — en Ø ved Sverige.

Firkantet Nød. Af 6 E, 2 D, 2 N, 2 T, 2 V, 1 A og 1 O dannes fire Ord, som, skrevne under hveraandre og læste fra venstre og fra oven, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Er man det første blot,
gjør man let sin Gjerning godt;
over Bækken kan man andet;
tredje nævner Uskyldslandet;
fjerde i Fabrikken snurrer,
saa at det for Øret surrer.

Gaade.

Første tre dig Glæde volder,
naar de tro er sidste trende,
fire-fem kan Sagen vende,
selv naar man for tabt den holder.
Alle syv var Havets Dronning
i de længst henrundne Dage,
end fra disse gyldne Tider
rige Minder er tilbage.

Opløsninger fra Nr. 48.

paa den geografiske Gaade:

Delh**i**
Arara**t**
Nev**a**
Meme**l**
Ashant**i**
Roskild**e**
Kasa**n**

paa den firkantede Nød:

G N A V
N Y S E
A S E N
V E N E

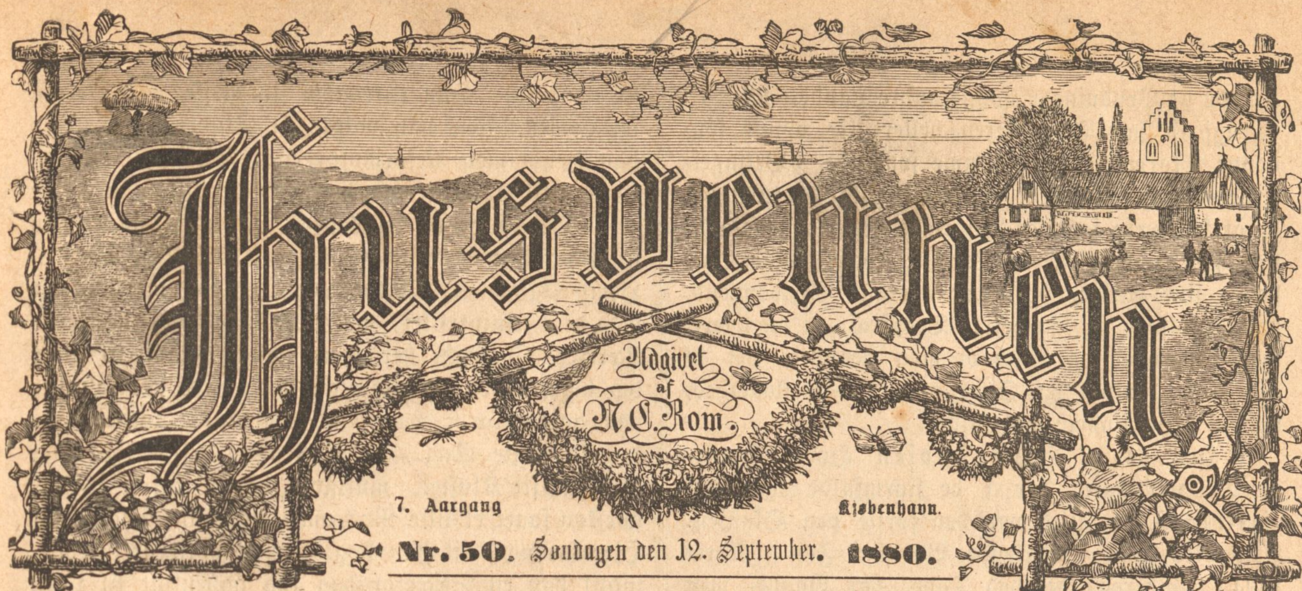
paa Gaaden: Næsehorn.

Brevvexling.

I. I. B. Flere Forsøg har vist, at Gjengivelse af slige gamle Skrifter og Dokumenter kun har Interesse for en lille Del af „Husvennens" Læsere — og vi skulde dog sørge for at Indholdet blev mest muligt tiltalende for alle.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 50. Søndagen den 12. September. **1880.**

Hans Tavsen.

Ved Bertel Elmgaard.

Overgangen fra det 15de til det 16de Aarhundrede og navnlig Begyndelsen af dette var en urolig og aandsgjærende Tid. Det var en ny Tidsalder, der tog sin Begyndelse. Ved Krudtets og Bogtrykkerkunstens Opfindelse, ved Opdagelsen af det rige Vesten og ved Gjenfindelsen af de herlige Minder og Oldtidsskatte fra Grækenlands Heltetid var der saa vel paa Haandens som paa Aandens Omraader fremkaldt et nyt og frodigt Liv. Men Tidens mægtigste Røre, dens centrale Begivenhed, var og blev dog det, vi fra Historien kjender under Navn af Reformationen, og for hvilken Hovedmanden var den tyske Avgustinermunk Martin Luther.

Det var i Aaret 1517, Dagen før Allehelgensdag, at Luther opslog sine navnkundige Theses (Sætninger) paa Kirkedøren i Wittenberg, og godt og vel tre Aar efter var det, at han i et Optog af Studenter og Lærere uden for Stadsporten lod den pavelige Lovbog, Banbullen og flere Skrifter opbrænde. I Menneske- og Kristelighedens Navn nedlagde han herigjennem en Protest mod det pavelige Aandstyranni, der som en knugende Mare gjennem Aarhundreder havde holdt enhver Livsytring nede. Aands- og Troslivet var i Dalen, Pavedømmet saaledes forfalden, at al dets Stræben og Tragten kun gik ud paa at tilvende sig verdslig Magt og Rigdom — Maaden, hvorpaa det skete, blev betragtet som en temmelig uvæsentlig Ting. Det viste sig da ogsaa, at den øvrige Gejstlighed ikke gjorde Ordsproget til Skamme, „at som Herren er, saa følger ham Svende". Præsteskabet var sunket ned i grænseløs Uvidenhed og Raahed, og medens Klostrene fra først af havde været bestemte til et Hjem for alvorlig Gudsfrygt og stræng Sædelighed, var Størsteparten af dem nu bleven en Samlingsplads for de værste Laster og Smudsigheder. Rundt omkring vrimlede det med Afladskræmmere, der drev deres Forretning saa vidt, at de ikke alene solgte Aflad for allerede begaaede Synder, men endog for fremtidige. Det var da ogsaa i den Tid bleven et gængs Mundheld, at Satan rødmede, ved hvad en Munk vovede at udføre, og sandt er det, at:

for en Krone, for en Gylden,
Himmerig til Fals de bød.

Men var Tilstandene inden for Kirken saaledes er det klart, at der trængtes til en Fornyelse, og det er ikke at undres over, at Rygtet om den djærve og uforsagte Munks Tordentale paa Lynets Vinger for hele Evropa rundt, og at den Bevægelse, han havde vakt til Live i Midttyskland, og som han stod i Spidsen for, hurtig forplantede sig til Nabolandene. Men naar den baade strax og senere vandt stærkere Rodfæste og havde bedre Fremgang mod Nord end mod Syd, da havde det sin naturlige Grund deri, at Katolicismen i sin inderste Aand og Væsen var langt mere fremmed for os Nordboere end for Sydens Befolkning, i hvis Jordbund den var plantet og voxet op, og hvor den havde suget sin kraftigste Næring. Da Reformationens mægtige Aandepust naaede ind over Danmarks Grænser, følte hele Folket derfor ogsaa strax, at her var noget, der var deres Aand og Natur langt hjemligere, og Reformationens Gjennemførelse her affødte derfor heller ikke saadanne

Kampe og Brydninger, som i andre Lande. Men til Gjengjæld kan Tidsalderen heller ikke opvise saadanne Stormænd her hjemme som ude. Betingelserne derfor manglede. Dermed skal naturligvis langt fra være sagt, at Reformationen savnede dygtige Forkæmpere her i Landet; tvært imod, den havde sine varme, brave og trofaste Stridsmænd, hvis enfoldige og hjærtelige Troskraft vi maa ære, hvis Djærvhed og Mod vi maa beundre, om vi end kun glimtvis ser Spor af den Storslaaethed, som vi altid finder hos Luther.

Hos os er Hans Tavsen Hovedreformatoren, Høvdingen, der i de stormfulde og stærkt gjærende Tider altid var den første paa Skansen. Han blev født i Birkende By paa Fyn i Aaret 1494. Faderen, der hed Tave, var Bonde, men drev tillige Haandværk som Smed.

„Paa Tave Bondes Ager ved Birkende By
der gik en lille Plovdreng og sang under Sky.
Han messed som Klerken og drev paa treven Hest:
„Gud give Hans Plovkjøring kunde blive Præst!"
Bag Ploven nikked Bonden, han lytted dertil:
„hver Purk kan blive Bisp, naar Vorherre kun vil."

Det er om Hans Tavsen, der saaledes er sunget. Som enhver anden Bondedreng har han gaaet hjemme hos sine Forældre i Landsbyen og lært at arbejde for det daglige Brød. Han har da ogsaa i Pløjetiden, Foraar og Efteraar, maattet kjøre Hestene for sin Fader, medens denne selv styrede Ploven. Og det kan da nok tænkes, at den skikkelige Tave Bonde, naar han hørte den lille synge om Kap med Lærkerne, har gjort sig underlige Tanker om Sønnens Fremtid. Mon han skulde arve Faderens Haandværk og leve som Smed og Bonde? Eller „hver Purk kan blive Bisp, naar Vorherre kun vil!" Drengen viste sig tidlig i Besiddelse af ualmindelig gode Aandsevner, og ved Venners og Velynderes Bistand kom han først i Odense, siden i Slagelse Skole; nogle mener ogsaa, at han har gaaet i Skole i Aarhus, eftersom han nævnes blandt Morten Borups Disciple. Det havde allerede som Barn været ham et kjært Ønske at kunne indtræde i Klosterstanden, dette fik han nu opfyldt, i det han efter endt Skolegang kom i Antvorskov Kloster. 22 Aar gammel drog han imidlertid til Rostock, hvor han blev Student, gjennemgik forskjellige lærde Grader og holdt offentlige Forelæsninger over den græske Vismand Aristoteles. Rimeligvis er han allerede her, om end kun i en ringe Grad bleven paavirket af den ny Retning, der udgik fra Wittenberg. Da han i Aaret 1521 kom tilbage, blev han Læsemester i Theologi ved Kjøbenhavns Universitet, og et Aarstid efter fik han fra sit Kloster bevilget en Sum til Rejser i Udlandet, dog med udtrykkelig Forbud mod at gjæste Wittenberg. Han tiltraadte sin Rejse, men i Køln og Løwen, som han valgte til Studeresteder, blev han kjendt med Reformatorernes Skrifter, hvorved Lysten til at stifte nærmere Bekjendtskab med den rejste Bevægelse og selve dens Midtpunkt snart blev for stærk hos ham, og i Foraaret 1523 ilede han i al Hemmelighed til Wittenberg og lod sig indskrive ved dets Universitet, hvor Luther den Gang var Lærer. Da han her, som hans Gravskrift siger om ham, „med utrolig Lærelyst havde hørt Luther paa andet Aar," var han fuldstændig vunden for den lutherske Sag. Han blev da pludselig kaldt hjem til sit Kloster, muligvis har Prioren i Antvorskov faaet et lille Nys om, hvor han opholdt sig. Hjemkommen, fik han dog strax Lov til at prædike, indtil han en Skjærtorsdag tog aabenlyst til Orde for den ny Lære. Prioren lod ham da indsætte i Klosterfængslet, men sendte ham efter kort Tids Forløb til Johanniterklosteret i Viborg, i det Haab, at den lærde og dygtige Forstander der, Peder Jensen, skulde omvende ham fra de lutherske Kjætterier. Tavsen fik dog lige saa lidt Lov til at være paa fri Fod i Viborg som i Antvorskov, men gjennem Fængslets Lydhuller talte han til Folket, der i store Skarer samledes udenfor. Klosterforstanderen indsaa da, at her nyttede det ikke at fare frem med Strænghed, og han lod derfor ikke alene Tavsen løs af Fængslet, men gav ham endog Lov til, naar Aftengudstjenesten var endt, at prædike i Klosterkirken. Og her talte han nu mod Papismens Vildfarelser, talte om Frelseren, der er død for hele Slægtens Skyld, og ved hvis Naade og Barmhjærtighed Mennesket alene kan frelses. Store Flokke af Byens og Omegnens Mænd og Kvinder strømmede sammen om ham for at høre de livsvækkende Ord, der lød fra hans Læber, og faa Del i Naaden og Saliggjørelsen, hvorom han lærte, og længe varede det ikke, før den gode Prior blev helt ængstelig derved og saa smaat begyndte at ymte om at faa ham i Fængslet igjen. Men Hans Tavsen havde haft Ordet længe nok til at vinde Folkets Kjærlighed og Hengivenhed, og nu, da Faren truede, behøvede han blot at give de trofaste Borgere et Vink, og de sluttede sig som et levende Værn omkring ham. En Aften i Oktober Maaned fortalte Tavsen sine Tilhørere om Priorens Tanke; alle tilbød ham da som med en Mund Bolig og Beskyttelse i deres Huse. Han tog mod Tilbudet og aflagde samtidig sin Ordensdragt, noget som udtrykkelig stred mod den papistiske Lov og Orden; fra Niels Ebbesens-Visen ved vi jo, „at Munken og hans Kappe var viet sammen"; men naar nogen siden lod Tavsen høre ilde for dette Skridt og bebrejdede ham, at han havde brudt sit Klosterløfte, svarede han: „I min Daab besvor jeg

mig til min Gud, at han skulde være min Gud og Fader, og jeg hans kjære Barn for Kristi Skyld . . . Er jeg pligtig til at holde, hvad jeg har lovet, saa skal jeg holde mit første Løfte og lade det andet fare."

Den Gjerning, Hans Tavsen nu paatog sig, er med rette bleven betegnet som en fripræstelig Virksomhed. Det var Folkets og sit eget indre Kald, han fulgte, da han traadte ud af Klosterstanden og fra nu af stadig prædikede i St. Hans Kirke, hvor større og større Skarer flokkedes om ham. Kirken blev for lille til at rumme saa mange, og man indlod sig nu i Forhandlinger med Graabrødreklosterets Forstander om at faa Lov til at benytte den til dette Kloster hørende Kirke; dog herom vilde Forstanderen, som forstaaeligt er, intet høre. Hans Tavsen holdt da sine Prædikener under aaben Himmel; men det var ikke at vente, at de gode Viborgmænd vilde finde sig i at staa ude i Regn og Blæst, naar Kirken stod tom, og Enden blev da ogsaa, at de en skjøn Dag med Vold og Magt sprængte Graabrødrekirkens Døre og tog den i Brug. Da tabte endelig Viborgs Biskop Jørgen Fris Taalmodigheden; han synes ellers at have været temmelig sløv og ligegyldig over for det hele Røre, men for galt var dog ogsaa for galt, og en Dag, da Tavsen stod paa Prædikestolen, sendte han en Flok væbnede Tjenere ind i Kirken med Ordre til at gribe den bjærve Præst og strax føre ham til Biskoppen, men Tavsen svarede kjæk: „Jeg staar her i en højere Herres Tjeneste; naar jeg er færdig, skal jeg komme til Bispen, hvis han ønsker det!" Tjenerne gjorde nu Mine til at bruge Vold, men aldrig saa snart var Tilhørerne blevne opmærksomme paa Faren, der truede deres Lærer, før en Del af dem slog Kreds om ham, medens andre, baade Mænd og Kvinder, skyndte sig hen i de nærmeste Huse for at hente Vaaben. Til nogen Blodsudgydelse kom det vel ikke, men i længere Tid var det dog usikkert, hvorledes det vilde ende. Biskoppen omgav sig med et større Antal Ryttere og Lanseknægte og lod sit Slot Hald befæste; paa sin Side gjorde Borgerne det samme, i det de med Jærnlænker spærrede Gaderne for Bispen og altid mødte væbnede i Kirken. Forholdene blev saaledes mer og mer spændte. Da traf det sig, at Frederik den første, som da var Danmarks Konge, gjæstede Viborg. Han, der var meget venlig stemt mod Reformationen, fik da ikke alene udvirket, at Papisterne aabnede Kirkerne for de lutherske, men udnævnte tillige Hans Tavsen til sin Kapellan og tog ham under sin „kongelige Hegn, Fred, Værn og Beskærmelse." Desuden gav han en nylig fra Wittenberg hjemkommen ung Mand, ved Navn Jørgen Sadolin, Lov til at oprette en Slags Præsteskole i Viborg for de unge Mennesker, der ikke havde Raad til at rejse til Wittenberg for at studere.

At Kongen stillede sig saa venlig over for det ny, der var i Gjennembrud, kom selvfølgelig Reformatorerne meget til gode. Dette viste sig især paa en Herredag, der i Høsten 1527 blev afholdt i Odense. Fra Bispernes Side blev der her fremført flere Klager, dels over de lutherske Fripræsters Optræden, dels over Befolkningen, der flere Steder knurrede over de store Udgifter, de maatte udrede til Gejstligheden. Hertil svarede Kongen, at han kun raadede over Liv og Gods og ikke over Sjæle; enhver maatte derfor handle i Trossager, som han bedst troede at kunne forsvare det for Gud. Disse Ord kom naturligvis de pavelige utilpas, og det samme var Tilfældet med det Svar, de fik paa deres Klager over, at Fripræsterne i Regelen var „forløbne Munke", og at flere af dem, deriblandt Hans Tavsen, havde giftet sig. Kongen svarede nemlig: „Hans Naade kan ingen tvinge eller trænge til at være i Kloster, hvem, som vil enten gifte sig eller løbe af Kloster, maa gjøre det, som han vil det forsvare for Gud paa sit eget Vove, og vil Hans Naade det hverken byde eller forbyde." Som man vil se, var det ikke saa ganske smaa Rettigheder, de lutherske her havde opnaaet. Enhver kunde nu frit gaa over til den ny Lære og dog trygt stole paa Lovens Beskyttelse, Munken kunde forlade sit Kloster, og Præsten gifte sig, uden at saa meget som et Haar skulde krummes paa deres Hoved derfor.

Reformationen skred nu rask fremad, og det ikke alene i Viborg, hvor den ved Tavsens Bistand hurtig fik Overtaget, men ogsaa andre Steder i Landet havde den god Fremgang og vandt flere og flere varme og dygtige Talsmænd, der, om de end ikke som antydet var i Besiddelse af glimrende Evner, dog var besjælede af en brændende Iver og Kjærlighed for den Sag, de gik i Kampen for. Det var Mænd, hvis største Egenskab var den ærlige Tro paa det nys Ret og Sandhed, som de gjennem deres Daad og Virken lagde for Dagen. Men dette var ogsaa nok til at hæve den langt over Pavedømmets Forsvarere, hos hvem Troen var sløv og lunken, Grænsen mellem Sandhed og Løgn udviskel, og Retsfølelsen i den Grad slappet, at mange ikke holdt sig for gode til at begaa de laveste Forbrydelser. Vi ved saaledes, hvor stor Modstand Kristian den andens Lov om Bragods vakte blandt Gejstligheden. Og til yderligere Belysning af dens fordærvelige og nedbrydende Sæder kan anføres, at Kong Hans fandt det fornødent at udstøde den Børglum Bisp Niels Rosenkrants af Rigsraadet, paa Grund af hans ryggesløse Levnet.

Senere lod Kristian den anden baade ham og en Mand, som han havde taget til sin Medhjælper, høre, at de levede i aabenbart Skjørlevnet med en navngiven Kvinde. Heller ikke med Præstestandens Oplysning stod det bedre til her hjemme end andre Steder, og den fynske Biskop gav sine Sognepræster det Skudsmaal, at i Kjendskabet til Fadervor, Trosbekjendelsen og de ti Guds Bud, var mange „saa vanvittige, at man maatte blues."

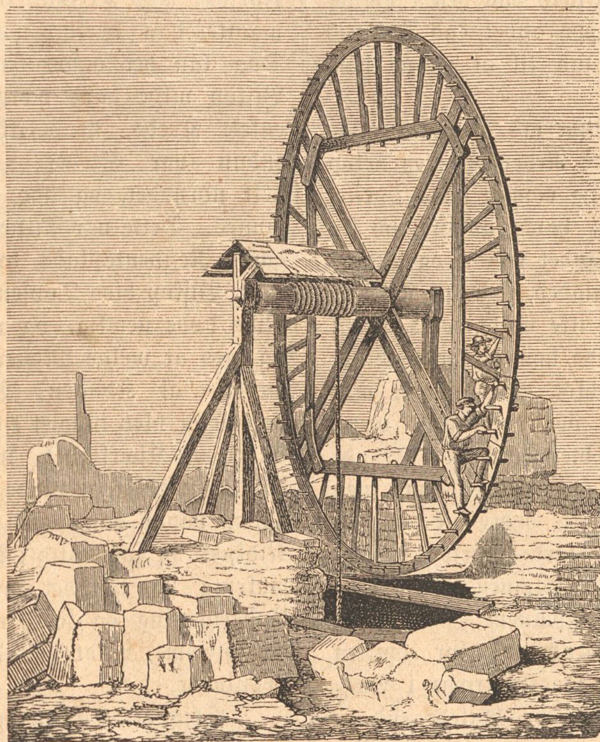
Der gik nu et Par Aar, hvori Hans Tavsen fortsatte sin fripræstelige og saa velsignelsesrige Gjerning i Jyllands gamle Hovedstad. Han maatte stedse, som han selv omtaler, gaa lempelig til Værks for ikke at bringe for megen Uro i Gemytterne og derved fremkalde Voldsomheder. Efterhaanden fik han dog dansk Salmesang indført i Kirkerne, ligeledes holdt han bestemt paa, at Daabshandlingen skulde foregaa paa Dansk, og at det var det rene og sande Evangelium, der blev prædiket; „var det en Præst, en Bisp, ja Paven selv, der prædikede, saa skulde hans Tale prøves og dømmes efter Guds Ord," siger han. Under Tavsens øvrige Ophold i Viborg indtraf der af større Betydning kun en Begivenhed, som her skal omtales. I Begyndelsen af Aaret 1529 henvendte Byens Borgere sig til Kongen med en Klage over den store Bekostning, som deres tretten Kirker og Klostere voldte dem. Kongen gav dem da Tilladelse til at rive dem alle ned paa to nær, og Borgerne tøvede ikke længe med at handle. Dette vakte naturligvis stor Forargelse blandt de pavelige, og denne blev ikke mindre derved, at Tavsen blev Præst i den ene af de tiloversblevne Kirker, medens han til den anden indviede en af Menigheden valgt Sjælesørger, nemlig den før nævnte Sadolin.

Hen paa Foraaret samme Aar døde den sjællandske Biskop Lage Urne. Til hans Eftermand udnævnte Kongen en af sine Hofmænd, ved Navn Joakim Rønnow; men denne maatte, før han tiltraadte Kaldet, love ikke paa nogen Maade at fortrædige dem, „der prædikede det hellige Evangelium, som de kunde bevise det ved den hellige Skrift." Kongens Hensigt hermed viste sig ved, at han i Sommerens Løb kaldte Hans Tavsen til Kjøbenhavn og gav ham Nikolaj Kirke at prædike i. Med Fynd og Kraft talte Tavsen nu Livets og Troens Sag her som i Viborg, saa det varede ikke længe, før en talrig luthersk Menighed ogsaa kunde samles om ham i Hovedstaden, og efterhaanden saa han sig i den Grad nødt til at udvide sin Virksomhed, at han tog to Kirker i Brug til og til sidst selve Vor Frue Kirke. Men sidstnævnte var Biskop Rønnows egen Kirke, og brat for Prælaten i Harnisk og besluttede sig til at bringe Sagen frem paa en Herredag, der i Juli 1530 skulde afholdes i Kjøbenhavn. Paa den samme Herredag skulde mange andre Ting forhandles, deriblandt selve Troen og Lærdommen, og det var at forudse, at det vilde komme til et skarpt Ordskifte mellem de kirkelige Partier. De paveliges dygtigste Forsvarer var en Mand, der hed Povl Eliesen, ogsaa kaldet Povl Vendekaabe, fordi han begyndte sin offentlige Virksomhed som Papismens Modstander, men gik efter faa Aars Forløb over til at bekæmpe de lutherske af hele sin Magt. Reformatorerne, til hvis Førerplads Hans Tavsen naturligvis var selvskreven, fremsatte deres Meninger i 43 Artikler, som forelagdes Herredagen. Heri hævdede de blandt andet, at Kristus har gjort Fyldest for vore Synder, at den hellige Kirkes Sakramenter er Daaben og den hellige Nadver, at Gudstjenesten bør holdes paa det Maal, Almuen forstaar, at selvdigtede gode Gjerninger eller Aflad og andet Paafund ikke kan gjøre os salige. Forventningerne om, at det skulde komme til Strid, blev da heller ikke skuffede. Tavsen og hans Venner forsvarede deres Sag med Dygtighed, og det var saa langt fra, at de katholske kunde binde Munden paa dem, trods det, at de havde ladet en tysk Doktor hente, for at han kunde yde dem sin Bistand, og det maa siges, at Povl Eliesen gjorde sin Flid og ikke skaanede sin Tunge.

Et aabent Stenbrud.

Papisterne forlangte, at Forhandlingerne skulde føres paa Latin, men dette modsatte det andet Parti sig paa det bestemteste, da det menige Folk derved vilde være ude af Stand til at følge med og forstaa, hvad der blev sagt. Noget endeligt Resultat kom der imidlertid ikke ud af Mødet, thi hvem skulde dømme de stridende Parter imellem? Dette Spørgsmaal fremstod atter og atter, og medens Katolikkerne skød sig ind under Paven, forlangte Reformatorerne, at kun Skriftens Ord kunde og skulde være det afgjørende. Alt blev derfor, som det i det væsenlige havde været siden Herredagen i Odense. Kun Sagen om Frue Kirke blev bragt paa det rene. Rønnow fremdrog den og fordrede, at her vilde han raade, men dette taalte Borgerne ikke, og Kongen maatte altsaa dømme dem imellem. Han bestemte da, at de lutherske skulde have Lov til at bruge Kirken, naar de ønskede det, men i Mellemtiden, naar de ikke benyttede den, skulde den staa aaben for Katolikerne. Disse Ord fik Lov til at staa ved Magt. Men Borgerne var dog ikke allerbedst tilfredse dermed, da de helst vilde have været helt fri for de pavelige, og et halvt Aarstid efter, tredje Juledag, blev Kirken stormet, og Tavler og Helgenbilleder, hvormed den var prydet, ødelagte. Dette samstemmede dog hverken med Tavsens eller Kongens Vilje, og den sidste befalede, at Kirken skulde lukkes, hvad ogsaa skete.

En underjordisk Stenbrud med Hejsemaskine.

I Aaret 1533 døde Frederik den første, og nu mente Bisperne, at deres gode Tid stod for Døren. Fremtidsudsigterne var dog ikke videre lyse, hverken for det ene eller det andet Parti, Gjæringen i Folket tiltog, og overalt herskede stor Misfornøjelse, ikke alene med de kirkelige, men ogsaa med de verdslige Tilstande. Paa Sønderborg Slot sad den fangne Kong Kristian den anden, Bondes og Borgers Ven, og deres Bestræbelser gik derfor ud paa at faa ham paa Tronen igjen; Adelens Valg derimod faldt paa den afdøde Konges Søn Prins Kristian, i hvem de ventede at faa en Konge efter deres Hoved. At Gejstligheden ingen af de nævnte vilde støtte, er klart, thi den første hadede de af al Magt og havde selv været behjælpelige med at styrte, og den anden var bekjendt for at være en ivrig Lutheraner. Kort efter Kongens Død afholdt Bisper og Rigets Herrer et Møde, hvor det vedtoges at udsætte Kongevalget et Aar. Bispernes Mening hermed var tydelig nok. Den stærkt fremskredne Kirkefornyelse skulde underkues, og saa vel Tavsen som enhver anden, der bekjendte sig til den ny Lære, skulde danse efter de katolskes Pibe. Begyndelsen gjordes med, at Hans Tavsen den 17de Juli indstævnedes for Herredagen, hvor han skulde staa til Ansvar, for hvad han havde bedrevet. En bedre Lejlighed til at faa Hævn over den lutherske Fripræst kunde Bisperne vel næppe ønske sig end her, hvor de selv baade var Anklagere og Højesteretsdommere. De fornemste Angribere var Rønnow og Povl Eliesen; men Tavsen forsvarede nu som altid sig og sin Sag med Varme og Dygtighed, hvad jo kun kunde tjene til at forøge Bispernes Harme og Hævntørst. En glædelig Bagtanke havde de dog, og det var den, at hvorledes Tavsen end klarede for sig, saa tilhørte Dommen dog alene dem. Det skulde imidlertid snart vise sig, at de i dette Stykke havde gjort Regning uden Vært. Bag ved Reformatorerne stod nemlig de kjøbenhavnske Borgere, lige saa beredvillige til at værne om deres Fører, som Viborgerne i sin Tid havde været, og op paa Dagen, medens Striden var paa det hedeste mellem Tavsen og hans Modstandere, stimlede store Skarer af Mænd og Kvinder, unge og gamle, handlende, Haandværksfolk og Fiskere sammen om Raadhuset, hvor Herredagen holdtes. Ved deres Larmen og Raaben begyndte de høje Herrer at blive betænkelige, og deres Betænkelighed steg, da de saa den lybske Borgmester Wullenwebers Folk ile til fra deres Skibe, som just laa i Havnen, og blande sig i Folkestrømmen. Støjen og Uroligheder tiltog, som Dagen skred, og hvor nødig Bisperne end vilde, følte de sig dog tvungne til i deres Dom at tage Hensyn til den truende, bølgende Menneskemasse, som et Blik gjennem Vinduerne viste for dem paa Gaderne. Dommen blev nu for-

kyndt og lød paa, at i den første Maaned skulde Tavsen være frank og fri; men efter den Tids Forløb skulde han rømme Sjælland og Skaane, og ingensteds maatte han prædike uden Bispens Samtykke. Paa Gaden var der imens bleven raabt: „Sæt Mester Hans paa fri Fod!" Og Raadsherrerne fandt det nu klogest at liste sig bort i al Stilhed. Ogsaa Biskop Rønnov gjorde sig færdig til at gaa, men næppe var han ude af Døren, før den ophidsede Mængde fik Øje paa ham og med Hundreder af Røster raabte: „Ned med Kjættermesteren!" I dette Øjeblik stod Hans Tavsen ved Bispens Side, greb hans Arm og ledsagede ham til Bispegaarden. Ankommen hertil rakte Rønnov sin Beskytter Haanden til Tak for hans Hjælp paa den i Sandhed farefulde Vej, hvor næppe andet end Tavsens Person havde været i Stand til at værne ham mod voldelig Overlast*).

Den Dag, der efter Bispernes Mening skulde have været Vidne til Tavsens Nederlag, blev netop hans Sejrs- og Hædersdag og maaske hans største. Rygtet om det Højsind, han havde udvist mod sin argeste Fjende, for hurtig Landet rundt, og Viborgerne, Tavsens tidligere Menighed, skrev til Kjøbenhavns Magistrat, at hvis de ikke holdt deres Præst i Agt og Ære, skulde de sende ham til dem, thi de var villige til at ofre, ikke blot deres Gods, men ogsaa deres Liv for ham, om det skulde være. Dommen over Hans Tavsen blev da heller ikke udført. Vel rejste han bort fra Kjøbenhavn, men vendte kort efter tilbage, og ikke bedre gik det i de andre Byer, hvor Bisperne gjorde Forsøg paa at bortvise de lutherske Præster. Almuen satte sig til Modværge og drev sin Vilje igjennem.

Der indtraf nu Begivenheder, for hvilken Tavsen og hans Gjerning maatte træde i Baggrunden. Grevefejden udbrød, og hvilede end en Del af dens Forudsætninger paa de religiøse Bevægelser, saa maa den dog væsenlig kaldes en politisk Krig. Borger og Bonde kæmpede for sin Konge, Adelen for sin. Den sidstnævnte Stand sejrede, og Kristian den tredje besteg altsaa Danmarks Trone. Men blandt de Byer, der holdt sig længst i Kampen for den fangne Kong Kristian, „den gamle Orn", var Kjøbenhavn, og før dens Borgere overgav Byen til Sejerherrerne, tog de det Løfte af den ny Konge, at han paa ingen Maade maatte hindre, at Guds Ord blev prædiket i Riget. Dette Forbehold var dog overflødigt, thi Kongen stod fuldstændig paa Reformatorernes Side.

*) Denne Begivenhed er skildret i et smukt Maleri af den udmærkede Historiemaler Carl Bloch, hvoraf en vellykket Tegning fulgte med „Husvennen" for 7de Oktober 1877.

I Aaret 1536, saa snart Freden var sikret, lod han alle Bisperne fængsle, og paa en stor Rigsdag i Kjøbenhavn stillede han den forsamlede Mængde det Spørgsmaal, om de vilde have de gamle Bisper tilbage eller andre i Steden. Folkets Svar herpaa fældede Katolicismens Dødsdom i Danmark.

Ved de kort efter foretagne ny Bispevalg blev Hans Tavsen mærkelig nok forbigaaet, skjønt man skulde synes, at han, Reformationens ivrigste og dygtigste Forkæmper, maatte være selvskreven til Danmarks første Biskop. Han blev derimod kort efter Læsemester i Roskilde. At det gik, som det gik, kan have forskjellige Grunde. Tavsen havde sammen med Kjøbenhavns Borgere deltaget i Byens Forsvar mod Kristian den tredje, og i dennes Øjne maatte han derfor næsten staa som en Oprører. Dog kan det ogsaa have ligget deri, at han som Biskop vilde have været for meget bundet til en enkelt Kreds, hvad ikke var saa heldigt, da der endnu var Steder, hvor Papismen ikke var helt udryddet, og hvor han derfor vanskelig kunde savnes. Dette var Tilfældet med Roskilde, Rønnovs gamle Residentsplads, hvortil han nu blev forflyttet.

Biskop blev Tavsen dog alligevel. Biskoppen i Ribe døde nemlig, og nu skyndte Stiftets Præster sig med at vælge Mester Hans, der 1542 i Overværelse af Kongen, Biskopperne og Rigsraadet højtidelig blev indviet til sit ny Kald. Den Folkets Tillid og Kjærlighed, som han i saa rigt et Maal havde forstaaet at vinde baade i Viborg og Kjøbenhavn, vandt han ogsaa snart i sin ny Virkekreds. Nidkjær nu som altid i sin Gjerning, rejste han ofte omkring paa Landet for at tage sig af de unges Undervisning og se Præsterne efter, og naar han var hjemme, holdt han daglig talrigt besøgte Forelæsninger.

Skjøndt Tavsen udgav flere Skrifter, deriblandt en Salmebog og en fuldstændig Prædikensamling, saa fik han dog ikke nogen stor Betydning som Forfatter. Sit Mesterskab havde han i at føre det mundtlige, løftende og frigjørende Ord, og det var derigjennem, han kom til at øve sin store Indflydelse paa den danske Reformation, der væsenlig ved hans Hjælp blev saa meget en Folkesag, som den gjorde. En ægte folkelig Mand, født og opvoxet i Folkets eget Skjød og virkende i dets Midte, i al sin Færd djærv, aaben, ærlig og nidkjær, saadan var Hans Tavsen; aldrig veg han tilbage for at tale Rettens og Sandhedens Sag, hvor han saa den angrebet, og altid strømmede hans frejdige Tale lige fra Hjærtet. Derved vandt han Folkets Kjærlighed, men derved skaffede han sig ogsaa mangen bitter Modgang og mange mægtige Fjender. Dog tog han det alt som et Tegn paa Guds Godhed imod ham, og hans Valgsprog var

dette: „Jeg tror ikke, Vorherre er mig god den Dag, jeg ikke har nogen Modgang." Han døde den 11te November 1561.

Stenbruddene ved Paris.

Naar man kommer til Paris og der iagttager Opførelsen af en eller anden Bygning, vil man strax opdage, at Bygningsmaaden i denne store By og vistnok ogsaa i den største Del af det øvrige Frankrig er højst forskjellig fra, hvad vi er vant til at se hos os. Man faar strax et Indtryk af, hvor forskjellig Fremgangsmaaden er der og her, naar man paa Gaderne i Paris ser de kæmpestore tohjulede Vogne, forspændt med 6—10 eller flere Heste, sædvanlig i Række, den ene foran den anden, transportere uhyre Stenblokke, der ofte er saa store, at man næsten ikke kan forstaa, hvorledes man bærer sig ad med at bruge dem til Bygninger. De fleste Bygninger i Paris er, som bekjendt, opført af saadanne Stenblokke, som stadig bruges efter en større Maalestok, medens derimod Mursten og den derpaa grundede Bygningsmaade, som bruges her hos os, kun er lidet kjendt og endnu mindre benyttet.

Den Stenmasse, som man bruger til Opførelsen af Bygninger, findes næsten overalt i Frankrig i stor Mængde. Man opdager stadig ny Stenbrud, og man forlader de gamle, naar det bedre betaler sig at drive de ny. Et af de største af disse Stenbrud findes tæt ved Paris ved Tonerre (Yonne); det blev allerede aabnet for over et halvt Aarhundrede siden, og det er især herfra, at man har hentet den uhyre Mængde Stenblokke, som er brugt til Opførelsen af de utallige Bygninger langs med Boulevarderne i Paris. Bruddene her er dels aabne og dels underjordiske, og de leverer aarlig 3—4000 Kubikmeter Sten, af hvilke en Del udføres til England og Belgien. Læserne kan bedst danne sig en Forestilling om dette Stenbruds uhyre Størrelse, naar de hører, at omtrent 120,000 Arbejdere er beskjæftiget her, og i dette Tal er endda ikke alle de Arbejdere medregnet, som paa forskjellig Maader er sysselsat her.

De Sten, som man faar fra disse Stenbrud, er en Slags Kalksten, der som oftest findes i betydelige Lag, i Almindelighed regelmæssig afvexlende med Ler, Sandsten, Sand og deslige. Disse Kalksten afgiver et udmærket Materiale for Arkitekten, da Bearbejdningen af dem baade er let og forholdsvis meget billig. De kan fremstilles i alle mulige Størrelser, og de har det Fortrin, at de med Lethed lader sig save, skære, udhugge o. s. v., og de er tillige i Besiddelse af den fornødne Haardhed og Varighed. Der gives flere forskjellige Sorter af disse Sten, saasom haarde, bløde, finkornede o. s. v., og herefter retter naturligvis deres Bearbejdelse sig: Paa nogle Steder er de saa haarde, at de kun lader sig gjennemskære af en Sav uden Tænder, som man arbejder med i Sand eller lignende; paa andre Steder er de derimod saa bløde, at man i Gruberne kan forme Massen mellem Fingrene, som om det var Ler eller et lignende Materiale. Naar disse bløde Sten kommer oven for Gruberne og udsættes for Luftens fri Paavirkning, bliver de snart meget haarde, men det er dog ikke denne Slags Sten, som man i Almindelighed bruger til Opførelsen af Bygninger.

Det første af de medfølgende Billeder fremstiller et saadant Stenbrud. Læserne kan af dette Billede faa en Forestilling om, hvorledes man under et større eller mindre Jordlag som oftest finder Stenmassen liggende i regelmæssige Lag, det ene tæt oven paa det andet med naturlige Revner baade i vandret og lodret Retning. Efter Stenenes forskjellige Haardhed løsnes og udtages de af deres naturlige Leje ved Hjælp af Hakker, spadeformige Redskaber og lignende Hjælpemidler; undertiden maa man endog bruge Sprængninger med Krudt ved de mest haarde Lag, og naar man saaledes har faaet Blokken fri, som ofte har en Størrelse af flere Kubikmeter, giver man dem en første Bearbejdelse i selve Bruddene, hvorpaa de er færdige til at transporteres bort. Det er til denne Transport, at man bruger de førnævnte kæmpemæssige Kjøretøjer. Paa Billedet ser man et saadant Kjøretøj forspændt med 5 Heste, den ene foran den anden; det er ikke tegnet meget stort, men dog tilstrækkelig til, at det kan forstaas. En uhyre Stenblok er læsset paa den tohjulede Vogn, hvis Ligevægt det bliver den nærmeste Hests Sag at sørge for. Denne Opgave kan undertiden blive for svær, og det hænder en sjælden Gang, at Vognen med Stenblokken gaar bag over, saa at den nærmeste Hest kommer til at dingle i Luften, hængende i det solide Seletøj og de ikke mindre solide Stænger. Som oftest bringes Vognen med Lethed tilbage igjen i sin rette Stilling, men undertiden kan det dog være et Herkulesarbejde, især naar Læsset dannes af en eneste uhyre Blok. Det er udelukkende de ualmindelig svære og stærke normanniske Heste, som bruges til dette anstrængende Arbejde. Det er ret interessant at iagttage den Færdighed, med hvilken Kusken fra den forreste Hest svinger sin vældige Pisk hen over alle Hestene, og det Herredømme han styrer det hele Forspand med.

Det næste Billede viser et Stenbrud af en hel anden Beskaffenhed end det første, nemlig et under-

jordisk. Uagtet man mest arbejder i aabne Brud, fordi Stenmassen, som man ser paa det første Billede, som oftest ligger temmelig nær ved Overfladen, finder der dog alligevel en meget stor Produktion Sted fra Brud, der er langt nede i Jorden, og til hvilke man stiger ned gjennem dybe og lodrette Gange. Man arbejder i saadanne underjordiske Brud, naar det findes et slet eller ubrugeligt Stenlag oven paa det Lag, som man vil bearbejde; man udhuler da Gangen, indtil man naar ned til det rigtige Lag. Undertiden arbejder man sig ogsaa fra et aabent Brud saa langt ind under de øverst liggende Jordlag, at man finder sin Regning ved at danne en Udgang op gjennem disse, for ad denne Vej lettere at kunne hejse Blokkene op. Paa det sidste Billede ser man den øverste Aabning, der fører ned til det underjordiske Brud, samt det ejendommelige Redskab, som man i Omegnen af Paris almindelig bruger til at hejse de svære Blokke op med. Det ser unegtelig lidt forældet ud i vor Tid, men da det findes i stor Mængde og bruges overalt, maa det selvfølgelig være meget hensigtsmæssig, da det ellers naturligvis var bleven afløst af et andet. Redskabet bestaar af et uhyre stort Hjul, om hvis Axe Kjæden eller Tovet, hvori Blokken hænger, vikles op, hvilket, som man ser, sker paa en meget ligefrem Maade. Omkring Hjulets Rand er der nemlig anbragt Trædestokke, og i det en eller flere Arbejdere gaar op ad disse, sætter deres egen Vægt Hjulet i Bevægelse. Paa Billedet ser man kun to Mænd i Færd med dette ejendommelige Arbejde, en paa hver Side af Hjulets Rand, men det er ikke sjældent, at man ser fire, sex eller flere paa en Gang arbejde paa denne Maade.

Smaating.

Kjendt i Farvandet. I en Søkjøbstad havde et omrejsende Skuespillerselskab opstillet et Bræddetheater for at give Forestillinger. En Matros, der laa med et Skib der i Havnen, kom med nogle af sine Kammerater til Indgangen og fik Billetter til Balkonen, da den var den billigste. Da man var midt i tredje Akt, begyndte Balkonen, der ikke var synderlig solid og temmelig overfyldt, at knage og styrtede endelig med stort Brag sammen. Man var naturligvis nødt til at standse Forestillingen. Omtrent et Aar efter kom den samme Matros med et andet Skib til denne Kjøbstad, og det traf sig, at det selv samme Skuespillerselskab gav Forestillinger i et lignende Theater. Han gik da med sine Kammerater der ind og fik Billet til Balkonen. Da tredje Akt begyndte, raabte han til sine Kammerater: „Pas nu paa, for nu braser hun lige med det samme!"

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to ubyggelige Kvinder i den nordiske Gudelære: En Flod i England, — en Verdensdel, — en By i England.

J. M. J.

Firkantet Nød. Af 3 D, 2 E, 2 Y, 1 L og 1 S dannes tre Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

I første staar hver Dag en Stund
vor Sol saa straalende og rund;
det tredje du maa andet til
Kommune, Stat, naar du da vil
med Stemmes Vægt paa Tinge staa,
hvis ikke agtes den ej paa.

Gaade.

Paa første ses det andet mangen Gang
i al sin Jammer med dens Suk og Klage,
og andet (omvendt) løb hen over Vang,
mens første tegnet fik sin mørke Sage.
Det hele du i Efterhøstens Dage
med Velbehag vel spiste mangen Gang.

Opløsninger fra Nr. 49.

paa den geografiske Gaade:

V e j l **e**
O f e **n**
S l e s v i **g**
B r y s s e **l**
O d e s s **a**
R h i n e **n**
G u l l a n **d**

paa Gaaden: Venedig.

paa den firkantede Nød:

Ø V E T
V A D E
E D E N
T E N E

Med dette Nummer følger det Oljetryksbillede der er lovet som Aarspræmie for Holdere af nærværende Aargang af „Husvennen" Billedet er udført efter et af Kunstmaler Anker Lund for „Husvennen" udført Originalmaleri forestillende

Hans Tavsen prædiker for Folket.

Meddelelse om muligt beskadigede eller bortkomne Exemplarer af dette Præmiebillede bedes sendt Bladets Expedition inden Maanedens Udgang, hvorefter et nyt Exemplar skal blive tilsendt (kun frigjort naar Frimærke dertil indsendes med Meddelelsen).

For at Standsning i Tilsendelsen kan undgaas, bedes de ærede Holdere gjennem Postvæsenet om at indsende Betalingen for næste Fjerdingaar til vedkommende Postkontor eller Brevsamlingssted senest efter Modtagelsen af dette Nummer.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Student Halvorsens Æventyr.

Ved Kn. Sk.

Tre unge Studenter, Viggo Halvorsen, Arthur Dam og Karl Winther, var paa en Fornøjelsesrejse i Frankrige. Vi træffer dem paa en Vandring gjennem den paa Naturskjønheder saa rige Provins Touraine, og deres Maal er for Øjeblikket at aflægge et Besøg i en gammel forladt Slotsbygning, Chateu de Préçontal.

„Det kan være meget godt med jeres gamle øde Slotte og al den Slags,“ ytrede Viggo Halvorsen og viftede sig med Studenterhuen for sit smukke Ansigt med det muntre, livsglade og hartad overgivne Udtryk; „jeg har kun en Ting imod den: man kjeder sig saa forskrækkelig ved at gaa og se sig om i slige Grave, der ikke frembyder den ringeste Udsigt til et lille Æventyr, saadant et rigtig kildrende lille Æventyr.“

Halvorsen var, sandt at sige, ingen Ynder af Archæologi, Historie, Botanik eller i det hele af noget, der krævede taalmodig Granskning; men han var ikke desto mindre en prægtig Fyr, især paa en Ferierejse: altid i straalende Humør og uudtømmelig i Retning af Løjer og Skjæmt, saa det var intet Under, at hans to noget ældre og alvorligere Rejsefæller holdt meget af ham og nødig vilde have undværet hans oplivende og underholdende Selskab. De var rigtig gode Venner, og det gjorde intet Skaar i deres Venskab, at Viggo Halvorsens Smag og Øjemed med Rejsen var saa forskjellige fra de andres, og at han paastod, at „en skrantende Magister, fuld af Støv og Snustobak,“ var noget af det skrækkeligste, han kjendte.

Det varede ikke længe, inden det gamle Slot laa for dem. Det havde en Gang været en prægtig Bygning, og selv i dets øde, hensmuldrende Tilstand gjorde det et imponerende Indtryk. Den gamle majestætiske Bygnings ædle, skjønt forladte og triste Udseende vakte øjeblikkelig Dams og Winthers Begejstring; de fordoblede deres Skridt og skyndte sig afsted, indtil de naaede et pænt lille Hus, hvor de standsede og spurgte, om de kunde faa Adgang til Slottet.

En gammel Mand aabnede Døren og betragtede de tre fremmede unge Mennesker med en Blanding af Velvilje og Nysgjerrighed; men Halvorsen, der tidligere havde rejst en hel Del i Frankrige og talte Sproget næsten som en indfødt, begyndte strax en livlig Passiar med ham.

„Jo gjærne, Monsieur! Jeg skal selv gaa med Dem og vise Dem alt, hvad der er at se,“ svarede den gamle Mand, i det han strax begyndte at gaa foran dem op ad Stien, der førte til Slottet. „Precontal er en umaadelig stor og vidtløftig Bygning; men ikke et Menneske bor der, og der er saa dødt og øde som i Graven. Greverne af Precontal har ikke boet her i flere Menneskealdere; men min Fader kunde huske, at de plejede at komme her i Jagttiden. Da var der Liv og Glæde, og Stedet var som helt forvandlet, sagde han, naar Herrer og Damer red over Slotspladserne og gjennem Portene for at mødes med Jægere og Hunde, medens de gamle Mure gav Gjenlyd af munter Støj. Men Jagten stod kun paa i nogle faa Dage, Selskabet drog sin Vej igjen, og alting blev atter tavst og øde som før.“

„Hvad var Aarsag til, at Greven af Precontal ikke mere vilde bo her, hvor dog Omgivelserne er saa mageløs kjønne og oplivende? Var her maaske for ensomt?" spurgte Halvorsen.

„Nej, Monsieur, det var ikke Grunden. Grevinde Lucie's Forsvinden var den egentlige Aarsag. For mange Aar siden boede her en Greve, som hjembragte en ung og smuk Brud, og hun forsvandt, blev bogstavelig borte, Monsieur. Der blev søgt og søgt i Slottet, i Søen, i Skovene — alt uden Nytte! Grevinden var og blev borte, og siden den Tid har ingen af Familien villet bo her."

„Nok en ny Udgave af en gammel Roman!" raabte Halvorsen. „Jeg vil haabe, de ledte i hver en Kiste og Koffert, inden de opgav Haabet og drog deres Vej?"

„Tak, min Ven, nu behøver vi Dem ikke mere," sagde Winther og gav Manden en Drikkeskilling. „De er nok saa venlig at laane os Nøglerne, og naar vi har spist vor Frokost, kan vi vel se os om i Værelserne og gjøre os saa lystige, vi vil — ikke sandt?"

Den gamle Mand svarede intet hertil, men overrakte dem Nøgleknippet med et høfligt Nik, hvorpaa han vendte sig om og gik tilbage, en Smule stødt over, at de ikke vilde tro hans Fortælling om „den forsvundne Brud."

„Hvad skal vi saa?" spurgte Halvorsen, da de tre Venner var færdige med Frokosten.

„Hvad vi skal, Halvorsen? O, I Guder, hvor du er uforbederlig!" raabte Arthur Dam. „Her staar vi nu ved Indgangen til et prægtigt gammelt fransk Slot, med fuld Frihed til at se os om, undersøge, skitsere og gjøre værdifulde Optegnelser — og dog er jeg nær ved at tro, at du vilde foretrække at lege Blindebuk gjennem de gamle ærværdige Værelser!"

„Ja, vel vilde jeg det! Lejligheden er jo ypperlig!" svarede Halvorsen. „Lad mig have fem Minutters Forspring — og jeg giver fem Kroner til den, som først kan hitte mig."

„Top!" raabte Dam, der morede sig over Vennens Forslag. Halvorsen ilede afsted, bestemt paa at give sine Venner noget at bestille.

Han sprang hen over Slotspladsen og forsvandt i en af Hovedfløjene. Først ilede han gjennem flere store Haller og Korridorer, løb paa Lykke og Fromme op ad en Gang og ned ad en anden og gjennem Værelser af alle Slags og alle Størrelser, indtil han naaede en Sal, der var større end alle de øvrige, og hvor der endnu fandtes Levninger af gammelt Bohave. I den fjærneste Krog af Salen stod der en umaadelig stor gammel Lænestol, bag hvilken han hurtig gjemte sig, og da det forekom ham, at han allerede hørte sine Venners Fodtrin langt borte, krøb han helt ind i Krogen og trykkede sig haardt imod Væggen. Pludselig gav Væggen efter for Trykket, og han faldt baglængs ned ad en Trappe. Han tog ingen Skade af denne ufrivillige Nedfart, men kom i en Fart paa Benene igjen og gned sig i Hænderne af Glæde over det heldige Tilfælde, der havde ladet ham finde et saa ypperligt Skjulested bag den hemmelige Dør.

„Lykkelige Viggo, her fandt du en Lærkerede!" sagde han til sig selv. „Nu lukker jeg nok saa net efter mig, og de kan skyde en hvid Pind efter mine fem Kroner!" Han puffede sagde til Døren, der strax sprang tilbage i dens forrige Stilling.

Først tænkte han paa at blive ventende, hvor han var; men ved nøjere at undersøge sit Skjulested, der var en snæver, mørk Trappegang, opdagede han endnu nogle faa Trappetrin, som han forsigtig steg ned af og kom til en massiv Dør, der var lukket, og ved at føle sig for opdagede han, at den var forsynet med en umaadelig stor rusten Laas.

„Hertil og ikke videre," tænkte Halvorsen, i det han dog stødte haardt til Døren med sin ene Fod. Til hans store Overraskelse gav Døren efter, og med en hvinende Lyd drejede den sig tilbage paa sine rustne Hængsler. Han blev nogle Øjeblikke staaende som greben af en hellig Ærefrygt; men det romantiske ved Æventyret var alt for fristende — han traadte ind i det mørke Kammer, og en fugtig, kold og beklumret Luft sagde ham strax, at han befandt sig i en Fangekjælder.

Halvorsen standsede. Han følte ingen Tilskyndelse til at undersøge dette skumle Hul ved at føle sig for og var allerede i Færd med at vende tilbage til Trappegangen igjen, da han kom i Tanker om, at han havde Tændstikker hos sig.

„Det er dog bedst at se Lejligheden an, inden jeg gaar tilbage," tænkte han, i det han strøg en Tændstikke og holdt den i Vejret. Ved Hjælp af dens dunkle Lys kunde han overse hele Værelset, der ikke var synderlig stort; han opdagede ogsaa nogle rustne Hjælme og Panserklædninger paa Væggene og nogle faa Stykker Bohave, der stod uden Orden, et Stykke hist og et andet her. Hans Blik faldt nu paa et gammelt Bord, kun et Par Skridt fra ham, og ved Siden af Bordet stod der en højrygget Lænestol. Tændstikken brændte stedse mattere, men dog klart nok til, at han kunde se — troede at kunne se . . . Du gode Gud! Stolen var ikke tom — der sad et menneskeligt Skelet i den!

Nu gik Tændstikken ud.

„Det er jo umuligt," tænkte Halvorsen. „Jeg vil rive en anden Tændstikke og overbevise mig selv om, at jeg har brugt mine Øjne som en Nar, og

saa er det bedst, jeg gaar tilbage til Dam og Winther."

Ritsj! denne Tændstikke brændte langt klarere end den første, og Halvorsen saa nu aldeles tydeligt, at han ikke havde taget fejl — der sad virkelig et Skelet lænet tilbage i den højryggede Stol. Nogle faa smuldrende Levninger af Klædningsstykker saas hængende hist og her paa Benraden, og under Bordet stod der et Par smaa Damesko.

Det løb Halvorsen koldt ned ad Ryggen den ene Gang efter den anden; han følte sig greben af en unævnelig Rædsel og vendte sig hurtig om for at flygte, da han var til Mode, som om han kunde falde om og besvime. Under Bevægelsen gik Tændstikken ud; men han styrtede afsted i Retning af Døren, løb Panden imod den, som han nær var tumlet over, og inden han kunde gjenvinde Ligevægten og komme ud, sloges Døren i med et frygteligt Brag, der vedblev at gjenlyde: bang . . . bang . . . bang! fra alle de høje Hvælvinger og øde Haller oven over, indtil Ekkoet omsider døde hen som i et langt, smerteligt Suk.

Halvorsens Mod sank, medens han dog mandelig kæmpede med den lammende Svaghed, der var paakommen ham, og overfølte Døren med feberagtig Hast for at finde et Haandtag eller en Slaa, at han snarest mulig kunde komme ud af dette skrækkelige Fængsel.

Men han overbeviste sig snart om, at der hverken var Laas, Nøgle, Slaa eller Dørgreb paa den indvendige Side af Døren, og at den ikke kunde aabnes inde fra. Bondens Fortælling om den forsvundne Grevinde Lucie randt ham i Hu, og i et Nu stod alt klart for ham: det var Resterne af den ulykkelige Grevindes jordiske Levninger, han havde set i Lænestolen. Tilfældet havde ført hende hid og havde skjult hendes Vej for Menneskene — nøjagtig som det nu ogsaa var gaaet med ham selv, og det var des værre kun alt for sandsynligt, at han ogsaa vilde komme til at dele hendes skrækkelige Skæbne — indespærret var han i hvert Fald, og ingen kunde høre ham eller vide, hvor han var!

Den stakkels uheldige Yngling tilkæmpede sig en vis Fatning og besluttede at prøve alt muligt for at komme løs, i Steden for at hengive sig til Fortvivlelse. Først tog han fat i den tunge Dør og prøvede paa at faa den op ved af alle Kræfter at ruske i den, og da det var forgjæves, gav han sig til at raabe, saa højt han kunde, og blev ved, til han næsten mistede Vejret. Dernæst gav han sig i Færd med at gaa langs med Væggen og føle sig for, i Haab om at finde en anden Udgang, men var saa uheldig at vende Hovedet mod en fremspringende haard Gjenstand, hvorved han forslog sig saadan, at han besvimede og faldt bevidstløs til Gulvet.

Da han omsider kom til sig selv igjen og fandt sig omgiven af det uigjennemtrængelige Bælgmørke, kunde han i Førstningen ikke huske, hvor han var. Men efterhaanden som de enkelte Omstændigheder vendte tilbage til Hukommelsen, lagde Bevidstheden om hans Ulykke sig paa ham med hele sin blytunge, knugende Vægt. Han gav sig atter til at raabe om Hjælp — ingen hørte ham, ingen svarede! Og til sidst blev han saa træt og udmattet, at han faldt i Søvn.

(Sluttes.)

Hunnerne og deres Konge Attila.

Ved J—n.

Hunnerne var et vildt asiatisk Hyrdefolk, som i Midten af det 4de Aarhundrede væltede sig fra Højasiens Bjærgsletter ind over Stepperne ved det kaspiske og det sorte Hav og videre over Rusland og Mellemevropa, udbredende Død og Ødelæggelse over alt, hvor de kom. Længe havde dette Folk været Kinesernes og Persernes Skræk, men omsider fik de førstnævnte Held til at fordrive dem fra Landene ved „det hellige Riges" Mur og tvang dem til at søge ny Egne for deres vilde Ødelæggelseslyst og Grusomhed. Ved deres Indtrængen i Evropa Aar 375 gav de Stødet til den store Folkevandring, der fik saa overordentlig betydningsfulde Følger for det gamle Evropa; men deres egen Fremfærd i denne Verdensdel var en uoverskuelig Række af Voldshandlinger og rædselsfulde Krigsbedrifter, der gjorde dem lige frygtede og afskyede af Tyskere, Grækere og Romere. Alle historiske Domme fra hine Tider samstemmer i, at Hunnerne var et raat og umenneskelig Folkeslag. Deres Ansigt havde Form af en tyk Klump, Øjnene lignede smaa Huller, de fremstaaende Kinder var fulde af hundrede Ar, fremkomne derved, at Kjødet i Ungdommen var blevet oprevet for at hindre Skjægvæxten. Ansigtet var brungult, Legemsbygningen stærk og undersætsig, Lemmerne korte og forkrøblede. De kjendte intet til Agerbrug, havde ingen faste Boliger; hyllede fra Top til Taa i Dyreskind, tilbragte de hele deres Liv paa deres smaa livlige Heste, alle deres Sysler forrettede de ridende, de kjøbte og solgte, aad og drak, holdt Raadslagninger, ja sov endog paa Hesteryggen. Ved Fødens Tilberedning brugte de ingen Ild, intet Krydderi, de lagde blot Kjødstykkerne under Sadlen og fik dem paa denne Maade møre. De havde ingen Religion, intet Begreb om Moral og

anstændige Sæder. Intet Under derfor, at man drog i Tvivl, om de var rigtige Mennesker; gamle Sagn paastod, at de var Børn af Troldpak, som Kong Filimer ved Gothernes Udvandring fra „Den Skandia“ havde drevet ud i Ørkenen, hvor Pakket havde forenet sig med urene Aander og der født Hunnerfolket. En Historieskriver ligner Hunnerne ved de raa Billeder, man finder paa gamle Bropiller, og kalder dem tobenede Dyr.

Efter at Hunnerne havde overvundet Alanerne

Attilas Jordefærd.

og omstyrtet Ermanariks gothiske Rige, slog de sig ned paa de uhyre Sletter mellem Volga og Donav og synes i et Par Menneskealdere at have forholdt sig nogenlunde rolige paa Græsmarkerne i Østen; men snart begyndte de atter at hærje i Øst og Vest, navnlig efter at have fundet en Fører, den vidt bekjendte Hunnerkonge Attila, der kunde lede det vilde Krigerfolk til ny Bedrifter. Med vildt Raseri

kastede de krigslystne Horder sig i Striden om det romerske Rige. Efter at Attila havde hærjet frygteligt i det østromerske Riges Landsdele, kastede han sig med sine Uhyrer over det vestromerske Rige og trængte endog helt ind i Gallien. Det saa næsten ud, som om den mægtige Konge, der kaldte

Hunnerne.

sig selv „Jordens Skræk og Herrens Ris", skulde blive hele Evropas Herre. Men heldigvis standsedes pludselig Barbariets fremvæltende Strøm, i det Vestgotherne i Aaret 450 ved Slaget paa de katalauniske Marker gjorde Ende paa Hunnernes Magt. Hermed var heldigvis den evropæiske Kultur med

sit udviklede Aandsliv frelst fra at blive oprevet og tilintetgjort; efter hin Kamp formaaede nemlig Hunnerne aldrig mere at rejse sig. Deres Nederlag var saa stort, at Blodet af de faldne — efter hvad en gammel Beretning fortæller — fyldte en Flod, saa at den svulmede op og skyllede sine røde Bølger langt ud over Bredderne.

Efter hvad Historien beretter, indgød Kong Attila sine Landsmænd den højeste Grad af Ærbødighed, ligesom han ogsaa i høj Grad var frygtet af sine Fjender. Hvorledes han egentlig havde svunget sig op til denne Magtstilling, ved man ikke, derimod har man af en samtidig, Filosofen Priscus, temmelig omfattende Efterretninger om, hvorledes den store Konge skikkede sig paa sin ophøjede Plads. Priscus har selv set Attilas Residens, der laa, hvor nu Staden Tokaj i Ungarn ligger. Borgen var bygget af stærkt poleret Træ og havde en Mængde aabne Sale og Gaarde. Storartede Gjæstebud afholdtes i disse rigtsmykkede Sale, hvor Gulvene var belagte med kostbare Maatter. „Attila," siger Filosofen, „er en usædvanlig Mand. I hele hans Optræden ligger Alvor og Værdighed. Ligefrem og jævn i sin Levevis, er han mere højagtet end frygtet af sine Omgivelser. Stadseligt bliver han opvartet af sine Fruer og Jomfruer, og overalt hilses han med Lovsange. De stridende nærmer sig hans Domstol med Fortrøstning til at høre hans vise og retfærdige Domme. Han har intet imod, at hans undergivne hengiver sig til Skjæmt og Leg, men han sørger altid for, at de med Sang og Spil opfrisker Mindet om Forfædrenes Bedrifter, at de gamle kan glædes, og de unge ægges. Hans Hustruer lever venligt og utvungent med hverandre og optræder høvisk over for fremmede. Sine ældre Sønner udmærker han efter Fortjeneste, og de yngre kjærtegner han paa sine Knæ. Mod fremmede Sendebud viser han Mistro og Forsigtighed og søger at paavirke dem ved sin Sjæls Overlegenhed og sine Vaabens Styrke; men Folkerettens Love iagttages (!), og i forekommende Artighed mangler intet." Den store Konge fik et Endeligt, som ikke stod i Overensstemmelse med hans urolige Liv. Den skjønne Ildico havde daaret den gamle Kriger, og han besluttede at indlemme hende i sin store Flok af Hustruer. Brylluppet stod med Fryd og Gammen, og det var sent paa Natten, da Kongen, beskjænket, traadte ind i Brudekammeret. Den følgende Morgen ventede man forgjæves at se den nygifte sextiaarige Konge; Døren til Kammeret forblev stænget. Paladsets Beboere blev urolige, og efter at de uden Virkning havde kaldt paa de indeværende, slog de Dørene ind. De fandt da Attila svømmende i sit Blod, og hans unge Mage siddende grædende tæt ved Sengen. Forfærdelige Skrig lød gjennem Paladset, og som greben af Vanvid afskar Hofmændene deres Haar og ridsede sig med Dolke i Ansigtet, „thi det var Mænds Blod og ikke Kvindetaarer, som krævedes til at begræde en saadan Død." Rygtet om Mord kom i Omløb, men de neddyssedes atter, i det man ansaa det for vanærende for en saa stor Kriger, at han skulde være falden for en Kvindes Haand. Jordfæstelsen fejredes med krigersk Pomp, og Skjalde sang den dødes Pris. „Hunnernes største Konge" — saaledes sang de — „Attila, Mundzuks Søn, Hersker over de tapreste Folkeslag, raadede alene, kun ved sin uforlignelige Kraft og Tapperhed over Scyternes og Germanernes Riger. Han indjog ved sine Erobringer Skræk hos begge de romerske Kejserdømmer. Da man frygtede, at han ikke skulde lade noget tilbage af deres Landomraader, lod han sig bevæge af deres Bønner og nøjedes i Steden med en aarlig Skat. Efter alt dette faldt han ved et urandsageligt Forsyns Yndest, ikke for Fjendens Sværd eller sine egnes Forræderi, men midt under Festens Glæde, midt iblandt sine fri Folk, uden Smerte. Hvem skal betale denne Død, som ingen har at hævne?" Liget blev lagt i en tredobbelt Kiste, hvis Vægge var af Guld, Sølv og Jærn. Hans Grav gravedes i den tørlagte Flod Thejss Seng; og Graverkarlene blev dræbte, for at ingen skulde faa hans Hvilested opspurgt. Man fortalte senere, at samme Nat, som Attila døde, havde den romerske Kejser set en Bue briste; denne Bue var Hunnervælden, der nu opløstes af sig selv, ligesom i sin Tid Alexanders Verdensrige.

Paa omstaaende Billede ses et Brudstykke af en af disse rædselsfulde Kampe, hvori hunniske Uhyrer for frem paa deres fnysende Heste, svingende deres skrækkelige Mordvaaben i Luften, hujende og hvinende, spottende de Bønner og Fortvivlelsesskrig, som hjælpeløse Kvinder og uskyldige Børn opsendte imod dem. Som en Flok fra Helvede undslupne Djævle farer de frem paa deres rædselsfulde Ødelæggelsestogt, myrdende og brændende, fulgt af Skarer af sultne Rovfugle, der med Begjærlighed indaander Blooddampen fra Valpladsene og mætter sig ved de faldnes lemlæstede Lig. Hvorledes Kong Attila har formaaet at indlægge sig Respekt hos et saadant Folk, er ikke godt at forstaa; men under Krigens Forvirring har han vel givet sine Horder frit Spillerum og set god Regning ved at give Raaheden og Dyriskheden fri Tøjler, da Hunnerne jo netop havde deres Styrke i den ubændige Vildhed, hvormed de slog ned for Fode og nedtrampede uden Naade og Barmhjærtighed alt, hvad der mødte dem paa deres Vej. Godt, at deres vilde Fremfærd blev standset i Tide, saa at

Europas Kultur frelstes fra en Ødelæggelse, efter hvilken den maaske sent eller aldrig havde rejst sig igjen. Efter Attilas Død 453 forsvinder Hunnerne fra Historiens Skueplads; sandsynligvis er Resterne af dem blevne trængte tilbage til de vilde Egne omkring det kaspiske og sorte Hav, hvor de har blandet sig med andre Folkeslag og paa denne Maade tabt sig som Floden i Ørkenen.

En mærkelig Rævejagt.

I „Illustrirte Sportzeit:" fortælles der følgende raa Historie om, hvorledes nylig en Greve i Pommern lærte sine Jagtkammerater at fange Ræve paa afrikansk Vis, hvilket han havde lært under sit Ophold i Afrika, hvor Jagten rigtignok kun gjaldt Pindsvin, men han overførte den samme Fremgangsmaade paa Rævene. For at vise sine Venner denne Fremgangsmaade, satte han dem Stævne ved en Rævegrav, som syntes at være stærkt beboet, da de talrige Spor ved de forskjellige Indgange tydede paa, at en Hunræv med sine Friere maatte være i Graven. Da alle var samlede ved Graven, og Greven havde fundet alle Indgangene til denne, fik hver af Jægerne anvist en Plads ved hver af disse. Grevens gamle Skovrider saa tvivlende til og troede, at det hele var Narrestreger, da han ikke saa de efter hans Mening nødvendige Grævlingehunde, som man imidlertid ikke kjender i Kabylien og godt kan hjælpe sig uden dem. Greven kom nu med et Bur af Staaltraad, i hvilket der var en Rotte, samt et lille Rør af Pap, til hvis ene Ende der var fastbunden et Stykke Sejlgarn. Da Rotten kom til at stikke Halen ud af Buret, greb Greven fat i denne og bandt den lille Paprulle godt fast til den, ved Hjælp af den anden Ende af Sejlgarnet. Hermed var alle Forberedelserne færdige, og enhver gik nu til sin Post. Da alt var i Orden, stillede Greven Buret hen i en af Indgangene til Rævegraven og stak sin brændende Cigar til en Lunte, der var anbragt i Paprøret; derpaa lukkede han Buret op, og Rotten løb strax ud, men blev staaende i den smalle Indgang til Graven og saa sig forskrækket om. Pludselig knaldede der et Skud fra Paprøret, som var fæstet til Rottens Hale, og i sin store Forskrækkelse herover tog Rotten nu skyndsomt Flugten ind i Rævegraven, hvilket ogsaa var Hensigten. Strax efter knaldede det igjen, og en Mikkel kom nu løbende ud af den Indgang, hvor den gamle Skovrider var posteret, men i sin Besippelse glemte han at skyde. Ved de andre Indgange passede Jægerne bedre paa, og der havde man allerede skudt to Ræve. Vi vil nu forlade disse og følge Rotten paa dens Vandring i Rævegraven. De uventede Knald, som udgik fra den selv, gjorde den saa rasende, at den i fuldt Løb styrtede ind i Hulen, hvor den overraskede tre Ræve, der var optagne af at gjøre Kur til en ung Hunræv. Det mærkelige Syn af den ildsprudende Rotte forstyrrede dem pludselig i denne behagelige Forretning; Pokker tog ved de tre Galaner ud af Hulen, hvor de to, som før nævnt, blev skudte, medens den tredje overraskede den gamle Skovrider kradsede ham i Ansigtet og slap heldig forbi ham. Rotten fortsatte imidlertid sit vilde Løb og kom til sidst ned i den dybeste Del af Graven, hvor Hunræven havde skjult sig, men det hemmelighedsfulde, ildsprudende Væsens Ankomst gjorde dette Opholdssted saa uhyggeligt, at den besluttede at fortrække, uagtet den vidste, hvad der ventede den ved Udgangen. Den satte altsaa Kursen ud efter og kom just til Pas for Greven, som endnu ikke havde skudt nogen Ræv, og han gjorde strax Ende paa dens Livs Romantik ved et Skud. Der var ikke medgaaet mere end ti Minutter fra det Øjeblik, da Buret med Rotten blev aabnet, til Hunræven blev skudt, og tre Ræve var Udbyttet af denne Maade at jage Ræve paa, som fandt almindeligt Bifald hos de tyske Jægere. Om de danske vilde synes om denne raa Maade at jage paa turde dog være tvivlsomt.

Almennyttigt.

Biavlermøde.

Den danske Biavlerforenings 11te almindelige Udstilling (Foreningsraadsmøde og Diskusionsmøde) afholdes i Rosenborg Brøndanstalt og Rosenborg Have i Kjøbenhavn, Lørdag den 18de, Søndag den 19de, Mandag den 20de og Tirsdag den 21de September 1880. Den danske Biavlerforening, som nu i en Snes Aar har virket for den rationelle Biavl (efter Præsten Dzierzons og Baron Berlepschs Metode), kan se tilbage paa sin Virksomhed med megen Tilfredsstillelse, i det Biavl ved Hjælp af dzierzonske Rammestader nu er meget udbredt over hele Landet. Den første, som her i Landet virkede for den nyere Biavls Indførelse, Hr. Hofjægermester A. Brun („Louisianna" ved Helsingør) er valgt til Udstillingens Præsident. Ordningskomiteen bestaar af D'Hrr. Grosserer Berg, Kjøbenhavn, Proprietær Carl Eriksen, Hvidgaard ved Lyngby, Kapitain Claudius Madsen, Middelfart, Fabrikant P. A. E. Müller og Agent Topp i Kjøbenhavn, samt Direktør Wiehe, Ørholm. Paa Udstillingen i Kjøbenhavn vil der gives Lejlighed til at se ikke blot levende Bier i de ovennævnte Stader med bevægelig Tavlebygning (hvorved Biavleren sættes istand til at omgaas den flittige Honningbi som et andet Husdyr), men man vil ogsaa faa Lejlighed til i det hele at blive bekjendt med denne interessante og lønnende Syssels nuværende Standpunkt her i Landet, dels gjennem Udstillingen af en stor Mængde Stader og Redskaber (deriblandt den vigtige Udslyngningsmaskine) og

dels ved det udstillede Udbytte af Biavlen, der nu til Dags omfatter ikke blot Honning og Vox, men tillige: Mjød, Vin, Likører, syltede Frugter (i Honning) o. s. v. Vinen der fremstilles i forskjellige Sorter (deriblandt fortrinlig Honning-Sherry) er baade billigere og langt at foretrække for adskillige indførte Vine. Ved den nyere Biavl er man nemlig istand til at høste Honningen ikke blot fuldstændig ren (uden at dræbe Bierne), men man kan tillige høste efter Blomstringstiden: Frugtblomst-, Hvidkløver-, Boghvede-, Rosen-, Linde-, Lynghonning o. s. v. Indeværende Aar har i de fleste Egne af Landet givet et rigt og ypperligt Udbytte.

Smaating.

Cigarstumper. Hvem skulde vel tro, at Pariserne kaster for 300,000 Frks. Cigarstumper bort om Aaret? Og dog forholder det sig saaledes. Der gives her en særegen Klasse industridrivende, hvis Beskæftigelse bestaar i at opsamle paa Gaderne foran Kaferne og Theatrene alle Cigarstumperne; disse tørres, skæres og sælges som Tobak, og paa denne Maade erhverver de 250 Medlemmer, der driver denne Industrigren, en aarlig Indtægt af 300,000 Frks. (over 200,000 Kr.).

Et probat Middel. En Husejer i en lille tysk By negtede sin Lejer en Gadedørsnøgle og vilde heller ikke lade Gadedøren staa aaben, til Lejeren kom hjem langt ud paa Aftenen. Men Lejeren var ikke raadvild. Ligesom Samson i Historien og Uglspil i Sagnet løftede han Gadedøren af dens Hængsler og tog den ene Fløj med sig hen i Værtshuset, men bragte den med tilbage om Aftenen, og to Dage efter havde han en Gadedørsnøgle.

En tydelig Forklaring. Professoren: „Tænk Dem nu, mine unge Venner, at mit Hoved forestiller Jorden. Naar nu Solen staar højest paa Himlen, saa har Beboerne af mit Hoved Middag!"

En Kone i Milvaukee — skriver et amerikansk Blad — fik nylig sine Kjæbeben af Led ved en Morgen at gabe meget stærkt, og det varede to Dage, før Lægen fik dem i Led igjen. Hendes Mand erklærede bag efter, da det var vel overstaaet, at han aldrig havde haft saa lang Ferie, siden han blev gift.

Fra Badestedet. A.: „Der er intet som helst at udsætte paa Badestedet her, alt er i enhver Henseende fortræffeligt!" — B.: „Hm! En Skyggeside har det dog." — A.: „Og hvad er det?" — A.: „At det ingen Skygge har!"

Geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnet paa en berømt Kejser, Endebogstaverne læste opad, danner Navnet paa det Sted, hvor han led et afgjørende Nederlag: En Flod i den nordlige Del af Sydamerika, — en By i Finland, — et Land i Evropa, — en Flod i Tyskland, — en By i Nordfrankrig, — en Flod i Asien, — en russisk By ved Sortehavet, — en By paa Lolland.

Firkantet Nød. Af 6 E, 4 L, 2 A, 1 D, 1 G, 1 H og 1 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, giver Løsningen paa følgende Gaader:

Det første de fleste Dyr vel har;
det andet sit Skjold og Mærke bar;
lad fjerde det tredje, men lad ham ej ilde
med dette sin hele Tid forspilde.

J. O.

Gaade:

Læser frem du blot det lille Ord,
nævner det et Kongenavn, der for
med Berømmelse saa vidt om Lande;
læser du det bagvendt, maaske da
hented Vederkvægelse du fra
den, naar Sveden vædede din Pande.

Opløsninger fra Nr. 50.

paa den historisk-geografiske Opgave:	paa den firkantede Nød:
Humber	S Y D
Evropa	Y D E
London	D E L

paa Gaaden: Valdnød.

Til Læserne.

a det har vist sig, at „Husvennen" og „Familievennen" hver for sig efterhaanden har fundet sin forskjellige Læsekreds, vil disse to Blade — der hidtil har haft hvert sit Indhold — fra næste Binds Begyndelse faa en Del Indhold fælles, i det en Del af „Husvennens" Text og Billeder vil blive anvendt i Famlievennen. Dette vil medføre den Vinding, at Udgiveren derved vil sættes i Stand til at kunne illustrere begge Bladene endnu smukkere og rigeligere end hidtil. „Husvennens" Indhold vil som sædvanlig blive originalt og af udsøgt Beskaffenhed, medens „Familievennens", foruden det Stof, den vil faa fælles med „Husvennen", vil faa mellem Halvdelen og Totredjedelen selvstændigt Indhold, væsentligst originale samt Oversættelser af udsøgte Fortællinger, Rejseskildringer o. lign.

* * *

Med næste Aargangs første Nummer paabegyndes en ny længere Fortælling, „**De hjemløse**", (ved Emanuel Henningsen). Denne særdeles interessante og spændende Fortælling danner et Sidestykke til den yndede Fortælling „Hugenotterne" i forrige Bind og vil ligesom denne blive smykket med en Mængde (22) store, udmærket udførte Tegninger.

Brevvexling.

A. N. „En Sommeraften" kan ikke anvendes.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Tidsfordriv, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

7. Aargang Kjøbenhavn.

Nr. 52 Søndagen den 26. September. 1880.

Student Halvorsens Æventyr.

Ved Kn. Sk.

(Sluttet).

Han maatte have sovet i længere Tid; for da han vaagnede, følte han en skærende Hunger; men hvad Tid paa Døgnet det var, kunde han jo ikke faa at vide, da Nat og Dag var ens her i det bælgmørke Kammer. Skulde han aldrig mere se det kjære velsignede Sollys? Han tænkte med Gysen, men tillige med inderlig Deltagelse paa den smukke Grevinde og hendes tragiske Endeligt. I Lænestolen lige ved Siden af ham hvilede hendes jordiske Levninger og havde hvilet i over hundrede Aar i det mindste. Ogsaa hun havde kæmpet for Livet, ogsaa hun havde raabt om Hjælp og ængstelig lyttet efter Svaret, som aldrig skulde komme. Til sidst havde hun hengivet sig i sin Skæbne, sat sig i Lænestolen, befalet sig Gud i Vold og ventet sin Opløsning. Hendes Udgang havde vistnok været let. Hun hvilede jo der saa stille, saa fredeligt! Halvorsen var slet ikke bange for den dødes Nærhed. Han forestillede sig, at hun omgav ham som en lys og venlig Aand, og at hun uophørlig tilhviskede ham: „Velkommen, fagre Ungersvend! Velkommen blandt de døde!" De døde — ha! Skulde han da virkelig blive liggende her og dø? og uden for hans Fængsel skinnede den lyse, varmende Sol, der var Frihed, Liv og Lyst, og hans Venner løb kaldende og søgende gjennem de øde Sale, medens han laa her og var levende begravet! Det var skrækkeligt, grusomt!

„Dam, Winther!" raabte han. „Gud give, jeg var hos jer igjen! Kom og find mig, frels mig! her er jeg, kjære Venner! Ak nej, de tror naturligvis, at jeg spiller dem et Puds, og saa gaar de til sidst deres Vej og tænker, jeg kommer nok!"

Timerne svandt — hvor mange vidste han ikke; en dødlignende Ufølsomhed, aandelig og legemlig, havde lidt efter lidt bemægtiget sig ham, og han laa i en halvt bevidstløs Drømmetilstand paa et koldt, fugtigt Gulv, da det forekom ham, at der strøg noget ligesom et Pust af den varme, friske Sommerluft hen over hans Ansigt og dannede en behagelig kvægende Modsætning til den kolde Gravluft, der fyldte Rummet, hvor han befandt sig. Han aabnede Øjnene og opdagede en lille svag Lysstraale, som han ikke før havde bemærket, og med Møje kravlede han hen imod det Sted i Muren, hvor Lysningen kom fra, men standsede forfærdet paa Halvvejen; thi der sad grangiveligt et Par klare grønne Øjne i Krogen og gloede paa ham. Halvorsen vidste ikke, hvad han skulde tro om dette sælsomme Syn, og han blev liggende paa sine Knæ som fasttryllet til Stedet og stirrede paa de grønne, luende Øjne, indtil Fængselets trykkende Dødsstilhed pludselig afbrødes af et lydeligt „Mi—av!"

Denne ligesaa uventede som vel bekjendte Lyd klang som den dejligste Musik i den stakkels fortvivlede Fanges Øren og øvede en saa overordentlig velgjørende Virkning paa ham, at han sprang op og græd og lo og var helt ude af Stand til at styre sig selv.

Der var noget saa ubeskrivelig trøstende i at vide, at en Kat, en gammel kjælen Mis formodentlig, var ham nær i hans sørgelige Ensomhed, og dens „Mi—av!" havde forekommet ham som en venlig Hilsen fra Hjemmet; thi heldigvis faldt den Mulighed ham aldrig ind, at det kunde være en vild Kat, uvant til menneskeligt Selskab og uden andet Hjem end den øde Ruin, hvor den støvede

omkring og gjorde Jagt paa Rotter og Mus for at stille sin glubende Hunger. Han var saa ivrig i at faa den lokket til sig, at han begyndte at kalde: „Mis, Mis, Mis!" uden at huske paa, at det jo var en fransk og ikke en dansk Kat, og at det var første Gang i dens Liv, den hørte sig tituleret „Mis." Men ikke desto mindre nærmede den sig, krummede Ryggen og begyndte at „spinde," og den fandt sig villig i, at Fangen strøg og kjærtegnede den og til sidst tog den i sine Arme.

Det var en sjælden venlig og kjælen Kat; den vedblev ufortrødent at spinde og gjorde ikke det mindste Forsøg paa Flugt, saa Halvorsen fandt sig beroliget og bedre i Stand til at overveje. Hans første Tanke var: Hvor en Kat kan komme ind, maa den ogsaa kunne komme ud igjen. Med Katten paa Armen stod han op og undersøgte omhyggelig Aabningen i Muren, gjennem hvilken den svage Lysstraale strømmede ind. Den var meget lille og temmelig højt oppe. Halvorsen tænkte, at Sivvandet rimeligvis havde løsnet en lille Sten fra dens Plads i Grunden eller Sokkelen, saa at der kun behøvedes et Kattesjed til at trykke den ned og danne en lille Aabning, og at Mis altsaa imod sin Vilje var styrtet ned i Fangekjælderen.

Nu fremtog han sit Lommetørklæde, der var tydelig mærket med hans Navn, og bandt det fast omkring Kattens Hals, hvorpaa han med en Anstrængelse af sine matte Kræfter hævede sig paa Taaspidserne og hjalp Katten til at naa op til det lille lyse Punkt i Muren. Den naaede uden Vanskelighed derop og forsvandt gjennem Aabningen.

Halvorsen kastede sig udmattet ned paa Gulvet og ventede paa Udfaldet.

Solen skinnede klart paa Slotsterrassen, hvor den gamle Bondes Børnebørn løb og legede og fyldte Luften med deres glade Raab. De betragtede lige saa fuldt det gamle Slot som deres Ejendom, som Greverne af Precontal nogen Sinde havde gjort det.

„Se, se!" raabte den lille Georgette. „Der kom noget skridende ud af det lille Hul i Grunden under Muren. Hvad kan det være, Robert?"

„Hvad det kan være, du lille Nar! Det er jo ikke andet end Bedstemoders gamle Kat," svarede Robert og lo. „Kjender du ikke Minette? Lad os fange den!"

„Ja, men den har faaet en Natkappe paa, du, Robert!"

„Kom hid, slemme Kat!" raabte Broderen, „og lad mig se, hvad du har. O, din Tyvekat, du har været ude paa Tyveri, og nu skal du hjem til Bedstefa'r og bekjende!"

Men den gamle Mand havde aldrig saa snart set det fine hvide Lommetørklæde, førend han udbrød: „Hurtig, hurtig, Børn! vis mig Hullet! maaske det endnu er tids nok."

Og han afsted med Børnene op til Slottet.

Dam og Winther var blevne helt trætte i deres Leden efter Halvorsen og til sidst alvorlig bekymrede. Derpaa var de ilede tilbage til Huset og havde faaet den gamle Bonde og hans Søn til at hjælpe sig at lede i de øde Haller, de havde kaldt, og de havde raabt og ængstelig lyttet i Haab om, at han endelig skulde svare dem.

Men da al deres Møje var frugtesløs, og de var visse paa at have gjennemsøgt hvert eneste Værelse og hver en Krog, der fandtes, slog de sig til Taals med den Tanke, at deres overgivne Rejsefælle var smuttet fra dem og var ilet forud for dem til næste By, hvor de havde aftalt at ville overnatte.

Den gamle Franskmand haabede, at deres Formodning maatte være rigtig (skjønt han ikke kunde lade være endnu en Gang at minde dem om „den forsvundne Brud"), og han tænkte ikke mere paa Sagen, førend Børnene kom og viste ham Lommetørklædet.

Hele den lille Landsby kom i Bevægelse, og Folk stimlede sammen paa Terrassen foran Slottet; det var faret som en Løbeild fra Hus til Hus, at en ung dansk Monsieur var forsvunden paa samme gaadefulde Maade som Grevinde Lucie, og at Pierre's Kat var krøben ud under et Hul under Muren med hans Lommetørklæde. En af Mændene satte sig paa fire og raabte ned gjennem Aabningen og lyttede med tilbageholdt Aandedræt for at erfare, om der kom noget Svar — jo, langt om længe hørtes en svag Røst, der lød op til den lyttende som fra en Afgrund. Den stakkels Fange var yderlig afkræftet nu og havde ondt ved at tale saa højt, at det kunde høres. I en Fart blev Aabningen udvidet saa meget, at en Flaske Vin og noget Brød kunde fires ned, og saa snart Folkene havde overtydet sig om, at Halvorsen havde modtaget Provianten, gav de sig ivrig i Færd med at søge efter Indgangen, gjennem hvilken han var stegen ned i det skrækkelige Fængsel; men alle deres Anstrængelser var spildte, og Hemmeligheden forblev uopdaget. Midt under al den Bevægelse ankom Dam og Winther. I højeste Grad foruroligede over ikke at finde Halvorsen i Kroen, som de havde ventet, var de ufortøvet vendte om igjen og havde undervejs mødt et Bud, der var affendt efter dem.

Da den hemmelige Indgang til Fængselskjælderen ikke kunde findes, maatte Fangens Udfrielse iværksættes paa en anden Maade, og ved Hjælp af Stænger og Brækjærn lykkedes det langt

om længe at udvide den lille Aabning saa meget, at en Stige kunde stikkes ned og en Mand krybe igjennem, og endelig blev den stakkels forkomne Yngling omhyggelig hjulpet op af Pierre's Søn og modtaget af Dam og Winther med en Fryd, som om han var opstaaet fra de døde, hvilket han jo i Grunden ogsaa var.

„Men hvad gaar der af dig, min Søn? Du er ligesaa hvid i Ansigtet som den fremmede Monsieur — og hvorfor taler du ikke?“ raabte Pierre, da han og Kvinderne var færdige med at betragte den gjenopstandne og vendte sig til Redningsmanden, der havde hentet ham op af Graven.

Det varede noget, inden Sønnen kunde finde sit Mæle og meddele de omstaaende, hvilket Syn han havde set i Kjælderen, og stor var Bevægelsen, der opstod blandt de skikkelige Landsbyfolk, da de erfarede, at den forsvundne Grevinde Lucies jordiske Levninger endelig var fundne.

Efter at Halvorsen havde udhvilet sig i nogle Dage hos den venlige Pierre'ske Familie og atter havde gjenvundet sine Kræfter, fulgte han med sine Venner og Landsbyfolkene op til Slottet og viste dem den hemmelige Indgang til Kjælderen. Og saaledes blev han altsaa, skjønt ufrivillig, Redskabet til, at den ulykkelige Grevindes gaadefulde Forsvinden endelig blev opklaret. At hendes Støv blev flyttet fra Fangekjælderen og højtidelig jordet paa Kirgaarden, er en Selvfølge.

„Dette Æventyr glemmer jeg aldrig, Halvorsen, og du naturligvis langt mindre end vi andre,“ sagde Winther, da de igjen var komne paa Vandring. „Og saa den velsignede gamle Minette! Den vandt den udsatte Præmie og burde virkelig ogsaa haft dine fem Kroner, du!“

Det mindste Kongerige.

Kong Glass.

Naar vi fortæller Læserne, at den Person, som er stillet foran denne lille Skildring, er en Konge, vil de vel sagtens alle vantro trække paa Smilebaandet, hvilket vi vil finde fuldkommen i sin Orden. Om end en Konge ikke, saaledes som der fortælles i flere af H. C. Andersens Æventyr, altid spaserer omkring med Krone paa Hovedet og Scepter i Haanden, plejer man dog i Regelen paa et Billede af ham at se et eller andet Tegn paa hans høje Værdighed. Ethvert saadant Tegn mangler paa denne Person, som er fremstillet i Vest og Skjorteærmer, saa at han snarere ligner en jævn Husmand eller Arbejdsmand end en Konge. Det gaar imidlertid med dette Billede, som det gaar med saa meget andet her i Livet. Man skal ikke skue Hunden paa Haarene. Trods sin alt andet end kongelige Klædning, er den her fremstillede Person dog en Konge; om det end ikke er stort bevendt med hans Kongerige, har han dog baade et Rige og Undersaatter, hvilket jo er mere, end flere af vor Tids Konger kan sige. Riget er rigtignok meget lille i Udstrækning, da det kun indtager et Fladerum, som kun er omtrent 6 Gange saa stort som Kjøbenhavn. Det er altsaa det mindste Kongerige paa vor Klode og sandsynligvis ogsaa det mest ubekjendte, da ingen Regering har faaet Underretning om Rigets Oprettelse og Kongens Tronbestigelse, hvorfor man forgjæves vil søge efter det i den gotarske Almanak. For at hæve dette lille Rige lidt i Læsernes Øjne skal vi bemærke, at det, trods sin ringe Størrelse, dog har sin egen Marine, hvis Opgave imidlertid er af en langt mere fredelig end krigersk Natur, i det den næsten kun bruges til Udførelsen af Grøntsager, som er en af Rigets vigtigste Indtægtskilder. Efter disse indledende Bemærkninger, som næppe har gjort Læserne stort klogere, end de forud var, skal vi gaa over til en Skildring af Rigets Beliggenhed, Grundlæggelse og Historie.

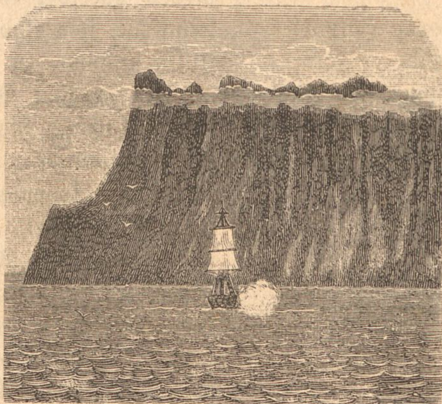
Da Napoleon den store i Aaret 1815 var bleven overført til Øen St. Helena, sendte Englænderne, som stadig nærede stor Frygt for, at han skulde undvige, en lille Besætning, under Kommando af en Sergent Glass til Øen Tristan d'Acunha. Denne lille Ø, som har faaet Navn efter en portugisisk søfarende, der opdagede den 1506, ligger tillige med to endnu mindre Øer i den sydlige Del af Atlanterhavet, hvilke tre Øer ogsaa er bekjendte under Navn af „Forfriskningsøerne“. Da Englænderne senere besluttede at rømme Øen, nægtede Sergent Glass, der havde befundet sig saa vel paa den, at forlade den og følge tilbage med Besætningen. Han erklærede, at han vilde blive tilbage og tage Øen i Besiddelse som sin Ejendom, selv om alle andre vilde forlade den. Nogle af Soldaterne fulgte hans Exempel, og da Skibet sejlede bort med den øvrige Besætning, udraabte de Glass til deres Konge. Saaledes blev dette lille Rige grundlagt. Strax efter Rigets Oprettelse viste der sig en Vanskelighed, som indeholdt en store Fare for dets Fremtid. Øen var nemlig aldeles ubeboet ved Englændernes Ankomst, og alle Indbyggerne i det ny oprettede Kongerige hørte altsaa til Mandkjønnet. Som Følge heraf var der al Udsigt til, at Riget maatte ophøre at bestaa efter kortere eller

længere Tids Forløb af Mangel paa Indbyggere. Det var altsaa nødvendigt at skaffe nogle kvindelige Væsener til Øen for gjennem dem at sikre Rigets fremtidige Tilværelse. Kong Glass lod derfor sin Marine udruste og sendte en af sine Undersaatter over til Afrikas Fastland, hvor han for en billig Pris hos Hottentotterne kjøbte lige saa mange unge Kvinder, som der var Mænd paa Øen. Paa denne Maade fik altsaa alle Mændene Koner.

Der hengik nu en meget lang Række Aar uden at den øvrige Verden hørte noget til det ny Kongerige. Først i Aaret 1852 sendte det engelske Admiralitet atter et Skib til Øen, under en Kaptejn Durhams Kommando, for at man kunde faa et Kort optaget over den. Paa den Tid var Glass endnu Konge, og Antallet af hans Undersaatter var steget meget stærkt i den forløbne Tid, ligesom ogsaa Landet var bleven særdeles godt regeret. Hele Rigets Befolkning udgjorde den Gang 85 Personer, og der var den store Mærkelighed, at over en Sjettedel af Indbyggerne hørte til den kongelige Familje, hvilket naturligvis indeholdt en stor Garanti med Hensyn til Dynastiets Bevarelse og Formerelse i Fremtiden. Kongens Ægteskab var nemlig bleven velsignet med 7 Prinser og 8 Prinsesser, men Historien meddeler intet om, at der ved dette Afkom er bleven stiftet ægteskabelige Forbindelser med andre Dynastier.

En musikalsk Aftenunderholdning.

For nogle Aar siden kom der atter et engelsk Skib til Øen, ved hvilken Lejlighed en Del af Besætningen aflagde et Besøg hos Indbyggerne. Kong Glass var da død for flere Aar siden, men Indbyggerne havde strax valgt en anden Konge i hans Sted, som vistnok endnu er Hersker i det lille Kongerige. Af Glæde over Besøget fra det engelske Skib afholdt Kongen en musikalsk Aftenunderholdning, som er fremstillet paa medfølgende Billede. Øens Indbyggere er nemlig meget musikalske og forstaar at behandle forskjellige Instrumenter. Alle de gamle Kvinder paa Øen var sorte, og den opvoxende Slægt var Mulatter, thi det var gaaet her, som der staar i Visen: „Hvid var Mutter, og sort var Fatter, og derfor alle Børnene blev Mulatter." En Del af Befolkningen havde efter den forrige Konges Død forladt Øen, saa at Antallet af Indbyggerne var sunket ned til 35. Hele denne lille Befolkning levede lykkelig og tilfreds med Undtagelse af en ung Knøs, der var fortvivlet over at der i hele Riget kun fandtes en eneste ledig, giftefærdig Kvinde, og hun var uheldigvis hans egen Søster. Han tænkte derfor paa at vende sit Fædreland Ryggen og udvandre ved den første Lejlighed.

Øen Tristan Ad'cunha.

Dette er alt, hvad vi ser os i Stand til at kunne meddele om dette fredelige og lykkelige Kongerige paa den lille Ø langt ude i det oprørte Atlanterhav. Det ene af de medfølgende Billeder viser Øen i dens mægtige Skikkelse, set fra den ene Side og med dens højeste Parti ragende højt op mellem Skyerne.

Søløverne.

Ved C. C.

Søløverne, som fremstilles for Læserne paa omstaaende Billede, hører til en Gruppe af Sælerne, som man paa Grund af deres fremstaaende og tydelige Øren kalder Øresæler. Navnet Søløve hidrører dels fra den korte og stride Manke, som Hannen har paa Halsen, og dels fra den hvidgule eller gulbrune Farve af den korte og glatte Pels, som næsten udelukkende bestaar af Dækhaar, hvorfor Skindet af Søløverne er uden Værdi som Pelsværk. Der findes flere forskjellige Arter Søløver, af hvilke vi her blot vil holde os til den nordlige eller Stellers Søløve, som har hjemme ved de nordlige Kyster af det stille Hav. Hannen kan opnaa en Længde af over 13 Fod og en Vægt af 15—1800 Pund; Hunnen er derimod altid meget mindre og opnaar ikke mere end en Fjerdedel af denne Vægt. Hos begge Kjøn er Lemmerne og især Forlemmerne længere og mere udviklede end hos de andre Sæler.

Søløverne lever i Flokke, og de indfinder sig hvert Foraar i Yngletiden i stor Mængde paa

visse Øer i det stille Hav, hvor de har deres bestemte Liggesteder, som bruges Aar ud og Aar ind under hele Yngletiden. En af de mest besøgte Ynglepladser er Øen St. Paul, en af Pribyloff-Øerne, hvor Søbjørnene og Søløverne hvert Aar indfinder sig i utallig Mængde. Saa snart Søløverne er gaaede i Land her, søger hver af de gamle Hanner at samle sig et Harem, der efter Omstændighederne omfatter 10—20 eller endnu flere Hunner. I denne Tid kommer det daglig til blodige Kampe indbyrdes mellem Hannerne om Hunnerne. Der kæmpes med det største Raseri; Kampen ophører næsten aldrig, før den ene Modstander har dræbt den anden, og den ledsages af en Brølen, som er saa stærk, at den kan høres Mile bort. Efter en saadan Kamp bemægtiger Sejrherren sig altid den overvundnes Hunner og fører dem bort med sig. Hver Han vogter med den største Skinsyge sit Harem, og den taaler ikke, at nogen anden Han nærmer sig dette. Naar Parringstiden er forbi, opløses hvert Familie, og Hunnerne overlades nu til sig selv.

Søløver.

Skindet af Søløverne er, som før nævnt, uden Værdi som Pelsværk, da Uldhaarene paa det kun er meget svagt udviklede, men derimod finder det en meget udstrakt Anvendelse i mange andre Retninger. Man laver saaledes alle Slags Baade fra Enmands-Kanoen til Lægteren paa 20 Ton af dette stærke Skind. Den indre Hinde af Struben garves til Støvlelæder, og Huden paa Lufferne giver Saalelæder til disse. Af Tarmene syr man et Slags vandtæt Overtøj til Jagt- og Fisketure, og af de tørrede og kløvede Rygsener laver man Traad, som bruges under Syningen af dette Tøj og til at fastbinde Skindene til Rammerne i Kanoerne. Det tykke Spæk- eller Fedtlag under Huden bruges dels til Brændsel og dels til at smelte Tran af, som gjemmes i de vendte, rensede og tørrede Maver af Søløverne. Kjødet skæres i Strimler og bruges tørret som Næring om Vinteren af Beboerne paa Øerne i den nordlige Del af det stille Hav. Paa Grund af den mangesidige Nytte, som man drager af Søløverne, er disse Gjenstand for en stærk Efterstræbelse, naar de om Foraaret indfinder sig paa Ynglestederne. Da Søløverne er meget glubske og stærke Dyr, er denne Jagt altid forbunden med en ikke ringe Fare for Jægerne. Jagten sker paa samme Maade som ved Søbjørnene, i det Jægerne omringer en Flok Søløver paa Ynglepladsen og driver dem bort fra denne. Under Drivningen til Slagtepladsen paa Øen St. Paul maa der ofte standses, for at Søløverne kan hvile sig, og da Slagtepladsen ligger over to Mil fra Kysten, varer denne Rejse ofte 5 Dage. Ved Ankomsten til Slagtepladsen drives Søløverne saa tæt sammen, at de kommer til at træde paa hinandens Luffer, hvorved de altsaa holder hverandre fast; de mindre dræbes nu med Lanser, og de større skydes. Naar Dyrene er dræbte, flaas Skindet strax af dem og lægges i

Stabler med Kjødsiden nedad. Man lader dem ligge saaledes, indtil der er gaaet Hede i dem, og Haarene har løsnet sig, hvorpaa man skraber disse af, spiler Skindene ud paa Rammer for at tørres til videre Forsendelse.

Vandfaldet ved Schaffhausen.

Reisebilleder af Zakarias Nielsen. (10.)

Altsaa nu i Svejts, altsaa nu i det herlige Klippeland med de hvide Alpetoppe, med de glimrende Isbræer og med de smilende blaagrønne Søer, — Landet med det kraftige, frihedselskende Folk, Vilhelm Tells og Arnold Winkelrieds Land! Ja, rundt om os breder Nordsvejts sin bølgende Natur med Skove, grønne Enge og nøgne Højder. Hist ligger Schaffhausen med det berømte Vandfald, som vi alt fra Barnealdren kjender fra Geografien. Nu skal vi træde det nær og se det — ikke gjennem Fantasiens Glas, men i dets uforfalskede storartede Virkelighed.

Schaffhausen er, som bekjendt, Svejts's nordligste By, liggende umiddelbart op til Rhinen, hvis Vande her spiller i det dejligste blaagrønne Farveskjær, der tager sig ganske anderledes friskt ud, end den blakkede Farve, Floden har i Rhinpreussen. I øvrigt maa Flodens Vande, der her, ligesom i sydlige Egne, strømmer sig frem med rolig, men uimodstaaelig Kraft, trælle tidlig og silde for driftige Borgere, navnlig ved at drive Møller og Fabrikker af forskjellig Slags. Langs med Bredden findes en Række mægtige Turbiner, der tilsammen virker med mange tusend Hestes Kraft, og som ved Hjælp af Tandhjul, Axer og Remme driver de umiddelbart op til Bredden staaende Bomulds- og Staalvarefabrikker. Paa en Højde ved Byens vestre Side knejser en gammel Fæstning med 10 Alens tykke Mure og bombefaste Hvælvinger, og ved Byens modsatte Ende findes i et lille Parkanlæg et smukt Sandstensbillede af den berømte Historiker Johannes von Müller, der blev født her i Byen 1752. Mange af Byens Huse er paa hele Forsiden prydede med store gammedags Malerier, der forestiller forskjellige historiske Begivenheder, og over flere af Byens offentlige Brønde findes ældgamle Vandværker med ejendommelige Stenforsiringer og med en knejsende Ridderskikkelse paa Toppen.

Vandfaldet ved Schaffhausen, eller egentlig ved Laufen, et gammelt Slot paa Toppen af en høj Klippe en halv Mils Vej fra Byen, optager hele Rhinens Bredde og er ved sine skummende Vandmasser overordentlig storartet og skjønt. Fra en Pavillon ved det omtalte Slot ser man dybt nede Flodvandet strømme forholdsvis rolig hen imod den første Affats paa Flodsengens bratte Skraaning for derpaa pludselig at blive spaltet og oprevet af tusende fremstaaende Klippespidser i Flodbunden og med rivende Fart draget ned over Faldet. Forbitrede over at være styrtede i dette uanede Dyb, rejser Vandmasserne sig i skummende Flager og krummer sig op imod Affatsen, men styrter i samme Nu ned i et nyt Dyb, hvor de kløves og knuses af ny fremstaaende Klippestykker, skydes opad og til Siderne i store Skumhvirvler og i Millioner fine Draaber, spillende paa Kryds og tværs i Luften. Med ustandselig Fart vælter Vandmasserne saaledes videre over det ene skjulte Klippetrin efter det andet, indtil de omsider naar ned til den jævne Flodseng, hvor de, brølende af Raseri over de forræderske Faldgruber, som Flodguden havde opstillet for dem, atter samler sig og skynder sig bort med en harmfuld Mumlen.

Midt i Floden, nær Skraaningens Fod, staar et Par anselige Klippeblokke, af hvilke den ene er bevoxet med Buske og Vedbend og forsynet med et lille rundt Bliktag, der som en Solskjærm hvælver sig over Klippespidsen. Hvor har det været muligt for noget Menneske at komme ud paa Klippen med dette Jærntag? spørger man uvilkaarlig. Hvor har nogen dødelig turdet trodse de vilde Vandmasser, der sprøjter helt op over Klippens Top? Og dog — se, der nede til venstre for Faldet trænger en Baad med fire Personer sig frem mod den rivende Strøm, øjensynlig med den formastelige Hensigt at gaa midt ind i Faldet for at naa Klippen. Du gode Gud, hvad bliver der af disse Mennesker, naar den skrøbelige Jolle naar midt ind i de knusende Brændinger? Et Nu — og Baaden vil være hvirvlet i Dybet og knust paa Klippesiderne. Se, hvor den vugger og svinger mellem de hvide Bræmme, medens Rorkarlen med Anspændelsen af al sin Kraft tvinger den fremad mod Klippen. For hvert Aaretag glider Baaden et lille Skub frem, men i næste Nu river Strømmen den omtrent lige saa langt tilbage. Hurtigt, hurtigt hvirvler Aarerne i Luften, ompiskede af Skum og Sprøjt. Nu er Baaden helt skjult mellem Brændingerne, der kommer den atter frem som en svømmende Hund efter en Dukkert. Saa! nu griber Strømmen fat i Forstavnen, svinger den med et rasende Tag til Siden . . . store Gud, Baaden er borte, hvirvlet i . . . nej, der dukker den atter frem, borende Stavnen ind i ny Skumbjærge! Ak, men det værste Stykke er endnu tilbage — de optaarnede Vandmassers rasende Malmstrøm inde ved Klippefoden. Vil Baaden ogsaa uskadt kunne bore sig gjennem den?

„Der maa vi over," siger min Rejsefælle smilende. — „Nej Tak, min Bro'er, jeg skal dog ikke have noget af som disse gale Englændere — eller hvad det er for Folk — at styrte mig i den mest øjensynlige Livsfare, blot for siden at kunne rose mig af at have sat Foden paa Vandfaldets Klippespids." Det lod imidlertid til, at min rejsevante Ven mente sit Forslag alvorligt. Gjennem Vandfaldets øredøvende Larm hørte jeg ham raabe noget om, at Faren ikke var saa stor, som den syntes her oppe fra. „Nu vel, har du Lyst til at dele Skæbne med de to ulykkelige Engelskmænd, som for en Del Aar tilbage druknede her, saa værs'artig — jeg gaar ikke med."

Halvt skjult som mellem fygende Snedriver, havde Baaden imidlertid trængt sig nærmere og nærmere mod Maalet. Se, hvor den gynger og krænger som i en forrygende Storm! Nu maa det afgjørende Øjeblik komme. Folkene ryster Kapperne, stryger Skummet af Haaret og synes at forberede sig paa en sidste Dyst med det rasende Element. Baaden stikker Stavnen i Vejret for derpaa i næste Nu at jage den ned i Skummet, Vanddampene indhyller den som i et halvt gjennemsigtigt Slør, en fremvæltende Bølgemasse skjuler den . . . nu . . .! nej, Gud være lovet, de er frelste! En Mand springer i Land, haler Baaden ind og fortøjer den, og det øvrige Selskab springer ind paa Trappetrinene. En for en stiger de op ad Klippesiden, og faa Minutter efter kommer de alle til Syne paa Toppen, hvorfra de skuer ud over Faldet med tilsyneladende stolt Glæde over at have trodset Faren for at nyde et henrivende Skue. Nu vel, det henrivende Skue er jer vel undt; men gid I forvovne Galninge var levende ovre paa den anden Side igjen.

Fra Slottets Pavillon kan man stige ned ad Klippen til forskjellige andre Udsigtspunkter. Fra et Bræddeskur helt nede ved Floden ser man saa at sige midt ind i Faldet. Her fra set synes Vandmasserne at vælte sig lige ind mod en, oversprøjtende Taget og kastende en Pladskregn ind gjennem de aabne Udsigtsrum paa Skurets Sider. Man gyser næsten ved at se de skumpiskede Kæmpemasser rulle ned ad Skraaningen og ved at høre den uophørlige Larm, de foraarsager; men Solstraalernes Spillen paa det snehvide Skum, og Regnbueglansen, som farver den over Faldet hvilende Taage, virker samtidig saa løftende paa ens Sind, at man føler Hjærtet sitre af Beundring, af ophøjet Begejstring.

Snart drog vi over til Flodens modsatte Bred. Der fra tog Baadfarten ud til Klipperne sig ikke slet saa forrykt ud som oppe fra Slottets Pavillon. I Virkeligheden var Farten heller ikke forbunden med stor Fare, naar man da selv viste lidt Forsigtighed. „Værs'artig, har Herrerne Lyst til en Tur der over?" sagde en lurvetklædt Rorkarl, der netop var færdig til at afgaa. Et Par tyske Lærere kom i det samme til, og efter at Karlen havde gjort et forgæves Forsøg paa at lette vore Lommer for det dobbelte af, hvad Turen tarifmæssigt koster, steg vi alle i Baaden, — jeg unægtelig med en spændende Følelse, der ikke havde det mindste med Dødsforagt at gjøre. En anden Karl sprang ned bag i Baaden, tog Aarerne og begyndte at ro, medens den førstnævnte stod i Forstavnen og styrede med en bredbladet Aare. Snart var vi naaede ud i Strømmen, Vanddraaberne begyndte at piske os om Ørene, og foran os slog den kogende Malstrøm hele Flager af Skum i Vejret. „Her er Regnkapper, mine Herrer, værs'artig," sagde Styrmanden, — naturligvis atter med Tanken henvendt paa et Extragreb i vore Pengepunge. „Tak, behøves ikke," svarede en af Tyskerne mut. — „Kan aldeles ikke undværes, bliver pjaskvaade." — „Vi skal ingen ha'!" lød Svaret kort og bestemt fra min Rejsefælle. Fyren bed Tænderne sammen og gjorde uvilkaarlig et lille Nik, som om han vilde sige: „Ja ja, vil I ikke flaas, skal I, saa sandt som jeg staar for Styret her, faa dyppet jer, mine Herskaber." Da vi naaede ud i den værste Brænding, hvor det hvidsydende Vand sprøjtede os højt over Hovederne, drejede han med et rask Tag Baaden lidt til Siden, hvorved en fremvæltende Bølgemasse slog ind over „Herskaberne" og overdængede særlig Tyskerne saaledes, at de mer eller mindre lignede druknede Mus. Især blev den førnævnte Tysker, der sad Styrmanden nærmest, i den Grad syltet ind i Skum og Vand, at der ikke blev en tør Trævl tilbage paa Kroppen af ham. Karlen, der ved en rask Snoning selv havde forstaaet at undgaa Styrtebadet, drejede Hovedet om og udbrød med uforlignelig kjærlig Deltagelse: „Aa, blev De vaad?" hvorefter han igjen skyndsomst drejede omkring, gjemte Hovedet nede mellem Skuldrene og fortsatte med oppustede Kinder og en vis klukkende Nikken sit travle Arbejde. „Ja, ich bin naß — sehr naß," sagde Tyskeren, henvendt til os andre; „men jeg har heldigvis en tør Dragt hjemme paa Hotellet . . . den Slyngel!"

Fra Landgangsstedet var der i Klippen indhugget en Trappegang, der snoede sig mellem friske, dugvaade Buske op til Toppen. Skjærmen, som ovre fra Slottet ikke tog sig større ud end en almindelig Solskjærm, viste sig nu at være saa stor, at en halv Snes Mand magelig kunde staa i Tørvejr under den. Et mere storartet og højtideligt Naturoptrin end det, man her oppe fra er Vidne til, finder man ikke mange Steder i Evropa.

Rundt om sig ser man de hvide Vandmasser rejse sig som i indbyrdes Bersærkerkamp under Nedstyrtningen. Larmen er saa rystende, at Luften bævrer omkring en, ja selv Klippen under ens Fødder skjælver ved den nedstyrtende Strøms Stormløb mod dens Granitfod. Den forreste Klippe, der er utilgængelig for Mennesker, er i den Grad underhulet ved Strømmens evindelige Gnidning, at den luder langt for over og truer med Nedstyrtning. Skummet flyver som hvide Sommerfugle i Luften, Vanddraaber med de dejligste Farvespejlinger springer omkring Klipperne som fra tusende Fontæner, store snehvide Skyer trækker langsomt hen over Faldet, medens dobbelte Regnbuer danner sig under ens Fødder og synes at flytte sig, for hvert Skridt man gjør. Og medens Naturen rører sine Kræfter med utæmmet Vælde her ude, staar Lysthaver og Skove paa begge Sider af Faldet og smiler roligt i Sollyset, forfriskede af de fra Faldet opstigende Vanddampe. Det rødhvide Forbundsflag, lig Dannebrog, vajer mellem de grønne Træer, Dampvognen ruller langs Kysten, pyntede rejsende færdes glade rundt om, Lystbaade glider hurtig ned ad Strømmen, hvide Lommetørklæder vifter i Luften som Signaler fra Baad til Baad — alt synes som i Æventyrverdenen at forene sig om at gjøre Dagen festlig og skjøn.

Smaating.

En stilistisk Vending. Under Rubriken „Markedsberetning" i et tysk Blad findes følgende Passus: „Det første Tilfælde af Kvægpest her blev konstateret i Gaar Eftermiddags . . . Vi kan derfor ikke opgive Priserne, da den trykkede Stemning ogsaa strakte sig til Svinene, endskjønt de ikke er blevne smittede af Sygdommen."

Et klogtigt Middel. „Manden: „Hvorfor har du ikke lukket Hønsehuset i?" — Konen: „I, det er let nok at forstaa! Hvis der igjen kommer en Maar ind i Huset, saa kan jo Hønsene bedre komme ud!"

Alligevel. A.: „Hvad, ligger du der paa Fortovet! Det lader til, at man har kastet dig ud af Beværtningen!" — B.: „Blæse være med det, jeg vilde jo alligevel have gaaet hjem med det samme!"

Opløsninger fra Nr. 51.

paa den geografiske Opgave:

N e g r **o**
A a b **o**
P ortuga **l**
O d e **r**
L i l l **e**
E v f r a **t**
O d e s s **a**
N a k s k o **v**

paa den firkantede Nød:

H A L E
A D E L
L E G E
E L E V

paa Gaaden: Knud — Dunk.

Til Læserne.

Med dette Nummer slutter „Husvennen" sin syvende Aargang. Jeg kan ikke undlade at lade Slutningen være en varm Tak til enhver, der i den forløbne Tid har støttet Bladet, og til enhver Læser, som har holdt det. Det store Oplag (10,000), hvori Bladet stadig de sidste fem Aar er trykt, er mig et kjært Vidnesbyrd om, at det har erhvervet og bevaret mange Venner samt forstaaet at tilfredsstille alle billige Fordringer i de Hjem, hvor det har fundet Indgang. Det læses nu hver Uge af over hundrede Tusende, og denne Kjendsgjerning er mig en stor Opmuntring til at anvende stadig Omhu paa at levere et muligst smukt og godt Indhold. Det er imidlertid ikke saa let at træffe alles Smag. Nogle Læsere vil have Historier af et muntert Indhold, andre af et alvorligt eller væsenligt religiøst Indhold. Nogle vil have flere ligefrem belærende Artikler, andre beder om, at de dog ikke maa faa for meget af saadant „kjedeligt" Stof. Man vil forstaa, at man umuligt i hvert Nummer kan tilfredsstille alle. Jeg har hidtil stadig haft for Øje, at afpasse Indholdet saaledes, at det kunde afgive en forfriskende og aandsdannende Læsning, som kunde bringe Glæde til Hjemmet samtidig med, at mangen en Meddelelse og mangt et Billede mellem Aar og Dag bringer Kundskab om adskillige Ting hele Verden rundt, som det kan være nyttigt eller behageligt at kjende lidt til.

„Husvennens" store Udbredelse er det bedste Vidnesbyrd om, at den bliver hilst med Glæde i flere og flere Hjem, og jeg modtager stadig mange Vidnesbyrd om, at der næppe er noget Blad, der bliver ventet med mere Længsel af store og smaa, end dette. Intet kan være mig kjærere, end at flere og flere Familier kunde faa Glæde og Gavn af „Husvennen", og jeg beder derfor atter nu, ved det ny Læseaars Begyndelse, alle mine og Bladets Venner om gjentagende at anbefale Bladet til de Familier blandt Venner og Frænder, som endnu ikke kjender det. Enhver, som til Prøve vil tegne sig for næste Fjerdingaar, er jeg forvisset om ikke vil afsige Bladet senere. Ved det saaledes voxende Holderantal vil desuden Evnen til at udstyre Bladet smukt stadig stige, hvorved den stedse voxende Udbredelse vil blive til Gavn for enhver af Bladets Læsere.

Med 1ste Oktober begynder et nyt Bind. Der vil atter blive anvendt ny tydelige Typer til Bladet og den sædvanlige Omhu paa en smuk Trykning. Jeg har allerede et meget stort Forraad smukke Billeder liggende udførte til næste Bind, ligesom en Række fortrinlige Fortællinger, af „Husvennens" bedste Medarbejdere, ligge færdige til Optagelse, til Dels forsynede med udmærkede Billeder.

N. C. Rom.

I næste Aargangs første Nummer optages en Skildring af den yndede Folkeskribent **Carit Etlars** Virksomhed, ledsaget af et fortrinligt Portræt.

I samme Nummer begynder en ny længere Fortælling, **„De hjemløse"**, (ved Emanuel Henningsen). Denne særdeles interessante og spændende Fortælling danner et Sidestykke til den yndede Fortælling „Hugenotterne" i forrige Bind og vil ligesom denne blive smykket med en Mængde (22) store, udmærket udførte Tegninger.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.